

MINUTENBLAD

DOSSIER No. OD 296 Deel 2

NAAM: Nederland Indonesie (Org).

1. Ingezien in verband met CO 69512 (Indonesiers in dienst van K.L.M.).
Opleggen. C VIII. 27.9.49
2. Ingezien i.v.m. CO 71938. C 5. 29.12.49
3. *Act in de Nam van 3 December 1949 aandeelname op kaart B. Coet*
BVII, 8/1
4. *Ingezien. gun actie. D 7 12.7.50*
idem Des II 16-6-51
5. *idem*
6. *idem: G. Schusink, werks bij Verebu. Des II*
7. *Ingezien i.v.m. men. Poolman - Boudingh. DWU II / 18.52/58*
op 19/5
8. *Ingezien i.v.m. immigratie aanvragen h.C.J. h. Gaymans -*
Bahnigarten. Conhu. v.d. immigr. ginsting ingehete.
lis/Hrs. 9/8-57.

15 December 1950.

Bijlage: één,

Onderwerp: Vereniging "NEDERLAND-INDONESIË"
(Leden-vergadering).Vertrouwelijk.

Zoals vermeld in het dezerzijds schrijven No. 4300 -28-50 van 30 November 1950, werd op Zaterdag, 9 December 1950 te circa 15.00 uur, in Hotel Pamona, te den Haag, Molenstraat 53, door de vereniging "Nederland-Indonesië" een algemene - landelijke- ledenvergadering gehouden.

Voor deze vergadering was de ondervolgende agenda vastgesteld

1. Verkiezing van een definitief (hoofd) bestuur.
2. Nieuwe formulering der "beginselverklaring" der vereniging
3. Inleiding door het hoofdbestuur-lid E.GOBEE (1., over het probleem Nieuw-Guinea, met daarna gelegenheid tot verdere bespreking.

4. De secretaresse en penningmeester stellen zich niet meer beschikbaar als hoofd- bestuursecandidaten.

Voorgestelde "Beginselverklaring":
 "De vereniging "Nederland-Indonesië" stelt zich ten doel bij te dragen tot de samenwerking op ieder levensgebied tussen Indonesiërs en Nederlanders, alsmede tussen Indonesia en Nederland op de grondslag van vrijheid, gelijkwaardigheid en "vrijwilligheid en ter bevordering der menselijke waardigheid en welvaart."

Wanneer door de voorzitter van het waarnemend landelijk-bestuur der vereniging "Nederland-Indonesië", Dr. A. P. J. v. d. BURG (2) op Zaterdag, 9 December 1950 te circa 15 uur 15, deze vergadering werd geopend, zijn aanwezig, 4 leden van het wd. hoofdbestuur n.l. t.w.:

- Dr. A. P. J. v. d. BURG (2).
 Mevr. A. TRUJENIET - WIEKERSMA (3. secretaresse,
 Dr. J. M. E. M. A. ZONNEBERG (4. lid.
 E. GOBEE (1. lid
 en 26 leden, w.o. D. SCHILP (5. J. W. E. RIEMENS (6., D. STEVENS (7
 en K. DE VRIES (8.

In zijn openingswoord gaf de voorzitter een overzicht van het-geen door het aftredende wd. hoofdbestuur werd verricht.

Nadat in de zomer van 1949 Prof. W. F. WERTHEIM (9. als voorzitter van het landelijk-bestuur van "Nederland-Indonesië" was afgetreden, werd deze tot ere-voorzitter benoemd. Voordien was W. KLINKENBERG (10. afgetreden als secretaris en was de penningmeester A. BLOMMERS (11. i.v.m. zijn ziekte eveneens genoodsaakt afgetreden.

Aan het afdelings-bestuur te den Haag werd toen opgedragen de plaats in te nemen van het landelijk- hoofd- bestuur, welke taak, hoewel niet gemakkelijk, naar beste weten en kunnen werd vervuld.

Het wd. hoofdbestuur was voornemens een grote activiteit aan de dag te leggen. Thans nu het einde van haar taak in het zicht is, moet worden gezegd, dat het daarin niet ten volle is geslaagd, waaraan echter onmiddellijk moet worden toegevoegd, dat de tijdsomstandigheden het bestuur ook alles behalve gunstig zijn geweest.

Van dit verslag genoemde personen, zal - voor zover bekend - de naam in een afzonderlijke staat worden vermeld. De cijfers achter geven de volgorde van vermelding aan.

gedaan. Het bestuur heeft toen o.a. een krantje - mededeling - uitgegeven.

Na de R.T.C. kon er ten gevolge van de tijdsomstandigheden niet veel meer worden gedaan.

Welk werden door het bestuur geslaagde middagen georganiseerd voor Indonesiers, waarbij werd samengewerkt met het Indonesisch Hoge Commissariaat

Voorts werd door het bestuur op 17 Augustus aan de Hoge Commissaris een Indonesische vlag aangeboden, welke vlag men bij festiviteiten kan zien wapperen van het Hoge Commissariaat te den Haag.

Onder de bezielende leiding van de heer MAATMAN (12. werd door de literatuur-dienst der vereniging een grote activiteit aan de dag gelagd.

Verder is uit de vereniging "Nederland-Indonesië" in samenwerking en overleg met het Indonesische Hoge Commissariaat, een commissie ontstaan - in het leven geroepen -, met als doel de personeelsuitzending naar Indonesië te bestuderen en te verzorgen.

In deze commissie - aldus de voorzitter - hebben o.a. zitting J.F.H.A. de la COURT (13. en Dr. J.M.E.M.A. ZONNEBERG (4. Deze commissie heeft reeds enige goede vergaderingen gehad, zonder dat daarbij echter ~~ook~~ "concrete resultaten" konden worden verkregen.

Bij het vrij plotseling optreden van dit bestuur, meesten grote moeilijkheden worden overwonnen. De gehele verenigings-administratie was een grote chaos. Een zware schuldenlast drukte de vereniging. Een zeer grote afdeling - Amsterdam - was vrij plotseling uit de vereniging weg gevallen. Dank zij de opofferingen van enige bestuursleden om de administratie op orde te brengen en de boeken van de penningmeester - A. ELOMMERS (11. - uit te zoeken, is de administratie thans in orde en de crediteuren der vereniging bevredigd. De financiën zijn gesaneerd en er is zelfs een - zij het klein - batig saldo in kas.

(Het bestuur had zich in de oproep aan de leden - zie het dezerzijds schrijven No. 4300A -28 - '50 van 30 November 1950- bereid verklaard om de helft der reiskosten der leden voor het bij wonen dezer vergadering te vergoeden. Hiervan werd door de leden van buiten den Haag een druk gebruikgemaakt. De heer MAATMAN, die na afloop der vergadering deze bedragen uitbetaalde, deed zulks zeer vlot.)

Door de voorzitter werd vervolgens de nieuwe "beginselverklaring" der vereniging besproken, waarbij bleek, dat deze verklaring i.v.m. de gewijzigde omstandigheden nodig werd geoordeeld. Mede bleek, dat deze "verklaring" was samengesteld door Mr. J.H. van WIJK (14.

Bij de daarop gehouden bespreking, stelde J.F.H.A. de la COURT (13. voor de woorden "op ieder levensgebied" te laten vervallen. Zalks daar dit volgens hem beslist te ruim was gesteld, te meer daar de Indonesische regering reeds voldoende blijk had gegeven, om lang niet op ieder levensgebied met Nederland te willen samenwerken. Men zou dus volgens hem "plus royalist que le roi" zijn. In het bijzonder op militair en economisch gebied zou de Indonesische regering geen samenwerking met Nederland wensen.

Door de heer J.M.E.M.A. ZONNEBERG (4. werd dit bestreden. Deze meende,

Deze meende, dat economische samenwerking wel werd gewenst door de Indonesische regering en zag de mogelijkheid, dat in de toekomst beide landen in Unie en U.N.O. verband zelfs militair zouden samenwerken

J.H. van WIJK lid - als voor- en samensteller - de "beginselverklaring" geen bezwaar om de tekst te wijzigen overeenkomstig het voorstel van J.F.H.A. de la COURT (13).

Bij de daarop gehouden stemming over de voorgestelde wijziging waren 13 voor en 10 tegen de wijziging, zodat het voorstel van De la COURT (13) werd aangenomen en de "beginselverklaring" der vereniging thans luidt als volgt:

"De vereening "Nederland-Indonesië" stelt zich ten doel bij te dragen tot samenwerking tussen Indonesiers en Nederlanders" alsmede tussen Indonesië en Nederland op de grondslag van vrijheid, gelijkwaardigheid en vrijwilligheid en ter bevordering der menselijke waardigheid en welvaart."

Door Mevr. A. TRIJURNIET-WIERSMA (3) werd daarop voorgesteld, dat:

"De ~~verwijziging~~ naam van de vereniging zou worden gewijzigd, van "Nederland-Indonesië" in "Nederland-Indonesië".

De vergadering voelde wel iets voor de naamsverandering, doch toen als tegen-argument werd geopperd, dat men ook geen vereniging "Nederland-Franco" kende, werd besloten, dat de naam van de vereniging voorlopig ongewijzigd zou blijven dus: "Nederland-Indonesië". Wanneer echter i.v.m. de nieuwe "beginselverklaring" Indonesiers als lid tot de vereniging zullen toetreden zou, wanneer deze leden daarom verzoekten, de naam gewijzigd werden overeenkomstig het voorstel van Mevr. TRIJURNIET-WIERSMA (3), welke dan bedoeld zal zijn als "geste" tegenover deze Indonesische leden.

Bij de verkiezing van een definitief hoofdbestuur bleek de moeilijkheid te liggen bij de verkiezing van de voorzitter.

Het aftredende bestuur had hiervoor graag kandidaat gesteld J.F.H.A. de la COURT (13) of E. GOBBE (1).

De la COURT deelde hierop mede, daarvoor beslist geen tijd te hebben, terwijl GOBBE zich voor deze functie te oud voelde en er n.i. beter een jongere kracht deze functie kon vervullen.

Door Mr. J.H. van WIJK (14) werd daarop voor de functie van voorzitter D. SCHILP (5) aanbevolen. Deze, SCHILP, deelde daarop mede, dat hij het reeds veel te druk had en representatief is om als voorzitter op te treden voor "Nederland-Indonesië". Volgens SCHILP was Dr. A. P. J. v. d. BURG de aangewezen man om deze functie te blijven vervullen.

Door Dr. v. d. BURG, werd daarbij opgemerkt, dat hij weinig tijd had i.v.m. zijn nieuwe werking in een kliniek en bezig was met een dissertatie. Hij vermeende te moeten aanraken liever een goede voorzitter van de afdeling den Haag te nemen.

Nadat nog geruimen tijd over de samenstelling van het nieuwe bestuur werd gesproken werd ten slotte het nieuwe hoofd-landelijke bestuur samengesteld als volgt:

Voorzitter: Dr. A. P. J. v. d. BURG, speciaal belast met het representatieve werkzaamheden.

Vice-voorz. Mr. J.H. van WIJK (14), speciaal voor het actie's en het actieve werk.

Vice-voorz. J.F.H.A. de la COURT (13), speciaal belast - en dit i.v.m. zijn kennis van zaken - met het directe contact met Indonesië en Indonesiers en zijn het behartigen

g
De wijziging
naam
verklaring

/ niet

Wijk
de la Court
Schilp

behartigen van Indonesische belangen.

Secretaris: J.W. RIEMENS, werd candidaat gesteld uit de groep
A-msterdam - D. SCHILP e.s.

1. Penningmeester: D. STEVENS (15. Deze werd met veel lofprijzingen voorgesteld door D. SCHILP, zodat de vergadering deze candidatuur niet kon weigeren.
2. Penningmeesteresse: Mej. BAL (16. Deze candidatuur werd met evenveel lofprijzingen voorgedragen door Mr. J.H. van WIJK (14. en was reeds zo goed als door de vergadering als 1e penningmeesteresse aanvaard toen D. SCHILP met de candidatuur van D. STEVENS (15. te voorschijn kwam. Hierop werd Mej. BAL, (16. die niet op deze vergadering aanwezig was, als 2e penningmeesteresse gekozen.

A-1s leden werden daarop gekozen:

V.d. SPK (17.

WIJNE(N) (18.,

E. GOBEE (1.,

B. COSTER (19

Dr. J.M.E.M.A. ZONNENBERG (4. en

MAATMAN, (12. speciaal belast met de literatuur-dienst.

Van de vertegenwoordiging ter vergadering uit Amsterdam, was D. SCHILP de onbetwistbare aanvoerder. Hij heeft zeer intensief aan vrijwel alle debatten deelgenomen. Met Mr. J.H. van WIJK vertegenwoordigde hij SCHILP, het meest radicale element. De leden van de Haagse afdeling waren bij het debat in het algemeen iets/gematigd. Dit n.l. kwam vooral tot uiting bij het debat over de overdracht van de soevereiniteit van Nieuw Guinea aan Indonesië.

Tijdens de besprekingen over het vormen van het nieuwe bestuur bracht SCHILP -zijn- Comité "Vrienden van Indonesië" ter sprake.

Hierbij merkte hij o.a. op, dat de initiatief-nemers van dit Comité reeds enige tijd geleden voelden, dat er met de a.s. conferentie over Nieuw-Guinea iets moest gebeuren. Wat konden zij doen - aldus vroeg SCHILP -? De afdeling A-msterdam van de vereniging "Nederland-Indonesië" bestond niet meer. Het Comité werd opgericht, één Comité, juist met het oog op de financiën. Immers met een Comité zou men veel gemakkelijker bij de mensen wat geld los krijgen. Ook organisatorisch werkt een Comité veel vlotter.

Het Comité maakt het - aldus SCHILP - bijzonder goed. Reeds zijn honderden adressen, van sympathiserenden, en adhaesiebetuigingen in verschillende gemeenten in Nederland, zoals Dordrecht, Groningen, Utrecht e.a. verzameld.

A-1s administrateur van het Comité treedt op K. de VRIES (8 terwijl het kantoor gevestigd is te A-msterdam, Prinsengraacht 155.

Hij SCHILP stelde vervolgens voor:

- a. Voor het ogenblik i.v.m. de kwestie Irian, te komen tot samenwerking van de vereniging "Nederland-Indonesië" met het Comité "Vrienden van Indonesië", om te komen tot een gezamenlijke actie.
- b. Voor later te komen tot een zekere samenvoeging van "Nederland - Indonesië" met het Comité "Vrienden van Indonesië" welke evenwel - en dit uitdrukkelijk - niet financieel en "organisatorisch" zou moeten zijn.

Financieel

Financieel: omdat een Comité financieel gemakkelijker werkt dan een vereniging.
Organisatorisch: omdat over het gehele hierover gehouden betoog duidelijk is gebleken, dat D. SCHILP (i. zijn Comité niet graag uit handen wil geven.
De voorzitter en het merendeel der aanwezigen gaven blijk van hun grote belangstelling voor de idee Schilp. Besloten werd hierover t.g.t. nadere besprekingen te voeren - houden.-

Door de heer D. STEVENS (7. werd daarop medegedeeld, dat enige tijd geleden de persoon belast met het innen der contributie voor de vereniging "Nederland-Indonesië" zich bij hem verwoegde en hem de betaalde contributie wilde teruggeven, daarbij voorgevende, dat "Nederland-Indonesië" als vereniging had opgehouden te bestaan.

Daar hij, STEVENS, dit geld niet wenste terug te ontvangen, vroeg hij evenbedeelde persoon, waarvan de naam niet werd genoemd, wat hij met dat geld zou doen. Dit geld is toen met goedvinden van STEVENS in een stakingskas - welke stakingskas werd niet gezegd - gestort. Thans echter vermoedt STEVENS, dat hierachter een communistische strek moet worden gezocht.

Door de voorzitter, die hierop merkbaar niet dieper wenst in te gaan, doch de hele aangelegenheid verder liever wil laten rusten, wordt opgemerkt, dat de hierbedoelde persoon inderdaad te knaeder trouw kan zijn geweest, doch mogelijk ook wel te goede trouw heeft gehandeld.

Vervolgens is dan omstreeks 16 uur 30 het woord aan E. COBBE (1 voor het houden van zijn inleiding over het "probleem Irian".

Reeds bij de aanvang van zijn inleiding, wordt door COBBE, opgemerkt, dat de oplossing van het "probleem Irian" volgens hem zal moeten worden gezocht in een compromis, zoals dat werd voorgesteld door de Indonesische delegatie op de huidige "Irian conferentie".

12
Zolang er geen compromis tot stand zal kunnen worden gebracht, zal de oplossing van het vraagstuk moeten worden voorgelegd aan de U.N.O.

Vervolgens werd door inleider, aan de hand van door hem gemaakte reizen, naar en door Irian, een beschouwing gegeven van land en volk en de daar heersende toestanden, zo hij die zag. Verreweg het grootste deel van het gebied is oerwoud. Er wonen ongeveer 1 miljoen mensen, waarvan er tot nu toe slechts naar 200 000 in contact zouden zijn geweest met blanken, of waarvan kan worden gezegd, dat zij min of meer mondig zijn.

Het is zaak de bevolking niet alleen vertrouwd te maken met, maar ook te beschermen tegen al te grote invloeden van het technische Westen. Daarvoor moet in de aller eerste plaats het Corpsverband blijven bestaan - gehandhaafd. Mede daarom ook zal het - volgens inleider - zaak zijn, er voor te waken, dat niet meer dan 10 tot 12 duizend arbeidskrachten uit de bevolking zullen worden gehaald.

Verder sprak hij over de huidige én in de toekomst vereiste gezondheidszorg. De rationalisatie van de inlandse - bevolkings - landbouw. Sterke uitbreiding van het onderwijs, met de daaraan verbonden hoge kosten.

Het gevolg van dit alles is, dat er z.i. voorlopig geen kansen zijn voor immigratie, noch voor Indische Nederlanders, noch voor Nederlanders.

In dit verband

In dit verband wees hij erop, de 600 personen die het vorige jaar vrij onverwacht en onvoorbereid op Nieuw-Guinea kwamen, zonder dat hiervoor iets ingereedheid kan worden gebracht.

Het Nederlands bestuur weet tot heden slechts heel weinig van de eigenlijke bevolking van Irian. Ook van eventuele aanwezige ~~waax~~ ~~der~~ stoffen, weet men weinig of niets. Wel zijn er enige nikkelmijnen, doch de aanwezigheid van aardolie - zou volgens inleider - evenmin van veel betekenis zijn. In dit verband wees hij erop, dat de directie van de Petrol. Mij reeds opdracht zou hebben gegeven om te bezuinigen omdat de kosten t.b.v. de opbrengsten veel te hoog zouden liggen.

In verband met de bodemgesteldheid en de welhaast ontoegankelijkheid van het land - zou volgens inleider - het vrijwel onmogelijk zijn om het land open te leggen. Dit temeer, daar dat zeer grote geldelijke bedragen zou vorderen, welke gezien de moeilijke positie waarin de Nederlandse schatkist reeds verkeert, niet door Nederland zullen kunnen worden opgebracht.

Inleider gaf vervolgens een overzicht van de standpunten, zoals deze door beide partijen werden ingenomen tijdens de R.T.C zomere van de rapporten uitgebracht door de "gemengde commissie". Hierbij memoreerde hij in het kort de gronden waarop beide partijen zich beroepen.

Onder hilariteit der vergadering, memoreerde hij tevens een gedeelte uit een rapport, dat door de Nederlandse regering in 1949 over Nieuw-Guinea aan de U.N.O. werd voorgelegd en waarin met zoveel woorden is vermeld, dat Nieuw-Guinea een deel is van Indonesië.

Spreker besloot zijn betoog met de mededeling, dat indertijd op de Fitchi-eilanden een congres van Irianen zou zijn gehouden. Op dit congres zou zijn gebleken, dat de Irianen, noch bij Nederland, noch bij Indonesië geïnteresseerd zijn - waren -, doch wilde komen tot het stichten van een eigen Melanische staat en dit dan te samen met de Irianen uit het Australisch gedeelte van Nieuw-Guinea.

Bij de daarop gehouden bespreking, werd vooral op het laatste gedeelte van deze inleiding gereageerd, als zijnde dit een geheel nieuw en zeer aantrekkelijk en interessant gezichtspunt.

Maatman (12. gaf daarop als zijn mening te kennen, dat het "probleem Irian", noch door Nederland, noch door Indonesië alleen tot een oplossing zou kunnen worden gebracht, z.i. dien de dit alles voorgelegd en opgelost te worden aan en door de U.N.O.

Deze door MAATMAN (12. geuite zienswijze, was voor B. SCHILP (5. aanleiding, om vrij hevig van leer te trekken tegen deze door MAATMAN verkondigde stelling. Hij, SCHILP, sprak zich daarbij uit, dat hij voorstander is van de overdracht der soevereiniteit van Irian aan Indonesië zonder meer.

In verband hiernaede deelde SCHILP mede, dat Mr. Moh. JAMIN hem - of zijn groep - films had afgestaan, welke reeds door het Comité "Vrienden van Indonesië" in Amsterdam werden vertoond en waaruit zonneklaar is gebleken, het sterk innerlijk nationaal gevoel der Indonesiers, waaronder voor hen ook Irian valt. Een of meerdere van deze film(s) vertonen een propagandische zegen-tocht van president Sukarno door bepaalde gedeeltes van Indonesië.

Mr. J.H. van WIJK merkte op, dat hij iedere regering wantrouwt, welke de macht heeft. Met enige nadruk verklaarde hij daarbij, dat hij wel zeer in het bijzonder de Amerikaanse U.N.O. wantrouwt. Hij is

Hij is voor onvoorwaardelijke overdracht van Irian aan Indonesië.

Deze opmerkingen van Mr. van Wijk, zijn voor D. SCHILP (5. aanleiding om op te merken; het gaat hier allemaal niet om. Het is alles nuchtere wereldpolitiek, oftewel het sluitend maken van de Amerikaanse-verdedigingsgordel. Van Maarseveen is hierbij met handen en voeten gebonden aan de K.V.P., de A.R. en de C.H.U.. Van Maarseveen beslist niet in het algemeen Nederlands belang, maar beslist zelfs tegen het advies in van de vroegere heersers-klasse in Indië en onderdrang van Amerikaanse en Australische gezanten. Hij beslist dus in het belang van Amerika.

(Door verslaggever werd hierbij aangetekend: De stemming van " de Amsterdammers en Mr. Van Wijk tot uiting gebracht bij deze " bespreking kan aldus gekenmerkt worden : als de Nederlandse- " regering de overdracht van Nieuw-Guinea aan Indonesië niet " wilt, dan naar weg met deze regering. Dit daar de onvoorwaarde- " lijke overdracht onder elke omstandigheid nodig en geboden is. Door J.F.H.A. , de la COURT (13. werd vervolgens een vrij uit- vyerige beschouwing gehouden, waarbij hij het " probleem Irian " zowel vanuit een ethisch als van een nuchter wereldpolitiek standpunt benaderde.

Hierbij wees hij erop, dat hij t.a.v. Van Maarseveen dezelfde mening was toegedaan als door SCHILP was geuit.

De la COURT noemde zich voorstander van de overdracht van de souvereiniteit van Irian aan Indonesië, doch dan met het verzoek en/of beding, dat Indonesië voor de openlegging van Irian - wat volgens de la COURT Indonesië alleen ook niet vermog - de technis, l assistanee van de U.N.O. zal vragen - inroepen -. Op deze wijze is de Indonesische-regering instaat de gangen van de U.N.O.-heren te controleren, terwijl daarbij dan ook een weg zou worden opgehouden voor niet Indonesische deskundigen of specialis- listen, om mee te werken aan het openleggen en in cultuur brengen van Irian.

Dr. J.M.E.M.A. ZONNENBERG (4. stelde daarop voor, over te gaan tot het instellen van een studie-commissie, welke het grote en veel omvattende " probleem Irian " in alle aspecten zou bestude- ren. Op deze wijze zou het voor de vereniging mogelijk zijn een degelijk adres over dit "probleem" de wereld in te zenden. Hij vreesde n.l., dat i.v.m. tijd gebrek de vergadering er toe zou overgaan een niets zeggende " heere-adres " aan te nemen, dat naar buiten weinig of geen indruk zou maken.

Naar aanleiding hiervan werd door de voorzitter opgemerkt, dat de tijd voor een dergelijke commissie te kort is, mede gezien het stadium waarin de "kwestie Irian" thans is komen te verkeren

Immiddels was het ongeveer 18 uur 30 geworden en deelde de voorzitter mede, dat hij om 18 uur 30 een afspraak had, zodat v voor hem de tijd drong.

Het had kennelijk in de bedoeling gelegen van de voorzitter, dat de vergadering na de inleiding van E. GOBEE, waarmede de meerder- heid der aanwezigen zich in grote lijnen, aangevuld met de op- merkingen van De la COURT, wel konden verenigen, zich in een motie of adres zouden uitspreken.

Door J.W.E. RIEMENS (6. werd ten slotte voorgesteld: dat door een uit het bestuur te vormen commissie een verklaring of adres zou worden samengesteld in de geest van de gehouden besprekingen t.o.v. de overdracht van Irian aan Indonesië met "technical assistanee" van de U.N.O.

Nadat dit voorstel was aangenomen, werd als het ware hals over kop een commissie samengesteld, bestaande uit de volgende personen:

Persenen

- a. E. GOBEE (1,
- b. D. SCHILP (5,
- c. Dr. J.M.E.M.A. ZONNENBERG (4, en
- d. J.F.H.A. de la COURT (13,

Hierna werd de vergadering welke een rustig verloop had, met enkele woorden van de voorzitter te 18 uur 35 gesloten.

Door verslaggever werd hierbij nog aangetekend, dat de inleiding van E.GOBEE, als gematigd was te kenschetsen.

In principe is inleider voor overdracht van Irian aan Indonesië. Toch zou hij het meest voelen voor een zich t.o.v. deze overdracht uitspreken van de Iriaanse bevolking zelf. Dit mede i.v.m. de besluiten welke werden genomen op het congres op de Fitchi-eilanden.

Zeer tot de spijt van GOBEE zal men thans zonder dat hierover de Iriaanse bevolking zal worden geraadpleegd, wel tot een beslissing moeten komen. Zulks daar het volgens de inleider onmogelijk is een bevolking van om en bij de 800 000 personen, die thans als het ware nog in een steenen tijdperk leven, binnen afzienbare tijd tot een dusdanige ontwikkeling k^{en} brengen, dat zij over hun eigen lot zouden kunnen beslissen.

De afloop der vergadering liet inleider - GOBEE - zich tegenover een der aanwezigen uit als volgt: de Indonesische argumenten t.o.v. de losbarigheden door de eeuwen van Indonesië en Irian en ook dat Irian altijd werd vertrapt door het Nederlandse koloniale bestuur, zijn rondweg dwaasheid en onzin.

Tijdens de discussies onthulde Mr. J.H. van WIJK, dat de ex Assistent Resident van Hollandia genaamd HOOGLAND - deze Hoogland wordt genoemd als de samensteller van de brochure "Het Probleem Irian" uitgegeven door het Comité "Vrienden van Indonesië" (0) - een schoonzoon is van Ir. Ch.G. CRAMER, voorzitter van het evengenoemde Comité.

Hierbij deelde Mr. Van WIJK mede, dat deze HOOGLAND veel inlichtingen zou hebben verstrekt aan D^r SCHILP en hem, Van WIJK, over het koloniale bestuur van Irian.

Deze evengenoemde brochure "Het Probleem Irian", waarvan één exemplaar werd toegezonden bij het dezerzijds schrijven No. 4217 A -'50, werd op deze bijeenkomst te koop aangeboden. Ende.

No.'s	NAMEN en verdere bijzonderheden.
1.	E. GOBEE, personalia onbekend, gekozen tot lid van het hoofdbestuur van de vereniging "Nederland-Indonesië"
2.	Dr. A.P.J. v.d. BURG, personalia onbekend, gekozen tot voorzitter van "Nederland-Indonesië", speciaal belast met de representatieve werkzaamheden.
3.	Mevr. A. TREURNIET-WIERSMA, personalia onbekend, wonende te 's Gravenhage.
4.	Dr. Johannes, Martinus, Elisabeth, Marie, Alphonsus, ZONNENBERG, geboren 16 April 1907 te Rotterdam, verder bekend, gekozen tot lid van het hoofdbestuur van "Nederland-Indonesië".
5.	Dirk, SCHILP, geboren 11-10-1893 te Haarlem, verder bekend.
6.	Johannes, Wilhelmus, Klizabertus, RIEMENS, geboren 23-11-1918 te Hilligersberg, verder bekend, gekozen tot secretaris van het hoofdbestuur van "Nederland-Indonesië".
7.	Dirk, STEVENS, geboren 25 Juli 1888 te Amsterdam, verder bekend, gekozen tot 1e. penningmeester van het hoofdbestuur van "Nederland-Indonesië".
8.	Klaas DE VRIES, geboren 22 Juli 1928 te Amsterdam, verder bekend, administrateur van het Comité "Vrienden van Indonesië".
9.	Prof. Dr. Willem, Frederik, WERTHEIM, geboren 16-11-1907 te St. Petersburg, verder bekend.
10.	Willem, Gerard, KLINKENBERG, geboren 7 December 1923 te Purmerend, verder bekend.
11.	A. KLONDIERS, personalia onbekend.
12.	MAATMAN, personalia onbekend, wonende Kamillestraat 29 Den Haag, gekozen tot lid van het hoofdbestuur van "Nederland-Indonesië", speciaal belast met de literatuur-dienst.
13.	Jessias, Frederik, Hendrik, Albert, DE LA COURT, geboren 11 October 1902 te Leiden, verder bekend, 2e. vice-voorzitter van het hoofdbestuur van "Nederland-Indonesië", speciaal belast - i.v.m. met zijn kennis van zaken - met het directe contact met Indonesië en Indonesiers en met het behartigen van Indonesische belangen.
14.	Mr. Johan, Hendrik, van WILK, geboren 2 Juni 1907 te Amsterdam, verder bekend, 1e. vice-voorzitter van het hoofdbestuur van "Nederland-Indonesië", speciaal voor de acties en het actieve werk.
15.	Zie No. 7.
16.	Mev. BAL, personalia onbekend, 2e. penning. van het hoofdbestuur van "Nederland-Indonesië".
17.	VAN DER SPEK, personalia onbekend, lid hoofdbestuur van "Nederland-Indonesië".
18.	WIJNK(H), personalia onbekend, lid hoofdbestuur van "Nederland-Indonesië".
19.	B. COSTER, personalia onbekend, gepensionneerd inspecteur bij het onderwijs in Indonesië, wonende te Hilversum, lid hoofdbestuur van "Nederland-Indonesië".

G E H E I M.

Verbinding: No.12

18 December 1950.

Doss.27/42

Onderwerp: Vereniging "Nederland-Indonesië"

Datum ontvangst bericht:---

Betrouwbaarheid berichtgever: betrouwbaar

Waardering bericht: betrouwbaar

Tevens bericht gezonden aan: I.D. Amsterdam en Haarlem

Medewerkende instanties:---

Ondernomen actie:---

6.6.11
07.12.1

6.11
7.11

15.12
19 DEC. 1950
ACD 99246

NIET O.K.
ACD/9c
DAT: 6-3-57
PAR: 6

B.O.S. van 14 November 1950
C-No.96137 M.v.B.Z.

do
de Haan

Ter voldoening aan het verzoek, vervat in nevenvermeld schrijven volgt hieronder een verslag van bedoelde vergadering.

"Op Zaterdag 9 December 1950 werd in hôtel "Pomona", Molenstraat 53 te 's-Gravenhage, een algemene ledenvergadering gehouden van de Vereniging "Nederland-Indonesië".

Aanwezig waren ongeveer 30 personen.

Achter de bestuurstafel hadden plaatsgenomen:

Albertus Petrus Johannes VAN DER BURG, geboren te Utrecht 11 Juli 1914, arts, wonende Geestburgweg 66 te Rijswijk (Z.H.),

Antje WIERSMA, geboren te 's-Gravenhage 28 April 1908, echtgenote van: A.TREURNIET, wonende Erasmusweg 137 te 's-Gravenhage,

Nicolaas Wilhelmus WIJNEN, geboren te 's-Gravenhage 27 November 1916, journalist, wonende Van Blankenburgstraat 26 te 's-Gravenhage,

Johannes Martinus Elisabeth Marie Alphonsus ZONNENBERG, geboren te Rotterdam 16 April 1907, wonende Carel Reinierszkdade 171 te 's-Gravenhage,

E.GOBÉE (personalia onbekend), wonende te Leiden of Voorschoten en

DE IA COURT (personalia onbekend).

Om plm. 15.00/opende de voorzitter Dr VAN DER BURG, de vergadering. Hij stelde de aanwezigen in de gelegenheid om eventuele bezwaren kenbaar te maken tegen het voorstel om een nieuwe beginselverklaring voor de vereniging te aanvaarden (vermeld op bijgaand convocatie-biljet).

Mevr. TREURNIET-WIERSMA het woord verkrijgende lichtte het voorstel toe. Zij betoogde, dat de vereniging de naam "Indonesia" moest voeren in de plaats van "Indonesië", daar dit de officiële naam van de republiek is geworden.

Vervolgens kreeg het woord:

Hendrik Wilhelm KROP, geboren te Steenwijk 13 April 1882, zonder beroep, wonende Kwartellaan 40 te 's-Gravenhage.

KROP vond de beginselverklaring te lang en had gaarne gezien, dat men met een korte krachtige formulering was gekomen. In het bijzonder de woorden "op ieder levensgebied" vond hij overbodig, daar dit z.i. vanzelf spreekt.

Het bestuursvoorstel werd hierna zonder verdere discussie aangenomen.

-Vervolgens-

/ uur

Vervolgens kwam aan de orde de verkiezing van een nieuw landelijk bestuur voor de Vereniging "Nederland-Indonesia". Voor de functie van voorzitter werden candidaat gesteld:

Ir CRAMER (personalia onbekend) de voorzitter van de afdeling Haarlem, VAN WIJK en E.GOBÉE voornoemd.

Ir CRAMER had echter een brief gezonden, waarin hij mededeelde, deze functie niet te kunnen aanvaarden.

GOBÉE deelde ter vergadering mede, wegens drukke werkzaamheden daartoe niet in staat te zijn, terwijl VAN WIJK zeide zich niet geschikt te achten voor deze functie. De directeur van "De Vlam" Dirk SCHILP en Dr ZONNENBERG deden vervolgens een dringend beroep op VAN DER BURG om deze functie te blijven vervullen, waarbij zij voorstelden om behalve een voorzitter, twee vice-voorzitters te benoemen, die de voorzitter kunnen bijstaan.

VAN DER BURG bezweek voor de op hem uitgeoefende druk en accepteerde zijn benoeming tot voorzitter. Voor de functie van vice-voorzitter werd door de vergadering aangewezen VAN WIJK en DE LA COURT. Beiden aanvaardden deze functie.

Voor de functie van secretaris waren geen kandidaten gesteld. SCHILP stelde voor die functie candidaat: Joh.W.E.RIEMENS, wonende te Amsterdam.

Overeenkomstig dit voorstel werd besloten.

Voor de functie van penningmeester werd door VAN WIJK candidaat gesteld de penningmeesteresse van de afd. Haarlem Mej.BALS.

D.SCHILP stelde candidaat een zekere STEVENS, wonende te Amsterdam, die volgens hem voor die functie betere capaciteiten heeft dan Mej.BALS. De vergadering besloot als le penningmeester te benoemen STEVENS voornoemd en als 2e penningmeesteresse Mej.BALS.

Als medebestuurders werden vervolgens door VAN DER BURG aan de vergadering aanbevolen: Dr ZONNENBERG, N.W.WIJNEN en E.GOBÉE.

Dienovereenkomstig werd door de vergadering besloten.

Na deze bestuursverkiezing werd door E.GOBÉE een lezing gehouden over Irian. Hij gaf een beschouwing over de landstreken, de bodemgesteldheid, de gebergten, de moerasen en de zeden en gewoonten van de bevolking op dit eiland. Vervolgens verklaarde hij de standpunten van de delegaties ter R.T.C. over de kwestie Nieuw-Guinea. GOBÉE liet niet blijken hoe hij zelf over de kwestie Irian dacht.

Na zijn rede werd gediscussieerd. Van der Burg meende, dat Irian bij Indonesië hoort en terstond moet worden overgedragen. Dr Zonnenberg stelde voor om voor de bestudering van dit onderwerp een studiec commissie samen te stellen, die over enige maanden rapport zou moeten uitbrengen. Van der Burg merkte op, dat er geen tijd is om die opdracht aan een dergelijke commissie te verstrekken, daar vóór 27 December 1950 het standpunt van de vereniging kenbaar moet worden gemaakt.

Jacobus Johannes MAATMAN, geboren te Amsterdam 21 Augustus 1888, zonder beroep, wonende Kamillestraat 29 te 's-Gravenhage, verklaarde dat z.i. Nieuw-Guinea ter beschikking moet worden gesteld van een commissie van de U.N.O. GOBÉE voelde veel voor dit voorstel, doch meende dat de Indonesiërs hier absoluut tegen zullen zijn. D.SCHILP hield vervolgens een "vlammend" betoog om Irian

aan Indonesië te geven en het niet te laten verworden tot een vlootbasis van Amerika.

De la Court onderstreepte het betoog van Schilp. Minister VAN MAARSEVEEN, aldus De la Court, weet heel goed wat de gevolgen zullen zijn van zijn halsstarige houding inzake Irian. Hij wordt echter geleid door hogere belangen van internationale strategie. De Nederlanders in Indonesië weten drommels goed welke belangen er op het spel staan. Ook zij kunnen de Minister echter niet overtuigen.

Niemand stelde voor om door een commissie een adres aan de regering te laten opstellen. Deze commissie moet zulks binnen een week doen. Dit voorstel werd door de vergadering aanvaard.

In deze commissie werden benoemd: D. SCHILP, E. GOBÉE, DE LA COURT en Dr. ZONNENBERG.

Vervolgens deelde Van Wijk mede, dat de vereniging voorzichtigheid moet betrachten bij het uitnodigen van sprekers over het onderwerp Irian. De afdeling Haarlem had voor een openbare vergadering op voordracht van de bestuurder KEELIN een zekere JOWÉE uitgenodigd. Deze Jowée bleek tijdens zijn voordracht een "herige" van de Nederlandse regering te zijn. Jowée is oud-E.N.I.L.-sergeant en zijn vader was directeur van een gevangenis.

De schoonschoon van Ir. CRANER, genaamd HOOGLAND, oud-ass. resident, was ook in verzet gekomen tegen de rede van Jowée, aldus VAN WIJK, waarbij HOOGLAND de houding van de Nederlandse regering hekeld, die haar bestuursambtenaren in Nieuw-Guinea had opgedragen propaganda te maken onder de Papoeërs voor aansluiting bij Nederland en om in opstand te komen tegen aansluiting bij Indonesië.

Vervolgens bedankte de voorzitter de aftredende bestuurders voor het werk verricht voor de vereniging, waarna de vergadering om plm. 18.00 uur werd gesloten. (einde)

/-en

20 December 50

C. 99242
C.XI. TA.4.
vijf

GEHEIM

UITGEBOKT

Ledenvergadering van de
Vereniging "Nederland-
Indonesië"

Ik heb de eer Uwe Excellentie hiernevens aan te bieden een geheim rapport over de op 9 December j.l. gehouden ledenvergadering der Vereniging "Nederland-Indonesië", naar de inhoud waarvan ter bekorting verwezen moge worden.

Van bijgevoegde copieën zoudt U een exemplaar kunnen doen toekomen aan de Minister President en aan Uw Ambtgenoot van Buitenlandse Zaken en twee exemplaren aan de Minister voor Uniezaken en Overzeese Rijksdelen.

HET HOOFD VAN DE DIENST.

Aan Zijne Excellentie de Minister
van Binnenlandse Zaken,
te
's-GR A V E N H A G E.

Mr L.Einthoven.

VERENIGING NEDERLAND-INDONESIË
Secr. Erasmusweg 137, Den Haag
Telefoon : 32.28.12

-:-

Den Haag, November 1950.

AAN DE LEDEN VAN DE VERENIGING NEDERLAND-INDONESIË

L.S.

Het ligt in het voornemen van het waarnemend bestuur om op Zaterdagmiddag 9 December om 3 uur een algemene ledenvergadering te houden te 's-Gravenhage in hôtel "Pomona", Molenstraat 53.

Op deze landelijke vergadering zal een definitief bestuur gekozen moeten worden, terwijl een nieuwe formulering als Beginselverklaring van de vereniging in deze nieuwe situatie na de soevereiniteitsoverdracht noodzakelijk is.

Hieronder vindt U een desbetreffend voorstel.

Na de huishoudelijke zaken zal het Hoofdbestuurslid de Heer G.Gobée een inleiding houden over het probleem Nieuw-Guinea met daarna gelegenheid voor discussie.

Op deze ledenvergadering is ieder lid welkom en tevens degenen, die als lid beschouwd willen worden en zich van te voren bij het secretariaat dan melden. Het bestuur is bereid eventueel de heift der reiskosten te vergoeden.

Verder verzoekt het bestuur namen van kandidaten voor een bestuursfunctie liefst van te voren schriftelijk aan de secretaresse te vermelden.

De secretaresse en de penningmeester stellen zich niet meer beschikbaar als bestuurskandidaten.

Het bestuur hoopt, dat velen blijk zullen geven van hun belangstelling.

Namens het bestuur,

A.Treurniet-Wiersma, secretaresse.

Voorstel Beginselverklaring.

De vereniging Nederland-Indonesia stelt zich ten doel bij te dragen tot de samenwerking op ieder levensgebied tussen Indonesiërs en Nederlanders alsmede tussen Indonesia en Nederland op de grondslag van vrijheid, gelijkwaardigheid en vrijwilligheid en ter bevordering der menselijke waardigheid en welvaart.

Op Zaterdag 9 December 1950 heeft de Vereniging "Nederland-Indonesië" een algemene ledenvergadering gehouden te 's-Gravenhage, waar aanwezig waren 4 hoofdbestuursleden en 26 leden, o.w. D. SCHILP, die met Mr J.H. van WIJK het meest radicale element vertegenwoordigde.

Uit het overzicht van de werkzaamheden van het hoofdbestuur, dat de voorzitter Dr A.P.J. van der BURG in zijn openingswoord gaf, zij het navolgende aangestipt.

Het hoofdbestuur is niet geslaagd in het tot ontwikkeling brengen van een grote activiteit; de tijdsomstandigheden zijn het bestuur allesbehalve gunstig geweest. Na de Ronde Tafel Conferentie kon niet veel meer worden gedaan. Moeilijkheden zijn ook ondervonden met de administratie, een grote chaos. Een zware schuldenlast drukt op de vereniging. Het een en ander is nu geregeld.

Dr van der BURG deelde o.a. verder nog mede, dat het bestuur van "Nederland-Indonesië" op 17 Augustus 1950 aan de Hoge Commissaris een Indonesische vlag heeft aangeboden, welke men bij festiviteiten kan zien wapperen van het Hoge Commissariaat te 's-Gravenhage.

Verder is uit de Vereniging "Nederland-Indonesië" in samenwerking en in overleg met het Indonesische Hoge Commissariaat een commissie in het leven geroepen met het doel de personeelsuitzending naar Indonesië te bestuderen en te verzorgen.

Als nieuwe beginselverklaring werd door de aanwezigen het navolgende vastgesteld:

"De Vereniging "Nederland-Indonesië" stelt zich ten doel bij te dragen tot samenwerking tussen Indonesiërs en Nederlanders alsmede tussen Indonesië en Nederland op de grondslag van vrijheid, gelijkwaardigheid en vrijwilligheid en ter bevordering der menselijke waardigheid en welvaart."

Tijdens de besprekingen over het vormen van het nieuwe hoofdbestuur der vereniging bracht D. SCHILP het Comité "Vrienden van Indonesië" ter sprake. Het comité maakt het, aldus de heer Schilp, bijzonder goed. Reeds zijn honderden adressen van sympathiserenden en adhaesiebetuigingen uit verschillende gemeenten ontvangen.

Vervolgens heeft de heer E. GOBEE een inleiding gehouden over het probleem Irian, waaruit zij aangestipt, dat z.i. zolang er geen compromis tot stand zou kunnen worden gebracht, de oplossing van het vraagstuk moet worden voorgelegd aan de U.N.O.

Spreker besloot zijn betoog met de mededeling, dat indertijd op de Fitchi-eilanden een congres van Irianen zou zijn gehouden. Op dit congres zou gebleken zijn, dat de Irianen noch bij Nederland noch bij Indonesië geïnteresseerd waren. Zij wilden komen tot het stichten van een eigen Melanische staat en dit dan tezamen met de Irianen uit het Australisch gedeelte van Nieuw Guinea.

Bij de daarop gehouden bespreking werd vooral op het laatste gereageerd als zijnde dit een nieuw punt. Daarbij kwam naar voren - wat al eerder gebleken is - dat D. SCHILP voorstander is van overdracht van de souvereiniteit over Nieuw Guinea aan Indonesië. In verband hiermede deelde de heer SCHILP mede, dat Mr Moh. Yamin films had afgestaan, welke reeds door het Comité "Vrienden van Indonesië" in Amsterdam zijn vertoond. Hieruit was z.i. zonneklaar gebleken het sterk innerlijk gevoel der Indonesiërs ook met betrekking tot Irian.

Tenslotte heeft de vergadering besloten tot het instellen van een commissie uit het bestuur, welke een verklaring of een adres zou samenstellen in de geest van de gehouden besprekingen met betrekking tot de overdracht van de souvereiniteit over Indonesië en Nieuw Guinea met "technical assistance" van de U.N.O.

19-12-1950.

No. 4300 - 28 - '50.

30 November 1950.

bijlage: 6én.

Onderwerp: Vereniging "NEDERLAND-INDONESIË."
(Leden vergadering).

DUPLICAAT

98236

Vertrouwelijk.

Hierbij wordt toegezonden een afschrift van een gestencilde mededeling - convocatie -, zoals deze een dezer dagen door de leden van de vereniging "NEDERLAND - INDONESIË" per post werd ontvangen.

Zo hieruit kan blijken, zal door deze vereniging op 9 December a.s. in hotel Pamona, Molenstraat 53 te den Haag een algemene ledenvergadering worden gehouden. Einde.

No. 138

0. 3.

Vereniging Nederland-Indonesië:
Secr. Erasmusweg 137, Den Haag.
Tel. 32.23.12.

A F S C H R I F T.

Den Haag, ,Nov. 1950.

AAN DE LEDEN VAN DE VERENIGING NEDERLAND-INDONESIE

L.S.

Het ligt in het voornemen van het waarnemend bestuur om op Zaterdagmiddag 9 December om 3 uur een algemene ledenvergadering te houden te 's-Gravenhage in hotel Pomona, Molenstraat 53.

Op deze landelijke vergadering zal een definitief bestuur gekozen moeten worden, terwijl een nieuwe formulering als Beginselverklaring van de vereniging in deze nieuwe situatie na de soevereiniteits-overdracht noodzakelijk is.

Hieronder vindt U een desbetreffend voorstel.

Na de huishoudelijke zaken zal het Hoofdbestuurslid de Heer E. Gobeé een inleiding houden over het probleem Nieuw-Guinea met daarna gelegenheid voor discussie.

Op deze ledenvergadering is ieder lid welkom en tevens degenen, die als lid beschouwd willen worden en zich van te voren bij het secretariaat dan melden.

Het bestuur is bereid eventueel de helft der reiskosten te vergoeden.

Verder verzoekt het bestuur namen van kandidaten voor een bestuursfunctie van te voren schriftelijk aan de secretaresse te melden.

De secretaresse en de penningmeester stellen zich niet meer beschikbaar als bestuurskandidaten.

Het bestuur hoopt dat velen blijk zullen geven van hun belangstelling.

Namens het bestuur
A. Treurniet-Wiersma, secr. esse.

Voorstel Beginselverklaring.

De vereniging Nederland-Indonesië stelt zich ten doel bij te dragen tot de samenwerking op ieder levensgebied tussen Indonesiërs en Nederlanders, alsmede tussen Indonesië en Nederland op de grondslag van vrijheid, gelijkwaardigheid en vrijwilligheid en ter bevordering der menselijke waardigheid en welvaart.

No. 4300 - 28 - '50.

30 November 1950.

bijlage: één.

Onderwerp: Vereniging "NEDERLAND-INDONESIE."
(Leden vergadering).

6.611

05.12

6.611

05.11

1 DEC. 1950
ACD 98236

a' d'w

Vertrouwelijk.

Hierbij wordt toegezonden een afschrift van een gestencilde mededeling - convocatie - , zoals deze een dezer dagen door de leden van de vereniging "NEDERLAND - INDONESIE" per post werd ontvangen.

Zo hieruit kan blijken, zal door deze vereniging op 9 December a.s. in hotel Pamona, Molenstraat 53 te den Haag een algemene ledenvergadering worden gehouden. Einde.

ho. 131

0. 3.

Vereniging Nederland-Indonesië:
Secr. Erasmusweg 137, Den Haag.
Tel. 32.28.12.

Den Haag, ,Nov. 1950.

AAN DE LEDEN VAN DE VERENIGING NEDERLAND-INDONESIE

L.S.

Het ligt in het voornemen van het waarnemend bestuur om op Zaterdagmiddag 9 December om 3 uur een algemene ledenvergadering te houden te 's-Gravenhage in hôtel Pomona, Molenstraat 53.

Op deze landelijke vergadering zal een definitief bestuur gekozen moeten worden, terwijl een nieuwe formulering als Beginselverklaring van de vereniging in deze nieuwe situatie na de soevereiniteits-overdracht noodzakelijk is.

Hieronder vindt U een desbetreffend voorstel.

Na de huishoudelijke zaken zal het Hoofdbestuurslid de Heer E. Gobeé een inleiding houden over het probleem Nieuw-Guinea met daarna gelegenheid voor discussie.

Op deze ledenvergadering is ieder lid welkom en tevens degenen, die als lid beschouwd willen worden en zich van te voren bij het secretariaat dan melden.

Het bestuur is bereid eventueel de hefft der reiskosten te vergoeden.

Verder verzoekt het bestuur namen van kandidaten voor een bestuursfunctie van te voren schriftelijk aan de secretaresse te melden.

De secretaresse en de penningmeester stellen zich niet meer beschikbaar als bestuurskandidaten.

Het bestuur hoopt dat velen blijk zullen geven van hun belangstelling.

Namens het bestuur
A. Treurniet-Wiersma, secr. esse.

Voorstel Beginselverklaring.

De vereniging Nederland-Indonesia stelt zich ten doel bij te dragen tot de samenwerking op ieder levensgebied tussen Indonesiërs en Nederlanders, alsmede tussen ~~Indonesia~~ en Nederland op de grondslag van vrijheid, gelijkwaardigheid en vrijwilligheid en ter bevordering der menselijke waardigheid en welvaart.

Bijlage: één,

Onderwerp: Vereniging "NEDERLAND-INDONESIË"
(Leden-vergadering).

Vertrouwelijk.

15.12.99242
18 DEC. 1950

ACD/

Zoals vermeld in het dezerzijds schrijven No. 4300 -28-'50 van 30 November 1950, werd op Zaterdag, 9 December 1950 te circa 15.00 uur, in Hotel Pamona, te den Haag, Molenstraat 53, door de vereniging "Nederland-Indonesië" een algemene - landelijke- ledenvergadering gehouden.

Voor deze vergadering was de ondervolgende agenda vastgesteld

1. Verkiezing van een definitief (hoofd) bestuur.
2. Nieuwe formulering der "beginselverklaring" der vereniging
3. Inleiding door het hoofdbestuur-lid E.GOBEE (1., over het probleem Nieuw-Guinea, met daarna gelegenheid tot verdere bespreking.
4. De secretaresse en penningmeester stellen zich niet meer beschikbaar als hoofd- bestuurs-candidaten.

Voorgestelde "Beginselverklaring":

"De vereniging "Nederland-Indonesië" stelt zich ten doel bij te dragen tot de samenwerking op ieder levensgebied tussen Indonesiërs en Nederlanders, alsmede tussen Indonesia en Nederland op de grondslag van vrijheid, gelijkwaardigheid en vrijwilligheid en ter bevordering der menselijke waardigheid en welvaart."

Wanneer door de voorzitter van het waarnemend landelijk-bestuur der vereniging "Nederland-Indonesië", Dr. A .P.J.v.d.BURG (2 op Zaterdag, 9 December 1950 te circa 15 uur 15, deze vergadering werd geopend, zijn aanwezig, 4 leden van het wd. hoofdbestuur n.l. t.w. :

Dr. A .P.J.v.d.BURG (2.

Mevr. A.TREURNIET -WIERSMA (3. secretaresse,

Dr. J.M.E.M.A. ZONNEBERG (4. lid.

E.GOBEE (1. lid

en 26 leden, w.o. D.SCHILP (5. , J.W.E. RIEMENS (6., D.STEVENS (7 en K. de VRIES (8.

In zijn openingswoord gaf de voorzitter een overzicht van hetgeen door het aftredende wd. hoofdbestuur werd verricht.

Nadat in de zomer van 1949 Prof. W.F. WERTHEIM (9. als voorzitter van het landelijk-bestuur van "Nederland-Indonesië" was afgetreden, werd deze tot ere-voorzitter benoemd. Voordien was W.KLINKENBERG (10. afgetreden als secretaris en was de penningmeester A .BLOMMERS (11. i.v.m. zijn ziekte eveneens genoodzaakt aftetreden.

Aan het afdelings-bestuur te den Haag werd toen opgedragen de plaats in te nemen van het landelijk- hoofd- bestuur, welke taak, hoewel niet gemakkelijk, naar beste weten en kunnen werd vervuld.

Het wd. hoofdbestuur was voornemens een grote activiteit aan de dag te leggen. Thans nu het einde van haar taak in het zicht is, moet worden gezegd, dat het daarin niet ten volle is geslaagd, waaraan echter onmiddellijk moet worden toegevoegd, dat de tijdsomstandigheden het bestuur ook alles behalve gunstig zijn geweest.

Ten tijde van de R.T.C. is er n.l. - aldus de voorzitter - veel

Noot: Van ~~dit~~ in dit verslag genoemde personen, zal - voor zover bekend - de personalia in een afzonderlijke staat worden vermeld. De cijfers achter de namen geven de volgorde van vermelding aan.

gedaan. Het bestuur heeft toen o.a. een krantje - mededeling - uitgegeven.

Na de R.T.C. kon er ten gevolge van de tijdsomstandigheden niet veel meer worden gedaan.

Wel werden door het bestuur geslaagde middagen georganiseerd voor Indonesiërs, waarbij werd samengewerkt met het Indonesisch Hoge Commissariaat

Voorts werd door het bestuur op 17 Augustus aan de Hoge Commissaris een Indonesische vlag aangeboden, welke vlag men bij festiviteiten kan zien wapperen van het Hoge Commissariaat te den Haag.

Onder de bezielende leiding van de heer MAATMAN (12. werd door de literatuur-dienst der vereniging een grote activiteit aan de dag gelegd.

Verder is uit de vereniging "Nederland-Indonesië" in samenwerking en overleg met het Indonesische Hoge Commissariaat, een commissie ontstaan - in het leven geroepen -, met als doel de personeelsuitzending naar Indonesië te bestuderen en te verzorgen.

In deze commissie - aldus de voorzitter - hebben o.a. zitting J.F.H.A. de la COURT (13. en Dr. J.M.E.M.A. ZONNEBERG (4. Deze commissie heeft reeds enige goede vergaderingen gehad, zonder dat daarbij echter ~~ook~~ "concrete resultaten" konden worden verkregen.

Bij het vrij plotseling optreden van dit bestuur, moesten grote moeilijkheden worden overwonnen. De gehele verenigings-administratie was een grote chaos. Een zware schuldenlast drukte de vereniging. Een zeer grote afdeling - Amsterdam - was vrij plotseling uit de vereniging weg gevallen. Dank zij de opofferingen van enige bestuursleden om de administratie op orde te brengen en de boeken van de penningmeester - A. BLOMMERS (11. - uit te zoeken, is de administratie thans in orde en de crediteuren der vereniging bevredigd. De financiën zijn gesaneerd en er is zelfs een - zij het klein - batig saldo in kas.

(Het bestuur had zich in de oproep aan de leden - zie het dezerzijds schrijven No. 4300A - 28 - '50 van 30 November 1950 - bereid verklaard om de helft der reiskosten der leden voor het bij wonen dezer vergadering te vergoeden. Hiervan werd door de leden van buiten den Haag een druk gebruik gemaakt. De heer MAATMAN, die na afloop der vergadering deze bedragen uitbetaalde, deed zulks zeer vlot.)

Door de voorzitter werd vervolgens de nieuwe "beginselverklaring" der vereniging besproken, waarbij bleek, dat deze verklaring i.v.m. de gewijzigde omstandigheden nodig werd geoordeeld. Mede bleek, dat deze "verklaring" was samengesteld door Mr. J.H. van WIJK (14.

Bij de daarop gehouden bespreking, stelde J.F.H.A. de la COURT (13. voor de woorden "op ieder levensgebied" te laten vervallen. Zulks daar dit volgens hem beslist te ruim was gesteld, te meer daar de Indonesische regering reeds voldoende blijk had gegeven, om lang niet op ieder levensgebied met Nederland te willen samenwerken. Men zou dus volgens hem "plus royalist que le roi" zijn. In het bijzonder op militair en economisch gebied zou de Indonesische regering geen samenwerking met Nederland wensen.

Door de heer J.M.E.M.A. ZONNEBERG (4. werd dit bestreden. Deze meende,

Deze meende, dat economische samenwerking wel werd gewenst door de Indonesische regering en zag de mogelijkheid, dat in de toekomst beide landen in Unie en U.N.O. verband zelfs militair zouden samenwerken.

J.H. van WIJK a-ad - als voor-en samensteller - de "beginselverklaring" geen bezwaar om de tekst te wijzigen overeenkomstig het voorstel van J.F.H.A. de la COURT (13.

Bij de daarop gehouden stemming over de voorgestelde wijziging waren 13 voor en 10 tegen de wijziging, zodat het voorstel van De la COURT (13. werd aangenomen en de "beginselverklaring" der vereniging thans luidt als volgt:

"De vereening "Nederland-Indonesië" stelt zich ten doel bij " te dragen tot samenwerking tussen Indonesiërs en Nederlanders " alsmede tussen Indonesië en Nederland op de grondslag van vrij- " heid, gelijkwaardigheid en vrijwilligheid en ter bevordering " der menselijke waardigheid en welvaart."

Door Mevr. A. TREURNIET-WIERSMA (3. werd daarop voorgesteld, dat:

" De ~~wijziging~~ naam van de vereniging zou worden gewijzigd, van "Nederland-Indonesië" in "Nederland-Indonesia".

De vergadering voelde wel iets voor de naamsverandering, doch toen als tegen-argument werd geopperd, dat men ook geen vereniging "Nederland-France" kende, werd besloten, dat de naam van de vereniging voorlopig ongewijzigd zou blijven dus: "Nederland-Indonesië". Wanneer echter i.v.m. de nieuwe "beginselverklaring" Indonesiërs als lid tot de vereniging zullen toetreden zou, wanneer deze leden daarom verzochten, de naam gewijzigd worden overeenkomstig het voorstel van Mevr. TREURNIET-WIERSMA (3., welke dan bedoeld zal zijn als "geste" tegenover deze Indonesische leden.

Bij de verkiezing van een definitief hoofdbestuur bleek de moeilijkheid te liggen bij de verkiezing van de voorzitter.

Het aftredende bestuur had hiervoor graag candidaat gesteld J.F.H.A. de la COURT (13 of E. GOBEE (1.

De la COURT deelde hierop mede, daarvoor beslist geen tijd te hebben, terwijl GOBEE zich voor deze functie te oudvoelde en er z.i. beter een jongere kracht deze functie kon vervullen.

Door Mr. J.H. van WIJK (14. werd daarop voor de functie van voorzitter D. SCHILP (5. aanbevolen. Deze, SCHILP, deelde daarop mede, dat hij het reeds veel te druk had en/representatief is om als voorzitter op te treden voor "Nederland-Indonesië". Volgens SCHILP was Dr. A. P. J. v. d. BURG de aangewezen man om deze functie te blijven vervullen.

Door Dr. v. d. BURG, werd daarbij opgemerkt, dat hij weinig tijd had i.v.m. zijn nieuwe werking in een kliniek en bezig was met een disseratie. Hij vermeende te moeten aanraken liever een goede voorzitter van de afdeling den Haag te nemen.

Nadat nog geruimen tijd over de samenstelling van het nieuwe bestuur werd gesproken werd ten slotte het nieuwe hoofd-landelijke- bestuur samengesteld als volgt:

Voorzitter: Dr. A. P. J. v. d. BURG, speciaal belast met de representatieve werkzaamheden.

Vice voorz. Mr. J.H. van WIJK (14. speciaal voor de actieve en het actieve werk.

Vice.voorz. J.F.H.A. de la COURT (13. speciaal belast - en dit i.v.m. zijn kennis van zaken - met het directe contact met Indonesië en Indonesiërs en zijn het behartigen

behartige, van Indonesische belangen.

Secretaris: J.W. RIEMENS, werd candidaat gesteld uit de groep
Amsterdam - D. SCHILP c.s.

1. Penningmeester: D. STEVENS (15. Deze werd met veel lofprijzingen voorgesteld door D. SCHILP, zodat de vergadering deze candidatuur niet kon weigeren.
2. Penningmeesteresse: Mej. BAL (16. Deze candidatuur werd met evenveel lofprijzingen voorgedragen door Mr. J.H. van WIJK (14. en was reeds zogoed als door de vergadering als de penningmeesteresse aanvaard toen D. SCHILP met de candidatuur van D. STEVENS (15. te voorschijn kwam. Hierop werd Mej. BAL (16 die niet op deze vergadering aanwezig was als 2e penningmeesteresse gekozen.

Als leden werden daarop gekozen:

V.d. SPEK (17.
WIJNE(N) (18.,
E. GOBEE (1.,
B. COSTER (19
Dr. J.M.E.M.A. ZONNENBERG (4. en
MAATMAN, (12. speciaal belast met de literatuur-dienst.

Van de vertegenwoordiging ter vergadering uit Amsterdam, was D. SCHILP de onbetwistbare aanvoerder. Hij heeft zeer intensief aan vrijwel alle debatten deelgenomen. Met Mr. J.H. van WIJK vertegenwoordigde hij SCHILP, het meest radicale element. De leden van de Haagse afdeling waren bij het debat in het algemeen iets/gematigd. Dit n.l. kwam vooral tot uiting bij het debat over de overdracht van de soevereiniteit van ~~Nieuw~~ Nieuw Guinea aan Indonesië.

/ meer

Tijdens de besprekingen over het vormen van het nieuwe bestuur bracht SCHILP -zijn- Comité "Vrienden van Indonesië" ter sprake.

Hierbij merkte hij o.a. op, dat de initiatiefnemers van dit Comité reeds enige tijd geleden voelden, dat er met de a.s. conferentie over Nieuw-Guinea iets moest gebeuren. Wat konden zij doen - aldus vroeg SCHILP -? De afdeling Amsterdam van de vereniging "Nederland-Indonesië" bestond niet meer. Het Comité werd opgericht, een Comité juist met het oog op de financiën. Immers met een Comité zou men veel gemakkelijker bij de mensen wat geld los krijgen. Ook organisatorisch werkt een Comité veel vlotter.

Het Comité maakt het - aldus SCHILP - bijzonder goed. Reeds zijn honderden adressen, van sympathiserenden, en adhaesiebetuigingen in verschillende gemeenten in Nederland, zoals Dordrecht, Groningen, Utrecht e.a. verzameld.

Als administrateur van het Comité treedt op K. de VRIES (8 terwijl het kantoor gevestigd is te Amsterdam, Prinsengracht 135.

Hij SCHILP stelde vervolgens voor:

- a. Voor het ogenblik i.v.m. de kwestie Irian, te komen tot samenwerking van de vereniging "Nederland-Indonesië" met het Comité "Vrienden van Indonesië", om te komen tot een gezamenlijke actie.
 - b. Voor later te komen tot een zekere samenvoeging van "Nederland - Indonesië" met het Comité "Vrienden van Indonesië" welke evenwel - en dit uitdrukkelijk - niet financieel en "organisatorisch" zou moeten zijn.
- Financieel

Financieel: omdat een Comité financieel gemakkelijker werkt dan een vereniging.
Organisatorisch: omdat over het gehele hierover gehouden betoog duidelijk is gebleken, dat D. SCHILP (5. zijn Comité niet graag uit handen wil geven.
De voorzitter en het merendeel der aanwezigen gaven blijk van hun grote belangstelling voor de idee Schilp. Besloten werd hier over t.g.t. nadere besprekingen te voeren - houden.-

Door de heer D. STEVENS (7. werd daarop medegedeeld, dat enige tijd geleden de persoon belast met het innen der contributie voor de vereniging "Nederland-Indonesië" zich bij hem vervoegde en hem de betaalde contributie wilde teruggeven, daarbij voor-gevend, dat "Nederland-Indonesië" als vereniging had opgehouden te bestaan.

Daar hij, STEVENS, dit geld niet wenste terug te ontvangen, vroeg hij evenbedoelde persoon, waarvan de naam niet werd genoemd, wat hij met dat geld zou doen. Dit geld is toen met goedvinden van STEVENS in een stakingskas - welke stakingskas werd niet gezegd - gestort. Thans echter vermoedt STEVENS, dat hier-achter een communistische streek moet worden gezocht.

Door de voorzitter, die hierop merkbaar niet dieper wenst in te gaan, doch de hele aangelegenheid verder liever wil laten rusten, wordt opgemerkt, dat de hierbedoelde persoon inderdaad te kwader trouw kan zijn geweest, doch mogelijk ook wel te goeder trouw heeft gehandeld.

Vervolgens is dan omstreeks 16 uur 30 het woord aan E. GOBEE (1 voor het houden van zijn inleiding over het "probleem Irian".

Reeds bij de aanvang van zijn inleiding, wordt door GOBEE, opgemerkt, dat de oplossing van het "probleem Irian" volgens hem zal moeten worden gezocht in een compromis, zoals dat werd voorgesteld door de Indonesische delegatie op de huidige "Irian conferentie".

Zo er geen compromis tot stand zal kunnen worden gebracht, zal de oplossing van het vraagstuk moeten worden voorgelegd aan de U.N.O.

Vervolgens werd door inleider, aan de hand van door hem gemaakte reizen, naar en door Irian, een beschouwing gegeven van land en volk en de daar heersende toestanden, zo hij die zag. Verreweg het grootste deel van het gebied is oerwoud. Er wonen ongeveer 1 miljoen mensen, waarvan er tot nu toe slechts ~~200 x~~ 200 000 in contact zouden zijn geweest met blanken, of waarvan kan worden gezegd, dat zij min of meer mondig zijn.

Het is zaak de bevolking niet alleen vertrouwd te maken met, maar ook te beschermen tegen al te grote invloeden van het technische Westen. Daarvoor moet in de aller eerste plaats het dorpsverband blijven bestaan - gehandhaafd. Mede daarom ook zal het - volgens inleider - zaak zijn, er voor te waken, dat niet meer dan 10 tot 12 duizend arbeidskrachten uit de bevolking zullen worden gehaald.

Verder sprak hij over de huidige én in de toekomst vereiste gezondheidszorg. De rationalisatie van de inlandse - bevolkings - landbouw. Sterke uitbreiding van het onderwijs, met de daaraan verbonden hoge kosten.

Het gevolg van dit alles is, dat er z.i. voorlopig geen kansen zijn voor immigratie, noch voor Indische Nederlanders, noch voor Nederlanders.

In dit verband

In dit verband wees hij ~~erop~~, de 600 personen die het vorige jaar vrij onverwacht en onvoorbereid op Nieuw-Guinea kwamen, zonder dat hiervoor iets ingereedheid ~~was~~ worden gebracht.

Het Nederlands bestuur weet tot heden slechts heel weinig van de eigenlijke bevolking van Irian; ook van eventuele aanwezige ~~min~~ ~~der~~ stoffen, weet men weinig of niets. Wel zijn er enige nikkelmijnen, doch de aanwezigheid van aardolie - zou volgens inleider - evenmin van veel betekenis zijn. In dit verband wees hij erop, dat de directie van de Petrol. Mij reeds opdracht zou hebben gegeven om te bezuinigen omdat de kosten t.g.v. de opbrengsten veel te hoog zouden liggen.

In verband met de bodemgesteldheid en de welhaast ontoegankelijkheid van het land - zou volgens inleider - het vrijwel onmogelijk zijn om het land open te leggen. Dit temeer, daar ~~dit~~ zeer grote geldelijke bedragen zou vorderen, welke gezien de moeilijke positie ~~waarin~~ de Nederlandse schatkist reeds verkeert, niet door Nederland zullen kunnen worden opgebracht.

Inleider gaf vervolgens een overzicht van de standpunten, zoals deze door beide partijen werden ingenomen tijdens de R.T.C zomede van de rapporten uitgebracht door de "gemengde commissie". Hierbij memoreerde hij in het kort de gronden waarop beide partijen zich beroepen.

Onder hilariteit der vergadering, memoreerde hij tevens een gedeelte uit een rapport, dat door de Nederlandse regering in 1949 over Nieuw-Guinea aan de U.N.O. werd voorgelegd en waarin met zoveel woorden is vermeld, dat Nieuw-Guinea een deel is van Indonesië.

Spreeker besloot zijn betoog met de mededeling, dat indertijd op de Fitchi-eilanden een congres van Irianen zou zijn gehouden. Op dit congres zou zijn gebleken, dat de Irianen, noch bij Nederland, noch bij Indonesië geïnteresseerd zijn - waren -, doch wilde komen tot het stichten van een eigen Melanische staat en dit dan te samen met de Irianen uit het Australisch gedeelte van Nieuw-Guinea.

Bij de daarop gehouden bespreking, werd vooral op het laatste gedeelte van deze inleiding gereageerd, als zijnde dit een geheel nieuw en zeer aantrekkelijk en interessant gezichtspunt.

Maatman (12. gaf daarop als zijn mening te kennen, dat het "probleem Irian", noch door Nederland, noch door Indonesië alleen tot een oplossing zou kunnen worden gebracht. Z.i. diende dit alles voorgelegd en opgelost te worden aan en door de U.N.O.

Deze door MAATMAN (12. geuite zienswijze, was voor B. SCHILP (5. aanleiding, om vrij hevig van leer te trekken tegen deze door MAATMAN verkondigde stelling. Hij, SCHILP, sprak zich daarbij uit, dat hij voorstander is van de overdracht der soevereiniteit van Irian aan Indonesië zonder meer.

In verband hiermede deelde SCHILP mede, dat Mr. Moh. JAMIN hem - of zijn groep - films had afgestaan, welke reeds door het Comité "Vrienden van Indonesië" in Amsterdam werden vertoond en waaruit zonneklaar is gebleken, het sterk innerlijk nationaal gevoel der Indonesiërs, waaronder voor hen ook Irian valt.

Een of meerdere van deze film(s) vertonen een propagandistische zege-tocht van president Sukarno door bepaalde gedeelten van Indonesië.

Mr. J.H. van WIJK merkte op, dat hij iedere regering wantrouwt, welke de macht heeft. Met enige nadruk verklaarde hij daarbij, dat hij wel zeer in het bijzonder de Amerikaanse U.N.O. wantrouwt.

Hij is

Hij is voor onvoorwaardelijke overdracht van Irian aan Indonesië.

Deze opmerkingen van Mr. van WIJK, zijn voor D. SCHILP (5. aanleiding om op te merken; het gaat hier allemaal niet om. Het is alles nuchtere wereldpolitiek, oftewel het sluitend maken van de Amerikaanse-verdedigingsgordel. Van Maarseveen is hierbij met handen en voeten gebonden aan de K.V.P., de A.R. en de G.H.U.. Van Maarseveen beslist niet in het algemeen Nederlands belang, maar beslist zelfs tegen het advies in van de vroegere heersersklasse in Indië en onderdrang van Amerikaanse en Australische gezanten. Hij beslist dus in het belang van Amerika.

(Door verslaggever werd hierbij aangetekend: De stemming van " de Amsterdammers en Mr. Van WIJK tot uiting gebracht bij deze " bespreking kan aldus gekenmerkt worden : als de Nederlandse " regering de overdracht van Nieuw-Guinea aan Indonesië niet " wilt, dan maar weg met deze regering. Dit daar de onvoorwaarde- " lijke overdracht onder elke omstandigheid nodig en geboden is. Door J.F.H.A. de la COURT (13. werd vervolgens een vrij uite- vverige beschouwing gehouden, waarbij hij het " probleem Irian" zowel vanuit een ethisch als van een nuchter wereldpolitiek standpunt benaderde.

Hierbij wees hij erop, dat hij t.a.v. Van Maarseveen dezelfde mening was toegedaan als door SCHILP was geuit.

De la COURT noemde zich voorstander van de overdracht van de soevereiniteit van Irian aan Indonesië, doch dan met het verzoek om/of beding, dat Indonesië voor de openlegging van Irian - wat volgens de la COURT Indonesië alleen ook niet vermag - de technische assistance van de U.N.O. zal vragen - inroepen -. Op deze wijze is de Indonesische-regering instaat de gangen van de U.N.O. heren te controleren, terwijl daarbij dan ook een weg zou worden opgehouden voor niet-Indonesische deskundigen of specialisten, om mee te werken aan het openleggen en in cultuur brengen van Irian.

Dr. J.M.H.M.A. ZONNENBERG (4. stelde daareop voor, over te gaan tot het instellen van een studie-commissie, welke het grote en veel omvattende " probleem Irian" in alle aspecten zou bestuderen. Op deze wijze zou het voor de vereniging mogelijk zijn een degelijk adres over dit "probleem" de wereld in te zenden. Hij vreesde n.l., dat i.v.m. tijd-gebrek de vergadering er toe zou overgaan een niets zeggende " hoera-adres" aan te nemen, dat naar buiten weinig of geen indruk zou maken.

Naar aanleiding hiervan werd door de voorzitter opgemerkt, dat de tijd voor een dergelijke commissie te kort is, mede gezien het stadium waarin de "kwestie Irian" thans is komen te verkeren.

Inmiddels was het ongeveer 18 uur 30 geworden en deelde de voorzitter mede, dat hij om 18 uur 50 een afspraak had, zedatv voor hem de tijd drong.

Het had kennelijk in de bedoeling gelegen van de voorzitter, dat de vergadering na de inleiding van E. COBBE, waarmede de meenderheid der aanwezigen zich in grote lijnen, aangevuld met de opmerkingen van De la COURT, wel konden verenigen, zich in een motie of adres zouden uitspreken.

Door J.W.E. RIEMENS (6. werd ten slotte voorgesteld: dat door een uit het bestuur te vormen commissie een verklaring of adres zou worden samengesteld in de geest van de geheuden besprekingen t.o.v. de overdracht van Irian aan Indonesië met "technical assistance" van de U.N.O.

Nadat dit voorstel was aangenomen, werd als het ware hals over kop een commissie samengesteld, bestaande uit de volgende personen:

Persenen

- a. E. GOBEE (1.
- b. D. SCHILP (5.
- c. Dr. J.M.E.M.A. ZONNENBERG (4. en
- d. J.F.H.A. de la COURT (13.

Hierna werd de vergadering welke een rustig verloop had, met enkele woorden van de voorzitter te 18 uur 35 gesloten.

Door verslaggever werd hierbij nog aangetekend, dat de inleiding van E. GOBEE, als gematigd was te kenschetsen. In principe is inleider voor overdracht van Irian aan Indonesië. Toch zou hij het meest voelen voor een zich t.o.v. deze overdracht uitspreken van de Iriaanse bevolking zelf. Dit mede i.v.m. de besluiten welke werden genomen op het congres op de Fitchi-eilanden.

Zeer tot de spijt van GOBEE zal men thans zonder dat hierover de Iriaanse bevolking zal worden geraadpleegd, wel tot een beslissing moeten komen. Zulks daar het volgens de inleider onmogelijk is een bevolking van om en bij de 800 000 personen, die thans als het ware nog in een stenen tijdperk leven, binnen afzienbare tijd tot een dardanige ontwikkeling te brengen, dat zij over hun eigen lot zouden kunnen beslissen.

Na afloop der vergadering liet inleider - GOBEE - zich tegenover een der aanwezigen uit als volgt: de Indonesische argumenten t.o.v. de lastverbondenheid door de eeuwen van Indonesië en Irian en ook dat Irian altijd werd vertrapt door het Nederlandse koloniale bestuur, zijn rondweg dwaasheid en onzin.

Tijdens de discussies onthulde Mr. J.H. van WIJK, dat de ex Assistent Resident van Hollandia genaamd HOOGLAND - deze Hoogland wordt genoemd als de samensteller van de brochure "Het Probleem Irian" uitgegeven door het Comité "Vrienden van Indonesië" (O) - een schoonzoon is van Ir. Ch.G. GRAMER, voorzitter van het evengenoemde Comité.

Hierbij deelde Mr. Van WIJK mede, dat deze HOOGLAND veel inlichtingen zou hebben verstrekt aan Dr. SCHILP en hem, Van WIJK, over het koloniale bestuur van Irian.

Deze evengenoemde brochure "Het Probleem Irian", waarvan één exemplaar werd toegezonden bij het dezerzijds schrijven No. 4217 A '50, werd op deze bijeenkomst te koop aangeboden. Einde.

No. 121

No.'s	NAMEN en verdere bijzonderheden.
1.	E. GOBÉE, personalia onbekend, gekozen tot lid van het hoofdbestuur van de vereniging "Nederland-Indonesië"
2.	Dr. A.P.J. v.d. BURG, personalia onbekend, gekozen tot voorzitter van "Nederland-Indonesië", speciaal belast met de representatieve werkzaamheden.
3.	Mevr. A. TREURNIET-WIERSMA, personalia onbekend, wonende te 's Gravenhage.
4.	Dr. Johannes, Martinus, Elisabeth, Marie, Alphonsus, ZONNENBERG, geboren 16 April 1907 te Rotterdam, verder bekend, gekozen tot lid van het hoofdbestuur van "Nederland-Indonesië".
5.	Dirk, SCHILP, geboren 11-10-1893 te Haarlem, verder bekend.
6.	Johannes, Wilhelmus, Elizabertus, RIEMENS, geboren 23-11-1918 te Hilligersberg, verder bekend, gekozen tot secretaris van het hoofdbestuur van "Nederland-Indonesië".
7.	Dirk, STEVENS, geboren 25 Juli 1886 te Amsterdam, verder bekend, gekozen tot 1e. penningmeester van het hoofdbestuur van "Nederland-Indonesië".
8.	Klaas DE VRIES, geboren 22 Juli 1928 te Amsterdam, verder bekend, administrateur van het Comité "Vrienden van Indonesië".
9.	Prof. Dr. Willem, Frederik, WERTHEIM, geboren 16-11-1907 te St. Petersburg, verder bekend.
10.	Willem, Gerard, KLINKENBERG, geboren 7 December 1923 te Purmerend, verder bekend.
11.	A. BLOMMERS, personalia onbekend.
12.	MAATMAN, personalia onbekend, wonende Kamillestraat 29 Den Haag, gekozen tot lid van het hoofdbestuur van "Nederland-Indonesië", speciaal belast met de literatuur-dienst.
13.	Jesaias, Frederik, Hendrik, Albert, DE LA COURT, geboren 11 October 1902 te Leiden, verder bekend, 2e. vice-voorzitter van het hoofdbestuur van "Nederland-Indonesië", speciaal belast - i.v.m. met zijn kennis van zaken - met het directe contact met Indonesië en Indonesiërs en met het behartigen van Indonesische belangen.
14.	Mr. Johan, Hendrik, van WIJK, geboren 2 Juni 1907 te Amsterdam, verder bekend, 1e. vice-voorzitter van het hoofdbestuur van "Nederland-Indonesië", speciaal voor de actie's en het actieve werk.
15.	Zie No. 7.
16.	Mej. BAL, personalia onbekend, 2e. pennm. van het hoofdbestuur van "Nederland-Indonesië".
17.	VAN DER SPEK, personalia onbekend, lid hoofdbestuur van "Nederland-Indonesië".
18.	WIJNE(N), personalia onbekend, lid hoofdbestuur van "Nederland-Indonesië".
19.	B. COSTER, personalia onbekend, gepensionneerd inspecteur bij het onderwijs in Indonesië, wonende te Hilversum, lid hoofdbestuur van "Nederland-Indonesië".

MINISTERIE VAN
BINNENLANDSE ZAKEN

No.: C.96137
Bijl.: Gene
C.XI. TA.4.

Betr.: Vereniging
"Nederland-Indonesië"

UITGEBEERT

Copie voor CO.96137
's-Gravenhage, 14 November 1950

GEHEIM

Hierbij moge ik U mededelen, dat tijdens een recente bestuursvergadering van de Vereniging "Nederland-Indonesië" besloten is de vereniging te handhaven. Er moet een landelijke vergadering komen en een actief bestuur.

Bedoelde vergadering zou gehouden worden op Zaterdag 9 December a.s. in Hôtel Pomona te 's-Gravenhage.

Voor Uw inlichtingen houd ik mij gaarne aanbevolen.

HET HOOFD VAN DE DIENST
Namens deze,

Aan de Heer
Hoofdcommissaris van Politie,
te
's-GRAVENHAGE.

Jhr Mr W.J.Th.Serraris

Rappel: 80-12-50

af 99246.

RAPPORT VAN C.XI.

Bijl.: één

Betr. Verslag Bestuursvergadering
Ver. "Nederland-Indonesië"

6.611
07.24

6.611
07.25

<u>6.611</u> 05.13
- 1 NOV 1950
ACD/96137

Uit betrouwbare bron ontvangen een verslag van
een bestuursvergadering der Vereniging "Nederland-Indone-
sië", gehouden op 13-10-1950 te 's-Gravenhage.

Verzoeken te agenderen en terug aan C.XI.

C.XI, 1-11-1950.

Den Haag 18-10-1950.

Korte samenvatting van de bestuursvergadering
van 13 October 1950.

Aanwezig: A.P.J. v.d. BURG, J.J. MAATMAN, Dr. ZONNENBERG, A.G.v.d. SPEK,
Mr. J.H. VAN WIJK, Mevr. A. TREURNIET-WIERSMA en later Joh. RIEMENS.

Afwezig met kennisgeving: B. COSTER, F. WANROOY, Prof. WERTHEIM, N. WIJNEN.

De verklaring "AMBON" van H.v. RANDWIJK, SCHILP, RIEMENS, e.a. kwam in discussie.

Besloten werd, dat iedere bestuurder als persoon deze verklaring al of niet kon ondersteunen, doch de Vereniging als zodanig niet, omdat verschillende bestuurders tegen bepaalde gedeelten uit de verklaring bezwaren hadden.

De heer MAATMAN deelde mede, dat de QUAKERS gaarne bereid zullen zijn een bestuurder af te vaardigen naar een evt. conferentie, waar we de mogelijkheden van samenwerking zouden kunnen bekijken.

Er was een beknopt financieel overzicht van WANROOY, waaruit bleek, dat uit het saldo van ruim f 1.200 nog ruim f 1.000 betaald moet worden aan schuldeisers. BLOMMERS heeft alles betaald en de Vereniging heeft geen schulden.

RIEMENS gaf een uiteenzetting over de particuliere stichting "DE BRUG DJAMBATAN" en de mogelijkheden van onze Vereniging van publiciteit.

Deze stichting bleek veel meer contacten te hebben met Indonesiërs en het H.C. dan onze vereniging. Ze staat echter op een zakelijke, economische basis met progressieve personen. De vereniging zou een bepaalde rubriek kunnen krijgen; de leden zouden zich zelf echter moeten abonneren à f 10,- per jaar of de vereniging zou een bepaald quantum af moeten nemen tegen gereduceerde prijs.

Na uitvoerige discussie meenden we wel, dat de vereniging voort zou moeten gaan, maar dan moest er een landelijke vergadering komen en een actief bestuur gekozen. Zowel de penningmeester als de secretaresse moeten benoemen en ook dokter v.d. BURG zou zelf graag af willen treden en alleen voorzitter van Den Haag blijven.

Besloten werd op Zaterdag 9 December om 3 u. in Pomona-Den Haag deze vergadering te houden en de Heer GOBEE te verzoeken verslag te geven van zijn reis door Indonesië. Deelnemers krijgen desgewenst de halve reis vergoed. Er moet een nieuwe Doelstelling gemaakt worden (Statuten en h.h. reglement) hetgeen verzocht zal worden aan Mr. VAN WIJK. Deze moet zeer kort zijn en op de agenda gepubliceerd worden. Alle leden van Den Haag, Haastem en algemene leden en abonné's zullen die convocatie ontvangen.

De Heer RIEMENS, die elke week regelmatig in Den Haag is, stelt zich evt. kandidaat voor secretaris. Een kandidaat-penningmeester moet nog gezocht worden. Een krant zal voorlopig niet uitgegeven worden: de alg. verg. beslist of er een evt. regelmatig gestencild blaadje uitgegeven moet worden. Dr. Z. deelt mede, dat er een geheim stuk bestaat bij de regering, waar de vereniging bekend gemaakt wordt als C.P. gezind. Er werd besloten het als kennisgeving aan te nemen evt. een kort briefje te schrijven, zodat men op de hoogte is, dat dit geheime stuk dus helemaal niet geheim is.

Mevr. A. TREURNIET-WIERSMA, secr.

Le stuk van uit 1940!
Raf. is dan niet met mee-
schrijven als C.P. gezind. De heer
de Comm. Z. is grootseal collectie C.P.

RAPPORT VAN C.XI.

Bijl.: twee

Betr.: Vereniging "Nederland-
Indonesië"

6.611
01.125

6.611 05.13	6.611 01.122.7
19 SEP. 1950	
ACD/ 93/81	

ACD HC
DAR 14.11.50
PAR: L

Uit goede bron ontvangen een verslag van een be-
stuursvergadering van de Vereniging "Nederland-Indonesië",
gehouden te Den Haag op 7 Juli 1950 en een copie van een
oproep voor deze vergadering.

Verzoeken te agenderen en terug aan C.XI.

C.XI, 18-9-1950.

Den Haag, 2 Juli 1950.

Aan de bestuurders.

Op advies van onze voorzitter, de heer v.d.Burg, die geregeld contact heeft met Mr. Moh. Roem, is de oorspronkelijk in Juni reeds vastgestelde jaarvergadering uitgesteld. Onze bestuurder N. Wijnen meende, dat er in ieder geval nog een nummer van de krant moet verschijnen en liefst zo spoedig mogelijk. In verband hiermede en tevens om enig verslag uit te doen brengen over het werk van de commissie voor personeelsbemiddeling en de literaturoordienst, verzoekt de voorzitter mij U uit te nodigen voor een bestuursvergadering op Vrijdagavond 7 Juli om 8 u. t.h.v. mevr. Treurniet, Erasmusweg 137. U kunt uw fiets meebrengen en anders kunt U komen met bus R tot eindpunt of lijn 4 tot eindpunt.

Met vriendelijke groeten,

A. Treurniet-Wierama, secr.

VERSLAG VAN DE BESTUURSVERGADERING VAN DE VER. NED.-INDONESIE OP
7-7-1950 TEN HUIZE VAN A. TREURNIET-WIERSMA, Erasmusweg 137, DEN HAAG.

X N K
4 K *
X K
X K
Aanwezig A.P.J. v.d. BURG, Arts; J.J. MAATMAN; N.W. WIJNEN; A.G. v.d. SPEK; Mevr. A. TREURNIET-WIERSMA en F. WANROOY.

Bericht van verhindering zonden A. de la COURT, Mr. H. VAN WIJK en J.E. STOKVIS. Voor deze vergadering was Dr. J.M.E.M.A. ZONNENBERG niet uitgenodigd.

De Heer v.d. BURG opent de vergadering en vond het jammer, dat verschillende personen niet aanwezig waren, aangezien belangrijke mededelingen konden worden gedaan.

B
De Commissie Personeelswerving, welke tot taak zou hebben personen naar Indonesië te sturen, de indonesische zaak toegewijd, was in leven geroepen in samenwerking met de Vlaggroep, alle bewuste socialistten, en de Quakers wiens aanwezigheid naar buiten het geheel zou neutraliseren als ethisch idealistische opzet. De Commissie was bij monde van de Heren STOKVIS, KOSTER en v.d. BURG twee keer bij Mr. Mohammed RUM geweest. Op verzoek van deze had men contact gezocht met KUPERS (N.V.V.) de Kath. Vakbeweging, SCHERMERHORN, enz. om, althans naar buiten, de opzet zo breed mogelijk te maken. Voor de eerste kosten is door Mr. Moh. RUM een bedrag van f 500,- toegezegd. Met eenzelfde taak als de Commissie Personeelswerving was ook Mr. HANIFA in ons land. Bij een geschikte selectie van het daarvoor in aanmerking komende Nederlandse personeel moet het mogelijk zijn om ook daar, waar Nederland in bedrijven en ondernemingen nog steunpunten, althans economisch, in Indonesië heeft, deze te infiltreren en tevens een controle op de productie uit te oefenen. Wanneer nog geen duidelijk omlind beeld is te geven, komt zulks hierdoor, meent de voorzitter, dat ook RUM momenteel geen vaste richtlijnen kan geven, omdat de toestand in Indonesië te verward is. Voorlopig beperkt de "Kern" Commissie zich dan ook tot het zoeken van geschikte contactpunten.

1
In het licht van de verwarde toestand, al ging de beeldspraak enigszins mank, meende de voorzitter, diende men ook de noodzakelijke, en daarom nuttige, tijdelijke passiviteit van de vereniging te zien. Het was momenteel weliswaar mogelijk geweest, de basis van de vereniging te verbreden en in 't hoofdbestuur enkele prominente P.v.d.A-ers, K.V.P.-ers en V.V.O.-ers op te nemen, maar gezien het feit, dat zo een en ander in Indonesië gebeurde, had men het niet juist geacht, juist op dat moment, de basis te gaan verbreden. Nu echter de toestand zich scheen te stabiliseren, was het tijd geworden zich wederom met dezelfde personen, met wie trouwens het contact niet verloren was gegaan, verder te beraden. Verder zou het eveneens nuttig zijn uit de kringen van Quakers en de Zending nieuwe figuren aan te trekken. Eind Augustus, begin September zou dan met deze personen een bespreking moeten worden georganiseerd. Getracht zou worden om de Heer GOBÉ, die voor de Deventer-Maasstichting een reis van een jaar door Indonesië maakte, te vinden voor een nieuwe candidatuur. Het zou echter wel noodzakelijk zijn, dat de heer ZONNENBERG, te zeer bekend als communist, zich terugtrok uit het bestuur, zodat hiermee het uiterlijke odium van een "Rode vereniging" te zijn, zou verdwijnen. De Heer WIJNEN zou hierover spreken met de Heer ZONNENBERG.

Scherpe critiek kwam van de Heer WANROOY. Deze achtte een bredere basis niet noodzakelijk, de aanwezigheid van de Heer ZONNENBERG, een actief strijder, gewenst en wilde, dat de vereniging Ned.-Indonesië als haar eerste taak zou zien, de bestrijding van de resten van het kolonialisme in Indonesië, en verder, zij moest trachten de feodale stelsels in Indonesië te laten verdwijnen en daarom alle vormen of kiemen van socialisme in Indonesië ondersteunen moest.

Hem werd duidelijk gemaakt, dat zulks hetzelfde doel was, dat de

overige bestuursleden na streefden, maar dat bij de veranderde situatie nu eenmaal andere paden betreden moesten worden. Hij kon er echter verzekerd van zijn, dat bij iedere, voor het gezicht naar buiten noodzakelijke, uitbreiding, de principiëlen de sleutelposities zouden blijven bezetten.

Hiermee kon de Heer VAN WANROOY, althans voorlopig, zich verenigen. Vervolgens werd besloten No. 4 v.d. krant in druk te laten verschijnen, met als hoofdartikel "Stand van Zaken", en hiermede dus de hernieuwde activiteit in te luiden.

Gelden werden ontvangen, o.a. van:

De Stichting Culturele Samenwerking en van de Volksvoorlichtingsdienst Indonesië.

VERTROUWELIJK

Verbinding: No.12

Doss.27/42

Onderwerp: Vereniging "Nederland - Indonesië"

Datum ontvangst bericht:---

Betrouwbaarheid berichtgever: betrouwbaar

Waardering bericht: betrouwbaar

Tevens bericht gezonden aan:---

Medewerkende instanties:---

Ondernomen actie:---

1 Augustus 1950..

6.611
M.12

1950..
4 AUG. 1950
ACD/90344

OP KAART
ACD/4e
DAT: 12-9-50
PAR: 1

B.O.S. van 24 Mei 1950
No.85263 M.v.B.Z.

co

Naar aanleiding van Uw terzijde vermeld schrijven wordt medegedeeld, dat blijkens een opgave van het secretariaat van de Vereniging "Nederland - Indonesië" het hoofdbestuur was samengesteld zoals in bijgaande opgave is vermeld.

Daar deze samenstelling dateert van 1 Maart 1950 is dezerzijds geïnformeerd of nadien wijzigingen in het bestuur hebben plaats gehad. Dit werd echter door iemand, die als goed geïnformeerd beschouwd kan worden, ontkend. Bedoelde persoon ontkende ook, dat Mevrouw A.TREURNIET-WIERSMA uit de vereniging zou zijn getreden, terwijl hem van een op 3 Juni j.l. gehouden ledenvergadering niets bekend is. (einde)

Vereniging "Nederland-Indonesië, Secretariaat Van Zeggelenlaan 354
Den Haag.

Samenstelling van het Hoofdbestuur op 1 Maart 1950



Voorzitter: A.P.J.VAN DER BURG, Geestbrugweg 66 te Rijswijk.

Secretaresse: Mevrouw A.TREURNIET-WIERSMA, Van Zeggelenlaan 354
Den Haag.

Penningmeester: D.A.NOORDEWIJER, Prins Mauritslaan 120, Den Haag.

Prof.Dr C.C.BERG, Gerecht 8, Leiden.

B.COSTER, Elzenlaan 42, Hilversum.



J.F.H.A.DE LA COURT, L.Kerkdam 74, Wassenaar.

Dr C.H.LENSHOEK, Jacob Obrechtstraat 67, Amsterdam(Z).

NUGROHO, Van Eeghenstraat 91 I, Amsterdam(Z).

Mr J.H.VAN WIJK, Bijweglaan 31, Bennebroek.

Dr J.M.E.M.A.ZONNENBERG, Carel Reinierszkade 171, Den Haag

Mevrouw H.VAN DER TRAA-VAN d.BURG, Du Chattelstraat 11, Den Haag.

UITGEBOEKT

's-Gravenhage, 24 Mei 1950

No.: C. 85263
Bijl.: Gene
C.XI. TA.4.
Betr.: Vereniging "Ned.-Indon."

VERTROUWELIJK

a/90344

Ik moge U mededelen, dat - naar uit goede bron is vernomen - de Vereniging "Nederland-Indonesië" voornemens is op 3 Juni a.s. een ledenvergadering te houden, waar het navolgende zou worden behandeld:

- a. bespreking verslagen;
- b. concept beginselverklaring;
- c. ingekomen voorstellen;
 1. bestuursvoorstellen;
 2. organisatievorm;
 3. contributieregeling;
 4. orgaan;
 5. voorstellen van leden.
- d. bestuursverkiezing;
- e. verkiezingscommissie;
- f. rondvraag.

- Sub a. 1. verslag van voorzitter en secretaris;
2. verslag van de penningmeester;
3. literaturodienst;
4. redactie-orgaan.

De kandidaten die genoemd zijn voor het hoofdbestuur zijn:

Prof. Wertheim;
A.P.J.v.d.Burg, arts;
Mr H. van Wijk;
J.G.Bezemer, Aerdenhout;
B.Coster;
E.Hoornik;
N.W.Wijnen;
F.Wanrooy;
J.J.Maatman;
A.G.v.d.Spek.

Redactie-commissie:

J.G.Bezemer;
N.W.Wijnen;
B.Coster.

Naar verluidt is Mevr. TREURNIET-WIERSMA uit de vereniging getreden, daar zij zich niet meer in dit milieu zou thuis gevoelen.

Voor Uw inlichtingen t.z.t. houd ik mij gaarne aanbevelen.

HET HOOFD VAN DE DIENST
Namens deze,

Jhr Mr. J. Th. Serraris

Aan de Heer
Hoofdcommissaris van Politie,
te
's-GRAVENHAGE.

voor arch. zie
90344

RAPPORT VAN C.XI.

Betr.: Ver. "Nederland-Indonesië"

OP KAART
ACD/ 4e
DAI: 12-4-50
PAR: 1/2

6.6.11
12 MEI 1950
ACD, 05263

Uit goede bron is het navolgende vernomen:

Op 21 April j.l. werd ten huize van een der leden van de Ver. "Nederland-Indonesië" een vergadering gehouden, waarbij aanwezig waren: Mevr. A. TREURNIET-WIERSMA, F. WANROOY, J. J. MAATMAN, A. G. v. d. SPEK en N. WIJNEN.

Besloten werd op 3 Juni a.s. een algemene ledenvergadering te houden, waarbij het volgende zal worden behandeld:

- a. bespreking verslagen;
- b. concept beginselverklaring;
- c. ingekomen voorstellen;
 - 1. bestuursvoorstellen;
 - 2. organisatievorm;
 - 3. contributieregeling;
 - 4. orgaan;
 - 5. voorstellen van leden.
- d. bestuursverkiezing;
- e. verkiezingscommissie;
- f. rondvraag;

- Sub a. 1. verslag van voorzitter en secretaris;
2. verslag van de penningmeester;
3. literaturoordienst;
4. redactie-orgaan.

De candidaten die genoemd zijn voor het hoofdbestuur

- zijn:
- X Prof. WERTHEIM;
 - X V. d. BURG, arts;
 - X Mr H. van WIJK;
 - X W. G. BEZEMER, Aerdenhout;
 - X B. COSTER;
 - X E. HOORNIK;
 - X N. W. WIJNEN;
 - X F. WANROOY;
 - X J. J. MAATMAN;
 - X A. G. v. d. SPEK.

Redactie-commissie:

- W. G. BEZEMER;
- N. W. WIJNEN;
- B. COSTER;

Omtrent de doelstellingen werden de volgende opmerkingen gemaakt;

F. WANROOY: De vereniging moet een strijdbaar beginselprogramma hebben en zich richten tegen:

- a. feodalisme in Indonesië;
- b. resten van kolonialisme in Nederland;
- c. Vereniging dient te blijven bestaan ten bate van de Indonésische vrijheidszaak;
- d. niet socialistische elementen dienen te worden geweerd.

N. WIJNEN: bracht de volgende punten naar voren:

- a. de organisatie moet het Nederlands belang dienen;
- b. dit belang wordt het beste gediend door vriendschap tussen Nederland en Indonesië;
- c. Uitbanning van politiek in de organisatie.

V. d. SPEK: verklaarde het eens te zijn met punt b. van WANROOY en met alle voorstellen van WIJNEN.

J.J.MAATMAN is het eens met punt B. van WANROOY en met de voorstellen van WIJNEN. Hij wilde de culturele taak van de organisatie extra onder de aandacht brengen.

Mevr.TREURNIET-WIERSMA trekt zich terug uit de vereniging, daar zij zich niet in het milieu thuis voelt.

Verzoeken te agenderen en terug aan C.XI.

C.XI. 11-5-1950.

13
6.611
6.14
6.044
5.14
VERTROUWELIJK

19 April 1950.

6.611
6.14
20 APR. 1950

ACD/03927

Verbinding: No.12

Doss.27/41

Onderwerp: Vereniging "Nederland - Indonesië"

Datum ontvangst bericht:---

Betrouwbaarheid berichtgever: betrouwbaar

Waardering bericht: betrouwbaar

Tevens bericht gezonden aan:---

Medewerkende instanties:---

Ondernomen actie:---

B.O.S. van 24 Maart 1950

No.81762 M.v.B.Z.

Co

Naar aanleiding van het terzijde vermeld schrijven wordt het volgende medegedeeld:

Dirk SCHILP, geboren te Haarlem 11 October 1893, directeur van "De Vlam", wonende te Amsterdam, is bevriend met de Indonesische minister HATTA en de Hoge Commissaris van de R.I.S. Moh.RUM.

Laatstgenoemden adviseerden SCHILP om zich te distancieren van extreem linkse figuren, zoals

Dirk Aldert NOORDEWIER, geboren te Amersfoort 9 Februari 1914, wonende Prins Mauritslaan 120 te 's-Gravenhage.

NOORDEWIER was een vooraanstaand bestuurder van de inmiddels opgeheven oude S.D.A.P. en hij vervult thans een rol in de Socialistische Unie. In Indonesische kringen wantrouwt men hem echter om zijn pro-Russische houding.

SCHILP heeft het advies opgevolgd en thans treden in de Vereniging "Nederland - Indonesië" op de voorgrond SCHILP voornoemd, Jef LAST en

Jozef Emanuel STOKVIS, geboren te 's-Gravenhage 23 Februari 1875, zonder beroep, wonende Bezuidenhoutseweg 52 te 's-Gravenhage.

Daar de vereniging pogingen in het werk stelt om door middel van een stichting, gedeeltelijk actief, gedeeltelijk adviserend een rol te vervullen ten behoeve van de economische verhoudingen tussen Indonesië en Nederland, waarvoor de steun van fabrikanten en exporteurs nodig is, is zij genoodzaakt haar politieke karakter een enigszins gematigder vorm te doen aannemen. (einde)

6.141.2
6.14
OP KAART
ACD/IV/13
DAT: 6/7-50
P-R: 944

P.D
1239

MINISTERIE VAN
BINNENLANDSE ZAKEN

's-Gravenhage, 24 Maart 1950

No.: C.81762
Bijl.: Gene
C.XI. TA.4.
Betr.: Ver."Nederland-Indonesië"

Uitgevoerd

VERTROUWELIJK

a/83927

Uit goede bron is dezerzijds vernomen, dat bij de Vereniging "Nederland-Indonesië" momenteel een streven bestaat om zich los te maken van het linkse politieke karakter der vereniging.

Ik moge U verzoeken mij terzake nader te willen inlichten.

HET HOOFD VAN DE DIENST
Namens deze,

Aan de Heer
Hoofdcommissaris van Politie,
te
's-G R A V E N H A G E.

Jhr Mr W.J.Th.Serraris

VERTROUWELIJK

Verbinding: No.12

Doss.27/40

Onderwerp: Aangifte van verduistering contra A.BLOMMERS

Datum ontvangst bericht:---

Betrouwbaarheid berichtgever: betrouwbaar

Waardering bericht: betrouwbaar

Tevens bericht gezonden aan:---

Medewerkende instanties:---

Ondernomen actie:---

16 Maart 1950

CP

6.6.11
01.12.11

18 MRT 1950
ACD/ 02/31

~~10.212.10~~
~~01.14 - 6.6.11~~

6.6.11
01.14 - 06.212.5

OP KAART
ACD/4C
DAI.26/450
PAR: B

Op 7 Maart 1950 is door:

Antje WIERSMA, geboren te 's-Gravenhage 28 April 1908, lechtgenote van A.TREURNIET, wonende Van Zeggelenlaan 354 te 's-Gravenhage, in haar functie van waarnemend secretaresse van de Vereniging Nederland - Indonesië, aangifte gedaan van verduistering van een geldsbedrag groot f.3000.--, een schrijfmachine, boeken en bescheiden contra de penningmeester van de vereniging:

Albertus BLOMMERS, geboren te Leerdam 13 Maart 1918, boekhandelaar, wonende Laan van Nieuw Cost Einde 289 te Voorburg, doch laatstelijk verblijvende Irisplein 11 te 's-Gravenhage.

Deze aangifte heeft betrekking op alle bezittingen en bescheiden van de vereniging "Nederland-Indonesië".

De huidige verblijfplaats van BLOMMERS hier te lande is niet bekend. Vermoedelijk vertoeft hij in het buitenland (België).

Aangeefster overhandigde bij haar aangifte een schrijven, waarop de samenstelling van het bestuur voorkomt.

Een afschrift van dit schrijven gaat hierbij. (einde)

O.Z.Achterburgwal 185, Amsterdam-C.



AMSTERDAM 25 Januari 1949.

Secretariaat D.S.J.V.
"De Nieuwe Koers"
Afdeling Haarlem,
p/a de Heer W. Bakker,
Duvendoordestraat 106,
H A A R L E M.

Zeer geachte Heer Bakker,

In antwoord op Uw brief van 18 Januari j.l. onderstaande opgave.

PD 5221 X Voorzitter: Prof. Dr W.F. WERTHEIM, Stadionkade 12, Amsterdam-2

X Wnd. secr. : A. VAN MARLE, Okeghemstraat 6, Amsterdam-2.

Penningmeester: A. BLOMMERS, Laan van Nieuw Cost Einde 289
Voorburg.

PD 7974 X Vice-voorz: SUNITO, Gerrit, Van der Veenstraat 51 bv. Amsterdam-2.

Leden: X Prof. Dr C.C. BERG, Gerecht 8 Leiden

X Mevr. C.J. VAN BERGEN-DIAMANT, Maarten Trompstraat
26 Delft.

X Dr A.P.J. VAN DER BURG, Scheveningselaan 111
Rijkduin,

X B. COSTER, Elzenlaan 42 Hilversum.

PD 8711 X GO GIEN TJWAN, Valeriusstraat 130 Amsterdam-2.

X E. GOBEE, Rijndijk 288, Voorschoten.

X Ds. A. VAN LEEUWEN, Witte Singel 28 Leiden.

X Dr C.H. DENSHOEK, Jacob Obrechtstraat 67, Amsterdam-2.

PD 8889 X NUGROHO, Van Eeghenstraat 91 Amsterdam-2.

X PD 723 X H.L. VAN RANDWIJK, Stadionkade 88 Amsterdam-2.

PD 674 X Mevr. H. VAN TRAA-VAN DER BURG, Duchattelstraat 11
Den Haag.

X Mevr. M.A. TUMBELAKA-DITMARS, Santhorstlaan 44,
Wassenaar.

In de hoop U hiermee naar genoegen te hebben ingelicht
verblijf ik met vriendelijke groeten en beste wensen voor
een "nieuwe koers"

A. van Marle
wnd.secretaris.

RAPPORT VAN C.XI.

Betr.: Ver. "Ned.-Indonesië"

c

NIET O.K.
ACD/IV. B
DAT: 4/7-50
PAR: 848


6.611
et. 28

14 MRT 1950
ACD/01762

Uit goede bron is het navolgende vernomen.

Bij de Vereniging "Nederland-Indonesië" is momenteel een streven merkbaar om zich los te maken van het zeer linkse politieke karakter van deze organisatie. Men spreekt er over de basis van deze vereniging te verbreden en te trachten ook leden van de K.V.P., V.V.D. en de C.H. hierin op te nemen.

Verzoeken te agenderen en terug aan C.XI.

C.XI. 9-3-1950. 

5

RAPPORT VAN B.VIII.

Betr.: Ver. "Nederland-Indonesië"

6.611
05.1
3 JAN. 1950
77062

Kortgeleden werd in Den Haag een vergadering gehouden door de Ver. "Nederland-Indonesië", waarbij het volgende bestuur werd gekozen:

- ✓ X Voorzitter : A.P.J. van der Burg, Arts.
- ✓ X Vice-voorzitter: W.G. Bezemer, Hoofdred. "Geladen Schip".
- ✓ X 1e Secretaris : Mevr. A. Treurniet-Wiersma.
- ✓ X 2e Secretaris : v.d. Spek, Student; lid van Politieia.
- ✓ X 3e Secretaris : Veldhof, Student; Vlamgroep.
- ✓ X 1e Penningm.: Wanrooy, Leiding penn. Haags bestuur Ned. Ind.
- 2e " : ?
- ✓ X Literaturodienst : J.J. Maatman.
- ✓ X Redactiesecretaris: N.W. Wijnen.

Verder behoren tot de vooraanstaande figuren:

- ✓ X Ere voorzitter: Prof. Dr. W.F. Wertheim.
- ✓ X Gøbee (momenteel in Indonesië); H.M. van Randwijk (Hoofdred. Vrij Nederland); Prof. Dr. C.C. Berg; Ds P. van Leeuwen; J.F.H.A. de la Court; Mr. J.H. van Wijk (advocaat te Haarlem); Dr. C.H. Lenshoek; Noegroho; Mevr. H. van Traa-van der Burg; B. Coster; Dr. J.M.E.M.A. Zonnenberg.
- ‡ Redactie-orgaan Ned.-Indonesië: N.W. Wijnen, Red. secretaris;
- ‡ W.G. Bezemer; B. Coster; Dr. J.M.E.M.A. Zonnenberg.

VERZOEKE TE AGENDEREN EN TERUG AAN B.VIII.

B.VIII. 3-1-1950.

Artikel mit 'de Vlam'
dat 3-12-49 (CO 74608)
geleest was act/4

18,50 1/2

Redactie-adres:
Van Zeggelenlaan 354
Den Haag
1e Jaargang No. 2
Verschijnt 2 x per maand

OFFICIEEL ORGAAN VAN DE VERENIGING NEDERLAND-INDONESIË

Administratie-adres: Prins Mauritslaan 120 - Den Haag - Giro 484463

Abonnementprijs tot 31 December 1949: f 0.80

Losse nummers f 0.15

Gesprek met Palar

Vóór zijn vertrek naar New York wenste Palar nog enige uren met vrienden van „Nederland-Indonesië” van gedachten te wisselen.

Bij één van ons thuis hadden we een bespreking, drie oude vrienden van vóór de oorlog en vóór de militaire acties; zes voor wie Palar tot nu toe nog geen persoonlijke vriend was.

Palar's eerste woorden: „Houdt me ten goede dat ik jullie allen tutoyeer. Ik ben te blij, hier werkelijk onder vrienden te zijn. In de laatste dagen heb ik velen ontmoet, veel oude vrienden uit de tijd toen wij nog niet gescheiden waren door een in twee etappes gevoerde oorlog. Vroegere vrienden, die mij ook thans nog als vriend willen beschouwen, maar die ik helaas thans, in deze periode van „cease fire”, van nog-geen-vrede, niet als vrienden kan beschouwen.

Begrijp, hoe zeer dit pijn doet.

Vooral, doordat die anderen niet kunnen begrijpen, hoe onze verhouding is.

Thans, terwijl onze jongens nog in het veld staan. Nog in het veld tegenover de Nederlanders.

„Hier weet ik bij onvoorwaardelijke vrienden te zijn. Jullie hebben je steeds consequent verzet tegen de militaire acties. Hoe klein jullie aantal misschien ook was, jullie hebben je stem doen horen.

Daardoor hebben jullie een beter inzicht in de noodzakelijke historische ontwikkeling getoond dan al die anderen, die het militaire geweld hebben geduld of verdedigd.”

Palar vertelt verder. Over zijn moeilijke werk in Lake Success, met een zeer kleine staf van medewerkers. In totaal niet meer dan twaalf — tot en met de jongste typist.

Hij vertelt van een van zijn nog zeer jonge medewerkers, nauwelijks 26 jaar, die in de kringen der Verenigde Naties internationaal reeds als een man van grote kennis, inzicht en intelligentie wordt gewaardeerd.

Hij vertelt van de flaters, die de eerste Nederlandse pleitbezorgers, ondanks hun bekwaamheid, moesten maken door de zeer eenzijdige voorlichting die zij in ongecontroleerde rapporten ontvingen van het Nederlandsindische gouvernement. Hoe hem daardoor de grootste voorzichtigheid was geboden, dat hij daarom geen rapport ter tafel heeft gebracht dan nadat het viervoudig was gecontroleerd, hoe moeilijk dat ook was door de zeer slechte verbindingen met de republiek.

Hij spreekt over het diepe inzicht en de veel grotere voorzichtigheid van Van Royen.

Hoewel verbonden door vriendschap en door gelijk inzicht in de historische ontwikkeling, tóch zitten wij bijeen in het volle bewustzijn van wat ook ons scheidt, tenminste onderscheidt. Palar, de Indonesiër, de vertegenwoordiger van de Republiek Indonesia Sarekat in haar ontstaan. Wij, Nederlanders, die ons als Nederlanders mede verantwoordelijk voelen voor de fouten door Nederland in Indonesië gemaakt.

Er is echter geen spanning. Wij weten ons allen dragers van dezelfde idee: een vrij — volgens de woorden, door Van Royen enige keren in de Veiligheidsraad uitgesproken — totaal, absoluut en onvoorwaardelijk vrij Indonesië, de enige voorwaarde van een voor Nederland en Indonesië beide werkelijk samengaan in de toekomst.

Wij behoeven het elkander niet te zeggen, wij zijn er allen van overtuigd dat slechts, wanneer zich bij de gemiddelde Nederlander de noodzakelijke „tournure d'esprit” voltrekt, slechts wanneer die gemiddelde Nederlander leert begrijpen, wat de toezegging: onvoorwaardelijk soeverein, werkelijk betekent, er op de duur iets van een Unie terecht kan komen.

En, wanneer dat niet gebeurt, dat dan een schijnbare Unie een zeer kort en zeer lijdend bestaan zal zijn beschoren. Dat dan geen sprake zal zijn van een samengaan, dat dan de scheiding binnenkort radicaal zal zijn.

Toen wij met Palar spraken, stond de Ronde Tafel Conferentie op een dood punt. Wij weten thans uit de dagbladen, wat hiervan de oorzaken waren. In de pers zijn de economische en financiële moeilijkheden uiteengezet. Palar heeft aan een officieel vertegenwoordiger van de pers eveneens medegedeeld dat zijns inziens de regeling der Indonesische openbare schuld het best tot oplossing kan worden gebracht onder auspiciën van een internationaal lichaam van financieel deskundigen, bijvoorbeeld van een wereldbank.

Wij weten dat deze conferentie, ondanks alle moeilijkheden niet zal mislukken, omdat, om het met de woorden van Palar te zeggen: de internationale wereld een mislukken van deze conferentie eenvoudig niet zal toestaan.

Het is voor velen onzer landgenoten zeker een bitter feit, voor allen die zich in de nieuwe verhoudingen nog niet thuis kunnen voelen, het is echter goed, als Nederlander onomwonden vast te stellen, wat men internationaal weet — wie er de bevestiging van wil hebben, leze de Engelse en Amerikaanse pers er maar op na — de oorlog door Nederland in Indonesië gevoerd, is door Nederland verloren.

In dit nummer:

Gesprek met Palar

Wat wij willen

Waar zitten onze perspectieven?

Jef Last, van Randwijk en Moh.

Hatta spraken

De Literaturoordienst

Van Proconsul tot Vriend

Mededelingen van het Bestuur

Verreweg de meeste Nederlanders zijn zich hiervan ook thans, tijdens de Ronde Tafel Conferentie, nog niet bewust. Zij zijn nog steeds bevangen in de koloniale mentaliteit. Zij kunnen zich niet bevrijden van hun antihistorische meerwaardigheidsgevoel, dat overal in het Oosten zoekt naar eigenschappen van de „Oostering”, waardoor onze „goede, trouwe westerse koopmansdeugden” te schande worden gemaakt.

Men lezer hierop het artikel van Dr B. Vrijburg: „Lessen van India — Moet Indonesië dit ook doormaken?” maar op na in no. 14 van „Oost en West”.

Dr Vrijburg en zijn geestverwanten, zeker, koloniale specialisten bij uitnemendheid, maar koloniale specialisten, zien in het ogenblik alle gebreken in vergelijking met 't moderne Westerse handelsverkeer, waar men andere zeden van prijsvaststelling (en van prijsopdrijving) huldigt dan veel Aziaten... en Zuid-Europeanen, die werkelijk daarom nog geen koloniaal overheerste volkeren zijn (tenminste niet officieel). Hij vreest het ergste. Hij vreze, wij zijn op de lange duur niet bevreesd. En evenmin illusionisten, die zouden verwachten dat de Indonesiërs nu terstond westerse normen zullen huldigen, ^oweten westerse koopmansnormen... alsof die het van het zijn.

Wel weten we — en weten de Indonesiërs met ons — dat de Indonesiërs en alle Aziatische volken, die — evenals wij zelf in deze tijd, **betrekkelijk** — als soevereine staten zullen optreden, zich aan het internationaal ruilverkeer zullen aanpassen, op straffe van ondergang. Laat gerust alle Aziaten... of hun vormen bepalen, zij doen het toch, ook de „onervaren” Indonesiër, ook in een Unie.

Onze gemiddelde landgenoot, de „vadernatuur” is het ontgaan dat de historische ontwikkeling zich in de laatste jaren in duizelingwekkende snelheid heeft voltrokken. Ook in het verleden heeft de Nederlander getoond enigszins traag van zinnen te zijn bij een snelle historische ontwikkeling. Voor mensen en voor volken die langzaam reageren, zijn misschien heftiger schokken nodig, grotere desillusies dan voor de meer soepelen.

In ons gesprek met Palar vergeleek een onzer de huidige hou-

ding van de Nederlanders, die zich slechts in geringe mate bewust zijn van de internationale meningsvorming buiten ons land, met de Nederlandse houding tegenover de Belgen in 1830 tot 1839. Iedere vergelijking, ook deze, gaat mank. Bij veel overeenkomst is er veel verschil. Genoeg overeenkomst is er echter, om ons Nederlanders uit onze eigen geschiedenis te doen leren dat het volkomen fiasco van Nederland in de tijd der Belgische zelfbevrijding uit een toen nog onnatuurlijk verband, in zekere mate mede een factor is geweest tot een nieuwe ontwikkeling van Nederland in de loop der negentiende eeuw, in de tijd van de grootse technische-economische ontplooiing van ons werelddeel.

Is het niet een bijna te groot optimisme, te vertrouwen dat de Nederlanders thans uit de geschiedenis zullen hebben geleerd, dat zij de soepelheid zullen hebben gevonden zich snel op de nieuwe verhoudingen in te stellen? Dat zij de sportiviteit zullen tonen te erkennen wat internationaal erkend wordt: dat de Nederlandse handelwijze in Indonesië onjuist was? Dat zij de wijsheid zullen bezitten in een Unie naast de Indonesiër te gaan staan en als gelijke slechts daár diensten te verlenen, waar die door de snel gerijpte en eerder rijpende Indonesiër wordt gewenst?

Een ieder Nederlander zal het moeten weten:
Slechts naast elkaar is vriendschap mogelijk!

Slechts, doordat... de zelfstandigheid van het Indonesische volk historisch noodzakelijk en zedelijk vereist achten, was het voor ons mogelijk geheel als vriend ook thans nog, juist nu, samen te zijn met een Indonesiër, met wie wij in Nederland vóór 1940 jarenlang samengingen, verbonden door dezelfde politieke en sociale idealen.

Verbonden ook in het leed, over ons allen gebracht door fouten aan beide zijden misschien, maar zeker door de traagheid van hoofd en hart van ons volk, waartoe ook wij behoren en voor welks daden ook wij ons verantwoordelijk voelen.

A. T.

Wat wij willen

Dit blad is het officieel orgaan van de vereniging „Nederland-Indonesië”. Het hoofdbestuur is dus verantwoordelijk voor de inhoud.

Voor de inhoud van ondertekende of gesignde artikelen is natuurlijk in de eerste plaats de schrijver zelf verantwoordelijk.

Dit twee maal per maand verschijnend blad, van geringe omvang, wil echter meer zijn dan een verenigingsorgaan. De taak, die de vereniging Nederland-Indonesië zich heeft gesteld: verdediging van het goede recht der Indonesiërs zelf in volle vrijheid te beslissen over de inrichting van hun staat en maatschappij, is in Nederland nog bij lange niet vervuld.

Ook, wanneer straks de Unie een feit zal zijn, zullen veel Nederlanders nog bevangen blijven in de „koloniale” mentaliteit, zich niet los kunnen maken van het oude, voltooid verledene.

Misschien nog erger dan deze mentaliteit van hen, die in de koloniale sfeer zijn opgegroeid in Indonesië, zou misschien in haar gevolgen kunnen zijn het totale gebrek aan belangstelling van velen onzer landgenoten voor internationale politieke problemen in het algemeen en voor het Indonesische probleem in het bijzonder. Werkelijke belangstelling voor internationale politiek is in Nederland, ook thans, slechts bij een zeer klein deel van ons volk aanwezig. Waar de internationale nood echter zo sterk aan de dag treedt als in onze dagen, zal een volk, dat er

prijs op stelt, politiek en sociaal een democratie te zijn, aan dit recht de plicht moeten verbinden, in brede lagen enig inzicht te verwerven in de internationale problemen. Daarbij verder ziende dan een zeer in het klein gezien ogenblikkelijk eigen voordeel of nadeel. Wat thans een verlies lijkt, kan door de energieke mens door activiteit en verworven inzicht in een winst worden verkeerd.

Met dit blad willen wij pogen, in bredere kring meer inzicht te brengen in de mogelijkheden van onze nieuwe verhouding tot Indonesië. Daartoe zullen wij ons steeds als doel voor ogen houden, dat men, om gelezen te worden in ruime kring, eenvoudig moet zijn naar de vorm, maar moeilijkheden niet mag ontwijken.

Wij zullen over de verschillende problemen zoveel mogelijk zowel de stemmen van Nederlanders als van Indonesiërs doen horen. De Vereniging „Nederland-Indonesië” is niet slechts een protestbeweging, hoewel wij in de achter ons liggende jaren bij herhaling hebben moeten protesteren. Een in vrijheid samengaan van twee volken, die, ondanks alles, ondanks de zeer grote verschillen in geschiedenis en cultuur, zeer nauw met elkander zijn verbonden, vereist in de toekomst warme belangstelling in brede kringen aan beide zijden.

Aan het wekken van die belangstelling, aan het tot stand komen en bevestigen van vriendschap door verdieping van het inzicht willen wij, ook met dit blad, ons kleine deel bijdragen.

Waar zitten onze perspectieven?

Het was begin '44, dus nog midden in oorlogstijd. De afdeling Nederland van het Indisch Onderwijzersgenootschap was weer eens in vergadering bijeen. Dat ging met toestemming van de bezetter, „als er maar niet over politiek werd gesproken“. Die verzekering werd gretig afgegeven, want we wisten toen werkelijk niet, hoe we er over politiek konden spreken. Er was trouwens een enkel type onder, dat niet volledig vertrouwd werd. En velen kwamen dan ook alleen ter vergadering om de oude vrienden weer eens te zien.

In de katterige vergaderstemming van die tijd werd daar plotseling in de vergadering de idee geboren: maar we zouden toch best eens kunnen beginnen te proberen uit te knobelen, hoe na de oorlog het onderwijs in Indonesië er behoorde uit te zien. Het was, of een lont in een kruivvat was geworpen. Ineens was de landerige vergaderstemming van de middenoorlogstijd weg en een levendige discussie was geboren, die als resultaat opleverde een studiec ommissie om het onderwerp zo goed mogelijk te lijf te gaan. Wij leden van die commissie en herinneren ons nog als de dag van gisteren, hoe daar in die tijd de ene progressieve idee voor, de andere na in de commissievergaderingen werd geboren, zoals er nog steeds richtsnoer zijn voor de toekomstige betrekkingen tussen Indonesië en Nederland. Een dier ideeën was dit, dat in de toekomst geen Nederlands onderwijzer voor een klasse van meer of minder blanke kindertjes in de Archipel behoorde te staan. Zijn taak zou worden te worden, het massaal en in zeer snel tempo opleiden van Indonesische leerkrachten. En daarop begrepen we, dat dit een onderdeel was van een veel uitgebreider vraag, n.l. die, hoe in de toekomst de Nederlandse werkrachten het meest productief voor Indonesië waren te maken. We leerden begrijpen, dat daartoe hun hoofdtaak moest zijn hun vak aan Indonesiërs te leren en daarmee zichzelf in een kwarteeuw of daaromtrent overbodig te maken. En we leerden ook de vele argumenten kennen, die vóór die nieuwe taak pleitten. We leerden begrijpen, dat daar lag de mogelijkheid van de meest elegante en voor Nederland tegelijk de meest voordelige wijze van algehele liquidatie der koloniale verhouding.

Het is geen wonder, dat de leidende figuren in Indonesië er een Nederlandse activiteit wensden — uitgezonderd op politiek gebied uiteraard — die groter is dan ooit te voren. Juist zij zijn vrienden geworden van de Nederlandse cultuur, waarmee zij vertrouwd zijn geraakt. En zij hebben vrienden verworven onder de Nederlanders zelf. In het algemeen is ons voordeel een zekere vertrouwde met het volk, die ook de handel ten goede komt. Wij weten er te brengen, wat nodig is en weten, welke nieuwe verlangens we kunnen doen ontstaan. De Nederlander zelf vindt in Indonesië zoveel bekends en vertrouwds, dat hij er overal sneller thuis kan zijn dan ieder ander.

Wij hebben alleen enkele hebbelijkheden af te leggen en dan komt een goede omgang wel voor mekaar. Reeds menigmaal is er op gewezen, dat wij het commanderen moeten af- en het adviseren moeten aanleren. En we moeten ook onze eisen aan het eigen leven wat lager durven stellen dan vroeger. Deze dingen zijn te leren en zijn te eenmaal goed geleerd, dan hebben wij zoveel voor, dat we 't in Indonesië als werkracht zelfs tegen de Yankee kunnen opnemen. Vooral in een tijd, waarin op korte termijn zoveel opgebouwd moet worden. In een dergelijke tijd kan Indonesië zich niet de weelde permitteren, eerst een kwart eeuw lang maar eens de kat uit de boom te zien met andere en nieuwe zakenrelaties en zich zelf een kwart eeuw lang in te stellen op de taal, de zeden en gewoonten, de zakenopvattingen edg. dier nieuwe relaties. Om misschien toch nog tot de conclusie te komen, dat after all de Hollander te verkiezen was.

Maar evenveel belang heeft Nederland bij een dergelijke liquidatie der oorspronkelijke verhouding. Niet slechts het Indonesische, maar ook het Nederlandse bedrijfsleven was door de oorlog zwaar beschadigd. Daar nu Indonesië en Nederland elkaar economisch uitstekend aanvullen, daar is het mogelijk, dat zij al samenwerkend elkaar weer geheel op de been kunnen helpen. Indonesië kan voor onze zich sterk uitbreidende industrie worden een zeer begeerde klant en een geprefereerd grondstoffenleverancier en wij zenden Indonesië, zoals het eenmaal gezegd is, het kostelijkste, wat wij hebben, n.l. onze jonge mannen, die over de hele wereld zo'n goede naam hebben. In dat verband sprak men zelfs van onze „culturele export“. Een stroom van jonge mannen zal er nodig zijn. Tot nog toe is er juist zoveel personeel naar Indonesië gestuurd als het voldoende was om de belangen der ondernemers te dienen en om het gezagsapparaat voldoende te doen functioneren. En als door een crisis het personeel veel te uitgebreid bleek te zijn geworden, dan werd er meedogenloos en zeer diep het mes in gezet, zowel door het Gouvernement als door de particulier. De grootsten gaven het voorbeeld. Zo hield de H.V.A. in de malaisietijd van de 30-er jaren slechts 1/10 van haar Europees personeel aan.

Zou het werkelijk voor Nederland zo'n verlies zijn, als iets dergelijks tot de volmaakt verleden tijd ging behoren?

Een land in economische opbouw als Indonesië weldra zijn zal, heeft aan Europees personeel tienmaal zoveel werkrachten nodig als ooit in het oude Ned. Indië gewerkt hebben. Zelf heeft het land het benodigde kader niet dan wel in zeer onvoldoende mate. Dat is niet de schuld der Indonesiërs, dat is de schuld van Nederland. Wij hebben op hoogst onvoldoende wijze gezorgd voor voldoende onderlegd Indonesisch kader. Alleen om dit tekort in te halen, zullen we in de verste verte niet kunnen volstaan met het handjevol Europese ambtenaren, dat juist voldoende was voor de koloniale exploitatie. Indonesië heeft van ons niet enkel nodig werkrachten om het werk zelf te verrichten, het heeft nog veel meer werkrachten van ons nodig om het werk aan de eigen mensen te kunnen leren.

Waarschijnlijk zullen slechts nog korte tijd Hollandse werkrachten gebruikt moeten worden ook voor hoger routinewerk en voor toezicht. Daarna zal onze werkracht in de eerste plaats moeten dienen om de Indonesiërs het werk te leren. Ook de fijnste kwaliteitsarbeid, waarvoor een wetenschappelijke scholing nodig is. Er zal dus plaats zijn voor duizenden bij duizenden specialisten en adviseurs, zoals er plaats zal zijn voor honderden opleidingsinrichtingen van allerlei slag. Die specialisten zullen in de eerste plaats zijn technici en onderwijsmensen, maar ook medici en verpleegsters, landbouwkundigen en houtvesters, veaartsen, economen en belastingdeskundigen. En schier elke tak van dienst zal dergelijke mensen kunnen gebruiken, want overal zal een veel groter aantal werkrachten nodig zijn dan de koloniale tijd ooit te werk heeft kunnen stellen.

Die specialisten krijgen er bovendien een functie, die naar alle waarschijnlijkheid verre uitgaat boven datgene, wat het moederland hun te bieden heeft. Hier wordt door vele lieden routinearbeid verricht, die een opleiding hebben gehad voor hoger gequalificeerde arbeid. Tot dit laatste zullen ze in Indonesië de kans krijgen, als ze de oud-Indische commandotoon maar af weten te leggen en het zakelijke adviseren en organiseren kunnen aanleren. Dat zal niet moeilijk zijn voor jonge werkrachten, die het oude Indië nooit gekend hebben, het zal alleen moeilijk zijn voor de ouderen, die vroeger de tuan besar hebben kunnen uithangen. Onder hen zullen op zichzelf zeer te waarderen werkrachten kunnen voorkomen, maar we kunnen ons levendig voorstellen, dat de Indonesiërs zelf op hun aanstelling invloed willen hebben, want onder hen zitten er, die brokken kunnen maken.

Zij, die zich in de nieuwe verhoudingen kunnen schikken, kunnen er van verzekerd zijn in het nieuwe Indië een mooie toekomst tegemoet te gaan. Zij zullen geen extravagante salariseisen meer kunnen stellen — waar kunnen zij dat in de naaste toekomst wel? — maar ze zullen aantrekkelijk en verantwoordelijk werk te doen krijgen en kunnen rekenen op een veel groter bestaanszekerheid dan die bij het oude Gouvernement of de oude land- en mijnbouwconcerns.

En bovendien, ze zullen vrienden maken! Hoe weinigen van de vroegere ambtenaren of particuliere werkers zijn ooit vrienden geworden van hun Indonesische kennissen. En zo ze dat al werden, dan zat er nog menigmaal een bijmaak aan van neerbuigende vriendelijkheid, die werd aangevoeld als een soort beweldadiging. In de toekomst zullen deze nieuwe mensen vriendschappen aankweken, die de Indonesiërs zullen leren vergeten, dat hier eens de koloniale Hollander geregeerd heeft. Ook dat zal ons land ten goede komen.

Daartoe is het voldoende, dat beide landen elkaar zullen weten te vinden in een nieuwe gezondere verhouding dan de exploitatietijd ooit gekend heeft. Wij Nederlanders hebben daartoe niets anders te doen dan te trachten de mens in onze wederpartij terug te vinden en zijn mensswaarde te leren eerbiedigen. Wat daarbij helpt, is het feit, dat naar onze overtuiging het aantal hunner, dat ons zoekt, nog steeds veel groter is dan dat van hen, die bij voortduring een anti-Nederlandse stemming willen onderhouden.

Ongetwijfeld, al werkende zullen wij er ons overbodig maken. Maar dat behoeft toch op zichzelf geen motief van ongerustheid te zijn! Want tegelijkertijd is ook het Nederlandse bedrijfsleven met de hulp en medewerking van Indonesië weer op de been geholpen en zal er hier voor de overbodige werkrachten van uit Indonesië weer genoeg empool te vinden zijn. En, tegelijkertijd zullen er velen zich zo onmisbaar gemaakt hebben en zullen er ook zulke gewaardeerde hulpkrachten geworden zijn in de uiteindelijke opbouw naar een socialistische samenleving dat men hen in Indonesië slechts node zou zien gaan.

Dan eindelijk heeft Nederland zijn koloniale roeping volbracht. Dan is vergeten de ellende van het verleden door het licht van de toekomst. De Indonesiërs hebben één vriend gekend, wiens uitgingen hen naar hun zeggen 300 jaren van koloniale overheersing zouden kunnen doen vergeten. Dat was E. du Perron. Ze hebben meer van dergelijke vrienden gehad, zeker niet minder in betekenis dan Du Perron — we denken hier speciaal aan H. Sneevliet — maar dat hebben ze zelf niet eens geweten. Dan echter zullen het er zoveel zijn, dat ze hun aantal niet meer tellen kunnen. Dan is het zóver, dat ze het hele Nederlandse volk als één vriend zullen leren beschouwen.

Dan eindelijk zullen we in vrede kunnen trekken, omdat eerst dan volledig gebot is voor de wandaden en het onrecht van het verleden.

B. COSTER

BEGROETINGSBIJENKOMST

Aangeboden door de Vereniging Nederland-Indonesië
aan de Indonesische delegaties
op Zaterdag 10 September te Den Haag

Verkorte tekst der redevoeringen van Jef Last, H. M. van Randwijk en Mohammed Hatta.

Jef Last:

Ons nationalisme

Een eigenaardig gevoel bekruipt mij, wanneer ik hier het woord neem. Jaren geleden stonden wij, Gij, Indonesiërs en ik, samen op hetzelfde podium.

De verhoudingen waren toen anders. Wij, Nederlanders en Indonesiërs waren lid van dezelfde organisaties, wij voelden ons verbonden door hetzelfde ideaal.

Thans zijt Gij hier als vertegenwoordigers van Uw volk, een volk, evenzeer gespleten als het onze.

Maar wat U samenbindt is Uw nationalisme. Dit is een geweldige kracht.

Die kracht hebben wij in de laatste jaren, behalve in de oorlogsjaren aan ons zelf, weer leren ontdekken in de nationale strijd in Israël, in China.

Maar ook aan onszelf. Wij hebben echter ook ontdekt dat er vele soorten nationalisme zijn. De Nederlander die niet kan verdragen dat anderen voor hun vrijheid strijden en daardoor in die anderen zijn vijanden ziet, is zeker in eigen ogen een goed nationalist. Dat verklaart, hoe het een dezer dagen kon gebeuren dat een Nederlandse officier een Nederlandse dame, die op de boulevard in gesprek was met twee Indonesiërs, toebiet: „U moest U schamen!”

Ik kan mij eveneens voorstellen dat er onder U, Indonesiërs ook zijn, die zich alleen maar nationalist voelen. Ik kan mij indenken dat deze Indonesiërs zich hier in deze zaal wel merkwaardig zullen voelen, dat zij voor zichzelf, over ons Nederlanders zullen oordelen: Ja, dezen hier zijn ook Nederlanders, zij zijn echter de ware niet!

Daarom wil ik hier in de eerste plaats spreken als Nederlands nationalist.

Ook wij, „linksen”, hebben het recht ons nationalist te noemen. Toen de Duitsers ons land hadden bezet, beschouwden zij ons niet als zodanig, zij zagen geen nationalist in ons. In zekere mate hadden zij, van hun standpunt uit, gelijk. Maar juist in de tijd der onderdrukking, in ons verzet tegen onze onderdrukkers, ontbrandde in ons, die ons altijd in de eerste plaats als internationalist hadden beschouwd, een nieuwe liefde voor ons eigen volk, werd deze oude liefde veel sterker aan ons bewust. Wij zochten en vonden in onze geschiedenis, in ons volkswezen, onze edele tradities, edel, omdat zij de mensheid in haar geheel hadden gediend.

In de benarde tijden zochten wij in onze geschiedenis naar die figuren, in wie wij onze idealen belichaamd zagen.

Wij ontdekten in ons volk, door alle eeuwen, het intense verlangen naar vrijheid, die ook ons bezielde. Wij wilden de tyrannie verdrijven.

Juist daarom zijn wij thans zo teleurgesteld in onszelf, in ons, Nederlanders. De Indonesiërs hebben moeten strijden tegen Nederlandse onderdrukkers, tegen Nederlanders die niet begrepen dat de vrijheid van de één niet mogelijk is zonder de vrijheid van de ander.

In Uw oorlog waren de vijanden van Uw vrijheid eveneens de vijanden van onze vrijheid.

Wij kunnen in Nederland niet vrij zijn, als die „vrijheid” gepaard gaat aan de onderdrukking der Indonesiërs.

Daarom is de strijd voor Uw vrijheid de strijd voor de onze.

De Duitsers, die immers hier kwamen om ons te „bevrijden”, hebben ons, op grond van hun rassenleer steeds weer voorgehouden dat wij toch, evenals zij, Germanen waren.

Het zal wel zo wezen, jullie zullen wel gelijk hebben, heb ik voor mijzelf opgemerkt. Maar dan wil ik toch voor mijzelf een scherp onderscheid maken tusen Land- en Zee-germanen.

Die Land-germanen, de Duitsers, hebben zeker veel deugden: zij zijn spaarzaam en trouw. Daarbij een ietsje bekrompen.

De Zee-germanen zijn zeker heel wat minder trouw, zij hebben echter een andere deugd geleerd, die der verdraagzaamheid. Verdraagzaamheid, wat heel iets anders is dan lauwheid.

Ik erken ogenblikkelijk dat ook deze deugd lang niet algemeen is in ons volk, ook hier zijn er heel wat onverdraagzamen. Verdraagzaamheid is niet te verenigen met geweld. De gemiddelde Nederlander heeft het geweld niet lief. Het betekent niet dat hij anti-militarist is. Ook ik ben dat niet.

Zeker, ook wij kennen dat soort heldenverering dat de vechtersbazen vereert. De straat, waarin U hier thans bent, is naar een van onze grootste vechtersbazen genoemd. Het is niet de mooiste straat van Den Haag.

Maar wij, Nederlanders, die gaarne verdraagzaam zijn, wij hebben de bittere les moeten leren dat door onszelf dingen gedaan zijn, die wij anderen in de eerste plaats verwijten. Wij kunnen niet ontkennen dat er gruwelen in Indonesië zijn gepleegd, door Nederlanders.

Onze enige verontschuldiging is slechts dat wij niet de enige zijn, dat gruwelen een noodzakelijk begeleidingsverschijnsel zijn van iedere oorlog, dat iedere oorlog een vergiftigingsproces is, dat allen aantast. Allen, maar de troepen in de eerste plaats.

Oorlog verlaagt het zedelijk peil, oorlog wekt haat, waar geen haat bestond. De bezettende macht gedraagt zich in ieder bezet land gelijksoortig, treedt op vanuit het meerwaardigheidsgevoel van de machthebber in vreemd gebied. Er is geen principieel verschil tussen het optreden van de Nederlandse officieren in Indonesië, de Duitse in ons land en waarschijnlijk de Russische in de door hen bezette gebieden.

De jongens die hier uit Nederland kwamen, kenden in het algemeen geen haat tegen de Indonesiërs. Wanneer echter in het veld hun kameraden vallen, wanneer zij zich op patrouille belaagd voelen, dan leren zij haten. Deze aangekweekte haat is mede een basis voor het fascisme. Het is geen toeval dat een zeer groot deel der officieren van het K.N.I.L. vóór de oorlog N.S.B.-ers waren. Het is evenmin toeval dat Mussert 80 percent van zijn gelden uit Indonesië kreeg!

In de Duitse tijd hebben wij onder de grote figuren uit ons verleden ook Erasmus weer herontdekt. Wij zijn trots er op dat Erasmus, de man die lang werd miskend, die echter inzag dat het niet aankwam op de vernietiging van anderen, maar op een oprecht streven tot samengaan, op het zoeken naar een synthese, een Nederlander was. Erasmus de Nederlander, die burger was van een toekomstig wereldrijk, die daarnaar perspectieven opende. Daarnaar gaan ook onze verlangens uit. Europa heeft de wereld de betekenis van de vrijheid van het individu leren kennen. Maar de vrijheid van het individu is slechts mogelijk in een vrij volk, een vrij volk is slechts mogelijk wanneer de volken vrij zijn!

Uw vrijheid is de noodzakelijke voorwaarde van de ontplooiing der gaven die in Uw volk schullen. Daarom is Uw nationalisme noodzakelijk, Uw vrijheid een noodzakelijkheid. Maar als het nationalisme zal hebben gewonnen, zal het ook overwonnen zijn.

De tijd is rijp voor internationalisme.

In het verleden hebben wij veel naast, ook dikwijls tegenover elkaar gestaan.

Maar laat mij eindigen met het uitspreken van de hoop dat er, hoe er door U in de toekomst ook over de Nederlanders zal worden geoordeeld, er toch onder U iemand zal zijn te vinden, die Multatuli in het Javaans zal vertalen!

Laaf deze Rondetafel conferentie het begin zijn van een beter samengaan!

Ons secretariaat ontving reeds verschillende brieven met instemming en dank.

Een Officier van Justitie van het Republikeins Openbaar Ministerie schrijft:

„Ik ben zeer verrast door dit eerste contact met Uw literaturodienst. Inderdaad wordt het contact tussen progressief denkenden in Nederland en allen in Indonesië door de Nederlandse instanties hier zo niet verhinderd, in elk geval dan toch niet bevorderd.“

Een arts eindigde in zijn dankbrief voor ontvangen boeken als volgt: „Als U wat lectuur over hebt, wilt U dan eens denken aan Dr. ... te Teluk Bajur (Oost Borneo) en Dr. ... te Manokwari (Nieuw Guinea). Ik denk dat beide artsen Uw lectuur wel op hoge prijs zullen stellen. Zij zitten namelijk nogal eenzaam.“

De administrateur van een dagblad in Singaradja (Bali) meidt: „Kami utjapkan terima kasih atas kiriman Tuan.“ (Vriendelijk dank voor de zending).

Indonesië heeft groot gebrek aan studieboeken of vrijwel elk gebied. Door bemiddeling van de Vereniging Nederland-Indonesië werden ongeveer een jaar geleden reeds enige kisten met medische boeken verzonden. Het is alles echter als een druppel op een gloeiende steen.

In Indonesië is iedere wetenschap noodlijdend voor gebrek aan boeken!

„Persoonlijk ben ik geïnteresseerd in de rechtsstructuur van staat en maatschappij, vooral in haar sociaal-economische ontwikkeling. Daarnaast in jeugdwerk en in arbeidersproblemen. Dus mocht U mij hierover materiaal kunnen verschaffen, dan ben ik U hiervoor buitengewoon dankbaar.“

Zo schrijft weer een van onze Indonesische vrienden.

De Literaturodienst ontvangt gaarne meekanten zulke persoonlijke wensjes uit Indonesië. Zij doet een beroep op de lezers van dit artikel in Nederland: „Ga Uw boekenkast eens na!“

Voor dit werk is geld nodig. Tot nu toe werd alles betaald door de afdeling Den Haag der vereniging.

Het werk breidt zich echter uit. Daarmee stijgen de kosten.

Ook Uw financiële bijdrage is noodzakelijk!

Voor uw financiële bijdrage zullen wij U zeer dankbaar zijn. Stort die a.u.b. op Postgirorekening 238840 onder vermelding:

„Voor de Literaturodienst“ op naam van F. P. J. Wanrooy, Van Halewijnlaan 143, Voorburg — de penningmeester van de afdeling Den Haag.

Boeken en tijdschriften — U weet het: zowel wetenschappelijke vakliteratuur als algemeen oriënterende werken op alle gebieden, goede belletrische en werken over kunst, het is alles zeer welkom! — wilt U wel zenden aan

J. J. Maatman
Secr. Literaturodienst
Kapillestraat 29
Den Haag.

Van Praonconsul tot vriend

Wanneer men de vrijheid voor zichzelf eist, heeft men niet het recht haar anderen te ontzeggen.

Benjamin Franklin

Op dezelfde dag dat het eerste nummer verscheen van het nieuwe orgaan der vereniging „Nederland-Indonesië“, werd te Leiden voor de 375e maal het ontzet der stad herdacht. De bevrijding van de Spaanse tyrannie. Weer werden in de persoon van Burgemeester van der Werff de offers herdacht die de burgerij bracht voor haar eigen en voor anderer vrijheid.

Terecht hebben de Nederlanders een diepe vereering voor hun vrijheidshelden. Maar zij vergeten daarbij weleens dat, wat deze vrijheidshelden dreef, geen speciaal Nederlandse deugd is!

De metamorfose van „Nederlands Indië“ tot Indonesië is niet eenvoudig. Voor zeer veel geesten kan zij niet makkelijk worden verwerkt. Dit is alleszins begrijpelijk. Het is een grote stap van belanghebbend satsraap tot belangstellend vriend. Niet ieder kan die zo maar doen. Daartoe zit men veelal te diep vastgeworteld in tradities en denkwijzen van vele geslachten. Voor zulke in het oude vastgewortelden is het niet prettig dat zich juist thans een reeds lang gaande zijnd ontwikkelingsproces sneld voltrekt.

Wij wensen daarom begrip en medegevoel te tonen voor allen, wie de huidige gang van zaken niet zint, omdat zij er geen heil van verwachten, daar zij zich geestelijk niet kunnen losmaken van de oude verhoudingen.

Nochtans: de historische ontwikkeling wacht niet op hen. Panta rei — alles is in beweging. Nieuwe vormen en verhoudingen worden geboren, zij eisen aanpassing, afschik of kwaadschik. Deze aanpassing eist anders met het talent, door Dr Presser in zijn „Napoleon“ beschreven, om in verwarde problemen de gróte lijnen van het grondstramien te onderkennen, een gave om hoofd- en bijzaken in juiste rangschikking te onderscheiden, het moeiteloos vinden van de rechte weg tot het hart van de moeilijkheden“.

Slechts wanneer de vroegere satsraap ernst maakt met de grondstelling van Benjamin Franklin kan hij zich ontwikkelen tot de vriend, bereid tot samenwerking, indien die en waar deze gewenst wordt.

De vereniging Nederland-Indonesië kan door effening van de weg tot toenadering een belangrijke kracht ten goede worden, door wederzijds begrip en inzicht te wekken voor elkanders zorgen, behoeften, voor elkanders cultuur.

Geen subordinatie, maar coördinatie, geen adstructief neen, maar een constructief nochtans is het enig mogelijke. De Nederlandse volksaard is vrijheidslevend, het Nederlandse volk wil voor de vrijheid strijden, anderen asyrecht verlenen. Daarom kan de Nederlander op de duur niet berusten in handelingen in strijd met deze aard. Zelfs niet, wanneer het mocht schijnen dat zijn eigenbelang daarbij in het gedrang zou komen.

W. NIERSTRASZ

Wij vragen Uw aandacht.

Aan enkele duizenden adressen zonden wij het eerste nummer van ons orgaan ter kennismaking. Velen verzekerden zich reeds van toezending der volgende nummers door zich te abonneren. Anderen namen zich voor de antwoordkaart „morgen“ even in te vullen, maar zij vergaten het in hun drukke dagelijkse besommeringen te doen. Daarmee benadeelden ze zich zelf ernstig want een geregeld toezending lopen zij nu mis. Waarde lezer, help Uw buurman of uw vriend aan zijn verzuim herinneren. Gij bewijst er hem een goede dienst mee. En ons, want wij helpt ons het werk vergemakkelijken. Hoe meer abonné's wij krijgen, des te beter kan de Vereniging haar taak verrichten.

Vrienden uit alle delen van het land stelden zich reeds beschikbaar om proefadressen te bewerken. Wij zonden aan hen reeds wervingslijsten toe. Hebt U óók tijd en gelegenheid om met deze lijsten te werken om leden en abonné's te winnen? Zend ons dan direct uw naam en adres op een briefkaart en wij zenden ook u zo'n lijst toe, waarmee wij op een eenvoudige en doeltreffende wijze de Vereniging kunt helpen versterken.

De leden van de Vereniging worden er attent op gemaakt, dat in de contributie een abonnement op ons orgaan NIET is begrepen. Ook zij dienen zich dus, om van toezending verzekerd te zijn, te abonneren. De abonnementsprijs bedraagt voor leden en niet-leden tot 1 Januari 1950 slechts TACHTIG CENT.

Tientallen nieuwe leden meldden zich reeds aan. Volgt hun voorbeeld. Voor nieuwe leden bedraagt de contributie voor het resterende deel van het jaar 1949 slechts EEN GULDEN.

Bij de administratie zijn verkrijgbaar voor colportage losse nummers à 15 cent.

Gij kunt daar ook aanvragen (maximaal 10) gratis exemplaren die wij bij proefadressen kunt uitzetten om deze daarna te bewerken voor abonnementen.

En natuurlijk kunt wij bij de administratie eveneens proefadressen opgeven, zoals reeds velen vóór u gedaan hebben. Betalingen op giro 48 44 63 t.n.v. D. Noordewier, Prins Mauritslaan 120 Den Haag, Overstroom dit nummer met Uw dubbeltjes, kwartjes, gulden, rijksdaalders enz.

Eerste verantwoording ontvangen giften

Deze verantwoording omvat de ontvangsten tot en met 29 Augustus 1949.

Alkmaar	Ds P. P. v. W. 10.—
Amersfoort	Mr Th. F. 25.—, Dr P. S. 7.50, Mevr. A. M. D. H. 10.—, B. J. K. 1.50.
Amstelveen	J. de R. 1.50.
Amsterdam	E. S. 3.—, Dr O. N. 5.—, M. W. v. B. 10.—, Prof. G. M. 5.—, Mev. M. C. B. 5.—, Prof. J. R. 10.—, Prof. D. J. 10.—, P. S. B. 25.—, Mevr. W. C. B. P.-S. 2.50, Dr P. J. M. 2.—, J. H. 2.50, Mr A. J. H. 10.—, Prof. J. J. F. 5.—, Mevr. A. C. 5.—, R. J. V. 10.—, H. A. 5.—, J. A. de V. E. 5.—, Mev. J. R. 10.—, J. Sch. 1.—, D. P. 2.—, Ds P. J. P. 5.—, P. M. A. K. 25.—, Mev. A. v. d. H. 2.—, W. C. J. 5.—, Afd. Ned. Indon. 110.—, E. E. M. 2.50, W. M. D. 5.—, E. J. P. 5.—, D. P. 2.—, C. P. 2.50, S. G. 1.—, Ds J. W. H. 1.—, Mevr. A. v. M. 2.50, S. G. 10.—, Ds T. D. B. 5.—, Mevr. L. H. W. 5.—, Th. S. H. 5.—, Afd. Ned. Indon. 40.—, M. G. B. 2.—, H. B. 10.—, J. G. 1.—, C. R. 2.50, H. J. A. H. G. 2.—, Ds J. C. J. D. 1.50, A. C. E. 2.50, G. S. 2.50, J. de L. 5.—, D. A. v. W. 2.50, G. G. J. H. F. 5.—, H. W. de G. 10.—, W. H. H. 10.—, E. H. S. 5.—, Dr G. Th. K. 5.—, Wed. M. G. M.-L. 5.—, Prof. M. M. 5.—, Mr A. B. 2.50, A. F. G. H. 3.—, H. B. 2.50, G. M. 5.—, W. Ph. V. 20.—, Ds E. L. N. 2.50, Afd. Ned. Indon. 7.58, H. R. H. 10.—, H. J. R. 5.—, Inzameling werkersverg. 84.—, A. S. 1.—, G. N. 2.50, Dr P. v. A. 10.—, J. E. E. 5.—, A. V. 2.50, P. H. v. E. 1.—, L. J. A. v. D. 10.—, H. J. W. v. D. 1.—, H. W. K. 10.—, A. C. W. 5.—, J. J. P. C. 2.—, R. E. v. S. 10.—, P. H. K. 2.50, J. A. 2.50, Dr M. S. 25.—, Dr D. H. P. 10.—, W. S. W. 20.—, J. J. C. M. 2.50, H. P. 1.—, Mevr. W. P.-B. 5.—, C. Th. P. 10.—, B. V. 2.—, Afd. Ned. Indon. 175.—, H. F. Th. v. V. 2.—, F. K. 1.80, E. C. 2.50, Jkvr. J. R. v. D. 15.—, M. P. N. 5.—, J. J. M. 5.—, R. C. G. 2.50.
Apeldoorn	
Arnhem	
Assen	
Axel	
Bergen	
Bussum	
Delft	
Dordrecht	
Doorwerth	
Glimmen	
Grijskerk	
Hulzen	
Kampen	
Laren	
Naarden	
Oudehoopade	
Ommen	
Oranjestad	
Purmerend	
Rotterdam	
De Steeg	
Utrecht	
Veij	
Voorschoten	
Wasenaar	
Zaandam	
Zundert	
Zwolle	
Den Haag	

TOTAAL f 1096,56.

Onze hartelijke dank aan allen die reeds hun bijdragen zonden.

28 November 1949.

Uw schrijven No. 71100 van
6 October 1949.

Bijlagen:drie.

Onderwerp:Vereniging
"NEDERLAND - INDONESIE.

Volgno.
30 NOV. 1949
A.D. / 4 / 105



V e r t r o u w e l i j k .

In antwoord op het bovengangehaalde schrijven, zij betreffende de vereniging: "Nederland - Indonesië", medegedeeld, dat een dezer dagen door de vroegere te Amsterdam wonende leden van deze vereniging, per post werd ontvangen, het hierbij gevoegde officiële orgaan van de vereniging, zomede, de hierbij in afschrift gevoegde circulaire en antwoordkaart.

Zo uit deze circulaire kan blijken, is het de bedoeling de zetel van het landelijke bestuur te den Haag te vestigen en bestaat het voorlopige landelijke bestuur uit:

1. A.P.J. van der Burg, voorzitter,
2. A. Treurniet - Wiersma, secretaresse,
3. D. Noordewier, penningmeester,

Voorzover bekend, zijn al deze personen woonachtig te Den Haag.

Van enige verdere activiteit naar buiten, is tot dusver te Amsterdam van deze vereniging niets kunnen blijken, terwijl mede niets werd vernomen omtrent de middelen (financiële) waardoor de uitgifte van een verenigingsorgaan weer mogelijk werd.

Wel werd vernomen, dat de secretaris van het vroegere landelijke bestuur, de bij U bekende, Willem Gerard, KLINKENBERG, geruimen tijd geleden het archief of een gedeelte van het archief, heeft overgedragen aan de vroegere voorzitter der vereniging, de eveneens bij U bekende, Prof. Mr. Dr. W. F. WERTHEIM.

De aandacht blijft op deze aangelegenheid gevestigd. Ende.-

M Jor

Vereniging +
NEDERLAND-INDONESIË

Den Haag, November 1949
Girone: 484463
t.n.v. D.Noordewier

Secretariaat:
Van Zeggelenlaan 354 - Den Haag
Telefoon 723573

L.S.

Tot nu toe stond U geboekt als lid van de Vereniging Nederland-Indonesië, hoewel er van een normaal verenigingsleven zoals het betalen van contributie, het beleggen van vergaderingen, enz. de laatste tijd geen sprake was. Hopelijk was U wel op de hoogte van de activiteit van de Vereniging gedurende de Ronde Tafel Conferentie. In overleg met enige gedelegeerden van de R.T.C. van de Indonesische Republiek, die tevens in Nederland actief in de Vereniging werkten in de eerste jaren van haar bestaan, werd besloten de Vereniging Nederland-Indonesië voorlopig in stand te houden, zoals ze nu is en in de toekomst in overleg met onze Indonesische vrienden haar zo nodig aan te passen aan de nieuwe verhoudingen. In ieder geval werd besloten er een meer landelijke vereniging van te maken, waarvan de zetel in den Haag is gevestigd en het onderlinge contact met de leden door een eenvoudig maandblad zal geschieden. Een algemene ledenvergadering moet dan in het begin van 1950 plaats vinden, waar ieder lid van de Vereniging zijn of haar stem kan laten horen.

Ons verzoek aan U is, om ons zo spoedig mogelijk te laten weten, of we U nog als lid beschouwen moeten ja of neen. De contributie van f. 3,50 met inbegrip van organisatie-orgaan wordt voorlopig gehandhaafd.

Indien wij vóór 10 December niets van U gehoord hebben, voeren wij U af als lid van de Vereniging.

Namens het voorlopige landelijke bestuur,

A.P.J. van der Burg, voorzitter,
A. Treurniet-Wiersma, secretaresse,
D. Noordewier, penningmeester.

A F S C H R I F T

24205

Naam..... :
 ./. ./. ./. ./. ./. ./. ./. ./. ./. ./. ./. ./. ./. ./. ./. :
 Adres..... :
 Woonplaats..... :
 .meldt zich als lid van de :
 Vereniging Nederland-Indo- :
 nesie. :
 op :
 .geeft zich als abonné op :
 het orgaan Nederland-Indo- :
 nesie. :
 . is reeds lid van de Vere- :
 Heeft f.0,80/,f.100.,f.1,80. ge- :
 stort op giro 484463 van D.Noor- :
 dewier Prins Mauritslaan 120,den :
 Haag (penningmeester/administra- :
 teur van het orgaan) :
 . Doorhalen wat NIET van toepas- :
 sing is. :

Kan ongefrankeerd zonder nadere adresaanduiding worden verzonden.

ANTWOORDKAART.

's-G R A V E N H A G E

Machtiging Nr.484

Afschrift ACHTERZIJDE.

Vereniging NEDERLAND - INDONESIE

L.S.

Bijgaand ontving U ter kennismaking een proefnummer van Nederland-Indonesie, het orgaan van de Vereniging Nederland-Indonesie.

Stemt gij in met het doel der Vereniging ? ~~Help~~ Help ons dan mede dit doel te bereiken door U als lid aan te melden.

Voor hen, die zich thans aanmelden, bedraagt de contributie tot 1 Januari 1950 slechts EEN GULDEN.

Wij nemen, dat een extra aanbeveling van ons orgaan bij U overbodig is, want het blad beveelt zich door zijn inhoud, verzorging en door de aantrekkelijke abonnementsprijs (80 cent tot 1 Januari 1950) meer dan voldoende aan.

Indien U er daarom prijs op stelt de volgende nummers te ontvangen, vul dan NU deze antwoordkaart aan de achterzijde in, dan hebt ge U de toezending verzekerd.

Bewijs uw vrienden een goede dienst en laat hen uw exemplaar lezen, opdat ook zij zich bij de administratie van verdere toezending kunnen verzekeren.

En wonen uw vrienden te ver weg, geef ons dan hun namen en adressen en wij zenden hun een proefnummer toe.

Bij voorbaat onze hartelijke dank voor uw medewerking.

De administratie van
 NEDERLAND- INDONESIE
 Prins Mauritslaan 120 - De Haag.

Uw schrijven No. 71100 van
5 October 1949.

Bijlagen:drie.

Onderwerp:Vereniging
"NEDERLAND - INDONESIE.

V e r t r o u w e l i j k .

In antwoord op het bovenaangehaalde schrijven, zij betreffende de vereniging:"Nederland - Indonesië", medegedeeld, dat een dezer dagen door de vroegere te Amsterdam wonende leden van deze vereniging, per post werd ontvangen, het hierbij gevoegde officiële orgaan van de vereniging, zomede, de hierbij in afschrift gevoegde circulaire en antwoordkaart.

Zo uit deze circulaire kan blijken, is het de bedoeling de zetel van het landelijke bestuur te den Haag te vestigen en bestaat het voorlopige landelijke bestuur uit:

1. A.P.J. van der Burg, voorzitter,
2. A. Treurniet - Wierama, secretaresse,
3. D.Noordewier, penningmeester,

voorzover bekend, zijn al deze personen woonachtig te Den Haag.

Van enige verdere activiteit naar buiten, is tot dusver te Amsterdam van deze vereniging niets kunnen blijken, terwijl mede niets werd vernomen omtrent de middelen (financiële) waardoor de uitgifte van een verenigingsorgaan weer mogelijk werd.

Wel werd vernomen, dat de secretaris van het vroegere landelijke bestuur, de bij U bekende, Willem Gerard, KLINKENBERG, geruimen tijd geleden het archief of een gedeelte van het archief, heeft overgedragen aan de vroegere voorzitter der vereniging, de eveneens bij U bekende, Prof. Mr. Dr. W.F. WERTHEIM.

De aandacht blijft op deze aangelegenheid gevestigd. Einde.-

h. 151

VERENIGING
N E D E R L A N D - I N D O N E S I E.

Den Haag, November 1949
Girono: 484463
t.n.v. D.Noordewier.

Secretariaat:
Van Zeggelenlaan 354 - Den Haag
Telefoon 723573

L.S.

Tot nu toe stond U geboekt als lid van de Vereniging Nederland - Indonesië, hoewel er van een normaal verenigingsleven zoals het betalen van contributie, het beleggen van vergaderingen, enz. de laatste tijd geen sprake was. Hopelijk was U wel op de hoogte van de activiteit van de Vereniging gedurende de Ronde Tafel Conferentie. In overleg met enige gedelegeerden van de R.T.C. van de Indonesische Republiek, die tevens in Nederland actief in de Vereniging werkten in de eerste jaren van haar bestaan, werd besloten de Vereniging Nederland-Indonesië voorlopig in stand te houden, zoals ze nu is en in de toekomst in overleg met onze Indonesische vrienden haar zo nodig aan te passen aan de nieuwe verhoudingen. In ieder geval werd besloten er een meer landelijke ~~verzameling~~ vereniging van te maken, waarvan de zetel in den Haag is gevestigd en het onderlinge contact met de leden door een eenvoudig maandblad zal geschieden. Een algemene ledenvergadering moet dan in het begin van 1950 plaats vinden, waar ieder lid van de Vereniging zijn of haar stem kan laten horen. Ons verzoek aan U is, om ons zo spoedig mogelijk te laten weten, of we U nog als lid beschouwen moeten ja of nee. De contributie van f. 3,50 met inbegrip van organisatie-orgaan wordt voorlopig gehandhaafd.

Indien wij vóór 10 December niets van U gehoord hebben, voeren wij U af als lid van de Vereniging.

Namens het voorlopig landelijke bestuur,
A.P.J. van der Burg, voorzitter,
A. Treurniet-Wiersma, secretaresse,
D.Noordewier, penningmeester.

A F S C H R I F T

Naam..... :
..... :
Adres..... :
Woonplaats..... :
meldt zich als lid van de
Vereniging Nederland-Indo-
nesië. :
op :
geeft zich als abonné op :
het orgaan Nederland-Indo-
nesië. :
is reeds lid van de Vere- :
Heeft f.0,80/,f.1,00.,f.1,80. ge- :
stort op giro 484463 van D.Hoor- :
gewier Prins Mauritslaan 120, den :
Haag (penningmeester/administra- :
teur van het orgaan) :
Doorhalen wat NIET van toepas- :
sing is. :

Kan ongefrankeerd zonder
nadere adressaanduiding
worden verzonden.

ANTWOORDEKAART.

's-GRAVENHAGE

Machtiging Nr.484

Afschrift ACHTERZIJDE.

Vereniging NEDERLAND - INDONESIË

L.S.

Bijgaand ontving U ter kennismaking een proefnummer van Nederland-Indonesië, het orgaan van de Vereniging Nederland-Indonesië.

Stemt gij in met het doel der Vereniging ? Help ons dan mede dit doel te bereiken door U als lid aan te melden.

Voor hen, die zich thans aanmelden, bedraagt de contributie tot 1 Januari 1950 slechts EEN GULDEN.

Wij nemen, dat een extra aanbeveling van ons orgaan bij U overbodig is, want het blad beveelt zich door zijn inhoud, verzorging en door de aantrekkelijke abonnementsprijs (80 cent tot 1 Januari 1950) meer dan voldoende aan.

Indien U er daarom prijs op stelt de volgende nummers te ontvangen, vul dan NU deze antwoordkaart aan de achterzijde in, dan hebt ge U de toezending verzekerd.

Bewijs uw vrienden een goede dienst en laat hen uw exemplaar lezen, opdat ook zij zich bij de administratie van verdere toezending kunnen verzekeren.

En wonen uw vrienden te ver weg, geef ons dan hun namen en adressen en wij zenden hun een proefnummer toe.

Bij voorbaat onze hartelijke dank voor uw medewerking.

De administratie van
NEDERLAND-INDONESIË
Prins Mauritslaan 120 - De Haag.

B. 74608

Uitgeleverd

VIII. TZ.6.

ZEER GEHEIM

Personeel Indonesië

Ik heb de eer Uwe Excellentie te berichten, dat naar uit goede bron te mijner kennis is gekomen hier ter stede beraadslaagd is over de stichting van een bureau om de toekomstige Hoge Commissaris van Indonesië inlichtingen te verstrekken over de politieke oriëntering van naar Indonesië uit te zenden personen. Hieraan ligt de bedoeling ten grondslag om zoveel mogelijk "niet-progressieve" personen uit de Verenigde Staten van Indonesië te weren. Er zou namelijk een zekere vrees bestaan - waarop een eerder ontvangen mededeling ook reeds duidde - dat na de overdracht der soevereiniteit "niet-progressieve" personen in Indonesië invloedrijke posities zouden kunnen krijgen.

Naar verluidt zou de Vereniging "Nederland-Indonesië" bemoeienis hebben met de stichting van vorenbedoeld bureau.

AA
 Z.E.de Minister President,
 Z.E.de Minister van Binnenlandse Zaken,
 Z.E.de Minister van Buitenlandse Zaken,
 Z.E.de Minister van Overzeese Geb. delen.
 te 's-GRAYENHAGE.

HET HOOFD VAN DE DIENST.

Mr. L. Einthoven.

B

VERTROUWELIJK

28 November 1949.

Vol: 1949.
29 NOV. 1949
ACD 74608

Verbinding: No.12

Doss.13/114

Onderwerp: Stichting bureau H.V. R.I.S.

Datum ontvangst bericht:---

Betrouwbaarheid berichtgever: betrouwbaar

Waardering bericht: betrouwbaar

Tevens bericht gezonden aan:---

Medewerkende instanties:---

Ondernomen actie:---

Van één persoon, die als goed geïnformeerd kan worden beschouwd, werd het volgende vernomen:

Van Republikeinse zijde zijn hier te lande voorbereidende besprekingen gevoerd over de stichting van een bureau, hetwelk de Hoge Vertegenwoordiger van de Verenigde Staten in Indonesië, na diens aankomst in Nederland zal adviseren over de politieke oriëntering van de naar Indonesië uit te zenden personen.

Van Republikeinse zijde is men namelijk bevreesd, dat "niet progressieve" personen na de overdracht van de souvereiniteit invloedrijke functies in Indonesië zullen krijgen.

Dezerzijds wordt verzocht naar aanleiding van dit bericht geen actie te ondernemen, daar de besprekingen in zeer kleine kring hebben plaats gehad. (einde)

Handtekening van B.V.I.L.

Er is een bericht binnengekomen dat de Vereniging "Nederland - Indonesië" welke ~~in~~ ⁱⁿ ~~het~~ ^{het} ~~land~~ ^{land} zou worden met het uitbrengen der adviezen om niet progressieve personen uit de R.I.S. te kunnen weren.

*B.V.I.L.
1/12*

Aan H.H.F.

van B. St.

H.B.V.D.

duur

B.T.T.

Prin

B.V.III

Geheim

Spoors

57

Sept. 27-10-49.

de B

UITGEBREIDER REKLAAS VAN HET ONDERHOUD, HETWELK PALAR
OP 5 OCTOBER 1949 HAD MET ENKELE VOORAANSTAANDE LEDEN
VAN DE VEREEN. NED.-INDONESIE, TEN HUIZE VAN
A.P.J. v.d. BURG, ARTS, GEESTERUGWEG 66, RIJSWIJK.

Palar begon dit gesprek, door het doel van zijn reis naar Nederland te vertellen. In korte trekken kwam dit doel hierop neer, dat de Republikeinse delegatie geen verdere concessies aan de Nederlanders moeten doen. Hij had voor zijn vertrek een onderhoud gehad met Acheson, zo vertelde hij. Deze was van mening, dat Europa niet meer het belangrijkste object was voor Rusland. Azie werd van groter betekenis geacht. De overwinning van de communisten in China had in Amerikaanse regeringskringen ontsteltenis verwekt. Volgens Acheson waren de communisten in Indonesië potentiëel sterk te noemen, maar door het gemis aan bekwame leiders zag laatstgenoemde het gevaar niet zeer groot. Acheson vertrouwt op Hatta en Nehroe in de strijd tegen het communisme. Amerika is zelfs bereid, volgens Palar, om een socialistische politiek toe te laten, indien deze politiek het communisme zou kunnen voorkomen. Palar heeft een grote goodwill bij de Amerikanen. Van Kleffens daarentegen trad dikwijls zeer ontactisch en onjuist op en hierdoor had Palar geen moeilijk spel. Van Rooyen vindt hij een moeilijker tegenstander.

De toestand in Indonesië vond Palar voor de Republiek zeer gunstig. De T.N.I. is nog niet zo sterk, dat zij de Ned. troepen kan verdrijven, maar zij voeren momenteel met succes een zogenaamde omsingelings tactiek.

De Republikeinen zijn in het bezit van vele wapenen, die van alle kanten Indonesie binnenkomen. In de Negara's wordt een sterke Republikeinse activiteit gevoerd. Veel Negara ambtenaren zijn in dienst van de Republiek. De Republiek is van plan tot geleidelijke likwidering van de Negara's te komen. De bevolking is niet afkerig van de Republiek. Het terrein van activiteit van de Republikeinen is de Passoendan en Cost Java. Palar heeft hierover een lang gesprek gehad met Wongsonegoro. Op het gebied van het militair-burgerlijk bestuursapparaat moet de Republiek "het been stijf houden". Hierin wordt zij gesteund door Amerika, want Amerika heeft er belang bij om ~~in~~ een zo groot mogelijk gebied onder Republikeinse controle te laten, aldus Palar.

In de U.N.O. kon Amerika niet geheel en al zijn zin doorzetten. Zij moest rekening houden met andere koloniale mogendheden zoals Engeland en Frankrijk. Palar gelooft, dat een unie hoogstens 2 jaar zal duren. Iedere overeenkomst met Nederland wordt als een vodje papier beschouwd. Indonesie heeft geen enkele morele verplichting meer tegenover Nederland na 2 politionele acties.

TAAK VAN DE VEREEN. NED.-INDONESIE.

is van mening
Palar ziet ~~dat de Veren. Ned. Indonesie~~ *is van mening* veel belangrijker kan zijn dan als agitatie of propaganda instrument. Te zijner tijd moet de vereniging Ned.-Indonesie de Nederlanders, die naar Indonesie wensen te komen, aan een onderzoek onderwerpen en de Republiek van voorlichting dienen of deze Nederlanders geen gevaar opleveren voor de Republiek.

27-10-49

19 October 1949.

UITTREKSEL

Voor OD 296 Naam VERENIGING NEDERLAND-INDONESIE
(ORGANISATIE)
Origineel in OD 620 - land. Naam LANDELIJKE VERENIGING NEDERLAND-USSR
Volgnr. Ag.nr. Aard van het stuk courantenbericht.
Afz. B VIII Datum 21.11.49

Nieuwe Courant 15 December 1949.

RECEPTIE OP DE RUSSISCHE AMBASSADE.

Gisteravond hielden de Sowjet-Russische zaakgelastigde en Mevr. Vetrova in het ambassadegebouw aan de Andries Bickerweg een receptie ter ere van het bezoek aan Nederland van een Sowjet-delegatie, afgevaardigd door de Academie van Wetenschappen uit de Oekraïense Republiek. Bij deze ontvangst zeide de dichter Stjipatson te hopen, dat het bezoek van zijn delegatie ertoe zou bijdragen, dat niet alleen de wetenschappen en de kunsten van Nederland en Rusland nader tot elkaar kwamen, maar ook de beide volkeren zelf. Daarna droeg hij enkele van zijn gedichten voor, o.a. één gewijd aan Stalins 70ste verjaardag. Ook een gedicht van THEUN DE VRIES, gewijd aan Stalin werd voorgedragen. De receptie, die zeer druk bezocht was, werd o.m. bijgewoond door leden van de Ver."Nederland-USSR" en van de Ver."Nederland-Indonesie".

Uitgetrokken door GR Afd./Sectie ACD-4b Datum 24-12-49

Op aanwijzing van B VIII

~~Handwritten notes:~~
Ald
v. d. Burg opklaart.
Jaar 1949
10 296
B VII
1/12

08296
Vredesaktie
1949

(K) AT

DE R.T.C. *groep*

Even voor het ter perse gaan van dit nummer hadden wij gelegenheid de voorzitter van de Vereniging Nederland-Indonesië te interpe-
leren over de zo juist beëindigde Ronde Tafel Conferentie; het interesseerde ons te weten hoe men in die kringen de uiteindelijke resultaten van de Conferentie zou beoordelen:

„Afgezien van Nieuw-Guinea”, deelde ons Dr v. d. Burg mede, „zijn wij over de resultaten, zoals die voorliggen, tevreden, in 't bijzonder omdat daarin is uitgestippeld de terugtrekking van alle Nederlandse troepen — inclusief de marine — uit Indonesië. Wij zijn echter zeer bezorgd over de uitvoering van een en ander, met name zijn wij bevreesd, dat het Nederlandse apparaat in Batavia het nodige zal doen om roet in het eten te gooien; de Nederlandse regering zal een zeer streng toezicht in deze moeten uitoefenen, omdat daar de toekomstige samenwerking van zal afhangen. De nieuwe Indonesische regering van de R.I.S. wacht een zware taak, waarbij wij er tegen willen waarschuwen dat men niet alles wat gedaan wordt, volgens de Westerse maatstaven moet beoordelen.

Wat Nieuw-Guinea betreft, hadden wij ook hier volledige overdracht van de souvereiniteit willen zien; volledige overdracht van souvereiniteit wil zeggen overdracht van de souvereiniteit over het volledige gebied van het voormalige Ned. Indië, dus inbegrepen Nieuw-Guinea. Het voortbestaan van de huidige toestand kan een bron van moeilijkheden opleveren, vooral ook omdat niemand op dit ogenblik kan zeggen of de naar Nederland gezonden Irianen werkelijk de gevoelens van althans een meerderheid der bevolking vertolken. Wij zijn, gezien de ervaring, geneigd om door het Binnenlands Bestuur uitgezonden afgevaardigden, met enig wantrouwen te beschouwen.

Wij zouden gewild hebben, desnoods administratieve overdracht en binnen een jaar, onder de bevolking een stemming te organiseren onder de auspiciën van de U.N.C.I.

De deskundigen in onze Vereniging zijn het er alle over eens dat uitzending van Indo-Europeanen naar Nieuw-Guinea een grote mislukking zou worden, zowel voor Indonesië zelf, als voor de Indo-Europeanen en voor de Irianen. Ze zouden Indonesië het beste kunnen dienen door op hun plaats te blijven waar ze zijn.”

Aldus enkele beschouwingen van deskundige zijde die wij meenden onze lezers, hoe beknopt ook, alvast niet te mogen onthouden.

3

RAPPORT VAN B.VIII.

No.:

Betr.: Orgaan van de Ver.
"Nederland-Indonesië"

(K)

Ver.
29 NOV. 1949.
ACD/74595

Uit goede bron is het navolgende vernomen:

PD/228

In verband met de bespreking Hatta-Vlam-redactie voor het vertrek van Hatta naar Indonesië, werd de reorganisatie van het orgaan van de Vereniging "Nederland-Indonesië" besproken. Dit blad zal min of meer moeten wijken voor de Vlam-plannen, d.w.z. geringer in oplage en geen colportage.

De secretaris van Hatta is tegen opheffing van het orgaan, want zo zegt hij:

- a. Indien het Vlam-plan mislukt, dan beschikken wij nog over dit orgaan.
- b. Er zal in de toekomst waarschijnlijk meer geld door de Republiek ter beschikking worden gesteld. en kan het blad Ned.-Indonesië als een cultureel orgaan dienen.

Verzoeken te agenderen en terug aan B.VIII.

B.VIII. 28-11-1949.

B

RAPPORT VAN B.VIII.

No.:

Betr.: Vereniging Nederland-
Indonesië

Volgno.

29 NOV. 1949

ACD/4593

Op 24 October 1949 vond een bespreking plaats, waarbij
X/HH E.U.PUPELLA, WONOHILO, LU KWEE BENG en W.G.F. van OOSTEN (Bestuurs-
ambtenaren Oost-Indonesië) aanwezig waren.

In hoofdzaak werd de stijgende belangstelling voor het communisme in Indonesië besproken en de propagandam die door de communisten in Indonesië op grote schaal wordt gevoerd.

Wonohito en Lu Kwee Beng toonden zich geen absolute tegenstanders van het communisme. Beng verklaarde "Liever een goed systeem onder Mao dan corruptie onder Tsjang".

Nederlandse idealisten en progressieve figuren, die anti-communistisch zijn, moeten naar Indonesië gaan teneinde de politiek van de R.I.S. te steunen en eventueel van achter de schermen te leiden. De Vereniging "Nederland-Indonesië" moest voor uitzending van dergelijke personen zorg dragen.

Op 29 October 1949 had een bijeenkomst plaats van de Ver. "Ned.-Indonesië" in Pomona. Besloten is, dat de vereniging zal worden "vermomd" als een culturele organisatie, zoals de Vereniging "Ned.-Frankrijk".

Verzoeken te agenderen en terug aan B.VIII.

B.VIII. 28-11-1949.

OVERZEESE GEBIEDSDELEN

26-11-1949

4825

11-5-1949

182

5-5-1949

SORBER

Jan Hendrik Christiaan

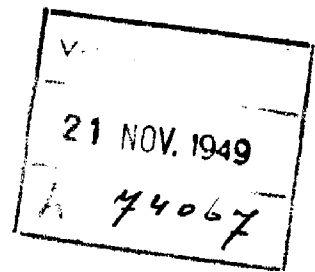
5-11-19~~43~~13 te Tegal

BREDA

Anna Paulownalaan 11

Zie bijgaand afschrift politierapport.

B/2 no 628'49 div.



Betreft: J.H. Chr. Sorber, gewoonde hebbende
Lessinglaan 24 te Utrecht.

BD 296

Antwoord op:
Verzoek Dis 4852, dd 15-6-49

OP KAART
ACDI: 4/19
DAI: 28/3
PAR: Sch

Zijn personalia luiden:

X JAN HENDRIK CHRISTIAAN SORBER, geboren te Tegal (Ind.) 5-11-13, van beroep ingenieur, gehuwd met Catharina Estrella Agatha van Vliet, geboren te 's Gravenhage 27-1-15, gewoonde hebbende Lessinglaan 24 te Utrecht en op 23-4-48 afgeschreven naar Breda, Anna Paulownalaan 11.

Sorber behoort tot het N.H. kerkgenootschap en had bij zijn vertrek uit Utrecht drie kinderen, waarvan de jongste 3 en de oudste 9 jaar oud was.

Hij werd bij de oprichting van de afdeling Utrecht van de Vereniging "Nederland-Indonesië" in 1946 gekozen als secretaris van die afdeling en was voorts in 1947 aanwezig bij een lezing, gehouden door de afd. Zeist-Driebergen van die vereniging. In 1947 zou hij het penningmeesterschap van die afdeling Utrecht hebben vervuld. Hij was tevens geabonneerd op "De Vrije Katheder".

Sorber is Nederlander volgens art. 1a van de Wet van 1892. In politiek en crimineel opzicht is verder niets van hem bekend geworden.

Zijn naam, of die van zijn medegezinsleden komen, in verband met tegen hen gewezen vonnissen, niet voor in de politieadministratie te Utrecht; ook op andere wijze is te zijnen nadele niets bekend geworden.

11 November 1949.

4852

15 Juli 1949

De Heer Hoofddcommissaris van
Politie
te
UTRECHT.

SORBER, Jan, Hendrik, Christiaan
geb.: 5-11-1913 te Tegal
won.: BRUYDA, Anna Paulownalaan 11

Bovengenoemde persoon was voor 1948 woonachtig in de
gemeente Utrecht.

Overzeese Gebiedsdelen
15 Juni 1949

4852

11-5-1949

182

5-5-1949

SORBER

Jan, Hendrik, Christiaan

5-11-1913 te Tegal

BREDA

Anna Paulownalaan 11

Zie bijgaand afschrift politie-rapport

Omtrent bovengenoemde persoon zijn reeds inlichtingen aangevraagd te Utrecht, welke U t.z.t. worden toegezonden.

Betreft: Jan Hendrik Christiaan SORBER,
geb. te Tegal, 5 November 1913,
wonende te Breda, Anna Paulownalaan 11.

Wie act 74067

Antwoord op verzoek Dis. no.4852, d.d. 12 Mei 1949.

Op 1 Februari 1948 is J.H.Chr. SORBER als ingenieur in dienst gekomen bij de Internationaal Gewapende Betonbouw N.V. te Breda. Hij heeft aldaar een salaris van F.7200.- per jaar.

Voorheen was hij als ingenieur in dienst bij de Nederlandse Spoorwegen te Utrecht.

Hij genoot zijn opleiding als ingenieur op de Technische Hogeschool te Delft.

Op 16 November 1939 is hij te Amsterdam gehuwd met Catharina Estella Agatha van VLIET, geboren te 's-Gravenhage, 27 Januari 1915.

Uit dit huwelijk zijn tot op heden drie kinderen geboren.

Op 23 April 1948 vestigde hij zich met zijn gezin te Breda, komende van Utrecht. Hij is Ned. Hervormd.

Hoe hij politiek georiënteerd is, is hier niet bekend.

Op politiek en crimineel gebied is alhier niets nadeligs omtrent hem en zijn echtgenote bekend.

10 Juni 1949.

*M. J. W. de Boer
aanv. 15-6-49*

4852

12 Mei 1949

De Heer Commissaris van Politie
te
B R E D A

SORBER Jan Hendrik Christiaan geb: 5-11-13 te Tegel
adres: BREDA Anna Paulownaleen 11

RAPPORT VAN B.VIII.

No.:
Bijl.: een

Betr.: Vereniging "Nederland-
Indonesië"

Rm
K

Volgno.
12 OV. 1949
7356f

In bijgevoegd orgaan "Nederland-Indonesië" is een lijst met namen opgenomen.
De personen gemerkt met / zijn medewerkers, die met + zijn zeer actieve medewerkers en de anderen zijn sympathiserenden.

Verzoeken te agenderen en terug aan B.VIII.

B.VIII. 11-11-49.

**Werkcomité Ronde Tafel Conferentie der Vereniging
„Nederland-Indonesië”**

Leden van het Comité van aanbeveling:

- * Dr Peter van Anrooy
- * P. M. Ariens Kappers
- * A. van den Berg
- * A. P. J. van der Burg
- * Prof. Dr C. C. Berg
- * W. G. Bezemer
- * H. Bongers
- * Thijs Booy
- * N. C. Bouma-van Strieland
- * M. van den Brink
- * J. J. Buskes
- * E. M. Büter
- * B. Coster
- * J. F. H. A. de la Court
- * Mr Ch. G. Cramer
- * Prof. Dr D. van Dantzig
- * Mr S. Davids
- * Maurits Dekker
- * Prof. Dr N. A. Donkersloot
- * J. Engels
- * Mr C. C. J. de l'Espinasse
- * Henri Ett
- * Prof. Dr J. J. Fahrenfort
- * Mr Th. A. Fruin
- * Prof. Dr E. Gorter
- * F. J. Goedhart
- * W. Jos. de Gruyter
- * Dr C. P. Gunning
- * Mr Abel J. Herzberg
- * Ed. Hoornik
- * Dr W. J. Jong
- * Ds K. H. Kroon
- * H. W. Krop
- * Jef Last
- * Ds P. van Leeuwen
- * Dr C. C. Lenshoek
- * J. D. L. Lefebvre
- * Prof. Dr G. Mannoury
- * Dr P. J. Meertens
- * Prof. Dr M. G. J. Minnaert
- * G. Nabrink
- * Dr O. Noordenbos
- * Dr E. du Perron-de Roos
- * Prof. Dr H. J. Pos
- * C. Pothuis-Smit
- * Prof. Dr J. Presser
- * Dr D. H. Prins
- * Jacques Rees
- * Joh. W. E. Riemens
- * A. Roland Holst
- * Dr H. Roland Holst-van der Schalk
- * Dr A. H. M. Romein-Verschoor
- * Prof. Dr J. M. Romein
- * H. M. van Randwijk
- * B. W. Schaper
- * D. Schilp
- * Mr P. Schut
- * J. E. Stokvis
- * W. F. Storm
- * Ds Kr. Strijd
- * Dr G. Stuiveling
- * Dr J. Suys
- * Prof. Dr J. Tielrooy
- * T. Tjebbes
- * H. van Traa-van der Burg
- * Bert Voeten
- * J. J. Voogd
- * Victor E. van Vriesland
- * Prof. Dr W. F. Wertheim
- * M. Wibaut-Berdenis van Berlekom
- * Sam de Wolff
- * Chr. van Wijngaarden
- * Mr J. H. van Wijk
- * Dr J. M. E. M. A. Zonnenberg

NEDERLAND-INDONESIË

Redactie-adres:
Van Zeggelenlaan 354
Den Haag
1e Jaargang No 1
Verschijnt 1 x per 14 dagen

ORGAAN VAN DE VERENIGING NEDERLAND-INDONESIË

Administratie-adres: Prins Mauritslaan 120 - Den Haag - Gito 484463

Abonnementsprijs f 3.— per jaar

Perspectieven.

In deze tijd, overbelast met onzekerheden, mogelijkheden en onmogelijkheden, is het spel der perspectieven zeer aantrekkelijk. Het is het seizoen voor de hardnekkige perspectivisten. Zij kunnen op het politieke wereldvoetbalveld in het eentje achter ongeveer alle landen aandribbelen, er daverend mee schieten zonder kans op een strafschop. Ook Indonesië komt dan ten zeerste in aanmerking: de status binnen het herboren Verre Oosten, de verhouding tot de Verenigde Staten, Sowjet-Unie, Nieuw-China, Nieuw-Japan. Zo te zeggen, een loterij zonder nieten.

Wij kiezen een bescheiden en gewild perspectiefje: de nieuwe verhoudingen Nederland-Indonesië. De houding schijnt reeds min of meer bepaald; toch is ze nog geenszins duidelijk. Zeer onlangs hoorden we van een Indonesische spreker de opmerking — in antwoord op een vraag met betrekking tot „lichte” of „zware” Unie — dat zowel een „lichte” als een „zware” hem vrij koud lieten. Niet de wettelijke vorm ging hem in de eerste plaats ter harte, maar de levende inhoud; niet de schriftuur, maar de daad. Dat was een kernachtige en nuchtere uitspraak; toch moet ze uiteraard met een korrel zout worden aanvaard. De staatsrechtelijke structuur is geenszins zonder betekenis; er werd en wordt dan ook door beide partijen lang en hard om gevochten. Maar de rijke waarheid in deze opmerking is, dat ook de schoonste schriftuur weinig hogere dan papieren waarde behoudt, als ze niet strikt, waarlijk en waarachtig de wettelijke sanctie geeft op de nieuwe werkelijkheid. Niet op gewijzigde, strelende benamingen komt het aan, niet op broze formules, niet op fijn bedachte termen vol interpretatie-kansen. De nieuwe wetten of verdragen kunnen op de fundamentele punten kort zijn en de uitleg tarten, als ze maar leven uit een „change of heart”.

Nederland verklaarde zich bereid, zijn soevereiniteit op korte termijn met-de-daad aan Indonesië over te dragen; maar dan kan bij de vestiging van een samengang tussen beide vrije landen ter behartiging van gemeenschappelijke belangen op die Indonesische soevereiniteit geen enkele reductie meer worden toegepast. De „Unie” kan daarom geen ander karakter dragen dan van een al dan niet in gala-uniform gestoken verdrag.

Wordt dan een verdrag inderdaad de grondslag voor een samenwerking van gelijk-sovereine landen, dan zal toch inhoud en uitvoering eveneens zó moeten zijn, dat de wetsletter al dadelijk door eenvoud en oprechtheid zoveel doenlijk aan interpretatiedrift worden onttrokken. Alles, alles komt aan op eindelijk wederzijds vertrouwen, of juist, op uitbranding van het vernietigende wantrouwen, dat in het bijzonder de beide politionele acties, door de republieken terecht als oorlog en herovering beschouwd, als het ware hebben ingespoten.

Wordt dat door Nederland begrepen en aanvaard, dan lichten er blijder perspectieven. Het Indonesische volk is redelijk. Drie eeuwen en langer heeft Nederland dat ervaren en genoten. Maar ook heeft het kunnen beleven, hoe datzelfde volk, tot wanhoop gebracht, onverzoenlijk kan zijn en hard. Zo staat het — het werd al meer gezegd — ook met redelijke individuen: je kunt over ze lopen, maar wordt er teveel gevergd, neem dan gerust de messen van tafel. Die goede lieden worden dan gevaarlijk.

Natuurlijk zijn er in ons land, die nog steeds blind zijn voor de nieuwe werkelijkheid. Hun luidruchtigheid gaat echter met-de-dag hoger boven hun invloed uit. Ernstiger staat het met „Batavia”, de in denken en streven nog altijd koloniale gemeenschap. Wij begrijpen haar wel. Onttroond werd zij uit een oude en grote macht; vernederd werd ze door de vernederden; haar vooruitzichten gingen verloren; haar winsten staan bedreigd. „Batavia” is in z.g. normale tijden al in bijgeloof aan eigen voortreffelijkheid uit het geestelijk evenwicht gestoten, door macht bedorven, door innerlijke vrees aan onredelijkheid verslaafd — dat „Batavia” heeft op de gang van zaken in Nederland en in Indonesië een naar onze overtuiging lands-schadelijke invloed weten te handhaven. Die houding moge zielkundig zijn te verklaren, gezonder en hoger belang dwingen tot beslissender afweer.

Den Haag heeft reeds wél te lang hiervoor teruggedeeind. Er schijnt daarginds nu enige kalmte te worden in acht genomen, maar „waakzaamheid blijft geboden”.

Indien nu inderdaad een zakelijke staatkunde der onvermijdelijkheid zou worden gevolgd — strikt en helder — welke perspectieven zouden er zich dan voor Nederland openen? Alleen goede. Natuurlijk is het uit met de voze koloniale glorie en wie deze historische gang van zaken ongepast mochten vinden, zouden zich met even grote dwaasheid kunnen beklagen over de onvermijdelijkheid, dat ijs koud is.

Men zou ook blijde berusting mogen verwachten in het einde van een heerschappij, welke geweld en vernedering van de zwakste tot levensvoorwaarde had, die — met welk pathos men ook het tegengestelde zou willen beweren — aan de sterkste morele schade bracht, bij de zwakste het geloof in de eigen, waarlijk niet geringe waarde verstikte. Maar slaagt men er geleidelijk in, de afstand van de koloniale heerschappij te aanvaarden, dan blijven voor Nederland de vooruitzichten gunstig en gezond. Is de koloniale verhouding eenmaal inderdaad opgebrand en voltrekt zich de scheiding in verdrag en verzoening, wel, dan zal de Indonesiër, het volk der redelijkheid, de Nederlanders zijner keuze gaarne en in groten getale aantrekken. Dan zal de Nederlandse energie en veelzijdige bruikbaarheid daar gretig worden genoten en goed betaald.

Het welaandoende verschil met vroeger zal zijn, dat voortaan het westers goede niet langer zal worden aanvaard in bitterheid, het niet meer zal zijn gericht op duurzaamheid van vreemde heerschappij, op neerhouding van het zo intelligente landskind, maar de Indonesiër zal ons tegemoet treden als vrij man van een vrij land. Hij zal de Nederlander zijn goede winst gunnen en zijn goed loon, maar in een Indonesië met eigen macht. Een wellicht iets magerder, maar normaler Nederland — een gelukkig iets dikker en bevrijd Indonesië.

Wat is de oplossing toch eigenlijk eenvoudig, voordelig en waarom maakt men zich die zo moeilijk. Trouwens, elke andere oplossing voert naar een nieuw en dieper moeras.

J. E. STOKVIS.

De Vereniging

"Nederland-Indonesië"

in deze tijd.

Van de oprichting van de Vereniging „Nederland-Indonesië” af tot heden toe werden de personen, die als lid tot deze organisatie toetraden, gedreven door hun vurige wens naar vriendschap tussen Nederland en Indonesië en naar hartelijke samenwerking tussen de bewoners van deze landen.

Dientengevolge kwamen de leden van de Vereniging uit verschillende milieu's en stamden zij uit verschillende politieke groeperingen. Er waren mensen onder, die vóór de oorlog het staatkundige principe „Indië los van Holland” huldigden, anderen achtten een samenwerking van de beide landen in één staatsverband het meest wenselijk.

Hoewel de Vereniging dus onmogelijk tot een bepaalde politieke partij of stroming kon worden gerekend, heeft zij toch in de loop der jaren een zeer bepaald stempel gekregen. Want binnen de vereniging kwam men al meer en meer tot de overtuiging, dat in de toekomst vriendschap tussen Indonesië en Nederland alleen nog mogelijk kon zijn, indien eerst alle koloniale resten zouden zijn opgeruimd en wanneer de nationale idealen van de Indonesiërs van vrijheid en onafhankelijkheid zouden zijn vervuld.

Er waren in onze vereniging, die van het begin af op dit standpunt stonden, anderen hebben dit inzicht vroeger of later verworven.

De gesprekken, de artikelen die men las, het contact dat leden van de Vereniging in Indonesië hadden met nationalistinnen binnen en buiten de republiek, gaven ons de overtuiging dat de strijd van de Indonesiërs een rechtvaardige zaak was, waard om door Nederland te worden gesteund.

Wij achtten het onze plicht als Nederlanders de zaak der vrijheid te helpen bevorderen om de vrijheid zelve als ook om de werkelijke vriendschap tussen Indonesië en Nederland mogelijk te maken. Zo kwamen wij te staan achter de idee van de Republiek Indonesia, die naar ons oordeel en naar onze ervaringen de aspiraties belichaamde van de overgrote meerderheid van de Indonesische bevolking. Onze verdediging van de republikeinse zaak wekte vaak verontwaardiging van landgenoten, die onze inzichten niet deelden. Ook binnen de Vereniging waren er wel spanningen, omdat er ook leden waren, die nog dachten Indonesië een bepaalde zienswijze of politiek systeem dwingend te moeten opleggen. Zo verloor de Vereniging leden aan de „rechtzijdige”, terwijl kortgeleden aan de linkervleugel en bloc die leden uittraden, die meenden de huidige regering van de Republiek Indonesia niet te moeten erkennen en die Indonesië alleen volgens hun eigen politieke inzichten geregeerd wensten te zien. Het leidende beginsel van de vereniging, door alle leden onderschreven, is, dat Indonesië vrij moet zijn, zijn eigen regering te kiezen, zijn eigen zaken te regelen en zelve te bepalen welke de staatkundige verhouding zal zijn met Nederland. Besluiten zij tot het leggen van een band met Nederland in enigerlei vorm ter bevordering van de vriendschap en samenwerking, dan zullen wij dit van harte toejuichen, mits deze band berust op een werkelijk vrijwillige aanvaarding.

Het verheugt ons, dat de beginselen van de Vereniging Nederland-Indonesië thans langzamerhand gemeengoed worden van brede lagen van het Nederlandse volk. Wanneer straks de soevereiniteit aan Indonesië wordt overgedragen, dan pas zijn de voorwaarden voor vrijwillige en vriendschappelijke samenwerking vervuld. Deze samenwerking met alle kracht te helpen bevorderen blijft het doel van onze Vereniging, die dan na een periode van strijd meer synthetisch kan gaan werken. Wij hopen, dat wij bij ons werken voor de vriendschap tussen Indonesië en Nederland in toenemende mate mogen rekenen op de medewerking van steeds meer Nederlanders en Indonesiërs, die een hartelijke samenwerking in vrijheid tussen onze beide volken voorstaan.

A. P. J. VAN DER BURG, voorzitter.

Werkcomité Ronde Tafel Conferentie der Vereniging „Nederland-Indonesië”

Leden van het Comité van aanbeveling:

Dr Peter van Anrooy
P. M. Ariens Kappers
A. van den Berg
A. P. J. van der Burg
Prof. Dr C. C. Berg
W. G. Bezemer
H. Bongers
Thijs Booy
N. C. Bouma-van Strieland
M. van den Brink
J. J. Buskes
E. M. Büler
B. Coster
J. F. H. A. de la Court
Ir Ch. G. Cramer
Prof. Dr D. van Dantzig
Mr S. Davids
Maurits Dekker
Prof. Dr N. A. Donkersloot
J. Engels
Ir C. C. J. de l'Espinasse
Henri Etti
Prof. Dr J. J. Fahrenfort
Mr Th. A. Fruin
Prof. Dr E. Gorter
F. J. Goedhart
W. Jos. de, Gruyter
Dr C. P. Gunning
Mr Abel J. Herzberg
Ed. Hoornik
Dr W. J. Jong
Ds K. H. Kroon
H. W. Krop
Jef Last
Ds P. van Leeuwen
Dr C. C. Lenshoek
J. D. L. Lefebvre
Prof. Dr G. Mannoury
Dr P. J. Meertens
Prof. Dr M. G. J. Minnaert
G. Nabrink
Dr O. Noordenbos
Dr E. du Perron-de Roos
Prof. Dr H. J. Pos
C. Pothuis-Smit
Prof. Dr J. Presser
Dr D. H. Prins
Jacques Rees
Joh. W. E. Riemeps
A. Roland Holst
Dr H. Roland Holst-van der Schalk
Dr A. H. M. Romein-Verschoor
Prof. Dr J. M. Romein
H. M. van Randwijk
B. W. Schaper
D. Schilp
Ir P. Schut
J. E. Stokvis
W. F. Storm
Ds Kr. Strijd
Dr G. Stuijveling
Dr J. Suys
Prof. Dr J. Tielrooy
T. Tjebbes
H. van Traa-van der Burg
Bert Voeten
J. J. Voogd
Victor E. van Vriesland
Prof. Dr W. F. Wertheim
M. Wibaut-Berdenis van Berlekom
Sam de Wolff
Chr. van Wijngaarden
Mr J. H. van Wijk
Dr J. M. E. M. A. Zonnenberg

BEGROETINGSBIJENKOMST.

Aangeboden door de Vereniging Nederland-Indonesië
aan de Indonesische delegaties
op Zaterdag 10 September te Den Haag.

Wij laten hier de verkorte tekst van drie der redevoeringen welke op deze bijeenkomst werden uitgesproken, volgen.

J. E. Stokvis:

Het roer is om!

Het doet me goed, hier thans tot U het woord te mogen richten. Ik zie onder U veel bekende gezichten. Met enkelen van U heb ik reeds een bij weerzien gevierd. Oude persoonlijke banden bleken niet versleten te zijn. Maar toch zag ik thans in U nieuwe mannen voor mij. Hoe aangenaam onze verhouding in het verleden in Indonesië ook was, deze verhouding kenmerkte zich vroeger maar al te dikwijls door een zeker surplus aan beleefdheid Uwerzijds; van die beleefdheid die zulk een waardevol kenmerk is van uw volkskarakter, maar die in haar surplus helaas het kenmerk was van de koloniale verhoudingen.

Thans echter ontmoeten wij elkander in de nieuwe verhoudingen in vrijheid als vrienden zonder enige belemmering.

Het roer is om!

Uw overdaad aan hoffelijkheid werd door de koloniale Nederlanders in gevaarlijk zelfbedrog genoten en gewaardeerd als serviliteit. Haar uitwerking was voor die Nederlanders in hun overmacht een verdoering. Voor U was zij een verlamme factor.

Uw voorgangers hebben dit begrepen. Zij verstonden de vernederende gevoelens die staken achter de neerbuigende waardering der Nederlanders voor uw nationale kleding. Daarom kleedden zij zich Europees. Vooral hebben zij U tegenspraak geleerd: een vrije uiting van uw mening, ontdaan van de verkeerd begrepen hoffelijkheid die zich niet verdroeg met tegenspraak.

Wanneer wij normale hoffelijkheid een indexcijfer van 100 toekennen, dan moest Uw hoffelijkheid van eertijds met minstens 200 worden gewaardeerd. Breng die thans terug tot, laat mij zeggen, 110. Dan bent U nog altijd boven pari en... U kunt zaken doen!

Wat mij thans zo bovenal in U trof, is Uw vergroot nationaal zelfbewustzijn en Uw zekerheid.

Uw hoogbegaafde delegatievoorzitter heeft het bij de opening der Ronde Tafelconferentie zo duidelijk gezegd: Uw volk is reeds vrij, het voelt zich soeverein. Wat door U zal worden gegeven of worden genomen, het zal door U worden gegeven of genomen in soevereiniteit! Dit is de grote inzet van Uw revolutie.

Ik weet niet of ik te blijmoedig ben ten aanzien van de gevoelens van al die Nederlanders die zich steeds met zoveel kracht tegen Uw zelfbevrijding hebben verzet, maar ik verzeker U: zij kiezen wel eieren voor hun geld!

Een herinnering dringt zich aan mij op.

In November 1918 was ik aan boord op de terugreis van Indonesië naar Nederland. De radio bracht ons het bericht van de zogenaamde Troelstra-revolutie. Dat betekende voor velen aanvankelijk het einde der dingen! Maar toen men de eerste schrik te boven was gekomen, volgde gelatenheid. Een planter merkte op: „Hm, vroeger hadden wij tenslotte ook een republiek.” Oranje lag reeds bij hem overboord.

Een dokter troostte zich met de gedachte dat er in een socialistische maatschappij tenslotte ook wel dokters nodig zouden zijn. En een koopvaardijkapitein meende dat hij best tot de arbeiders zou kunnen zeggen, dat hij toch bij hen behoorde, daar hij tenslotte toch ook maar een arbeider was!

Een zelfde ontwikkeling in de geesten merken wij ook thans. Tot voor kort maakte het woord Indonesië alleen maar rode koppen. Indonesiër, als we dat maar wilden uitbreiden tot de bewoners van alle eilanden van de Indische Oceaan: dat ging nog. Maar Indonesië! Dat was een gevaarlijk politiek begrip. Natuurlijk hadden zij, die aldus spraken, van hun standpunt uit gelijk. Indonesië betekende vroeger een program, een politiek program. Toen in 1922 in de Volksraad de grondwetsherziening aan de orde kwam, stelde La Chapelle voor het woord Indonesië in de grondwet op te nemen. De alom geachte s'Jacob repliceerde: „Indonesia, een goeie naam voor een sigarenmerk!”

Thans zien wij dat sigarenmerk als kenmerk van de nieuwe geest in de Nederlandse grondwet!

Het woord Indonesië wordt door verschillende groepen op verschillende wijzen gebruikt. Door een eerste groep zo makkelijk, alsof het hun reeds in de wieg werd voorgezongen. Een tweede groep slikt het nog als een bittere medicijn, terwijl een derde groep nog steeds politiek dienst weigert.

Welk een prachtig voorbeeld van de omzetting der geesten, beter gezegd van het omzetten van geld in eieren, gaf niet kortelings onze diplomaat van Kleffens.

Indertijd, in de Veiligheidsraad, bestond de Republiek voor hem geheel of hoofdzakelijk uit rovers en moordenaars, die niets vertegenwoordigden als zichzelf.

En nu, een goede week geleden, hield de zelfde heer van Kleffens een radio-toespraak. Hij betreurde het — er lag bijna verdriet in zijn stem, toen hij het uitsprak — dat er nog velen zijn die niet kunnen begrijpen dat het oude nooit terugkeert, dat wij de loop der geschiedenis niet naar eigen voorkeur op bestelling geleverd kunnen krijgen, dat wij de Indonesiërs in een nieuwe geest moeten tegemoet treden.

Belangrijk is deze veranderde houding van de heer van Kleffens, omdat zij zo duidelijk weergeeft, wat zich in de boezem der Nederlandse regering heeft gewijzigd.

Tot de zevende Mei ontbrak bij de Nederlandse regering nog volkomen het begrip voor de historische betekenis van de ontwikkeling. Maar ook de regering gaat eieren kiezen voor haar geld. Ik vraag mij slechts af, hoeveel eieren dit zal opleveren.

Als sociaal democraat vraag ik mij af, wat er in een vrij Indonesië van het socialisme zal worden. Met vreugde stel ik vast dat in de regering socialisten aanwezig zijn. Maar zolang de nationale ontwikkeling zich nog niet heeft voltrokken, beweegt ook de sociale ontwikkeling zich nog niet in vrije banen. Wanneer de nationale onderdrukking echter te boven zal zijn gekomen dan zullen duizenden en nog eens duizenden Uw eigen vrijheid en Uw eigen socialisme tot ontwikkeling brengen!

Het kost mij moeite, hier niets over de Ronde Tafelconferentie te zeggen. De drift naar het geven van goede raad aan Indonesiërs zit velen van ons nog in het bloed. Ook ik ben in dit opzicht nog niet geëmancipeerd.

Gij hebt echter reeds ten volle getoond, groot staatsmanschap te bezitten. Gij behoort tot een intelligent en redelijk, een te redelijk en een maximaal bruikbaar volk.

Mag ik U dan toch zeer beknopt mijn raad geven:

U zult U niet moeten laten inpassen, wel willen aanpassen, maar in permanentie oppassen!

Naar een voorlopige peiling geloof ik aan Uw goede kansen.

Gij hebt in Uw strijd een niet te onderschatten stuwung van buiten genoten, van sommigen uit idealisme, van anderen uit welbegrepen eigenbelang. Maar niets ware bereikt zonder Uw onverwoestbaar idealisme en Uw beleid.

Moge Uw zuivere zaak volledig gewonnen worden!

Keert terug naar Uw volk in verdrag en in vriendschap met het nieuwe Nederland!

Ds J. J. Buskes:

Gerechtigheid verhoogt een volk

Toen de uitnodiging tot mij kwam op deze begroetingsbijeenkomst te spreken, voelde ik aanvankelijk vreugde en dankbaarheid. Hiertoe is reden te over, nu tot werkelijkheid is geworden wat lange tijd niet meer mogelijk scheen: aan één tafel!

Nu echter, nu ik moet spreken tot de zonen en dochters van Uw volk, nu voel ik schaamte en spijt, nu ik er aan denk dat er vier jaren moesten verlopen tot aan de verwerkelijking van wat wij als de enige noodzakelijkheid zagen.

De Unie in vrijwillige samenwerking.

De idee van een Unie is niet nieuw meer. Noch voor Nederland, noch voor Indonesia. Er zijn echter enige verschillen in de ervaringen die beide landen met een unie hebben. Nederland kan vrijwillig in de jongste tijd een unie aangaan, eerst met België en Luxemburg, later met de Westeuropese landen. Indonesia echter heeft twee militaire acties moeten doorstaan, omdat het geen unie wenste te aanvaarden volgens de conceptie van Romme en Van der Goes van Naters.

Door deze verschillen in ervaring denken beide volken nu eenmaal anders over een unie. En, men kan deze verschillen eerst goed beseffen, wanneer men zich rekenschap geeft van de materiële verliezen tijdens deze voorgeschiedenis geleden, ze zwart op wit onder het oog durft te zien.

Toch, het besef is er bij velen nog niet.

De Nederlandse regering staat nog steeds op het standpunt dat Indonesia garanties moet stellen voor de nakoming van haar verplichtingen, ter bevestiging van haar banden met Nederland, van de „winstbanden”. Daarom eist zij nog de instelling van een Unie-Raad, van Unie-ministers, van een Unie-Gerechtshof, om toch maar niet helemaal de staatkundige controle over Indonesia te verliezen.

En toch zegt dezelfde regering dat de soevereiniteit zal worden overgedragen. De echte, de werkelijke soevereiniteit, niet aan banden gelegd. De soevereiniteit van een volk dat dus de beschikking zal hebben over alle middelen van het eigen land.

Het Indonesische volk kan noch wil een Unie aanvaarden, die de vorm heeft van een superstaat. Zonder pijn kan het er zelfs niet aan worden herinnerd. In dit opzicht is de Republikeinse delegatie gebonden.

Wanneer daartegenover zou staan dat het Nederlandse volk geen soevereiniteit zou kunnen overdragen zonder dat het garanties verkreeg ter bevestiging van de winstbanden met Indonesia, zonder dat het de directe controle zou hebben over het gebeuren in Indonesia, dan zou de Ronde Tafel Conferentie tot mislukken gedoemd zijn. Dan zouden wij, Indonesiërs en Nederlanders samen voor een catastrofe staan, die voor Nederland de ondergang en het bankroet zou betekenen, voor Indonesia een tijd van tranen en gebrek.

De Nederlanders moeten wel beseffen dat de Indonesiërs persoonlijk niet vijandig tegenover hen staan. Het moet hun ook wel duidelijk zijn, dat, ondanks een vierjarige periode van vijandschap, de Indonesiërs toch nog soepel genoeg zijn om de Nederlanders te kunnen waarderen als eventuele partners bij de Indonesische opbouw. De hetze van bepaalde Nederlandse groepen, die beweren dat de Indonesiërs geen plaats aan de Nederlanders zouden gunnen, wordt door deze feiten ontzenuwd. Maar: dit gunnen moet niet aan Indonesië worden opgelegd als dwang. Het moet een vrijwillige aanbieding zijn met alle charme daarvan. Reeds herhaaldelijk hebben vooraanstaande Indonesiërs verkondigd dat Indonesia in het bijzonder Nederlandse technici nodig heeft.

Reeds bij het begin van de nationale revolutie, in het November-statement van 1945, werd dit vastgesteld. Toen wilden de Nederlanders echter niet horen, ondanks de duidelijke taal die werd gesproken, en die zei dat particulier bezit zal worden beschermd en teruggegeven, die werd gevolgd door de verklaring van Hatta in dezelfde tijd, dat aan Nederlanders voorrechten zouden worden toegekend.

Neen, Van Mook en het Nederlandse volk wilden meer. Zij wilden een directe controle over het bezit van Indonesia. Zo wilden zij de pot voor zich behouden.

Nu is deze periode voorbij. Reeds werden twee verdragen vernietigd en werd hun weer nieuw leven ingeblazen. Thans komt een derde. Dit kan als een recapitulatie van de eerste twee wor-

den beschouwd. Twee keer is de bespreking vastgelopen op de Unie. Ook bij de derde bespreking dreigt hetzelfde gevaar.

Maar toch is de situatie niet meer dezelfde als voorheen.

Thans weet de Nederlander uit ervaring dat er toch nog kracht zit in het karkas van dat indolente Indonesische wezen, dat er nog machtswil schuilt achter de „koelie-eigenschappen van dat koelievolk”.

Neen, de Nederlanders kunnen de wijzers van de klok niet meer terugzetten. Zij worden gedwongen te beseffen dat oude slagzinnen, oude „ethische” ideeën geen zin meer hebben, dat zij verkeerd zijn. Wanneer men deze feiten van het heden veronachtzaamt, de huidige situatie niet naar waarde schat, dan zullen moord en doodslag daarvan het gevolg zijn, een algemene onzekerheid.

Ik merkte reeds op dat de Indonesiërs in wezen niet vijandig staan tegenover de Nederlanders. Dit feit zal men moeten aannemen, in deze roerige tijden kan men het niet duidelijk analyseren. Soms staan de Westerlingen perplex, wanneer zij met de feiten worden geconfronteerd. Zij vragen zich dan af, hoe het ter wereld mogelijk is dat deze of gene, wiens zoon of dochter, wiens vader of moeder of wiens andere familieleden zijn gevalen bij de „vredeszending” van het Nederlandse leger, toch nog altijd de Nederlanders respecteert en toch nog steeds geneigd is met dit volk samen te werken. Zulken zijn niet zeldzaam. Van hen, die hier ter Ronde Tafelconferentie zijn, kan men met gemak een tiental leiders opnoemen, die direct slachtoffers zijn van deze „zendingen”. Wanneer U naar neven of nichten zoekt, dan zijn alle hier aanwezige Indonesiërs in hun familie getroffen.

Dit gevoel van verwondering van aangezicht tot aangezicht met de feiten, moet een ieder nog meer bekruipen, die in Indonesia zelf de situatie gaat opnemen.

Wanneer U ogen hebt om te zien en een hart dat niet gestold is door winst- en verliesberekening, dan zult U moeten toegeven dat een samengaan met Nederland een schijnbare onmogelijkheid is.

Want wij moeten erkennen dat de Indonesische kwestie niet maar in eerste instantie een staatkundige of juridische kwestie is. Het zit dieper. Zij vormt een psychologisch probleem, vertrappt eergevoel, gekrenkte trots, geschonden menselijke waardigheid, zij vormen een probleem dat niet met drie „Grote Beren” en drie „Watermannen” kan worden opgelost. En evenmin met staatkundige vindingen uit de school der professoren Romme en Gerbrandy. Met instemming wil ik hier de woorden, door Prof. Schermerhorn in een gesprek gebezigd, herhalen: „Wat met het geweer niet kon worden bereikt, kan ook niet worden bereikt met de notaris.”

Dit moet door een ieder hier in Nederland worden beseft. Door de P.v.d.A., die de smet op zich laadde, een militaire actie goed te keuren, door de K.V.P., die met phrasen een middel wil heiligen, door de A.R. en de C.P.N., die zich, gedreven door gevoelens, hebben afgewend van de realiteit, door alle anderen.

Nederland staat tegenover een fiasco. Wanneer een vergelijk met Indonesië niet kan worden bereikt, dan staat voor dit land nog slechts de weg naar een staatsbankroet open. Dit is het einde.

Indonesia staat eveneens voor moeilijkheden en ook dit land zal te lijden hebben, wanneer men ter R.T.C. niet tot overeenstemming zal komen. Maar men zal moeten erkennen dat het volk van Indonesia sober en armoedig kan leven en dat het nog steeds de soepelheid bezit om zich in een situatie te schikken. Daarbij bergt dit land rijkdommen in zich, die het lijden kunnen bekorten, de armoede doen afnemen en die het mogelijk zullen maken ook zonder Nederland de toekomst tegemoet te gaan. Het zou meer kosten, dit zou dan echter de enige open weg zijn.

K. TOBING pol. corr.

Vier jaren en wat voor jaren!

Als ik denk aan de vele duizenden die gevallen zijn, Nederlanders en Indonesiërs, dan is er meer reden tot huilen dan tot vreugde, om die vier jaren: leed en bitterheid. Het zou echter onze schuld slechts verzwaren als wij gingen berekenen voor wie de schuld het grootst is geweest. Er is geen reden te werken met een zwart-wit schema.

Bij de opening der Ronde Tafel Conferentie heeft Drees gezegd: „De overdracht der souvereiniteit is een onherroepelijk besluit.” Dit is een langzaam gerijpt inzicht.

Hier wil ik slechts spreken over de schuld der Nederlanders.

Een mens is echter zo veel meer nationalist in de slechte zin dan hij vermoedt. Ook ik ontkom niet daaraan. Ik besef dat het veel gemakkelijker is over de schuld der Nederlanders te spreken, enkel onder Nederlanders dan hier samen met Indonesiërs.

Toch zal ik er over spreken.

In Indonesië ontstond na de oorlog een nieuwe rechtsorde. Na de Japanse capitulatie hebt Gij de onafhankelijkheid geproclameerd. Dit was gerechtvaardigd. Want, vanuit het Evangelie gewaardeerd is de koloniale verhouding veroordeeld. Alleen hij, die het historisch geworden als beslissend beschouwt, kan pleiten voor een geleidelijke ontvoogding langs de weg der evolutie. Het is echter een vergissing te denken dat de koloniale overheersing door de overheersers kan worden te niet gedaan, kan worden overwonnen.

Voor ons kwam het er slechts op aan, onvoorwaardelijk deze revolutie als zedelijk geoorloofd te erkennen. Als Christen geloof ik niet aan een God van Nederland, maar aan een God van ons allen, van Nederlanders en van Indonesiërs. Als Christen kan ik het slechts betreuren dat er Nederlandse Christenen waren, die de rechtmatigheid van de Indonesische revolutie ontkenen.

De nationale revolutie was politiek en sociaal. Zij gaf uitdrukking aan het verlangen der Indonesiërs naar politieke onafhankelijkheid en sociale rechtvaardigheid. Onze schuld is dat wij de Republiek verzwakten, haar gezag hebben uitgehold en dat wij op een noodlottig ogenblik naar de wapens hebben gegrepen, zondert te begrijpen dat dit nooit meer een terug zou kunnen betekenen in de ontwikkeling van de bevrijdingsstrijd der Indonesiërs.

Wij Nederlanders kunnen alleen maar dankbaar zijn, dat de geschiedenis ons niet heeft toegestaan het door ons gestelde doel te bereiken. Dankbaarheid, gemengd met schaamte. Het heeft ons ontbroken aan een grootse visie. Wat betekent Christendom, wat betekent Socialisme zonder een grootse visie? De verhouding Nederland-Indonesië zie ik als een deel van de grote ontmoeting van het Westen met het Oosten, maar gelijk als een vraag van menselijkheid en gerechtigheid. De Ronde Tafel Conferentie biedt ons nog een kans. Daarom is er naast schaamte en spijt reden tot dankbaarheid. Voor U, broeders uit Indonesië hoop ik dat ons volk de kansen niet zal laten voorbijgaan, maar zich zal instellen op de Indonesische democratische groepen, wier slagen geluk, wier mislukken een tragedie voor ons alleen zou betekenen. Komen wij tot een nieuwe rechtsorde als twee volken op basis van gelijkheid! Met Schermerhorn zeg ik dat er een poging moet worden gedaan om tot hartelijke overeenkomst te komen.

De 22e September hebben de Kerken van Nederland een ieder opgeroepen tot gebed voor een nieuwe gezindheid.

Ik kan U zeggen dat er in Nederland Christenen zijn, die trachten zich de grootse visie eigen te maken. Er zijn er nog te weinig... ik weet het goed. Maar hun getal wordt groter. Ik ben er van overtuigd dat ik in naam van deze hopende en verwachende Christenen spreek, als ik U toewens, kameraden uit Indonesië, dat Uw komst niet vergeefs zij, dat Gij terugkeert met de overtuiging dat er vele Nederlanders zijn, die met U medeleven bij de volbrenging van Uw moeilijke taak, verbonden met U in gemeenschappelijke verantwoordelijkheid.

Ik wil eindigen met het Bijbelwoord:

Gerechtigheid verhoogt een volk!

Dr. Henriëtte Roland Holst-van der Schalk:

De zaak van Indonesië is onze eigen zaak.

Kameraden, Hoofd- en Handarbeiders!

Zeker is het juist wat Buskes zeide dat er op deze dag in ons hart ook droefheid is en schaamte. Droefheid om de velen, die gevallen zijn in de laatste jaren, meer dan drieduizend Nederlandse jonge mannen en, naar men zegt, meer dan honderdduizend Indonesiërs.

Schaamte in de eerste plaats over onze regering, die geluisterd heeft naar de stemmen der reactie van het Hollands-Indisch kapitalisme. Schaamte over onszelf, daar wij niet met meer moed de strijd voor de vrijheid en de zelfstandigheid van de Indonesische makers hebben gestreden.

Toch hoop ik en verwacht ik dat de Ronde Tafel Conferentie zal leiden tot sociale en economische vriendschap tussen Nederland en Indonesië.

Maar ook als dit niet het geval zou zijn, weten wij dat de vrijheid, de onafhankelijkheid van Indonesië zo zeker is als ik hier voor U sta.

Wij willen ook de Nederlanders die de strijd voor Uw bevrijding hebben medegestreden, herdenken. De Indonesiërs mogen bedenken dat het bloed der martelaren, het zaad der kerk is, maar ook aan onze zijde zijn er die hebben gestreden en geleden.

Multatuli, die reeds vroeg zijn machtige stem deed horen, die geleden heeft voor de zaak der vrijheid!

Henk Sneevliet, door verraad om het leven gekomen, die in zijn bezieling voor de Russische revolutie de Javanen opriep tot zelfbevrijding. Toen hij de eerste was, wie de eer te beurt viel te worden geëxterneerd, bewezen de Indonesische makers hem grote eer.

Edo Fimmen...

Piet Schmidt, die in het voortreffelijk orgaan: „**Voor Recht en Vrijheid**” streed voor de vrijheid der Indonesiërs. Het leek toen alles nog zo ontijdig. Maar thans is het tijdig geworden.

Wij willen ook met onuitsprekelijke vreugde en bewondering het ontwaken van de Aziatische volken gedenken; van India, van Achter-Indië, Indonesië en China. Daar begint zich een nieuwe beschaving te ontwikkelen, een nieuwe cultuur, niet geworteld in het individualisme maar die in de eeuwen oude samenwerking in dorp en dessa, of, zoals in China, in het geslacht, waren bevangen. Samenwerking en solidariteit zijn het wezenlijke kenmerk van deze cultuur! Maar eveneens een kenmerk van deze nieuwe beschaving is die vergeestelijking, die wij niet meer bezitten, een herinnering aan die oeroude tijden, toen de volken nog geloofden dat de goden zich zorgzaam over hen heenbogen, bezorgd voor hun wel en wee. Daarbij een fijnheid, die helaas in het kapitalisme is verdwenen. Ik herinner mij nog zo goed lang geleden, dat mijn man en ik een Wajang-voorstelling bijwoonden van een Javaan uit een oud vorstelijk geslacht. Ik zie nog de Hollandse voorzitter met zijn dikke rode kop voor ons staan die in zijn inleiding, iedere keer dat hij de naam van de Javaanse kunstenaar moest uitspreken, in zijn notitieboekje stond te bladeren om die naam te vinden. Toen kwam de Wajangvoorstelling, waarbij de spreker steeds weer fijntjes en onopzettelijk wees op de beleefdheid als wezenskenmerk van de Javaan.

Ik wil eindigen met enige woorden voor de praktijk. Het ontwaken van de Chinese, de Indische en de Indonesische volken, moeten wij niet alleen maar zien als een schoon schouwspel. Wij moeten het vooral beleven als een deel van onszelf, als een proces dat zijn terugwerking doet gelden op het geheel, op onze geschiedenis. Wij moeten in deze weken met gespannen aandacht het gebeuren volgen. Met alle middelen die een kapitalistische maatschappij ons toestaat, moeten wij proberen invloed uit te oefenen op het gebeuren: door het gesproken woord, door de pers, door demonstraties en, wanneer dit nodig zou blijken, de arbeiders oproepen tot een demonstratieve staking.

De zaak van Indonesië is onze eigen zaak!

DE

Literaturodienst.

De Vereniging Nederland-Indonesië heeft zich mede de grote taak gesteld, het culturele contact tussen beide landen te versterken.

Aan dit contact ontbreekt nog veel.

In de koloniale periode bracht Nederland aan Indonesië zijn westers georiënteerd onderwijs. Enkele talentvolle Indonesiërs studeerden aan Nederlandse Universiteiten. Maar handel en industrie brachten slechts aan Indonesië, wat hun belangen kon dienen. Zeker: het Nederlandse bestuursapparaat, de geneeskundige dienst, de missie en de zending hebben veel goeds gebracht. Maar hiertegenover moet het vele door Nederland verzuimde goede worden gesteld.

Thans echter geen critiek achteraf. Thans is het de tijd voor de uitvoering van een groots plan: de uitwisseling van ons cultuurbezit in de ruimste zin van het woord.

De Indonesiër kent onze beste Nederlandse cultuurdragers vrijwel niet. En wat weet de gemiddelde Nederlander eigenlijk van de Indonesische cultuur?

Ons volk heeft dus een tweeledige taak: geven en ontvangen. De literaturodienst van onze vereniging heeft zich de taak gesteld, een weinig te geven, te brengen, in de meeste gevallen slechts door te geven. Wij beseffen dat wij slechts weinig kunnen: wij beschikken slechts over beperkte middelen en beperkte tijd. Maar ieder van ons kan meehelpen. Dit verhoogt de innerlijke waarde van deze cultuurdaad. Vooral gedurende de laatste jaren heeft Indonesië slechts kennis gemaakt met de reactionaire Nederlandse denkbeelden. Alleen reactionaire Nederlandse literatuur werd in ruime mate verspreid. Zo moet de gemiddelde Indonesiër wel gaan veronderstellen dat vrijwel heel Nederland denkt, zoals die pers schrijft. In die onjuiste mening moeten wij verandering brengen.

Zendt daarom aan ons secretariaat uw gelezen progressieve week- en maandbladen. Zendt boeken en tijdschriften: wetenschappelijke, literaire en artistieke. Zendt wat ge kunt missen, of — nog beter: wat ge eigenlijk niet kunt missen — dit zijn de beste boeken!

Thans hebben wij reeds ongeveer tweehonderdvijftig adressen van Nederlands lezende Indonesiërs en in Indonesië vertoevende Nederlanders. De leeshonger is zeer groot in Indonesië! Hierover spreken de dankbrieven die wij mochten ontvangen, een duidelijke taal.

Tot nu toe verzonden wij ongeveer vijfhonderd boeken en tijdschriften, die ons werden toegezonden door leden van de vereniging of die ons werden afgestaan door de administraties van verschillende periodieken.

Dit werk moet zich zeer sterk uitbreiden!

Kent U adressen van personen in Indonesië, die gaarne lectuur willen ontvangen? Meldt dit dan aan ons secretariaat, wanneer U ons Uw aandeel in onze lectuuractie zendt.

J. J. MAATMAN
Secretaris Literaturodienst
Kamillestraat 29, Den Haag.

Hartelijk dank

aan allen

die na de eerste oproep van het Werk-Comité om financiële steun hun bijdragen reeds zonden. Tot 15 September was ruim f 1500,— ontvangen. Daarna is dit bedrag nog verder toegenomen.

Het behoeft geen betoog, dat het werk van de Vereniging met des te meer succes kan worden verricht naarmate de geldmiddelen ruimer zijn. Veel werk staat de Vereniging te wachten. Zal zij dit allemaal kunnen verrichten?

JA, indien allen ook hun financiële steentje bijdragen.

Kwam onze eerste oproep voor u wellicht wat ongelegen? En zijt gij vandaag beter bij kas? Welnu, dan durven wij u vandaag ons beroep op uw offervaardigheid in herinnering te brengen.

Een bijzonder woord van dank willen we hier richten tot de dienstweigeraars in Kamp Vledder, die uit hun geringe financiële middelen f 5,45 collecteerden en ons afdroegen.

WILDE U LID worden van de Vereniging? Dan kunt gij dit doen door u als lid op te geven aan het secretariaat van het Werk-Comité. De contributie voor hen, die thans lid worden, bedraagt voor de resterende maanden van het jaar 1949 f 1,—. De contributie behoort te worden betaald aan de penningmeester van de afdeling. Bestaat er in uw woonplaats nog geen afdeling dan dient de contributie te worden voldaan aan de penningmeester van het Werkcomité.

WILT GIJ de in 1949 verschijnende nummers van **Nederland-Indonesië** ontvangen? Om u daarvan te verzekeren, kunt u zich opgeven als abonné bij de administratie. De abonnementsprijs bedraagt tot 1 Januari 1950 voor leden zowel als voor niet-leden 80 cent. Stort dit bedrag op giro 484463 ten name van **D. Noordewier, Den Haag** en u bent abonné.

WILT U behalve voor een extra geldelijke bijdrage medewerken aan de uitbouw van de Vereniging en een zo groot mogelijke verspreiding van ons blad?

Dan kunt ge dit voortreffelijk doen op een (of meer) van de volgende manieren:

1. Door het winnen van leden en/of abonné's. Vraag daarom bij de administratie een wervingslijst van leden en abonné's aan. Op deze lijst kunnen namen en adressen worden ingevuld en kan worden ingetekend voor bedragen van resp. ten minste f 0,80, voor abonnement, f 1,— voor contributie voor nieuwe leden, of f 1,80 voor contributie en abonnement samen.
2. Door het verkopen van (colporteren met) losse nummers van ons blad à 15 cent. U kunt bij de administratie het aantal dat u denkt te kunnen verkopen per briefkaart bestellen.
3. Door aan de administratie proefadressen op te geven. Aan deze adressen zal dan een nummer ter kennismaking worden gezonden.

De Penningmeester van het Werkcomité,
tevens belast met de administratie van
het orgaan:

D. NOORDEWIER,
Prins Mauritslaan 120, Den Haag.
Giro 48 44 63.

B

Volgen
9 NOV. 1949
ACD/732 03

RAPPORT VAN B.VIII

No.:
Bijl.:

Betr.: Vereniging "Nederland-
Indonesië"

Uit goede bron is het havigende vernomen:

L.N.Palar is van mening, dat de Vereniging "Nederland-Indonesië" veel belangrijker kan zijn dan als agitatie of propaganda instrument. Te zijner tijd moet de vereniging Ned.-Indonesië de Nederlanders, die naar Indonesië wenssen te gaan, aan een onderzoek onderwerpen en de Republiek van voorlichting dienen of deze Nederlanders geen gevaar opleveren voor de Republiek.

Verzoeken te agenderen en terug aan B.VIII.

B.VIII. 9-11-'49.

DIENSTGEHEIM

Volmaakt

20 October 1949 OCT. 1949

ACD/72304

Verbinding: No.12

Doss.27/39

Onderwerp: Vereniging "Nederland-Indonesië"

Datum ontvangst bericht: 15 October 1949

Betrouwbaarheid berichtgever: betrouwbaar

Waardering bericht: betrouwbaar

Tevens bericht gezonden aan:---

Medewerkende instanties:---

Ondernomen actie:---

B.O.S. van 6 October 1949

No.71100 M.v.B.Z.

Bijlage: 1

Naar aanleiding van nevenvermeld schrijven wordt het volgende medegedeeld:

De Vereniging "Nederland-Indonesië" is in feite een nieuwe vereniging, die haar ontstaan dankt aan progressief socialistisch georiënteerde groepen en personen (Oude S.D.A.P., Socialistische Beweging, Vlam etc.).

De stuwende kracht in deze vereniging is de bekende Oude S.D.A.P.-bestuurder:

x! Dirk Aldert NOORDEWIER, geboren te Amersfoort 9 Februari 1914, wonende Prins Mauritslaan 120 te 's-Gravenhage, die in de vereniging "Nederland-Indonesië" de functie vervult van penningmeester-administrateur.

Van het bestuur maken verder deel uit:

x! Albertus Petrus Johannes VAN DER BURG, geboren te Utrecht 11 Juli 1914, arts, wonende Scheveningseweg 111, voorzitter;

x! Antje WIERSEMA, geboren te 's-Gravenhage 28 April 1908, gehuwd met A.TREURNIET, wonende Van Zeggelenlaan 354, redactrice-organ en

x! Jacobus Johannes NAATMAN, geboren te Amsterdam 21 Augustus 1888, gepensionneerd ambtenaar, wonende Kamillestraat 29, secretaris literaturoordienst, alien wonende te 's-Gravenhage.

Voor de overwegingen, die tot uitgifte van het blad leidden moge worden verwezen naar de daarover gemaakte opmerkingen in het orgaan.

Op pagina 2 van het hierbij gaande orgaan van bedoelde vereniging staan de namen vermeld van het comité van aanbeveling van het werkcomité Ronde Tafel Conferentie der Vereniging.

Het wordt niet onmogelijk geacht, dat de vereniging niet alleen de morele steun en sympathie van Mohammed HATTA heeft, doch dat deze ook materiële steun verleent.

In de bijeenkomst van de vereniging op 10 September 1949 te 's-Gravenhage gehouden, heeft HATTA zich in een vertrouwelijk gesprek niet ongenegen betoond materiële steun te verlenen.

Zo mogelijk zullen de door U gestelde vragen meer uitvoerig worden beantwoord. (einde)

GEHEIM.

RH (S)

Volgno.

10 October 1949. 11 OCT. 1949.

ACD/71507

Verbinding: No. 12

Doss. 27.1

Onderwerp: Vereniging "Nederland - Indonesië"

Datum ontvangst bericht: 6 October 1949

Betrouwbaarheid berichtgever: betrouwbaar

Waardering bericht: betrouwbaar

Tevens bericht gezonden aan:---

Medewerkende instanties:---

Ondernomen actie:---

B

Hierbij wordt toegezonden een schrijven van:

X1

Dirk Aldert NOORDEWIER, geboren te Amersfoort 9 Februari 1914, ambtenaar, wonende Prins Mauritslaan 120 te 's-Gravenhage, waarin de verschijning van het eerste nummer van een blad van de Vereniging "Nederland - Indonesië" wordt aangekondigd.

NOORDEWIER vervult in deze vereniging de functie van penningmeester-administrateur.

Zeals bekend is NOORDEWIER één der belangrijkste figuren van de Oude S.D.A.P. (einde)

3

MINISTERIE VAN
BINNENLANDSE ZAKEN

6/10

UITGEBOLKT

's-Gravenhage, 6 October 1949

No.: B X 71100

Bijl.: een

VIII. TZ.4.

Betr.: Vereniging
"Nederland-Indonesië"

DIENSTGEHEIM

2174705

Hierbij doe ik U toekomen een copie van mijn schrijven aan Uw ambtgenoot te 's-Gravenhage van heden, no.71100 (Dienstgeheim), handelende over de in hoofde dezès genoemde vereniging, met verzoek mij wel te willen inlichten over de huidige werkzaamheid van "Nederland-Indonesië" en de samenstelling van haar landelijk bestuur.

HET HOOFD VAN DE DIENST
Namens deze,

J.G.Crabbendam.

Aan de Heer
Hoofdcommissaris van Politie,
te
A M S T E R D A M.

MINISTERIE VAN
BINNENLANDSE ZAKEN

UITGEBOKT.

's-Gravenhage, 6 October 1949

No.: BX.71100
Bijl.: Gene
VIII. TZ.5
Betr.: Vereniging
"Nederland-Indonesië"

DIENSTGEHEIM

a/72304

Blijkens een advertentie in het weekblad "De Vlam" van 1 October j.l. is met ingang van genoemde datum wederom verschenen het blad "Nederland-Indonesië" als orgaan van de gelijknamige vereniging. Voor een abonnement kan men zich wenden tot D.Noordewier, Prins Mauritslaan 120 te 's-Gravenhage.

Naar aanleiding hiervan moge ik U verzoeken mij wel te willen inlichten over de huidige activiteit der vereniging, de samenstelling van haar bestuur en op grond van welke overwegingen en met welke middelen wederom tot de uitgifte van het blad is overgegaan.

HET HOOFD VAN DE DIENST
Namens deze,

Aan de Heer
Hoofdcornmissaris van Politie,
te
's-GR A V E N H A G E.

J.G.Crabbendam.

Beste vrienden,

Tegen begin October a.s., over enkele dagen dus verschijnt het eerste nummer van Nederland-Indonesië, het opnieuw uit te geven orgaan van de Vereniging. Verschillende vooraanstaande Nederlanders en Indonesiers zeggen ons reeds hun medewerking toe. Het belooft een aantrekkelijk blad te worden, dat tweemaal per maand zal verschijnen. En dit voor slechts 80 cent tot 1 Januari 1950.

Dat het blad verdient in een zo groot mogelijke kring te worden verspreid, behoeven wij voor u niet nader uiteen te zetten. Dat is voor u zowel als voor ons vanzelfsprekend. Om dit echter te kunnen bereiken roepen wij thans UW MEDEWERKING in. Uw medewerking voor de verdere opbouw van de Vereniging en haar orgaan.

Het eerste nummer zal aan een groot aantal proefadressen worden gezonden. Geef ons daarom namen en adressen van hen, waarvan gij mag verwachten dat zij voor de doelstelling van de Vereniging en ons blad belangstelling hebben.

Deze proefadressen echter zullen moeten worden bewerkt om lid en/of abonnee te worden. Daarom vragen wij u: hebt gij gelegenheid en zijt ge bereid om in de plaats uwer inwoning of uw stadsdeel een aantal proefadressen te bewerken? Als ge dit wilt en kunt, dan zenden wij u op aanvraag een leden-en abonnee-wervingslijst. Op deze lijst kunnen namen en adressen van leden en/of abonnees worden vermeld, terwijl er tevens op kan worden ingetekend voor een bedrag van tenminste een gulden door hen, die zich alleen aanmelden als lid of f.1.80 voor nieuwe leden die zich tevens willen abonneren op het orgaan of f.0.80 door hen die al of niet lid zijnde van de Vereniging zich alleen behoeven of wensen te abonneren. De lijst wordt door u daarna aan de administratie gezonden en het totaal ingetekende bedrag gestort op giro 484463. Ter tegemoetkoming in de te maken onkosten wordt aan de inzenders van deze lijsten - desgewenst - een korting van 10% toegestaan.

Ian bestaat er nog de mogelijkheid om met losse nummers te colporteren à 15 cent. Hebt gij gelegenheid daarvoor (in uw buurt, op vergaderingen of andere bijeenkomsten, op uw werkplaats of waar ook) bestel dan een aantal bij de administratie. Colporteurs kunnen - desgewenst - op het aan de administratie over te maken bedrag 15% in mindering brengen, ter tegemoetkoming in de door hen te maken onkosten.

Wek uw vrienden op aan deze actie mede te werken.

Zend bijgaande antwoordkaart, die ongefrankeerd kan worden gepost, ingevuld naar de administratie.

Met vriendelijke groeten,

D.Noordewier,
Prins Mauritslaan 120; D e n H a a g
Penningmeester, tevens belast met de
administratie van
Nederland-Indonesië - Giro. 4 8 4 4 6 3.

DEPARTEMENT VAN MARINE

NO.: Corr. 709

ONDERWERP

B (K) JAH
Volgno.
22 SEP. 1949.
ACD/70251
's-GRAVENHAGE, 21 September 1949.

Lange Vijverberg 8.

Geheim

Ik heb de eer U ter kennisneming te berichten, dat mij het volgende bekend is geworden.

Bekend
"Een gepensionneerd Indisch ambtenaar (Johannes MAATMAN, geboren 21-8-1888, wonende te 's-Gravenhage, Kamillestraat 29) zal zich belasten met het verzamelen van de aan hem te sturen week- en maandbladen van progressief karakter. Tevens zal hij voor de doorzending naar Indonesië zorgdragen. Te dien einde wordt, in bedoeld periodiek, verzocht, aan hem de namen en adressen te willen zenden van in Indonesië verblijvende personen, die voor toezending in aanmerking kunnen worden gebracht.

Typ.: IW.

Coll.: *pa*

pa
Hoofd Sectie III MARID.
De Luitenant ter zee I,

M.J. Renaud
M.J. Renaud.

AAN:

het Hoofd v.d. Binnenlandse Veiligheidsdienst,

Javastraat 68,

's-GRAVENHAGE.

Onderwerp: Nederland-Indonesië
(circulaire)

G E H E I M.

B (N) P

Verz. no.

2 SEP. 1949

ACD/68948

Hierbij wordt toegezonden, één circulaire, zoals werd verspreid door het te Den Haag gevestigde Werkcomité der Vereniging NEDERLAND INDONESIË.

Deze circulaire werd o.a. per post toegezonden aan de abonnees van het weekblad DE VLAM.

Een soortgelijke oproep werd onder de titel: "Ronde Tafel Conferentie" opgenomen in "De Vlam" van 13 Augustus 1949 No. 32. Einde.

No 15 / p

0.2.

15.11.43 II 68948

VERENIGING NEDERLAND-INDONESIË

WERKCOMITÉ DEN HAAG

Secretariaat: van Zeggelenlaan 354, Den Haag, Tel. 72.35.73

Toen vaststond dat de *Ronde Tafel Conferentie* in Den Haag zou worden gehouden, heeft het Landelijk Bestuur van onze vereniging de 19e Juli een bespreking gehad met het Haagse bestuur en met een reeds bestaand werkcómité „*Vrede in Indonesië*”. In deze bespreking werd vastgesteld dat onze vereniging ter gelegenheid van de *Ronde Tafel Conferentie* een zo groot mogelijke activiteit zal moeten ontplooiën.

Vanaf de oprichting onzer vereniging hebben wij consequent ons doel nagestreefd: *een volledig onafhankelijk Indonesië*.

De wijze, waarop op tal van punten in de *Inter-Indonesische Conferentie* te Djocja en te Batavia overeenstemming werd bereikt, wettigt de verwachting dat het resultaat van de *Ronde Tafel Conferentie* de volledige overdracht van de soevereiniteit aan de Regering van de Republiek Indonesia Serikat zal zijn. In feite zal dit niets anders betekenen dan de verwerkelijking van de volledige onafhankelijkheid van Indonesië.

In opdracht van het landelijk bestuur heeft het hieronder genoemde werkcómité nagegaan, wat onze vereniging thans te doen staat.

Dit werkcómité stelt U thans voor:

A. De Vereniging Nederland-Indonesië zal, als vertegenwoordigster van allen die in Nederland bewust voor de volledige bevrijding van het Indonesische volk strijden, de Indonesische delegatie ter *Ronde Tafel Conferentie* ontvangen:

1e. *In een officiële ontvangst in een representatief gebouw in Den Haag*. Deze zal slechts toegankelijk zijn voor genodigden. Enkele vooraanstaande figuren zullen hier korte toespraken houden.

2e. *In een grote openbare vergadering, eveneens in Den Haag*. Hier zullen enkele Nederlanders en, naar wij hopen, eveneens leden of vertegenwoordigers van de Indonesische delegatie het woord voeren.

B. De uitgave van een *Bulletin*.

Hierin zullen het standpunt en het streven van de vereniging in de huidige situatie worden toegelicht.

Het werkcómité meent dat de grote openbare vergadering slechts dan aan het gestelde doel zal beantwoorden, als niet alleen inwoners van Den Haag en omstreken, maar vooral ook bezoekers uit het gehele land, hetzij individueel, hetzij als vertegenwoordigers van afdelingen, verenigingen en groepen, deze vergadering zullen bijwonen.

Het hoeft geen betoog dat deze plannen slechts zullen slagen indien U allen Uw volle medewerking hieraan verleent en vooral.... indien U mede het Uwe doet *om de noodzakelijke geldmiddelen ten spoedigste bijeen te brengen*.

Het comité beschikt thans nog niet over de nodige gelden. Naar een voorlopige schatting zal tenminste f 2500.— nodig zijn.

Daarom doen wij een dringend beroep op Uw offervaardigheid en op Uw activiteit, anderen op te wekken, een bijdrage te schenken, opdat binnen de kortst mogelijke tijd het noodzakelijke fonds is gevormd.

Stort daarom zo spoedig mogelijk Uw bijdrage op **Postgiro 484463**

ten name van de penningmeester van het werkcómité:
D. Noordewier, Prins Mauritslaan 120, Den Haag.

Alle afdelingsbesturen en sympathiserende groepen wekken wij op, uit hun kassen zo groot mogelijke bedragen aan het fonds te willen schenken.

Aan een ieder die een bijdrage zendt, zal te zijner tijd een volledige verantwoording van ontvangsten en uitgaven worden gezonden. Mocht het fonds na beëindiging van de *Ronde Tafel Conferentie* een batig saldo opleveren, dan zal dit bedrag worden besteed ter leniging van de nood in Indonesië, bijvoorbeeld voor de aankoop van noodzakelijke geneesmiddelen.

Het Werkcómité Den Haag der Vereniging Nederland-Indonesië:

X A. P. J. van der Burg, voorzitter

X Mevr. A. Treurniet-Wiersma, secretaresse
van Zeggelenlaan 354, Den Haag, Tel. 72.35.73

X D. Noordewier, penningmeester
Prins Mauritslaan 120, Den Haag, Postgiro 484463

G E H E I M.

Volgno.

19 AUG. 1949

ACD/60107

Verbinding: No.12

17 Augustus 1949

Doss.27/37

Onderwerp: Werkcomité "Vereniging Nederland - Indonesië"

Datum ontvangst bericht: 15 Augustus 1949

Betrouwbaarheid berichtgever:---

Waardering bericht:---

Tevens bericht gezonden aan:---

Medewerkende instanties:---

Ondernomen actie:---

In het weekblad "De Vlam" van 13 Augustus 1949 op pagina 2 komt een bekendmaking voor van de Vereniging "Nederland - Indonesië".

Ter bekorting moge verwezen worden naar het betrokken artikel, voorkomende in het mede hierbij gezonden blad.

Het genoemde "Werkcomité" bestaat uit de navolgende personen:

Voorzitter:

X Albertus Petrus Johannes VAN DER BURG, geboren 11 Juli 1914 te Utrecht, van beroep arts, wonende Scheveningseweg No.111 te 's-Gravenhage.

Secretaresse:

X Mevr. Antje TREURNIET-WIERSMA, geboren 28 April 1908 te 's-Gravenhage, wonende Van Zeggelenlaan No.3b4.

Penningmeester:

X Dirk Aldert NOORDEWIER, geboren 9 Februari 1914 te Amersfoort, van beroep Rijksambtenaar bij het Ministerie van Justitie, wonende Prins Mauritslaan No.120 te 's-Gravenhage. (einde)

Mr. Louis J.D.

u

13

De Vlam

Verslagen van de
Internationale Conferentie
in het Vlamkamp

SOCIALISTISCH WEEKBLAD VOOR VRIJHEID EN CULTUUR

Redactie: Henriëtte Roland Holst, Jef Last, P. J. Meertens, Tom Rot, Nel Bakker, Redactie-secretaresse Lies van Weezel. Dir.: D. Schilp.
Redactie en administratie: Singel 135, Amsterdam. Telefoon 37920. Uitgave: Stichting „De Vonk” Giro 184712

Lang genoeg gewauweld over vrede...



...er is voor jou immers toch geen werk straks..

Resolutie

der Internationale Conferentie

van 1 Augustus in het Vlamkamp

De internationale conferentie van het weekblad *De Vlam te Leersum*, gehoord de uitsprekingen van sprekers uit verschillende landen en werelddelen, is meer dan ooit overtuigd, dat de dreiging van een nieuwe wereldoorlog slechts bezworen kan worden door onmiddellijke samenwerking van alle vrijheidslievende socialistische en arbeidersorganisaties en personen, die bereid zijn een macht te vormen, los van en tegen de imperialistische blokken van Amerikaans kapitalisme en van Stalinisme, doch hecht verbonden met de strijd der koloniale volken voor hun onafhankelijkheid; zij ziet als haar voornaamste vijanden op deze weg het Amerikaanse militarisme, het totalitaire Stalinisme en de Rooms-Katholieke reactie, welke laatste ons voor de keuze wenst te stellen tussen Washington-Rome en Moskou; de conferentie wenst zich niet te beperken tot leuzen, doch roept de arbeidersklasse van de gehele wereld op tot actieve steun der socialistische partijen van Indonesia, der socialistische beweging voor een Verenigd Europa en van de Volkerenliga tegen het imperialisme.

De conferentie verklaart zich solidair met de doelstellingen van deze Volkerenliga, welke een congres in Londen zal houden van 7—10 October 1949.

Erschuld en dankbaarheid?

In verband met het staken van de werkzaamheden van de Missie tot Opsporing van vermiste personen uit de bezettingstijd schrijft men ons van de zijde der Nederl. Verg. van Ex-Politieke Gevangenen het volgende:

Hoeveel Nederlanders, hoeveel van onze beste mannen en vrouwen zijn in Duitse gevangenschap gestorven, omdat zij niet, zoals eigen, Fransen, Noeren, Denen enz. pakketten ontvingen? Of beter hoeveel hadden er niet gereed kunnen worden?

En na de bevrijding? Hoeveel gevangenen moesten maar zien, dat ze op eigen gelegenheid thuiskwamen?

Helaas is het drama nog niet uit. Nu, vier jaar na onze bevrijding zijn er nog duizenden moeders en vrouwen, die in de grootste onzekerheid leven betreffende het lot van hun kinderen. Een onzekerheid, die hem, die er met deze vrouwen over spreekt, opstandig maakt.

Voor velen zal deze kwellende onzekerheid thans blijven bestaan, nu de Missie tot Opsporing van vermiste personen haar werkzaamheden zal moeten staken.

In het voorjaar van 1947 opgericht heeft deze Missie prestaties verricht, die ver boven haar ogenschijnlijke betekenis uitgaan, en de belangen van de vermisten en hun nabestaanden op voorbeeldige wijze gediend. De gevolgen van haar opheffing zijn niet te overzien!

Het wetsontwerp betreffende de overlijdensacten mag dan nu aanvaard zijn, het zal nog moeten blijken, of het praktisch uitvoerbaar is. Een belangrijk deel der gegevens is immers nog niet gecontroleerd. Daarbij komt, dat de nog niet afgewerkte dossiers van de ex-politieke gevangenen van een verder deskundig onderzoek, waartoe alleen de Missie tot Opsporing in staat is, verstoken blijven en door het Bureau Overlijdensacten worden behandeld, zodat de gegevens tegenstrijdig zijn. Een deskundig opsporingsapparaat is er na de opheffing van de Missie tot Opsporing niet meer!

Wij weten, dat er bezuinigd moet worden, maar wie weet, hoe minimaal het bedrag is dat voor dit werk in vergelijking met andere Staatsuitgaven wordt uitgegeven, vraagt zich met verbazing af, waarom juist hierop bezuinigd moet worden. Is dit dan de „erschuld en dankbaarheid“, waarover men de mond zo vol heeft? En was het niet noodzakelijk na het pakketenschandaal en het schandaal van de repatriëring iets goed te maken aan de nabestaanden van de slachtoffers der bezetting? Het congres van de Ned. Verg. van Ex-Politieke Gevangenen heeft zich, na met ontsteltenis van bovenstaande feiten kennis te hebben genomen, telegrafisch

gewend tot de Minister-President, de Minister van Sociale Zaken en de Leden der Tweede Kamer met dringend beroep, het besluit de werkzaamheden van de Missie tot Opsporing te doen staken, te herzien.

Mocht de regering menen haar besluit niet te kunnen herzien, dan zal de N.V.E.P.G. in het belang van de vermisten en de nabestaande families een beroep doen op het Nederlandse volk.

K. R. VAN STA...

(Van redactiewege bekort.)

Ronde-Tafel Conferentie

De Vereniging Nederland—Indonesië v zoekt ons het volgende op te nemen.

In verband met de aanstaande Ronde-Tafelconferentie heeft het Landelijk Bestuur aan een in Den Haag gevormd en gevestigd werkomité opgedragen na te gaan, op welke wijze de vereniging uitdrukking zou kunnen geven aan haar vreugde over de spoedige verwezenlijking van de volledige onafhankelijkheid van Indonesië.

Het landelijk bestuur meent, dat de vereniging de meest aangewezen organisatie is voor het nemen van dit initiatief, omdat zij van meet af aan over en door alle partij-politieke verhoudingen hier te lande heen de vreedzame regeling van de verhouding tussen de betrokken volkeren heeft voorgestaan.

Ter gelegenheid van de R.T.C. wenst de vereniging te getuigen van dit steeds nagestreefde beginsel en anderszins wil zij de brug vormen naar een toekomst van innige samenwerking tussen Indonesiërs en Nederlanders, ter verhoging van het materiële en culturele welzijn beider volkeren.

Het werkomité heeft bij de uitvoering van de haar opgedragen taak onder meer gewaardeerd de ontvangst van de Indonesische delegatie ter R.T.C.

1. in een besloten receptie, waartoe alrijke vooraanstaande progressieve figuren zullen worden uitgenodigd.

2. in een grote openbare vergadering te Den Haag.

Getracht zal worden deze openbare vergadering zodanig te organiseren, dat ook velen van buiten Den Haag aan deze historische vreedzaamheidsmanifestatie zullen kunnen deelnemen.

Het behoeft wel geen betoog, dat het organiseren van deze manifestatie en het vele andere werk, dat verricht zal moeten worden, om de

In de Rouaense Boeyer



In de onschuld onzes harten waren we er van overtuigd, een goed werk verricht te hebben, door ons ter gelegenheid van het Vlamjongerenkamp met een speciaal nummer tot de socialistische jeugd van Nederland te wenden. Niet aldus schijnt „De Waarheid“ er over te denken. Kennelijk is onze aanval op de schijnheilige C.P.N.-politiek t.a.v. de arbeidersjeugd zo raak geweest, dat het blad zich genoodzaakt heeft gezien Marcus Bakker, hoofdbestuurder van het A.N.J.V., een beschouwing over ons jeugdnummer te laten schrijven. Het ware ondoenlijk, alle rake opmerkingen, die onze vriend Bakker in de loop van dit artikel maakt, hier te citeren.

Marcus, op jeugdige leeftijd reeds terdage bewaand in het hanteren der Stalinistische „dialectiek“, laat zich door de revolutionaire taal van het hoofdartikel niet misleiden. Hoe vlijmscherp ontleeft hij onze werkelijke bedoelingen! „Hoofddoel is de jonge mensen afkeer van het politieke leven in te boezemen, hen, indien mogelijk, met pessimisme en wereldvreemde slagzinnen tot ontbindingsfactoren in gezonde jeugdgroepen te maken“. Ziedaar het streven van „De Vlam“ in alle naaktheid onthuld!

En dan de middelen, die de „Trotzkisten“ daarbij toepassen. Wantrouwen zaaien tegen „de schoenmakerszoon Jozef Stalin, de mijnwerker Thorez en de diamantslijper De Groot“. Ja, wij moeten bekennen, toen wij zover gekomen waren, sloop er zelfs in ons boosdoenershart een sprankje berouw binnen.

Kameraad Marcus gaat zo nog een tijd door in de terminologie van „armzalige Trotzkistische pogingen“ en „het gegalm van de luidruchtige fabrikanzenoon Thys Booy“. Mogen wij er aan herinneren dat ook Friedrick Engels een fabrikanzenoon was? Onze vrienden van „De Waarheid“ zullen het ons wel niet kwalijk nemen, dat wij ons verder niet in staat voelen op deze hooggestemde „discussie“ in te gaan.

Rest ons slechts onze dank uit te spreken voor de (gratis) verleende publiciteit, hetgeen dan hierbij geschiedt!

brug naar een perspectievolle toekomst te slaan, de medewerking van velen vraagt. Voor het verkrijgen van nadere inlichtingen o: het aanbieden van uw medewerking kunt u zich dan ook onmiddellijk wenden tot het secretariaat van het Werkomité, Van Zeggelenlaan 354, Den Haag, tel. 723572.

Maar behalve veler medewerking en belangstelling is het nodig de beschikking te hebben over geldmiddelen.

Daarom verzoeken wij ons hierbij een ernstig beroep te doen op uw financiële offervaardigheid, om de enkele duizenden gulden, die voorschijns nodig zijn, te helpen bijeenbrengen. Stort uw bijdrage, naar uw draagkracht, op giro 484463 t.n.v. D. Noordewier, Den Haag, onder vermelding „Voor Ver. Ned. Indon.“.

Voor het Werkomité:

A. P. J. van der Burg, voorzitter.
Mevr. A. Treurniet—Wiersma, secretaresse.
Van Zeggelenlaan 354.
D. Noordewier, penningmeester.
Giro 484463.

Colporteer met

dit nummer!

Indonesia

Merdeka!

De laatste fase van de strijd voor de onafhankelijkheid van Indonesië is begonnen. De terugkeer naar Djokja was daartoe het signaal. Sindsdien hebben belangrijke gebeurtenissen elkaar met grote snelheid opgevolgd. Het Inter-Indonesische overleg is reeds beëindigd. De overeenkomst voor „staakt het vuren” is gesloten. De Ronde-Tafelconferentie staat voor de deur. Het is volgende week vier jaar geleden dat op 17 Augustus 1945, nadat Nederland drie jaar lang uit Indonesië was verdreven, de onafhankelijke Indonesische Republiek werd geproclameerd. De geschiedenis van de vier volgende jaren is de geschiedenis geweest van de poging van het Nederlandse kapitalisme door militair geweld, door een koloniale oorlog, de Indonesische revolutie ongedaan te maken. Vier jaar lang heeft Nederland een halfslachtig en veelal een dubbel spel gespeeld, met tegenzin door de omstandigheden afdwongen, zich vastklampend aan een staatsrechtelijke constructie heeft men onderhandeld zonder de revolutie te willen erkennen of te begrijpen, dat de gebeurtenissen op Java een onderdeel waren van de strijd van het ontwakende Azië en dat deze strijd door de Aziatische volken die geen macht ter wereld meer in de vroegere onderwerpenheid kan terugdringen, in beginsel was gewonnen.

Men wijdde de Grondwet om een nieuw rijksverband mogelijk te maken, maar voordien had men de Grondwet gewijzigd om een koloniale oorlog mogelijk te maken. Linggadjati werd geaccepteerd, maar met een eigen interpretatie; met de Republiek werd onderhandeld, maar marionettenstaten werden in het leven geroepen; overeenkomsten werden gesloten, maar in plaats van een vermindering van Nederlandse strijdkrachten werd het leger versterkt. Alles werd gedaan om de Republiek te ondermijnen, haar gezag te beperken haar te discreditieren, eerst als „Japans maaksel” daarna als „instrument van Moskou”. Ten slotte — 20 Juli 1947 — begon de eerste politieke actie, die mislukte, maar grote delen van de Republiek onder Nederlands bewind bracht. De koloniale reactie in het moederland werd versterkt door de koloniale bureaucratie in Batavia. Uitgerust met de modernste oorlogstechniek en een eigen apparaat voor *political warfare*¹⁾ trok op Kerstmis 1948 het leger op om de onderbroken koloniale oorlog voort te zetten. In Nederland heerste de godsvrede. Tot tweemaal toe had de Partij van de Arbeid aan de voorbereiding en het doorvoeren van de koloniale oorlog meegedaan. Het was een verraad aan het Nederlandse socialisme. Het was buitendien een dolkstoot in de rug van hun Indonesische partijgenoten. Het was een dubbel verraad.

Zuidoost-Azië bleek voor de meesten hier te lande nauwelijks een geografisch begrip. Voor degenen, die hier de politiek bepalen, bleek het ook nauwelijks een politiek begrip, terwijl sommigen van hen, zo heeft men de indruk, deze wereld nog steeds en uitsluitend beschouwen als een jachtveld voor de olie en de zending.

De Hitlertechniek van het Nederlandse Pearl Harbor werd onmiddellijk door de gehele wereld als zodanig erkend, maar in Nederland zelf wakte de opmars naar Djokja wel wat onlust, maar weinig onrust en nauwelijks protest. Pas toen bleek, dat het buitenland deze aangelegenheid niet beschouwde als een soort Zuidamerikaanse schermutseling tussen twee buurstaten heeft men wat wrevelig de kleine Nederlandse oren gespist. De Nederlandse onderhandelings, de intimidaties en het militaire geweld hadden slechts één doel: een overkomst tot stand te brengen met Djokja op *Nederlandse voorwaarden*.

De tweede politieke actie is op een mislukking uitgelopen, op een bankroet. De poging de Indonesische onafhankelijkheidsstrijd te verzakken door het in het leven roepen van deelstaten, is mislukt. De deelstaten bleken hoe langer hoe minder marionettenstaten te zijn. Welke bezwaren er ook tegen de Republiek van Indonesië zijde waren: de Republiek bleef het symbool en het fundament voor de bevrijdingsstrijd van alle volken van Indonesië.

Wij handhaven onze eis:

Volledige terugtrekking

der troepen uit Indonesië

Het is alles tevergeefs geweest. De wit-rode vlag van de Republiek zal de nationale vlag worden van de Republiek Indonesia Serikat. Het Republikeinse Indonesia Raja, haar volkslied.

De Republikeinen en de federalen zijn het na korte besprekingen eens geworden over de voorstellen, die zij aan de Ronde-Tafelconferentie voor zullen leggen. Zij zijn het eens geworden over de staatkundige opbouw van Indonesië. Alle bevoegdheden van de Kroon en haar vertegenwoordigers zullen worden overgedragen aan de voorlopige federale regering. Binnen een jaar na de overdracht van de soevereiniteit zullen vrije, geheime verkiezingen worden gehouden voor een Constituanten, een wetgevend parlement. De overdracht van de soevereiniteit kan geschieden, zodra de president en de ministers zijn benoemd. De strijdkrachten van het Nederlandse leger zullen in hun geheel moeten worden teruggetrokken. De kern van het nieuwe leger van de Verenigde Staten van Indonesia zal gevormd worden door de T.N.I., het huidige leger van de Republiek. Op economisch gebied zal worden ondernemen, wier werkzaamheid in Indonesië ligt, ook aldaar zal worden uitgeoefend. De grondslag zal derhalve worden gelegd voor een economische organisatie, waarbij na drie eeuwen koloniale uitbuiting de exploitatie van de natuurlijke rijkdom-

men van het land in de eerste plaats ten goede zullen komen aan de bewoners van het land zelf en niet aan de blanke aandeelhouders van andere werelddelen.

Indonesia Merdeka! Als socialisten, die van het eerste ogenblik af de Indonesische revolutie hebben begroet en die sindsdien tevergeefs hebben geprotesteerd tegen de imperialistische poging de koloniale verhoudingen te handhaven, verheugen wij ons er over, dat Indonesië eindelijk „los van Holland” zal worden en dat de oude leuze van Domela Nieuwenhuis en van de Internationale Antimilitaristische Vereniging werkelijkheid wordt. Wij verheugen ons daarover ook daarom, omdat hierdoor een gevoelige slag is toegebracht aan de Nederlandse reactie. Maar men hoede zich voor illusies. Men vergete niet dat deze nederlaag van de koloniale reactie, van het Nederlandse imperialisme niet te danken is aan een verzet van de Nederlandse arbeidersklasse en het Nederlandse socialisme. Het falen van de twee politieke acties, de definitieve nederlaag van de Nederlandse reactie en het kolonialisme zijn te danken in de eerste plaats aan het verzet en de revolutionaire strijd van het Indonesische volk zelf, aan de solidariteit die het heeft ontvangen — niet van Nederlandse socialisten en de Nederlandse arbeidersklasse — maar van andere — ontwakende volken in Azië en ten slotte aan de internationale en met name de Amerikaanse interventie. Het is dit feit, dat zijn stem zal drukken op de verdere ontwikkelingen in Indonesië. De historische schuld en de consequenties van het dubbele verraad van de Partij van de Arbeid zijn onder meer dit, dat het de democratische, progressieve en socialistische krachten in Indonesië heeft verzwakt, de conservatieve zowel als de communistische krachten heeft versterkt en de strijd voor de sociale bevrijding, die van nu af aan op de Indonesische agenda staat, heeft vertraagd.

Ook voor Nederlandse socialisten is de strijd nog niet ten einde en blijft waakzaamheid geboden. Wanneer men denkt aan de poging om ter elfder ure een regeringscrisis van stapel te laten, wanneer men leest hoe de spreekbuizen van de koloniale reactie niet aan capitulatie denken, hoe het orgaan van de heren van de Rijkseenhoud over de regering van Djokja schrijft als *verdachte suggesties*, „Eisevier” over „opportunistische machtswellustelingen”, en „Trouw” over „een stel onverantwoordelijke bandieten”, hoe juist nu de stemmen luider worden voor een opheffing van het wapenembargo, dan moet men wel tot de conclusie komen, dat ondanks de Ronde-Tafelconferentie zij dóór wensen te vechten voor het koloniale behoud *bis zum bitteren Ende*.

Wij handhaven daarom onze eis: volledige terugtrekking van de Nederlandse troepen uit Indonesië. Wij vragen volledige vrijheid voor de Indonesiërs om over hun eigen lot te beschikken en wij roepen de arbeidersklasse in Nederland op tot daadwerkelijke steun aan de socialisten in Indonesië.

¹⁾ *political warfare* = politieke oorlogvoering.

Socialistische Perspectieven

rede van Sam de Wolff in het jongerenkamp

Hoe vaak hoort men tegenwoordig niet de uitdrukking, dat het oude socialisme dood is, morsdood en dat nieuwe vormen van socialisme door ons moeten worden geschapen. Natuurlijk is het waar, dat het verleden dood is, anders immers zou het geen verleden zijn. Niet enkel taakkundig is er verband tussen „verleden” en „overleden”. Wel kan echter hiertegen tevens worden ingebracht, dat het verleden niet in dien zin dood is, dat het geen werking meer zou uitoefenen, dat het niet meer in ons zou leven. Het leeft in ons, even zeer en even sterk als de toekomst die niet komen zou, indien zij niet in ons was.

Het enige, dat eigenlijk geen realiteit heeft, is het heden. Indien wij het woord „nu” hebben uitgesproken, is dit „nu” reeds voorbij. Het heden is enkel het raakvlak van verleden en toekomst en zijn spanningen zijn die tussen gisteren en morgen.

Men kan dit alles minder filosofisch en meer sociologisch — maar in wezen is het hetzelfde — aldus uitdrukken: dat men niets voor de toekomst kan betekenen, tenzij men het verleden kent, niets van het toekomstige kan weten en mede haar geboorte-weeten kan helpen verkorten, indien men het voorbij heeft begrepen. Men kan geen perspectieven elger, indien men niet achter zich heeft leren schouwen. Want aan al de klagers over het dode oude socialisme dient de vraag te worden gesteld, waarom het dood is. Het antwoord, dat het reformistische socialisme door zijn leiders is „verraden” en dat het zogenaamde communisme ook geen socialisme meer is, maar enkel een werktuig in handen van de beheersers van het Aziatisch staatskapitalisme, dit alles is geen antwoord, hoogstens een nadere omschrijving van de „dood” van het socialisme. Want waarom kon dit alles gebeuren, waarom kunnen die reformistische leiders doen, wat zij doen en is hun democratie, om een uitdrukking van Van Randwijk te gebruiken, enkel „formeel” geworden. En waarom is het communistisch-socialisme, dat zich vóór en achter het ijzeren gordijn afspeelt, zo'n jammerlijk schouwspel geworden? Wat is toch de verklaring van dit alles? Dit kan ons slechts verklaard worden door de zo zeer gemaakte „materialistische” geschiedenisbeschouwingen. Hare aanhangers echter dienen dan tevens de moed te bezitten, wars van alle utopisterij, vrij van elk illusionistisch zelfbedrog de werkelijkheid te zien. En de aldus gevonden waarheid zal hen vrij maken.

Het socialisme van Europa droeg tot aan 1873 toe alle kenmerken van het Franse socialisme. Want Frankrijk was toen het hart van het vasteland van Europa, het meest economisch ontwikkelde rijk van het continent, waaruit de revolutie, die de bourgeoisie aan de macht had gebracht, de Grote Franse Revolutie was voortgekomen. En het Franse socialisme — zó leefde in zijn verkondigers en belijders ook het verleden — droeg zo vele kenmerken van die Franse Revolutie. Engeland was wel op economisch gebied de uitbuitende beheersers der kapitalistische wereld, maar, niet alleen door Kanaal en Noordzee, van het vasteland van Europa gescheiden. Er is ook invloed van Engeland op de arbeidersbeweging dier dagen uitgegaan, doch Frankrijk was doorslaggevend.

Dan verplaatst zich het economische zwaartepunt van Europa naar Duitsland. De „Gallische Haan”, zoals Marx het in 1843 nog had geloofd, kon niet meer door zijn kraaien het sein geven tot de proletarische revolutie in Europa en het in vlammen staande Parijs van 1871 was niet het signaal voor de opstand der arbeiders in Europa, doch het laatste oplasien der Franse revolutionaire fakkel, vóórdat deze voor altijd zijn taak had verricht. Frankrijk en ook Engeland verloren hun dominerende functie in het economische leven. Duitsland werd voor Europa de heersende en beslissende factor. Nu wordt het socialistisch leven en denken voor jaren „Duits”. Het mist, aangezien Duitsland nimmer een burgerlijke revolutie gekend heeft, elk revolutionair élan. En ondanks Marx en Rosa Luxemburg bezit het „Marxisme”, dat zich vanuit Duitsland over West-Europa verspreidt, elke revolutionaire kern, welke aan zijn zo schitterende en juiste gedachten daadwerkelijke inhoud kon geven. Het „woord” was er, maar het werd geen „vlees”, dit kon niet, was van uit Duitsland te enen male onmogelijk. En de val van het „Duitse Socialisme”, van 1 Augustus 1914 was niet de oorzaak van het verval van het „oude” socialisme, maar de uitdrukking van de werkelijkheid, dat Duitsland zijn taak vervuld had. „Der Mohr hatte seine Schuldigkeit getan” hij moest gaan. En niet zoals het socialistische Frankrijk in 1871, waarin het verleden der Franse Revolutie zo sterk leefde, stierf het een glorievolle, maar een smadelijke dood, overeenkomstig zijn verleden, het nooit overwonnen Russische Jonkerdom.

En dit zo tragische gebeuren, dat in het heden van West-Europa nog naleeft, was zo verhaard door de verplaatsing van het zwaartepunt der wereld naar de Verenigde Staten van Amerika. De „zo duizendmaal weerlegde” en „onwetenschappelijke” Marx had reeds, vóórdat nog het tussenstadium, de economische suprematie van Duitsland in 1873, had ingezet, in 1867 op de laatste bladzijden van het eerste deel van „Das Kapital”, dit voorspeld. „En steeds dreigender en dreigender verheft zich tegenover de oude zee-koningin Engeland, aan de andere kant van de Oceaan de jonge reuzen-republiek”.

Het is niet van pikante ontbloot, indien schrijver dezes de lezer, nu hij Marx' schitterende voorspelling citeert, iets van de allerjongste tijd mededeelt. Een intellectueel lid van de Engelse Labour Party, heeft een boek over de geschiedenis van zijn partij gepubliceerd, waarin hij schrijft, dat het zo wensenswaard zou zijn geweest, „dat Marx' werken tegelijk met zijn gebeente in 1883 op Highgate Cemetery begraven waren geworden”. Als wij dit lezen en te recht ons verheugen over de scherpe blik van W. Glenvil Hall — zo heet deze grote auteur — in het verleden, dan begrijpen wij tevens de grootse perspectieven van de grote leiders van Labour!

Doch keren wij tot de profane werkelijkheid terug. Het zwaartepunt van de wereld ligt thans niet meer in Londen, Parijs of Berlijn, maar in New York. Nu zal daar ook het zwaartepunt der socialistische arbeidersbeweging komen te liggen. Met welk een intense belangstelling hebben de oude leiders van het socialisme naar Amerika gezien, hoe vurig hoopten zij, daar een socialistische arbeidersbeweging te zien ontstaan. Zij

kenden de oorzaken, die die groei in de weg stonden, maar zij wisten ook, dat die oorzaken eens zouden wegvallen en dat dan de groei in dat „land zonder enige feudale traditie” zich razend snel ontplooiën zou.

Zo schreef reeds Mozes Hess, een der voorgangers van Marx, in het eerste dagblad, waarvan Marx hoofdredacteur was, „Die Rheinische Zeitung” in September 1842, dat het niet-komen van het socialisme in Amerika slechts tijdelijk kan zijn. „Het socialisme moet ook daar doordringen”. „Hoe lang dit ook nog duren mag, toch laat zich reeds afmeten, wanneer dit geschieden zal. Dan zullen de sociale tegenstellingen, evenals in Europa, in volle scherpte aan de dag treden, tegenstellingen aan wier oplossing de 19de eeuw juist thans is begonnen”.

Honderd jaar later is dit ogenblik gekomen. Van uit Amerika begint thans een nieuwe periode voor het socialisme. Het „Amerikaanse Socialisme” neemt de rol over van het „Duitse” en zal al de schoonheden van zijn beide voorgangers in zich opnemen. Ook het revolutionaire van het „Franse Socialisme” wat in Amerika kan, wij de Verenigde Staten een burgerlijke revolutie hebben doorgemaakt. In het land der geweldige kapitalistische ontplooiing groeit zeer spoedig een machtige arbeidersbeweging op. En wie mijn verwachtingen illusionair noemt, ze als utopisch verwerpt, hij had op de internationale meeting in het Vlamkamp moeten komen en naar de uitzettingen van de Amerikaan Schachtman moeten luisteren. Elk woord, elk feit door hem gememoreerd, was een bevestiging van „onze perspectieven”.

Natuurlijk zal ook dit komende „Amerikaanse Socialisme”, dat aan de wereld klassenworstelingen zal doen zien, waarbij die der andere landen hiltputachtig zullen zijn, zijn eigen „Amerikaanse” kenmerken vertonen. Maar zoals Amerika het hart van het kapitalisme geworden is, zo wordt het ook thans het hart van het nieuwe socialisme.

Men heeft dit tegenover mij, toen ik dit verkondigde, zo fel ontkend. Men verwacht dit juist niet uit Amerika, maar uit achterlijke boerenlanden. Hoe weerspiegelt zich hierbij een zelfde controverse als tussen de opvattingen van Marx en Bakoenin, waarbij de laatste al het heil verwachtte, niet van de landen der grootindustrie, maar vanuit het achterlijke Italië en Spanje zijner dagen. Daaruit moest het socialisme komen!

De ontplooiing van het Amerikaans socialisme zal bovendien zo sterk worden bevorderd door de wereld-depressie, welke pas over enkele jaren in volle felheid zich zal manifesteren. Zoals de eerste Europese arbeidersbeweging in de jaren der depressie 1825—1850 in volle kracht ontstond als het Franse socialisme en de Chartistenbeweging van Engeland, zo zullen de huidige depressie-jaren de groei van de Amerikaanse arbeidersbeweging verhaasten en versnellen.

Dan ook — maar ook eerst dan — komt de herleving van het Europees socialisme, voor nieuwe wereldproblemen geplaatst, welke echter alleen in wereldverband zullen zijn op te lossen.

Dan zal tevens in Rusland in volle felheid de socialistische beweging opleven tegen alle onderdrukking in, als de massa der uitgebuiten daar door elk gordijn ten slotte heen het nieuwe revolutionaire Westerse socialisme zal aanschouwen.

En een nieuwe Internationale zal ontstaan, niet uit kleine sectes bestaande, maar uit machtige bewegingen, gevoed uit het hart der wereld en niet — mogen de vrienden uit de Oude S.D.A.P. het mij vergeven — niet uit Zeist of een dorpie uit Drente!

Heerlijke perspectieven liggen voor ons open als men de werkelijkheid weet te zien. „Het is een lust om te leven”!

SAM DE WOLFF

Amerika en het Socialisme

Max Schachtman spreekt op de internationale conferentie

Waarde wakkers. Wanneer ik hier in het kamp de vragen hoor die vele kameraden mij stellen, dan schijnen ze soms te denken dat ik niet uit een ander land, maar van een andere planeet kom: „Is het waar dat alle Amerikaanse arbeiders een auto hebben, en niet zo maar een Fordje, maar liefst een Buick of een Rolls Royce, dat ze allemaal in hun hart reactionnair zijn, dat de New Deal alle moeilijkheden van het kapitalisme opgelost heeft, dat de communistische partij in de Ver. Staten verboden is en dat ons land met reuzenschreden naar het fascisme gaat? Nee, waarde makkers, niets van dat alles is waar en daarom wil ik trachten u een korte schets van de werkelijke toestand bij ons te geven:

De moderne geschiedenis van onze arbeidersbeweging begint eigenlijk met de New Deal. Tot daar aan toe hadden we de prosperity (welvaart), dat wil zeggen het kapitalistenparadijs naar Amerikaans voorbeeld, zonder socialisme, zonder echte vakverenigingen, met hoge prijzen en stijgende productie: Marx had afgedaan, misschien had hij honderd jaar geleden wel gelijk, maar nu hadden wij in de vrije concurrentie de oplossing voor alle kwalen gevonden dat kwam omdat wij als Amerikanen zo'n bijzonder bloed hadden. In 1929 kwam plotseling het einde van deze schone droom en stond de bourgeoisie die zelf aan haar eigen propagandâ was gaan geloven stom verbaasd voor de algehele crisis.

De American Federation of Labor, die geen klassenstrijd maar klassensamenwerking predikte had het socialisme gecorrumpeerd. Zij was een federatie van vakverenigingen in de engste zin, zodat zelfs de ruitenzetters, en de venstermakers hun eigen bond hadden. De voornaamste strijd die zij voerden was de onderlinge strijd, om de leden, dat wil zeggen om de contributies waarvan de leiders een menigmaarig bestaan konden voeren. Verder beantwoordden zij aan het ideaal der anarchisten, zij bemoeiden zich in het geheel niet met de politiek. De meeste dezer bonden waren anti-socialist en anti-neger. In hun reglementen stond dat iedere blanke boven de 21 jaar lid kon worden, maar de negers waren niet blank! Eigenlijk was alleen de arbeidersaristocratie georganiseerd in deze bonden terwijl de grote meerderheid der ongeschoolden ongeorganiseerd bleef. In 1929 werd dat alles met een slag anders, toen ook de arbeidersaristocraten met hun spaarbankboekjes voor de gesloten loketjes van failliete banken stonden. In andere landen zou zulk een geweldige ineenstorting met de massale werkloosheid die er op volgde tot sociale revolutie geleid hebben. De buitengewone kracht en rijkdom van de Verenigde Staten maakte de laatste vijftig jaar echter een bijzondere vorm van kanalisatie der onlust mogelijk onder leiding van de enige grote politicus die de Amerikaanse bourgeoisie voortgebracht heeft, Franklin Delano Roosevelt. Hij herorganiseerde het kapitalisme op winstbasis, doordat hij van staatswege de winst garandeerde. Heus, de Amerikaanse kapitalisten, met hun 18 biljoen, niet miljoen dollars, en niet guldens winst, hebben geen redenen tot klagen. De revolutie werd afgekocht met een aantal hervormingen die in de meeste Europese landen reeds jaren geleden doorgevoerd waren.

De socialistische partij van Eugene Debs beklagde zich bitter, dat Roosevelt haar programma gestolen en haar de wind uit de zeilen had genomen. Dat pleitte niet tegen Roosevelt, maar tegen de reformisten. Zij hebben zich van deze

slag niet hersteld en zijn nog slechts een klein propagandagroepje. Toch loste ook de New Deal de crisis niet op, 5 jaar na haar begin waren er nog 18 miljoen werklozen. Dit vraagstuk werd slechts opgelost op de manier waarop ook Hitler het oploste: door de oorlog.

Toen er eenmaal oorlog was, was er werk voor iedereen, zelfs voor vrouwen en kinderen en men beweerde dat ook enkele kapitalisten hebben moeten werken. Zo werd de kapitalistische crisis omgezet in een mensheids crisis. Na de oorlog echter verrees uit de puinhopen de C.I.O., de Confederated Industrial Organisation. Zij was



„Wij verbeelden ons niet een Messiaanse roeping te hebben. Maar wij hebben alle redenen om te geloven, dat er een Amerikaanse socialistische beweging komen zal. Wij geloven aan de toekomst en wij weten, dat zij ons zal toehoren.“

MAX SCHACHTMAN

een gevolg der historische noodzaak en verwezenlijke wat wij vijftig jaar lang schijnbaar tevergeefs gepredikt hadden. Zij verenigde de ongeorganiseerde ongeschoolde massa samen met de andere arbeiders op grondslag niet van het vak, maar van de bedrijven. Zij drong door in industrieën die hele legers gebruikt hadden om iedere organisatie te beletten: de auto-industrie, de rubber- en olie-industrieën, de vleesconservenfabrieken, de electro-, radio- en luchtvaart-industrieën en zelfs in het oer-reactionnaire Zuiden. Zij was niet langer uitsluitend blank, zij was democratisch en richtte zich tegen de bureaucratistische tradities der oude vakverenigingsbonden. Zij haalde met een sprong onze achterstand in en bepaalde zich niet tot petitjes, maar greep naar de allerscherpste en modernste vormen van strijd zoals de sit-down-staking. De politie werd gemobiliseerd, maar de politie verloor haar moed toen ze niet met tientallen, maar

met duizenden te doen kreeg, die weigerden de fabrieken te verlaten en de machines gebruiken om zelf primitieve wapens te vervaardigen. De verontwaardigde artikelen der kranten bezorgden de stakers enkel maar vrolijke ogenblikken. De brandweer en de federale troepen schoten, ondanks het traangas dat er nu eenmaal bij hoort, te kort als stakingsbrekers. Zo gaven deze arbeiders aan alle socialistische beroeps- of amateur-pessimisten een lesje.

Toch brachten zij nog slechts een bedrijfsbeweging en geen politieke partij tot stand. Dat is teleurstellend, maar dat is niet hopeloos. Onze nog kleine revolutionair-socialistische beweging (de Independent Socialist League) meent dat het mogelijk zijn zal een arbeiderspartij op de grondslag der bedrijfsorganisaties tot stand te brengen. Want de politieke bewustheid in Amerika groeit snel. Ook de achterlijkste arbeider heeft in de oorlog gevoeld hoe de staat zich met alles bemoeide. Destijds nam hij hem zijn zoon. Hij vraagt zich af waarom hij dan thans niet de bedrijven ontneemt aan de kapitalisten. Zeker de Amerikaanse arbeider leeft gemiddeld beter dan die van Europa, maar in vergelijking tot de rijkdom van het land, het nationale inkomen en de winsten, wordt hij procentueel sterker uitgebuit dan de arbeider van Europa. Hij begint zich van zijn kracht bewust te worden. Hij was het die, tegen Wallstreet in, Roosevelt koos, en hij koos ook Truman die zo verbaasd was over zijn overwinning, dat hij er vier weken lang niet van kon spreken. Maar Truman is een nul, en wel een Amerikaanse nul, dus de grootsheid nul van de wereld. Hij zal de moeilijkheden waarvoor het Amerikaanse kapitalisme opnieuw komt te staan niet op kunnen lossen.

De Wallace-beweging was een Russisch maakwerk, waarin de Stalinisten alle leidende posities bezetten. Het pleit voor de rijkheid der Amerikaanse arbeiders dat zij deze partij in haar hemel laten staan, zodat ze slechts 1 miljoen stemmen haalde in plaats van de 10 miljoen waarop ze had gerekend. Want de Amerikaanse arbeider mag dan achterlijk zijn, hij is geen idioot.

Nu nadert een nieuwe depressie en men vraagt zich af, is een nieuwe New Deal mogelijk?

Misschien, maar het is niet waarschijnlijk. Zelfs de mogelijkheden van de Verenigde Staten zijn niet onbegrensd. Ons nationale budget bedraagt 43 biljoen dollars, een sommetje waar te van leven kunt. 4 van het nationale inkomen, 3 daarvan, dat is 30 biljoen dollar wordt besteed voor oorlogsdoeleinden. Ook jullie mogen daarvan mee profiteren en van onze leningen moete uniformen bij ons kopen voor de Nederlandse en Belgische divisies van ons leger. Dan blijft er maar weinig ruimte voor sociale hervormingen over! Ik geloof niet dat de depressie van thans tot een crisis als die van 1929 uit zal groeien. Ik geloof ook niet dat de oorlog aanstaande is. Maar wel geloof ik dat wij nog tien jaar voor de boeg hebben, waarin de radicalisatie der Amerikaanse arbeidersklasse zich zal doorzetten. Het socialisme reist naar het Westen, het is de Atlantische oceaan reeds overgestoken. Rood zal onze banier worden en Marx kan op geen Ellisland tegengehouden worden, zijn leer reist ook zonder visum. Wij zijn door historische oorzaken, een zeer heftig volk, Marx zelf wees op onze onafhankelijke geest, ons gebrek aan feodale tradities, ons aangeboren democratisch gevoel. Zulk een volk zal zich niet bulgen. Het staat pas aan het begin van de strijd voor het socialisme, maar dat begin is goed. Ook met slechte leiders en slechte programma's zullen wij voorwaarts gaan en in onze stormachtige vaart de andere volkeren en zelfs misschien uw P.v.d.A. meeslepen op de weg naar het socialisme. Wij geloven aan de toekomst en wij geloven dat zij ons zal behoren.



„Wij zien hoe in deze wereld de lijnen zich reeds beginnen af te tekenen van de derde macht, die de oorlog zal kunnen verhinderen.“

FENNER BROCKWAY

„Zoals in het Vlamkamp het stof, waartegen niemand zich beschermen kan, overal doordringt, in oren, mond en ogen, zo moeten wij socialistes in de wereld een geweldige stofwolk doen opwerpen, opdat de mensen zich de ogen moeten uitwrijven en hun neuzen snuiten, — het moet hun onaangenaam te moede worden in hun gemakzucht en hun onverschilligheid, tot ze eindelijk begrip krijgen, waar het nu om gaat, tot ze eindelijk snappen, dat nu van iedereen persoonlijke verantwoordelijkheid geëist wordt, wanneer de mensheid van haar onderdrukking bevrijd wil worden door het socialisme, dat tot doel heeft: „vrijheid, gelijkheid en menselijkheid“.

Met deze woorden eindigde de Duitse socialist Willy Békhan zijn rede op de grote internationale meeting in het Vlamkamp op 1 Augustus. Hij drukte daarin ongetwijfeld de zin van het kamp uit: „Het socialisme mag niet langer theorie zijn van ideologen of alleen maar een politieke betijdenis, maar moet vlees en bloed in ons worden en onmiddellijk in de persoonlijke daad omslaan!“

„Verantwoordelijkheid van allen voor alles“
„Verantwoordelijkheid van allen voor alles“ was de



„De overwinning der Chinese revolutie luidt een nieuwe epoeke in de geschiedenis van het socialisme in.“

JEF LAST

De internationale

1 Augustus in het Vlamka

„Kameraden uit het buitenland, wij verwachten van u dat ge ons nieuwe idealen zult geven en nieuwe geestdrift, die wij in dit mooie maar kleine landje zo zeer nodig hebben en wij verzoachten van u, dat ge ons perspectieven zult tonen voor wat ons in deze tijd en op dit ogenblik te doen staat.“

SAM DE WOLFF

leuze, die boven het podium in de grote tent hing. Een jaar geleden hing daar een andere leuze: „Wereldverbroedering“. Maar in de tijd die tussen deze twee kampen verlopen is, is er heel wat gebeurd. De spanningen en tegenstellingen in de wereld zijn tot een cacofonie van dissonanten gegroeid, welke zelfs onze aan jazz gewende oren pijnlijk aandoet. Zij laten geen ruimte meer voor wensdromen of illusies. Wij zijn geen toeschouwers meer, die uit de zaal het spel gadeslaan, maar worden meer en meer tot medespelen gedwongen. Het vorig jaar vond de eerste Augustus-meeting nog in de open lucht plaats tussen berken en dennen. Het lijkt haast een symbool, dat wij ditmaal vergaderden in de grote tent, waar op de vastgetrapte grond geen groen meer vermoed te groeien. Zo schijnt de lieflijke droom van een wereldverbroedering verwekt en vertrap. Er zijn nog slechts geïsoleerde socialistische eilanden over, het Vlamkamp is er één van. Van alle zijden worden zij bedreigd door de woedende golven van kapitalisme, stalinisme, imperialisme, katholicisme. Geen dromen, maar zware persoonlijke inspanning en arbeid van ieder om zijn nodig, om deze eilanden weer door vaste dammen van socialistische weerstand te verbinden.

Sam de Wolff opent de meeting

Dit besef sprak ook uit de woorden, waarmee Sam de Wolff de bijeenkomst opende. Hoe vaak zijn zulke begroetingswoorden niets dan wat lege formules, die het ongeduld der vergadering op de proef stellen! Hier echter kwamen zij uit een zo brandend hart, dat ieder woord een vonk scheen, waaruit de vlam van die middag op zou laaien. Een vuurwerk van geest en gloed, dat tegelijkertijd door zijn helderheid ons inzicht verscherpte. Meteen zat de geest er in, Sam de Wolff had de vergadering te pakken.

Fenner Brockway aan het woord

Uit Engeland was Fenner Brockway gekomen, de stichter der ILP en de grote vriend en vertrouwensman der gekleurde volkeren. De vorige avond had hij „De Vlam“ een complimentje gemaakt: „Ik ben een geboren journalist“, zei hij, „zelfs in de gevangenis kon ik het niet nalaten een krant uit te geven. Ze werd op WC-papier geschreven en de abonnementsprijs was twee velletjes WC-papier. Daar de circulatie van cel tot cel te lang duurde, gingen we naar Dinsdags en Doncerdags op de plaats, waar alle gevangenen eens per dag pachten te komen. De queue voor het toilet was op die dagen zo lang, dat de gevangenisdokter een onderzoek liet instellen naar het dieet op Maandag en Woensdag. Ik weet dus wat een krant is. Maar van de vele socialistische weekbladen, die ik uit de gehele wereld ontvang, acht ik zonder enige velerij „De Vlam“ het best geredigeerde.“

Deze middag voegde hij er aan toe: „Een kamp en bijeenkomst als deze, zouden slechts zeer weinige links-socialistische groepen in Europa tot stand kunnen brengen“. Op die zelfde luimige, typisch Engelse manier sprak hij verder, laconiek, nuchter, zoals hij daarnet nog rustig aan de tafel zijn pijpje zat te roken, tot hij plotseling door het vuur van zijn diepere geloof gegrepen, met armen en handen zijn overtuiging als het ware tastbaar aan de toeschouwers schijnt te willen overdragen.

Het andere Amerika

Heel anders Max Schachtman, de hoofdredacteur van „Labor Action“ en voorzitter der Independent Socialist League of America. Hij is in zijn manier van spreken en optreden even typisch Amerikaans als Fenner typisch Engels is. Maar wat hij zegt is allerminst dat, wat wij, in Duitsland ten minste, gewoonlijk van officiële Amerikaanse redenaars te horen krijgen. Het is alsof hij met een reeks van feiten de profetische voorspelling van Sam de Wolff wil staven, dat uit Amerika een vernieuwing van het socialisme is te verwachten, die heel de wereld door haar stormachtige dynamiek mee zal slepen. Velen zullen met verbazing en

spreekt!

mp

vreugde dit volkomen nieuwe beeld in zich hebben opgenomen van het andere Amerika, waarover de burgerlijke kranten hardnekkig plegen te zwijgen.

Indonesië heeft het woord

Een ontroerend ogenblik, voor ons Duitsers een bijna wonderbaarlijk bewijs van waanzinnige democratie was, toen de blinde Alam Darsono uit naam van zijn Indonesische landgenoten, zich tot de vergadering richtte. Toen voelden wij allen, hoe zelfs de oorlog tussen twee volkeren niet meer in staat is de verstandhouding tussen socialisten van verschillende landen te verbreken en hoe er tussen waanzinnige socialisten geen plaats meer is voor rassenhaat of chauvinisme.

Het andere Duitsland

Sam de Wolff had in zijn openingsrede Engeland genoemd als de bakermat van de vakbeweging, de coöperatie en de grote Labourbeweging. Daarna richtte hij zich tot „mijnen lieben deutschen Freunden“, en sprak van het andere Duitsland dat hij liefgehad had, omdat het aan de wereld een Marx, een Engels, een Heine, een Liebknecht en een Rosa Luxemburg had geschonken.

Bij deze woorden sloot Willy Berkhan aan, de eerste spreker na een korte pauze. „De lucht die ik hier ruik“, zei hij, „is dezelfde goede lucht, die ik als kind geroken heb in de rode kinderrepublieken in Denemarken en Nederland, de laatste maal in 1928. Destijds riepen we elkaar een „tot weerziens in Amsterdam“ toe. Maar toen Amsterdam kwam, hadden wij in Duitsland de rode vanden reeds moeten begraven en waren duizenden van onze beste makkers reeds in de concentratiekampen opgesloten. Dat ik thans toch weer in uw midden, hier in Nederland ben, bewijst, dat de komst der Internationale wel vertraagd, maar nooit verhinderd kan worden.“

Van Randwijk, de stem van het verzet

Een Engelsman, een Indonesiër, een Duitser hadden het woord gevoerd. Was het niet opnieuw symbolisch, dat vlak na de Duitser een der grote mannen van het Nederlandse verzet sprak, Van Randwijk? Fenner Brockway had als centra van zijn redevoering twee thema's gekozen: de noodzakelijkheid van een verenigd socialistisch Europa, en de verbinding van de strijd voor dit socialistisch Europa met die der volkeren van Azië en Afrika voor hun nationale vrijheid. Van Randwijk voltooide feitelijk zijn gedachtengang, door er op te wijzen, dat de nationale onafhankelijkheid dieser volkeren slechts waarde en betekenis heeft voor de wereld, wanneer zij onmiddellijk door een strijd voor het wereldsocialisme gevolgd wordt. Jef Last, die met een kort woord een aantal Chinese kameraden welkom heette, rondde deze gedachte af, door op de geweldige betekenis der Chinese revolutie te wijzen.

Tijdens de rede van Schachtman, die op een andere pagina van dit nummer uitvoerig wordt behandeld, begon de regen op het dak van onze grote tent te klateren, alsof zij ons aan de dreigende buien herinneren wilde, die ondanks tijdelijke opklaring hier en daar, nog altijd boven onze hoofden hangen. Het scheen mij toe, alsof de mensen daar op de harde banken zich in een behoefte de kameraadschap beter te voelen, dichter tegen elkander drongen. Ik moest ook denken aan de bijeenkomst



Tekeningen van Stegried Oelke en Hilde Körner

van de vorige zomer onder een hemel zonder wolken. Misschien zijn de onweerswolken van een dreigende nieuwe oorlog sindsdien in werkelijkheid iets minder dicht geworden, maar zeker is, dat het gevaar van hun ontlading de massa van dag tot dag meer bewust wordt. Daarom leeft die 1e Augustus 1948 in mijn herinnering voort als een soort feestdag, terwijl mij van deze bijeenkomst in de tent, voornamelijk de diepe ernst bij zal blijven.

„Men heeft mij gevraagd“, zei Fenner Brockway, „of ik voor de situatie in Engeland wilde spreken, die inderdaad ernstig genoeg is. Maar nog veel ernstiger is het oorlogsgevaar, dat ons boven het hoofd hangt. Twee generaties hebben de oorlog beleefd, het is niet ondenkbaar dat ook een derde generatie haar weer mee zal maken. Wij moeten haar verhinderen, niet slechts om de mensheid voor vdat etiging te bewaren, en het beste van onze beschaving te redden, maar vooral om voorwaarts te kunnen schrijden naar de grote en schone mogelijkheden die thans technisch binnen ons bereik zijn gekomen.“

De dreiging van dit gevaar gaf de vergadering haar diepe ernst, de mogelijkheid van deze toekomst maakte dat de ernst met vreugde en vertrouwen gemengd was.

Jef Last sluit de vergadering

Jef Last sloot de vergadering met een rede, die meer was dan enkel maar een samenvatting. Hij sprak afwisselend in verschillende talen, waarbij hij niet het vooraf gezegde vertaalde, maar met andere woorden en voorbeelden als het ware variaties bracht op het zelfde thema. Een merkwaardige methode, die wij voor andere internationale samenkomsten sterk aan zouden willen bevelen. Hij eindigde zijn rede met het voorlezen der resolutie.

De resolutie

Resoluties hebben over het algemeen geen grote invloed op de loop der historie. Maar al te vaak bestaan ze uit een reeks van leuzen en holle woorden, die tot geen enkele consequentie verplichten. Daarom was het goed, dat deze resolutie zich meer tot ieder van ons persoonlijk, dan tot regeringen, parlementen of een vage massa richtte. Zij hield ons concreet voor, wat onze persoonlijke opgave en naastbijliggende plicht is. Zij wees een weg, die wij ieder in ons eigen land kunnen gaan en volgen.

Dreigend als de donkere wolken, die langs de hemel trokken, toen wij de grote tent uitkwamen, hangt het gevaar van een nieuwe wereldoorlog boven onze hoofden. Steeds duidelijker echter wordt ook het inzicht, dat wij deze midoog in die tent verwierven: slechts de verwerkelijking in snel tempo van ons socialistisch doel kan dit gevaar bezweren. Daarvoor is de onmiddellijke samenwerking van alle vrijheidslevende socialisten en alle progressieve democratische arbeidersorganisaties noodzakelijk. Slagen wij er niet in deze samenwerking tot stand te brengen, dan zal het kapitalistische imperialisme, dat wij in een figuur als Churchill gepersonifieerd zien, ons naar de afgrond voeren. Maar Alam had gelijk, dat slechts twee sterke mannen, oog in oog en hand in hand, dit doel kunnen bereiken: de volkeren van Europa en de volkeren van over de wereld. Fenner Brockway wees er op, hoe ook bij hen de socialistische gedachte steeds meer veld wint. Het is de dynamiek der geschiedenis, welke ons tot elkaar brengt, hoezeer ook de militairen trachten ons tegen elkander op te jagen.

Tot deze samenwerking van twee geweldige krachten zal het congres van October te Londen, dat wij in deze bijeenkomst beloofden voor te bereiden, een belangrijke stap zijn. Maar deze stap zal slechts gedaan kunnen worden onder de rode vaan en niet onder de geel-witte banieren ener sociale en culturele reactie. Reeds is het vijf minuten voor twaalf.

Het is hoog tijd, dat wij de handen ineenslaan, om eindelijk de derde macht tot een werkelijkheid te maken, die tot nog toe enkel nog maar als idee of breekbare parlementaire combinatie bestaan heeft. De bijeenkomst van 1 Augustus heeft er veel toe bijgedragen ons allen onze persoonlijke verantwoordelijkheid voor het tot stand komen van deze derde macht, los van en tegenover de twee grote imperialistische blokken, te doen voelen. Nog zijn wij vrij, nog kunnen wij in het Vlamkamp ongehinderd spreken, nog hebben wij de mogelijkheid onze organisaties te versterken en ons front op te bouwen. Geen volkerenbond, geen commissies, geen parlementen en geen vertegenwoordigers kunnen deze taak van ons overnemen. Het is, zoals de leuze boven het podium luidde: ieder van ons is voor het geheel verantwoordelijk. Het hangt niet van anderen, het hangt geheel en al van ons zelf af. Met dit bewustzijn gaan wij naar huis toe.

Wij zelf zijn tot de trotse en zware taak geroepen op de puinhopen en de ruïnes der oude wereld een nieuwe, betere samenleving te bouwen.

HANS RITSCHER (Hamburg).

Indonesië, China en het Socialisme

Ondanks allerlei „incidenten”, ondanks de persie die hoge Nederlandse officieren door hun ontslagneming hebben trachten uit te oefenen, ondanks de pogingen van Romme—Beel om nog op het laatste ogenblik de overeenkomst door een regeringscrisis te torpederen, maar ook ondanks de ophitsende redevoeringen in het parlement van Djokja, de tegenstand der TNI-officieren, die terecht opmerken dat er met vier maanden guerrilla meer bereikt is dan met vier jaar onderhandelen, en de bezwaren van Sjahrir heeft het accordo van Batavia zijn voortzetting gevonden in de ondertekening van de order „staakt het vuren” en het besluit tot deelneming aan de Ronde-Tafelconferentie.

Wanneer hierdoor de levens van honderden Nederlandse en Indonesische jongens gespaard worden en de ontzettende lasten die de oorlogstoestand voor beide volkeren medebracht verlicht is er reden om te juichen en zal menigeen bereid zijn een spons over het verleden te halen en te vergeten dat dit alles niet dank zij, maar ondanks de politieke actie bereikt werd. Wij delen deze vreugde, hoewel wij misschien beter dan anderen beseffen wat er in die tussentijd verkreeft werd. Het was de grote overwinning van Sutan Sjahrir dat hij de macht aan militaire avonturiers wist te ontwingen om ze in handen van eeri geestdriftig en eensgezind parlement te leggen; het is onze schuld dat ten gevolge der militaire acties juist deze elementen weer invloedrijker zijn dan ooit te voren, en wanneer de Nederlandse regering er te recht, rekening mee houdt, dat het nog maanden zal duren eer de order „staakt het vuren” overal uitgevoerd wordt, komt dit doordat het gezag en bestuursapparaat der republiek vernietigd hebben, dat thans langzaam en onder ontzaglijke moeilijke omstandigheden weer opgebouwd moet worden.

Er zijn echter nog andere redenen waarom ons gejuich niet al te luid kan klinken.

Het is steeds onze stelling geweest, dat de nationale bevrijding aan de sociale bevrijding moet voorafgaan. Doch de vorming van nog een nieuwe soevereine staat in Azië naast de vele andere bestaande nationale staten interesseert ons uitsluitend als een historisch noodzakelijke stap in de richting dezer sociale revolutie. En wij zijn het eens met Benes, dat in onze tijd een nationale revolutie zonder daarop volgende sociale revolutie onmogelijk is geworden en gelijk zou staan met een abortus. De nationale revolutie is, ondanks verbitterde Nederlandse tegenstand, een feit geworden. Wanneer de anti-revolutionairen geweigerd hebben op het gefluit van vogelaar Romme in te gaan en deze gelegenheid aan te grijpen om met een coalitieregering het rooms-rode front te breken, dan vloekt dit voort uit het besef dat het gemakkelijker is uit het accordo oppositio-nale winst te halen, dan zelf een regeringspolitiek te voeren, die tegen de stroom der historie zou moeten ingaan. Daarvoor is de druk van Amerikaanse zijde te sterk geweest, zo sterk, dat onze militairen ten slotte tóch in het vast-stellen van nieuwe demarcatielijnen hebben moeten toestemmen, wat zij nog enkele weken geleden voor onmogelijk verklaarden. Maar deze druk heeft gewogen op beide partijen, en de vraag is, of haar uiteindelijke doel niet was om, door het verzeuken der nationale bevrijding, de sociale te beletten.

Dat was in ieder geval de politiek van Van Mook, en hier geloven wij dat Nederland

voortdurend toch een succes behaald heeft. Wij sichten de Malino staten als een concentratie van feodale en reactionaire elementen en waren er trots op, dat in die meer achterlijke gebieden geen spoor van communisme viel te bespeuren. De door Moskou geëvoceerde Moeso-actie had tot gevolg dat de linkervleugel in de Republiek aanzienlijk verzwakt werd en de regering naar rechts schoof. Slechts op deze grond-slag is de overeenstemming tussen de federale staten en de republiek mogelijk geworden. De regering der nieuwe federale republiek zal een burgerlijke en ten dele zelfs feodale regering zijn, van welke geen socialistische politiek verwacht kan worden. Amerika steunt haar, omdat zij passen kan in de Aziatische barrière die misschien tegen Mao Tse Tseng kan moeten worden opgeworpen, en waarover tussen de Philippijnen en Tsjang Kai Tsjek de onderhan-delingen reeds zijn begonnen.

Niet enkel aan de onderhandelingsgaven van dr Van Royen, maar bovenal aan de overwin-ningen van Mao Tse Toeng danken wij deze Ronde-Tafelconferentie. Er zijn echter tekenen genoeg die er op wijzen, dat de sociale revolutie niet tot China beperkt blijft, niet slechts in Birma, Viet-Nam en Korea, maar ook in het Japan

*De nationale vrijheid wordt
een feit. Nu gaat het om het
socialisme!*

van Mac Arthur doorwerkt. De werkloosheid neemt daar te lande bijna even snel toe als de bevolking en de regering heeft last gegeven de noodzakelijke massa-ontslagen te gebruiken om alle radicale elementen uit het bedrijfsleven te verwijderen. Stakinggolven gaan over Japan, en uit Rusland terugkerende krijgsvangenen we-geren hun namen op te geven, en ernstige on-lusteu kunnen slechts met geweldmaatregelen neergeslagen worden.

Ook in Indonesië, waar wij de autonome ont-wikkeling van de sociale, de bezitsverhoudingen het bestuur en de adat 360 jaar lang kunst-matig stilgezet hebben, zijn de spanningen tussen deze middeleeuwse maatschappijvormen en de daarop gefunde hoogkapitalistische economie en techniek onhoudbaar geworden, zij kunnen slechts door een sociale ommekeer opgelost wor-den. Het is dan ook begrijpelijk dat juist de socialistische partij van Sjahrir zich neutraal ten opzichte van het accordo houdt. Enerzijds begrijpt zij het ontzaglijke belang voor het Indonesische volk voor de vorming van de nieuwe staat en voor een langdurige periode van vrede. Anderzijds weet zij, dat ook ná het vernietigen der communisten de revolutionair-socialistische tendenzen bij de aanhangers van Tan Malakka en in de PDR nog steeds leven en be-antwoorden aan een historische noodzaak.

Haar positie is ongeveer die welke ook de Indi-sche regering van Pandit Nehru inneemt, en die zij gemeen heeft met de in de Volkerenliga tegen het imperiale verenigde nationale be-weringen van Afrika en Azië. Omdat zij geen oorlog wensen, weigeren zij zich aan een der-beid blokken te binden, maar zeker zijn zij niet bereid afstand te doen van een snelle ont-wikkeling in democratisch-socialistische richting.

De houding van Amerika en daarmee die van de internationaliteit ten opzichte van Mao Tse Toengs China is nog onzeker. Merk-waardig is blij het bijna geheel uitblijven der gebruikelijke gruwelcampagne in de pers over wat er gebeurt in het rode China. Daarentegen kan men in de Amerikaanse pers soms merk-waardige mededelingen lezen over de discipline der revolutionaire troepen, de betrouwbaarheid en onomkoopbaarheid van het nieuwe bestuur en de zeer merkwaardige maatregelen ter voor-koming van inflatie. (De bankbiljetten-uitgave is gedekt door goederen in die zin, dat ieder bankbiljet steeds inwisselbaar blijft tegen een nieuw, ter waarde van een bedrag dat, op dat ogenblik, met de prijs van dezelfde hoeveelheid goederen overeenkomt). Echte sympathie is dit niet, want tegelijkertijd vermeldt men met leed-vermaak hoe de blokkade van Sjanghai door de vloot van Tsjang Kai Tsjek tot kolengebrek voor de elektrische centrale en de industrie voert, en het internationale Rode Kruis doet geen enkele poging om de tienduizenden slachtoffers der vreselijke overstromingen van de Yang Tse te hulp te komen. Men sprak nog een week ge-leden de hoop uit, dat de regering van Mao zich zou compromitteren wanneer ze de slacht-offers niet kon helpen en dat een nieuwe infla-tie het gevolg van deze ramp zou zijn.

Immiddels echter blijkt dat de Chinese revolutie in opoffering, geestdrift en vindingrijkheid het beeld vertoont van iedere waarachtige volksbe-weging, en dat zelfs de overstromingen de mars der revolutionaire troepen naar het zuiden niet tegen kunnen houden. En de Amerikanen, die enig begrip hebben van historische dyna-miek, zien er van af Tsjang verder met wapens te helpen, laat staan, gewapend in te grijpen. Li Li San, de agent van Moskou, is in de nieu-we Chinese regering opgenomen, en Mao Tse Toeng heeft een handelsverdrag met Rusland gesloten. Zolang Tsjang-Kai Tsjek oorlog voert, kan Mao Tse Toeng het kernleger niet missen dat in Mandsjoerije door Russische instructeurs gevormd en van Japansse en Russische wapens voorzien is. De kans bestaat ongetwijfeld, wan-neer straks de eigenlijke boerenlegers naar hun akkers terugkeren, dat dit kernleger een stalin-istisch terreutleger wordt, ten einde binnenlands het kapitaal voor de industrialisatie van China te vormen, en het gevaar vergroot, dat China linderdaad een Russische satellietstaat wordt.

Maar deze ontwikkeling is niet zeker. Voor de bevolking en electricificatie van het ontzaglijke China, voor de aanleg der dringend nodige we-gen voor de kanalisatie en bedamming der rivieren en voor de boerencoöperaties waartoe zelfs Tsjang zich steeds op grote schaal ge-dwongen zag is meer kapitaal nodig dan China zelf in tientallen jaren kan vormen en dan Rus-land het kan lenen. Mao Tse Toeng heeft zich ook in het verleden nooit ongenêd getoond buitenlands kapitaal aan te trekken. Een zeg-velerend revolutionair China zal hetzelfde prestige verwerven als eens de Russische revolu-tie, het is geen Balkanstaatje waarvan de leiders op Cominformconferenties tot het gebruikelijke communistische ja-knikken gedwongen kunnen worden. Na vijftien jaar burgeroorlog heeft Mao Tse Toeng waarachtig meer behoefte aan vrede dan aan atoombommen op Paj Ping en Sjanghai, het is zeer goed mogelijk dat ook hij een houding als die van Nehru zal wensen aan te nemen, wanneer hij de kans krijgt met buitenlands ka-pitaal een geleidelijke socialistische hervorming in China tot stand te brengen. Dan krijgt Ame-rika, dat voor een crisis staat, ontzaglijke nieuwe investerings- en afzetmogelijkheden in een democratisch China.

Indien Amerika het communisme in Azië wil bestrijden dan zal het mee moeten werken aan een verhoging van het welvaartspeel der Aziatische

(Vervolg zie pag. 11)

COMMENTAAR

Eenzijdige aankleding

▲ Het enige wat de geschiedenis leert, is, dat volkeren en staten niets van de geschiedenis leren, heeft de grote Hegel gezegd en men mag het werkelijk ook zeggen van de Tweede Kamer der Nederlandse Volksvertegenwoordiging. En men wordt herinnerd aan een ander woord van Hegel, door Marx aldus gevarieerd: alles vindt in de geschiedenis tweemaal plaats, de eerste maal als traditie, de tweede maal als farce.

Ondanks het afraden van de regering, die echter vreemd genoeg hierbij niet de portefeuillekwesitie stelde, heeft de Tweede Kamer de na langdurige onderhandelingen bereikte overeenkomst met een voor Suriname onaanvaardbaar katholiek amendement voorzien. Ook dit accord moest weer worden aangekleed alsof het een schilderij van Van Dongen was. Maar de Surinamers eisen de uitvoering van het naakte accord op straffe van af te zien van de Unie.

Militaire boekhouding

Het door Gerbrandy en de zijnen ingesteld Militair Gezag beëindigde zijn roemruchte loopbaan op 4 Maart 1946. De uitgaven bedroegen bijna 124 miljoen. Van 4 Maart 1946 tot 31 December 1947 bestond er een afwikkelingsbureau van het M.G. voor de administratieve liquidatie. Deze blijkbaar hopeloze taak werd toen maar overgenomen door de Centrale Accountantsdienst van het Ministerie van Financiën, die nu eindelijk met zijn taak is gereed gekomen. Het M.G. telde in totaal 66 commissariaten en daarvan zijn er 36 waarvoor de controlerende accountants speciale opmerkingen meenden te moeten maken. Ten aanzien van verschillende uitgaven als gratificaties, toelagen op salarissen, representatiekosten, voorlichtingskosten, is door sommige commissariaten niet de nodige zuinigheid betracht, zo leest men in het rapport. Ook is het materiële beheer van de inventarisgoederen veelal onjuist geweest. Ten aanzien van de voorraden auto- en fietsbanden en rijwielen zijn soms aanzienlijke kwantitatieve tekorten ontstaan. Bij de transportsectie van het districtsmilitair commissariaat Eindhoven kan zelfs van wanbeheer worden gesproken. Met betrekking tot de voorraden auto-onderdelen, gereedschappen en kantoorbehoeften heeft het beheer niet aan de eisen voldaan, daar contrarie op het gebruik niet mogelijk bleek en de aanwending der eindvoorraden onbekend gebleven is.

Wanneer men deze diplomatieke accountants taal in populair Nederlands vertaalt, dan betekent dit, dat het bij vele commissariaten een jaarboek was en dat er toestanden heersten, die bij een particulier bedrijf de beheerder met de strafrechter in aanraking zouden doen komen. Ook van zakelijk oogpunt bezien is het dus maar goed, dat dit te Londen uitgebreide dictatoriale experiment niet langer dan tot 14 Maart 1947 heeft geduurd! Waar zoveel belangrijke loopjongens van de grote Nederlandse concerns te Londen in het Militaire Gezagsuniform waren gestoken, hadden wij echter beter verwacht. Indien de concerns op deze wijze werden beheerd zou het er voor de aandeelhouders van „Unilever“, van „Bilbon“, van de „Bataafse“ slechter uitzien dan het doet. Het is teleurstellend te constateren, dat de opvattingen van de heren-in-uniform over de boekhouding al even bedenkelijk waren als die over de democratie.

Nederlands Bezit

De inter-Indonesische conferentie van Republieken en Federalen heeft vergaande besluiten genomen over de economische structuur van de

onafhankelijke Indonesische Republiek. Om de buitenlandse ondernemingen in te schakelen in een planmatige economie, zullen de domicilies van deze ondernemingen in de Republiek moeten worden gevestigd. De verplichtingen dezer ondernemingen zullen worden vastgelegd en het vernieuwen en verlenen van rechten en concessies zal worden bezien uit een oogpunt van algemene economische planning. Dit betekent, dat de belangen van het land zelf en niet die van de buitenlandse kapitalistische beleggers voor zullen gaan. De stroom van miljoenen, die zo lang naar het buitenland afvloede, zal nu worden gekanaliseerd om in de eerste plaats de Indonesische economie te bevoelen en het welvaartspeil der inheemse bevolking te vergroten. Dat spreekt, zou men zeggen, vanzelf. Maar zie hier het commentaar van „Elsevier“:

De plannen der Indonesiërs zijn voor Nederland niet bepaald aantrekkelijk en duiden er zeer op, dat men daar het economische leven goeddeels in eigen hand wil houden.

Nu dit onderwerp van Indonesische zijde is aangesneden, schijnt het ons toe, dat het onvergeeflijk zou zijn, indien de Nederlandse regering zich thans niet energiek ging bezighouden met de verdediging van het Nederlands bezit in Indonesië.

Alsof de Nederlandse regering ooit iets anders had gedaan. Alsof de koloniale oorlog ooit een ander doel had gehad dan de verdediging van de belangen van de cultures, van de olie, van het tin, kortom van ons bezit in „ons Indië“. Dit thans van „Elsevier“ is werkelijk onbetaalbaar.

Buitenlands overzicht

Raad van Europa

De praktische en onmiddellijke politieke betekenis van de Raad van Europa, die deze week in Straatsburg is geïnstalleerd, is niet groot. Beter gezegd: zij ontbreekt vrijwel geheel. Want de militaire en economische problemen, die de kern van het huidige Europese vraagstuk vormen, vallen in feite buiten de sfeer van zijn bevoegdheden. Voorlopig zal het beslissende woord over het Europese gebeuren nog elders worden gesproken en zeer zeker niet in Straatsburg.

Zo paradoxaal het moge klinken, wij zijn daar op grond van de zaak helemaal niet rouwig om. Wij zijn voorstanders van een Verenigd Europa. Maar dan van een socialistisch verenigd Europa, waarin het mogelijk zal zijn de internationale vraagstukken in een werkelijk internationale geest op te lossen en waarin nationale belangen en groepsbelangen definitief overgeschild worden gemaakt aan het belang van het Europese gemeenschap. En wij geloven niet, dat het huidige college met zijn in meerderheid conservatieve leden en zijn in zich zelf verdeelde socialistische fractie, die tijdens de Baarnse conferentie van de Comisco tevergeefs heeft getracht een gemeenschappelijke gedragslijn vast te stellen, tot een dergelijke politiek in staat zou zijn. De Raadgevende Vergadering van de Europese Raad loopt het zeldse gevaar als de Europese Beweging, nl. overheerst te worden door Churchill en de zijnen, wier opvatting van een Verenigd Europa voor socialisten onaanvaardbaar is. Zij trachten op deze wijze van het wrakhout hunner politiek nog te redden wat er te redden valt en het anti-communisme is hun enige werkelijke drijvende kracht. Wat de arbeidende bevolking van Europa van deze conservatieve reactionairen te verwachten heeft, wordt beter gedemonstreerd door de daden en woorden dezer lieden in de nationale politiek, dan door de ongetwijfeld hooggestemde redevoeringen, die zij voor het internationale forum zullen houden.

Onze ongerustheid te dien aanzien wordt nog versterkt door de rustige vanzelsprekendheid, waarmee Griekenland en Turkije tot het internationale gezelschap zijn toegelaten. Dat de vertegenwoordigers van deze landen het reactionaire blok in Straatsburg zullen versterken, kan o.i. nauwelijks voldoende reden zijn om hen onze democratische grondrechten, wier verdediging toch een der doelstellingen van de Raad is, mede toe te vertrouwen.

Als men zich, op grond van de schamele gegevens en de talrijke geruchten tracht te realiseren, wat thans in de Atlantische militaire

keuken wordt uitgebouwen, krijgt men een gevoel van stijgende ongerustheid. En in zekere zin mogen wij de Amerikaanse republikeinen dankbaar zijn voor hun kritiek op het programma van militaire hulp van de Amerikaanse regering. Te meer, omdat men van socialistische zijde op deze ontwikkeling weinig of bijna niets heeft te zeggen, terwijl de betrokken Europese parlementen bij de bespreking der militaire vraagstukken in feite alleen nog maar aan bod komen wanneer de technici de zaak al lang in kunnen kruiken hebben en er toch niets meer te veranderen valt.

Dat deze technici over een zo ideaal mogelijk apparaat wensen te beschikken is van hun standpunt uit volkomen begrijpelijk. Een andere vraag is of het opbouwen van zulk een prachtig militair apparaat wel de aangewezen weg is om het probleem van de veiligheid van West-Europa op te lossen. Wij zijn van mening, dat wij wat dat betreft met de militaire weg, zoals die thans bewandeld schijnt te zullen worden, op de volkomen verkeerde weg zijn.

Het is goed, dat het Atlantische Pact de mogelijkheid van de Russische speculaties op de verdeeldheid van het Westen aanzienlijk heeft beperkt. Maar het zou een illusie zijn te menen, dat men een Russische agressie, zo die zich zou voordoen, zou kunnen keren met een militair apparaat, waarvan de opbouw de levensspannen der toch al zo zwakke Westeuropese economie zou wegzuigen. Wij zijn van mening, dat juist zulk een totale oorlogsvoorbereiding in Europa die toestand van economische en sociale labiliteit zou laten voortbestaan en verergeren, die een der sterkste aanrijpingspunten voor de Russische politiek is. In China hebben de Amerikanen de harde les — en marxistische waarheid — moeten leren, dat men maatschappelijke ontwikkelingen met wapenzendingen niet tegenhoudt. Is het dan zo moeilijk, daaruit de conclusie te trekken, dat ook het probleem der Westeuropese veiligheid alleen langs maatschappelijke, langs politieke, economische en sociale weg is op te lossen?

Bepaald onaanvaardbaar is de conceptie, die de chef van de staf van het Amerikaanse leger gegeven heeft en die in het kort hierop neerkomt, dat Amerika de vliegtuigen en de atombom en West-Europa de grote massa der infanterie zal leveren in een eventuele toekomstige oorlog. Wanneer wij, naast de toenemende dreiging van werkloosheid, de Westeuropese jeugd geen ander alternatief hebben aan te bieden, is het wel droevig met ons gesteld.

K. VAN GERTH

Luise Kautsky

11 Augustus van dit jaar zou Luise Kautsky haar 85e verjaardag gevierd hebben. Waar men door de oorlog en bezetting tot nu toe aan haar figuur van internationale bekendheid geen recht kon doen wederaren, meenden wij haar bij deze gelegenheid door dit artikel van een harer Hollandse vriendinnen te moeten eren.

Luise! Is 't al vijf jaren geleden, dat ze je wegsleepten, kort na de heerlijke viering van je 80ste verjaardag, oud en gebrekkelig als je was, naar die oorden der verschrikking, ver van kinderen en vrienden? Het is mij, of het gisteren gebeurde. Maar je beeld staat zo scherp in mijn herinnering, dat de tijd wegvalt. Ik zie het vrolijke, vriendelijke van je wezen, de warme blik, waarmee je de vrienden verwelkomde, die een genotvol uurtje bij je kwamen doorbrengen. Ik zie je als gulle gastvrouw, die altijd iets had aan te bieden in de hongertijden, omdat je bewaarde, wat je kinderen je stuurden, omdat het je grootste plezier was, te kunnen geven. Was je niet doodarm? Had je niet alles verloren, je mooi antieke zilver en het fijne tafelgoed, erdeel van een tante; heel je gezellig gastvrij huls; al je boeken, zelfs de kleinste herinnering aan je man hadden ze weggehaald; zwierf je niet in een vreemd land van het ene pensioen naar het andere, altijd gepijnigd door angst voor je zelf en je Joodse vrienden? Hoe kon het zijn dat je zo opgewekt bleef? Het kwam voort uit je groot en warm hart, dat altijd naar anderen uitging. En dat nobele in je karakter, versterkt met je standvastig volhouwen van wat je goed achtte, gaf er het grootste a



het eind van je leven prachtig tot uiting is gekomen, zoals de zon voor het ondergaan haar volle schoonheid ontplooit. Jij, die gewend was door vrienden met liefde omgeven en verzorgd te worden, die het leven en z'n nog mogelijke genoegens liefhad, je kon gedurende het drie-daags „transport“ en het verblijf in de hel van Auschwitz, je jongere lijdensgenoten een steun zijn door je ongelofelijke moed!

Dokter Lucie Adelsberger, die Luise in het ziekenhuis verzorgde en aan wie al haar vrienden grote dankbaarheid verschuldigd zijn, zegt van haar:

„Ondanks alle lichamelijke zwakte was Luise geestelijk van een elasticiteit, die ons jong

bijna beschaamd maakte. Aan haar geestkracht om stand te houden, konden de anderen een voorbeeld nemen. Van haar ziekbed uit was zij vol moederlijke zorg voor ons en bekommerde zich om de andere patienten“. Zij, die eens in halve bewusteloosheid bij een ongesteldheid, toen ze de behering over haar gedachten verloor, uitriep: „Ik wil niet naar Polen“, waaruit bleek, hoezeer de angst diep in haar verankerd was, wist, toen het gevreesde werkelijkheid was geworden, haar moed te herwinnen ter wille van anderen.

Diezelfde grootheid van ziel heeft Luise getoond in de vriendschap met Rosa Luxemburg. In 1896 had Rosa haar eerste artikel aan de „Neue Zeit“ gezonden, waarvan Karl Kautsky de algemeen hoog geëerde redacteur was, die ook door Rosa als „meester“ werd geëerbiedigd. Na drie jaar vestigde Rosa zich te Berlijn en werd een trouwe vriendin van het gezin Kautsky, waar ze ongeveer dagelijks kwam. Met Karl had ze de diepzinigste discussies; met de kinderen speelde ze uitbundig; tussen Luise en haar groeide een intieme vriendschap.

In de voorrede bij Rosa Luxemburgs brieven, door Luise geschreven, geeft zij een kleurrijk beeld van dit samenleven met Rosa. Zij noemt haar een dichterlijke natuur, die uit een altijd vloeiende bron putte. De vriendschap met Rosa is als een diamant, helder en zuiver. Luise doorziet het wezen van haar vriendin tot in de diepte, geeft haar wat zij nodig heeft, voor zich zelf niets eisend, hoewel ze veel ontving.

De eerste Russische revolutie had zulk een indruk op Rosa gemaakt, dat zij de methoden er van op Duitsland toepassen wilde, waardoor ze in strijd kwam met Karl Kautsky. Maar in het begin werden de geschillen door de grote persoonlijke vriendschap overbrugd. Doch toen

VROLIJKHEID

Het schijnt in tegenspraak met de behoeften van het menselijk gemoed, dat de theater-goden ons juist in het enige draaglijke jaargetijde weldoen met voorstellingen, niet slechts bestemd, doch ook geschikt om de dagelijkse zorgen te vergeten, terwijl wij in het somberste seizoen daarentegen dikwijls worden gedwongen kennis te nemen van toestanden, die ons het heffen van vermakelijkheidsbelasting op dit bedrijf soms als een bittere ironie doen gevoelen.

Dezer dagen hoorden wij, door een nauwelijks verstorven pret-orkaan heen, onze achterbuurman tegen zijn dame zeggen... „en zelfs de krant had er niets op aan te merken“. Daar zij het verband hiervan niet scheen te begrijpen, voegde hij er verklarend aan toe: „Die lui voelen zich namelijk verplicht, altijd ergens op te vitten“. Ach, dachten wij, was het maar zo eenvoudig. Was het maar zo, en niet andersom: namelijk dat die lui zich altijd verplicht voelen, te proberen in de vloed der van het toneel of gesuggereerde grappigheid althans iets te ontdekken, dat hun moeite toont en de aanwezigheid van een groot publiek rechtvaardigt. Als u wist, meneer, dachten wij, hoe blij die lui zijn als zij eens van harte kunnen meelachen. Daarom is het zo prettig, iets te kunnen vertellen van enkele gelegenheden, waarbij dat inderdaad mogelijk was. Op de avond dat de meneer die opmerking maakte, kostte het

echter volstrekt geen moeite, want die sloeg op

„Iene miene mutte“

het nieuwe cabaret-program van Wim Soefeld. Wij mogen wel zeggen „aan“, want die bleek volgens het programma de beste nummers zelf te hebben geleverd. Als volgende naam zou die van Peter Kellenbach, de muzikale leider, genoemd moeten worden, maar daarna begint het moeilijk te worden, vast te stellen, wie er het grootste aandeel aan had, dat „zelfs de kranten“ niets te vitten vonden. Ook het tempo van de voorstelling deed in moetheid voor dat van Mikkente en Strasburger niet onder. Om nu de indruk te vermijden, dat wij echt niets aan te merken zouden weten, willen wij zeggen, dat we het jammer vonden, dat de bijzondere talenten van Hetty Blok pas in het laatste nummer werden uitgedrukt, en dat Sonneveld het niet kon laten, de arme minister Lieftinck toch nog een keer te vernoemen...

Er werden in de zomer-programma's ook een paar vrolijke films vertoond, die ons met dankbaarheid jegens de makers vervulden, omdat wij er echt van harte om konden lachen. In de

„Luchtbrug naar Pimlico“

wordt op echt Engelse, en toch aan René Clair en Ernst Lubitsch herinnerende wijze heerlijk de draak gestoken met het gesol met de „kleine naties“. Wij vergaten helaas te noteren wie deze film heeft gemaakt, maar dat ziet u dan wel als u zelf gaat kijken. Deze farce heeft ook nog een leerzame kant: zij is opgedragen aan de nagedachtenis van

het bonnetboekje. En let nu eens op, hoe verouderd u die distributie-toestanden al voorkomt, en hoe ge geneigd zijt, u 'tóch wel een lijkje superieur te gaan voelen tegenover dat Engeland, waar zoveel zaken nog gerantsoeneerd zijn. Wij vergeten al te snel, dat onze boneloosheid maar schijnwelvaart is, en dat de opheffing van de distributie allerminst betekent, dat wij nu weer boven Jan zijn.

„'t Is feest vandaag“

is de Hollandse titel van de Franse film „Jour de fête“. Het feest is de jaarlijkse kermisdag in een Frans dorpje, die weinig verschilt van de kermisdagen in elk ander land. De naam van de maker, de twee meter lange Jacques Tati, zou men moeilijk kunnen vergeten, want hij speelt ook de hoofdrol, die van een niet al te schrandere dorpspostbode. Men zou hem te kort doen door te zeggen, dat hij als komiek een Franse kruising is tussen Charlie Chaplin en Harold Lloyd, maar zijn humor bevat wel elementen van hun beider witte-doeek persoonlijkheid, hoewel zij een geheel eigen aard heeft. Het verhaal navertellen kan, maar om het enigszins redelijk te doen zouden een paar bladzijden nodig zijn; dat is altijd een goed teken. Er waren veel kinderen in de zaal, die het even hard uitschaterden als de volwassenen. Dat is nog een goed teken. Naast ons zat wel een heer, die goed spier vertrok, maar dat maakte hem tot een opvallende verschijning.

„Jour de fête“ is een éémansfilm, bijna uitsluitend met dilettanten, en met een zeer gering bedrijfskapitaal opgenomen. Omstreeks het midden zou zij met enige bekorting waarschijnlijk gebaat zijn. N. B.

de geschillen telkens scherpere vormen aannemen, veranderde hun vriendschap in vijandschap. Deze tragedie leefde Luise smartelijk mede.

Zij zegt van Rosa: „De schatten van menselijkheid, die zij bezat, waren onuitputtelijk. Maar op politiek gebied was zij een ander mens. Haar hartstochtelijke natuur ging steeds langs rechte lijnen. Dan kende zij geen persoonlijke liefde of vriendschap. In partijconflicten geselde zij ieder compromis als lauwhed, zwakte, lafheid of verraad. Haar vlijmscherpe tong spaarde haar beste vrienden niet. Geen Spartacusbrief verscheen, waarin Rosa niet Kautsky vernietigde. Kautsky werd openlijk tot verrader, sociaal-patriot, Scheidemann, renegaat, verklaard”. In die tijd was Luise in Rome zwaar ziek geworden en bracht ongeveer twee jaar in ziekenhuizen door. Pas in 1916 zag zij Rosa in de gevangenis weer, voor wie nu de jaren van eeuwige gevangenschap met korte onderbrekingen haast tot aan haar dood zouden volgen. Luise's levenswerk was voor een groot deel aan dat van haar man verbonden. Op theoretisch en

literair gebied was zij voor hem een schitterende medewerkster. Hij hechtte veel aan haar oordeel. Alle artikelen, brochures en boeken moesten eerst door Luise gekeurd worden of ze overtuigend genoeg geschreven waren. Luise was de gulle gastvrouw, die alle woordvoerders van het internationale socialisme ontving, als zij een pelgrimstocht naar Karl Kautsky ondernamen. In deze bewogen tijden, in de jammerlijke strijd der sociaal-democraten onderling, deelde zij met volle overtuiging het standpunt van haar man. De weg die Rosa en de haren gingen, achtte zij verkeerd en hoogst nooittogtig. Kautsky had alle omgang met Rosa verboden. Ondanks dit alles, heeft Luise geen ogenblik enige inbreuk op haar liefde voor Rosa toegelaten. Zij trachtte altijd haar bewegredenen te begrijpen. Ja Luise zegt zelf, dat ondanks deze politieke tegenstellingen, haar vriendschap voor Rosa nog dieper en inniger is geworden. Rosa's brieven van de laatste jaren uit de gevangnissen zijn daarvoor een wondermooi getuigenis. Groot van karakter door haar warm hart, zo was Luise Kautsky.

M. WIBAUT—B. v. BERLEKOM

M. Mok, Strijd zonder einde. M. Stenvert & Zoon, Uitgevers, Meppel, 1948. 260 blz. geb. f 5,75.

De strijd zonder einde, die het onderwerp is van deze roman, is de strijd van Jan Bauer, bakker in het vissersdorp Stormoord, die zich weet op te werken tot de rijkste en invloedrijkste man van het dorp (Zandvoort?). De bakkerij maakt plaats voor een moderne fabriek, die zich telkens moet uitbreiden, er komt een badhotel in Stormoord en de ondernemingszin van Bauer maakt het arme vissersdorp tot een luxe badplaats. Maar de man, die tot dit alles de stoot heeft gegeven, ervaart pijnlijk dat deze sociale vooruitgang ook zijn bedenkelijke kanten heeft, doordat de cultuur die dit dorp eenmaal bezat, verloren gaat en door een voze schijncultuur wordt verdrongen. Deze rijke fabrikant is zich van het begin af bewust geweest, dat ook de strijd tegen de sociale misstanden tot zijn taak behoort, de strijd zonder einde, omdat onbegrip en miskenning telkens weer zijn bedoelingen doorkruisen. Zijn krachtige, onbuigzame persoonlijkheid komt natuurlijk herhaaldelijk in botsing, ook met zijn naaste omgeving. Wanneer zijn oudste zoon ten slotte in de dood vlucht, breekt zijn kracht: de man die levenslang gestreden heeft, geeft de strijd op. Dit einde is onverwacht en onbevredigend — of komt op deze roman een vervolg? Overigens heeft Mok van deze Jan Bauer een volkomen aanvaardbare figuur gemaakt, een man die uit zijn roeping en zijn geloof de kracht put om te strijden. Mok mag dan voor alles dichter zijn, ook als prozaïst bezit hij bepaalde kwaliteiten, terwijl deze roman zeker een vooruitgang betekent op zijn vroeger werk.

het boek in de wereld



Jeanne van Schaik-Willig, Marmer en Abrikozen, tekeningen van Maaike Braat. N.V. Querido's Uitg. Mij, Amsterdam.

Daar dit uit de welruimende titel niet zozeer blijkt, wil ik dadelijk zeggen dat „Marmer en Abrikozen” in het zuiden van Frankrijk te vinden zijn: een heel prettige, in elegant proza en toch genoeglijk vertellende reisbeschrijving, met afdwalingen naar verschillende nevenstreken des geestes, en met een dichtertlijk air. Niettemin zo realistisch, dat men al heimwee krijgt naar de beschreven streek, zonder er ooit te zijn geweest. Mevrouw van Schaik ging niet te voet naar Rome, maar per trein naar het grensland tussen Frankrijk en Spanje; zij zag er allerlei dingen, die Bertus Aafjes waarschijnlijk niet zou hebben gezien en waarvan ik vermoed, dat vele mannen ze niet zouden hebben opgemerkt. Dat is eens iets anders, en zeker niets minders. De illustraties van Maaike Braat zijn sympathiek en bescheiden. Bij gebrek aan een eigen reis één van de beste surrogaten.

Jean la Fontaine, De krekels en de mier, en andere fabels. Strengholt's Uitg. Mij N.V., Amsterdam.

Aan de uitgaven van la Fontaine's fabels is er

onlangs weer één toegevoegd, verlicht door een dozijn etsen van Jeanne Bieruma Costing en met toelichtende teksten van J. W. F. Weremans Buning. Het is een tot slechts 1000 genummerde en door de beide medewerkers gesigende exemplaren beperkte uitgave. De twaalf fabels, die het boek bevat, zijn in de oorspronkelijke taal gedrukt en ook de illustraties openen geen nieuwe vergezichten, zodat de grootste attractie door de inderdaad zeer boeiende toelichting wordt gevormd. Daar het werk reeds in 1945 werd gedrukt, zou men het volgens onze huidige, alweer gestegen standaard, misschien niet als een klein noemen, maar het voldoet aan zeer behoorlijke typografische etsen, en de kleur van het papier — och, zouden het de ware liefhebbers zijn, die daárop letten? N. H.

Hanny Michaelis, Klein voorspel. J. M. Meulenhoff, Amsterdam, 1949. Ingeb. f 2,90.

Hanny Michaelis heeft in de reeks „De Ceder” een bundeltje gedichten uitgegeven, die opvallen door een sympathieke eenvoud. Een jonge vrouw die vóór alles vrouw is, heeft hier voor eenvoudige, algemeen-menselijke gedachten en ervaringen de vorm gevonden, die daarmee in overeenstemming is, en uit deze harmonie van vorm en inhoud zijn verzen geboren, die ook diegenen kunnen aanspreken, voor wie de poëzie doorgaans een gesloten boek blijft. En toch zijn deze gedichten geen „simple liedjes”: Hanny Michaelis is een dichteres, aan wier technische kwaliteiten men evenmin kan twifelen als aan de diepte en de zuiverheid van haar gemoedsleven. Dit bundeltje wekt verwachtingen, inderdaad maar een klein voorspel te zijn van hetgeen we in de toekomst nog van haar tegemoet mogen zien.

Sprokkelingen

Het maandblad van de Hervormde Jeugdraad „Het geladen schip” (s-Gravenhage, Scheveningseweg 72) heeft een van zijn nummers (no. 3) zo goed als geheel aan het Indonesische probleem gewijd, en dat op een wijze, die alle lof verdient. We noemen met name het art. van de hoofdredacteur W. G. Bezemer, „Right must be done” („Er moet recht geschieden”) en dat van de christen-Indonesische predikant C. Matsheru, „Indonesia merdeka”. De laatste schrijft daarin o.a.: „Nederland leert langzaam, helaas te langzaam, want deze leerschool kost bloed, kostbaar bloed van Nederlanders en Indonesiërs. Nederland leert te langzaam: wij willen geen geschenken vrijheid en geen symbolische Republiek, maar de werkelijke Vrijheid en de werkelijke Republiek van president Sukarno en vice-president Moh. Hatta en hun kabinet... Er is maar één Indonesië waarvoor wij, Indonesiërs, ons willen inzetten én dat is: Indonesia Merdeka, Indonesië Vrij. Dit is het Indonesië waarvoor wij werken, waaraan wij denken, en... waarvoor wij vurig bidden. Ja ook en vooral dit laatste”. P. J. M.

HET DIENSTMEISJE

Terwijl zij water in het teiltje giet,
— zij zingt erbij, en waarom zou zij niet? —
komt haar de doelloosheid van haar bestaan
als een getergd, kwaadaardig dier bespringen:
zij ziet zichzelf als uit een spiegel aan —
bevreemd, geschrokken houdt zij op met zingen.
Dit is zijzelf, dit leven is haar leven;
door sleur en moeizaam plichtsbeseft gedreven
vroet zij zich door haar werk en komt nooit klaar.
Verbijsterd en mistroostig kijkt zij naar
haar rode handen, jammerlijk gehavend. —
Totdat de klok haar plotseling verrast:
zij recht haar rug — het loopt al naar de avond —
dan grijpt haar hand getroost de vatenkwast.

HANNY MICHAELIS

(utt: Klein voorspel — Amsterdam, J. M. Meulenhoff, 1949).

(vervolg van pag. 8)

sche volken. Dit echter kan alleen slagen indien het zich, in plaats van met feodaal-reactionnaire elementen, verbindt met het spel groeiende democratisch socialisme van het oosten. Op de koers welke Amerika zal sturen hebben wij geen invloed, op die van ons eigen land slechts weinig. Maar als socialisten moeten wij uitspreken: de Ronde-Tafelconferentie en de soevereine staten van Indonesië hebben slechts waarde, wanneer zij de mogelijkheid openen voor een democratisch socialistische ontwikkeling. Wij hebben de republiek gesteund omdat haar onafhankelijkheid een voorwaarde was voor verdere stappen. Wij zullen zodra zij een feit is de socialistische partijen in deze republiek moeten steunen.

vonken

12,00 (maximum 4 regels)
ledere regel meer 35 cent.

Welke Vlamkampen heeft
scheerapparaten „PHILISHAVE“
gebruikt en vergeet aan eigen-
baar terug te geven?
Vriendelijk verzoekt terug te
bezorgen op bureau „De
Vlam“ t.a.v. Al Jongkind.

WINS IS TROEF

Gemeenschap Alex Wins
Voor Cabaretavonden
en Kinderfeesten
Toppasstraat 21, A'dam-Z.
Telefoon 31888.

MAARTEN KULK

planoleraar, kan nog enkele
lessen aan huis geven. Con-
dities na afspraak. Brieven
n/a ATVA, Marktstraat 284,
Amsterdam.

ENKELDAKSTRONT

te koop gevraagd, model Kamp
Eerde. Brieven onder nr 953,
Singer 136, Amsterdam.

Wij ontvingen zojuist

de tweede uitgave van het nieuwe internationale
discussieblad.

CONFRONTATION INTERNATIONALE

Revue Internationale de Discussion

(in de Franse taal) 64 pagina's.

Onder de voorlopige redactie van Marcel Baudrère,
Yves Dechezeles, Albert Demaziere, Paul Parisot,
Marcel Rousseau (Frankrijk), Juan Andrade,
Willebaldo Solano (Spanje), Max Schachtman,
Henry Judd (Amerika).

In deze aflevering:

Les Tendances du Mouvement Ouvrier Espagnol; W.
Solano. — L'Aube socialiste poindra-t-elle aux U.S.A.;
André-Gelo. — Agonie du régime colonial; Ahmed
Alaoui. — De Tito & Mao toe'toeng; A. Demaziere. —
„Un Fils de l'Oncle Tom Juke Richard Wright; M. Rau-
frère, en vele andere artikelen en studies.

Alle tot nu toe verschenen afleveringen kunt U bestellen
bij de Redactie „De Vlam“, Singer 136, Amsterdam-C.
Abonnementen worden hier eveneens aangenomen.
Prijs per nummer /1,25. Jaarabonnement: (het blad ver-
schijnt twee-maandelijks) /8,50.

perspectieven

het maandblad met nieuwe ideeën.

Uit de inh. van het Julinummer (166 jrg.):
Prof. M. Heidegger: „De betekenis van het
woord „Humanisme“ — C. de Ligter, Kossun
„Charles Morgan“ — Job Scholtze: „Wie
schuwen wij?“

Abonnementprijs slechts f 6 per jaar.

Vraagt een gratis proefnummer bij de

Administratie: **WILGENHOF, 's-GRAVELAND**

BOEKENCLUB „DE VONK“

J. Smelik: Door de branding	/3,50
W. Hutscenruyter: Consonanten en dissonanten	2,75
Herinneringen (ing.)	3,25
Dr J. B. Schepers: Troestera als Fries dichter	2,50
Lode Cantens: Ergens is het lente	2,50
Henri Borel: Kwan Yin	2,75
Hans van Haaren: Hollandse rouw	2,75
Freutke Mulford: Zwigende kracht	1,75
Bouddier-Bakker: De moderne vrouw en haar tekort	1,95
Werner: Verbroken boeken. Jules Verne: Meester der wereld. Haraden: Voorbijaagde schepen in donkere nacht. 3 delen in 1 band	2,95
D. v. d. Zee: Vermetel voorgelacht	2,25
D. v. d. Zee: Van Diemans Hoede Vlucht	2,25
V. Embden: Darwinisme en Democratie	3,50
Prof. Casimir, e.a.: Humor in Holland	4,75
Dr Cornelia de Lange: De geestelijke en lichamelijke opvoeding van het kind	2,95
Prof. M. Valkhoff: De expansie van het Nederl. Dr W. Doorenbosch: Geschiedenis der Letterk. Petri: Fremdwörterbuch	1,95
Frank Fox: Switzerland (Eng.)	5,—
P. H. Ritter: De blinde reis	1,60
Jeanne Oterdaal: Ruth, de kleine koningin	1,75
v. d. Tempel en Boekman: De sociale verzekering in Nederland	1,25
de Veste: Trouw-Rings voor het onze Holland	2,25
Hent v. Hengel: Grenzen	2,75
Peter Bakker: Halmen van de Hoop	2,75
Moltres: De burger-edelman	2,75
Jan Feith: Schetsen van een journalist	2,75
Cozzens: S. S. San Pedro	2,75
B. Lumey: Nieuwe Vaart	2,50
Commissie SDAP-NVJ: Het militaire vraagstuk	2,25
Jan Pieter Heys: Een bloemlezing uit diens gedichten	1,25
Dr W. J. Koppius: Etia Palm, Nederlands eerste feministe	2,25
C. S. Coene: Muziek over het water	1,25
Jean Tousseull: De rots van de moeder gods	1,50
Sjeljow: Een oud vrouwtje	1,50
E. Coenraads: Eiland van geluk	1,90
Dr L. Heyermans: Gezondheidsleer voor arbeiders	1,40
A. Drost: De pestilentie van Katwijk 1655	2,95
R. Bijlstra: Geheim Archief	2,95
Adriant Engels: 50 jaar voetbalprestaties	2,75
Prof. Escher: De methodes der Graf Verstelling Carr: Het nationalisme in de intern. Politiek	3,90
André Gide: Nieuwe spijzen	2,25
W. v. Holander: Levensgezellen	4,90
Mc-stull: Brieven aan Waltman	2,90
S. Braad: Onze kinderen van 10 tot 15	2,75
Dr J. Bruys: Op de grens der volwassenheid	3,50
Dr J. Bruys: De rechten van de mens	3,50
Schubart: Geestelijke omwenteling	3,25

Toezending uitsluitend na ontvangst van postwissel of storting of overschrijving op post giro rekening 411.706 ten name van C. E. Smit. Bestelt uw boeken bij

BOEKENCLUB „DE VONK“
SINGER 136 - AMSTERDAM-C.

JOH. W. E. RIEMENS

UNIVERSELE DEMOCRATIE DE DERDE MACHT

Strijden voor een Wereldvredeplan.

Prof. Dr C. A. Mennicke zegt over dit boek:

„Het boek van Joh. W. E. Riemen, „Universele Democratie, de derde macht“, betekent tegenover andere boeken van dit soort uit vroeger jaren ongetwijfeld een vooruitgang. De schrijver heeft goed begrepen dat algemeenheden, vooral wat deze kwestie betreft, op de mensen weinig of geen indruk meer maken. Hij heeft dus moete gedaan, zich zo concreet mogelijk voor te stellen, welke stappen achtervolgens gedaan moeten worden tenselnde tot een realisering van de door hem geopperde principiële denkbeelden te komen. Het is nu eenmaal zo, dat wij de durf van het enthousiasmo niet kunnen ontberen, wanneer wij de kans willen krijgen om een zeer gereduceerde mogelijkheid te verwezenlijken; en ik herhaal: tegenover publicaties als die van Bertha van Suttner, Malwilda van Meysenburgh, Hermann Fried, prof. Quidda, Bart de Ligt of Max Webberg is het werk van Riemen een tooneel van realisme en daarmee ongetwijfeld een stap in de goede richting.“

Omvang 250 pagina's. Veelkleurig omslag. Gebrocheerd f 4,90. In heel linnen f 6,50.

C. HAFKAMP, UITGEVER, AMSTERDAM,
Telefoon 49315, Keizersgracht 135, Giro 400904.

Gelieve mij te zenden:

1) via boekhandel
rechtstreeks van de uitgever

..... ex. JOH. W. E. RIEMENS:
„UNIVERSELE DEMOCRATIE, DE DERDE MACHT“
(ing. f 4,90) — Geb f 6,50)

Naam:

Adres:

Handtekening:

1) Doorhalen wat niet wordt verlangd.

LAAG-SOEREN, Gelderland.
Janina Hoeve te m. van bos
en heide, Pension f 5,- p.d.p.p.
van 25 Juni tot 3 Juli, van 15
t/m 23 Juli en 13 Aug. t/m
September. Tevens kampeerge-
legenheid zonder tent. Een-
bedruewg. K. 1.

Appelscha, Friesland.
Soekt U een kampeerterrein op Ter-
schelling, alleen voor meisjes?
Vraagt U eens bij ons aan.
„In Goede Haven“, aan de
badweg te Midland f 0,25 p.
nacht.

RUUSTIGE VACANTIE
tegenwoordig der bossen bij vis-
water Spanneburg en zeld-
dorado Langweer. Modern in-
gericht. f 6,- per dag per per-
soon, uitke Koopmans, Sint
Nicolaas 231 (Friesland).

Putten op de Veluwe. Vacan-
tiehuis „Op de Pol“ Gezin-
kamen, van 2 tot 4 personen.
Twee slaapzalen. Stromend
water. Prima keuken. Modern
ingericht. Prachtig gelegen
Gezellige en kameradchaps-
pelijke sfeer. Vraagt onze uit-
voertge prospectus.
Corry en Cor Wilders

HEELSUM
Vacantieverblijf aangeboden
bij bos en veid. Veget. diët.
Dr Bircher Benner 1 pers. f 6,-
2 pers. f 11,- p.d. Geen footen.
„Op de Hoogte“ Bannekome-
weg 20.

Breng Uw vakantie door in de
kleinste der elf steden van
Friesland. Zeilen en vissen
Prima keuken „De Stadsher-
berg“, H. B. de Jong. Tel. 9
Sloten Fr.

Kampeercentrum
„DE WATERVAL“
Beekbergen, heeft van 6-13
Aug. en na 20 Aug. nog enkele
plaatsen vrij op de slaapzalen.
Na 20 Aug. aparte barak of
grote tent voor groep. Vraagt
prospectus! Tel. 252.

Adverteert

in

DE VLAM

G. A. VAN OORSCHOT UITGEVER

AMSTERDAM-C., HERENGKACHT 613.

EINDELIJK ECHT!

Ondergetekende verzoekt om toezending van ek.
van de authentieke MAX HAVELAAR door Miltatull
a f 6,90.

via de erkende boekhandel

Naam:

Adres:

Woonplaats:

Handtekening:

aan Hlawg

G E H E I M.

Verbinding: No.12

21 Juli 1949.

Doss.27/36

Onderwerp: Progressieve Lectuur Vereniging "Nederland - Indonesië"

Datum ontvangst bericht: 15 Juli 1949

Betrouwbaarheid berichtgever: betrouwbaar

Waardering bericht: betrouwbaar

Tevens bericht gezonden aan:---

Medewerkende instanties:---

Ondernomen actie:---

Ⓢ

Vo:
22 JULI 1949
ACD/ 66504

B.O.S. van 27 Juni 1949

No.62687 M.v.A.Z.

Naar aanleiding van nevenvermeld schrijven wordt het volgende medegedeeld:

Jacobus Johannes MAATMAN, geboren te Amsterdam 21 Augustus 1888, wonende Kamillestraat No.29 te 's-Gravenhage, vestigde zich op 10 September 1937 aldaar, komende uit Magelang (Indonesië).

Hij is gepensionneerd onderwijzer. Na de oorlog toonde hij zich ten aanzien van de Indonesische kwestie progressief. In het algemeen trad hij echter niet op de voorgrond. Zijn naam is in Indonesische kringen vrijwel niet bekend. Sinds enkele jaren is hij lid van de Vereniging "Nederland - Indonesië", waarvan hij sinds korte tijd secretaris is. (ein-

de)
3

α

OD 296.

63619
7 JUNI 1949
3 JUNI 1949. <i>AGD</i>

NOTITIE VAN B.VIII.

Bijl.: 1.

GEHEIM.

Ontvangen van B.St. een circulaire van de
Vereniging "Nederland-Indonesië" van 7 Mei 1949.

Verzoeken te agenderen en opbergen in OD.296.

B.VIII.

progressief-denkend Nederland. Wij willen een poging doen hierin verbetering te brengen, maar hebben hiertoe Uw aller medewerking nodig.

Daarom verzoeken wij onze leden:

- 1) hun progressieve week- en maandbladen na lezing niet te vernietigen, maar te sturen aan ons secretariaat (Kamillestraat 29);
 - 2) aan het secretariaat toe te sturen de namen en volledige adressen van familieleden, vrienden en kennissen van elke landaard in Indonesië, van wie kan worden verwacht, dat ze deze literatuur in meerdere of mindere mate zullen waarderen.
- Het secretariaat zorgt dan voor de verdere expeditie naar Indonesië.

Het Bestuur van de afdeling Den Haag zal de redacties van enige progressieve week- en maandbladen vragen, voor dit doel een beperkt aantal exemplaren gratis beschikbaar te stellen. Het Bestuur denkt hierbij o.a. aan: Vrij Nederland, De Vrije Katheder, De Groene, De Nieuwe Stem en De Nieuwe Koers.

Wij willen ook de Indonesiërs, die hier in Holland vertoeven en van wie verondersteld kan worden, dat zij deze lectuur niet onder ogen krijgen, met deze actie trachten te bereiken.

H E L P T A L L E N M E E !

Namens het Bestuur van de

Afd. Den Haag,

de Secretaris,

J.J. Maatman,
Kamillestraat 29.

- 7 -

Contributie 1948 en 1949

De penningmeester verzoekt alle leden, die hun contributie over 1948 en/of '49 nog niet hebben voldaan deze te storten op girorekening No. 2 3 8 8 4 0 ten name van de penningmeester, dehr. T.P.J. van Wanrooy, Halewijnlaan 143, Voorburg.

- 1 -

B VIII

VERENIGING NEDERLAND-INDONESIË

Afdeling Den Haag

Kamillestraat 29 - Tel. 338042
Giro No. 238840 +
ten name van Penningmeester
Nederland-Indonesië Den Haag .

DEN HAAG, 7 Mei 1949.

A a n de leden van de Afd. Den Haag

Onderwerp:

Lectuur voor Indonesië

Het Bestuur van de Afd. Den Haag wil een poging doen, de meer progressieve lectuur, die in Nederland verschijnt, onder de ogen te brengen van onze militairen in Indonesië, van onze ambtenaren, van het personeel in dienst van particuliere instellingen en verder onder de ogen van ieder in Indonesië, ongeacht de landaard, die hierin enig belang zou kunnen stellen.

Men kent in Indonesië deze lectuur niet of ternauwernood, terwijl weekbladen als: Elseviers Weekblad en De Linie als 't ware aan ieder worden opgedrongen.

Men weet dus niet, wat er leeft in

DRUKWERK

Mej. J. J. J. J.
Mevrouw
De heer

Kamillest



Uw schrijven No. 30889
van 16 Maart 1948.

24 Mei 1949 .

bijlagen: twee

Onderwerp: Vereniging:
"Nederland-Indonesië".

G e h e i m .

Volgen

25 MEI 1949

ACD/62000

In antwoord op het boven aangehaalde schrijven, wordt het volgende medegedeeld:

Nadat in het dezerzijds schrijven No. 2645 B - 48 van 25 October 1948 was bericht, dat de uitgifte van het; "Indonesië Bulletin" door de vereniging: "Nederland-Indonesië" mogelijk was door de financiële steun, welke vermoedelijk hiervoor door de voorzitter van de afdeling 's Gravenhage dezer vereniging, Albert de la Court, werd verleend, werd in December 1948 de uitgifte van het orgaan gestaakt.

In een hierover uitgegeven circulaire, welke bij schrijven No. 435-28-49 van 18 Januari 1949 werd toegezonden, werd medegedeeld, dat in principe was besloten, om de uitgifte van het "Indonesië Bulletin" te staken en daarover op de algemene vergadering van de vereniging "Nederland-Indonesië", welke vergadering einde Januari of begin Februari 1949 zou worden gehouden, een nadere uiteenzetting zou worden gegeven. Deze algemene vergadering werd tot heden nog niet gehouden, terwijl voorzover bekend tot dusver betreffende het stopzetten der uitgifte van het blad, nog geen nadere uiteenzetting werd gegeven.

Betreffende de vereniging: "Nederland-Indonesië" zij medegedeeld, dat alhoewel daaromtrent nog geen definitieve besluit schijnt te zijn genomen, met vrij grote zekerheid kan worden aangenomen, dat: "Nederland-Indonesië" als vereniging heeft opgehouden te bestaan.

De oorzaak hiervan moet worden gezocht in de controverse, welke in de boezem der vereniging bestond, tussen de Indonesiërs en communistisch georiënteerde leden ener- en de meer gematigde leden anderzijds, omtrent de actie welke door de vereniging diende te worden gevoerd inzake de Indonesische kwestie en de houding welke volgens deze eerste groepen moest worden aangenomen t.o.v. de leiders van de communistische opstand te Madioen. Dit alles kwam o.a. zeer sterk tot uiting in het betoog zoals dit door Ir. Rutgers werd gehouden, op de weekend conferentie, welke door de vereniging op 20 en 21 November 1948 te Amersfoort werd gehouden. Het gevolg hiervan was, dat kennelijk geïnspireerd door de C.P.N. leiding, enige dagen na deze conferentie te Amersfoort, door de eerste groepen, het Comité: "Hulp aan Indonesië" werd opgericht.

Nadat op 19 December 1948 door de Nederlandse troepen in Indonesië, de tweede politionele actie werd ingezet, hebben velen der gematigde leden van "Nederland-Indonesië" deelgenomen aan de actie daartegen gevoerd door het "Comité voor de Vrede in Indonesië" en zich mogelijk aangesloten bij dit Comité.

In verband met deze tweede politionele actie, werd door het landelijk bestuur van "Nederland-Indonesië" de hierbij als bijlage gevoegde verklaring uitgegeven en het eveneens hierbij gevoegde telegram verzonden aan de voorzitter van de Indonesische delegatie bij de Veiligheidsraad. Nadien werd niets meer vernomen omtrent het voortbestaan van de ver-

eniging.

Ook van de afdeling Amsterdam werd sedert geruimen tijd niets meer vernomen. Op de besloten bijeenkomst van deze afdeling, welke op 28 October 1948 werd gehouden - zie het dezerzijds schrijven No 6145 - 28 - 48 van 2 November 1948 - werden wel verschillende plannen bekend gemaakt, om gedurende de wintermaanden tot grotere activiteit te komen, doch geen van deze plannen werden ten uitvoer gelegd.

Nadat op 24 December 1948, door de afdeling Amsterdam een circulaire was verspreid onder de leden, waarin werd medegedeeld, dat in samenwerking met het "Comité voor de Vrede in Indonesië", op Zondag 26 December 1948 te Amsterdam een openbare vergadering zou worden gehouden, om te protesteren tegen de agressieve politiek, zoals deze door de Nederlandse regering in Indonesië werd gevoerd en waarin de leden werden aangespoord om deze vergadering bij te wonen, werd verder ook van deze afdeling niets meer vernomen. Einde.

No. 13 V

O.2.

Koç

Het landelijk bestuur van de vereniging Nederland-Indonesië geeft hierbij uiting aan gevoelens van diepe verontwaardiging wegens het optreden van de Nederlandse regering door geweld van wapenen tegen de Republiek Indonesië. Het bestuur acht dit geweld ten zeerste verwerpelijk en een bedreiging van de vrijheid van geheel Indonesië.

Telegram verzonden aan de voorzitter van de Indonesische delegatie bij de Veiligheidsraad:

De vereniging Nederland-Indonesië leeft intens mee met ~~het~~ Uw volk, wenst U wijsheid en kracht, hoopt op rechtvaardige beslissing Veiligheidsraad. Wertheim, Sunito, Klinkenberg.

B.62687.

IV. RD.2

~~HET HOOFD VAN DE DIENST~~

Actie A.N.V.A.

GEHEIM

Hiermede heb ik de eer U te berichten, dat in "Vredesactie", orgaan van de "Algemene Nederlandse Vredes Actie" (A.N.V.A.) van Mei 1949 het volgende artikel voorkomt.

Het bestuur van de afdeling Den Haag van de Vereniging "Nederland-Indonesië" wil een poging doen de meer progressieve lectuur, die in Nederland verschijnt, onder de ogen te brengen van onze militairen in Indonesië, van onze ambtenaren, van het personeel in dienst van particuliere instellingen en verder onder de ogen van ieder in Indonesië, ongeacht de landaard, die hierin enig belang kunnen stellen. Men kent in Indonesië deze lectuur niet of ternauwernood, terwijl weekbladen als "Elsevier's Weekblad", "De Linie" enz. als 't ware aan ieder worden opgedrongen. Men weet dus niet wat er leeft in progressief denkend Nederland. Bovengenoemd bestuur wil een poging doen hierin verbetering te brengen. Wij verzoeken daarom onze leden en ieder, die dit artikel mocht lezen

1. hun progressieve week- en maandbladen na lezing niet te vernietigen, maar te sturen aan de secretaris van bovengenoemde vereniging: J.J. MAATMAN, Kamillestraat 29 Den Haag;

2. aan hetzelfde secretariaat toe te sturen de namen en volledige adressen van familieleden, vrienden en kennissen van elke landaard in Indonesië, van wie kan worden verwacht, dat ze deze lectuur in meer of mindere mate zullen waarderen.

Bovengenoemd secretariaat zorgt dan verder voor doorzending naar Indonesië.

Ook de Indonesiërs, die hier in Holland vertoeven en van wie verondersteld kan worden, dat zij deze lectuur niet onder ogen krijgen, zal men met deze actie zien te bereiken.

De in het artikel genoemde Maatman is genaamd Jacobus Johannes MAATMAN, geb. 21-8-1888 te Amsterdam, gep. Oost-Indisch ambtenaar, wonende Kamillestraat 29 te 's-Gravenhage.

HET HOOFD VAN DE DIENST,
namens deze:

De Heer Hoofd Sectie 3 B
van de Generale Staf,
te 's-GRAVENHAGE.

L.L. van Laere.

MINISTERIE VAN ALGEMENE ZAKEN

B.
No. 62687.

's-Gravenhage, 27 Juni 1949.

Onderw.: Progressieve lectuur
Vereniging "Nederland-
Indonesië".

UITGEBOERT

VIII. 12.4.

GEHEIM.

Met verwijzing naar het geheime rapport van Uw Inlichtingendienst van 21 Mei j.l., Doss. 27/36, handelende over het in hoofde dezes vermelde onderwerp, heb ik de eer U te verzoeken mij wel nader te willen inlichten over de politieke antecedenten enz. van de daarin genoemde persoon van J.J. MAATMAN.

HET HOOFD VAN DE DIENST,
voor deze:

Aan de Heer
Hoofdcmissaris van Politie,
te
's-GRAVENHAGE.

L.L. van Laere.

A 66504

G E H E I M.

Volgno.

23 MEI 1949

21 Mei 1949

ACD/62607

Verbinding: No.12

Doss.27/36

Onderwerp: Progressieve lectuur Vereniging "Nederland - Indonesië"

Datum ontvangst bericht: 19 Mei 1949

Betrouwbaarheid berichtgever:---

Waardering bericht:---

Tevens bericht gezonden aan:---

Medewerkende instanties:---

Ondernomen actie:---

Hierbij wordt toegezonden afschrift van een artikel, voorkomende in het blad "Vredesactie", orgaan van de "Algemene Nederlandse Vredes Actie" (A.N.V.A.), editie Mei 1949.

De in dit artikel genoemde MAATMAN is:

Jacobus Johannes MAATMAN, geboren 21 Augustus 1888 te Amsterdam, gepensionneerd Oost-Indisch ambtenaar, wonende Kamillestraat No.29 te 's-Gravenhage.

MAATMAN voornoemd vestigde zich op 10 September 1937 te 's-Gravenhage, komende van Magelang (Indonesië). (einde)

A f s c h r i f t.

"Vredesactie" "Algemene Nederlandse Vredes Actie" (A.N.V.A.), Mei 1949.

Het bestuur van de afd. Den Haag van de Vereniging "Nederland - Indonesië" wil een poging doen de meer progressieve lectuur, die in Nederland verschijnt, onder de ogen te brengen van onze militairen in Indonesië, van onze ambtenaren, van het personeel in dienst van particuliere instellingen en verder onder de ogen van ieder in Indonesië, ongeacht de landaard, die hierin enig belang kunnen stellen. Men kent in Indonesië deze lectuur niet of ternauwernood, terwijl weekbladen als "Elseviers' Weekblad", "De Linie" enz als 't ware aan ieder worden opgedrongen. Men weet dus niet wat er leeft in progressief denkend Nederland. Bovengenoemd bestuur wil een poging doen hierin verbetering te brengen. Wij verzoeken daarom onze leden en ieder, die dit artikel mocht lezen

1. hun progressieve week- en maandbladen na lezing niet te vernietigen, maar te sturen aan de secretaris van bovengenoemde Vereniging: J.J.MAATMAN, Kamillestraat 29, Den Haag;
 2. aan ditzelfde secretariaat toe te sturen de namen en volledige adressen van familieleden, vrienden en kennissen van elke landaard in Indonesië, vanwie kan worden verwacht, dat ze deze literatuur in meer of mindere mate zullen waarderen.
- Bovengenoemd secretariaat zorgt dan verder voor doorzending naar Indonesië.

Ook de Indonesiërs, die hier in Holland vertoeven en van wie verondersteld kan worden, dat zij deze lectuur niet onder ogen krijgen, zal men met deze actie zien te bereiken

*Indonesië
C.M.I. Document
Van de C.M.I.*

Vol. 60260
12 APR 1949 20 APR. 1949
Exemplaar Nr.: 4

12 APR 1949

20 APR. 1949

Exemplaar Nr.: 4

CENTRALE MILITAIRE INLICHTINGDIENST
DOCUMENTA T I E
Geleidebrief.

[Handwritten signature]

G E H E I M .
=====

C.M.I. Document Nr.: 5648

Ontvangen: 20/2-1949

Van: CMI Kantoor Jogja

Gegevens betreffende inbeslagname: Uit het archief van het vmlg.
Rep. Min. van Buitenl.Zaken.

Taal: Bah. Indon.

Gedateerd: 27/9-1947

Getypt.

Aantal blz.: 2

Aantal copieen: afschrift

Gewaardeerd door No. 7 op 30/3

Vertaald door No. 8 op 4/4

Korte beschrijving:

Een afschrift van de notulen van een vergadering van een delegatie van de "Vereniging Nederland - Indonesia" met Republ. autoriteiten (H.A.SALIM, SJAHRIR en SUBANDRIO) op 27/9-1947 in Rutland Court 16 te Londen.

Noot Doc.: Vide tevens C.M.I. Document Nr.: 5271.

DISTRIBUTIE:

Exemplaar Nr.:

- | | | | |
|----|---------------------------------|-----------------|-----------|
| x) | 2x Min. van Buitenl.Zaken) | dtk van Lt.Kol. | 1 & 2 |
| x) | 1x Min. van O. G. |) Mr. G.P.Kies | 3 |
| | 2x C.V.D. Den Haag |) | 4 & 5 |
| | 2x Kabinet Clg. (1 ex Lt.Zalme) | | 6 & 7 |
| | 1x Chef Gen.Staf | | 8 |
| | 1x Parket P.G. | | 9 |
| x) | 3x DIRVO | | 10 t/m 12 |
| | 3x Lt.Kol. Mr. G.P.Kies, Minog | | 13 t/m 15 |
| x) | 2x Directeur C.M.I. | | 16 & 17 |
| | 1x Hr. Leeuwandal | | 18 |
| | 1x Kapt. de Loo | | 19 |
| x) | 1x Sie Buitenland | | 20 |
| | 2x Afdeling I-1 (Java Alg.) | | 21 & 22 |
| | 1x Afdeling II | | 23 |
| | 1x Afdeling III | | 24 |
| | 1x Afdeling V | | 25 |
| | Extra | | 26 t/m 35 |

x) plus C.M.I.Doc.No. 5271.

Typ.: th.

BUNDEL No.-

VERTALING:

Bespreking met de delegatie der VERENIGING NEDERLAND-
INDONESIË, gehouden op 27 September 1947 in 16 Rutland Court
LONDEN.

Van Indonesische zijde zijn aanwezig de heren:
A. AGOES SALIM
SJAHRIR
SOEBANDRIO.

op kaart

Van de zijde der Vereniging Nederland-Indonesie:	
Vice-Voorzitter	X: Prof. Dr. W.F. WERTHEIM.
Vice-Voorzitter	X: SOENITO
Secretaris	X: J.W.E. RIEMENS.
Bestuursleden	X: E. GOBEE
	X: ALB. de la COURT
	X: H.M. van RANDWIJK.

Het doel der besprekingen: De Nederlandse afgevaardigden wenssen een onderhoud te hebben met SJAHRIR cs. ter verkrijging van een bredere visie op het gehele complex der Indonesische politiek, opdat zij de activiteiten van de Vereniging Nederland-Indonesie in Nederland in overeenstemming zullen kunnen brengen met het standpunt en de wenssen van de Regering der Republiek Indonesia.

Prof. WERTHEIM deelt mede, dat de Vereniging Nederland-Indonesie in het bijzonder en de progressieve groep in Nederland in het algemeen tot op heden nog geen succesvolle actie in het belang van de Republiek Indonesia hebben kunnen ondernemen. Obk de arbeiders zijn niet bij machte om de wapen- en troepentransporten naar Indonesie te boycotten. De progressieve groep in Nederland is klein en geïsoleerd. In verband daarmee heeft de komst van de afgevaardigden der Vereniging te LONDEN om een onderhoud te hebben met SJAHRIR c.s. in geen geval ten doel om de sterkte en verdiensten der Vereniging te laten zien, zij zijn juist voornemens om advies van Indonesische zijde in te winnen. Prof. WERTHEIM begint met de vraag te stellen of de op 6 Augustus jl. door de Vereniging Nederland-Indonesie gepubliceerde resolutie de goedkeuring wegdraagt van SJAHRIR c.s. De heer SJAHRIR gaat in het algemeen accoord met de inhoud van meergenoemde resolutie. Hij deelt den afgevaardigden van de Vereniging Nederland-Indonesie mede, dat er eerst een oplossing dient gevonden te worden voor het militaire vraagstuk; bedoeld vraagstuk is het belangrijkste. Indien de Nederlanders hun troepen niet terugtrekken, betekent dit, dat zij het bestaan van de Republiek nog steeds met geweld bedreigen.

Op de vraag van Prof. WERTHEIM of het als een juiste stap kan worden beschouwd, indien de vereniging zich met een verzoek tot Koningin WILHELMINA richt om een officiële verklaring af te leggen, dat de Nederlandse troepen op 1 Januari 1949 zullen worden teruggetrokken en of bedoeld bevel van WILHELMINA door het Indonesische volk met meer waardering zal worden ontvangen, verklaart de heer SJAHRIR, dat de door de Vereniging te nemen stap inderdaad goed is. Doch Bung SJAHRIR is de mening toegedaan, dat Koningin WILHELMINA slechts dan bedoelde order zal uitvaardigen, indien het Nederlandse kabinet ermee accoord gaat.

Zolang dit niet het geval is, is het uitgesloten, dat WILHELMINA bedoelde order zal uitvaardigen. Prof. WERTHEIM is het ermee eens en deelt voorts mede, dat zij het voornemen koesteren om Koningin WILHELMINA te verzoeken een order uit te vaardigen tot terugtrekking der troepen, aangezien Koningin WILHELMINA als "Kroon" beschouwd dient te worden als het hoogste "orgaan" in Nederland, dat blijft bestaan ondanks eventuele kabinetswisseling. In verband daarmee zal elke, door Koningin WILHELMINA uitgegeven belofte niet door een nieuw kabinet mogen worden ingetrokken. De heer SJAHRIR is het ermee eens en herhaalt, dat dit slechts dan mogelijk is ingeval het Nederlandse kabinet daarmee accoord gaat. Inderdaad zal het Indonesische volk meer waardering hebben voor en meer vertrouwen stellen in de woorden van Koningin WILHELMINA. Van Nederlandse zijde wordt de vraag gesteld waaruit de "goede diensten" van de door de Veiligheidsraad aangewezen drie landen bestaan. De heer SJAHRIR repliceert, dat dit inderdaad een belangrijke kwestie is, waar de Indonesische Regering ook gaarne het hare van zou willen weten. Tot op heden is daar nog geen klaarheid in gekomen, die "goede diensten" kunnen van alles betekenen, van het dichter tot elkaar brengen van de afgevaardigden der Nederlandse en Republikeinse regeringen, tot het zich inlaten met alle vraagstukken in Indonesie. De heer SJAHRIR stelt den Nederlanders de vraag of de Nederlandse Regering aanvankelijk voornemens was om DJOKJA aan te vallen. Prof. WERTHEIM en de andere Nederlandse afgevaardigden verklaren bedoelde vraag niet te kunnen beantwoorden. De heer SOENITO deelt mede, dat dat voornemen z.i. aanvankelijk wel degelijk heeft bestaan. In het begin maakten de reactionnaire bladen in Nederland met "Trouw" aan de spits, en de Rijks-eenheid-groepen van GERBRANDY en WELTER, kabaal, en eisten met klem, dat de Nederlandse groepen DJOKJA zouden aanvallen. Dit is een "indicatie", dat de gezaghebbende groepen in Nederland inderdaad het voornemen koesterden om DJOKJA aan te vallen. Tot op heden is duidelijk gebleken, dat de Nederlandse regering vaak heeft toegegeven aan de door de groep GERBRANDY-WELTER uitgeoefende druk.

Hierna worden de besprekingen met de afgevaardigden van de VERENIGING NEDERLAND - INDONESIE informeel voortgezet.

NOOT Vertaler: Het tussen "....." gestelde is letterlijke tekst.

Vertaald door CMI Afd.V, No.8, dd. 4-4-49.
Typ.: G/K.

Hataafsche Petroleum Maatschappij.
5 April 1949
4304 7 Maart 1949

PS 2 (D) 3 Maart 1949

58918

VERSCHRAGEN

Cornelis

27-12-98 te Den Helder

Utrecht

W. van Noortstraat 41.

Zie bijgaend afschrift Politie-rapport.

0/296

Volgno.
31 MRT 1949
ACD/50918

B/2 no 248'48 Div

Betreft: C. Verschragen, wonende
W.v.Noortstraat 41 te Utrecht

Antwoord op:
Verzoek Dis 4304 d.d. 8-3-49

(X) P

OK
X1

Zijn juiste personalia luiden:
CORNELIS VERSCHRAGEN, geboren te Den Helder 27-12-1898,
wonende Willem van Noortstraat 41 te Utrecht.
Hij is gehuwd met Adeline Louise Stuhmer, geboren te Sragen
(Ind.) 23-3-07. Het gezin bestaat uit man, vrouw en vijf
kinderen, waarvan de jongste 14 en de oudste 25 jaar oud is.
Zij belijden de N.H. godsdienst.

Verschragen werd 1-4-35 te Utrecht ingeschreven, komende
van Poespo-Pasoeroean (Ind.). In Indonesië was hij als
techniscus in dienst van de Bataafse Petroleum Mij. Sedert
September 1945 drijft hij een Im- en Export-agentuur- en
commissiehandel, handelend in souvenirs en speelgoederen
in de ruimste zin onder de naam Verschragen & Co. aan de
W.v.Noortstraat 41 te Utrecht.

BPM
J.D. Utrecht

Op politiek gebied trad hij nimmer op de voorgrond en het
is niet gebleken dat hij als zodanig georganiseerd of actief
werkzaam is. In het maandblad "De Brug Djambatan" van
Maart-April 1947 wordt hij vermeld als candidaat-lid van
de Vereniging "Nederland-Indonesië".

Verschragen schijnt weer pogingen te hebben aangewend een
betrekking in Indonesië te krijgen, die tot op heden geen
gunstig gevolg hadden in verband met zijn leeftijd.

In de administratie van de P.R.A. en de gemeentepolitie te
Utrecht komen zijn namen, of die van zijn medegezinsleden,
in verband met tegen hen gewezen vonnissen, niet voor, ter-
wijl ook overigens niets ten nadele van hen is bekend ge-
worden.

26 Maart 1949.

4304

8.3.

9

De Heer Hoofdcornmissaris
te
UTRECHT
Politie

XXXXXXXX

XXXXXXXX

XXX

XXX

Cornelis VERSCHRAGEN
geb. te Den Helder, 27.12.1898
wonende te Utrecht, W. van Noortstraat 41

AAN HB.
VAN B.St.

19-2-1949.

15 MRT 1949

ACD/57650

Betreft: Ledenvergadering vereniging Nederland-Indonesie afd. Den Haag,
belegd op 16 Februari 1949 te 's-Gravenhage.

De vergadering werd bezocht door plm. 20 personen.

Na een kort openingswoord door de voorzitter, waarbij hij zijn teleurstelling uitsprak over de geringe opkomst en na voorlezing van de notulen door de secretaris - dit laatste bij afwezigheid van Mej. Voitus van Hamme - legde de penningmeester, de heer Voitus van Hamme, rekening en verantwoording af.

Medegedeeld werd dat de laatste tijd vele leden hun lidmaatschap hebben opgezegd, dit om allerlei redenen - o.m. waren er bedankjes ingekomen van leden die zich niet meer konden verenigen met het standpunt dat de vereniging inneemt. Voorts werd medegedeeld dat de vereniging in 1949 nog slechts 178 ~~betaken~~ leden telt en dat de liquidatie van het orgaan "Indonesie-Bulletin" in overweging werd genomen.

Na lang overleg, zo deelde de voorzitter mede, was besloten het bestuur van de afdeling Den Haag te laten aftreden. De voorzitter stelde zich voor een functie in het nieuwe bestuur beschikbaar, doch wenste niet meer het voorzitterschap, dit in verband met zijn drukke werkzaamheden. Mevr. Tumbalakka ging als bestuurslid heen, i.v.m. haar toekomstig vertrek naar Indonesie. De penningmeester ging als bestuurslid heen om gezondheidsredenen, terwijl de oorzaak van het aftreden als bestuurslid van Mej. Voitus van Hamme, niet werd genoemd. (Een der leden wist na afloop van de vergadering te vertellen dat Mej. Voitus van Hamme communiste is en zich waarschijnlijk niet met het standpunt dat de vereniging inneemt kan verenigen). In het nieuwe bestuur werden gekozen, Dr. v.d.Burg, Dr. Zonnenberg en v.d.Spek. Eerstgenoemde met algemene stemmen tot voorzitter. De functies van de andere nieuw gekozen bestuursleden werd niet bekend gemaakt. Vermeld zij, dat de heren Wanrooij en Maeten uit het oude bestuur zich eveneens herkiesbaar hadden gesteld.

De nieuw benoemde voorzitter dankte voor het in hem gestelde vertrouwen en betogde, Indonesie tijdens zijn doktersloopbaan te hebben leren kennen, zelf in de republiek te hebben gewerkt en onze vrienden als een aangename bevolking te hebben leren kennen en dat met hen wel was samen te werken. Het optreden van de resident van Banka - aankomst van Sukarno - vond hij belachelijk en zeide dat de heer de Jong reeds eerder onaangenaamheden had gehad en wel met Anak Agoeng gedeh Agoeng. Dit laatste had zijn overplaatsing naar Banka ten gevolge gehad. Hij besloot zijn toespraak met het volgende: "Laten wij de doelstelling van onze vereniging vaststellen op het punt zoals wij het van den beginne af hebben beschouwd, n.l. wij zijn vrienden van Indonesie, zijn alleen gesteld op hun vrijheid zoals wij die zelf ook gewent hebben tijdens de onderdrukking. Het spijt me dat onze Indonesiers-leden niet meer opkomen tegenwoordig, maar wij moeten begrijpen dat ze zich na 20 December hebben teruggetrokken. Ik geloof niet dat deze personen onze goede bedoelingen miskennen!"

Medegedeeld werd dat waarschijnlijk eind Februari een landelijke vergadering zal worden belegd. De juiste datum en verdere bijzonderheden omtrent die vergadering zullen nog worden bekend gemaakt. De afdeling Den Haag zal 7 afgevaardigen zenden, dit zijn de heren Dr. v.d.Burg, Vermeeren, Krop, Verhoef, Wanrooij, Mr. Scheufelink en Mevr. Smidt du Molen. Ook andere Haagse leden mogen deze vergadering bezoeken, doch zullen niet aan de debatten of besprekingen mogen deelnemen.

UITTREKSEL

Voor O.D. 296 Naam Ver. Nederland-Indonesie (organisatie)

Origineel in **OD 520** Naam **Extremistische personen.**

Volgnr. Ag.nr. **56287** Aard van het stuk **Protesten tegen Regeringsbeleid**
in Indonesie. Afz. **Den Haag.** Datum **21.1.49.**

VERENIGING NEDERLAND-INDONESIË

O. Z. ACHTERBURGWAL 185 • KAMER 83 • AMSTERDAM - C.
GIRO PENNINGMEESTER 321221 • LAAN v. N. O. EINDE 289 • VOORBURG

Amsterdam, 21 December '48

Aan de Voorzitter van de Raad van Ministers
te
s - G r a v e n h a g e

20004

Excellentie,

Hierbij hebben wij de eer U de tekst te doen toekomen van een verklaring van het Landelijk Bestuur onzer Vereniging, die als volgt luidt:

Het Landelijk Bestuur van de Vereniging "Nederland-Indonesië" geeft hierbij uiting aan gevoelens van diepe verontwaardiging wegens het optreden van de Nederlandse regering door geweld van wapenen tegen de Republiek Indonesië. Het Bestuur acht dit geweld ten zeerste verwerpelijk en een bedreiging van de vrijheid van geheel Indonesië.

Met het verzoek deze verklaring wel in overweging te willen nemen,

met verschuldigde hoogachting,
namens het Landelijk Bestuur der Vereniging,

H. J. W. van der Meer

Voorzitter

Jan van der Berg

Secretaris

B

25 JAN 1949

8 FEB. 1949

ACD/ 55056

No. 507.

C.M.I. DOCUMENTATIE - AFDELING V.

Geleidebrief

C.M.I. Document No.: 5271

Ontvangen : 27-12-48

Van: DJOKJA

Gegevens betreffende inbeslagname: Uit Archief Rep. Minister van
Buitenl. Zaken.]

Taal: Nederlands

Gedateerd: October 1948

Geschreven, getypt, gedrukt, gestencild, foto-copie.

Aantal bldz.: 1

Aantal copieen: Afschrift

Gewaardeerd door No. 20

dd. 15-1-49

Vertaald door:

Van belang voor :

-- I-1 dd. 21/1 terug dd.

-- Kabinet Clg.

-- II dd. 21/1 " "

-- Chef Generale Staf

-- III dd. 21/1 " "

-- Parket P.G.

~~C.V.D.~~ den HAAG

(door tussenkomst v. Maj. Mr. G.P. KIES)

-- Maj. Mr. G.P. KIES (3x)

Korte beschrijving: Afschrift schrijven dd. October 1948 van de Vereniging "Nederland-Indonesie", AMSTERDAM, waarin o.a. vermeld wordt dat de vereniging zal strijden tegen "elke inmenging in de vorm van militair of politioneel" ingrijpen in Indonesie door niet-Indonesische machten.

AFSCHRIFT.

VERENIGING " NEDERLAND-INDONESIE"
 O.Z. Achterburgwal 185, Kamer 83
 Tel. 31921 - t.24 - Amsterdam.C.

S. A. L I N A N .

Amsterdam, October 1948.-

In verband met de tegenwoordige ontwikkeling in de Republiek Indonesie acht het Landelijk Bestuur van de Vereniging "Nederland-Indonesie" het nodig, nogmaals zijn standpunt uiteen te zetten.

Het recht van het Indonesische volk op zelfstandigheid en zelfbeschikking is het leidende beginsel van de Vereniging Nederland-Indonesie".

Dit betekent: politieke, economische en culturele vrijheid voor de bevolking van geheel Indonesie volgens principes en in organisatie-vormen, die zij zelf bepaalt. De vereniging stelt vertrouwen in de eigen krachten van het Indonesische volk om zijn moeilijkheden tot een oplossing te brengen.

Zij eist begrip voor de inwendige moeilijkheden en spanningen binnen de Republiek Indonesie, die kenmerkend zijn voor nieuwe staten en die ook de Republiek der Verenigde Nederlanden in haar beginstadium heeft gekend. Uitgaande van dit standpunt moet de Vereniging als zodanig zich om principiële redenen van partij-kiezen in interne Indonesische aangelegenheden en dus ook in het huidige conflict binnen de Republiek onthouden, hoewel zij begrijpt en aanvaardt dat haar leden individueel, met name de Indonesiers onder hen, hierin niet afzijdig kunnen en willen blijven.

Uitgaande van dit zelfde anti-koloniale beginsel verzet de Vereniging zich tegen iedere vreemde inmenging in binnenlandse Indonesische aangelegenheden door pressie op welke wijze dan ook. En zeker zal zij blijven strijden tegen elke inmenging in de vorm van militair of "politieel" ingrijpen in Indonesie door niet-Indonesische machten.

In verband met het bovenstaande ziet de Vereniging haar naastliggende taak als volgt:

1. Zij roept het Nederlandse volk op tot grote waakzaamheid om te verhinderen dat Nederlandse troepen worden gebruikt voor inmenging in de binnenlandse aangelegenheden van de Indonesische vrijheidsstrijders.
2. Zij richt zich met een ernstig protest tot de Nederlandse Regering inzake o.o.:
 - a. Het plat branden "uit militaire noodzaak" van kampongs op Java en het uitdelen van strenge en onterende straffen aan Nederlandse Militairen die geweigerd hebben zich hiertoe te lenen;
 - b. Het voor het rechtsgevoel beledigende vonnis van de Zeekrijgsraad te Soerabaja inzake de Bondowoso-tragedie;
 - c. Het uitblijven van bekendmaking van het rapport over de ongerechtigheden in Zuid-Celebes in begin 1947;

AFSCHRIFT.

- d. Het schieten door Nederlandse politie op de met voorbereiding van de viering van de Indonesische vrijheidsdag in het officiële gebouw van de Republikeinse Regering te Batavia, bezige schooljeugd.
 - e. Het ontwijken van het geven van een duidelijke toelichting inzake de kwestie van de geïnterneerden in de Republiek en in door Nederland bezet gebied.
3. Van oordeel, dat Indonesische en Nederlandse slachtoffers van onrecht, begaan in naam van het Nederlands volk, recht hebben op schadevergoeding en rehabilitatie, stelt zij zich voor in samenwerking met andere personen en organisaties, hiervoor gelden bijeen te brengen als een bijdrage in de vervulling van een morele plicht.

Het Landelijk Bestuur der Vereniging "Nederland-Indonesie":

1. Prof. Dr. W.F. WERTHEIM, voorzitter. 2. Soenito, vice voorzitter.
3. Wim Klinkenberg, Secretaris. 4. Go Gien Twan, 2e Secretaris. 5. A. Blommers, Penningmeester. 6. Prof. Dr. C.C. Berg. 7. Mevr. C. van Bergen Diamant. 8. B. Coster.
9. J.F.A.H. Eë la Court. 10. E. Gobes. 11. Ds. A. van Leeuwen.
12. Dr. C.H. Lenshoek. 13. Ncgroho. 14. H.M. van Randwijk.
15. Ir. S.J. Rutgers. 16. Mevr. H. van Traa- v.d. Burg.
17. Mevr. M.A. Tumbelaka-Ditmars.

=====

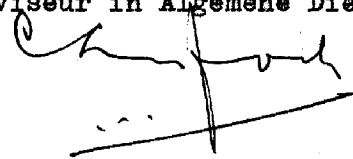
Volgno. 1949
5-2-'49.
ACD 154846

VERTROUWELIJK

10/296 (K) ef

Het Ministerie van Buitenlandse Zaken zond mij het origineel van een door Hr.Ms.Ambassadeur te New Delhi onderschepte brief, waarvan hiernevens afschrift gaat.

DE MINISTER-PRESIDENT,
Voor deze:
De Raadadviseur in Algemene Dienst,



Aan het Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst,
Jansstraat 68,
's-Gravenhage.

Indonesian Information Service
Flat B IIA Prithvira Road,
New Delhi
India.

AFSCHRIJF!

Den Haag, 27 December 1948.

Geachte Saudara²,

Hiermede bevestigen wij de goede ontvangst van Uw geacht schrijven dd. 23 November.

Het is eveneens ons oprecht verlangen, dat wij terwille van onze gemeenschappelijke strijd, geregeld met U in contact zijn. Door het uitwisselen van gedachten tussen Uw groep strijders en de onze, zal het mogelijk zijn de juiste politieke lijnen voor onze strijd te vinden. Laat de leuze: Eendracht maakt macht, hierin weerklinken, opdat spoedig ons beider streven 100% Merdeka, bereikt zal zijn.

Nu 1948 bijna ten einde loopt, lijkt het ons goed even een blik op het afgelopen jaar te werpen en uit de gebeurtenissen in het afgelopen jaar een conclusie te trekken.

Wat ons, Hollandse Democraten, is opgevallen in de politiek van de Regering van de Republiek Indonesia, is in het kort samengevat, het volgende:

- 1e. De Regering heeft zich te veel met de Amerikanen ingelaten ;
- 2e. De leus 100% Merdeka komt niet tot uiting in de politiek der Regering ;
- 3e. In de binnenlandse politiek werd verzuimd een Nationaal kabinet in het leven te roepen, waardoor de binnenlandse moeilijkheden zijn ontstaan.

Als we punt 1 gaan toelichten, moeten we eerst even duidelijk naar voren brengen, welke overwegingen Amerika er toe hebben gebracht de Republiek te steunen. In de eerste plaats is het wel, dat Indonesië voor Amerika strategisch van onnoemlijk grote waarde is. Denk b.v. is aan een aanval op het Nieuwe China. In verband hiermede zal zij de Republiek uiterlijk zo veel mogelijk steunen. De Regering van de Republiek heeft echter jammer genoeg niet voor ogen gehouden, dat Amerika Nederland nodig heeft voor het West Europese bloc, en dat ze in verband hiermede Nederland nooit dwars zal gaan zitten, door haar politieke en economische belangen te laten inbinden.

Als we over punt 2 spreken, dan denken we vooral aan de vele verstrekkende concessies door de Regering aan Nederland gedaan. Door al deze concessies + het inmiddels bekend gemaakt "air de memoire" is geen volledige Vrijheid meer mogelijk, indien niet zeer spoedig een andere koers wordt ingeslagen.

Het derde punt is misschien wel de meest belangrijke, daar dit nauw verband houdt met punt I. Toen het kabinet Amir plaats maakte voor het kabinet Hatta, is bepaald geworden, dat het presidentiele kabinet Hatta zo spoedig mogelijk zou worden vervangen, door een Nationaal kabinet. Er zouden verkiezingen gehouden worden en aan de hand daarvan zou het Nationale kabinet worden samengesteld. Tot op heden ten dage, is er geen verkiezing gehouden, zelfs zijn deze nog niet in voorbereiding en in verband daarmee is er dus ook nog geen Nationaal kabinet samengesteld. De niet in de Regering vertegenwoordigende partijen, die voor zover we na kunnen gaan, zelfs de meerderheid uitmaken, gingen, omdat ze meenden, dat er een Nationaal kabinet moest komen, in de oppositie. Toen de Regering als gevolg van de Amerikaanse "hulp" (bij iedere hulp, zowel Marshall hulp, als andere wordt n.l. bepaald, dat de betreffende regering de linkse stromingen moet tegen gaan) de Linksen ging beknotten, denk aan de overval op het Hoofdkwartier der Pesindo op 1 September te Solo, kwamen alle grieven tegelijk naar voren en uitte zich in de Madicoen-affaire.....

Tot zover dit korte overzicht, maar wij hopen, dat wij hiermede (het uitwisselen van gedachten) elkander zullen leren begrijpen. Indien U het niet met onze zienswijze eens kunt zijn, vernamen wij dit dan ook gaarne van U.

Hierbij geven wij U nog enkele adressen op, die volgens onze mening in aanmerking komen voor toezending van Uw bladen.

- | | |
|---|--|
| 1) Mej.M.Tomasowa,
Oeba,
Koepang
Timor
<u>Oost-Indonesie.</u> | 2) Miss Jirina Tardyova
Cukzovarnicka
Praha
<u>Tjecho-Slowakije</u> |
| 3) Youth House,
Camden Road 250,
<u>Londen N.W.I.</u> | 4) A.N.J.V.
Spuistraat 262
<u>Amsterdam</u> |

Wij besluiten thans deze brief met de beste wensen voor het jaar 1949. Wij hopen, dat wij de in het afgelopen jaar gelegde vriendschapsband tussen onze beide organisaties zullen verstevigen en dat onze idealen zullen overwinnen in 1949 !

Inmiddels verblijven wij met kameraadschappelijke groeten,
namens het bestuur

Merdeka !

X | w.g. H.Lulofs,
Voorzitter. (De Haag)

Adres op de enveloppe:
Nederland-Indonesië Sektie Jongeren,
33 Bilthovenselaan,
The Hague, Netherland.

Verbinding: 13

No. 436-28-'49.

GEHEIM *a dunn*

18 Januari 1949.

Onderwerp: Stromingen in de Vereniging Nederland-Indonesië.

Datum van ontvangst bericht: 17-1-'49.

Betrouwbaarheid berichtgever: zeer betrouwbaar.

Waardering bericht: zeer betrouwbaar.

Tevens bericht verzonden aan: H.C. A'dam.
I.D. 's-Hage.
I.D. R'dam.

Verz.

21 JAN. 1949

ACD/53879

Medewerkende instanties: gene.

Ondernomen acties: gene. Aandacht blijft hierop gevestigd.

CO 52092 - 19/1-4
Ten verfolge op het dezerzijds schrijven No. 7333-28-'48 d.d. 22-12-'48, werd omtrent de stromingen in de vereniging Nederland-Indonesië met betrekking tot het jongste gebeuren in Indonesië het volgende vernomen.

In verband met de verwarde berichten omtrent het gebeuren in Indonesië schijnt men zich tot dusver in bestuurskringen der vereniging Nederland-Indonesië nog geen uitgesproken oordeel te hebben gevormd omtrent het verdere verloop van dit gebeuren.

Algemeen is men de mening toegedaan, dat behoudens de gevoerde actie met het "Comité voor Vrede in Indonesië", voorshands een meer afwachtende houding dient te worden aangenomen, totdat duidelijk zal zijn, wat de Nederlanders voornemens zijn in Indonesië te doen en welke republikeinse leiders met de Nederlanders zullen samenwerken. Het zijn vooral de meer links georiënteerde leden, zomede de Indonesische leden van de vereniging, die zeer onstemd zijn over de houding, zoals deze werd aangenomen door de drie republikeinse leiders t.w. SUKARNO, SJAHRIR en HADJI AUGUS SALIM en de brieven, welke deze leiders hebben geschreven aan de met hun bewaking belaste officieren van het Nederlandse leger.

Hoewel men over de houding, welke HATTA heeft aangenomen, tot heden geen definitieve berichten heeft ontvangen, wordt over het algemeen aangenomen, dat ook hij wel met de Nederlanders zal samenwerken.

Deze leden nemen het de republikeinse leiders hoogst kwalijk, dat zij zich hebben laten gevangen nemen, toen dit nog niet strikt noodzakelijk was en nog vermeden had kunnen worden.

Na het laatste gebeuren zouden zelfs de meest gematigde Indonesiërs het vertrouwen, dat deze steeds stelden in de republikeinse leiders zoals SJAHRIR, SUKARNO en HATTA, hebben verloren.

Zo zou NOEGROHO b.v. hiervan thans hebben gezegd: "Dat inderdaad gebleken is, dat deze leiders bourgeois-lieden waren en niet de figuren, welke hij daarin meende te zien.

Hoewel SUKARNO tot voor kort onder de Indonesiërs een onbestreden figuur was en deze figuur als het ware buiten iedere critiek werd gehouden, is het zeer opvallend, dat men ook in die kringen SUKARNO schijnt te willen loslaten. Thans worden herhaaldelijk uitlatingen vernomen als zou SUKARNO inderdaad vreselijk eerzuchtig en eigengereid zijn. Hij zou een groot Japans collaborateur zijn geweest en een zeer gevaarlijk individu zijn. Ook vielen hierbij stemmen te beluisteren, die menen, dat bij dit alles rekening moet worden gehouden, dat de republikeinse leiders door hun volstrekte isolatie geen kennis hebben kunnen nemen van de reactie, welke het optreden der Nederlanders in Azië (India) heeft verwekt en de grote ontstemming, welke in de vergaderingen van de Veiligheidsraad c.q. Commissie van Goede Diensten t.o.v. Nederland tot uiting zijn gekomen.

Men heeft voorts in deze kringen niet veel hoop, dat de Veiligheidsraad Nederland tot de orde zal roepen en strenge maatregelen zal nemen.

Door de Indonesische en meer links georiënteerde leden van de vereniging wordt aangenomen, dat het republikeinse leger nog intact is en in de bergen is gevlucht. Mede wordt aangenomen, dat SJARIFOEDIN en SURIENO, waarin men de grote toekomstige leiders meent te moeten zien, zich aan het hoofd van dit leger zullen stellen, om een verschrikkelijke guerilla te voeren.

Hoewel dit tot dusver nog niet tot uiting is gekomen, terwijl bij het bestuur ook niet het voornemen zou bestaan, om hierop binnenkort middels een circulaire terug te komen, zoals aanvankelijk in het voornemen heeft gelegen, wordt wel rekening gehouden met de mogelijkheid, dat de links georiënteerde leden der vereniging mettertijd nogmaals zullen terugkomen op de redevoering zoals deze werd uitgesproken door Ir. RUTGERS op de studie-conferentie te Amersfoort op 20 en 21 November 1948.

Mede wordt verwacht, dat zij dan het jongste gebeuren in Indonesië zullen aangrijpen, als het bewijs, dat MOESO c.s. de ware nationalist zijn gebleken, zoals door hen steeds werd beweerd. Stemmen of symptomen van deze strekking werden echter nog niet vernomen. Einde.

No. 435-28-'49.

18 Januari 1949.

Onderwerp: Indonesië Bulletin.

Bijlage: één.

A'dam

Veld
21 JAN. 1949
ACD 53074

b

G E H E I M .

Hierbij wordt U toegezonden een afschrift van een mededeling, zoals deze werd ontvangen door de leden-abonné's van het "Indonesisch Bulletin", orgaan van de vereniging Nederland - Indonesië, waarin wordt medegedeeld, dat de uitgifte van het orgaan voorlopig is stopgezet.
Einde.

Tevens verzonden aan: H.C. A'dam.
I.D. 's-Hage.
I.D. R'dam.

0 - N 5.

1013

I N D O N E S I E - B U L L E T I N .

Orgaan van de Vereniging Nederland-Indonesië

Uitgegeven door de afdeling Den Haag.

Admin.-adres: Snelliusstr. 1 Den Haag, Tel. 335535 December 1948
Giro 238840 t.n.v. Penningmeester Nederland-Indonesië Eerste jaargang.
Den Haag. Verschijnt maandel

Aan onze abonné's.

Het doet ons leed, U te moeten mededelen, dat in principe besloten is tot het stopzetten van ons Indonesië-Bulletin.

De redenen daarvan zullen uitvoerig op de a.s. Algemene Vergadering van de Vereniging Nederland-Indonesië worden uiteengezet.

Daar deze vergadering eerst eind Januari of begin Februari zal plaats hebben, achten wij het onze plicht U langs deze weg het uitblijven van het Januari-no. te berichten. Wordt inderdaad tot opheffing besloten dan zullen de reeds voor 1949 betaalde abonnementsgelden nog in Februari worden teruggestort.

Abonné's, die het abonnementsgeld voor 1948 nog niet hebben betaald, worden verzocht dit alsnog te doen.

Het is ons een behoefte al diegenen van harte te danken, die op zo sympathieke wijze van hun belangstelling blijk gaven.

Redactie en Administratie
van het "Indonesië-Bulletin".

17 JAN 1949

A 53609

R A P P O R T .

Ingesloten gelieve U aan te treffen een zestal cartotheek kaarten, betrekking hebbende op personen, die in 1948 geabonneerd waren op het orgaan "Indonesia Bulletin", uitgegeven door de Vereniging Nederland-Indonesië. Verder zijn hierop nog de navolgende personen, die reeds uit anderen hoofde bij Uw dienst bekend zijn, geabonneerd:

- 1 Lina Maria WIJSMAN, geboren te Leiden 24-5-95 echtgenote van Dirk COSTER, wonende te Groningen, Quintuslaan 13;
 - 2 Cornelia Frederika Louise LOS, geboren te 's-Gravenhage 18-5-14, leerares, wonende te Groningen, Mutua-Fidesstraat no.7/a;
 - 3 Hendrik BETTEN, geboren te Ooststellingwerf 29-12-96, onderwijzer, wonende te Groningen, Molukkenstraat 13/a;
 - 4 Anne HOEKSTRA, geboren te Noordwolde 15-1-16, onderwijzer, wonende te Groningen, v. Starckenborghstraat 2/19a.
- -----

4
Groningen 12-Januari 1949.

14 Januari

9.

B. 53183.

1.

GEHEIM.

~~SECRET~~

VIII. 17. 8.

~~Circulaire~~ van de vereniging
"Nederland-Indonesië".

Met verwijzing naar mijn geheim schriftje van 8 Januari j.l., No. 52502, handelende over een vergadering van de vereniging "Nederland-Indonesië" en van het "Comité voor Vrede in Indonesië", heb ik de eer Uwe Excellentie hiernaevens ter kennisgeving aan te bieden afschrift van een circulaire van de Amsterdamse afdeling van eerstgenoemde vereniging, naar de inhoud waarvan ter bekorting verwezen moge worden.

Daar uit de voorlaatste alinea deser circulaire blijkt, dat wordt gestreefd naar een massaal protest tegen het Regeringsbeleid, mag worden aangenomen, dat ook andere plaatselijke afdelingen der vereniging zullen zijn ingeschakeld om adhesiebetuigingen in te zamelen.

HET HOOFD VAN DE DIENST,

Mr. L. Einthoven.

AAN:
Z. E. de Minister-President;
Z. E. de Minister van Overzeese
Gebiedsdelen,
te
's-GRAVENHAGE.

Secretariaat: A. van Marle.
Okeghemstraat 6 "Zuid."
Telefoon 98200.

Aan de leden van de afdeling Amsterdam.

Op verzoek van het Landelijk Bestuur deel ik U het volgende mee. Zoals U uit de vorige circulaire bekend is, werd door het "Comité voor vrede in Indonesië" op 19 December j.l. de volgende verklaring uitgegeven:

"Wij, Nederlanders van verschillende godsdienstige en politieke overtuiging, wensen openlijk te verklaren, dat wij de militaire actie, die de Nederlandse regering op 18 December 1948 heeft ondernomen, strijdig achten met de beginselen van het internationale recht, gevaarlijk voor de wereldvrede, en noodlottig voor het welzijn van de volkeren van Indonesië en Nederland. Wij richten deze verklaring als een protest tot het Nederlandse volk, zijn regering en parlement en tot de organen der Verenigde Naties".

Op 2e Kerstdag heeft de afdeling samen met het genoemde comité een openbare vergadering georganiseerd in de Diamantbeurs: "De actie in Indonesië en haar gevolgen". Tijdens deze vergadering werd een motie aangenomen van de volgende inhoud:

"1500 Nederlanders van verschillende politieke en godsdienstige gezindheid, op 2e Kerstdag in openbare vergadering in Amsterdam bijeen, protesteren met de meeste klem tegen de ontketening van de oorlog in Indonesië; vragen van de Nederlandse regering:

- 1o. onmiddellijke en royale aanvaarding en uitvoering van de resolutie van de Veiligheidsraad van 24 December j.l.;
- 2o. onmiddellijke vrijlating van de Republikeinse regeringspersonen;
- 3o. onmiddellijke indiening van het verzoek tot internationale arbitrage in het conflict tussen Nederland en de Republiek Indonesië;
- 4o. reeds thans een spoedige datum te noemen, waarop de Nederlandse troepen uit Indonesië zullen zijn teruggetrokken."

Het Landelijk Bestuur wilde U gaarne voorstellen adhaesie te betuigen met de eerstvermelde verklaring en U opwekken in de kring van Uw vrienden eveneens adhaesie betuigingen te verzamelen. Slechts een massaal protest maakt indruk!

De adhaesiebetuigingen kunnen worden gezonden aan het secretariaat van het "Comité voor vrede in Indonesië", Jan van Eijkstraat 22-"Zuid", telefoon 22990. Giften ten bate van het werk van het comité worden gaarne op hetzelfde adres ingewacht; eventueel per giro op rekening 335660 ten name van A. Canives met vermelding voor het "Comité voor vrede in Indonesië".

NAAM	ADRES	BEDRAG

No. 197-28-'49.

6 Januari 1949.

G E H E I M .

A. d. d. d.
f. s.
B

Hierbij wordt U toegezonden een afschrift van een door het bestuur van de Vereniging Nederland-Indonesië verzonden circulaire, waarbij wordt opgemerkt, dat Adrienne Germaine Leonie CANIVEZ, geboren te Amsterdam, 28 Maart 1910, actrice, wonende Jan van Eijkstraat 22-II te Amsterdam, tevens de functie van secretaris vervult. Einde.

Tevens verzonden aan: I.D. 's-Hage.
I.D. R'dam.

C. 4.

Volgno.

11 JAN. 1949

A 53103



Secretariaat: A. van Marle.
Okeghemstraat 6 " Zuid.
Telefoon 98200.

Aan de leden van de afdeling Amsterdam.

Op verzoek van het Landelijk Bestuur deel ik U het volgende mee. Zoals U uit de vorige circulaire bekend is, werd door het "Comité voor vrede in Indonesië" op 19 December j.l. de volgende verklaring uitgegeven:

"Wij, Nederlanders van verschillende godsdienstige en politieke overtuiging, wensen openlijk te verklaren, dat wij de militaire actie, die de Nederlandse regering op 18 December 1948 heeft ondernomen, strijdig achten met de beginselen van het internationale recht, gevaarlijk voor de wereldvrede, en noodlottig voor het welzijn van de volkeren van Indonesië en Nederland. Wij richten deze verklaring als een protest tot het Nederlandse volk, zijn regering en parlement en tot de organen der Verenigde Naties."

Op 2e Kerstdag heeft de afdeling samen met het genoemde comité een openbare vergadering georganiseerd in de Diamantbeurs: "De actie in Indonesië en haar gevolgen". Tijdens deze vergadering werd een motie aangenomen van de volgende inhoud:

"1500 Nederlanders van verschillende politieke en godsdienstige gezindheid, op 2e Kerstdag in openbare vergadering in Amsterdam bijeen, protesteren met de meeste klem tegen de ontketening van de oorlog in Indonesië; vragen van de Nederlandse regering:

10. onmiddellijke en royale aanvaarding en uitvoering van de resolutie van de Veiligheidsraad van 24 December j.l.;
20. onmiddellijke vrijlating van de Republikeinse regeringspersonen;
30. onmiddellijke indiening van het verzoek tot internationale arbitrage in het conflict tussen Nederland en de Republiek Indonesië;
40. reeds thans een spoedige datum te noemen, waarop de Nederlandse troepen uit Indonesië zullen zijn teruggetrokken."

Het Landelijk Bestuur wilde U gaarne voorstellen adhaesie te betuigen met de eerstvermelde verklaring en U opwekken in de kring van Uw vrienden eveneens adhaesie betuigingen te verzamelen. Slechts een massaal protest maakt indruk!

De adhaesiebetuigingen kunnen worden gezonden aan het secretariaat van het "Comité voor vrede in Indonesië", Jan van Eijkstraat 22-11 Zuid, telefoon 22980. Giften ten bate van het werk van het comité worden gaarne op hetzelfde adres ingewacht, eventueel per giro op rekening 335669 ten name van A. Canivez met vermelding voor het "Comité voor vrede in Indonesië".

NAAM	ADRES	BEDRAG

6. "Nederland-Indonesië".

Deze vereniging in oorsprong tot bundeling van progressieve groeperingen h.t.l. ten behoeve van steunverlening aan het streven van Indonesië naar de onafhankelijkheid. Zij heeft zich vanaf haar oprichting niet kunnen verenigen met het regeringsbeleid in de Indische kwestie en haar eisen liepen parallel met die van de C.I.N., welke partij duidelijke invloed op de vereniging heeft uitgeoefend. Het landelijk bestuur van "Nederland-Indonesië" bestond laatstelijk voor de meerderheid uit communisten en met hen sympathiserenden. Althans na de Moeso-optocht heeft de C.I.N. het voor gewend en zich echter deze optocht geschaerd. "Nederland-Indonesië" heeft echter geen bepaald standpunt ingenomen, met de motivatie dat de berichten over de optocht niet duidelijk waren en dat het gebeurde een interne aangelegenheid der republiek was, waarin men zich niet mocht mengen. De C.I.N. was het hiermede echter niet eens en richtte vervolgens op het "Comité Hulp aan Indonesië", bestaande uit communisten en met hen sympathiserenden om de werkzaamheden van "Nederland-Indonesië" over te nemen.

Er is tot dusverre niet bekend gemaakt of de communisten daarmede uit het landelijk bestuur van "Nederland-Indonesië" zijn getreden, doch hoe dit zij, na de op 18 December 1946 aangekondigde politieke maatregelen in Indonesië zijn de vereniging "Nederland-Indonesië" en het comité "Hulp aan Indonesië" afzonderlijk gaan ageren. De actie van "Nederland-Indonesië" beperkt zich tot de Indonesische kwestie en richt zich in het algemeen tegen het regeringsbeleid in deze. Men tracht te komen tot een massaal protest. Er zijn echter geen aanleiding voor een nabtensoren-verbod; de vereniging "Nederland-Indonesië" heeft niet ten doel het wettige gezag aan te vanden en heeft meer een incidenteel karakter.

UITTREK
 UN : 001513
 Ag.no.: 53080
 Voor : 00296

Kong

G E H E I M.

24 DEC. 1948

ACD/52159

No.12
Doss.27/30

22 December 1948.

Onderwerp: Abonné's van het "Indonesië-Bulletin"

Betrouwbaarheid berichtgever: betrouwbaar
Waardering bericht: betrouwbaar.

Hierbij wordt toegezonden een lijst van personen, die geabonneerd zijn op het "Indonesië-bulletin", een orgaan van de Vereniging "Nederland-Indonesië, uitgegeven door de afdeling Den Haag.

DEN HAAG.

- X 1. Dr. Willem AALDERS, geboren te 's-Gravenhage, 5 Mei 1909, van beroep predikant, Ned. Hervormd, gehuwd, wonende Van Boetzelaerlaan 18;
- 2. Johan ADRIAANSE, geboren te Valburg, 9 Januari 1890, Ned. Hervormd, gehuwd, onderwijzer, wonende Torenstraat 108;
- X 3. Raden Mohamed ALIBASAH, geboren te Tjiamis, 31 December 1921, Moh., gehuwd, wonende Perenstraat 57;
- X 4. Elisabeth Engelina ALSEM, geboren te 's-Gravenhage, 14 Maart 1904, Ned. Hervormd, ongehuwd, zonder beroep, wonende Joh. Camphuysstraat 191;
- 5. Gerrit Frederik ALTMAN, geboren te Semarang, 24 Juni 1883, gereformeerd, zonder beroep, gehuwd, wonende Laan van Meerdervoort 52 H;
- 6. ANWAR, geboren te Oelèè Lheuè, 7 Juni 1913, Moh., gehuwd, winkelier in huish. artikelen, wonende Weimarstraat 51;
- X 7. Raden ASHARSOETJIPTO, geboren te Semarang, 2 Mei 1924, Moh., ongehuwd, zonder beroep, wonende Hilversumsestraat 11;
- 8. Jacob Henri BAAS, geboren te Muntok (Ind.), 28 December 1916, R.K., gehuwd, constr. tekenaar "Werkspoor", wonende van Imhoffstraat 41;
- 9. Emma Carolina Jeannette Lucie BAUMGARTEN, geboren te Mr. Cornelis, 9 Augustus 1904, Ned. Hervormd, zonder beroep, weduwe van Arnold Anton GAYMANS, geboren te Mr. Cornelis, 8 Augustus 1899, wonende Jacob Hopstraat 12;
- 10. Karel Christiaan BEKKER, geboren te Rotterdam, 29 Mei 1895, Ned. Hervormd, ongehuwd, van beroep analist, wonende Juliana van Stolberglaan 193;
- 11. Winanda Agatha BERGSMA, geboren te Anoka, 21 Januari 1875, geen kerkgenootschap, zonder beroep, gehuwd met Nicolaas Frits LIM, geboren te Muntokeil (Ind.), 19 September 1871, wonende Statenplein 17;

- 12. Abraham Andreas Egbertus BESIER, geboren te Rijswijk, 13 April 1919, geen kerkgenootschap, gehuwd, van beroep techn.ambt. bij het Rijkstoezicht op het Stoomwezen, wonende Driebergenstraat 113;
- x 13. BOESONO, geboren te Batavia, 10 October 1918, geen kerkgenootschap, ongehuwd, wonende Frankenslag 4;
- 14. Elisabeth Dirkina VAN BOVEN, geboren te 's-Gravenhage, 31 December 1895, geen kerkgenootschap, zonder beroep, gehuwd met Arie Cornelis WÄKERLIN, geboren te Hellevoetsluis, 5 Maart 1887; Waalsdorperweg 145;
- 15. paulina Neeltje VAN DEN BROEK, geboren te Zevenhuizen, 9 Augustus 1918, Ned.Hervormd, ongehuwd, van beroep verpleegster, wonende Bronovolaan "Bronovo";
- 16. Emile BRUMSTEEDE, geboren te Garoem, 2 October 1911, geen kerkgenootschap, gehuwd, van beroep tekenaar aan een reclame advies bureau, wonende Prins Mauritslaan 45A;
- x 17. wilhelmina BUDDINGH, geboren te Kemdal, 15 October 1895, Ned.Hervormd, zonder beroep, gehuwd met Abraham Dirk Cornelis POODMAN, geboren te Amsterdam, 9 Maart 1892, wonende Van Alkemadelaan 12;
- 18. Johannes Jacobus Pieter CLAUS, geboren te 's-Gravenhage, 18 Februari 1883, Ned.Hervormd, gehuwd, van beroep adj.Insp. van Bouw- en Woningtoezicht, wonende Fultonstraat 93;
- x 19. Hendrik COSIJN, geboren te 's-Gravenhage, 1 Juli 1921, geen kerkgenootschap, ongehuwd, van beroep kantoorbediende, wonende Meëis Stokelaan 21;
- 20. Salomon Isaac VAN CREVELD, geboren te 's-Gravenhage, 11 Februari 1896, gehuwd, van beroep hoofdambtenaar P.T.T., wonende Galvanistraat 81;
- x 21. Leendert DAVIDSON, geboren te Amsterdam, 24 Augustus 1915, geen kerkgenootschap, gehuwd, van beroep journalist, wonende Hanenburglaan 72;
- 22. Willem Karel Rudolf DIEMONT, geboren te Padang, 5 Mei 1886, geen kerkgenootschap, gehuwd, zonder beroep, wonende statenlaan 136;
- x 23. Annie DORMAAR, geboren te 's-Gravenhage, 20 October 1911, geen kerkgenootschap, ongehuwd, van beroep stenotypiste, wonende Marktweg 100;
- 24. corrie VAN EIK, geboren te 's-Gravenhage, 4 Juli 1920, geen kerkgenootschap, ongehuwd, van beroep kantoorbediende, wonende Paul Gabriëlstraat 76;
- x 25. Carel Coenraad Johannes DE L'ESPINASSE, geboren te Haarlemmermeer, 30 September 1892, Gereformeerd, gehuwd, van beroep ingenieur, wonende Leuvensestraat 41a;
- x 26. Freddy Hugo FRAEYHOVEN, geboren te Buitenzorg, 7 Augustus 1899, Ned.Hervormd, gehuwd, van beroep boekhouder, wonende Beeklaan 456;

- X 27. Johannes Henri FRANÇOIS, geboren te Dordrecht, 7 Juli 1884, ongehuwd, van beroep Referendaris 1e kl. aan een Departement, wonende Prinsevinkenpark 12;
- 28. Laurens Willem GOEDHEER, geboren te 's-Gravenhage, 24 Januari 1887, geen kerkgenootschap, gehuwd, van beroep onderwijzer bij het O.L.O., wonende Utenbroekstraat 37;
- X 29. Antonius Ludovicus GRUTZMACHER, geboren te Kedongdjahtie, 11 Augustus 1885, geen kerkgenootschap, gehuwd, zonder beroep wonende Vlierboomstraat 439;
- 30. Theodorus Petrus DE GRUIJTER, geboren te 's-Gravenhage, 19 September 1919, R.K., ongehuwd, van beroep smid, wonende Nieuwe Schoolstraat 55;
- X 31. ^{Soenan} Soehoenan HAMZAH, geboren te Sibolga, 28 Augustus 1910, Moh., gehuwd, van beroep Ind.Jurist, wonende Obrechtstraat 220;
- 32. Mari Alexander HARTEN, geboren te Selokaton, 12 October 1913, behorende tot de Christelijke Gemeenschap", gehuwd, van beroep arb.contr.Ministerie van Economische Zaken, wonende Riouwstraat 29;
- X 33. Leonard Constant HASSELMAN, geboren te Baarn, 22 Juni 1919, geen kerkgenootschap, ongehuwd, van beroep kantoorbediende C.D.K., wonende Dedelstraat 10;
- X 34. Aman HOESINTALIB, geboren te Menggala, 30 Juli 1916, Moh., gehuwd, van beroep Commies Departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, wonende Paul Gabrielstraat 91;
(Voor deze persoon kan ook bedoeld worden: Achmed Sjarifoeddin HOESINTALIB, geboren te 's-Gravenhage, 12 December 1905, wonende aan hetzelfde adres.)
- 35. Rudy Ferdinand HOFFMAN, geboren te Amsterdam, 23 September 1917, geen kerkgenootschap, gehuwd, van beroep ambtenaar C.C.D., wonende Pijnboomstraat 22;
- 36. Wladimir Engelbertus HUETING, geboren te Apeldoorn, 17 Augustus 1925, geen kerkgenootschap, ongehuwd, van beroep kantoorbediende, wonende Zwolsestraat 379;
- 37. Ada Marianne HULLEMAN, geboren te Almelo, 21 Februari 1898, Ned.Hervormd, ongehuwd, verpleegster, wonende Bronovo-laan 5;
- X 38. Maria Johanna Louiza HUSSER, geboren te 's-Gravenhage, 6 Juli 1918, R.K., zonder beroep, gehuwd met Gerardus Johannes VAN VEERSEN, geboren te Oldenzaal, 29 Januari 1914, wonende Populierstraat 43;
- X 39. Nalo Lumi KAMU, geboren te Tomohon (Menado), 30 Mei 1893, Ind.Prot., gehuwd, van beroep evangelist, wonende Heemskerckstraat 10;
- 40. Ada Wilhelmina KERSBERGEN, geboren te Haarlem, 16 Juni 1903, geen kerkgenootschap, ongehuwd, van beroep lerares, wonende Nieuwe Uitleg 23;

41. Juliana Maartje KOLOPITA, geboren te Kota Mobagoe, 30 April 1925, Ned.Hervormd, verpleegster, ongehuwd, wonende Bronovolaan 5;
- flicht voor 60 21569-14/4*
- X 42. Jacob KONING, geboren te 's-Gravenhage, 15 Mei 1907, N.H., gehuwd, van beroep koopvaardij-matros, wonende Wieringsestraat 408;
43. Ottilia Francisca Caroline KROH, geboren te Banjoewangi, 4 Januari 1919, N.H., zonder beroep, weduwe van Pieter Johan Paul BUYS, geboren te Djatiroto, 22 Maart 1912, wonende Copernicusplein 15;
- X 44. Hendrik Wilhelm KROP, geboren te Steenwijk, 13 April 1882, geen kerkgenootschap, gehuwd, van beroep Hoofdinspecteur Dir.Belast., wonende Kwartellaan 40;
- X 45. Johannes Marinus KUYSTEN, geboren te Sprang, 26 Augustus 1902, geen kerkgenootschap, gehuwd, van beroep Adj.Secr. v/d Vakgroep Goederenvervoer, wonende Kauwlaan 8;
- X 46. Salomon VAN DER KWAST, geboren te Leiden, 25 Maart 1927, geen kerkgenootschap, ongehuwd, zonder beroep, wonende Jan Hendrikstraat 76;
47. Valérie Josine LELIJ, geboren te 's-Gravenhage, 20 Juni 1925, N.H., ongehuwd, van beroep medisch analyste, wonende van Blankenburgstraat 17;
48. Jacob DE LEVIE, geboren te Amsterdam, 23 December 1897, geen kerkgenootschap, gehuwd, van beroep handelsagent-reiziger pharm.art., wonende Van der Woertstraat 43;
- X 49. Anton Willem LIGTVOET, geboren te Soekaboemi, 7 Januari 1919, geen kerkgenootschap, gehuwd, van beroep wetenschappelijk ass. 2e kl. Dienst v.Schone Kunsten, wonende Populierstraat 8;
- X 50. Robertus Josef LIMBURG, geboren te Tomohon, 9 September 1895, geen kerkgenootschap, gescheiden, van beroep journalist, wonende Celebesstraat 65;
451. Gustaphine Cornelia LOGEMAN, geboren te Soerabaja, 11 April 1911, Doopsgezind, ongehuwd, van beroep correspondent, wonende Celebesstraat 17;
452. Hendricus LULOFS, geboren te 's-Gravenhage, 12 November 1927, geen kerkgenootschap, ongehuwd, van beroep kantoorbediende, wonende Bilthovenselaan 33;
453. Maria Louisa MAAS, geboren te 's-Gravenhage, 2 April 1929, N.H., ongehuwd, zonder beroep, wonende Schalk Burgerstraat 354;
- NK** 454. Johanna Jacoba MAATMAN, geboren te Amsterdam, 19 Mei 1927, N.H., ongehuwd, zonder beroep, wonende Kamillenstraat 29
- X 455. MADRAWI, geboren te Gombong, 18 Juli 1900, Moh., gehuwd, van beroep musicus, wonende Prins Hendrikstraat 55/21;
- X 456. Anton Pieter MAKATITA, geboren te Batavia, 16 Juni 1913, Ind.Prot., gehuwd, van beroep ambt.Departement van Financiën, wonende Groot Hertoginnelaan 140;

57. samuel MASO, geboren te 's-Gravenhage, 10 December 1918, geen kerkgenootschap, gehuwd, van beroep landbouwkundig ingenieur, wonende Wolfhezestraat 39;
58. Christoffel MATAHERU, geboren te Batavia, 26 December 1917, Ind.Prot., ongehuwd, studerend, wonende Thomsonlaan 146;
59. Johanna Adriana Catharina Wilhelmina MEYER, geboren te Rotterdam, 15 September 1897, N.H., zonder beroep, gehuwd met Raden Mas NOTO SOEROTO, geboren te Djokjakarta, 5 Juni 1888, wonende Van Hogenhoucklaan 48. NOTO SOEROTO verblijft in Indonesië;
60. Adriaan Willem MULLER, geboren te Rotterdam, 6 Juli 1882, Ev.Luthers, gehuwd, van beroep kantoorbediende, wonende Assendelftstraat 22;
61. Johanna Cornelia DE NIET, geboren te 's-Gravenhage, 28 Juni 1895, N.H., ongehuwd, van beroep Hoofdc. Min.O., K. en W., wonende Acacliastraat 54;
62. Mathijs Pieter NIKYULUW, geboren te Saparosa, 28 December 1892, Ind.Prot., gehuwd, van beroep controleur, wonende Sneeuwbalstraat 120;
63. Willem Johannes TEN OEVER, geboren te Haarlem, 22 September 1885, geen kerkgenootschap, ongehuwd, van beroep ambt. rubber restant, wonende Emmastraat 1e;
64. Nicolaas OOSTERLIDG, geboren te Delft, 26 October 1887, Gereform. gehuwd, van beroep alg.secr.B.P.M., wonende Van Ryenredestraat 57;
- * 65. Fanny OPPENHEIMER, geboren te Almere, 25 Mei 1882, geen kerkgenootschap, zonder beroep, gescheiden van Herman Lucas OBBENHUYSEN, geboren te?, 20 Maart 1882, wonende Mezenlaan 27;
- ✓ * 66. Pieter Jan OTJES, geboren te Heerhugewaard, 26 Februari 1895, vrijz.Protestant, ongehuwd, van beroep precaratiehouder, wonende Valkenboskade 658;
- ✓ * 67. Frans Benjamin OVERKLEEF, geboren te 's-Gravenhage, 2 Mei 1917, geen kerkgenootschap, gehuwd, van beroep departementschrijver aan het Hoofdbestuur P.T.I., wonende Ouderechtstraat 21;
- ✓ * 68. Immanuel Alfred PONDAAG, geboren te Kawangkoan, 16 Augustus 1885, Ind.Prot., gehuwd, van beroep rijksambtenaar, wonende Prins Hendrikstraat 21 II;
- ✓ 69. Frank Cornelis PRONK, geboren te 's-Gravenhage, 28 September 1924, N.H., ongehuwd, van beroep auto-monteur, wonende Elzestraat 32;
- ✓ 70. Petronella Cornelia VAN RAALTE, geboren te Wermerveer, 2 Februari 1888, geen kerkgenootschap, ongehuwd, van beroep lerares M.O., wonende Valkenboskade 497;
71. Anthony Johannes RENES, geboren te 's-Gravenhage, 10 Augustus 1911, N.H., gehuwd, van beroep ass. accountant, wonende Frankenslag 99;

*Ten Oever
n-97
Kawangkoan*

- ✓ - 72. Hendrik Jan RIEMENS, geboren te Zeist, 6 November 1914, N.H., ongehuwd, van beroep ass.accountant, wonende Goudreinetstraat 636;
- ✓ X 73. Marie Antoinette Petronella ROELOFSZ, geboren te 's-Gravenhage, 6 December 1905, Gereformeerd, ongehuwd, van beroep commies, wonende Van Hogenhoucklaan 10 a;
- ✓ - 74. Elisabeth Suzanna ROGGEVEEN, geboren te Heiden, 30 October 1904, N.H., zonder beroep, gehuwd met Klaas Aldert Hendrik HIDDING, geboren te Rotterdam, 23 April 1902, wonende Gevers Deynootweg 149;
- ✓ X 75. SAIRIN, geboren te Padang, 26 Februari 1906, Moh., gehuwd, van beroep kellner, wonende Cronjéstraat 42;
- ✓ - 76. Huibert Cornelis SCHIPPER, geboren te Huizen, 24 Februari 1895, N.H., gehuwd, van beroep vertegenwoordiger, wonende Joan Maetsuyckerstraat 49;
- ✓ - 77. Herman Hendrik SCHIPPERS, geboren te Alphen aan de Rijn, 7 Maart 1889, geen kerkgenootschap, gehuwd, van beroep Inspecteur Registratie en Domeinen, wonende Van Aerssenstr.31;
- ✓ X 78. Johannes Ignatius Nicolaas SCHMIDT, geboren te Amsterdam, 11 November 1878, geen kerkgenootschap, van beroep toneelspeler, ongehuwd, wonende Acaciastraat 267;
- ✓ X 79. Maria Anna SCHMITZ DU MOULIN, geboren te Palembang, 15 Maart 1895, geen kerkgenootschap, gescheiden van Frits BROMBERG, geboren te Aken (Dld.), 16 Augustus 1887, van beroep masseuse en chiropediste, wonende Nieuwe Schoolstraat 115;
- ✓ - 80. Gerrit SCHURINK, geboren te Emmen (Dr.), 3 Februari 1884, Remonstrant, gehuwd, van beroep techn.ambt.G.E.B., wonende Thorbeckelaan 335;
- ✓ X 81. Johan Hendrik SCHUTT, geboren te Bellingwolde, 2 April 1879, geen kerkgenootschap, gehuwd, zonder beroep, wonende Burnierstraat 9;
- ✓ - 82. Dirk SLIKKER, geboren te Den Helder, 7 Februari 1895, N.H., ongehuwd, van beroep arb.contr.Min.v.Fin., wonende Acaciastraat 46;
- ✓ - 83. Maria SOEAWAH, geboren te Tomohon (Ind.), 22 Juni 1904, R.K., zonder beroep, gehuwd met Arnold Bernardus Navoleus LUMENTA, geboren te Tompasso (Ind.), 28 Januari 1896, wonende Elsstraat 4;
- ✓ X 84. Raden Mas SOEDIBBIO, geboren te Bollang, 31 Augustus 1904, Moh., gehuwd, zonder beroep, wonende Sonderdanckstr.19;
- ✓ X 85. Mas SOEWARSO, geboren te Brebes, 25 December 1901, Moh., gehuwd, zonder beroep, wonende Elboogstraat 22;
- P.1066712 ✓ - 86. Herman Jacob SPANJAARD, geboren te Utrecht, 26 Januari 1909, Doopsgezind, gehuwd, van beroep referendaris Rijks-luchtvaartdienst, wonende Vlierboomstraat 357;
- ✓ X 87. Alfred Gustaaf VAN DER SPEK, geboren te 's-Gravenhage, 13 December 1923, geen kerkgenootschap, ongehuwd, student scheikunde, wonende Newtonplein 36;

- ✓ - 88. Johannes STELTMAN, geboren te Steenwijk, 6 Juli 1891, Doopsgezind, gehuwd, van beroep goud- en zilversmid, wonende Noordeinde 42a;
- ✓ - 89. Nennetje Catharina VAN STRIBLAND, geboren te Salatiga, 22 Januari 1885, geen kerkgenootschap, zonder beroep, gehuwd, met Reinier Dirk BOUMA, geboren te Texel, 13 Februari 1877, wonende Laan van Meerdervoort 731;
- Schicht omw. 00 40765. 20/11* ✓ x 90. Engelbert Philipbert TUBERA, geboren te Toemaloentoeng, 15 Mei 1907, Ind.Prot., gehuwd, van beroep kellner, wonende Roggeveenstraat 191;
- ✓ x 91. Peter Simon Joseph TUMBELAKA, geboren te Lawang, 18 Juni 1922, N.H., gehuwd, zonder beroep, wonende Heemskerckstr.10;
- ✓ x 92. Johan Nicolaas VEENINGA, geboren te Haarlem, 27 December 1915, geen kerkgenootschap, gehuwd, van beroep afd.chef bij A.N.W.O., wonende Thorbeckelaan 104;
- ✓ - 93. Adrianus VERMAAS, geboren te Maassluis, 19 Maart 1889, N.H., gehuwd, van beroep hoofdcommies Justitie, wonende Veenendaalkade 371;
- ✓ - 94. Gerardus Abraham DE VRIES, geboren te 's-Gravenhage, 16 September 1917, geen kerkgenootschap, gehuwd, van beroep reclame-ontwerper, wonende Van Swietenstraat 11;
- ✓ - 95. Johannes Rudolf VAN WEEL, geboren te 's-Gravenhage, 16 Februari 1917, geen kerkgenootschap, gehuwd, van beroep referendaris Centr.Planbureau, wonende Jan van Nassaustraat 117;
- ✓ x 96. Antje WIERSMA, geboren te 's-Gravenhage, 28 April 1908, geen kerkgenootschap, zonder beroep, gehuwd met Arie TREURNIET, geboren te 's-Gravenhage, 22 Mei 1903, wonende Van Zeggenlaan 354;
- ✓ - 97. Frederik DE WIT, geboren te 's-Gravenhage, 12 Maart 1884, N.H., gehuwd, van beroep Hoofd van een Mulo-school, wonende Kranenburgweg 1;
- Schicht omw. 00 52590. 20/11* x 98. Johannes Martinus Elisabeth Maria Alfonsus ZONNENBERG, geboren te Rotterdam, 16 April 1907, R.K., gehuwd, van beroep ambt.Directoraat-Generaal, wonende Carel Reinierskade 171;
- ✓ - 99. Jan Hendrik ZORN, geboren te Leerdam, 6 Januari 1897, geen kerkgenootschap, gehuwd, van beroep leraar Engels M.O., wonende Kwartellaan 33;
- ✓ 100. Gerardus Marie ZWETSLOOT, geboren te 's-Gravenhage, 13 April 1910, geen kerkgenootschap, gehuwd, van beroep technisch chemicus.

De vaders van de personen, vermeld sub 46 en 47, respectievelijk genaamd:

x, Willem Antoni VAN DER KWAST, geboren te 's-Gravenhage, 20 Juli 1896, van beroep instrumentslijper, wonende Jan Hendrikstraat 76 te 's-Gravenhage en

x, Ursel Philip LELY, geboren te Delft, 23 September 1889, van beroep leraar wis- en natuurkunde, wonende Van Blankenburgstraat 17;

x De zuster van MATAHERU, vermeld sub 58, genaamd:

1
Hetty MATAHERU, alsmede de personen, genoemd achter de No's 6, 17, 23, 25, 27, 29, 32, 34, 39, 44, 49, 50, 56, 62, 68, 79, 84 en 90 zijn geabonneerd geweest op het voormalige weekblad "Indonesia" van de "Perhimpunan Indonesia".

A M S T E R D A M.

COSMAN, K.	Valeriusstraat 43 hs
HEGEMAN, P.	Stadionkade 93
MEERTENS, P.J.	Prinsengracht 1101
BORGGREVE, J.A.	Joh.Vermeerstraat 75 boven
NEVEN, W.E.	Meerhuizenstraat 16
POSTMA, P.A.	Joh.Verhulststraat 169
BRINK, Mej.J.C.	le Helmerstraat 269
HARTOG, H.DEN	Van Hogendorpstraat 163 III
RUITEN, A.VAN	Jasonstraat 17
KNETSCH, Mevrouw	Saenredamstraat 12 II
JONG DE-GISELEN VAN	Nieuwe Prinsegracht 21
STAM, B.	Willem Beukelszstraat 2
SCHERPENHUYSEN, Mevrouw	le Weteringdwarsstraat 16 II
SLOTEMAKER DE BRUINE, Mr.S.H.	Rooseveltlaan 40 II
HENSEN VAN HEESWIJK, H.H.	Nieuwe Keizersgracht 56 I
MUYZENBERG VAN d.-WILLEMSE, Mevr.	Prinsengracht 1105
SANDWIJK VAN, F.	Titiaanstraat 23 II
WERTHEIM, Prof.Mr.W.F.	Stadionkade 12 II
DAMEN, H.	Prinsengracht 739
MEYER, J.B.	Stadionweg 60
KOOYMAN, L.	Michel Angelostraat 39
MOLLÉE, J.B.	Bestevaerstraat 231
ROSIDI, H.	Marco Polostraat 278 III
ELDMAN-BARENDREGT	Da Costaplein 14
KLAVEREN VAN-RANDWIJK, H.	Stadionkade 88 III
KIJLSTRA, R.	Keizersgracht 742
VOS, C.J.	Churchilllaan 238 III
VOS, Dr.H.	Churchilllaan 238 III
SCHULTSZ, Dr.J.	Willemsparkweg 27
GOUDEKET, N.J.	Leidsekade 51 of 5 I
DEGENHARDT, W.G.	Sassenheimstraat 80 III
SANDERS, J.I.	Marnixkade 106
KUIPERS, S.E.	J.M. Coenestraat 33 III
BERGERINK, W.P.	Archimedesplantsoen 12
STIBBE, S.M.	Geulstraat 22
JONG DE-CAHNTER, E.	De Lairessestraat 137
HOOYKAAS, Prof.Dr.C.	Koninginneweg 52 b
MEURING, C.	Ceramplein 31 I
Jkvr. JONGE DE ELLEMBET, H.C.D.	De Lairessestraat 40 II
KOENS, A.J.	Elckerlijkstraat 30 I

/ VAN

PALAR, F.	Waverstraat 62 III
HOYER, J.	Binnenkant 13
LAUWINGER, A.A.	Edammerstraat 60
BULDER, Mej.A.	Haringvlietstraat 69
LIEFTINCK, J.	Michel Angelostraat 58 hs
PACH-HARTOGH Mevrouw	Messchaerstraat 12
OPPENRAAY VAN, M.	Keizersgracht 67-69
COHEN STUART FRANKEN, M.	Van Breesstraat 149 II
DESTREE-MBUELN TER, C.J.	Fr.van Mierisstraat 28 b
MELK, Ir.H.A.	Valeriusstraat 43 hs
OETEMO, B.	Van Halstraat 134 II
HORSTMANSROF, J.H.	Deurloostraat 10
RIJKEBOER, J.	T.v.Cerooskerkenweg 7
WESSEL, A.	Achtergracht 29 I
LINDEN VAN d., S.	Koninginneweg 54 boven
RUTGERS, S.J.	Joos Banckersweg 17 III
PUNDAM, K.	Willaerstraat 7 III
MICHELS, F.W.	Prins Hendrikkade 178
LEVENBACH, Prof.Mr.M.	Olympiaplein 4
LOEVER, P.	Weteringstraat 27
STOKKING TOORREN VAN d.,A.	Jasonstraat 24
WIBOUT BERDENIS-BERLEKOM VAN, M., P.C.	Hooftstraat 144 bis
TUYNMAN, G.W. ??	Amstel 172 II
PHILIPS, H.W.	Hemonystraat 58
WILDE DE, G.	Linnaeushof 60
COUWELAAR VAN, C.	Corn.Crusemanstraat 46
KRAMER, Th.F.	Nieuwe Keizersgracht 28
TEUNISSEN;MANEN VAN, H.	Keizersgracht 604

A M E R S F O O R T

BAAS, Mej. J.A.C.	Trompstraat 98
BRES DE DS.P.H.	Korte Bergstraat 5
FRUIN, Mr.W.	Jac.Catslaan 32
MELCHIOR, Drs.J.	Jac.Catslaan 53
SCHUT, Ir.P.	P.Buyslaan 22
SWART, Mej.W.L.	Vermeerstraat 119
VEENDORP, Drs.P.M.	Utr.weg 325
WIEPBES, Mevr.H.M.	Mauritslaan 3
LAMMERINK, I.P.	Vondelplein 2

A P E L D O O R N

BRIET TRICHT VAN, J.N.	1e Beukerslaan 3
NIJS DE, J.H.	Orderparkweg 20
VISCH DE EYBERGEN, J.A.	Deventerstraat 89
KROES, A.H.	Billitonlaan 40
QUAST, J.	Bandalaan 19
BOERS, C.E.P.	Brinklaan 5
ALBERS, G.	Arnh.weg 499 (Beekbergen)
JAGER, Mej.T.	Lagebergweg 26 (Beekbergen)

D E L F T

ERAS-MOL DE MONCOURT, Mevr.A.	Spoorsingel 63
KRONNIE TE, G.H.	Hof van Delftlaan 40
BEZEMER, M. Jr.	Van Renswoudestraat 9
HOEGEE VAN, Ds.G.	Goeman Borgesiusstraat 4
BERGEN VAN-DIAMANT, Mevr.C.J.	Maerten Trompstraat 26
WIERSMA, Dr.J.F.	Spoorsingel 92a
BRANDENBURG, P.J.	Oude Langendijk 4
ODÉ, Dr.A.W.M.	Phoenixstraat 39
BOL, W.	Adr.Pauwstraat 4
DIJK VAN, J.H.	Maerten Trompstraat 17
RUBINGH, H.	Kanaalweg 21
FOUW DE, P.C.M.	Nassaulaan 18
VERSCHOOR, C.	Julianalaan 69
MEULEN VAN d., J.D.	Westplantsoen 69
WENS, Mej.A.	Hugo de Grootstraat 79
HEERTJES, Prof.Dr.P.M.	Rotterdamseweg 125a
MANINTVELD, J.A.	Van Speykstraat 4
TIENSTRA, Prof.J.M.	Westplantsoen 30
WAGENAAR, A.	Thorbeckestraat 30
THE KIAN TJIANG	Hof van Delftlaan 24
LEEUWEN VAN, Ds.F.E.	Westplantsoen 34
BEUSEKOM VAN, J.H.	Hugo de Grootstraat 77
BECKHOUT, A.D.	Delfgauwseweg 108
SCHUT, Mr.H.A.W.	Ternatestraat 26
TAMPOEBOLON, L.G.	Oosterstraat 31
BEEKHUIZEN, J.	Kanaalweg 13
BOEKER, G.	Bosschastraat 70
MULHUYSEN, L.	Billitonstraat 16
GEEVERS-WIJNGAARD VAN d., Mevr.T.,	Buitenwatersloot 186
SCHIJF, Ir.J.B.	Jaagpad 55

BURGERS, Prof.Dr.J.M.	Van Houtenstraat 1
ES VAN, Mevr.J.	Rotterdamseweg 19
CATS, B.L.	Kanaalstraat 8
PASSILIMA, A.B.A.	Molslaan 116
PINCHETTI, J.	St.Aldegondastraat 26
Techn.Boekhandel WALTMAN	Binnenwatersloot
POKERATTU, M.	Bossestraat 55
DOEFF, P.J.	Corn.Trompstraat 8
Fed.voorzitster studie vereniging	
COURT DE LA, A.W.	Julianalaan 3

G R O N I N G E N

COSTER, Prof.Dr.D.	Quintuslaan 13
COSTER-WIJTMAN, Mevr.L.M.	Quintuslaan 13
GROOT DE, Mej.A.	Werfstraat 10
LOS, Mej.C.F.L.	Mutua Fidesstraat 7a
BOERHAVE, H.	Wassenberghstraat 8
KRAAYEMA, M.	Nieuwlandsweg 25
BETTEN, H.	Molukkenstraat 13a
WELY VAN, Mej.A.L.	W.de Sitterstraat 24
HOEKSTRA, A.	Van Stachenborchstraat II 19a
SCHAAF VAN d., J.	Noorderbinnensingel 76
NAINGGOLAN, Mej.S.N.P.	Melkweg 26

H A A R L E M

ALBERS, J.W.	Lorentzkade 368
BALK, Mevr.M.	Brouwerskade 25 rd.
BOLT, Mej.H.	Anna v.Buurenlaan 40
DAS, H.	Iepenstraat 12
DAS, J.P.	Iepenstraat 12
GERSDORF-KAMP, Mevr.B.	Velserstraat 50
HOF-VERMEER, Hr en Mevr.	Kruisweg 30 rd
JONG DE, L.	Jan Gijzenkade 165
JOOSTEN, Mej.H.	Zaanenlaan 135
VIERSSEN VAN, C.	Pieter Maritzstraat 18 zw.
LANGE DE, Mej.R.	Crayennesterlaan 10
MULDER-PANHUYSSEN, Mevr.M.	Lorentzkade 522
PRESBURG, A.H.	Gaelstraat 44
TIJN VAN, Mr.B.	Thomsonlaan 38
SOOMER, G.F.	Preangerstraat 32

STOKVIS, Mr.M.	Planetenplein 1
WITSEN, O.	Burgwal 103
VISSE, J.H.	Schouwtjeslaan 32 rd.
HISSING, C.M.M.	Wilhelminastraat 56

H I L V E R S U M

BOENDERMAKER, Prof.Dr.P.	Ministerpark 17
COSTER, B.	Elzenlaan 42
CARMIGGELT, J.C.W.	Van Ostadelaan 1
GUNNING, Mej.C.H.C.	Hoge Naarderweg 8
GROOT DE, Mej.H.	Busken Huetplein 4
JONKMAN, Mej.J.R.	Fabritiuslaan 29
TOLK, J.	Elzenlaan 58
WAWO ROENTOE, Mevr.N.T.	Oude Enghweg 32
HAAS DE, Prof.Dr.J.H.	Burg.Gulscherlaan 2
VRIND, Dr.A.L.	Ceintuurbaan 14

O E G S T G E E S T

RIJNDERS, Mej.C.B.	Zendingsbureau
ARPS, B.	Zendingsschool
IBNOE HADJAR, M.	Frederik Hendriklaan 20
SMELIK, A.B.	De Kempenaerstraat 15
JOSSELIN DE JONG DE, Prof.Dr.	Dorpsstraat 31
WOLVEKAMP, H.P.	Regentesselaan 45
TAMBOENAN, Mr.M.K.W.	Koninginnelaan 11
MANUS, O.	Leidsestraatweg 11
FILIPPO, J.W.	Endegeesterweg 9
OMPI, B.	Emmalaan 9
GERUNGAN, W.	Leidsestraatweg 11
ISMETH	Emmalaan 4
MARAMIS, J.B.P.	Juffermanstraat 8

R O T T E R D A M

LIEUWEN, Ad.	Beukelsdijk 47 b
EGGINK, J.H.H.	Baljuwstraat 16a
BAKEMA	Oostzeedijk 8 b
JANZEN, A.	Heemraadsingel 131
HOOGCARSPER VAN, J.	Rochussenstraat 309 b
ALBADA VAN, P.	Lijsterbeslaan ?

ELSÄCKER VAN, Jac.	Bergweg 243a
HOFSTRA-BERG VAND., W.H.	Boreelstraat 53
MISPELBLOM-BEYER	Groene Zoom 216
RAS, Mej.T.	Dunantstraat 42
SERAIL, M.	Mathenesserstraat 26a
STER VAN d., R.G.A.	Buitenhofstraat 33a
PANÉ-JANSEN, Mevr.W.	Talmastraat 67a
BRUSSE, J.C.	Beuketsweg 96c
BRUSSE, M.Th.	Prof.Bolklaan 9
WALINTOEKAN, R.	Nobelstraat 112c

U T R E C H T

MULDER, Mej.G.J.B.	Rembrandtkade 64 II
BOOT, Zr.A. (ELINCKWIJT)	Koppenstockstraat 83
SCHOTEL, Mej.E.	M.H.Fronpstraat 2
ROIJ DE, G.L.	Frans Halstraat 22b
CLERCQ DE, Mej.E.	Willem de Zwijgerlaan 5
TAJIPNAPIS, Mr.S.H.	Dr.J.P.Thijsselaan 29
HULMAN, Zr.A.F.G.	Hobbemastraat 3 bis
EYDEN VAN d., J.G.C.	Amst.straatweg 18 bis
HAM VAN, A.J.	Verlengde Hoogweg 280
WITTEWAAL VAN STOETWEGEN, Jkvr.J.A., Pieter Saenredamstr.11 bis	
SCHAMHARDT, F.	Willem Arntszkade 31
FLEISCHER, Mr.D.	Prins Hendriklaan 44
AKKEREN VAN. Ch.	Jansveld 51
BERKHOF VAN d., F.	Weerdsingel O.Z. 80
BLOM, Mr.Alb.	Adr.v.Ostadelaan 149
JAGER DE, C.	Kanaalweg 120
MINNAERT, Prof.Dr.M.	Zonnenburg 1
STEENIS VAN, Ir.H.J.	Fr.Schubertstraat 47
SCHULTEN, A.	Marnixlaan 92 bis
SCHOLTEN, L.W.G.	Jan Wilh.Friezostraat 3
SPEKKELS, H.	Verl.Hooggravenseweg 278
SMIT, J.	Rijnlaan 102 bis
VUCHT TIJSSSEN VAN, Dr.J.	Jac.Ruysdaalstraat 71
VLIET VAN d.-NIEUWENHUISEN, Mevr.M.S.G. (GROENEKAN),	
	vijverlaan 43
SJAMSOEDIN, Dr.	Frans Halsstraat 20
Boekhandel DE VROEDE	Frans 6
ZWEERS-NEEF, Mevr.E.	Frederik Hendrikstraat 37
GLEKUM, M. (GROENEKAN)	Kastanjelaan 6

V O O R B U R G

BLOMMERS, A.	L.v.N.Oosteinde 289
GROENHUIZEN, J.J.	Park Vronestein 9
LIERE VAN, C.	Van Duivenvoordelaan 105
WANROOY, F.P.J.	Van Halewijnlaan 143
WIJNGAARDEN VAN, Drs.Chr.N.	Veenkade 20
WOERDEN VAN, L.F.	Van Halewijnlaan 407
SCHORTEMEYER, Mevr.	Schellingplein 17
ELK	Rembrandtlaan 12
VLIETSTRA, M.	Oosteinde 196

W A S S E N A A R

BOONACKER, Dr.H.L.M.	Schouwweg 57
COURT DE LA, Alb.	Lange Kerkdam 74
DIJK VAN, L.J.A.	Buurtweg 147
HUISMAN, Mej.W.	Duinvoetlaan 8
RAPHAEL, Mej. E.	Storm van 's-Gravesandeweg 117
SCHENDERLING, Mr.Luc.	Burchtlaan 2
HERMANA POSTHUMA, Mej.Mr.J.	Van Oldenbarneveltweg 30
HULLEMAN, H.	Papeweg 17
OUDEGBEST, Drs.J.	Jonkerlaan 33
SONNEVELD, Mej.W.I.	Zijllaan 33
TUMBELAKA-DITMARS, Mevr.M.A.	Santhorstlaan 44
TUMBELAKA, Mej.Mr.J.M.	Santhorstlaan 44
VREEDE-BROERSE VAN GROENOU, Mevr.	Storm van 's-Gravesandew.84
VERKADE, Mej.E.	Van Zuylen van Nyeveltstr.38
DAMEN, D.A.	Crocusstraat 4
BONTENBAL, A.	Hoger Beetsstraat 32
NAUTA, Ds.E.L.	Molenplein 9
VERMEER, F.J.	Zijllaan 8

L E I D E N.

BANA, T.	Haarlemmerstraat 102
HOPKER, S.	Roodenburgstraat 22
KIST-BOK, Mevr.M.Th.J.	Boisotkade 9
LEEUWEN VAN, Dr.A.Th.	Witte Singel 28
BARON, Mej.M.L.W.	Rapenburg 122
MAKELING, H.L.P.S.	Groenhovenstraat 2
RIEDEL, J.A.	Rijn- en Schiekade 44
KRAEMER, P.E.	Rapenburg 88

LINDEYER, Dr.E.H.	Groenhovenstraat 14
DJAJADININGRAT, J.	De Sitterlaan 91
RENES-BINK, Mevr.C.	Jan van Houtkade 42
RUITENBEEK, H.M.	Witte Rozenstraat 52a
WESSEL-GREGORY, Mevr.C.M.A.E.	Morsweg 18
NIEUWHOF, Mej.Th.H.	Merelstraat 46
GOBÉE, E.	Witte Singel 20
HOFF, B.G.	Huge de Vriesstraat 3
GULEY, L.	Witte Singel 11
GOSLINGS, Dr.H.J.	Rijnsburgerweg 42
NORTIERS, Dr.C.W.	Rapenburg 49
PIRY, J.	Aalmarkt 20
COSTER, Mej.E.	Jan van Goyenkade 40
MOCHTAR, Ch.A.	Rijnsburgerweg 58
SCHILTHUIS, Mr.A.P.	Groenhovenstraat 13
NAS, Dr.C.A.G.	Merlestraat 27

H A T T E M

Vrouwengroep v.d.P.v.d.A.
p/a TORNSTRA, Mevr.
VERBEEK, Mevr.
WULFFTEN VAN PALTHE

Veldweg 250

O V E R V E E N

BUITENDIJK, B.
CRAMER, Ir.Ch.C.
FIJN DRAAT VAN, Ds.W.
(RAA VAN d.Drs.J.
VLIET VAN, Mevr.W.

Prins Hendriklaan 106
Prins Hendriklaan 144
Lange Meeszstraat 37
Prins Hendriklaan 154
Oranje Nassaulaan 102

A R N H E M

MULDER, B.
BRUINSMA, G.
TRICHT VAN, J.L.
WELSUM VAN, G.
ALBERS, Dr.C.
GOEDHART, Dr.J.H.
ZWEDEN VAN LAWIK VAN, J.H.

P.C.Hoofdstraat 26
Adama van Scheltemastraat 2
Vondellaan 1
Jacob Marislaan 39
G.A.van Nispenstraat 10
Hazegrietjes 15
Van Pabststraat 51

M A A R S S E N

BOSMAN, T.J.

Binnenweg 44

BLOEMENDAAL

KADT DE, J.

Plantanenlaan 37

BENTVELD

BAKKER, L.

Hoplaan 5

KNAPPERT, Mej.E.C.

Bentveldseweg 3

SANTPOORT

BOER DE, Tj.

Van Dalenlaan 7

ZANDVOORT

JONG DE, R.

Haarlemmerstraat 24

KATWIJK aan de RIJN

OUWERHAND, Dr.D.C.

Prinses Julianalaan 5

LEIDSCHENDAM

HENNING, Dr.M.W.

Dr.Hendriklaan 25

GOUDA

BERKER, C.J.

Winterdijk ?

CATS, S.L.

Krugerlaan 87

GREVENBRECHT (L)

ENDE VAN d.,Ds.W.

Herv.Pastorie

GROENKAN

HULST, M.

Vijverlaan 26

WEEST

KOK, H.

Tuinkade 37

TEXEL

DIJKSEN, J.

"Elzenhout" De Westen

WOLFHEZE

LAAN TER, D.

D.Kampweg 32

WORMERVEER

WIT DE, Dr.Th.R.

Stadionstraat 5

Z W O L L E

ROORDA, H.J.

Vondelkade 33

GOUDSWAARD, Mej.Ch.M.

Terborchstraat 22

WORTH-RHEDEN

Douairiere Baron VAN BOETZE-
LAAR, Th.W.

Arnhemsestraatweg 66

OOSTERWOLDE

MEIJERINK, Mej.W.Ch.

Brink 8

HOOGEVEEN

HOGEWIND, Dr.F.

Stationstraat 12c

HOGEWIND-DE NIJS, J.J.

Stationstraat 12c

BENNEKOM

DRIJVERMAN, M.

Prinsenlaan 13

ALTEN

HIRGST REES VAN

Hogestraat 84

VOORSCHOTEN

MOL, G.

Willem de Zwijgerlaan ?

MOL, A.

Narcisstraat 2

RENKUM

MIDDENDORP, H.

Lindenlaan 4

AXEL (Z)

PENNINGS, Ds.P.J.

N.H.Pastorie

BEESTERZWAAG

NACHTEGAAL, Mej.M.

Cornelia Stichting

BERGEN

SCHUIL, B.

Buerweg 9

ARIENS-KAPPERS, P.M.

Brielaan 47

BREDA

SORBER, Ir.J.H.C.

Anna Paulownalaan 11

CASTRICUM

CANNEGIETER, L.

Herv.predikant

DEVENTER

EBENAU, W.

Brink 69

DIEMEN

ROELOFS, W.P.

Schoolstraat 43

DOORWERTH

DROST, Mevr.W.M.

Ridder Robertlaan 13

DORDRECHT

MEURSING, Dr.E.E.

Joh.de Witstraat 39

BERG, Toon

Dollehuisstraat 21

EDE

DRILLICH, P.A.

Simon Stevinkazerne Geb.B.

BINDHOVEN

ENDENBURG, W.H.

Poorterslaan 44

WENT, Dr.J.J.

Anna van Angelandstraat 21

KOOPMAN, A.

Donderstraat 24

ENKHUIZEN

KOFMAN, Mej.Jos.H.B.

Westerstraat 66 b

LEEK (Gr.)

PLANTING, Dr.G.J.

A.174

GLIMMEN (Gr.)

POLL, E.J.

Rijksstraatweg 13

KINDERDIJK

GAAG VAN d.-HAAN DE, W.F.J. D.36

KOOG aan de ZAAAN

WOUDT, K.

Eendrachtstraat 15

LOENEN

WILMINK, Mevr.J.

Hoofdweg 78

MEPPEL

SCHUTTE, W.

Comm.De Vos van Steenwijk1.21

NW.VENNEP

VERKUYL, Ds.J.

De Revendireweg 1

NIJMEGEN

HERING, Dr.F.G.

Groesbeekseweg 65

RUWE DE, Mr.J.H.

Jac.Lonisstraat 54

OBDAM

BLAUW, P.

A.5

OLDEHOLTPADE

BERGHUIS Drs.

Ned.Herv.Pastorie

OMMEN

WILMANS, Mevrouw L.

Besthem G. 23

OUDESCHOOT (Fr.)

VRIES DE, Kl.

Rotstergaast 118

SCHIEDAM

BUUREN VAN, Dr.J.

Buys Ballotsingel 16 b

SPIJK (Gr.)

BRONSEMA, J.B.

F.348

DE STEEG

HULSHOF, Dr.G.J.

Valkenbergerweg 11a

TIEL

MAURIK VAN, A.

Dr.Kuiperstraat 10

MAURIK VAN-ENDE VAN DER, Mevr.Dr.Kuiperstraat 10

SIBBELEE, H.

Ophemmertsedijk 2a

WITVOET, Mej.Kl.

Voor de Kijkuit 2a

DONGEN

SOESTADI-TJIPTO KOESOEMO, B.M.C., Heuvelstraat 13

VLISSINGEN

SANDERS, H.

Badhuisstraat 81 boven

VOLLENHOVE

KELDER-DAALDER, fam.P.

Clarenberglaan 3

WAGENINGEN

HAM TEN, H.

Nudestraat 1a

AERDENHOUT

DOORN VAN-SNIJDERS, Mevrouw
p/a fam.BOMMELIN

SLOTEN (N.H.)

DANIELS, R.

2 Akkerweg 79

HALFWEG

OBY HONG LEE

Kanaalweg 6

BUSSUM

HEBRIKHUIZEN VAN, F.W.

Oude 's-Gravenlandseweg 9

IJSELMULDEN (Post KAMPEN)

BORBELS, Drs.H.

Nieuweweg 3

HOOG SOEREN

DIJSIE-KUBBE, G.

F.84

DRIEBERGEN

SCHEURMAN, H.J.

Oosterlaan 49

CLAUS, Mej.J.M.

Oranjelaan 49

PLOMP, Dr.H.P.B.

Neenkselaan 13

NORHAUS, Ir.G.H.

Roeklaan 23

BILTHOVEN

JONKMAN, W.

Dr.Jukius Röntgenlaan 36

HARTSVELD-SCHRÖDER KOLK VAN d.

Soestdijkseweg 245

HAMER, C.F.

Julianalaan 133

VINKENBORG, J.

De Genestetlaan 33

DEN HELDER

KOOTSTRA, Mej.A.

Ruyghweg 70

BOER DE-BROUWER, Mevr.N.

Singel 146

PURMEREND

MUUSZES, J.

Kerkstraat 20-23

BUTTER, Mej.T.

Bierkade 8

HAZELHOF, J.

Ilpendam

VRIES DE, D.

Purmerweg 32

DOORN

TOOSE-DRECHMEYER, Mevr.A.G. Berkenweg 18

SOESTDIJK

EHRBRECKER-PETERS, Mevr.A. Julianalaan 10

SOESTERBERG

MAX, fam. Amersfoortseweg 80

FRETS, Dr.S.P. Verl.Schoolweg 36

SOEST

HÖWELER, H.A.H. Sanatorium "Zonnegloren"

HILVERSUM

SPAANDER, A. Simon Stevinweg 118

's-HERTOGENBOSCH

SANDERS, H.P.K. Oranje Nassaulaan 13

STRIJD, Ds.Kr. Koningsweg 8

HEYKOOP VAN, J.J.C. Koningsweg 6

LEERDAM

KLERENKOPER, J. Spoorstraat 7 huis

NIEUWER AMSTEL

FROE DE, Dr.A. Mr.Siselaan 24

OLDEBERKOP (Fr.)

KUITERS, F. 200 a

BEVERWIJK

RIJKEN, P.J. Stumphuisstraat 24

WINTERSWIJK

WIGGERS, J.A. Weurden la

EGGELSHOVEN

TROMMEL, Ds.H.J. Wimmerstraat 47

DOKKUM

VRIES DE, J. Halvenspoort 11

EMMEN (Dr.)

HEERDE VAN d.Dr.S.

Engelsloerdijk 25

MIJNSHEERENLAND

HINTZEN, G.H.

Hof van Moerkerken

HEDEL

RIDDER DE, Dr.G.

HARDERWIJK

STORM-HENDRIKS, Mevr.J.

Oranjelaan 15

HENGELO

WOLTERS, G.J.

Pruise Veldweg 234

ZANEN, Mej.A.C.

Schalkburgerstraat 16

HOLWERD

HOEKSTRA, W.

Voortstraat 163

HOUTHEM (L)

LEMEI, W.C.

Rijksweg 393

EPSE (GORSSEL)

GLASSTRA, G.J.

P.33

LOCHEM

JONKER, Dr.H.

Marinus Hoeflaan 36

SILVOORDE (Gld.)

HOEVEN VAN d.Mevr.

Herv.Pastorie

LAREN

FEBURE LE, J.D.L.

Noolseweg 14

MAREN VAN, Mevr.A.M.

P.C.v.d.Brinkweg 17

BUSSUM

NIERSTRASZ, Mevr.W.

Regentesselaan 47

SOEDORMA-ADMIN, B.

Graaf Florislaan 34

HARTZFELD-KRUYFF DE, Mevr.J.A., Brediusweg 70

BLARICUM

JONKMAN, Mej.Dr.A.M.G.

Torenlaan 72

! PERLSTEIN VAN, P.S.

Kon.Willem III laan 14

PERLSTEIN VAN, B.G. Kon.Willem III laan 14

BAARN
JANSEN-KLOMP, G.H. Tromplaan 12
WENT, L.N. Javalaan 6

HUIZEN
WETTE DE, W.H. Patrijslaan 1

IJMUIDEN
LANGBROEK, A. Schoolstraat 3

HEEMSTEDÉ
JONG, Dr.W.J. Orchideënlaan 23

KROMMENIE
STRALEN VAN, J.J. Weverstraat 7

ZEIST
POORT, J. Fr.v.d.Putterlaan 6
SLOTENMAKER DE BRUINE, Mej.Chr.
THORENAAR, Dr.Ir.A.

ALKMAAR
LINDEMAN, N.W. Mach.Pontstraat 42
PRINS WIJNGAARDEN VAN, P. Blinkenlaan 59
WINKELAAR, J. Dijkgraafstraat 29

ALMELO
TIDEMAN, Mevr.B. Borsestraat 116

TER APEL (Gr.)
NAK, C.W. Agetstraat 2

ALPHEN aan de RIJN
SOUMOKIL, J.H. Javastraat 10

Verbinding:

22 December 1948.

No. 7333-28-'48.

Onderwerp: Stromingen in Nederland-Indonesië "c.g." Comité "Hulp aan Indonesië."

FOTO
No. 106.

Datum ontvangst bericht: 17-12-'48.

Betrouwbaarheid berichtgever: betrouwbaar.

Waardering bericht: betrouwbaar.

Tevens bericht gezonden aan: H.C. A'dam.
I.D. 's-Hage.
I.D. R'dam.

Volgno.

23 DEC. 1948

ACD/52092

Medewerkende instanties: gene.

Ondernomen actie: gene. Aandacht blijft hierop gevestigd.

no. 13.

Naar aanleiding van het meningsverschil in de vereniging Nederland-Indonesië tussen de communistisch en niet-communistisch georiënteerde leden van deze vereniging wordt het volgende vernomen.

In de redevoering van Ir. RUTGERS, uitgesproken op de op 20 en 21 November 1948 door deze vereniging te Amersfoort gehouden weekend-studie-conferentie - vide dezerzijds verslag No. 6671-28-'48 d.d. 27-11-'48 - moet het begin worden gezien van het uitbreken van de daadwerkelijke interne moeilijkheden in de vereniging Nederland-Indonesië.

Hoewel dit meningsverschil zich reeds voordien, doch toen op minder scherpe wijze, in de boezem der vereniging aan de dag was getreden, kwam de vorenbedoelde rede van Ir. RUTGERS op deze conferentie volkomen onverwachts en zou deze niet alleen voor het bestuur, doch ook zelfs voor meerdere communistische leden een verrassing zijn geweest. Ondanks het feit, dat Ir. RUTGERS het deed voorkomen, dat hij toen meer persoonlijk sprak, zou, naar werd vernomen, hij toen toch hebben gehandeld in opdracht van het C.P.N.-bestuur, of althans na hierover voordien overleg te hebben gepleegd met dit bestuur. Het C.P.N.-bestuur was n.l. toen van mening, dat in een vereniging, welke zich niet wilde of durven uitspreken tegen het fascistische Hatta-bevind, communisten niet op hun plaats waren, derhalve daarvan geen lid konden zijn.

Mede werd in het geheel door het C.P.N.-bestuur een gereede aanleiding gevonden, om zich andermaal meer openlijk tegen de Hatta-regering te verklaren en wederom een protest te doen horen tegen de maatregelen, welke door deze regering waren getroffen tegen de opstand te Madioen in het algemeen in de arrestatie van de leiders in het bijzonder. Hiervoor zij verwezen naar het artikel "De vereniging Nederland-Indonesië op het dwaalspoor", opgenomen in het dagblad "De Waarheid" (Amsterdamse editie) van 23 November 1948.

Dit streven van het C.P.N.-bestuur had tot gevolg, dat het comité "Hulp aan Indonesië" werd opgericht, over welk comité uitvoerig mededeling werd gedaan in het dagblad "De Waarheid" (Amsterdamse editie) van 6 December 1948.

Tegen de
Hatta-Regering

beheer

beheer

Naar aanleiding van deze actie zou door het landelijk bestuur van Nederland-Indonesië een vergadering zijn gehouden, waarop 13 bestuursleden aanwezig zouden zijn geweest. (Niet bekend is, waar en wanneer deze vergadering werd gehouden en wie daarbij tegenwoordig waren.)

Op deze vergadering zouden uitvoerige besprekingen zijn gehouden over de reeds hierboven gestimuleerde kritiek, zoals deze zijdens het C.P.N.-bestuur werd uitgeoefend op de in October 1948 door Nederland-Indonesië uitgegeven verklaring. Na deze besprekingen werd besloten zich bij stemming uit te spreken vóór of tegen deze C.P.N.-kritiek, oftewel vóór of tegen het verlenen van steun aan de slachtoffers (opstandelingen te Madioen) van de Hatta-terreur.

Hoe onwaarschijnlijk dit ook mag lijken, spärk het merendeel der aanwezigen zich uit voor de C.P.N. kritiek (steun slachtoffers der Hatta-terreur), derhalve tegen de in October 1948 door de vereniging uitgegeven verklaring. Dit terwijl meerdere der voorstemmers van mening zouden zijn geweest, dat door het negatieve resultaat van de besprekingen der Nederlandse Ministers met Hatta c.s., het tijdstip voor deze C.P.N.-actie alles behalve gelukkig was gekozen.

In verband met deze uitspraak werd de vraag besproken, of de vereniging in haar huidige vorm nog wel reden van bestaan had, welke vraag bij stemming ontkennend werd beantwoord. Teneinde hierover een uitspraak te verkrijgen, werd besloten deze vraag ter beoordeling aan de leden voor te leggen.

Voorts werd vernomen, dat over dit alles bij circulaire, welke binnenkort zal verschijnen, een uiteenzetting worden gegeven, welke op de te houden afdelingsvergaderingen zal dienen te worden besproken. Nadat dit zal zijn geschied, zal getracht worden, om in Januari 1949 een algemene landelijke vergadering te houden.

Op deze vergadering zal men tot een besluit moeten komen over het al of niet blijven bestaan van de vereniging, dan wel of de verenigingsvorm en daarmee het doel gewijzigd zal dienen te worden.

Betreffende de samenstelling van het comité "Hulp aan Indonesië" werd vernomen, dat de daarin zitting hebbende personen, waarvan de namen werden gepubliceerd in het dagblad "De Waarheid" van 6 December 1948, voordien met elkaar hierover geen ruggespraak zouden hebben gehouden, zodat de verschillende functies nog niet werden verdeeld. Het zou in de bedoeling liggen, om in de loop van de week voor Kerstmis (19-25 December) voor het eerst bijeen te komen. Naar werd vernomen zou het niet de onmiddellijke bedoeling zijn van dit comité, om een nieuwe vereniging op te richten in de geest of vorm van Nederland-Indonesië, doch meer om een actie te voeren tegen de Hatta-regering en hierdoor te trachten zoveel mogelijk te voorkomen, dat communistische leiders door deze Hatta-regering worden gevangen genomen of gehouden en terechtgesteld. Aan deze actie zou dan voor de buitenwereld de schijn worden gegeven, dat deze geheel buiten de C.P.N. om werd gevoerd.

Voorts werd nog vernomen, dat zijdens de C.P.N. op de vereniging van Indonesiërs de "Perhimpoenan Indonesia" een zekere dwang zou worden uitgeoefend, om zich openlijk tegen Hatta uit te spreken.

Einde.

O + N 5.

Tussen de leden van de 9 K.I. 1948 was er een miting van de leden van de 9 K.I. 1948 met betrekking tot de vereniging van Indonesiërs in Nederland.

L R

bekend

bekend, maar de vereniging is nu niet meer gevestigd in Nederland.

No 13

Onderwerp: Week-end Conferentie
Nederland-Indonesië.

Bijlage: Vier.

Volgno.

17 AUG. 1948

ACD/50915

G E H E I M .

Verslag van de op Zaterdag en Zondag 20 en 21 November 1948 in de Internationale School voor Wijsbegeerte, Dodenweg 220 te Amersfoort, gehouden week-end-conferentie, georganiseerd, door de Vereniging Nederland-Indonesië.

Deze conferentie werd aangekondigd in een gestencilde circulaire, d.d. 31-10-'48, welke door het bestuur van Nederland-Indonesië de leden werd toegezonden. Hierbij was gevoegd een eveneens gestencilde circulaire, gedateerd Amsterdam, en getekend door de leden van het landelijk bestuur der vereniging. In deze circulaire - welke ook aan de pers werd gezonden, gezien namelijk het dagblad "De Waarheid" van 23-11-'48 - wordt in verband met de jongste ontwikkeling der politieke situatie in de republiek Indonesia, nogmaals het standpunt van het landelijk bestuur der vereniging uiteengezet. (een afschrift van deze circulaire wordt hierbij gevoegd.)

Door 80 tot 90 personen, waarvan 25 tot 30 vrouwen, werd aan deze conferentie deelgenomen. Hieronder bevonden zich 15 tot 20 Indonesiers en/of Indo-Chinezen. Personen gekleed in militair uniform waren niet aanwezig. Het merendeel der deelnemers was van middelbare leeftijd.

Onder de aanwezigen werden opgemerkt:

~~Mevr. A. ROMELIN-VERSCHOOR.~~

Mevr. TOVE GALATIUS-JENSSEN, vertegenwoordigster voor Denemarken (semi-officieel cultureel attaché (red))

~~Dr. SUYS~~

~~Prof. WERTHEIM.~~

~~Mevr. TIELPOOLI~~

~~Mevr. TUMBETAKA-DITMARS~~

~~De KONING.~~

~~GOUW JAM HOE~~

~~MEIJER.~~

X De organisatie, waaraan nogal fouten kleefde, was in handen van W. KLINKENBERG en A. BLOMMERS, respectievelijk, secretaris en penningmeester van het landelijk bestuur van Nederland-Indonesië.

X De samenkomsten werden geleid, door de voorzitter van het landelijk bestuur Prof. Dr. W. F. WERTHEIM.

Deze opende op 20 November 1948 te ongeveer 17.00 uur de conferentie. In zijn openingswoord verwelkomde hij de aanwezigen als vrienden van Nederland-Indonesië en vrienden van Indonesië. Deze weekend-conferentie noemde hij een studie-conferentie, welke is belegd ten einde een beter inzicht te krijgen omtrent de laatste gebeurtenissen in de republiek Indonesia. Door deze gebeurtenissen wordt Indonesië hoe langer hoe meer inwendig verdeeld en de on-

derlinge strijd heftiger. Het geheel noemde hij een onderdeel van de strijd in Azië oftewel het ontwakken van het Aziatisch nationalisme.

Teneinde een objectief inzicht te krijgen in het gebeuren in Indonesië moet men terug kijken in het verleden en dan zal men de moeilijkheden, waaraan de jonge republiek thans lijdende is, beter begrijpen en zal veel, van wat zich daar thans afspeelt, duidelijker zijn. Ook met dit duidelijker inzicht zal het moeilijk zijn, om in deze partij te kiezen, al zullen er ongetwijfeld onder de aanwezigen zijn, die reeds partij gekozen hebben.

In dit verband merkte hij op, dat deze samenkomsten niet waren belegd, om hier tot een definitieve uitspraak te komen, dan wel tegen de een of andere partij te protesteren, moties of resoluties aan te nemen. Deze conferentie, aldus vervolgde spreker, is belegd, om een ieder vrij te laten uit spreken, opdat ieder zijn mening zal kunnen zeggen. Wijzende op het streng besloten karakter van deze samenkomsten, verzocht hij geen notities te maken en deelde mede, dat zonder medeweten, goedkeuring en toestemming van het landelijk bestuur, niets gepubliceerd zal worden omtrent hetgeen hier gezegd of besproken wordt.

Verder deelde hij mede, dat het bestuur de heren GOUW GIEN TJWAN en NOEGROHO bereid had gevonden op deze conferentie een inleiding te houden over de huidige toestanden in de republiek Indonesië. De belangrijkste inleider noemde hij GO GIEN TJWAN, die men, ook al is hij een Chinees, beter kan beschouwen als een waardig Indonesiër en vurig republikein, ~~de~~ werkzaam is geweest in de regering der republiek.

X ~~GO GIEN TJWAN~~, die hierna het woord verkreeg, ving zijn zeer uitvoerig betoog aan met een overzicht te geven van de rol, welke Japan in Zuid-Oost Azië speelde, vóór dit land deelnam aan de tweede Wereldoorlog. Hierbij merkte hij op, dat Japan strijd voerde tegen Amerika en Engeland. Bij de bezetting van Indonesië deden de Japanners zich voor als de beschermers van de bevolking. Om de bevolking voor zich te winnen, werden concessies gedaan met ~~betrekking~~ tot de nationalistische gedachten. Het was vooral de jeugd, welke tijdens deze bezetting tot nationaal bewustzijn werd gebracht. Het was ook deze jeugd, welke bij de capitulatie op 17 Augustus 1945 het nationaal appèl gaf en waarmede de republiek werd gesticht. Het leger ~~was~~ wat door deze nationaal voelende jeugd werd gevormd, was sterk genoeg om weerstand te bieden aan die krachten, welke de vooruitgang en de groei der republiek tegenwerkten.

De krachten van dit leger waren dusdanig gegroeid, dat het in November 1945 sterk genoeg bleek, om de Engelse en Nederlandse strijdkrachten niet alleen tegen te houden, doch zelfs ~~konden~~ verdrijven uit Malang, Soerabaja en andere plaatsen.

Ook 1946 was, aldus spreker, een gunstig jaar voor de republiek. De pas gestichte republiek functioneerde. De jeugd verdedigde als strijdend de jonge republiek. Op Java en Sumatra had zich een leger van 300.000 man gevormd met daarnaast een leger van partisanen. Merdeka was een tastbaar feit geworden. Hierbij stelde hij de vraag: "Hoe komt het dan, dat het nu mis gaat?" Hierop zei de spreker, dat het de Indonesische leiders aan een goed politiek inzicht heeft ontbroken.

Na 1945 werd de Indonesische kwestie gezien in het kader van de hele Zuid-Oost Aziatische aangelegenheid. Dit wil zeggen Indonesië bevond zich in de belangensfeer van Amerika en Engeland, de twee grote toonaangevers in de Zuid Oost Aziatische aangelegenheid. Hiertussen ~~Naveerde~~ Nederland, met als gevolg, dat er een streven ontstond om met Nederland samen te werken. Ook van Indonesische zijde werden symptomen waargenomen voor samenwerking met Nederland. Het was hier vooral de Perhimpoean Indonesia, die vol vertrouwen op de progressieve krachten en stromingen in Nederland aandrong op deze samenwerking. Alleen Tan MAZLAKA was ook toen reeds anti-Nederlands en tegen deze samenwerking, terwijl toen ook vrijwel alle links georiënteerde groepen in de republiek voor deze samenwerking met progressief Nederland waren. Bij dit alles bleken de kapitalistische landen te veel samen te spannen tegen de Sovjet Unie en de landen, welke daarmee samenwerkten. In de republiek zag men tenslotte duidelijk het axioma n.l. dat een compromis met het imperialisme moest betekenen een verlenging van het kolonialisme. Dit kon dus geen vrede brengen, daar het Indonesisch nationalisme is gegroeid uit het verzet en de strijd tegen het imperialisme. Daar het nationalisme ook strijdt voor de verheffing van het volk, is, zolang deze verheffing van volk nog geen feit is geworden, het nationalisme in feite onverzoenlijk.

Spreeker noemde het een fout, dat door de republiek, toen men vermeende, dat er een verwijdering was ontstaan tussen Amerika en Engeland ener- en Nederland ander-zijds, met deze eerste landen een verdrag werd gesloten, om te trachten deze verwijdering te vergroten. Na Linggadjati - wat hij een concessie voor de republiek noemde, wat werd beloofd met een koloniale oorlog (politioenele actie) - is wel voldoende gebleken, dat deze overeenkomst een kapitale fout was en een compromis-politiek onmogelijk is.

Vervolgens besprak hij de wijze, waarop de Indonesische kwestie in de U.N.O. werd behandeld en merkte daarbij op, dat, wanneer in de toen door dit lichaam ingestelde Commissie van Goede Diensten bij voorbeeld een vertegenwoordiger van de Sovjet Unie of van een ~~het~~ dit land samenwerkende staten was gekozen, het beslist wel anders zou hebben gelopen dan wij thans zien.

Uit dit alles blijkt, dat het stervende kolonialisme het feodalisme wenst te handhaven, om op deze wijze de beleggingsgebieden te behouden. In dit verband citeerde hij een uitlating van Pandit NEHROE n.l. : "The strife of India is a part of the strife of Asia", welke uitlating volgens hem ook op de strijd in Indonesië van toepassing zou zijn.

De Renville-overeenkomst besprekende, noemde hij weer een andere concessie, door de republiek gedaan. Deze concessie werd gehonoreerd met het instellen van de staat Pasoendan. Ondanks dit alles wenste en wilde de republiek (door hem de Hatta-regering genoemd (red)) ook toen nog een compromis-politiek te voeren. Om de republiek zoveel mogelijk afbreuk te doen, ging ook toen de Nederlandse regering nog voort met het creëren van zelfstandige negara's en werd de negara Oost Java gesticht. Dit alles had tot gevolg, dat door deze schandalige Nederlandse houding, waarbij iedere good-will ontbrak, het volk verontwaardigd de republiek dwong de onderhandelingen met Nederland, zij het ook tijdelijk, af te breken. Hierbij was de positie van de republiek zwak, omdat bij de strijd voor de vrijheid en zelfstandigheid, de factoren van de socia-

le revolutie ontbraken. De linkse stromingen wilden sociale verbeteringen, de rechtse wensten deze verbeteringen niet. Deze linkse stromingen worden gevreesd en het is daarom, dat het wereld-imperialisme zich zo interesseert voor de republiek. Het handhaven van het imperialisme staat gelijk met het handhaven van het feodalisme, wat tenamen catastrophaal zou zijn.

De Indonesische revolutie, noemde spreker een nationale burgerlijke revolutie. De republikeinse bourgeoisie neigt echter tot een compromis en kan daarbij gemakkelijk tot verraad komen, daar deze bourgeoisie geen verheffing van de arme massa wil en er niet aan denkt een sociaal of socialistisch karakter te leggen in deze nationale burgerlijke revolutie. Het verlangen, aldus vervolgt spreker, van de Indonesiër naar sociale gerechtigheid is wel haast niet te keren; daarom wordt de schuld van de huidige ~~regering~~ ontwikkeling in de republiek de communisten in de schoenen geschoven.

Hatta en Soekarno zijn door het voeren van een compromis-politiek zo ongeveer gekomen in de positie, welke door Tsjang Kai Sjek in China wordt ingenomen. Evenals Tsjang Kai Sjek zijn Hatta en Soekarno thans in een dodelijke strijd gewikkeld met de massa, dezelfde massa, waarmede zij aanvankelijk hebben opgebouwd, wat Hatta en Soekarno door het voeren van compromis-politiek thans weer af breken.

Hierna besprak hij meer de binnelandse toestanden in de republiek en merkte daarbij op, dat er sinds de stichting van de republiek in Indonesië veel ten goede veranderd zou zijn. Ondanks deze veranderingen zijn er ook vele regelingen en toestanden blijven bestaan uit de tijd van de koloniale overheersing. Op de plaatsen, waar b.v. vroeger Nederlandse residenten zaten, worden thans Indonesische residenten aangesteld. De beruchte P.I.D. (Politieke Inlichtingen Dienst) van de Nederlanders heeft tijdens de bezetting de Japanners gediend en wordt nu door de republiek voort gezet. Het zelfde zijn o.m. gebleven de bepalingen op de erfpacht, het grondstelsel, (hier wordt kennelijk bedoeld de bepaling op het verhuren van grond door Indonesiërs aan de ondernemingen (red.)), de feodale bevoorrechtiging van de desahouffden e.d. Door dit alles zijn ~~er~~ de landbouwers en arbeiders er nog even beroerd aan toe als vroeger en ook thans worden voor deze groepen geen sociale voorzieningen getroffen, doch worden zij alleen gepaaid met schone beloften. De schuld van deze slechte gang van zaken in de republiek wordt thans geworpen op de Nederlanders en door deze ingestelde blokkade, doch zijn inziens is dat niet juist en moet de schuld hiervan gezocht worden bij de rechtse-regeringsgroepen. Door de houding van deze groepen worden de toestanden in het binneland voor de massa steeds slechter, viert de corruptie hoogtij en is inflatie wel haast niet meer tegen te gaan met al de gevolgen van dien. Het is begrijpelijk, aldus spreker, dat Amerika, Engeland en Nederland trachten van deze slechte toestand in de republiek te profiteren en proberen met Hatta tot een accoord te komen. Hierbij zal men Hatta zeker veel beloven, doch het uiteindelijk resultaat zal zijn, dat de republiek verkanseld wordt aan het imperialisme.

Ook hoort men vaak, dat de schuld van deze slechte toestanden wordt geschoven in de schoenen van het F.D.R. (Front Demokrasi Rakjat), democratisch Volksfront, doch men vergeet

daarbij dan te vertellen, dat het juist het F.D.R. was, dat tegen dit alles haar nationaal programma deed opstellen, dat door de 20 bij het democratisch volksfront aangesloten partijen werd aangenomen, doch door de regering Hatta (rechtse partijen) werd verworpen. Ook werd door Hatta verworpen de overeenkomst, zoals deze te Praag door SOERIPNO gesloten was met de Sovjet Unie. Omdanks het feit, dat de algemene opinie in de republiek voor deze overeenkomst met Rusland was, waarbij spreker verwees naar de grote bloei van de culturele vereniging Indonesië-U.S.S.R., bleef Hatta voortgaah zijn hoop te vestigen op Amerika. In dit verband wees spreker op de Russische invloed in China en de strijd, welke daar gevoerd wordt tegen de corruptie en het imperialisme. Spreker memoreerde dan vrij uitvoerig de terugkeer van MOESO en SOERIPNO in Indonesië en de actie door dezen aldaar gevoerd, waardoor weliswaar de politiek van Hatta door de massa werd afgekeurd, doch hij (Hatta) er in slaggde aan het bewind te blijven. Na de terugkeer van MOESO werd de gehele partij: Partai Komunis Indonesia (P.K.I.) opgelost in het F.D.R. en dit laatste tot een uitgesproken ~~kommu~~ communistische partij verklaard, terwijl het program national (nationale programma) door het F.D.R. werd overgenomen. De regeringspartijen, ondergebracht in de Masjoemi, P.N.I. (Partai National Indonesia) en andere wilden van deze communistische groepering en haar ~~en haar~~ program national niets weten en wensten daarmede niet samen te werken. Opmerkelijk noemde spreker het, dat men eerst in Amerika "The Red drive" heeft gekend en later de "jacht op de roden" in Indonesië. In dit verband memoreerde hij, dat op 1, ~~Juli~~ 7 en 11 September 1948 een razzia in het hoofdkwartier van de socialistische jeugdorganisatie in Djokja werd gehouden, welke jeugdorganisatie zich even voordien had uitgesproken voor het communisme, door zich aan te sluiten bij het F.D.R. Op 15 September 1948 werden soortgelijke razzia's gehouden te Solo. Op 17 September 1948 werd door Moeso c.s. een grote meeting gehouden en op 18 September 1948 om 15.00 uur brak te Madioen de opstand uit, terwijl de voornaamste communistische leiders niet te Madioen aanwezig waren. Tijdens deze opstand, aldus spreker, zijn nergens stakingen uitgebroken, waaruit hij concludeerde, dat deze opstand door de communistische leiders niet werd voorbereid noch gewild, doch hierin moet worden gezien een spontane reactie van het volk tegen de regering Hatta en haar rechtse groepen. Spreker citeerde Prof. Wertheim met de vraag: "Zullen de Oosterse volken er niet beter of slechter aan toe zijn dan vroeger en hun nationalisme fascistisch of democratisch worden?" Het gevaarlijkste van de hele situatie noemde hij, dat, nu de sociale revolutie door de regering Hatta vergeten blijkt te zijn, het rassenvraagstuk sterker op de voorgond zal treden, doch naar sprekers overtuiging zullen uiteindelijk de linkse elementen in de republiek overwinnen. Spreker sloot zijn betoog met de mededeling, dat men zich thans heeft uit te spreken tegen de Japanse collaborateurs (=tegenwoordige regeerders) en voor de anti-fascisten en de vervolgd van het ogenblik.

Hierna werd het woord verleend aan de tweede inleider de Heer ~~NOEGROHO~~.

Deze begon met de mededeling, dat de vorige spreker GO GIEN TJWAM en hij gedurende hun verblijf in Indonesië samen lid waren geweest van de Partai Socialis (socialistische partij)

voordat deze uiteen ^{was} ~~is~~ gevallen. Komende tot zijn betoog merkte hij op, dat het voeren van een compromis-politiek niet zo verachtelijk is als het oppervlakkig lijkt, daar het leven in wezen niets anders is dan een aaneensluiting van compromissen. Niet alleen de rechtse groepen in de republiek beroepen zich op de faze van de nationale revolutie, doch ook de linkse groepen bij het sluiten van compromissen. De grootste vijand van de republiek noemde hij de buitenlandse vijand, welke zijns inziens dan ook eerst bestreden dient te worden, terwijl dan later de binnenlandse oneffenheden beslecht kunnen worden. Sprekende over de imperialistische invloeden in de republiek merkte hij op, dat deze invloeden volgens twee methoden kunnen worden bestreden. 1e. De methode, gebaseerd op de chaos oftewel de methode van het communisme, waardoor de producten en grondstoffen in het eigen land blijven en derhalve niet kunnen worden uitgevoerd.

De tweede methode kan zijn de vrijheidsstrijd te voeren in fazen, waarbij dan eerst de nationale en pas later de sociale strijd gestreden dient te worden.

Spreker vindt de petit bourgeoisie zeer belangrijk, ook voor de ontwikkeling van het nationalisme en het voeren van de vrijheidsstrijd. Hij bestreed de meging van GO ten aanzien van het onderhandelen met Nederland. Het al of niet onderhandelen met Nederland noemde hij een kwestie van rechts (vóór) of links (tegen), waarbij hij opmerkte, dat het een normaal verschijnsel^{is} dat de regerings partijen (rechts) vóór onderhandelen zijn, omdat zij de verantwoordelijkheid hebben te dragen, doch de oppositie partijen (links) tegen onderhandelen zijn, omdat zij deze verantwoording niet hebben.

Evenals hij zelf, zo volgde spreker, is ook GO bij de republikeinse regering werkzaam geweest, zodat hij (GO) kan weten, dat het voeren van een compromis-politiek - derhalve onderhandelen - komt doordat andere mogelijkheden niet aanwezig zouden zijn. Spreker noemde zich rechts, dus een voorstander van de huidige Hatta-regering.

Vervolgens gaf hij een overzicht van de verschillende in de republiek aan het bewind geweest zijnde regeringen. Hierbij merkte hij op, dat ook tijdens het bewind van de links georiënteerde regering van SJAHRIR geen sociale verbeteringen werden doorgevoerd, terwijl er ook toen reeds corruptie was. Door de Hatta-regering werd een commissie ingesteld voor agrarische hervormingen, derhalve beogende het bewerkstelligen van sociale maatregelen.

Bij zijn daarop gehouden bespreking betreffende de politieke overtuiging van Hatta deelde hij mede, dat het over bekend is, dat Hatta vroeger zitting had in de communistisch georiënteerde anti-imperialistische liga. Naar sprekers overtuiging is ~~ook~~ Hatta ook thans geen fascist. Hij is noch pro-links, noch pro-rechts, derhalve partij-loos en juist hierin zag spreker de grote kracht niet alleen van Hatta, doch ook van Soekarno, omdat zij zonder rekening te houden met enige partij-politiek zich geheel kunnen geven voor de republiek.

Komende tot de bespreking van het prgram national deelde hij mede, dat dit inderdaad door alle links georiënteerde en bij het F.D.R. aangesloten partijen werd aanvaard, doch door de regerings partijen, de Masjoemi, P.N.I. e.a. werd verworpen.

Dit sloot in de consequentie voor de Hatta-regering, om dit program national te verwerpen, daar anders de ondelinge verhoudingen nodeloos zouden worden verscherpt. Hij gaf toe, dat er in de republiek corruptie heerste, doch dit zal volgens hem mede een gevolg zijn van de overbelasting van verschillende diensten. Hierbij merkte hij op, dat ook gedurende de 2½ jaar, dat er linkse regeringen aan het bewind waren geweest, daarin geen verbetering kon worden gebracht. Daar Hatta partij-loos is, zal het hem gemakkelijker vallen daarin verbetering te brengen, waarmede reeds een aanvang zou zijn gemaakt en door betrokkene "rationalisatie" zou worden genoemd, oftewel "eruit gooien". Dit brengt ontevredenheid onder deze vermeende slachtoffers en het zijn deze ontevreden elementen, welke dan terecht komen in het Hatta-kamp.

Waarom, zo vroeg spreker, steunt SJAHRIR (links) de regering Hatta (rechts)? Volgens hem zou dit zijn: 1e omdat op het ogenblik nog de faze van de nationale revolutie bestaat en 2e. omdat er thans geen scherpe verhouding (botsing) mag komen tussen links of rechts. Immers wanneer bij zo'n botsing links zou winnen, dan zouden zij hoogstwaarschijnlijk uiteindelijk al de vermeende winst zien verloren gaan bij de dan te voeren strijd tegen Amerika, Engeland en Nederland. En wanneer daarentegen Rechts zou winnen, de mogelijkheid niet uitgesloten moet worden geacht, dat de linkse groepen door de rechtse (Masjoemi, P.N.I. e.a.) zouden worden onderdrukt, zodat daarmede ook het rassen-vraagstuk op het tapijt zou worden gebracht.

Over de opstand te Madioen merkte hij op, dat uit de daarover gevonden documenten wel voldoende zou zijn gebleken, dat er wel een opstand door de communistische leiders was voorbereid en georganiseerd, ook al was het uitbreken van de opstand te Madioen mogelijk praematuur.

Naar zijn mening zou hieruit, alsmede uit vele andere voorvallen en gebeurtenissen in Indonesië, zijn gebleken, dat er een te veel aan democratie zou heersen, maar uiteindelijk kan, welke regering dan ook, geen opstanden binnen haar gebied dulden.

Hij gaf toe, dat er in de republiek nog veel der koloniale verhoudingen zijn blijven bestaan, doch men moet hierbij wel bedenken, dat de republikeinse regering in de beginnestomweg geen apparaat tot zijn beschikking had, om daarin onmiddellijk verandering te brengen. Naar sprekers mening zal Indonesië voor de opbouw wel Nederlands of buitenlands kapitaal nodig hebben en daarom is het noodzakelijk, dat een compromis-politiek wordt gevoerd.

Hij sloot zijn betoog met de mededeling, dat wel haast alle jeugd- en studenten-organisaties eensgezind achter Soekarno en Hatta staan. Hij is van mening, dat ieder, ook al is men links georiënteerd, de huidige regering kan steunen, opdat het vacuum, dat door gebrek aan Indonesisch kapitaal moest ontstaan, gezamenlijk tot een oplossing zou kunnen worden gebracht.

X Bij de daarop gehouden verdere discussie werd allereerst het woord gevoerd door WIM KLINKENBERG. Deze merkte op, dat hij na het betoog van NOEGROHO niet aan de indruk kon ontkomen, dat de spreker daarmede - mogelijk zonder dat hij het zelf wilde - in het pro-nationaal-socialistisch kamp was terecht gekomen en dat naar zijn mening de zaak van de revolutie in de republiek veel schade zou doen.

Vervolgens werd door ROESLI AMMAN enige onbelangrijke vragen gesteld.

De Heer MEIJER stelde de vraag, of het Aziatisch nationalisme zonder sociale of socialistische programma's niet zou leiden tot fascisme.

X Raden SOENITO hield daarop een betoog, waarbij hij mededeelde, dat de Perimpoenan Indonesia zich aanvankelijk zou hebben uitgesproken vóór de status van dominion, naar het Engelse voorbeeld. Hierop is men door de imperialistische houding, welke door Nederland werd aangenomen, betrekkelijk spoedig teruggekomen. Naar zijn mening ~~werd~~ vooral in het begin in Indonesië een verkeerde waardering ~~toegebracht~~ geweest voor de machtsverhoudingen t.o.v. het buitenland. Aanvankelijk zag men het gebeuren, dat in Indonesië een rechtse oppositie ageerde tegen de pro-Nederlandse SJAHRIR.- Immers ~~dat~~ was het rechtse idee, om een verdrag te sluiten met Amerika en Engeland. Toen echter bleek, dat, zoals algemeen werd verwacht, er geen contro-versen bestonden tussen Amerika en Engeland aan de ene- en Nederland aan de andere kant, waren deze rechtse oppositiepartijen wel verplicht om met Nederland te onderhandelen. Het F.D.R. - P.K.I. wil een burgerlijk Indonesië, vrij van buitenlandse beïnvloeding en kapitaal. Zij wenst veel aandacht te schenken - en dat is toe te juichen en nodig - aan de lotsverbetering van de massa.

Naar sprekers mening is het echter thans nog niet mogelijk van Indonesië te maken een socialistische staat op communistische grondslag, omdat thans de arbeiders klasse ontbreekt, wat nodig is voor het vormen van zo'n staat. Het ontbreken van deze arbeidersklasse, zou volgens hem, gelegen zijn in het feit, dat Indonesië tot dusver was een feodaal agrarisch land zonder industrie, met als gevolg, dat er in Indonesië zich nog geen proletariaat heeft gevormd, zoals men dit in landen met een beduidende industrie kent. Hij is verder van mening, dat onder de gegeven omstandigheden begonnen moet worden met een agrarische en sociale hervorming. Het najagen van elke andere utopie wordt door hem afgeraden. Het Indonesische volk moet het bewustzijn worden bijgebracht, dat de republikeinse regering strijdt voor lotsverbetering van de massa.

En zich ALTMAN noemde Indo-Europeaan besprak de corruptie in Indonesië en merkte daarbij op, dat daarin niets veront-rustends moet worden gezien, daar ook de corruptie te Batavia en overal elders ter wereld (ook in Nederland) groot is.

De oorzaak van de corruptie in de republiek moet zijn inziens worden gezocht in de door Nederland toegepaste blokkade, waar-door de bevolking ernstig wordt gedupeerd.

X De Heer B. COSTER deelde daarop in een onsamenhangend verhaal mede, dat er in Londen een Marxistisch centrum zou bestaan, dat steeds goed is ingelicht omtrent de gebeurtenissen in Indonesië. Volgens hem is bij dit centrum een zeer goed geïn-formeerde Engelsman werkzaam.

Hij is van mening, dat Amerika was verontrust door de vooruit-gang van de communistische invloeden in Indonesië. Het gevolg hiervan was, dat Hatta, door Amerika met de rug tegen de muur gezet, als het ware gedwongen werd, om deze communistische invloeden te bestrijden. Uit dit alles concludeerde hij: 1e. dat het communisme in Indonesië nog niets zou betekenen en 2e.

dat Hatta hiertegen een zeer dubieuze houding had aangenomen. Hij was van mening, dat nu de Aziatische volkslegers op het punt staan in China te winnen, door Amerika een tweede verdedigingslinie wordt gezocht, waarbij Indonesië ten nauwste zal zijn betrokken. Hierin moet volgens hem ook de oorzaak worden gezocht van de opstand te Madioen - door hem genoemd - de comedie van de communistische opstand. Door provocatie heeft men de linkse groepen gedwongen zich te verweren. Dit noemde hij de verderfelijke politiek, zoals deze door Hatta wordt gevoerd. In verband hiermede adviseerde hij Hatta niet te steunen. Hij besloot zijn betoog met de mededeling, dat in Indonesië gebrek is aan leidende figuren (intellectuelen), waarvan de schuld moet worden gezocht bij de onderwijs-politiek, zoals deze steeds door Nederland werd gevoerd.

De eerste inleider GO GIEN TJWAN zeide daarop, dat de grote tegenstellingen waren gelegen in het scherp tegenover elkaar staan van de anti-imperialisten en de reactie. De F.D.R. met P.K.I. wenst het land te hervormen, daar Java in verband met zijn overbevolking te klein is voor grondverdeling. Wanneer MOESO zou winnen, zal er volgens hem geen Westers communisme komen in Indonesië, doch een ontwikkeling volgens de faze-theorie. Volgens hem is het Indonesisch volk, ook dat te Batavia, nog steeds strijd lustig, en geenszins oorlogsmoe, zoals men het zo gaarne doet voorkomen. De stemming, aldus spreker, is nu niet meer anti-Nederlands, doch uitgesproken anti-blank.

Hierop verkreeg NOEGROHO het woord, die o.a. opmerkte, dat de overeenkomst van Linggadjati een compromis was en moest worden gezien als een adem-pauze voor de republiek. Een compromis noemde hij iets, waarmede men later weer kan afrekenen. SJAHRIR, zo merkte hij, wilde de Zuid-Oost Aziatische regionale groeperingen aaneensluiten, volgens de idee van de derde macht.

GO GIEN TJWAN wees vervolgens op het bestaan van verschillende klassen in het maatschappelijk bestel. Hierbij merkte hij op, dat de klasse der bourgeoisie uiteindelijk tegen de massa is. Zelf noemde hij zich een overtuigd, eerlijk nationalist.

T.D. 9 Utrecht

Mr. Ivan WIJK vroeg daarop, wat de concrete uitwerking was van de Nederlandse blokkade. Hij vroeg zich verder af, of het de bedoeling van Amerika zou zijn, om aan Nederland in Indonesië de vrije hand of beter de vrije klauw ~~geen~~ te geven (hilariteit (red)). Voorts merkte hij op, dat wanneer Indonesië onder het gemene best van Nederland zou komen, dit wel meer gemeen dan best zou zijn. (Hilariteit.) Hij besloot met de mededeling, dat zijn inziens voldoende gebleken was, dat de Nederlanders een uitbuitend volk zijn en dit wel zullen blijven.

Een persoon, zich noemende SJAMSJOEDIN sprak zijn afkeuring en misnoegen uit over de Indonesisch partijen en de onderlinge strijd, zoals deze door die partijen wordt gevoerd. Naar zijn mening dient niet alleen de huidige Hatta-regering te worden gesteund, doch ook iedere andere Indonesisch regering. Dit, daar het in de allereerste plaats gaat, om het winnen van de vrijheidsstrijd.

Een zekere de JONG citeerde de leer van Lenin, waarin volgens hem wordt gezegd, dat regeerders wel compromissen mogen sluiten. Van zichzelf verklaarde hij te behoren tot de progressieve linksen, doch geen Rusland-aanbiddert ~~zijn~~.

GO GIEN TJWAN, die daarop andermaal het woord verkreeg, zei, dat hij niet op deze conferentie was gekomen, om het communisme te verdedigen, maar dat hij wel het nationalisme wenste te verdedigen ~~te waken~~, die over het algemeen communisten werden genoemd. Hij beweerde, dat hij Hatta geen fascist had genoemd, doch in zijn inleiding alleen had getracht de tendenzen, zoals deze zich de laatste tijd in de republiek hadden ontwikkeld, in het juiste daglicht te stellen. Hierbij benadrukte hij ~~in~~ het bijzonder het program national zoals dit door de communisten werd samengesteld en door alle partijen werd aanvaard. De Nederlandse blokkade speelt bij dit alles een grote rol. Hoofdzaak is echter het eigen falen. Hij is en blijft echter de mening toegedaan, dat uiteindelijk zal blijken, dat in de republiek Indonesie, de communisten de enige werkelijke verdedigers zijn van het juiste nationalistische begrip.

Op Zondag 21 November 1948 te ongeveer 11.30 uur werd de conferentie voortgezet. De belangstelling op deze tweede dag was iets minder.

Ook op deze tweede samenkomst was de leiding in handen van Prof. Dr. W.F. WERTHEIM.

Allereerst werd het woord ~~het woord~~ verleend ~~aan Dr. F. A. M.~~ ZONNEBERG, die ~~in~~ een vrij uitvoerig betoog hield, waarin hij o.a. opmerkte, dat elke regering rekening moet houden met de voornaamste of bepaalde gebeurtenissen in andere landen, daar vele van deze gebeurtenissen met elkaar verband houden of elkaar beïnvloeden. Zo ook heeft de Indonesische republikeinse regering rekening te houden met de verschillende facetten van het spel der wereld-politiek. Volgens hem bestaat de huidige Indonesische regering niet uit fascistten, doch als praktische regeerders hebben ook zij concessies te doen. Hoewel de nationale vrijheidsstrijd voorop dient te worden gesteld, kan het spel van de Hatta-regering niet eenzijdig Amerikaans of Russisch zijn. Door een bepaalde overmacht wordt deze regering thans gedwongen tot het doen van bepaalde concessies en is Hatta verplicht het Anglo-Amerikaans spel te volgen, waardoor hij noodwendig in rechts vaarwater is verzeild geraakt, terwijl een groot deel van het Indonesische volk liks geïntendeerd is. Spker is van mening, dat Azië is voorbestemd een grote rol te spelen in het komende politieke wereldgebeuren, omdat zich in dat werelddeel gigantische krachten aan het ontwikkelen zijn. Hierdoor zal Azië in het wereldgebeuren een stabiliserende invloed kunnen uitoefenen op het voorkomen van een derde wereldoorlog door zitting te nemen in de U.N.O. Hoewel er ontegenzeggelijk krachten aan het werk zijn, welke kennelijk aansturen op een derde wereldoorlog vermeent hij zoveel vertrouwen te kunnen stellen in de progressieve krachten in de U.N.O., dat een derde wereldoorlog zal worden voorkomen. De reactionnaire wereldkrachten, welke door middel van de pers en dergelijke, de U.N.O. "en bagatelle" zien. In Nederland wordt volgens hem te weinig aandacht geschonken aan de algemene internationale zienswijze en ideeën. Zijn inziens zou dit een gevolg zijn ~~van~~ de steeds in omvang toenemende Amerikaanse invloeden, welke

T. de Haan
24/7/48

bepalend zouden zijn voor de huidige gang van zaken. Spreker is van mening, dat in Azië de communisten de beste nationalisten zullen blijken te zijn.

Hatta, aldus vervolgde spreker, zoekt wel Amerikaanse hulp, doch hij doet dit zeker niet, om bij een eventuele volgende wereldoorlog Indonesië als een tweede verdedigingslinie te bezigen voor het democratisch Amerika, om het opdringende bolsjewistische gevaar te keren. In dit verband wees hij er op, dat Hatta wel contact en samenwerking zocht met Pandit Nehroe en niet met Mao Tze Toeng. Hij vindt het, diplomatiek bekeken, waarschijnlijk te grof, om met een Chinese rebellen generaal aan te pappen. Volgens hem had het zwakke Nederland van na de oorlog het nog zwakkere Indonesië moeten helpen, omdat deze twee tezamen veel hadden kunnen bereiken. Volgens hem heeft noch Nederland, noch Indonesië, het spel, dat hier is gespeeld door het Foreign Office, niet tijdig doorzien.

Hij was van mening, dat Nederland t.o.v. de vrijheidsgedachte (Merdeka) een ruimer standpunt had behoren in te nemen. Men zal moeten komen tot een "common wealth of Indonesia", zodat over 5 of hoogstens 10 jaar daar rust zal heersen.

Hij besloot zijn betoog met de mededeling, dat z.i. de vereniging Nederland-Indonesië zal blijven ijveren voor een vrij Indonesië, gebaseerd op de Internationale gedachte.

Een zekere MULLER merkte op, dat hij gaarne een juiste kijk wilde krijgen op de Indonesische mens. Mede zou hij graag willen weten, op welke wijze dit volk wakker werd en hoe het met de politieke scholing is gesteld.

Hierop verkreeg Mr. van WIJK het woord. Deze zeide, dat z.i. de Nederlanders niets in Indonesië te maken hebben. Hij wilde hiervoor slechts vier woorden gebruiken n.l. : "De Nederlanders er uit!" "Ophoepelen !"

De bezetting van Nederland door de Duitsers duurde slechts vier jaar. De Nederlandse bezetting van Indonesië vier eeuwen. In dit verband werd door hem heftige critiek uitgeoefend op het Nederlandse volk. Sprekende over de dienstweigeraars merkte hij op, dat 70% hiervan fysiek defect zou zijn en er slechts heel weinig principiële dienstweigeraars zijn.

Als middelen om te voorkomen, dat nog meer troepen naar Indonesië zullen worden verscheept, noemde hij: het toevallig aanwezig zijn van een tijdbom in het ruim van een schip, dan wel een mijn (slak) aan de wand van het schip, terwijl ook gedacht moet worden aan doorboorde scheepswanden.

ALTMAN gaf als zijn mening te kennen, dat de Hatta regering niet zo zwak zal blijken te zijn, dan algemeen wordt voorgesteld. Z.i. zal bij het over enige tijd te houden plebisciet wel blijken, hoe sterk juist deze regering staat en hoe weinig compromissen heeft gesloten.

Mevr. van der PLAAT(S) gaf als haar mening te kennen, dat zij het wenselijk achtte, dat de progressieve gedachte in bredere kringen ingang diende te vinden. Hiervoor was volgens haar nodig, dat de intellectuelen, zoals Prof WERTHEIM en Mevr. ROMMEIJN-VERSCHOOR hun ideeën op papier zouden stellen, om middels publicatie hiervan, zo mogelijk in de internationale

*Deze woorden
kamen in de
aan met de woorden
in het verslag van
B I X (50840 blz 2)
De W. v. d. Wijk heeft
me dat de lezer
omdat van de uitgang
van W. v. d. Wijk in de
verslag van B I X.
In de de genal van
de woorden van W. v.
Wijk het typen
van zijn denkbeelden
B I X*

pers, deze gedachten te propageren.

De heer van WALSUM richtte zich daarop speciaal tot Mr. van WIJK en zeide, dat Nederland ook wel eens, zij het dan mogelijk bij toeval, wat goeds doet in Indonesië. De Nederlanders hebben zeer zeker een positieve of opbouwende taak in Indonesië te vervullen.

TAP
Jensen

X Dr. ~~J. van der BEEK~~ deelde mede, dat hij 2½ jaar in Indonesië en ook in de republiek had vertoefd. Volgens hem was Rusland niet uitgesproken anti-imperialistisch en voelen de Indonesiërs zich niet zo sterk tot Rusland aangetrokken doch voelen zij meer voor de idee van de derde macht. De Indonesiër voelt zich noch verknocht aan Amerika noch aan Rusland. Hij zou zelf iets willen zijn in de wereld. Gedurende zijn verblijf in de republiek was het hem opgevallen, dat bij de leiders de drang bestaat om zelf iets te doen voor het volk en zelf iets te worden in de wereld.

ZONNEBERG andermaal het woord verkrijgende, zeide van mening te zijn, dat over 10 of 15 jaar de idee van de derde macht wel voldoende zal zijn doorgedrongen tot de bevolkingsgroepen van de Aziatische landen. Voorts deelde hij mede, dat hij op 21 October 1948 een vergadering zou hebben bijgewoond met de Amerikanen in U.N.O.-verband, waarop ook de heer MEIJER-RANNEFT van de Rijkseenheid aanwezig was. Op deze bijeenkomst werd de heer MEIJER-RANNEFT in verband met zijn opvattingen tot Indonesië door de Amerikanen op zijn plaats gezet. Hieruit valt te concluderen, aldus spreker, dat de Amerikanen progressiever denken. (Bijval). Hij dringt er bij de vergadering op aan, om zich vooral niet op een extreem standpunt te stellen bij de beoordeling van het Indonesië-vraagstuk.

Hierna werd de lunch gebruikt en op Amerikaanse wijze enige schilderijen verkocht ten behoeve van de medicamenten-actieder vereniging. De opbrengst hiervan bedroeg f.234.--.

X Bij de heropening der conferentie werd door Prof. Dr. WERTHEIM een samenvattend overzicht gegeven van het gesprokene. Hierbij merkte hij o.m. op, dat ~~het~~ tot voor kort voor de vereniging Nederland-Indonesië de republiek Indonesië de enige vertegenwoordigster was van de Indonesische eenheidsgedachte. Sedert kort echter heeft zich binnen de republiek een tweede groep van nationalistenvormd, doordat de gedachte van de eenheidsvorm is verstoord. De toestand is hierdoor ingewikkelder geworden, omdat beide groepen voorgeven ware nationalistenvan te zijn. Hij noemde het een verblijvend verschijnsel, dat op deze conferentie, volgens hem, iets heel buitengewoons had plaats gehad. Op deze conferentie heeft men het n.l. zien gebeuren, dat twee Indonesiërs, die ieder voor zich a.h.w. een der in de republiek gevormde groepen vertegenwoordigen, midden in een vijandig land, een verschillend standpunt op vriendschappelijke wijze hebben kunnen en durven uiteenzetten. Dit noemde hij een teken van het grote vertrouwen, dat door deze beide Indonesische groepen wordt gesteld, niet alleen in de vereniging Nederland-Indonesië, doch ook in de leden van deze vereniging.

Volgens spreker zijn er altijd twee kanten aan het nationalisme geweest en kan men ook zeer zeker deze onderkennen bij het Indonesische nationalisme. Ook hier heeft men het burgerlijke nationalisme (de bourgeoisie) en de groep, welke zich meer met de massa vereenzelvigt, oftewel het radicaal nationalisme. Een gevolg van de ontevredenheid is sedert kort het radicaal nationalisme in de vorm van de massa in beweging gekomen. Aan de ene kant vinden wij, aldus spreker, Hatta en Soekarno, met Nederland en de andere buitenlandse invloeden, zoals Amerika. Bij het radicaal nationalisme zien wij Moeso c.s. onder Russische invloed, zich als het ware teweer stellen tegen de Nederlandse en Amerikaanse invloeden. Het is een normaal verschijnsel, dat het proletariaat de leiding neemt van de revolutie, doch in de Aziatische landen kent men dit proletariaat niet, omdat dit geboren wordt uit de industrialisatie van een land.

Bij zijn daarop gehouden bespreking over het communisme als verschijnsel in de Aziatische landen, verwees hij naar de huidige strijd in China. Hierbij merkte hij op, dat ook deze strijd in wezen geen strijd is voor het communisme zoals wij dat kennen in de Westerse landen, derhalve ook geen uitgesproken streven is voor socialisme of staats-socialisme, doch slechts een strijd voor lotsverbetering der massa, in zich sluitende het afbreken van het feodalisme of een streven naar democratisering.

De Aziatische landen hebben bij de opbouw veel buitenlands kapitaal nodig en zijn daarom gedoemd concessies te doen. Terugkomende tot zijn bespreking over Indonesië merkte hij op, dat de boeren-revolutie daarin een grote rol speelt en in hoofdzaak is gericht tegen de feodale adel. De burgerlijke nationalistinnen kunnen door bepaalde groepsbelangen er gemakkelijk toe komen zich aan te sluiten bij de reactionairen. In Indonesië heeft steeds een sterke neiging bestaan, om zich in twee kampen (groepen) te verdeelen. Vooral het laatste jaar heeft deze neiging een duidelijker gestalte aangenomen en heeft er een duidelijke verschuiving naar rechts plaats gehad, waardoor de groep van feodale kapitalisten, zoals deze verenigd is in de Masjoemi, ~~zich~~ zich zeer versterkt. Hierdoor werden de links georiënteerde politici verontrust en werden zij bevreesd, dat een vernieuwing zou worden tegengehouden van het maatschappelijk bestel. Het communisme, zoals dat zich in Indonesië aandient, noemde hij een even vaag begrip als het communisme in China. Met Pandit Nehroe zou hij willen zeggen, dat de communistische leiders in de Aziatische landen ~~een~~ zaak, het communisme, hebben overschat.

Voor ons Nederlanders geldt, dat wij geen recht hebben in deze uitgesproken Indonesische kwestie partij te kiezen. Hierna stelde hij de vraag, wat tot dusver door Nederland-Indonesië in concreto werd gedaan, behalve dan het uitspreken van mooie woorden. Hij is van mening, dat wanneer de vereniging haar politieke rol wil blijven behouden, zij ten opzichte van de Indonesiërs in een scheve positie zou komen te verkeren. Naar zijn mening zou het mogelijk beter zijn, om de vereniging om te vormen, zoals de verenigingen Nederland-Polen, of Nederland-U.S.S.R. e.d., derhalve tot een culturele gezelligheidsvereniging.

J.F.A.H. de la COURT, die daarop het woord verkreeg, noemde het geheel het typische beeld van een studie-conferentie, daar het beeld, dat de meesten zich over de Indonesische

kwestie hadden gevormd, door deze bespreking steeds troebeler is geworden.

98 1194 X
 Volgens nam Ir. S.J. RUTGERS het woord. In de republiek Indonesië heeft zich wel een grote verandering voltrokken. Onder de huidige omstandigheden zou de burgerlijke vleugel niets anders kunnen doen, dan zich werpen in de uitgestrekte armen van het buitenlandse kapitaal, van het imperialistisch Amerika.

Deze zaak is geen uitgesproken interne aangelegenheid van de republiek. Het streven van Hatta en zijn regering is volgens hem, kolonialisme. Met gebruikmaking van eigen binnenlandse krachten.

Hatta noemde hij een imperialisten-slaaf, waartegen de vereniging Nederland-Indonesië dient stelling te nemen. Hij eiste a.h.w. dat de vereniging zou strijden tegen de Hatta-terreur en de slachtoffers van ~~deze~~ deze terreur diende te steunen.

(Deze woorden werden op zeer koude, emotie-loze toon gesproken. Het geheel werd op dusdanige voorwaarden-stellende ultimatum-toon geuit, zodat de vergadering er even stil van werd, gevolgd door een boos afkeurend gemompel.)

ZONNEBERG merkte hierna op, dat hij er van overtuigd is, dat de onafhankelijkheid van Indonesië toch zal komen. Hij stemde in met de idee, geuit ~~ook~~ door Prof WERTHEIM, om de vereniging om te vormen.

Dr. van der BURG merkte nogmaals op, dat de vereniging, zoals zij nu is, veel waardering heeft in de republiek. Naar zijn mening moet de vereniging zich niet in laten met de Indonesische partij-politiek.

Mevr. van der PLAAT(S) sprak zich uit tegen de omvormings-idee van Prof WERTHEIM. Volgens haar moet de vereniging in haar huidige vorm gehandhaafd blijven, daar er nog veel valt te doen op humanitair-cultureel gebied.

Daarna kreeg Dr. SJAMSJOEDIN het woord. Deze merkte op, dat de republiek in wezen niet zou zijn veranderd, wel zouden enige wijzigingen hebben plaats gehad, doch het belangrijkste is gebleven, n.l. een strijd voor de vrijheid. Ook hij verklaarde zich tegen de omvormings-idee van Prof WERTHEIM.

Hierna werd het woord verleend aan ~~SENDIK~~ SENDIK, die mededeelde, dat hem hem wel een beetje had bevreemd op deze conferentie zulke klanken te moeten beluisteren. Hij merkte op, dat de 400 jaar samenwerking van Nederland met Indonesië toch wel nimmer ~~vergeleken~~ zullen kunnen worden met de vier jaar Duitse bezetting van Nederland, daar de Indonesiërs toch alles van de Nederlanders hebben geleerd, terwijl nog veel andere goede dingen door de Nederlanders werden gebracht en daargesteld.

Hij vestigde er de aandacht op, dat ook in de Minahassa de pro-republikeinse stemming veld wint.

T.o.v. de opstand in Madioen verklaarde hij, dat deze niet alleen voor Makassar, doch ook voor Batavia, ja zelfs voor Djokja een verrassing zou zijn geweest.

Indonesië, aldus spreker, is in wezen niet verdeeld. Amir SJARIFOEDIN zou volgens hem geen communist zijn, doch in hem zou moeten worden gezien een tegenspeler van Moeso, die was

T.D. P.C.B.
 Utrecht
 1948

vergeleken

aangewezen, om de invloed van Meeso tegen te gaan en het verder afglijden van de massa in die richting zoveel mogelijk moest voorkomen.
Hatta, Sjahrir, Soekarno en vele anderen zijn één, aldus besloot hij.

Vervolgens kreeg B. COSTER het woord, die verklaarde minder pessimistisch gestemd te zijn dan Prof. WERTHEIM. Z.i. heeft de vereniging niet altijd met lege handen gestaan en heeft zij ook een politieke taak te vervullen, n.l. door middel van voorlichting. Volgens hem zouden de leden door het vervullen van spreekbeurten veel opheldering kunnen geven betreffende de Indonesische kwestie. Als voorbeeld hiervan deelde hij mede, dat door hem op Donderdag 25 November 1948 een spreekbeurt zal worden vervuld op een bijeenkomst van de Vlam-groep te Hilversum.

Vervolgens werd door Prof. WERTHEIM een slot-woord gesproken. Hierbij deelde hij mede, dat hij n.a.v. hetgeen hier werd besproken, was teruggekomen van de omvormingsidee van de vereniging. Hij is echter van mening, dat thans de moeilijkheden van de twee stromingen ook in Nederland-Indonesië herhaalbaar zullen terugkeren.

Deze brede samenstelling werd door hem genoemd een "conditio sine qua non" voor de vereniging.

Hij doet persoonlijk een dringend beroep op Ir. RUTGERS en op de meer links georiënteerde (communistische) leden in het algemeen, de eenheid in de vereniging te bewaren.

Verwijzende naar de door het landelijk bestuur uitgegeven circulaire verzocht hij de aanwezigen, de daarin vervatte richtlijnen te volgen en te propageren.

Na te hebben medegedeeld, dat mogelijk binnenkort wederom een soortgelijke conferentie zou worden gehouden, om zo mogelijk tot een duidelijke uitspraak te komen, sloot hij tenslotte, met de nodige bedankjes aan allen, die hadden medegewerkt deze conferentie te doen slagen, te ongeveer 17.00 uur op Zondag 21 November 1948 deze conferentie.

-o-o-o-o-o-

De bijeenkomsten, welke gedurende deze conferentie werden gehouden hadden een rustig verloop.

Het meerendeel van de aanwezige personen behoorde kennelijk tot de "Vlam- en Vrije Katheder"-groepen.

Uit de groep van de Vrije Katheder werden stemmen vernomen, waaruit kon worden geconcludeerd, dat het in de bedoeling zou liggen, om omstreeks Kerstmis wederom een soortgelijke bijeenkomst te houden, om nogmaals hetzelfde onderwerp te bespreken. Als plaats van deze samenkomst werd Amsterdam genoemd.

Het was mogelijk hierop, dat Prof. WERTHEIM in zijn slotwoord doelde en mededeelde, dat mogelijk binnenkort wederom een soortgelijke bijeenkomst zou worden georganiseerd. Uit de vaagheid van deze mededeling mag echter worden geconcludeerd, dat hieromtrent nog geen definitieve besluiten werden genomen.

Tijdens deze conferentie was in een der zalen een boekenstand ingericht. Hierin waren tegen betaling verkrijgbaar exemplaren van verschillende edities van het door de afdeling Den Haag van Nederland-Indonesië uitgegeven Indonesië-Bulletin.

Mede waren verkrijgbaar exemplaren van verschillende edities van het tweemaal per maand te Batavia verschijnende vooruitstrevend tijdschrift "Kritiek en Opbouw", uitgegeven door de (Stichting?) "Opbouw- Pembangoenan", gevestigd te Batavia Goenoeng Sahari 84, op welk adres ook de administratie van het blad is gevestigd. Als redactie-adres is vermeld :
Parkweg 2 pav. Bandoeng.

Hoofdredacteur van het blad is: D.M.G. KOCH, Parkweg 2 pav. Bandoeng, terwijl in de redactie-commissie zitting hebben:

Prof. R.F. BEERLING	- Batavia.
J. de GRAAFF	- idem.
L. STALLINGA	- idem.
Beb VUYK	- idem.

Voor Nederland wordt als adres opgegeven: Vrij Nederland, Keizersgracht 604 Amsterdam (C.).

Mede waren verkrijgbaar verschillende exemplaren van het maandblad "Oriëntatie", waarvan de administratie eveneens te Batavia Goenoeng Sahari 84 is gevestigd. In de redactie van het tijdschrift hebben zitting:

D. de VRIES
R. NIEUWENHUYS
Henk de VOS
Dr. K. NEYS.
R.B. QUACK.
J. BOON.

Secretaris der redactie is R. NIEUWENHUYS, van Heutszboulevard 56 te Batavia.

Eveneens waren verkrijgbaar exemplaren van het in de Maleise taal gestelde maandblad "Gema Suasana", eveneens uitgegeven door de vorengenoemde stichting "Opbouw- Pembangoenan", Goenoeng Sahari 84 te Batavia, op welk adres de redactie en administratie is gevestigd. In de redactie hebben zitting:
Asrul SANI.
Mochtar APIN.
Rivai APIN.
BAHARUDIN.

Voor zover bekend zijn de personalia van de in dit verslag genoemde personen afzonderlijk vermeld in bijlage A.

W. B.

Bijlage: A.

Opgave van de personalia en overige gegevens van de in bijgaand verslag genoemde personen:

- X/1 ALTMAN Indo-Europeaan, vermoedelijk wonende te Amsterdam, verdere personalia niet bekend.
- X/2 BLOMMERS A. penningmeester van het landelijk bestuur van de vereniging Nederland-Indonesië. Overige personalia niet bekend.
- 3 Dr. van der BURG A.P.J., arts, wonende Scheveningselaan 111 te Den Haag.
- 4 COSTER B. gepensionneerd inspecteur van het Onderwijs in Indonesië, lid van het landelijk bestuur Nederland-Indonesië, wonende te Hilversum.
- 5 De la COURT J.F.A.H., gepensionneerd directeur van de inlandse kweekschool te Bandoeng, lid van het landelijk bestuur van Nederland-Indonesië, wonende te Wassenaar.
- 6 Mevr. TOVE GALATIUS-JENSSEN, vertegenwoordigster van Denemarken (semi-officieel cultureel attaché.) Verdere gegevens onbekend.
- 7 GO Gien Tjwan, geboren te Malang, 22 September 1920, 2e secretaris van het landelijk bestuur Nederland-Indonesië, student aan de 7e faculteit, wonende Valeriusstraat 130 te Amsterdam.
- +8 GOUW Jam Hok, geboren te Batavia, 28 October 1925, 2e commissaris van het bestuur van de Chinese ~~vereniging~~ Chung San Hui, wonende Cornelis Krusemanstraat 42-III te Amsterdam.
- 9 De JONG, verdere gegevens onbekend.
- 10 KLINKENBERG Willem Gerard, geboren te Purmerend, 7 December 1923, journalist, secretaris van het landelijk bestuur Nederland-Indonesië, wonende Admiraal de Ruyterweg 547 huis te Amsterdam.
- 11 De KONING, ex-directeur van het weekblad Vrij Nederland, wonende te Heemstede, verdere gegevens onbekend.
- 12 MEIJER, verdere gegevens onbekend.
- 13 MULLER, verdere gegevens onbekend.
- 14 NOEGROHO, geboren te Modjokerto, 7 Juli 1920, lid van het landelijk bestuur Nederland-Indonesië, wonende Haarlemmermeerstraat 31-I te Amsterdam.
- 15 Mevr. van der PLAAT(S), vermoedelijk wordt hiermede bedoeld de bij U bekende Annie van der PLAATS.
- 16 Roesli AMMAN, geboren te Padang, 14 September 1922, ex-directeur van het te Batavia verschijnende blad "Berita-Indonesia", wonende Overtoom 524-I te Amsterdam.
- X/17 Mevr. ROMEIJN-VERSCHOOR, Anna Helena Margaretha, geboren te Nijmegen, 4 Februari 1895, wonende Daniël Willinkplein 21ste Amsterdam.
- 18 RUTGERS Sebald Justinus, geboren te Leiden, 25 Januari 1879, ingenieur, lid van het landelijk bestuur Nederland-Indonesië, wonende Joos Banckersweg 19-II te Amsterdam.
- 19 SENDUK. Van hem is bekend, dat hij ongeveer 1 tot 2 maanden geleden met een Indonesische delegatie naar Nederland is gekomen.
- 20 SJAMBJOEDIN. Verdere gegevens onbekend.
- 21 SOENITO Raden, geboren te Pasoeroean, 4 Juni 1912, vice-voorzitter van het landelijk bestuur Nederland-Indonesië, voorzitter van de Perhimpoean Indonesia, wonende Ger-

T. van der Plaats
15
16
17

Bijlage:A.

- rit van der Veenstraat 51 te Amsterdam.
- X 22 Dr. SUYS, hoogleraar, verdere gegevens alhier onbekend.
- X 23 Mevr. TIELROOIJ-BOTTENHEIM, Henriette Rosalie, geboren te Amsterdam, 22 November 1889, wonende Jan Luijkenstraat 86 huis te Amsterdam.
- 24 Mevr. TUMBELAKA-DITMARS M.A., lid van het landelijk bestuur Nederland-Indonesië, wonende Santhorstlaan 44 te Wassenaar.
- X 25 Van WALSUM, verdere gegevens alhier onbekend.
- 26 Prof. Dr. WERTHEIM, Willem Frederik, geboren te St. Petersburg, 16 November 1907, voorzitter van het landelijk bestuur Nederland-Indonesië, wonende Stadionkade 17-II te Amsterdam.
- X 27 Mr. van WIJK, Johan Hendrik, geboren te Amsterdam, 2 Juni 1907, wonende Rijweglaan 31 te Bennebroek. *of Leanter?*
- 28 Dr. ZONNEBERG Johannes Martinus Elisabeth Maria Alphonsus geboren te Rotterdam, 16 April 1907, hoofd-ambtenaar, Departement Handel en Nijverheid, wonende Carel Reinierskade 171 te Den Haag.

-o-o-o-o-o-o-

No 13

AFSCHRIJF

VERENIGING "NEDERLAND - INDONESIË"
O.Z.Achterburgwal 185, kamer 83.
Tel. 31921 - t.24 - AMSTERDAM-C.
.....

Amsterdam, October 1948.

In verband met de tegenwoordige ontwikkeling in de Republiek Indonesië acht het Landelijk Bestuur van de Vereniging "Nederland - Indonesië" het nodig nogmaals zijn standpunt uiteen te zetten.

Het recht van het Indonesische volk op zelfstandigheid en zelfbeschikking is het leidend beginsel van de Vereniging "Nederland-Indonesië". Dit betekent: politieke, economische en culturele vrijheid voor de bevolking van geheel Indonesië volgens principes en in organisatie-vormen, die zij zelf bepaalt. De vereniging stelt vertrouwen in de eigen krachten van het Indonesische volk om zijn moeilijkheden tot een oplossing te brengen.

Zij eist begrip voor de inwendige moeilijkheden en spanningen binnen de Republiek Indonesië, die kenmerkend zijn voor de nieuwe staten en die ook de Republiek der Verenigde Nederlanden in haar beginstadium heeft gekend.

Uitgaande van dit standpunt moet de Vereniging als zodanig zich om principiële redenen van partij-kiezen in interne Indonesische aangelegenheden en dus ook in het huidige conflict binnen de Republiek onthouden, hoewel zij begrijpt en aanvaardt dat haar leden individueel, met name de Indonesiërs onder hen, hier niet afzijdig kunnen en willen blijven.

Uitgaande van ditzelfde anti-koloniale beginsel verzet de Vereniging zich tegen iedere vreemde inmenging in binnenlandse Indonesische aangelegenheden door pressie op welke wijze dan ook. En zeker zal zij blijven strijden tegen elke inmenging in de vorm van militair of "politieel" ingrijpen in Indonesië door niet-Indonesische machten.

In verband met het bovenstaande ziet de Vereniging haar naastliggende taak als volgt:

1. Zij roept het Nederlandse volk op tot grote waakzaamheid om te verhinderen dat Nederlandse troepen worden gebruikt voor inmenging in de binnenlandse aangelegenheden van de Indonesische vrijheidsstrijders.
2. Zij richt zich met een ernstig protest tot de Nederlandse regering inzake o.a.:
 - a. Het platbranden "uit militaire noodzaak" van kampongs op Java en het uitdelen van strenge en ontterende straffen aan Nederlandse militairen, die geweigerd hebben zich hiertoe te lenen;
 - b. Het voor het rechtsgevoel beledigende vonnis van de Zee-krijgsraad te Soerabaja inzake de Bondowoso-tragedie;

- c. Het uitblijven van bekendmaking van het rapport over de ongerechtigheden in Zuid-Celebes in begin 1947;
 - d. Het schieten door Nederlandse politie op de met voorbereiding van de viering van de Indonesische vrijheidsdag in het officiële gebouw van de Republikeinse regering te Batavia, bezige schooljeugd;
 - e. Het ontwijken van het geven van een duidelijke toelichting inzake de kwestie van de geïnterneerden in de Republiek en in door Nederland bezet gebied.
3. Van oordeel, dat Indonesische en Nederlandse slachtoffers van onrecht, begaan in naam van het Nederlandse volk, recht hebben op een schadevergoeding en rehabilitatie, stelt zij zich voor in samenwerking met andere personen en organisatie's, hiervoor gelden bijeen te brengen als een bijdrage in de vervulling van een morele plicht.

Het Landelijk Bestuur der Vereniging "Nederland - Indonesië ":

Prof. Dr. W.F. Wertheim, Voorzitter
Soenito, Vice-voorzitter
Wim Klinkenberg, Secretaris
Go Gien Twan, 2e Secretaris
A. Blommers, Penningmeester
Prof. Dr. C.C. Berg
Mevr. C. van Bergen-Diamant
B. Coster
J.F.A.H. de la Court
E. Bobee
Ds. A. van Leeuwen
Dr. CHH. Lenshoek
Noegroho
H.M. van Randwijk
Ir. S.J. Rutgers
Mevr. H. van Traa-v.d. Burg
Mevr. M.A. Tumbelaka-Ditmars.

UITTREKSEL

Voor OD 296 Naam VERENIGING NEDERLAND INDONESIE (Org.)

Origineel in PD 4463 Naam Mr. H. van WIJK

Volgnr. Ag.nr. Aard van het stuk

..... Afz. Datum

afschrift schutblad 50639

HC zegt niet over nadere inlichtingen n.a.v. het gestelde in notitie
50639 te beschikken.

C. 17-1-49 v.d. V.

Uitgetrokken door Sch Afd./Sectie ACD 4C Datum 4-7-49

Op aanwijzing van C.S.

AFSCHRIFT.

VERENIGING "NEDERLAND - INDONESIE "

O.Z.Achterburgwal 185, kamer 83.

Tel. 31921 - t.24 - AMSTERDAM-C.

.....

31 October 1948.

Geachte medestander ,

De recente gebeurtenissen in Indonesië en in de Republiek in het bijzonder, hebben ongetwijfeld ook in onze kringen veel vragen doen opkomen, die lang niet alle een antwoord en zeker niet een juist en volledig antwoord hebben gekregen. Het is daarom, dat het Landelijk Bestuur van onze Vereniging heeft besloten om

een STUDIECONFERENTIE te beleggen, en wel op 20 en 21 NOVEMBER a.s. in de INTERNATIONALE SCHOOL VOOR WIJS-BEGEERTE, Dodenweg B.20 te AMERSFOORT, het zelfde conferentieoord, dat onze Vereniging in September 1947 herbergde.

Gedurende dit weekend zal de Heer Go Gien Tjwan de huidige toestand in de Republiek Indonesië inleiden terwijl andere Indonesiërs o.a. de Heer Noegroho zich bereid verklaard hebben om hun zienswijze in het debat als aanvulling te geven.

De Heer Alb. de la Court(gevraagd) zal een beschouwing geven over de positie van de Nederlandse vrienden der Republiek temidden van de huidige verwikkelingen. Bij deze inleidingen zal het zwaartepunt geheel op de discussies komen te liggen.

Prijs: De basisprijs voor het weekend bedraagt f. 8.- per deelnemer, waarbij tevens de kosten van overnachtingen, warme maaltijd, lunch en ontbijt zijn inbegrepen. Wij stellen echter de mogelijkheid open om f. 6.- te betalen, waarbij wij er gelijktijdig op vertrouwen, dat alle deelnemers, die meer dan f. 8.- kunnen missen, ons f. 10.- zullen overmaken. Men zal begrijpen, dat de Vereniging hier geen enkele risico bij mag lopen, gezien haar toch al zo ernstige geldelijke moeilijkheden. Zij die allen besprekingen wensen mee te maken en zelf voor huisvesting en maaltijden zorgen, betalen f. 2.- per persoon.

OPGAVE: Men geeft zich door onderstaand opgaveformulier op aan de Secretaris van de Vereniging "Nederland-Indonesië", Oude Zijds Achterburgwal 185 te Amsterdam-C., onder gelijktijdige storting van het verschuldigde deelnemersgeld op postgiro 321221 t.n.v. de penningmeester van "Nederland-Indonesië" te Voorburg, met vermelding "Weekend".

AANVANG: Zaterdagmiddag, 20 November om 4.30 uur.

EINDE: Zondagmiddag om 5 uur.

OPMERKINGEN: Zaterdagavond om 6.30 uur wordt warm gegeten en de lunch valt op Zondagmiddag 1 uur. Bij voldoende belangstelling wordt een busdienst georganiseerd tussen station Amerfoort en de School, waarover de bijzonderheden aan hen, die zich ervoor hebben opgegeven, nog nader zullen worden medegedeeld. De school is uitstekend verwarmd. Introductie van belangstellenden wordt graag toegestaan.

En nu dus zo snel mogelijk onderstaand opgave formulier ingevuld en naar de Secretaris der Vereniging te Amsterdam gezonden! Haast U, want de belangstelling zal zeer groot zijn en de acomodatie is beperkt. Opgaven, die na 10 November binnenkomen, zullen als regel terzijde worden gelegd. Wij vertrouwen op Uw aller medewerking om onze plannen zo goed mogelijk te doen slagen.

Met vriendelijke groet,
W. Klinkenberg, Secretaris.

OPGAVEFORMULIER Vóór 10 Nov. inzenden aan de Secretaris der Vereniging "Nederland - Indonesië", O.Z.Achterburgwal 185, A'dam-C.

Ondergetekende Adres geeft zich op voor de STUDIECONFERENTIE op 20/21 November te Amersfoort. Hij/zij neemt ~~niet~~ / wel deel aan de drie maaltijden en slaapt niet/wel in de school. Hij/Zij neemt niet/wel deel aan de speciale busdienst en is bereid de daarvoor verschuldigde vergoeding (ong.25 ct.) te betalen. Hij/Zij verklaart gelijktijdig met deze opgave f. 10.-/f. 8.-/ f. 6.-/ f. 2.- op de postrekening van de Penn.m. der Vereniging te hebben overgemaakt.

Doorhalen wat niet gewenst wordt.

ONDERTEKENING

- BELANGRIJK:**
1. De ingesloten verklaring van het Landelijk Bestuur zal tevens ter discussie worden gesteld.
 2. Het "INDONESIE-BULLETTIN" blijft het discussie-orgaan der Vereniging. Abonnementen hierop kosten slechts f. 1.20 per jaar, te storten op giro 238840 t.n.v. Penninm.Ned.-Indonesië te Den Haag. Deze publicatie mag niet door gebrek aan activiteit der leden weer verdwijnen. Een maandblad is één van de belangrijkste uitingmogelijkheden voor onze zaak! (Adm.adres: Snelliusstraat 1, den Haag.)

.....
LEDEN-VERLOTING ten bate der MEDICAMENTEN-ACTIE!!

Indertijd zijn door tal van vooraanstaande kunstmaars een serie schilderijen, litho's, houtsneden, terracotta's e.a. kunstvoorwerpen aan onze Vereniging aangeboden met de bedoeling deze ten bate van de medicamentenactie voor de geblokkeerde Republiek onder de leden te verloten.

Zowel in het belang van onze actie als van onze leden hebben wij thans besloten deze loting te doen plaatsvinden, ondanks de bijzondere grote praktische bezwaren, hieraan verbonden. Ieders volledige medewerking en inspanning bij de verkoop is geboden, en wij menen uit naam van het zo zwaar lijdende Indonesische volk hier een beroep op u te mogen doen.

De loten kosten 50 cent per stuk. Voor de eerste 1500 verkochte loten worden als prijzen beschikbaar gesteld:

- 1e prijs - JOHN RADECKER - "Nacht" (tekening).
- 2e prijs - SCHROEVER - Compositie "Blauw en Geel" (olieverf).
- 3e prijs - FRITS SIEGER - Jongetje (terracotta).
- 4e prijs - H.VAN KRUININGEN - Herkauwende koeien (pastel).
- 5e prijs - HENK ALBERS - Planten (litho)
- 6e prijs - ADR.LUBBERS - "Brooklyn Bridge" (litho)
- 7e prijs - PETER ALMA - "Anti-democraat"(houtsnede).
 Voor de eerstvolgende verkochte 500 loten:
- 8e prijs - M.VAN BRUGGEN - Bloemen (olieverf).
- 9e prijs - JOH.VAN ZVEDEN - Boerderij te Schaarsbergen (tekening).
- 10e prijs - JAN VAN KEULEN - "Dormeuse"(ets)
- 11e prijs - WESTERIK - Houtsnede
 En voor de dan volgende verkochte 500 loten:
- 12e prijs - HENK HENRIET - Boekenstal (tekening).
- 13e prijs - PETER ALMA - Wachtzaal (houtsnede).
- 14e prijs - CHRIS BEEKMAN - Omarming (litho).
- 15e prijs - D.B.NANNINGA - Oud Huisje, Hollum, Ameland (ets).

Zoals men ziet: een prachtige collectie schilderstukken e.d. van bekende Nederlandse kunstenaars, die het beste van hun geestelijk bezit afstonden. Blijft Gij in Uw materiële bijdrage niet achter!

De loten zijn verkrijgbaar door overschrijving op Postrekening 6269 van de Twense Bank te Amsterdam onder vermelding : loten Medische Actie "Nederland - Indonesië".

Gelijktijdig

Gelijktijdig met de overschrijving van het verschuldigde bedrag zendt men onderstaand invul-formulier naar de Secretaris van de Vereniging "Nederland-Indonesië", O.Z.Achterburgwal 185- A'dam-C.. Leden van afdelingen kunnen ook bij hun afdelingssecretarissen terecht.

Leden, helpt allen mee om deze leden-verloting zo vlot mogelijk te doen verlopen en een groot succes te doen worden. Het moet mogelijk zijn op deze wijze opnieuw aan de Indonesische bevolking te tonen dat zij door haar werkelijke vrienden niet vergeten en niet in de steek gelaten worden !

Voor het L.B.

De culturele sectie,

Prof.Dr.W.F.Wertheim
Wim Klinkenberg

Alb.de la Court, F.E.A.Batten, Mevr.
Sugeng, Mevr. Nola Hatterman, Mevr.
Dr. A. Romein-Verschoor.

.....

ONDERGETEKENDE ADRES

bestelt hierbij loten voor de ledenverloting ten bate der Medische Actie van de Vereniging "Nederland-Indonesië". Hij heeft gelijktijdig f..... gestort op postrekening 6269 van de Twentse Bank te Amsterdam voor de Medische Actie "Nederland-Indonesië".

Ondertekening

Opzenden aan de Secretaris van de Vereniging "Nederland-Indonesië", O.Z.Achterburgwal 185- Amsterdam-C.

VERENIGING "NEDERLAND-INDONESIË"
O.Z.achterburgwal 185 - Kamer 83
tel. 31921 - t.24 - AMSTERDAM-C.

Geachte deelnemer/ster,

Hiermee bevestigen wij uw opgave tot deelneming aan ons weekend op 20/21 Nov. in de Internationale School voor Wijsbegeerte, Doodenweg B 20 te Amersfoort-Leusden.

Voor degenen die zich daarvoor hebben opgegeven wordt een speciale busdienst tussen het Station Amersfoort en de School georganiseerd. De bussen vertrekken om 4 uur van het Station en geven dus aansluiting op de treinen uit Amsterdam, Utrecht, Zwolle en Apeldoorn, die tussen 3.30 en 4 uur in Amersfoort binnenlopen. Neemt men aan deze speciale dienst niet deel, dan kan men met de Spoorwegbus naar Veenendaal de School bereiken: uitstappen halte Hertekop.

Mee te nemen: 2 lakens, een sloop en een handdoek. Geen bonnen en/of ingrediënten. Ook dit formulier meebrengen.

Aan de diverse verzoeken om bijzondere huisvesting zal worden voldaan

Met vriendelijke groet,

Wim Klinkenberg, Secretaris.

67/396

Volgno.
3 DEC 1948
ALB 50840

B IX

Onderwerp: Verslag van de studieconferentie van de vereniging "Nederland-Indonesië"

Kort verslag van een studieconferentie van de vereniging "Nederland-Indonesië" welke is gehouden op 20 en 21 November 1948 in de Internationale school voor Wijsbegeerte, Dodenweg B 20 te Amersfoort.

Op Zaterdag 20 November 1948 waren ca. 100 personen aanwezig.

Op Zondag 21 November 1948 werden ca. 60 personen geteld.

Op het programma stond: inleiding over de toestand in de republiek Indonesië te houden door de 2e secretaris van het Landelijk Bestuur der Vereniging "Nederland-Indonesië", de heer GO GIEN TJWAN.

De Indonesiër NOEGROHO zou namens de Indonesiërs hun zienswijze in het debat als aanvulling geven.

ALBERT DE LA COURT zou een beschouwing geven over de positie van de Nederlandse vrienden der Republiek temidden van de huidige verwickelingen. Deze heeft, voor zover bekend, niet gesproken.

De aanwezigen werden welkom geheten door prof.dr.W.F. WERTHEIM. Daarna spraken GO GIEN TJWAN en NOEGROHO. Zij behandelden de feiten van de laatste paar jaren, zoals die zich in Indonesië hebben voorgedaan.

Zondag sprak dr.Zonnenberg uit Amsterdam. Hij schetste de internationale verhoudingen. Indonesië was, volgens Z., niet fascistisch. HATTA is geen communist, doch hij beseft het belang van de steun van Sovjet Rusland bij de opbouw van zijn land. Wij mogen ook niet zeggen, dat SOEKARNO niet te vertrouwen is. Het UNO-kamp noemde hij een conglomeraat van ismen. Amerika gaat grote invloed uitoefenen op de ontwikkeling van Indonesië d.m.v. de UNO. Van Nederland gaat geen invloed uit. Ook Nederland moet trachten via de UNO iets te bereiken.

MULLER, ca.60 jaar, voorheen verbonden aan de N.R.C., vroeg inlichtingen over partijen en richtingen in Indonesië en hoe hij de Indonesiërs moest zien als mens. Hij behoorde, naar hij verklaarde, tot het niet wetende deel der natie.

Mr.VAN WIJK, Israëliet, oud ca.37 jaar, uit Amsterdam, betoogde dat de oude Koningin heeft gezegd, dat er geen plaats in Nederland is voor de nationaal-socialisten. De jonge Koningin, aldus van W., denkt er makkelijker over, omdat er nu blijkt dat fascistten hier thans wel mogen werken.

Wat de rechten van de Nederlanders in Indonesië betref, betoogde v.w., dat de Nederlanders daar geen rechten hebben, evenmin als de Duitsers tijdens de bezetting rechten hadden in Nederland. Deze waren hier vier jaar onrechtmatig en de Nederlanders zijn vier eeuwen onrechtmatig in Indië. Over de UNO behoeven wij niet te praten, dat is een "zoodje"! In Australië gaf men een goed voorbeeld toen de eerste

Doorgelaten
 via AED aan
 B VIII
 1-12-48
 B II.

eerste transporten van daar naar Indië moesten: men staakte. Wat zou het een indruk gemaakt hebben, als er een bommetje op zo'n schip ontploft was, een plaat zoek geweest was of een onderdeel van de machine, zodat het schip hier niet had kunnen uitvaren.

Van de behandeling van deserteurs voor krijgsraden wordt geen publiciteit gegeven. Voor de krijgsraad te Rotterdam zijn reeds meer dan 600 gevallen behandeld. De maximum straf is 4½ jaar. Er zijn maar een paar advocaten om deze mensen bij te staan. VAN 'T HOFF heeft van het totaal aantal ca. 550 behandeld. Ik zelf ca. 20. Verder zijn er nog een paar collega's, die er ook een stuk of drie behandeld hebben. 70% van de deserteurs werd psychisch defect verklaard. Zelfs de familie, die een deserteur herbergt, wordt vervolgd. Het is zo erg dat in het Noorden van ons land moeders zelfmoord plegen als hun zoons naar Indië moeten en wij zwijgen maar. Wat kunnen wij doen tegen deze SS mentaliteit?

ALTMAN, Chinees, beweerde, dat wanneer er een plebisciet in Indië zou worden gehouden, de Republikeinse Regering het zeker zou winnen. In het Renville-accord is het houden van een plebisciet toegestaan. De Nederlandse regering werkt dit echter tegen. Volgens ALTMAN zou HATTA niet zoveel concessies hebben gedaan als het voor een oppervlakkige toeschouwer lijkt.

Mevrouw VAN DER PLAATS, ca. 60 jaar, uit Voorburg, vooreen lid van de Oxfordbeweging, betoogde dat men in de grote bladen, zoals "The Observer", niet alleen prof. GEYL aan het woord moest laten, maar ook hen, die het Indonésische belang voorstaan.

VAN WELZEN (rechts georiënteerd) protesteerde tegen de uitlating als zouden de Nederlanders in Indië niets goeds gedaan hebben. Eén van zijn vrienden was daar administrateur op de suikerfabriek Langidjati (phonetisch). Deze heeft de fabriek reeds weer opgebouwd. De Indonesiërs verdienen er hun brood en zijn er bij gebaat.

OUDMAN: De republiek moet een derde macht worden, niet vast aan Amerika en niet vast aan Sovjet Rusland. Wij doen al veel, wij hebben de drang om zelf iets in de wereld te worden. Heel Azië moet een eenheid worden. Dat is de beste bijdrage voor de wereldvrede.

Dr. ZONNENBERG: Wij hebben stomme dingen in Indië gedaan. Dat houdt niet in, dat wij die in de toekomst niet goed kunnen maken. Het is minderwaardig om een vergelijking te maken tussen de mof in Nederland en Nederland in Indië. De Engelsen waren gentlemen. Het Foreign Office is Old England op zijn paasbest (Interupties uit de zaal: honend werd geroepen "O ja, op zijn paasbest")

De voorzitter dankte dr. ZONNENBERG voor de bereidheid om te spreken.

Het is zaak om zich tot de Nederlandse Regering te wenden om maatregelen te beramen.

Prof. WERTHEIM sprak over vrienden der Republiek. In Indonesië vindt men twee groepen, die zich beiden de alleen echte vertegenwoordigers van Indonesië noemen. De een zegt dat de nationalistten worden gesteund door de Amerikanen; de ander dat zijn tegenstander wordt gesteund door de Russen.

Wat betekent deze splitsing in de republiek der nationalis-

ten. Spreker schetste daarna de verschillende verenigingen in Indonesië en hun betekenis. Er heerst daar onvrede-
heid. Prof. BOEKE (Oosterse Economie) leert ons wat daarvan
de oorzaak is. Als wij naar China kijken, dan krijgt die
regering, die niet voldoende links grijpt, altijd de massa
der kleine boeren tegen zich.

Dr. Rutgers
Prof. RUTGERS ca. 60 jaar, vrij lang slorfig gekleed, heeft
klein wit baardje en zou professor zijn aan de Universi-
teit te Amsterdam. Hij betoogt, dat, als wij als vereni-
ging tegen alle koloniale politiek zijn, dit ons verplich-
tingen oplegt. Als men humanist is en strijdt tegen elke
terreur, dat moet men de strijd ook uitbreiden tegen de
Hatta-terreur. (Hoongerop, werd uitgefloten)

Dr. Zonnenberg
Dr. ZONNENBERG: Wij moeten zeer subtiel optreden om alle
elementen in onze vereniging bij elkaar te houden. Voor-
zichtigheid is geboden.

Dr. Lenshoek
Dr. LENSHOEK, arts te Amsterdam, was blij dat er een moge-
lijkheid tot samenkomen van Nederlanders en Indonesiërs is
en wanneer men in de geest van de vereniging verder wil
werken moet men naar Indië gaan om daar functies te aan-
vaarden en deze functies gebruiken in de geest van de ver-
eniging.

MEVROUW VAN DER PLAATS griezelt omdat prof. WERTHEIM van
deze vereniging een soort culturele vereniging wil maken.
Zoals b.v. de vereniging "Nederland-België". Er zijn echter
andere taken voor onze vereniging, welke niet mogen worden
vergeten.

Dr. SAMSOEDDIN, arts, sprak in antwoord op het betoog van
prof. WERTHEIM over de vele verschillen tussen de nationa-
listen. Het is daar net zoals hier tussen Christelijken en
R.K. Ook dezen verschillen, maar het zijn allen Nederlan-
ders. Een ding bindt ons: dat is onze strijd!
Wat doet de vereniging "Nederland-Indonesië"? Laat ze ons in
de steek? In het begin werd getracht de moeilijkheden op
te lossen. De vereniging is echter een heel andere weg ge-
gaan als bij de oprichting bedoeld is. Wat RUTGERS zegt is
heel anders. Daarom doe ik als Republikeins Indonesiër
een beroep op de vereniging. Heft de politieke werkzaam-
heden niet op, maar ga voort en steun Indonesia.

Dr. Sanddoek
SANDDOEK beweert, dat de Madioen.kwestie moeilijkheden in
de vereniging heeft gebracht. Dat is voor allen een ver-
rassing geweest, ook in Indonesia. Men zegt nu wel, dat de
communistiche voormannen de leiding hebben genomen, doch
dat is niet waar. De massa heeft Soekarno met het pistool
op de borst gedwongen om de leiding te nemen.
Wij hebben in Indonesia gevraagd of SJARIFOEDDIN communist
is. Categorisch hebben wij het antwoord gekregen, dat hij
dit niet is. Ondanks al onze verschillen blijven wij één.
Wij hebben maar één strijd en dat is de strijd voor onze
vrijheid. Wij hebben alles van Nederland. Onze kennis,
onze opvoeding, daarom komen wij vol vertrouwen hier en
leggen ons lot in Uwe handen. Wij hopen dat dit vertrouwen
niet beschaamd wordt.

COSTER wil de nadruk leggen op het pessimisme van WERTHEIM
omdat de vereniging steeds met lege handen gekomen is. Bij
de oprichting was voorgesteld om een algemene actie te ont-
ketenen. Zoals te Amsterdam in de Markthallen. Nu is er een
grote inzinking. VAN HEUVEN GOEDHART heeft echter eens ge-
zegd: Geef me een miljoen en ik keer de publieke opinie
om. Helaas zijn wij een kleine vereniging met weinig geld.

Maar wij zijn echter de spreekbuis voor de agerende Indonesiërs. Dus hebben wij een prachtige taak.

Wertheim sloot daarna om 17.15 uur de bijeenkomst.

Tot Kerst
Comité
1948

BLOMMERS deelde in een persoonlijk gesprek mede dat er een rechtsgeoriënteerde groep zich in de vereniging aan het ontwikkelen is, die de boel saboteert.

Aanwezig waren ook de heer en mevrouw CARMIGGELT uit Hilversum. Zij hebben een Duits pleegdochtertje en hebben hierdoor nog al eens te maken met de Vreemdelingendienst te Hilversum.

Enige tijd geleden ontvingen zij bezoek van de ambtenaar, waarmee zij regelmatig te doen hebben (een naam werd niet genoemd). Deze ambtenaar vertelde bericht te hebben gehad, dat de familie Carmiggelt de conferentie van lezers van de "Vrije Katheder" had bezocht. Hij wilde nu weten of dit een linkse organisatie is en wie er allemaal geweest waren.

Het bestuur van de vereniging "Nederland-Indonesië" stelde zich, na beraad, op het standpunt, dat wij in een vrij land leven, waar een ieder vrij is om de vergaderingen te bezoeken, die hij verkiest. Wat de politie nu gaat doen is Gestapo-werk. Voorzichtigheid is dus geboden.

De lijst van deelnemers moet worden vernietigd zodat het voor buitenstaanders onmogelijk is, om aan de weet te komen wie de conferentie hebben bezocht.

den Haag, 30 November 1948.

VERENIGING "NEDERLAND-INDONESIË"
O.Z.Achterburgwal 185, kamer 83.
Tel: 31921 - t.24 - AMSTERDAM-C.

Amsterdam, October 1948.

In verband met de tegenwoordige ontwikkeling in de Republiek Indonesië acht het Landelijk Bestuur van de Vereniging "Nederland-Indonesië" het nodig nogmaals zijn standpunt uiteen te zetten.

Het recht van het Indonesische volk op zelfstandigheid en zelfbeschikking is het leidende beginsel van de Vereniging "Nederland-Indonesië". Dit betekent: politieke, economische en culturele vrijheid voor de bevolking van geheel Indonesië volgens principes en in organisatie-vormen, die zij zelf bepaalt. De Vereniging stelt vertrouwen in de eigen krachten van het Indonesische volk om zijn moeilijkheden tot een oplossing te brengen.

Zij eist begrip voor de inwendige moeilijkheden en spanningen binnen de Republiek Indonesië, die kenmerkend zijn voor nieuwe staten en die ook de Republiek der Verenigde Nederlanden in haar beginstadiums heeft gekend.

Uitgaande van dit standpunt moet de Vereniging als zodanig zich om principiële redenen van partij-kiezen in interne Indonesische aangelegenheden en dus ook in het huidige conflict binnen de Republiek onthouden, hoewel zij begrijpt en aanvaardt dat haar leden individueel, met name de Indonesiërs onder hen, hierin niet afzijdig kunnen en willen blijven.

Uitgaande van dit zelfde anti-koloniale beginsel verzet de Vereniging zich tegen iedere vreemde inmenging in binnenlandse Indonesische aangelegenheden door pressie op welke wijze dan ook. En zeker zal zij blijven strijden tegen elke inmenging in de vorm van militair of "politieel" ingrijpen in Indonesië door niet-Indonesische machten. In verband met het bovenstaande ziet de Vereniging haar naastliggende taak als volgt:

1. Zij roept het Nederlandse volk op tot grote waakzaamheid om te verhinderen dat Nederlandse troepen worden gebruikt voor inmenging in de binnenlandse aangelegenheden van de Indonesische vrijheidsstrijders.
2. Zij richt zich met een ernstig protest tot de Nederlandse regering inzake o.a.:
 - a. Het platbranden "uit militaire noodzaak" van kampongs op Java en het uitdelen van strenge en onterende straffen aan Nederlandse militairen die geweigerd hebben zich hiertoe te lenen;
 - b. Het voor het rechtsgevoel beledigende vonnis van de Zeekrijgsraad te Soerabaja inzake de Boncaweso-tragedie;

- c. Het uitblijven van bekendmaking van het rapport over de ongerechtigheden in Zuid-Celebes in begin 1947;
 - d. Het schieten door Nederlandse politie op de met de voorbereiding van de viering van de Indonesische vrijheidsdag in het officiële gebouw van de Republikeinse regering te Batavia, bezige schooljeugd;
 - e. Het ontwijken van het geven van een duidelijke toelichting inzake de kwestie van de geïnterneerden in de Republiek en in door Nederland bezet gebied.
3. Van oordeel, dat Indonesische en Nederlandse slachtoffers van onrecht, begaan in naam van het Nederlandse volk, recht hebben op schadevergoeding en rehabilitatie, stelt zij zich voor in samen werking met andere personen en organisaties, hiervoor gelden bijeen te brengen als een bijdrage in de vervulling van een morele plicht.

Het Landelijk Bestuur der Vereniging "Nederland-Indonesië";

Prof. Dr. W.F. Wertheim, Voorzitter
Soenito, Vice-Voorzitter
Wim Klinkenberg, Secretaris
Go Gien Twan, 2e Secretaris
A. Blommers, Penningmeester
Prof. Dr. C.C. Berg
Mevr. C. van Bergen-Diamant
B. Coster
J.F.A.H. de la Court
E. Golee
Ds. A. van Leeuwen
Dr. C.H. Lenshoek
Noegroho
H.M. van Randwijk
Ir. S.J. Rutgers
Mevr. M. van Traas-V.d. Burg
Mevr. M.A. Tumbelaka-Ditmars.

VERENIGING "NEDERLAND-INDONESIË"
O.Z. Achterburgwal 185, kamer 83.
Tel: 31921 - t. 24 - AMSTERDAM-C.

31 October 1948.

Geachte medestander,

De recente gebeurtenissen in Indonesië en in de Republiek in het bijzonder, hebben ongetwijfeld ook in onze kringen veel vragen doen opkomen, die lang niet alle een antwoord en zeker niet een juist en volledig antwoord hebben gekregen. Het is daarom, dat het Landelijk Bestuur van onze Vereniging heeft besloten om

een STUDIECONFERENTIE te beleggen, en wel op 20 en 21 NOVEMBER a.s. in de INTERNATIONALE SCHOOL VOOR WIJS-
BEGEERTE, Dodenweg R 20 te AMERSFOORT, het zelfde conferentieoord, dat onze Vereniging in September 1947 herbergde.

Gedurende dit weekend zal de Heer Go Gien Tjwan de huidige toestand in de Republiek Indonesië inleiden terwijl andere Indonesiërs o.a. de Heer Noegroho zich bereid verklaard hebben om hun zienswijze in het debat als aanvulling te geven.

De heer Alb. de la Court (gevraagd) zal een beschouwing geven over de positie van de Nederlandse vrienden der Republiek temidden van de huidige verwickelingen. Bij deze inleidingen zal het zwaartepunt geheel op de discussies komen te liggen.

PRIJS: De basisprijs voor het weekend bedraagt f.8.-- per deelnemer, waarbij tevens de kosten van overnachtingen, warme maaltijd, lunch en ontbijt zijn inbegrepen. Wij stellen echter de mogelijkheid open om f.6.-- te betalen, waarbij wij er gelijktijdig op vertrouwen, dat alle deelnemers die meer dan f.8.-- kunnen missen, ons f. 10.-- zullen overmaken.

Men zal begrijpen, dat de Vereniging hier geen enkele risico bij mag lopen, gezien haar toch al zo ernstige geldelijke moeilijkheden. Zij die allen besprekingen wensen mee te maken en zelf voor huisvesting en maaltijden zorgen, betalen f. 2.-- per persoon.

OPGAVE: Men geeft zich door onderstaand opgaveformulier op aan de Secretaris van de Vereniging "Nederland-Indonesië", Oude Zijds Achterburgwal 185 te Amsterdam-C., onder gelijktijdige storting van het verschuldigde deelnemersgeld op postgiro 321221 t.n.v. de penningmeester van "Nederland-Indonesië" te Voorburg, met vermelding "Weekend".

AANVANG: Zaterdagmiddag 20 November om 4.30 uur.

EINDE: Zondagmiddag om 5 uur.

OPMERKINGEN: Zaterdagavond om 6.30 uur wordt warm gegeten en de lunch valt op Zondagmiddag 1 uur. -Bij voldoende belangstelling wordt een busdienst georganiseerd tussen Station Amersfoort en de School, waarover de bijzonderheden aan hen, die zich ervoor hebben opgegeven nog nader zullen worden medegedeeld. - De school is uitstekend verwarmd. Introductie van belangstellenden wordt graag toegestaan.

En nu dus zo snel mogelijk onderstaand opgaveformulier ingevuld naar de Secretaris der Vereniging te Amsterdam gezonden! Haast is, want de belangstelling zal zeer groot zijn en de accommodatie is beperkt. Opgaven, die na 10 November binnen komen, zullen als regel ter zijde worden gelegd. Wij vertrouwen op Uw aller medewerking om onze plannen zo goed mogelijk te doen slagen!

Met vriendelijke groet,
Wim Klinkenberg. Secretaris.

Z. O. Z.

- BELANGRIJK:** 1. De ingesloten verklaring van het Landelijk Bestuur zal tevens ter discussie worden gesteld.
2. Het "INDONESIË-BULLETIN" blijft het discussie-orgaan der Vereniging. Abonnementen hierop kosten slechts f.1,20 p.jaar, te storten op giro 238840 t.n.v. Penningm.Ned-Indonesië te Den Haag. Deze publicatie mag niet door gebrek aan activiteit der leden weer verdwijnen. Een maandblad is één van de belangrijkste uitingsmogelijkheden voor onze zaak! (Adm.adres: Snelliusstraat 1, Den Haag.)

LEDEN-VERLOTING ten bate der MEDICAMENTEN-ACTIE !!

Indertijd zijn door tal van vooraanstaande kunstenaars een serie schilderijen, litho's, houtsneden, terracotta's e.a. kunstvoorwerpen aan onze Vereniging aangeboden met de bedoeling deze ten bate van de medicamentenactie voor de geblokkeerde Republiek onder de leden te verloten.

Zowel in het belang van onze actie als van onze leden hebben wij thans besloten deze verloting te doen plaats vinden, ondanks de bijzonder grote praktische bezwaren, hieraan verbonden. Ieders volledige medewerking en inspanning bij de verkoop is geboden, en wij menen uit naam van het zo zwaar lijdende Indonesische volk hier een beroep op te mogen doen.

De loten kosten 50 cent per stuk. Voor de eerste 1500 verkochte loten worden als prijzen beschikbaar gesteld:

- 1e prijs - JOHN RAEDECKER - "Nacht" (tekening).
 - 2e prijs - SCHROEVER - Compositie "Blauw en Geel" (olieverf).
 - 3e prijs - FRITS SIEGER - Jongetje (terracotta).
 - 4e prijs - H.VAN KRUININGEN - Herkauwende Koeien (pastel).
 - 5e prijs - HENK ALBERS - Planten - (litho).
 - 6e prijs - ADR.LUBBERS - "Brooklyn Bridge" (litho).
 - 7e prijs - PETER ALMA - "ANTI-DEMOCRAAT" (houtsnede).
- Voor de eerstvolgende verkochte 500 loten:
- 8e prijs - M.VAN BRUGGEN - Bloemen (olieverf).
 - 9e prijs - JOH.VAN ZWEDEN - Boerderij te Schaarsbergen (tekening).
 - 10e prijs - JAN VAN KEULEN - "Dormeuse" ets).
 - 11e prijs - WESTERIK - Houtsnede.
- En voor de dan volgende verkochte 500 loten:
- 12e prijs - HENK HENRIËT - Boekenstal (tekening).
 - 13e prijs - PETER ALMA - Wachtzaal (houtsnede).
 - 14e prijs - CHRIS BEEKMAN - Omarming (litho).
 - 15e prijs - D.B.NANNINGA - Oud Huisje, Hollum, Ameland (Ets).

Zoals men ziet: een prachtige collectie schilderstukken e.d. van bekende Nederlandse kunstenaars, die het beste van hun geestelijk bezit aan ons afstonden. Blijft Gij in Uw materiële bijdrage niet achter!

De loten zijn verkrijgbaar door overschrijving op Postrekening 6269 van de Twentse Bank te Amsterdam onder vermelding:loten Medische Actie "Nederland-Indonesië".

Gelijktijdig met de overschrijving van het verschuldigde bedrag zendt men onderstaand invulformulier naar de Secretaris van de Vereniging "Nederland-Indonesië", O.Z.Achterburgwal 185, Amsterdam-C. Leden van afdelingen kunnen ook bij hun afdelingssecretarissen terecht.

Leden, helpt allen mee om deze leden-verloting zo vlot mogelijk te doen verlopen en een groot succes te doen worden. Het moet mogelijk zijn op deze wijze opnieuw aan de Indonesische bevolking te tonen, dat zij door haar werkelijke vrienden niet vergeten en niet in de steek gelaten worden!

Voor het L.B.:

Prof.Dr.W.F.Wertheim
Wim Klinkenberg

De culturele sectie,

Alb.de la Court, F.E.A. Batten, Mevr. Sugeng,
Mevr. Nola Hatterman, Mevr. Dr.A.Romein-Verschoor.

Z. O. Z.

ONDERGETEKENDE ADRES

bestelt hierbijloten voor de ledenverloting ten bate der Medische Actie van de Vereniging "Nederland-Indonesië". Hij heeft gelijktijdig f. gestort op postrekening 6269 van de Twentse Bank te Amsterdam voor de Medische Actie "Nederland-Indonesië".

Ondertekening

Opzenden aan de Secretaris van de Vereniging "Nederland-Indonesië", O.Z.Achterburgwal 185 Amsterdam-C.

X
Novermber 1948
M 29/6
P. D. I.
P. D. I. 13/11/48

Mit betrouwbare bron ontvang ik
bijgaand rapport over de gezantschap
te Amstelveen van de Vereeniging
Nederland-Indonesië

29-11-48 L

Notitie C.

Volgno.

1 DEC. 1948

ACD/50639

6
Uit betrouwbare bron vernam ik, dat
Mr. Hein van WIJK tijdens de bijeenkomst van de Vereniging
Nederland-Indonesië te Amersfoort tegen vrienden het volgende
vertelde:

Bij het begin van de Politionele Actie in Indonesië is er een
vergadering geweest in het gebouw van Vrij Nederland. Tijdens
deze vergadering heb ik (H.v.Wijk) verklaard, dat er iets gedaan
moest worden om deze actie te voorkomen. Ik opperde toen de
mogelijkheid om een bomaanslag op een troepentransportschip te
plegen. Zeer velen zijn toen tegen dit plan geweest. Achteraf
was het beter geweest, dat er toch maar zoiets gedaan was.

29.11.48

L.P.

Notitie van B. VILL

Mr. van Wijk en ik tijdens de conferentie te Amersfoort
ook gesproken hebben. In het van de ontzagen hierbij
gevoerde verslag komt dit niet voor.

Volgens het van J.D. Amsterdam ontzagen verslag zou hij
daarby middelen hebben opgevoerd om te overtuigen, dat nog

meer kroepen naar Indië geronden worden namelijk: het
"toezicht aangevoerd zijn de tijden in het klein van
"een schip, dan wel een mijn (stak) aan de wand van het schip
"terwijl ook gedacht moet worden aan doorloopt schepen"
"vanden!"

In een verslag van B I D om de conferentie te Amersfoort
is ook medegedeeld, dat Mr Van Wijk ter vergadering gesproken
heeft en dat hij daar o.a. heeft betoogd: "In Australië gaf
"men een goed voorbeeld toen de eerste transporten van kolen
"naar Indië moesten: men stakte. Wat zou het een indruk
"gemaakt hebben, als er een bom met op 20 m schip ontploft
"was, een plaat loek geweest was of een onderdeel van de ma-
"chine, zoodat het schip hier niet had kunnen uitkomen".

De gedachte welke aan zijn woorden ten grondslag ligt is wat leide
vragen betreft praktisch hetzelfde. Het verslag van B I D hanteert
dank is zeer nuttig.

Loudt te zij de persoon, die van het verslag gezegd heeft na-
maaz kunnen doen welke uergere van de wonderen van Mr Van
Wijk als juist moet worden aangemerkt? Ik kan dit gerne
willen weten.

B. I. D.
/

conf. the

Verslag van de studiecommissie van de vereniging Nederland-Indonesië,
gehouden te Amersfoort.

Openingsrede van de voorzitter Prof. W.A. Wertheim.

Wertheim legde er de nadruk op/de inwendige strijd in de Republiek. ^{dat} / dat niet beslist is en hij kan persoonlijk nog geen standpunt bepalen.

✓ Eerste inleider Go Gien Twan (2e voorzitter van de vereniging Nederland - Indonesië werkzaam geweest in de Republiek voor de splitsing van de Partai Socialis Indonesia van Sjarifoedin.)

✓ Het betoog van Go is een uiteenzetting van het standpunt van Moeso op de bekende manier.

Enkele nieuwe feiten:

In 1945 dreef de jeugd van Soerabaja en Malang een Engels leger in zee. Go meent dat in de eerste tijd de rechtse regering een fout standpunt de boventoon heeft laten voeren.

Men meende te moeten laveren tussen Engeland en Amerika.

Dit was de schuld van de Perhimpocnan-Indonesia, welke op het standpunt van de gemenebest politiek stond.

Behalve Tan Malakka was iedereen het in de beginne daarmee eens.

Dit was een onderschatting van de rol van de Sowjet-Unie, aangezien na de oorlog het conflict tussen progressiviteit en reactie beslissend was.

De Republiek had in plaats van Australië, Oekraïne of Polen tot lid in de "Commissie van goede diensten" moeten kiezen.

Het anti-imperialisme heeft twee aspecten: negatief tegen het imperialisme. positief de opheffing van de armoede.

Sommige rechtse groepen in de Republiek hebben de neiging om te steunen op het imperialisme.

Hatta en Soekarno voeren een dodelijke strijd tegen de volksmassa's, waar zij uit voortkwamen.

Go verwijt de Republiek, dat behalve de staatsvorm niets veranderde.

De P.I.D. werd overgenomen van Nederlands-Indië door Japan, daarna door de Republiek.

Het lot der arbeiders is even slecht als in de koloniale periode.

Alle rechtse partijen (confessionelen, nationalisten en socialisten van slag Sjarir) zijn tegen de staking ^{van} ~~van~~ textielindustrie.

De boeren bestaan uit drie groepen: ^{ind}

1. grondbezittende boeren
2. huis- en erfbezittende boeren,
3. landloze boeren.

De F.D.R. (front ^{demokratia} Rajat), democratisch volksfront, opvolgster van de Sajap Kiri is gelijk linker vleugel was een conglomeraat van 6 linkse partijen met de P.K.I. als kern.

De F.D.R. onderwierp een nationaal program, dat aangenomen is door 20 partijen. De inhoud van dat nationaal program dekte voor 65 % het F.D.R. standpunt.

Hatta verwierp dit program en bleef vasthouden aan toenaderingspolitiek met Amerika. Het volk richtte zijn ogen op de Sowjet-Unie, b.v. de vereniging Indonesië-Sowjet-Unie ondervond grote bijval.

Hatta organiseerde in Indonesië een rode jacht.

Naast de F.D.R., die onhoog komt, neemt in betekenis toe de G.R.I. (de organisatie van Tan Malakka). Deze, de beste bestrijders van de communisten werden door Hatta vrijgelaten uit de gevangnissen, aldus Go.

Opponent is Nocoegroho, bestuurslid van Nederland-Indonesië, heeft een regeringsfunctie bekleed in de Republiek, staat op het standpunt van Sjarir.

Hij schilderde het standpunt van Go als een zwart-wit schema en vond het "grijs" veel belangrijker.

Er zijn twee regeringen onder de nationalisten in Indonesië.

- ✓ 1. de aanhangers van de chaos-theorie. Zij zeggen, dat de wereld in twee kampen verdeeld is. Het imperialisme kan men alleen verzwakken door voortdurende chaos in de koloniale gebieden.

2. aanhangers van de etappentheorie.

Eerst de nationale strijd vervolgens de socialistische strijd.

Noegroho zegt, dat de partijen, die aan het bewind zijn, voor onderhandelingen zijn, de andere tegen.

Noegroho bestrijdt, dat er geen agrarische hervormingen plaats vonden, zie regeringsverklaring van 18 Sept. 1948 (opheffing van het feudale versie systeem)

Noegroho meent, dat de kracht van Hatta ligt in het feit, dat hij partijloos is.

Hatta zou volgens Go tegenover de massa staan.

Het congres Permoeda, evenals ~~de~~ ~~afgevaardigden~~ en scholieren staan achter de regering.

Er is oorlogsmoeheid bij het volk.

De eerste debater, wiens naam ik niet verstond, viel Go aan, omdat hij wel veel kwaad van Hatta vertelde, echter niet gezegd had, hoe Moeso zou handelen, indien hij aan de macht zou zijn.

Er was geen rekening gehouden door Go met de geografische ligging.

Zending Meyer vertelde niet veel bijzonders.

Soemto (vice-voorzitter van Nederland-Indonesië, geen communist maar voor 90 % het standpunt van Moeso delend, voorzitter van de P.-I.) verklaarde 1. het standpunt van de P.-I. Zij ondertekenden een manifest in oorlogstijd met vooruitstrevende Nederlanders op de basis van de gemenebestgedachte.

Deze gedachte is fout. In het buitenland (d.w.z. in de Sowjet-Unie) / Zij berust op een verkeerde redenering van de gebeurtenissen

De P.-I. bleef op dit standpunt staan tot aan de Renville-overeenkomst.

Nederland bleef haar imperialistisch standpunt handhaven.

De Masjoemi en de D.N.I. waren niet anti-imperialistisch.

2. de P.K.I. wil slechts een burgerlijke democratische revolutie. De Republiek heeft verzuimd om een agrarische hervorming aan te brengen.

Soenito meent echter, dat de woorden Hattakliek of Soekarnofascist misplaatst zijn. Iedereen is schuldig aan de P.K.I.

Aitman of Oltmans (Chinees, reeds 2½ jaar in Nederland) is het oneens met het standpunt van Go.

B. Coster lid van het bestuur Nederland-Indonesië, aanhanger van "De Vlam", is het niet eens met het standpunt van Go, maar meent uit betrouwbare bron (het Marxistisch centrum in Londen) van een Engelsman, die Indonesië beter kent dan wij, vernomen te hebben, dat Amerika Hatta had opgedragen in Madioen te provoceren.

Conclusie van Coster:

1. zogenaamd communistisch gevaar in Indonesië betekent niets.

2. het standpunt van Hatta is dubieus.

W. Klinkenberg (secretaris van de vereniging, oud lid van de "Nieuwe Koers" voor 90 % eens met Go)

1. bestrijdt het standpunt van Noegroho en is tegen elk compromis

2. de derde macht heeft nergens een kans.

3. maakt ook bezwaar, dat Go Hatta fascistisch genoemd heeft

4. vraagt, waarom Sjarir niet samen gaat met Mao Tse Tung.

Go repliceert:

1. afrekenen met buitenlandse agressie

2. enige tegenstelling: progressiviteit - reactie, anti-imperialisme - imperialisme

3. Go ~~verrijkt~~ verdedigt de theorie van Mao Tse Tung.

4. In Madioen is de grond niet aan de boeren gegeven, wel vond landhervorming plaats.

5. wanneer Moeso aan de macht zou zijn, zou geen onmiddellijk communisme ingevoerd worden, maar in etappen.

6. onder het volk heerst een anti-blanke stemming.

PAUZE.

Noegroho deelt in de pauze mede, dat er bijna geen Chinezen achter het standpunt van de P.K.I. staan. Hij schat de sterkte van de Indonesiers die in Nederland zijn, die achter Moeso staan, op ongeveer de helft.

Go bestrijdt, dat de F.D.R. aan de chaos-theorie zou hebben meegedaan, maar, in tijden van revolutie zal er altijd chaos moeten zijn, Samsudin (Indonesier) keert zich tegen Go, vindt hem oppervlakkig. Betreurt dat met de komst van Sjarir westerse gewoonten in Indonesië gekomen zijn.

A. de Jonge bestrijdt

1. het standpunt, dat communisten geen compromissen mogen sluiten en verwijst naar Lenins boekje "De kinderziekten van het radicalisme".
2. veranderingen in de communistische politiek en in deze van de P.-I. moeten eerder verklaard worden uit de wijzigingen in de na-oorlogse/politiek van de Sowjet-Unie (stichting Kominform) / buitenlandse
3. Indien juist is, dat te Madioen door Hatta geprovocéerd is, waarom stelt Moeso zich dan aan het hoofd van de opstand.

Repliek van Go.

Wenst vast te stellen, dat hij niet gekomen is om de P.K.I. te verdedigen. Heeft Lenin nooit gelezen. Go meent, dat het partijwezen een winstpunt is van de onafhankelijkheidsstrijd.

Linkse groepen mogen niet heersen in de republiek van Engeland en Amerika.

Samenvatting van prof. Wertheim.

Nog steeds is hem veel onduidelijk.

1. de partijstrijd in de Republiek
2. de positie van Tan Malakka
3. de rol van Rusland.
4. indien de stemming anti-Nederlands is, is dan vriendschap met de Republiek onzinnig.

5. 's Zondagsmiddags spreekt Dr. Zonnenberg (besuurslid van Nederland-U.S.S.R.) over de internationale politiek, waarin niet veel belangrijks voorkwam

1. regering in Indonesië niet fascistisch, moet concessies doen
2. geografisch zal Hatta c.s. het anglo-Amerikaanse spel moeten volgen.
3. over de hele wereldworsteling tussen de kracht, die op de wereldoorlog rekent en de kracht van de vooruitgang.
De kracht van de vooruitgang werpt zich op de U.N.O.
4. de reactionnaire krachten beschouwen de U.N.O. en bagatelle.
5. het doel van het zwakke Nederland en de zwakke Republiek had moeten zijn de politiek van het foreign office doorkruisen.
6. Bevin en Spaak verdedigen het reactionnaire kamp.
7. democratische legers: wat wij (Zonnenberg) noemen reactionnaire legers.
Zonnenberg voelt wel voor derde (Aziatische) macht.

Altman of Oltmans, aanhanger van het Renville-accoord wijst erop, dat door middel van het plebisciet delen van het federalistische Indonesië onder Republikeinse invloed kunnen komen.

Wertheim

1. op het ogenblik zijn er twee republieken
2. Chinese communisten dragen niet hetzelfde karakter als andere communisten
Pandit Nehru kan best op weg zijn van socialist naar fascist.
3. vraagt zich af, of de vereniging Nederland-Indonesië in haar huidige structuur niet opgeheven moet worden.

Debat Ir. S.J. Rutgers, bestuurslid van Nederland-Indonesië belangrijke kom-intern figuur.

1. de burgerlijke vleugel + de feodalen tegen de massa.
2. de klassenstrijd moet gestreden worden. ~~In Batavia speciaal getrouwd naar de opstand te Madioen~~

3. burgerlijke vlagel moet samenwerken met buitenlandse kapitalisten
4. daarom vindt in de Republiek geen interne strijd plaats, maar een strijd van het kolonialisme, met intern karakter
5. Hatta is een aanhanger van het imperialistische kapitalisme.
6. doel van de vereniging legt de verplichting op om de actie tot steun aan de Republiek uit te breiden tot een strijd voor de slachtoffers van Hatta.
7. de groep van Rutgers (C.P.N.+P.K.I.) dreigt anders met uittreden uit Nederland-Indonesië.

Zonnenberg onbelangrijk

Sluit zich aan bij Rutgers, maar verdedigt vervolgens een tegenovergesteld standpunt.

Dr. Lenshoek, lid van het bestuur Nederland-Indonesië ondervond in de Republiek grote waardering voor Nederland-Indonesië, ook bij federalisten.

Samsjoedin: de vrijheidsstrijd blijft onveranderd primair.

Mr. Sandjoek, voorzitter van de Makassarse doktorenbond slechts één maand in Nederland heeft in Batavia speciaal gevraagd naar de opstand te Madioen.

1. inderdaad waren op het moment van de opstand geen K.P.I.leiders in Madioen
2. daarna namen zij wel de leiding over
3. de opstand is begonnen door een militaire groep, daardoor werd de leiding voor een fait accompli gesteld.
4. meent hij, dat Amir Sjarifoedin geen communist is.
5. verklaring van de rol van Sjarifoedin. Na de terugkomst van Moeso kreeg deze grote macht. Amir wilde het afglijden van de macht naar Moeso tegengaan, daarom accepteerde hij de positie van hoofd der militaire strijdorganisaties in de P.K.I.

de Jonge

1. tot nu toe geen aanemelijke verklaring voor afkeer van de P.K.I. van Hatta. Oorzaak ligt niet in de gebeurtenissen van Madioen. maar in 1928 keerde Hatta zich naar aanleiding van het proces tegen de 4 leiders van de P.-I. in Nederland, waaronder ook Hatta, van het communisme af, ging naderhand over naar het standpunt van de O.S.P. en werd in 1938 reeds in "Politiek en Cultuur" voor fascist uitgemaakt. Tijdens de "rechtse" koers van Rusland tussen 1944 en 1947, werd hierop niet de nadruk gelegd. De komst van Moeso veranderde de samenwerking, die Alimin tot nu toe gepredikt had, definitief.
2. opmerkelijk dat Ir. Rutgers, anders altijd een aanhanger van de eenheid, nu de vereniging Nederland-Indonesië afwijkt van zijn politiek, met uittreden van zijn groep dreigt, werpt merkwaardig licht op eenheids-politiek.

Prof. Wertheim met weinig zeggende samenvatting en doet een beroep op Ir. Rutgers om zijn standpunt te herzien.

Toelichting

Van de belangrijkste bestuurders is de politieke positie als volgt:

1. prof. Wertheim, geen communist, gematigde kritiek op het communisme, maar gebiologeerd door de gebeurtenissen in Oost-Europa, geneigd tot het zoeken en vinden van vergoelende verklaringen.
2. Soenito, fellow traveller (zie ~~boven~~) - Communist → ~~Communist~~
3. W. Klinkenberg, idem, idem
4. Go Gien Twan, verdedigt het standpunt van Moeso (zie boven)
5. A. Blommers heeft zijn mond niet opengegaan.

Onderwerp: Week-end Conferentie
Nederland-Indonesië.

Bijlage: Vier.

G E H E I M .

Verslag van de op Zaterdag en Zondag 20 en 21 November 1948 in de Internationale School voor Wijsbegeerte, Dodenweg 220 te Amersfoort, gehouden week-end-conferentie, georganiseerd, door de Vereniging Nederland-Indonesië.

Deze conferentie werd aangekondigd in een gestencilde circulaire, d.d. 31-10-'48, welke door het bestuur van Nederland-Indonesië de leden werd toegezonden. Hierbij was gevoegd een eveneens gestencilde circulaire, gedateerd Amsterdam, en getekend door de leden van het landelijk bestuur der vereniging. In deze circulaire - welke ook aan de pers was gezonden, zoals namelijk het dagblad "De Waarheid" van 25-11-'48 - wordt in verband met de jongste ontwikkeling der politieke situatie in de republiek Indonesia, nogmaals het standpunt van het landelijk bestuur der vereniging uiteengeset. (een afschrift van deze circulairees wordt hierbij gevoegd.)

Door 80 tot 90 personen, waarvan 25 tot 30 vrouwen, werd aan deze conferentie deelgenomen. Hieronder bevonden zich 15 tot 20 Indonesiërs en/of Indo-Chinesen. Personen gekleed in militair uniform waren niet aanwezig. Het meerendeel der deelnemers was van middelbare leeftijd.

Onder de aanwezigen werden opgemerkt:

Mevr. A. ROMHJN-VERSCHOOR.

Mevr. TOVE GALATIUS-JENSEN, vertegenwoordigster voor Denemarken (semi-officieel cultureel attaché (red))

Dr. SUYS

Prof. WERTHEIM.

Mevr. TINLROOIJ

Mevr. TUMBELAKA-DITMARS.

De KONING.

GOEW JAN HOK

MELJER.

De organisatie, waaraan nogal fouten kleefde, was in handen van W. KLINKENBERG en A. BLOMMERS, respectievelijk, secretaris en penningmeester van het landelijk bestuur van Nederland-Indonesië.

De samenkomsten werden geleid, door de voorzitter van het landelijk bestuur Prof. Dr. W.F. WERTHEIM.

Deze opende op 20 November 1948 te ongeveer 17.00 uur de conferentie. In zijn openingswoord verwelkomde hij de aanwezigen als vrienden van Nederland-Indonesië en vrienden van Indonesië. Deze weekend-conferentie noemde hij een studie-conferentie, welke is belegd ten einde een beter inzicht te krijgen omtrent de laatste gebeurtenissen in de republiek Indonesia. Door deze gebeurtenissen wordt Indonesië hie langer hoe meer inwendig verdeeld en de on-

derlinge strijd heftiger. Het geheel noemde hij een onderdeel van de strijd in Azië, oftewel het ontwaken van het Aziatisch nationalisme.

Tenslotte een objectief inzicht te krijgen in het gebeuren in Indonesië moet men terug kijken in het verleden en dan zal men de moeilijkheden, waaraan de jonge republiek thans lijdende is, beter begrijpen en zal veel, van wat zich daar thans afspeelt, duidelijker zijn. Ook met dit duidelijker inzicht zal het moeilijker zijn, om in deze partij te kiezen, al zullen er ongetwijfeld onder de aanwezigen zijn, die reeds partij gekozen hebben.

In dit verband merkte hij op, dat deze samenkomsten niet waren beoogd, om hier tot een definitieve uitspraak te komen, dan wel tegen de een of andere partij te protesteren, strijke of resoluties aan te nemen. Deze conferentie, aldus vervolgde spreker, is belegd, om een ieder vrij te laten uit spreken, opdat ieder zijn mening zal kunnen zeggen. Wijzende op het streng besloten karakter van deze samenkomsten, verzocht hij geen notities te maken en deelde mede, dat zonder medeweten, goedkeuring en toestemming van het landelijk bestuur, niets gepubliceerd zal worden omtrent hetgeen hier gezegd of besproken wordt.

Verder deelde hij mede, dat het bestuur de heren GOEW GIEN TJWAN en MOEGROHO bereid had gevonden op deze conferentie een inleiding te houden over de huidige toestanden in de republiek Indonesië. De belangrijkste inleider noemde hij GO GIEN TJWAN, die men, ook al is hij een Chinese, beter kan beschouwen als een waardig Indonesiër en varig republikein en werkzaam is geweest in de regering der republiek.

GO GIEN TJWAN, die hierna het woord verkreeg ving zijn zeer uitvoerig betoog aan met een overzicht te geven van de rol, welke Japan in Zuid-Oost Azië speelde, voor dit land deelnam aan de tweede wereldoorlog. Hierbij merkte hij op, dat Japan strijd voerde tegen Amerika en Engeland. Bij de bezetting van Indonesië deden de Japanners zich voor als de beschermers van de bevolking. Om de bevolking voor zich te winnen, werden concessies gedaan met betrekking tot de nationalistische gedachten. Het was vooral de jeugd, welke tijdens deze bezetting tot nationaal bewustzijn werd gebracht. Het was ook deze jeugd, welke bij de capitulatie op 17 Augustus 1945 het nationaal appél gaf en waarmede de republiek werd gesticht. Het leger, wat door deze nationaal gevoelden jeugd werd gevormd, was sterk genoeg om weerstand te bieden aan die krachten, welke de vooruitgang en de groei der republiek tegenwerkten.

De krachten van dit leger waren dusdanig gegroeid, dat het in November 1945 sterk genoeg bleek, om de Engelse en Nederlandse strijdkrachten niet alleen tegen te houden, doch zelfs konden verdrijven uit Malang, Soerabaja en andere plaatsen.

Ook 1946 was, aldus spreker, een gunstig jaar voor de republiek. De pas gestichte republiek functioneerde. De jeugd verdedigde als strijdend de jonge republiek. Op Java en Sumatra had zich een leger van 300.000 man gevormd met daarnaast een leger van partizanen. Merdeka was een tastbaar feit geworden. Hierbij stelde hij de vraag: "Hoe komt het dan, dat het nu mis gaat?" Hierop zei de spreker, dat het de Indonesische leiders aan een goed politiek inzicht heeft ontbroken.

Na 1945 werd de Indonesische kwestie gezien in het kader van de hele Zuid-Oost Aziatische aangelegenheid. Dit wil zeggen Indonesië bevond zich in de belangensfeer van Amerika en Engeland, de twee grote toonaangevers in de Zuid Oost Aziatische aangelegenheid. Hiertussen haveerden Nederland, met als gevolg, dat er een streven ontstond om met Nederland samen te werken. Ook van Indonesische zijde werden symptomen waargenomen voor samenwerking met Nederland. Het was hier vooral de Perhimpunan Indonesia, die vol vertrouwen op de progressieve krachten en stromingen in Nederland aandrang op deze samenwerking. Alleen Tan MALIKHA was ook toen reeds anti-Nederlands en tegen deze samenwerking, terwijl toen ook vrijwel alle links georiënteerde groepen in de republiek voor deze samenwerking met progressief Nederland waren. Bij dit alles bleken de kapitalistische landen te veel samen te spannen tegen de Sovjet Unie en de landen, welke daarmee samenwerkten. In de republiek zag men tenslotte duidelijk het axioma n.l. dat een compromis met het imperialisme moest betekenen een verlenging van het kolonialisme. Dit kon dus geen vrede brengen, daar het Indonesisch nationalisme is gegroeid uit het verzet en de strijd tegen het imperialisme. Daar het nationalisme ook strijd voor de verheffing van het volk is, zolang deze verheffing van volk nog geen feit is geworden, het nationalisme in feite onverzoenlijk.

Spreker noemde het een fout, dat door de republiek, toen men vermoende, dat er een verwijdering was ontstaan tussen Amerika en Engeland ener- en Nederland ander zijds, met deze eerste landen een verdrag werd gesloten, om te trachten deze verwijdering te vergroten. Na Lingradjati - wat hij een concessie voor de republiek noemde, wat werd beloon met een koloniale oorlog (politioenele actie) - is wel voldoende gebleken, dat deze overeenkomst een kapitale fout was en een compromis-politiek onmogelijk is.

Vervolgens besprak hij de wijze, waarop de Indonesische kwestie in de U.N.O. werd behandeld en merkte daarbij op, dat, wanneer in de toen door dit lichaam ingestelde Commissie van Goede Diensten bij voorbeeld een vertegenwoordiger van de Sovjet Unie of van een met dit land samenwerkende staten was gekozen, het beslist wel anders zou hebben gelopen dan wij thans zien.

Uit dit alles blijkt, dat het stervende kolonialisme het feodalisme wenst te handhaven, om op deze wijze de beleeggingsgebieden te behouden. In dit verband citeerde hij een uitspraak van Pandit NEHRU n.l. : "The strife of India is a part of the strife of Asia", welke uitspraak volgens hem ook op de strijd in Indonesië van toepassing zou zijn.

De Reville-overeenkomst besprekende, noemde hij weer een andere concessie, door de republiek gedaan. Deze concessie werd gehonoreerd met het instellen van de staat Pascoendan. Ondanks dit alles wenste en wilde de republiek (door hem de Hatta-regering genoemd (red)) ook toen nog een compromis-politiek te voeren. Om de republiek zoveel mogelijk afbreuk te doen, ging ook toen de Nederlandse regering nog voort met het creëren van zelfstandige negara's en werd de negara Oost Java gesticht. Dit alles had tot gevolg, dat door deze schandalige Nederlandse houding, waarbij iedere goed-will ontbrak, het volk verontwaardigd de republiek dwong de onderhandelingen met Nederland, zij het ook tijdelijk, af te breken. Hierbij was de positie van de republiek zwak, omdat bij de strijd voor de vrijheid en zelfstandigheid, de factoren van de socia-

F. kel

F. d. v.

le revolutie ontbraken. De linkse stromingen wilden sociale verbeteringen, de rechtse wensten deze verbeteringen niet. Deze linkse stromingen worden gevreesd en het is daarom, dat het wereld-imperialisme zich zo interesseert voor de republiek. Het handhaven van het imperialisme staat gelijk met het handhaven van het feodalisme, wat tesamen catastrofaal zou zijn.

De Indonesische revolutie, noemde spreker een nationale burgerlijke revolutie. De republikeinse bourgeoisie neigt echter tot een compromis en kan daarbij gemakkelijk tot verraad komen, daar deze bourgeoisie geen verheffing van de arme massa wil en er niet aan denkt een sociaal of socialistisch karakter te leggen in deze nationale burgerlijke revolutie. Het verlangen, aldus vervulgt spreker, van de Indonesier naar sociale gerechtigheid is wel haast niet tekeren; daarom wordt de schuld van de huidige ~~arme~~ ontwikkeling in de republiek de communisten in de schoenen geschoven.

Hatta en Soekarno zijn door het voeren van een compromis-politiek zo ongeveer gekomen in de positie, welke door Tsjang Kai Sjiek in China wordt ingenomen. Evenals Tsjang Kai Sjiek zijn Hatta en Soekarno thans in een dodelijke strijd gewikkeld met de massa, dezelfde massa, waarmede zij aanvankelijk hebben opgebouwd, wat Hatta en Soekarno door het voeren van compromis-politiek thans weer afbreken.

Hierna besprak hij meer de binnelandse toestanden in de republiek en merkte daarbij op, dat er sinds de stichting van de republiek in Indonesië veel ten goede veranderd zou zijn. Ondanks deze veranderingen zijn er ook vele regelingen en toestanden blijven bestaan uit de tijd van de koloniale overheersing. Op de plaatsen, waar b.v. vroeger Nederlandse residenten zaten, worden thans Indonesische residenten aangesteld. De beruchte P.I.D. (Politieke Inlichtingen Dienst) van de Nederlanders heeft tijdens de bezetting de Japanners gediend en wordt nu door de republiek voert/gezet. Het zelfde zijn o.m. gebleven de bepalingen op de erfpacht, het grondstelsel, (hier wordt kennelijk bedoeld de bepaling op het verhuren van grond door Indonesiers aan de ondernemingen (red.)), de feodale bevoorrechtiging van de dessa-hoofden e.d. Door dit alles zijn er de landbouwers en arbeiders er nog even beroerd aan toe als vroeger en ook thans worden voor deze groepen geen sociale voorzieningen getroffen, doch worden zij alleen gepaaid met schone beloften. De schuld van deze slechte gang van zaken in de republiek wordt thans geworpen op de Nederlanders en door deze ingestelde blokkade, doch zijn inziens is dat niet juist en moet de schuld hiervan gezocht worden bij de rechtse-regeringsgroepen. Door de houding van deze groepen worden de toestanden in het binneland voor de massa steeds slechter, viert de corruptie hoogtij en is inflatie wel haast niet meer tegen te gaan met al de gevolgen van dien. Het is begrijpelijk, aldus spreker, dat Amerika, Engeland en Nederland trachten van deze slechte toestand in de republiek te profiteren en proberen met Hatta tot een accord te komen. Hierbij zal men Hatta zeker veel beloven, doch het uiteindelijk resultaat zal zijn, dat de republiek verzwanseld wordt aan het imperialisme.

Ook hoort men vaak, dat de schuld van deze slechte toestanden wordt geschoven in de schoenen van het F.D.R. (Front Demokrasi Rakjat), democratisch Volkfront, doch men vergeet

daarbij dan te vertellen, dat het juist het F.D.R. was, dat tegen dit alles haar nationaal programma deed opstellen, dat door de 20 bij het democratisch volksfront aangesloten partijen werd aangenomen, doch door de regering Hatta (rechtse partijen) werd verworpen. Ook werd door Hatta verworpen de overeenkomst, zoals deze te Praag door SOERIPNO gesloten was met de Sovjet Unie. Omdanks het feit, dat de algemene opinie in de republiek voor deze overeenkomst met Rusland was, waarbij spreker verwees naar de grote bloei van de culturele verhouding Indonesië-U.S.S.R., die door Hatta voortgegaan zijn hoop te vestigen op Amerika. In dit verband wees spreker op de Russische invloed in China en de strijd, welke daar gevoerd wordt tegen de corruptie en het imperialisme. Spreker memoreerde dan vrij uitvoerig de terugkeer van MOESO en SOERIPNO in Indonesië en de actie door deze, aldaar gevoerd, waardoor weliswaar de politiek van Hatta door de massa werd afgekeurd, doch hij (Hatta) er in slagde aan het bewind te blijven. Na de terugkeer van MOESO werd de gehele partij Partai Komunis Indonesia (P.K.I.) opgelost in het F.D.R. en dit laatste tot een uitgesproken ~~linkse~~ communistische partij verklaard, terwijl het program national (nationale programma) door het F.D.R. werd overgenomen. De regeringspartijen, ondergebracht in de Masjoemi, P.N.I. (Partai Nasional Indonesia) en andere wilden van deze communistische groepering en haar ~~en haar~~ program national niets weten en wensten daarmee niet samen te werken. Opmerkelijk noemde spreker het, dat men eerst in Amerika "The Red drive" heeft gekend en later de "jacht op de roden" in Indonesië. In dit verband memoreerde hij, dat op 1, 7 en 11 September 1948 een razzia in het hoofdkwartier van de socialistische jeugdorganisatie in Djokja werd gehouden, welke jeugdorganisatie zich even voordien had uitgesproken voor het communisme door zich aan te sluiten bij het F.D.R. Op 15 September 1948 werden soortgelijke razzia's gehouden te Solo. Op 17 September 1948 werd door Moeso c.s. een grote meeting gehouden en op 18 September 1948 om 15.00 uur brak te Madioen de opstand uit, terwijl de voornaamste communistische leiders niet te Madioen aanwezig waren. Tijdens deze opstand, aldus spreker, zijn nergens atakingen uitgebroken, waaruit hij concludeerde, dat deze opstand door de communistische leiders niet werd voorbereid, nog gewild, doch hierin moet worden gezien een spontane reactie van het volk tegen de regering Hatta en haar rechtse groepen. Spreker citeerde Prof. Wertheim met de vraag: "Zullen de Oosterse volken er niet beter of slechter aan toe zijn dan vroeger en hun nationalisme fascistisch of democratisch worden?" Het gevaarlijkste van de hele situatie noemde hij, dat nu de sociale revolutie door de regering Hatta vergeten blijkt te zijn, het rassenvraagstuk sterker op de voorgond zal treden, doch naar sprekers overtuiging zullen uiteindelijk de linkse elementen in de republiek overwinnen. Spreker sloot zijn betoel met de mededeling, dat men zich thans heeft uit te spreken tegen de Japanse collaborateurs (-tegenwoordige regeerders) en voor de anti-fascisten en de vervolgdten van het ogenblik.

Hierna werd het woord verleend aan de tweede inleider de Heer ~~KORCROFT~~

Dese begon met de mededeling, dat de vorige spreker GO GIEN IJWAN en hij gedurende hun verblijf in Indonesië samen lid waren geweest van de Partai Socialis (socialistische partij

voordat deze uiteenvalen gevallen. Komende tot zijn betoog merkte hij op, dat het voeren van een compromis-politiek niet zo verachtelijk is als het oppervlakkig lijkt, daar het leven in wezen niets anders is dan een aansluiting van compromissen. Niet alleen de rechtse groepen in de republiek beroepen zich op de fase van de nationale revolutie, doch ook de linkse groepen bij het sluiten van compromissen. De grootste vijand van de republiek noemde hij de buitenlandse vijand, welke zijn insiens dan ook eerst bestreden dient te worden, terwijl dan later de binnenlandse oneffenheden beslecht kunnen worden. Sprekende over de imperialistische invloeden in de republiek merkte hij op, dat deze invloeden volgens twee methoden kunnen worden bestreden. 1e. De methode, gebaseerd op de chaos oftewel de methode van het communisme, waardoor de producten en grondstoffen in het eigen land blijven en derhalve niet kunnen worden uitgevoerd.

De tweede methode kan zijn de vrijheidsstrijd te voeren in fasen, waarbij dan eerst de nationale en pas later de sociale strijd gestreden dient te worden.

Spreeker vindt de petit bourgeoisie zeer belangrijk, ook voor de ontwikkeling van het nationalisme en het voeren van de vrijheidsstrijd. Hij bestreed de meening van GO ten aanzien van het onderhandelen met Nederland. Het al of niet onderhandelen met Nederland noemde hij een kwestie van rechts (voor) of links (tegen), waarbij hij opmerkte, dat het een normaal verschijnsel is dat de regeringspartijen (rechts) voor onderhandelen zijn, omdat zij de verantwoordelijkheid hebben te dragen, doch de oppositiepartijen (links) tegen onderhandelen zijn, omdat zij deze verantwoordelijkheid niet hebben.

Evenals hij zelf, zo vervolgde spreker, is ook GO bij de republikeinse regering werkzaam geweest, zodat hij (GO) kan weten, dat het voeren van een compromis-politiek - derhalve onderhandelen - komt doordat andere mogelijkheden niet aanwezig zouden zijn. Spreker noemde zich rechts, dus een voorstander van de huidige Hatta-regering.

Vervolgens gaf hij een overzicht van de verschillende in de republiek aan het bewind geweest zijnde regeringen. Hierbij merkte hij op, dat ook tijdens het bewind van de links georiënteerde regering van SJAHRIR geen sociale verbeteringen werden doorgevoerd, terwijl er ook toen reeds corruptie was. Door de Hatta-regering werd een commissie ingesteld voor agrarische hervormingen, derhalve beogende het bewerkstelligen van sociale maatregelen.

Bij zijn daarop gehouden bespreking betreffende de politieke overtuiging van Hatta deelde hij mede, dat het over bekend is, dat Hatta vroeger zitting had in de communistisch georiënteerde anti-imperialistische liga. Naar sprekers overtuiging is een Hatta ook thans geen fascist. Hij is noch pro-links, noch pro-rechts, derhalve partijloos en juist hierin zag spreker de grote kracht niet alleen van Hatta, doch ook van Soekarno, omdat zij zonder rekening te houden met enige partij-politiek zich geheel kunnen geven voor de republiek.

Komende tot de bespreking van het program national deelde hij mede, dat dit inderdaad door alle links georiënteerde en bij het P.D.R. aangesloten partijen werd aanvaard, doch door de regeringspartijen, de Masjoemi, P.N.I. e.a. werd verworpen.

Dit sloot in de consequentie voor de Hatta-regering, en dit program national te verwerpen, daar anders de ondelinge verhoudingen nodeloos zouden worden verscherpt. Hij gaf toe, dat er in de republiek communitie heerste, doch dit zal volgens hem mede een gevolg zijn van de overbelasting van verschillende diensten. Hierbij merkte hij op, dat ook gedurende de 2½ jaar, dat er linkse regeringen aan het bevel waren geweest, daarin geen verbetering kon worden gebracht. Daar Hatta partij-loos is, zal het hem gemakkelijker vallen daarin verbetering te brengen, waarmede reeds een aanvang zou zijn gemaakt en door betrekken "rationalisatie" zou worden genoemd, oftewel "eruit gooien". Dit brengt ontvreemdenheid onder de vermeende slachtoffers en het zijn deze ontvreemden elementen, welke dan terecht komen in het/Hatta-kamp.

L anti-

Waarom, zo vroeg spreker, steunt SIAMRIR (links) de regering Hatta (rechts)? Volgens hem zou dit zijn: 1e omdat op het ogenblik nog de fase van de nationale revolutie bestaat en 2e, omdat er thans geen scherpe verhouding (betsing) mag komen tussen links of rechts. Immers wanneer bij de botsing links zou winnen, dan zouden zij hoogstwaarschijnlijk uiteindelijk al de vermeende winst alom verloren gaan bij de dan te voeren strijd tegen Amerika, Engeland en Nederland. En wanneer daarentegen rechts zou winnen, de mogelijkheid niet uitgesloten moet worden geacht, dat de linkse groepen door de rechtse (Masjoemi, P.N.I. e.a.) zouden worden onderdrukt, zodat daarmede ook het rassen-vraagstuk op het tapijt zou worden gebracht.

Over de opstand te Ma loen merkte hij op, dat uit de daarover gevonden documenten wel voldoende zou zijn gebleken, dat er wel een opstand door de communistische leiders was voorbereid en georganiseerd, ook al was het uitbreken van de opstand te Madioen mogelijk praematuur.

Naar zijn mening zou hieruit, alsmede uit vele andere voorvallen en gebeurtenissen in Indonesië, zijn gebleken, dat er een te veel aan democratie zou heersen, naar uiteindelijk kan, welke regering dan ook, geen opstanden binnen haar gebied dulden.

Hij gaf toe, dat er in de republiek nog veel der koloniale verhoudingen zijn blijven bestaan, doch men moet hiertbij wel bedenken, dat de republikeinse regering in de beginne stommag geen apparaat tot zijn beschikking had, en daarin onmiddellijk verandering te brengen. Naar sprekers mening zal Indonesië voor de opbouw wel Nederlands of buitenlands kapitaal nodig hebben en daarom is het noodzakelijk, dat een compromis-politiek wordt gevoerd.

Hij sloot zijn betoog met de mededeling, dat wel haast alle jeugd- en studenten-organisaties eensgezind achter Soekarno en Hatta staan. Hij is van mening, dat ieder, ook al is men links georiënteerd, de huidige regering kan steunen, opdat het vacuum, dat door gebrek aan Indonesisch kapitaal moest ontstaan, gezamenlijk tot een oplossing zou kunnen worden gebracht.

Bij de daarop gehouden verdere discussie werd allereerst het woord gevoerd door WIM KLINKERSHANG. Deze merkte op, dat hij na het betoog van ROZBRONO niet aan de indruk kon ontkomen, dat de spreker daarmede - mogelijk zonder dat hij het zelf wilde - in het pro-nationaal-socialistisch kamp was terecht gekomen en dat naar zijn mening de zaak van de revolutie in de republiek veel schade zou doen.

AMRAN

Vervolgens werd door ROSELI AMRAN enige onbelangrijke vragen gesteld.

Meyer
De Heer MSIJIS stelde de vraag, of het Aziatisch nationalisme zónder sociale of socialistische programma's niet zou leiden tot fascisme.

Soenito
Reden SOENITO hield daarop een betoog, waarbij hij mededeelde, dat de ~~Indonesiërs~~ Indonesiërs zich aanvankelijk zou hebben uitgesproken vóór de status van dominion, naar het Engelse voorbeeld. Hierop is men door de imperialistische houding, welke door Nederland werd aangenomen, betrekkelijk spoedig teruggekomen. Naar zijn mening ~~was~~ vooral in het begin in Indonesië een verkeerde waardering ~~bestaan~~ geweest voor de machtsverhoudingen t.o.v. het buitenland. Aanvankelijk zag men het gebeuren, dat in Indonesië een rechtse oppositie ageerde tegen de pro-Nederlandse SJAHRIR. Immers het was het rechtse idee, om een verdrag te sluiten met Amerika en Engeland. Toen echter bleek, dat, zoals algemeen werd verwacht, er geen contro-versen bestonden tussen Amerika en Engeland aan de ene- en Nederland aan de andere kant, waren deze rechtse oppositiepartijen wel verplicht om met Nederland te onderhandelen. Het F.B.I. - P.K.I. wil een burgerlijk Indonesië, vrij van buitenlandse beïnvloeding en kapitaal. Hij wenst veel aandacht te scheeken - en dat is toe te juichen en nodig - aan de lots verbetering van de massa.

is er
Naar sprakers mening is het echter thans nog niet mogelijk van Indonesië te maken een socialistische staat op communistische grondslag, omdat thans de arbeiders klasse ontbreekt, wat nodig is voor het vormen van zo'n staat. Het ontbreken van deze arbeidersklasse, zou volgens hem, gelegen zijn in het feit, dat Indonesië tot dusver was een feodaal agrarisch land zonder industrie, met als gevolg, dat er in Indonesië zich nog geen proletariaat heeft gevormd, zoals men dit in landen met een beduidende industrie kent. Hij is verder van mening, dat onder de gegeven omstandigheden begonnen moet worden met een agrarische en sociale hervorming. Het najagen van elke andere utopie wordt door hem afgeraden. Het Indonesische volk moet het bewustzijn worden bijgebracht, dat de republikeinse regering strijdt voor lotverbetering van de massa.

Alman
Een zich AMRAN noemende Indo-Europeaan besprak de corruptie in Indonesië en merkte daarbij op, dat daarin niets veront-rustends moet worden gezien, daar ook de corruptie te Batavia en overal elders ter wereld (ook in Nederland) groot is. De oorzaak van de corruptie in de republiek moet zijn insiens worden gezocht in de door Nederland toegepaste blokkade, waar-door de bevolking ernstig wordt gedupeerd.

B. Carter
De Heer B. CARTER deelde daarop in een onsamenvattend verhaal mede, dat er in Londen een Marxistisch centrum zou bestaan, dat steeds goed is ingelicht omtrent de gebeurtenissen in Indonesië. Volgens hem is bij dit centrum een zeer goed geïnformeerde Engelman werkzaam. Hij is van mening, dat Amerika was verontrust door de vooruitgang van de communistische invloeden in Indonesië. Het gevolg hiervan was, dat Hatta door Amerika met de rug tegen de muur gezet, als het ware gedwongen werd, om deze communistische invloeden te bestrijden. Uit dit alles concludeerde hij: 1e. dat het communisme in Indonesië nog niets zou betekenen en 2e.

X dat Hatta hiertegen een zeer dubieuze houding had aangenomen. Hij was van mening, dat nu de Aziatische volkslegers op het punt staan in China te winnen, door Amerika een tweede verdedigingslinie wordt gezocht, waarbij Indonesië ten nauwste zal zijn betrokken. Hierin moet volgens hem ook de oorzaak worden gezocht van de opstand te Madoera - door hem genoemd - de comedie van de communistische opstand. Door provocatie heeft men de linkse groepen gedwongen zich te ververen. Dit noemde hij de verderfelijke politiek zoals deze door Hatta wordt gevoerd. In verband hiarmede adviseerde hij Hatta niet te stammen. Hij besloot zijn betoog met de mededeling, dat in Indonesië gebrek is aan leidende figuren (intellectuelen), waarvan de schuld moet worden gezocht bij de onderwijs-politiek, zoals deze steeds door Nederland werd gevoerd.

Op Cie. Tjwa.
De eerste inleider GO GIEN TUWAN zeide daarop, dat de grote tegenstellingen waren gelegen in het scherp tegenover elkaar staan van de anti-imprialisten en de reactie. De F.D.R. met P.K.I. wenst het land te hervormen, daar Java in verband met zijn overbevolking te klein is voor grondverdeling. Wanneer MORISO zou winnen, zal er volgens hem geen Westers communisme komen in Indonesië, doch een ontwikkeling volgens de fase-theorie. Volgens hem is het Indonesische volk, ook dat te Batavia, nog steeds strijd lustig, en geenszins oorlogsmoe, zoals men het zo gerne doet voorkomen. De stemming, aldus spreker, is nu niet meer anti-Nederlands, doch uitgesproken anti-blank.

Wongso
Hierop verkreeg MUGROHO het woord, die o.a. opmerkte, dat de overeenkomst van Linggadjati een compromis was en moest worden gezien als een adem-pauze voor de republiek. Een compromis noemde hij iets, waarmede men later weer kan afrekenen. SJARRIB, zo merkte hij, wilde de Zuid-Oost Aziatische regionale groeperingen aansluiten, volgens de idee van de derde macht.

Op Cie. Tjwa.
GO GIEN TUWAN wees vervolgens op het bestaan van verschillende klassen in het maatschappelijk bestel. Hierbij merkte hij op, dat de klasse der bourgeoisie uiteindelijk tegen de massa is. Zelf noemde hij zich een overtuigd, eerlijk nationalist.

Dr. van Wijk.
Mr. van WIJK vroeg daarop, wat de concrete uitwerking was van de Nederlandse blokkade. Hij vroeg zich verder af, of het de bedoeling van Amerika zou zijn, om aan Nederland in Indonesië de vrije hand of beter de vrije klauw gaat geven (hilariteit (red)). Voorts merkte hij op, dat wanneer Indonesië onder het gemene best van Nederland zou komen, dit wel meer gemeen dan best zou zijn. (Hilariteit.) Hij besloot met de mededeling, dat zijn inziens voldoende gebleken was, dat de Nederlanders een uitbuitend volk zijn en dit wel zullen blijven.

Dr. Sjamjoedin
Een persoon, zich noemde SJAMSJOEDIN sprak zijn afkeuring en misnoegen uit over de Indonesische partijen en de onderlinge strijd, zoals deze door die partijen wordt gevoerd. Naar zijn mening dient niet alleen de huidige Hatta-regering te worden gesteund, doch ook iedere andere Indonesische regering. Dit, daar het in de allereerste plaats gaat, om het winnen van de vrijheidsstrijd.

de Jong
 Een zekere de JONG citeerde de leer van Lenin, waarin volgens hem wordt gezegd, dat regeerders wel compromissen mogen sluiten. Van zichzelf verklaarde hij te behoren tot de progressieve linkse, doch geen Rusland-aanbidder.

Go Gen. Tjarda
 GO CIEN BJWAN, die daarop andermaal het woord verkreeg, zei, dat hij niet op deze conferentie was gekomen, om het communisme te verdedigen, maar dat hij wel het nationalisme wenste te verdedigen van hen, die over het algemeen communisten werden genoemd. Hij beweerde, dat hij Hatta geen fascist had genoemd, doch in zijn inleiding alleen had getracht de tendensen, zoals deze zich de laatste tijd in de republiek hadden ontwikkeld, in het juiste daglicht te stellen. Hierbij benadrukte hij in het bijzonder het programma national zoals dit door de communisten werd samengesteld en door alle partijen werd aanvaard. De Nederlandse blokkade speelt bij dit alles een grote rol. Hoofdzak is echter het eigen falen. Hij is en blijft echter de mening toegedaan, dat uiteindelijk zal blijken, dat in de republiek Indonesië, de communisten de enige werkelijke verdedigers zijn van het juiste nationalistische begrip.

Op Zondag 21 November 1948 te ongeveer 11.30 uur werd de conferentie voortgezet. De belangstelling op deze tweede dag was iets minder.

Ook op deze tweede samenkomst was de leiding in handen van Prof. Dr. W.F. WERTHEIM.

Remmelberg V
 Allereerst werd het woord het woord verleend aan ~~aan~~ **M.B.A.M. ZONNERBERG**, die in een vrij uitvoerig betoog hield, waarin hij o.a. opmerkte, dat elke regering rekening moet houden met de voornaamste of bepaalde gebeurtenissen in andere landen, daar vele van deze gebeurtenissen met elkaar verband houden of elkaar beïnvloeden. Zo ook heeft de Indonesische republikeinse regering rekening te houden met de verschillende facetten van het spel der wereld-politiek. Volgens hem bestaat de huidige Indonesische regering niet uit fascistten, doch als praktische regeerders hebben ook zij concessies te doen. Hoewel de nationale vrijheidsstrijd voorop dient te worden gesteld, kan het spel van de Hatta-regering niet eenzijdig Amerikaans of Russisch zijn. Door een bepaalde overmacht wordt deze regering thans gedwongen tot het doen van bepaalde concessies en is Hatta verplicht het Anglo-Amerikaans spel te volgen, waardoor hij noodwendig in rechts vaarwater is versield geraakt, terwijl een groot deel van het Indonesische volk links geïntereerd is. Spker is van mening, dat Azië is voortbestemd een grote rol te spelen in het komende politieke wereldgebeuren, omdat zich in dat werelddeel gigantische krachten aan het ontwikkelen zijn. Hierdoor zal Azië in het wereldgebeuren een stabiliserende invloed kunnen uitoefenen op het voorkomen van een derde wereldoorlog door zitting te nemen in de U.N.O. Hoewel er ontegensprekelijk krachten aan het werk zijn, welke kennelijk aansturen op een derde wereldoorlog vermeend hij zoveel vrouwen te kunnen stellen in de progressieve krachten in de U.N.O., dat een derde wereldoorlog zal worden voorkomen. De reactionaire wereldkrachten, welke door middel van de pers en dergelijke de U.N.O. "en bagatelle" zien. In Nederland wordt volgens hem te weinig aandacht geschonken aan de algemene internationale zienswijze en ideeën. Zijn inziens zou dit een gevolg zijn van de steeds in omvang toenemende Amerikaanse invloeden, welke

bepalend zouden zijn voor de huidige gang van zaken. Spreker is van mening, dat in Azië de communisten de beste nationalisten zullen blijken te zijn.

Hatta, aldus vervolgde spreker, zoekt wel Amerikaanse hulp, doch hij doet dit zeker niet, om bij een eventuele volgende wereldoorlog Indonesië als een tweede verdedigingslinie te bezigen voor het democratisch Amerika, om het opdringende bolsjewistische gevaar te keren. In dit verband wees hij er op, dat Hatta wel contact en samenwerking zoekt met Pandit Nehroe en niet met Moe Tze Toeng. Hij vindt het, diplomatiek bekeken, waarschijnlijk te grof, om met een Chinese rebel-len generaal aan te pappen. Volgens hem had het zwakke Nederland van na de oorlog het nog zwakkere Indonesië moeten helpen, omdat deze twee tezamen veel hadden kunnen bereiken. Volgens hem heeft noch Nederland, noch Indonesië, het spel, dat hier is gespeeld door het Foreign Office, niet tijdig doorzien.

Hij was van mening, dat Nederland t.o.v. de vrijheidsge-dachte (Merdeka) een ruimer standpunt had behoren in te ne-men. Men zal moeten komen tot een "common wealth of Indo-nesia", zodat over 5 of hoogstens 10 jaar daar rust zal heersen.

Hij besloot zijn betoog met de mededeling, dat z.i. de ver-eniging Nederland-Indonesië zal blijven ijveren voor een vrij Indonesië, gebaseerd op de internationale gedachte.

Een zekere MULLER merkte op, dat hij gaarne een juiste kijk wilde krijgen op de Indonesische mens. Mede zou hij graag willen weten op welke wijze dit volk wakker werd en hoe het met de politieke scholing is gesteld.

Hierop verkreeg Mr. van WIJK het woord. Deze zeide, dat z.i. de Nederlanders niets in Indonesië te maken hebben. Hij wil-de hiervoor slechts vier woorden gebruiken n.l. : "De Neder-landers er uit!" "Ophoepelen!"

De bezetting van Nederland door de Duitsers duurde slechts vier jaar. De Nederlandse bezetting van Indonesië vier eeu-wen. In dit verband werd door hem heftige kritiek uitge-oefend op het Nederlandse volk. Sprekende over de dienst-weigeraars merkte hij op, dat 70% hiervan fysiek defect zou zijn en er slechts heel weinig principiële dienstwei-geraars zijn.

Als middelen om te voorkomen, dat nog meer troepen naar Indo-nesië zullen worden verscheept, noemde hij: het toevallig aanwezig zijn van een tijdbom in het ruim van een schip, dan wel een mijn (slak) aan de wand van het schip, terwijl ook gedacht moet worden aan doorboorde scheepswanden.

AIJMAN gaf als zijn mening te kennen, dat de Hatta regering niet zo zwak zal blijken te zijn, dan algemeen wordt voorge-steld. Z.i. zal bij het over enige tijd te houden plebisiet wel blijken, hoe sterk juist deze regering staat en hoe wri-nig compromissen heeft gesloten.

Mevr. van der PLAAT(S) gaf als haar mening te kennen, dat zij het wenselijk achtte, dat de progressieve gedachte in bredere kringen ingang diende te vinden. Hiervoor was volgens haar nodig, dat de intellectuelen, zoals Prof. BERTHEIM en Mevr. ROMSJIJN-VERSCHOOR hun ideeën op papier zouden stellen, en middels publicatie hiervan, zo mogelijk in de internationale

Decker

Alkman

Van der Plaats

pers, deze gedachten te propageren.

De heer van WALSUM richtte zich daarop speciaal tot Mr. van WIJK en zeide, dat Nederland ook wel eens, zij het dan mogelijk bij toeval, wat goeds doet in Indonesië. De Nederlanders hebben zeer zeker een positieve of opbouwende taak in Indonesië te vervullen.

Dr. van der BURG deelde mede, dat hij 2½ jaar in Indonesië en ook in de republiek had vertoefd. Volgens hem was Rusland niet uitgesproken anti-imperialistisch en voelen de Indonesiërs zich niet zo sterk tot Rusland aangetrokken doch voelen zij meer voor de idee van de derde macht. De Indonesiër voelt zich noch verknocht aan Amerika noch aan Rusland. Hij zou zelf iets willen zijn in de wereld. Gedurende zijn verblijf in de republiek was het hem opgevallen, dat bij de leiders de drang bestaat om zelf iets te doen voor het volk en zelf iets te worden in de wereld.

ZONNEBERG andermaal het woord verkrijgende, zeide van mening te zijn, dat over 10 of 15 jaar de idee van de derde macht wel voldoende zal zijn doorgedrongen tot de bevolkingsgroepen van de Aziatische landen. Voorts deelde hij mede, dat hij op 21 October 1948 een vergadering zou hebben bijgewoond met de Amerikanen in U.N.O.-verband, waarop ook de heer MELJER-RANNEFT van de Rijkseenheid aanwezig was. Op deze bijeenkomst werd de heer MELJER-RANNEFT in verband met zijn opvattingen tot Indonesië door de Amerikanen op zijn plaats gezet. Hieruit valt te concluderen, aldus spreker, dat de Amerikanen progressiever denken. (Bijval). Hij dringt er bij de vergadering op aan, om zich vooral niet op een extreme standpunt te stellen bij de beoordeling van het Indonesië-vraagstuk.

Hierna werd de lunch gebruikt en op Amerikaanse wijze enige schilderijen verkocht ten behoeve van de medicamenten-actie der vereniging. De opbrengst hiervan bedroeg f.234.--.

Bij de heropening der conferentie werd door Prof. Dr. WERTHEIM een samenvattend overzicht gegeven van het gesprokene. Hierbij merkte hij o.m. op, dat het tot voor kort voor de vereniging Nederland-Indonesië de republiek Indonesië de enige vertegenwoordigster was van de Indonesische eenheidsgedachte. Sedert kort echter heeft zich binnen de republiek een tweede groep van nationalistengevormd, zodat de gedachte van de eenheidsvorm is verstoord. De toestand is hierdoor ingewikkelder geworden, omdat beide groepen voorgeven ware nationalisteng te zijn. Hij noemde het een verblijdend verschijnsel, dat op deze conferentie, volgens hem, iets heel buitengewoons had plaats gehad. Op deze conferentie heeft men het n.l. zien gebeuren, dat twee Indonesiërs, die ieder voor zich a.h.w. een der in de republiek gevormde groepen vertegenwoordigen, midden in een vijandig land, een verschillend standpunt op vriendschappelijke wijze hebben kunnen en durven uiteenzetten. Dit noemde hij een teken van het grote vertrouwen, dat door deze beide Indonesische groepen wordt gesteld, niet alleen in de vereniging Nederland-Indonesië, doch ook in de leden van deze vereniging.

Volgens spreker zijn er altijd twee kanten aan het nationalisme geweest en kan men ook zeer zeker deze onderkennen bij het Indonesische nationalisme. Ook hier heeft men het burgerlijke nationalisme (de bourgeoisie) en de groep, welke zich meer met de massa vereenzelvigd, oftewel het radicaal nationalisme. Een gevolg van de ontevredenheid is sedert kort het radicaal nationalisme in de vorm van de massa in beweging gekomen. Aan de ene kant vinden wij, aldus spreker, Hatta en Soekarno, met Nederland en de andere buitenlandse invloeden, zoals Amerika. Bij het radicaal nationalisme zien wij Moeso c.s. onder Russische invloed, zich als het ware teweer stellen tegen de Nederlandse en Amerikaanse invloeden. Het is een normaal verschijnsel, dat het proletariaat de leiding neemt van de revolutie, doch in de Aziatische landen kent men dit proletariaat niet, omdat dit geboren wordt uit de industrialisatie van een land.

Bij zijn daarop gehouden bespreking over het communisme als verschijnsel in de Aziatische landen, verwees hij naar de huidige strijd in China. Hierbij merkte hij op, dat ook deze strijd in wezen geen strijd is voor het communisme zoals wij dat kennen in de Westerse landen, derhalve ook geen uitgesproken streven is voor socialisme of staats-socialisme, doch slechts een strijd voor lotsverbetering der massa, in zich sluitende het afbreken van het feodalisme of een streven naar democratisering.

De Aziatische landen hebben bij de opbouw veel buitenlands kapitaal nodig en zijn daarom geneigd concessies te doen. Terugkomende tot zijn bespreking over Indonesië merkte hij op, dat de boeren-revolutie daarin een grote rol speelt en in hoofdzaak is gericht tegen de feodale adel. De burgerlijke nationalistien kunnen door bepaalde groepsbelangen er gemakkelijk toe komen zich aan te sluiten bij de reactionairen. In Indonesië heeft steeds een sterke neiging bestaan, om zich in twee kampen (groepen) te verdeelen. Vooral het laatste jaar heeft deze neiging een duidelijker gestalte aangenomen en heeft er een duidelijke verschuiving naar rechts plaats gehad, waardoor de groep van feodale kapitalisten, zoals deze verenigd is in de Masjoemi, zich zeer versterkt. Hierdoor werden de links georiënteerde politici verontrust en werden zij bevreesd, dat een vernieuwing zou worden tegengehouden van het maatschappelijk bestel.

Het communisme, zoals dat zich in Indonesië aandient, noemde hij een even vaag begrip als het communisme in China.

Het Pandit Mehroo zou hij willen, zeggen, dat de communistische leiders in de Aziatische landen een zaak, het communisme, hebben overschat.

Voor ons Nederlanders geldt, dat wij geen recht hebben in deze uitgesproken Indonesische kwestie partij te kiezen. Hierna stelde hij de vraag, wat tot dusver door Nederland-Indonesië in concreto werd gedaan, behalve dan het uitspreken van mooi woorden. Hij is van mening, dat wanneer de vereniging haar politieke rol wil blijven behouden, zij ten opzichte van de Indonesiërs in een scheve positie zou komen te verkeren. Naar zijn mening zou het mogelijk beter zijn, om de vereniging om te vormen, zoals de verenigingen Nederland-Polen, of Nederland-U.S.S.R. e.d., derhalve tot een culturele gezelligheids vereniging.

J.F.A.H. de la COURT, die daarop het woord verkreeg, noemde het geheel het typische beeld van een studie-conferentie, daar het beeld, dat de meesters zich over de Indonesische

de la Court

kwestie hadden gevormd, door deze bespreking steeds troebeler is geworden.

L. J. ...
 Vervolgens nam Ir. B.J. RUGGERS het woord. In de republiek Indonesië heeft zich wel een grote verandering voltrokken. Onder de huidige omstandigheden zou de burgerlijke vleugel niets anders kunnen doen, dan zich werpen in de uitgestrekte armen van het buitenlandse kapitaal, van het imperialistisch Amerika.

Deze zaak is geen uitgesproken interne aangelegenheid van de republiek. Het streven van Hatta en zijn regering is volgens hem, kolonialisme. Het gebruikmaking van eigen binnenlandse krachten.

Hatta noemde hij een imperialisten-slaaf, waartegen de vereniging Nederland-Indonesië dient stelling te nemen.

Hij eiste a.h.w. dat de vereniging zou strijden tegen de Hatta-terreur en de slachtoffers van deze terreur diende te steunen.

(Deze woorden werden op zeer koude, emotie-loze toon gesproken. Het geheel werd op dandartige voorwaarden-stellende ultimatum-toon geuit, zodat de vergadering er even stil van werd, gevolgd door een boos afkeurend gemompel.)

L. J. ...
 ZONNEBERG merkte hierna op, dat hij er van overtuigd is, dat de Onafhankelijkheid van Indonesië toch zal komen. Hij stonde in met de idee, geuit ~~was~~ door Prof WERTHEIM, om de vereniging om te vormen.

Dr. van der Burg
 Dr. van der BURG merkte nogmaals op, dat de vereniging, zoals zij nu is, veel waardering heeft in de republiek. Naar zijn mening moet de vereniging zich niet in laten met de Indonesische partij-politiek.

Mevr. van der Plaats
 Mevr. van der PLAAT(S) sprak zich uit tegen de omvormings-idee van Prof WERTHEIM. Volgens haar moet de vereniging in haar huidige vorm gehandhaaft blijven, daar er nog veel valt te doen op humanitair-cultureel gebied.

Daarna kreeg Dr. Sjamsjoedin
 Daarna kreeg Dr. SJAMSJOEDIN het woord. Deze merkte op, dat de republiek in wezen niet zou zijn veranderd, wel zouden enige wijzigingen hebben plaats gehad, doch het belangrijkste is gebleven, n.l. een strijd voor de vrijheid. Ook hij verklaarde zich tegen de omvormings-idee van Prof WERTHEIM.

Hierna werd het woord verleend aan SENDUK
 Hierna werd het woord verleend aan SENDUK, die mededeelde, dat het hem wel een beetje had bevreemd op deze conferentie zulke klanken te moeten beluisteren. Hij merkte op, dat de 400 jaar samenwerking van Nederland met Indonesië toch wel nimmer ~~missen~~ zullen kunnen worden met de vier jaar Duitse bezetting van Nederland, daar de Indonesiers toch alles van de Nederlanders hebben geleerd, terwijl nog veel andere goede dingen door de Nederlanders werden gebracht en daargesteld.

Hij vestigde er de aandacht op, dat ook in de Minahassa de pro-republikeinse stemming veld wint.

T.o.v. de opstand in Madoen verklaarde hij, dat deze niet alleen voor Makassar, doch ook voor Batavia, ja zelfs voor Djokja een verrassing zou zijn geweest.

Indonesië, aldus spreker, is in wezen niet verdeeld. Amir SJARIFOEDIN zou volgens hem geen communist zijn, doch in hem zou moeten worden gezien een tegenspeler van Moeso, die was

vergelijken

aangewezen, om de invloed van Mosso tegen te gaan en het verder afglijden van de massa in die richting zoveel mogelijk moest voorkomen.

Hatta, Sjahrir, Soekarno en vele anderen zijn één, aldus besloot hij.

Vervolgens kreeg B. COSTER het woord, die verklaarde minder pessimistisch gestemd te zijn dan Prof. WERTHEIM. Z.i. heeft de vereniging niet altijd met lege handen gestaan en heeft zij ook een politieke taak te vervullen, n.l. door middel van voorlichting. Volgens hem zouden/de leden door het vervullen van spreekbeurten veel opheldering kunnen geven betreffende de Indonesische kwestie. Als voorbeeld hiervan deelde hij mede, dat door hem op Donderdag 25 November 1948 een spreekbeurt zal worden vervuld op een bijeenkomst van de Vlam-groep te Hilversum.

Vervolgens werd door Prof. WERTHEIM een slot-woord gesproken. Hierbij deelde hij mede, dat hij n.a.v. hetgeen hier werd besproken, was teruggekomen van de omvormingsidee van de vereniging. Hij is echter van mening, dat thans de mogelijkheden van de twee stromingen ook in Nederland-Indonesie herhaaldelijk zullen terugkeren.

Deze brede samenstelling werd door hem genoemd een "conditio sine qua non" voor de vereniging.

Hij doet persoonlijk een dringend beroep op Ir. RUTGERS' en op de meer links georiënteerde (communistiche) leden in het algemeen, de eenheid in de vereniging te bewaren.

Verwijzende naar de door het landelijk bestuur uitgegeven circulaire verzocht hij de aanwezigen, de daarin vervatte richtlijnen te volgen en te propageren.

Na te hebben medegedeeld, dat mogelijk binnenkort wederom een soortgelijke conferentie zou worden gehouden, om zo mogelijk tot een duidelijke uitspraak te komen, sloot hij tenslotte, met de nodige bedankjes aan allen, die hadden medegewerkt deze conferentie te doen slagen, te ongeveer 17.00 uur op Zondag 21 November 1948 deze conferentie.

—o—o—o—o—o—

De bijeenkomsten, welke gedurende deze conferentie werden gehouden hadden een rustig verloop.

Het meerendeel van de aanwezige personen behoorde kennelijk tot de "Vlam- en Vrije Katheder"-groepen.

Uit de groep van de Vrije Katheder werden stemmen vernomen, waaruit kon worden geconcludeerd, dat het in de bedoeling zou liggen, om omstreeks Kerstmaas wederom een soortgelijke bijeenkomst te houden, om nogmaals hetzelfde onderwerp te bespreken. Als plaats van deze samenkomst werd Amsterdam genoemd.

Het was mogelijk hierop, dat Prof. WERTHEIM in zijn slotwoord doelde en mededeelde, dat mogelijk binnenkort wederom een soortgelijke bijeenkomst zou worden georganiseerd. Uit de vaagheid van deze mededeling mag echter worden geconcludeerd, dat hieromtrent nog geen definitieve besluiten werden genomen.

Tijdens deze conferentie was in een der zalen een boekenstand ingericht. Hierin waren tegen betaling verkrijgbaar exemplaren van verschillende edities van het door de afdeling Den Haag van Nederland-Indonesie uitgegeven Indonesië-Bulletin.

Mede waren verkrijgbaar exemplaren van verschillende edities van het tweemaal per maand te Batavia verschijnende vooruitstrevend tijdschrift "Kritiek en Opbouw", uitgegeven door de (Stichting?) "Opbouw- Pambangoenan", gevestigd te Batavia Goenoeng Sahari 84, op welk adres ook de administratie van het blad is gevestigd. Als redactie-adres is vermeld : Parkweg 2 pav. Bandoeng.

Hoofdredacteur van het blad is: D.M.G. KOCH, Parkweg 2 pav. Bandoeng, terwijl in de redactie-commissie zitting hebben:

Prof. R.F. BEERLING	- Batavia.
J. de GRAAFF	- idem.
L. STALLINGA	- idem.
Beb VUYK	- idem.

Voor Nederland wordt als adres opgegeven: Vrij Nederland, Keizersgracht 604 Amsterdam (C.).

Mede waren verkrijgbaar verschillende exemplaren van het maandblad "Orientatie", waarvan de administratie eveneens te Batavia Goenoeng Sahari 84 is gevestigd. In de redactie van het tijdschrift hebben zitting:

D. de VRIES
R. NIEUWENHUIS
Henk de VOS
Dr. K. MEYS.
R.B. QUACK.
J. BOON.

Secretaris der redactie is R. NIEUWENHUIS, van Heutszbolevard 56 te Batavia.

Eveneens waren verkrijgbaar exemplaren van het in de Maleise taal gestelde maandblad "Gema Sussana", eveneens uitgegeven door de vorengenoemde stichting "Opbouw- Pambangoenan", Goenoeng Sahari 84 te Batavia, op welk adres de redactie en administratie is gevestigd. In de redactie hebben zitting:
Asrul SAMI.
Mochtar APIN.
Rivad APIN.
BAHARUDIN.

Voor zover bekend zijn de personalia van de in dit verslag genoemde personen afzonderlijk vermeld in bijlage A.

Bijlage: A.

Opgave van de personalia en overige gegevens van de in bijgaand verslag genoemde personen:

ALTMAN Indo-Europeaan, vermoedelijk wonende te Amsterdam, verdere personalia niet bekend.

BLOMMERS A. penningmeester van het landelijk bestuur van de Vereniging Nederland-Indonesië. Overige personalia niet bekend.

Dr. van der BURG A.P.J., arts, wonende Scheveningselaan 111 te Den Haag.

COSTER B. gepensionneerd inspecteur van het Onderwijs in Indonesië, lid van het landelijk bestuur Nederland-Indonesië, wonende te Hilversum.

De la COURT J.F.A.H., gepensionneerd directeur van de inlandse kweekschool te Bandoeng, lid van het landelijk bestuur van Nederland-Indonesië, wonende te Wassenaar.

Mevr. TOVE GALATIUS-JENSSEN, vertegenwoordigster van Denemarken (semi-officieel cultureel attaché.) Verdere gegevens onbekend.

GO Gien Tjwan, geboren te Malang, 22 September 1920, 2e secretaris van het landelijk bestuur Nederland-Indonesië, student aan de 7e faculteit, wonende Valeriusstraat 130 te Amsterdam.

GOUW Jam Hok, geboren te Batavia, 28 October 1925, 2e commissaris van het bestuur van de Chinese ~~vereniging~~ Chung San Hui, wonende Cornelis Krusemanstraat 42-III te Amsterdam.

De JONG, verdere gegevens onbekend.

KLINKENBERG Willem Gerard, geboren te Purmerend, 7 December 1923, journalist, secretaris van het landelijk bestuur Nederland-Indonesië, wonende Admiraal de Ruyterweg 547 huis te Amsterdam.

De KONING, ex-directeur van het weekblad Vrije Nederland, wonende te Heemstede, verdere gegevens onbekend.

MEIJER, verdere gegevens onbekend.

MULLER, verdere gegevens onbekend.

NOEGROHO, geboren te Modjokerto, 7 Juli 1920, lid van het landelijk bestuur Nederland-Indonesië, wonende Haarlemmermeerstraat 31-I te Amsterdam.

Mevr. van der PLAAT(S), vermoedelijk wordt hiermede bedoeld de bij U bekende Annie van der PLAATS.

Roesli AMRAN, geboren te Padang, 14 September 1922, ex-directeur van het te Batavia verschijnende blad "Berita-Indonesia", wonende Overtoom 524-I te Amsterdam.

Mevr. ROMELIJN-VERSCHOOR, Anna Helena Margaretha, geboren te Nijmegen, 4 Februari 1895, wonende Daniel Willinkplein 2late Amsterdam.

RUTGERS Sebald Justinus, geboren te Leiden, 25 Januari 1879, ingenieur, lid van het landelijk bestuur Nederland-Indonesië, wonende Joos Banckersweg 19-II te Amsterdam.

SENDUK. Van hem is bekend, dat hij ongeveer 1 tot 2 maanden geleden met een Indonesische delegatie naar Nederland is gekomen.

SJAMSJOEDIN. Verdere gegevens onbekend.

SOENITO Raden, geboren te Pasoeroean, 4 Juni 1912, vice-voorzitter van het landelijk bestuur Nederland-Indonesië, voorzitter van de Perhimpunan Indonesia, wonende Ger-

AMRAN

Bijlage:A.

rit van der Veenstraat 51 te Amsterdam.

Dr. SUYS, hoogleraar, verdere gegevens alhier onbekend.

Mevr. TIELROOIJ-BOTTENHEIM, Henriette Rosalie, geboren te Amsterdam, 22 November 1889, wonende Jan Luijkenstraat 86 huis te Amsterdam.

Mevr. TUMBELAKA-DITMARS M.A., lid van het landelijk bestuur Nederland-Indonesië, wonende Santhorstlaan 44 te Wassenaar.

Van WALSUM, verdere gegevens alhier onbekend.

Prof. Dr. WERTHEIM, Willem Frederik, geboren te St. Petersburg, 16 November 1907, voorzitter van het landelijk bestuur Nederland-Indonesië, wonende Stadionkade 17-II te Amsterdam.

Mr. van WIJK, Johan Hendrik, geboren te Amsterdam, 2 Juni 1907, wonende Rijweglaan 31 te Bennebroek.

Dr. ZONNEBERG Johannes Martinus Elisabeth Maria Alphonsus geboren te Rotterdam, 16 April 1907, hoofd-ambtenaar, Departement Handel en Nijverheid, wonende Carel Reijnerskade 171 te Den Haag.

-o-o-o-o-o-o-o-

BK. 50346.

VIII. 24.5.

SECRET
 GEHEIM-EIGENHANDIG.

XXXX
XXXX

Vereniging "Nederland-Indonesië".

In mijn geheim schrijven van 22 Maart j.l., No.31738, mocht ik Uwe Excellentie inlichten over de dominerende communistische invloed in de vereniging "Nederland-Indonesië".

Haar activiteit bleef zich sedert richten op steun aan de "Republiek Indonesië" en tegen het beleid der Regering in de Indische kwestie, waarbij duidelijk één lijn getrokken werd met de propaganda der C.P.N. en de aan deze partij verwante organisaties.

De opstandige beweging der communisten in de Republiek heeft de vereniging blijkbaar echter moeilijkheden opgeleverd, immers een duidelijk uitgesproken standpunt naar aanleiding van de opstand is achterwege gebleven. In het licht der gevoerde propaganda kan toch bezwaarlijk als een standpunt aangemerkt worden de uitspraak, dat de berichten over het gebeurde zo onduidelijk waren, dat aan de hand daarvan geen oordeel geveld kon worden en nog minder naar mijn gevoelen de bewering, dat het gebeurde een interne aangelegenheid der Republiek is. Juist lijkt mij in dit verband een opmerking naar aanleiding van het gesprokene op een ultimo October j.l. door de Amsterdamse afdeling gehouden besloten vergadering, namelijk dat men niet tot een duidelijke uitspraak kon komen om de niet-communistische leden niet af te schrikken.

Daar de C.P.N. echter wel een duidelijk standpunt heeft ingenomen en geheel in tegenstelling met de door haar gevoerde propaganda zich onmiddellijk tegen de Republiek heeft gekeerd, bovendien openlijk de "Moeso-beweging" heeft verdedigd, lijkt het volkomen logisch, dat het partijbestuur der C.P.N. zich niet heeft kunnen verenigen met de hiervoren geschetste houding van "Nederland-Indonesië".

Het partijbestuur heeft derhalve een dezer dagen het initiatief genomen tot de oprichting van een comité, dat de vereniging "Nederland-Indonesië" moet vervangen. Het partijbestuur veroordeelt scherp de houding van de vereniging inzake de interne toestanden in de Republiek en wenst dat bedoeld comité de werkzaamheden van de vereniging in de geest van het partijbestuur zal verrichten en dan tot taak zal hebben:

- te ageren tegen de regering Soekarno; en
- de invrijheidstelling te bewerkstelligen van de in de Republiek gevangen genomen communisten en Sobsleden.

Met de oprichting van dit comité zou dan verwezenlijkt worden wat reeds in de slotalinea van mijn aangehaald schrijven als verwachting werd uitgesproken namelijk, dat het extreme element zou trachten het heft van "Nederland-Indonesië" geheel in handen te krijgen.

In aansluiting hierop zij nog bekend gesteld, dat men aanstonds is begonnen een resolutie op te stellen als basis voor de werkzaamheden van het comité, dat naar het partijbestuur zich voorstelt geheel zou moeten bestaan uit arbeiders en wel drie E.V.C.-C.P.N. leden en verder enige N.V.V. leden die tevens lid van de C.P.N. zijn.

Hieraan

Uwe Excellentie
 Minister President,

AMSTERDAM

Hieraan moge verder nog worden toegevoegd, dat zeer recent van communistische zijde ook een poging is aangewend om de hier te lande onder communistische invloed staande vereniging "Perhimpoenan Indonesia" geheel om te vormen tot een communistische organisatie. De partijsecretaris Paul de Groot heeft kortgeleden namelijk het P.I.-bestuur aanbevolen de vereniging om te zetten in een afdeling der Partai Komunis Indonesia (P.K.I.).

Tenslotte zij het mij vergund onder de aandacht van Uwe Excellentie te brengen, dat de in dit schrijven verwerkte inlichtingen van zeer vertrouwelijke aard zijn.

HET HOOFD VAN DE DIENST,
voor deze:

J.G.Crabbendam.

DOSSIER No. OD. 296 deel III. NAAM: Nederland - Indonesië (Org.).

1 Voor zover van de geagendeerde stukken (in dit OD geborgen) het schutblad aanwezig was dit bijgepegd.

jan. 69.
A.C.D.
Werker. San. *[Handwritten mark]*

№ 00 296

*Statuten en
Huishoudelijk Reglement*

van de

VERENIGING NEDERLAND-INDONESIË

•

Statuten

van de

VERENIGING NEDERLAND-INDONESIË

NAAM

Artikel 1

De Vereniging draagt de naam van Vereniging Nederland—Indonesië, is opgericht op 29 Augustus 1945 voor 29 jaar en heeft haar zetel in Amsterdam.

GRONDSLAG EN DOELSTELLING

Artikel 2

De Vereniging beschouwt de volgende grondslagen als uitgangspunt van haar werkzaamheden:

- a. Een gemeenschappelijke basis voor daadwerkelijke vrede is te vinden in de erkenning van de waarde van de menselijke persoonlijkheid, in vrijheid toegewijd in dienst van de gemeenschap. Deze erkenning van de waarde van de persoonlijkheid en de solidariteit van de mensheid houdt eerbied in voor de verschillen, zowel tussen personen als tussen overtuigingen.
- b. Het recht van ieder volk, van welk ras ook, over zichzelf te beschikken.
- c. De verplichting van ieder ras en van ieder volk in wereldverband samen te werken tot universeel, nationaal en persoonlijk heil.

Artikel 3

De Vereniging stelt zich ten doel:

- a. Het verbreiden en uitwerken van de gedachten door Hare Majesteit de Koningin uitgesproken in Haar rede van 6 December 1942.
- b. De nieuwe geest van samenwerking tussen Nederlanders en Indonesiërs op voet van vrijwilligheid en gelijkgerechtigdheid in gemeenschappelijke strijd in

bezet Nederland en elders verworven, te behouden en te versterken.

- c. De bevordering van een blijvende band van vriendschap en samenwerking tussen de volken van Nederland en Indonesië.

DE MIDDELEN

Artikel 4

De Vereniging tracht het gestelde doel te bereiken door:

- a. Het opwekken van de belangstelling van het Nederlandse volk voor het maatschappelijk en geestelijk leven in Indonesië in al zijn aspecten.
- b. Het geven en bevorderen van voorlichting Indonesië betreffende, in de geest van het in de artikelen 2 en 3 gestelde.
- c. Het houden van lezingen, radiotoespraken en tentoonstellingen betreffende Indonesië.
- d. Het organiseren van cursussen, conferenties en studiekringen.
- e. Het uitgeven van een orgaan en andere publicaties, of het verlenen van steun bij de uitgifte daarvan.
- f. Het uitschrijven van prijsvragen.
- g. Het onderhouden van contact met een eventueel in Indonesië gevestigde organisatie, met overeenkomstige doelstellingen als weergegeven onder Art. 2 en Art. 3.
- h. Alle andere wettige middelen, die bevorderlijk zijn voor het gestelde doel.

LIDMAATSCHAP

Artikel 5

De Vereniging kent leden, adspirant leden en donateurs.

- a. Leden kunnen zijn Nederlanders, Indonesiërs en zij, die Indonesië als hun vaderland beschouwen, mits zij de leeftijd van 18 jaar hebben bereikt.
- b. Alleen natuurlijke personen kunnen leden van de Vereniging zijn.
- c. Uitsluitend de leden der Vereniging hebben stemrecht.
- d. Om lid te worden geeft men zich schriftelijk op bij den Secretaris der Vereniging. Hij of zij, die de wens tot toetreding heeft kenbaar gemaakt, wordt na goedkeuring door het Algemeen Bestuur als lid toegelaten.
- e. Adspirant-leden zijn personen, die ouder zijn dan 14 jaar en jonger dan 18 jaar en instemmen met de grondslag en doelstelling der Vereniging.
- f. Donateurs zijn natuurlijke en rechtspersonen, die tenminste vijftig gulden per jaar bijdragen en instemmen met de grondslag en doelstelling der Vereniging.

- g. De Algemene Vergadering kan plaatselijke en of gewestelijke afdelingen en secties oprichten of door haar leden genomen initiatieven in deze goedkeuren en bevestigen.

Artikel 6

Men houdt op lid te zijn door:

- a. Opzegging.
- b. Overlijden.
- c. Royement.

Men houdt op donateur te zijn door:

- a. Overlijden, ontbinding of verlies van rechtspersoonlijkheid.
- b. Opzegging door den donateur of de Vereniging.

HET BESTUUR

Artikel 7

- a. Er is een Landelijk Bestuur, dat zal moeten bestaan uit tenminste zeven leden (een voorzitter, een vicevoorzitter, twee secretarissen, een penningmeester en twee leden), behorende tot tenminste twee der in artikel 5 sub. a bedoelde groepen.
- b. De leden van het Landelijk Bestuur worden op de jaarlijks te houden Algemene Vergadering uit en door de leden gekozen voor ten hoogste een jaar.
- c. Zij treden na elk zittingsjaar in zijn geheel af, maar zijn terstond herkiesbaar.

DE ALGEMENE VERGADERING

Artikel 8

Tenminste eens per jaar wordt een Algemene Vergadering uitgeschreven, waaraan verantwoording wordt afgelegd voor het beleid van het Bestuur.

Op de Algemene Vergadering wordt verder o.m. aan de orde gesteld:

- a. Bespreking van het jaarverslag, de rekening en verantwoording en de jaarlijkse begroting.
- b. De jaarlijkse bestuursverkiezing.
- c. De overige bij deze statuten of het Huishoudelijk Reglement voorgeschreven onderwerpen.

Artikel 9

De afvaardiging naar en de stemming op de Algemene Vergadering wordt geregeld bij Huishoudelijk Reglement.

DE PUBLICATIES DER VERENIGING EN DE CURSUSSEN

Artikel 10

Redactieleden en vaste medewerkers aan het tijdschrift en de overige publicaties, evenals de leiders van cursussen moeten lid der Vereniging zijn.

HET HUISHOUDELIJK REGLEMENT

Artikel 11

Er is een Huishoudelijk Reglement, dat regelingen inhoudt omtrent de inwendige organisatie en omtrent de rechten en plichten der leden. De bepalingen van het H. R. mogen niet in strijd zijn met de artikelen dezer statuten.

SLOTBEPALING

Artikel 12

Wijziging van deze statuten of opheffing der Vereniging kan geschieden bij besluit van een uitdrukkelijk daartoe belegde Algemene Vergadering, genomen met een meerderheid van tenminste 2/3 der geldig uitgebrachte stemmen. Wijzigingsvoorstellen moeten tenminste drie weken voor deze vergadering aan de leden worden bekend gemaakt, onverminderd het recht tot amendement van de Algemene Vergadering.

Huishoudelijk Reglement

van de

VERENIGING NEDERLAND-INDONESIË

DE LEDEN

Artikel 1

Ieder, die lid wenst te worden van de Vereniging, moet zich daartoe schriftelijk bij den Secretaris aanmelden, met opgave van naam, functie en nauwkeurig adres. Door toetreding wordt men geacht in te stemmen met de statuten der Vereniging.

Artikel 2

- a. Hij of zij, die de wens tot toetreding heeft kenbaar gemaakt, wordt na goedkeuring door het Landelijk Bestuur als lid toegelaten.
- b. De naam van en verdere gegevens over een candidaat-lid moeten minstens een maand vóór de definitieve toetreding, aan de leden bekend zijn, opdat zij bezwaren bij het bestuur kunnen kenbaar maken.

Artikel 3

- a. De leden ontvangen bericht van hun inschrijving, alsmede een exemplaar van de statuten en het huishoudelijk reglement der Vereniging.
- b. Zij, die als candidaat-leden toetreden, betalen de contributie als gewoon lid, beginnend met de termijn, waarin ze ingeschreven zijn, als „Candidaat-lid“.
- c. Candidaat-leden ontvangen de bovengenoemde gelden terug, indien ze niet als leden worden aangenomen.
- d. Men verbindt zich als lid telkens tot het einde van het lopende Verenigingsjaar.
- e. Een lid heeft na toelating door het Landelijk Bestuur direct stemrecht. Men moet minstens 3 maanden lid der Vereniging zijn, om verkiesbaar te kunnen zijn tot lid van het Bestuur of tot lid van een Commissie.

Artikel 4

Het lidmaatschap eindigt:

1. door schriftelijke opzegging aan den secretaris, die hierover bericht van ontvangst zendt.
De opzegging wordt van kracht met ingang van het eerstvolgende verenigingsjaar, indien zij minstens een maand voor het einde van het lopende verenigingsjaar is geschied, anders met ingang van het daarop volgende verenigingsjaar.
2. door royement.
3. door overlijden.
4. op de laatste dag van het verenigingsjaar, indien de verschuldigde contributie van het voorlaatste jaar niet of niet geheel is voldaan.

Artikel 5

Het Bestuur heeft recht van schorsing, indien het Bestuur hierop direct een royementsvoorstel aan de Algemene Vergadering laat volgen.

Artikel 6

Royering heeft door de Algemene Vergadering plaats, op grond van handelingen, die in strijd zijn met de grondslag en doelstelling der Vereniging of die aan de verbreiding daarvan groot nadeel hebben toegebracht. Een besluit daartoe kan alleen worden genomen op voorstel van het Bestuur of van tenminste 25 leden op daarbij uitdrukkelijk vermelde motieven, met tenminste 2/3 der over zodanig voorstel geldig uitgebrachte stemmen. Een voorstel tot royement dient minstens een maand voor de Algemene Vergadering aan de leden bekend te zijn gemaakt.

HET LANDELIJK BESTUUR

Artikel 7

Het Landelijk Bestuur, handelend door den Voorzitter en den Secretaris, vertegenwoordigt de Vereniging in en buiten rechten.
Het is belast met het beheer en het toezicht op de eventuele bezittingen der Vereniging.

Artikel 8

- a. De voorzitters, de secretarissen en de penningmeester worden als zodanig aangewezen door de Algemene Vergadering.
- b. De voorzitters van de drie grootste afdelingen van de Vereniging zijn ambtshalve lid van het Landelijk Bestuur.

- c. De voorzitters, secretarissen en penningmeester vormen een Dagelijks Bestuur, dat bevoegd is in spoedeisende gevallen besluiten te nemen, waarvan het echter verantwoording schuldig is aan het Landelijk Bestuur.
- d. Voor elke vacature stelt het Bestuur twee kandidaten. De Algemene Vergadering is bevoegd de kandidatenlijst aan te vullen, wanneer twee afdelingen of tien afgevaardigden voorstellen daartoe indienen.

Artikel 9

Bij aftreding van den secretaris (penningmeester) wordt het archief (worden de geldswaarden en de boeken) van de Vereniging binnen 14 dagen na het in functie treden van den nieuw-benoemden functionaris aan dezen overgedragen. Van deze overdracht wordt een proces-verbaal opgemaakt, dat door den aftredenden en den nieuw-benoemden functionaris en voor zover betreft de geldswaarden en de boeken — mede door den in artikel 24 bedoelden deskundige — wordt ondertekend. Dit proces-verbaal wordt aan den voorzitter toegezonden en door dezen in de eerstvolgende vergadering van het Landelijk Bestuur ter tafel gebracht.

Artikel 10

De vergaderingen van het Landelijk Bestuur worden door of namens den voorzitter belegd en het tijdstip daarvan zo mogelijk 8 dagen en tenminste tweemaal vier en twintig uur voor iedere vergadering aan de leden van het Landelijk Bestuur bekend gemaakt; in de oproepingsbrief worden de te behandelende onderwerpen in het kort medegedeeld.

Artikel 11

De voorzitter is verplicht een vergadering van het Landelijk Bestuur te beleggen binnen 14 dagen na ontvangst van een daartoe strekkend schriftelijk verzoek van twee of meer leden van het Landelijk Bestuur, welk verzoek tevens het te behandelen onderwerp moet vermelden. Dit onderwerp moet dan, na de vaststelling der notulen van de voorgaande vergadering van het Landelijk Bestuur, het eerst aan de orde worden gesteld.

Artikel 12

Binnen 14 dagen na iedere vergadering van het Landelijk Bestuur zendt de secretaris de concept-notulen van deze vergadering aan den voorzitter en, na diens goedkeuring, in afschrift aan de andere leden van het Landelijk Bestuur toe. In de eerstvolgende vergadering van het Landelijk Bestuur worden deze notulen vastgesteld.

Artikel 13

In de vergaderingen van het Landelijk Bestuur worden besluiten genomen bij meerderheid van stemmen. Bij staking van stemmen over personen beslist het lot, over zaken de stem van den voorzitter.

Artikel 14

De leden van het Landelijk Bestuur kunnen voor het bijwonen ener Bestuurs- en Algemene Vergadering en voor het houden ener bespreking in het belang van de Vereniging recht op vergoeding van de redelijkerwijs te maken en gemaakte reis- en verblijfkosten doen gelden.

Artikel 15

Het Landelijk Bestuur dient jaarlijks op een Algemene Vergadering een begroting van inkomsten en uitgaven voor het volgende jaar in. Het ontwerp van deze begroting wordt minstens 14 dagen voor het tijdstip der vergadering aan de leden bekend gemaakt. Het door het Landelijk Bestuur uit te brengen jaarverslag en de rekening en verantwoording van den penningmeester over het afgelopen jaar worden tenminste 14 dagen voor het tijdstip der Algemene Vergadering aan de leden bekend gemaakt.

Artikel 16

De secretaris heeft het archief onder zijn bewaring, houdt de namen en adressen der leden en donateurs zorgvuldig bij en draagt de zorg voor de geregelde afdoening van ingekomen stukken. Hij houdt copie van alle uitgaande brieven. De secretaris geeft zo mogelijk leiding aan het bureau van de Vereniging. De tweede secretaris staat den eersten secretaris in zijn werkzaamheden bij.

Artikel 17

De mogelijkheid bestaat, dat de secretarissen en de penningmeester een geldelijke toelage ontvangen, waarvan het bedrag voor ieder door de Algemene Vergadering wordt vastgesteld.

Artikel 18

De penningmeester van het Landelijk Bestuur zorgt dat de penningmeesters van de afdelingen 50% van de door hen geïnde contributies aan het Landelijk Bestuur afdragen. Hij zorgt voor een geregelde boekhouding en administratie en voor een zuinig beheer. Hij doet alle uitgaven, waartoe hij door het Landelijk Bestuur gemachtigd is.

Artikel 19

Het beleggen en het beheer van de gelden, die daartoe door het Landelijk Bestuur beschikbaar zijn of worden gesteld, geschieden door de Financiële Commissie. Deze Commissie, waarvan de benoeming der leden, de werkzaamheden en verplichtingen bij afzonderlijk reglement nader kan worden geregeld, is verantwoording schuldig aan het Landelijk Bestuur. Zij stelt de gelden, waarover het Landelijk Bestuur het nodig acht te beschikken, op diens aanvraag beschikbaar.

Artikel 20

Onverhoopte verliezen, niet voortvloeiende uit een zorgeloos of frauduleus beheer, worden gedragen door de kas der Vereniging.

Artikel 21

De Penningmeester sluit de boeken af ultimo December van elk jaar en doet rekening en verantwoording voor 1 Maart daaraanvolgende aan het Landelijk Bestuur.

Artikel 22

Jaarlijks wordt door het Landelijk Bestuur, na ingewonnen advies van de Financiële Commissie, een deskundige benoemd, die regelmatig toezicht houdt op de boekhouding van den penningmeester en die in overleg met deze de rekening en verantwoording en de balans per 31 December van dat jaar opmaakt.

De in het vorige lid bedoelde deskundige is gerechtigd tot inzage van alle boeken en bescheiden, waarvan kennisgeving voor een goede vervulling van zijn taak nodig is. De waarden van de Vereniging, met uitzondering van die, waarvan het beheer berust bij de Financiële Commissie, moeten hem desverlangd worden getoond.

De door het Landelijk Bestuur ingevolge art. 8 der Statuten aan de Algemene Vergadering over te leggen rekening moet vergezeld gaan van een door evengenoemde deskundige opgemaakt schriftelijk rapport omtrent de overeenstemming van de rekening met de boeken en de juistheid dier boeken.

DE RAAD VAN OVERLEG

Artikel 23

Teneinde het Landelijk Bestuur in belangrijke aangelegenheden van voorlichting te dienen en ter bevordering van een goede samenwerking tussen de verschillende onderdelen van de Vereniging is er een Raad van Overleg.

Artikel 24

De Raad van Overleg bestaat uit: de voorzitters van die afdelingen welke op voordracht van het Landelijk Bestuur daartoe door de Algemene Vergadering zijn aangewezen; de voorzitters der secties of een door de sectie aangewezen plaatsvervangend lid; de voorzitters van de door de Algemene Vergadering ingestelde commissies; De hoofdredactie van het door de Vereniging uit te geven orgaan; De leden van het Landelijk Bestuur. Leden der Vereniging, die om bijzondere redenen en op voorstel van het Algemeen Bestuur voor de tijd van drie jaren door de Algemene Vergadering worden benoemd. Zij zijn bij het aftreden terstond herkiesbaar.

Artikel 25

De voorzitters en secretarissen van het Landelijk Bestuur vervullen de gelijknamige functies in de Raad van Overleg.

Artikel 26

De Raad van Overleg vergadert minstens tweemaal per jaar en voorts zo dikwijls het Landelijk Bestuur dit wenst of tenminste 5 leden van de Raad een daartoe strekkend verzoek — dat tevens het te behandelen onderwerp moet vermelden — bij het Landelijk Bestuur indienen.

Artikel 27

Het Landelijk Bestuur draagt zorg, dat de Algemene Vergadering bekend is met het oordeel van de Raad van Overleg over die onderwerpen, welke het Landelijk Bestuur en/of de Raad van belang acht.

DE AFDELINGEN

Artikel 28

Als afdelingen kunnen door het Landelijk Bestuur worden opgericht of toegelaten groepen van tenminste 10 leden, met dien verstande dat in één plaats slechts één afdeling kan bestaan.

Artikel 29

De leden van de Vereniging, die in plaatsen wonen, waar geen afdeling is gevestigd, staan op het secretariaat der Vereniging als leden ingeschreven. Het Landelijk Bestuur heeft de bevoegdheid verspreide leden bij een afdeling in te delen.

Artikel 30

De afdelingen zijn verplicht, als lid slechts hen aan te nemen, die lid zijn van de Vereniging Nederland—Indonesië.

Artikel 31

Elk lid van de Vereniging heeft als gast toegang tot de vergadering van alle afdelingen.

Artikel 32

De afdelingen bezitten een huishoudelijk reglement, dat in overeenstemming moet zijn met de statuten en het H. R. van de Vereniging en dat goedkeuring van het Landelijk Bestuur behoeft om van kracht te zijn.

Artikel 33

- a. Een afdeling heeft een bestuur van tenminste drie leden en regelt zijn interne aangelegenheden zelfstandig met in achtname van de Statuten, het H. R. van de Vereniging en het H. R. van de Afdeling.
- b. Van een wijziging in het afdelingsbestuur wordt terstond aan het Algemeen Bestuur kennis gegeven.
- c. De afdeling komt minimaal drie maal per jaar in vergadering bijeen. Voor deze vergaderingen ontvangt het Landelijk Bestuur tijdig een convocatie.
- d. De afdeling is verplicht alle door het Landelijk Bestuur gewenste inlichtingen en gegevens binnen de door dit bestuur verlangde termijn te verstrekken.
- e. Het bestuur van de afdeling is verplicht in de maand Maart een jaarverslag aan den secretaris van het Landelijk Bestuur te doen toekomen.

Artikel 34

De penningmeesters van de afdelingen innen de contributies ten bedrage, zoals in het H. R. onder hoofdstuk Gelden is aangegeven. Van de geïnde contributies wordt 50% aan den penningmeester van het Landelijk Bestuur afgedragen.

DE ALGEMENE VERGADERING

Artikel 35

Het Hoogste Gezag in de Vereniging is de Algemene Vergadering, bestaande uit afgevaardigden van de afdelingen der Vereniging. Alleen afgevaardigden hebben stemrecht en discussierecht.

Artikel 36

Op één of meer dagen, vallende binnen de maanden April of Mei, vindt de jaarvergadering plaats.

Artikel 37

Indien daartoe bijzondere omstandigheden aanleiding geven, kan het Landelijk Bestuur de Jaarvergadering verzetten.

Artikel 38

Wanneer een vijfde deel van het aantal afdelingen of een aantal afdelingen, vertegenwoordigende een vijfde deel van het ledental der vereniging de bijeenroeping van een buitengewone Algemene Vergadering verlangt, wordt deze Algemene Ledenvergadering binnen vier weken uitgeschreven.

Artikel 39

Ten minste een maand te voren wordt vanwege het bestuur aan de leden een agenda toegezonden, waaraan wordt toegevoegd een beschrijving van de voorstellen of onderwerpen welke in behandeling zullen worden genomen.

Artikel 40

Voorstellen voor de jaarvergadering moeten twee maanden te voren schriftelijk bij den secretaris van het Landelijk Bestuur worden ingediend.

Artikel 41

Ieder lid van de Vereniging heeft als toehoorder toegang tot de Algemene Vergadering, afgevaardigden hebben evenwel voorrang.

Artikel 42

Bij de verkiezing der afgevaardigden, behoort zoveel mogelijk rekening te worden gehouden met de aanwezigheid van minderheden in de vergadering van de afdeling, waar tot de verkiezing van afgevaardigden voor de Algemene Vergadering wordt overgegaan.

Artikel 43

Iedere afdeling heeft het recht, minstens één afgevaardigde naar de Algemene Vergadering te zenden. Bij een ledental van 10—25 heeft een afdeling het recht tot het

zenden van twee afgevaardigden en zo vervolgens voor:

25— 50	3	afgevaardigden
50— 75	4	"
75—100	5	"
100—150	6	"
150—200	7	"
200—250	8	"
250—300	9	"
300—350	10	"
350—400	11	"
400—450	12	"
450—500	13	"
500—600	14	"

tussen 500 en 1000 voor elke 100 leden 1 afgevaardigde, tussen 1000 en 2500 voor elke 150 leden 1 afgevaardigde, en verder voor iedere 250 leden 1 afgevaardigde.

Artikel 44

Op de Algemene Vergadering worden de notulen der vorige Vergadering door den secretaris voorgelezen, tenzij de Algemene Vergadering het anders wenst. De voorzitter en de secretaris ondertekenen de notulen na goedkeuring van de Algemene Vergadering.

Artikel 45

De afgevaardigden van de afdelingen kunnen voor het bijwonen van een Algemene Vergadering recht op vergoeding van de redelijkerwijs te maken en gemaakte reizen verblijfkosten doen gelden.

Artikel 46

Elke verkiezing moet minstens twee weken van te voren schriftelijk aan de leden gemeld worden.

Stembriefjes zijn van onwaarde:

1. Als zij niet verkiesbare personen bedoelen.
2. Als zij een persoon niet duidelijk aanwijzen.

Artikel 47

De Vergadering maakt alle kwesties omtrent de geldigheid van een stem uit.

Artikel 48

Elke verkiezing geschiedt bij meerderheid van stemmen. Bij staking der stemmen beslist het lot.

Artikel 49

Van elke stemming kan door ieder stemgerechtigde direct na de stemming bij gemotiveerd adres aan het Bestuur appél worden aangetekend. Hierover beslist de Vergadering.

Artikel 50

Ten aanzien van personen kunnen alleen besluiten worden genomen bij stemming en wel met gesloten en ongetekende briefjes.

DE SECTIES

Artikel 51

Als secties kunnen door de Algemene Vergadering op voorstel van het Algemeen Bestuur of van tenminste vijf en twintig leden worden opgericht, groepen van vijf en twintig en meer leden der Vereniging, die zich willen bezighouden met een bepaald gebied betreffende de verhouding Nederland—Indonesië of met vraagstukken, die daarmee verband houden.

Ook is dit mogelijk voor groepen van leden, die zich er op toe willen leggen, onder bijzondere bevolkingsgroepen de belangstelling voor de doelstellingen der Vereniging te wekken, resp. de doeleinden der Vereniging te verwerkelijken.

Artikel 52

Het aantal bestuursleden van een sectie bedraagt minstens drie en ten hoogste zes (waaronder gerekend het lid van het Landelijk Bestuur, bedoeld in het volgende artikel).

Artikel 53

In het bestuur van iedere sectie heeft een lid van het Landelijk Bestuur zitting. Dit lid wordt aangewezen door het Landelijk Bestuur.

Artikel 54

Het bestuur van iedere sectie doet jaarlijks, in de maand Maart aan den algemeen secretaris een opgave van de namen der sectieleden en een verslag over de werkzaamheden in het afgelopen jaar.

Artikel 55

De vergaderingen der secties, behalve dat gedeelte, waarin huishoudelijke zaken behandeld worden, zijn toegankelijk voor alle leden van de Vereniging.

Artikel 56

De secties kunnen huishoudelijke zaken regelen aan de hand van een eigen reglement, dat niets mag bevatten wat in strijd is met de statuten, of het H. R. der Vereniging.

Artikel 57

De secties kunnen contributies heffen van haar leden en voeren haar eigen geldelijk beheer; zij voeren noch actie tot het verkrijgen van donaties, noch nemen donaties aan zonder toestemming van het Landelijk Bestuur. De contributieregeling van de secties behoeft de goedkeuring van het Landelijk Bestuur.

GELDEN

Artikel 58

Het boekjaar der Vereniging loopt van 1 Januari tot en met 31 December.

Artikel 59

De minimum contributie van de Vereniging bedraagt twee gulden en vijftig cents per jaar. In zeer bijzondere gevallen kan het afdelingsbestuur hierop reductie verlenen.

De Vereniging rekent er echter op, dat zij, die meer kunnen bijdragen, dit ook zullen doen.

Als leiddraad voor de leden en de penningmeesters van de afdelingen ter bepaling van de contributie, diene onderstaande tabel bij een jaarlijks inkomen:

	tot 2000	f 2.50
"	2000 " 3000	f 4.—
"	3000 " 3500	f 6.—
"	3500 " 4000	f 8.—
"	4000 " 5000	f 10.—
"	5000 " 6000	f 14.—
"	6000 " 7500	f 20.—
"	7500 " 10000	f 25.—
"	10000 " —	f 50.—

ARTIKEL 60

Gehuwde vrouwen bepalen haar contributie onafhankelijk van deze schaal. Als regel geldt, dat zij de helft bijdraagt van haar man terwijl de minimum contributie voor man en vrouw samen f 4,— gedraagt.

ARTIKEL 61

Ten allen tijde kan de stand der kas door een lid van het Landelijk Bestuur worden opgenomen.

SLOTBEPALINGEN.

ARTIKEL 62

De vereniging verleent jaarlijks aan het Verenigingsorgaan een subsidie, waarvan het bedrag, in overleg met het Bestuur op voordracht van de Directie van het Orgaan op een Algemene Vergadering wordt bepaald.

ARTIKEL 63

Het Landelijk Bestuur kan voorstellen tot het aanbrengen van wijzigingen in het H.R. aan de Algemene Vergadering voorleggen. Indien 10 of meer afgevaardigden wijzigingen in dit reglement verlangen, moeten zij het voorstel ten minste 2 maanden vóór de Algemene Vergadering, waarin behandeld kan worden, opgeven aan het Landelijk Bestuur, dat zorg draagt dat het voorstel, behoorlijk toegelicht, aan de Algemene Vergadering wordt voorge dragen.

ARTIKEL 64

Geen besluit tot verandering van het Huishoudelijk Reglement mag worden genomen, indien het voorstel daartoe niet tenminste 1 maand te voren, aan de leden schriftelijk wordt bekend gemaakt.

ARTIKEL 65

In alle gevallen, waarin het Huishoudelijk Reglement niet voorziet, beslist het Landelijk Bestuur, behoudens beroep op de Algemene Vergadering. Tevens is het Landelijk Bestuur deswege verantwoording schuldig aan de Algemene Vergadering.

ARTIKEL 66

Een verandering in het reglement treedt in werking, onmiddellijk na publicering tenzij de Algemene Vergadering hieromtrent anders besluit; echter kan aan zulk een besluit geen terugwerkende kracht worden verleend.

ARTIKEL 67

Dit reglement, treedt in werking, zodra de Statuten, waarop ze gebaseerd zijn, door de Kroon zijn goedgekeurd.

ONAFGEDAAN

bn. Vermin. Med. Inst.
296
nie stuk.

CO

1410142

296

[Handwritten signature]

Afd./Sectie: BIV

Dat.:

Par.:

Achtereenvolgens aan:

KBW t. L.
B t. b.
B t. k. (H. Nijman)

Interne aanwijzingen A C D.

Verantw. voor
Adm. afdoening: B

H. ACD, namens deze

Dat.:

A C D. IV^c

Dat. 25-7-52

Par.:

[Handwritten initials] **(R)**

AFD.	SECTIE	BEHANDELING	AFZ./PAR.	DAT.
KBW	<i>[Handwritten initials]</i>	afk. van stuk no. 1410142 gezonden aan <i>[Handwritten initials]</i>	<i>[Handwritten initials]</i>	29/7
B	BIV		SB	31.5.52
3/6	BIV		<i>[Handwritten initials]</i>	5/6 '52
C	<i>[Handwritten initials]</i>			
<i>[Handwritten initials]</i>				
		CAVE t/k	<i>[Handwritten initials]</i>	23/6
		Acc	<i>[Handwritten initials]</i>	24/6
D		t. k. (A O)	<i>[Handwritten initials]</i>	27/6
<i>[Handwritten initials]</i>		<i>[Handwritten notes]</i>	<i>[Handwritten initials]</i>	27/6
			<i>[Handwritten initials]</i>	27/6
			<i>[Handwritten initials]</i>	27/6

AFD.	SECTIE	BEHANDELING	AFZ./PAR.	DAT.
C		<p>Aan de hand van dit dupl. C.O. geen correspondentie voeren. Origineel C.O. is in behandeling bij B</p> <p><i>Handwritten:</i> HC. Hkm. pag 2 m. i. aan KA. te raadven ten overzigt of de inlichting op bdr 2 moet worden doorgegeven aan Brit. Kabin en Minister</p> <p><i>Handwritten:</i> KB VIII Hkm. Gezien KB VIII HC per 7/6. 14-6-52</p> <p><i>Handwritten:</i> SWM W</p> <p><i>Handwritten:</i> Waarna retour aan CAW 2/10</p> <p><i>Handwritten:</i> Mr. H. W. D.</p> <p><i>Handwritten:</i> Het moet te zeggen aannemen dat Brit. Kabin wel voldoende kennis zal hebben in de Friam kwestie. In Indonesië wordt de Friam-kwestie ook niet meer gepromoveerd zelfs niet door Polesmans de laatste tijd.</p> <p><i>Handwritten:</i> Wegge bij origineel</p> <p><i>Handwritten:</i> perien</p>	<p><i>Handwritten:</i> ACC</p> <p><i>Handwritten:</i> CAW II</p> <p><i>Handwritten:</i> 1/6 5/2</p> <p><i>Handwritten:</i> 2/10</p>	<p><i>Handwritten:</i> 3/12</p> <p><i>Handwritten:</i> 3/11</p> <p><i>Handwritten:</i> 1/6 5/2</p> <p><i>Handwritten:</i> 2/10</p>

OP KAART
ACD/TY C
DAT: 15/7-52
PAR: 442

667
15713
27 MEI 1952
ACD/140142

RAPPORT VAN KB
AAN HB HC

No.: 5166

Betr.: VERENIGING NEDERLAND-INDONESIË

Typ.E.

Uit betrouwbare bron ontvingen wij onderstaand verslag van een vergadering van het Dagelijks Bestuur der Vereniging Nederland-Indonesië op 7-5-1952. Afwezig met kennisgeving Mr. H.VAN WIJK.

Bedankt als voorzitter en bestuurslid, studieredenen, heeft Dr. A.P.J. VAN DER BURG.

IA, DE LA COURT is - z.g. voor zijn uitgevers bedrijf - naar Syrië, maar zou nu ook vertrekken naar Saoedi-Arabië, zulks volgens mededeling van RIEMENS.

Besproken werd de "Balai Pertemuan".

Verder werd besproken de affaire Westerling. Getracht zal worden, in overleg met de Indonesische ambassade, een commissie te vormen, welke een gerechtelijke vervolging van Westerling zal eisen en hiervoor de nodige stukken zal produceren. De bedoeling is om aan te tonen, dat bepaalde reactionnaire kringen, die een zekere invloed kunnen uitoefenen op de regering en de overheidsorganen, de beschermers zijn van Westerling.

RIEMENS vroeg aan de aanwezige leden - o.a. SPEK, WIJNEN, KOERSELMAN en MAUTMAN - of zij wilden trachten materiaal te verzamelen over het "Legioen Oud-Strijders".

De lezing, welke dezelfde avond zou worden gehouden door IS.TEDJASUKMANA - zie hiervoor afzonderlijk rapport - was georganiseerd door RIEMENS in overleg met SOELETIMAN Sjah, en was bedoeld als versterking van de 3e machts propaganda. RIEMENS wees in dit verband op een opmerkelijk artikel in Haagse Post van die week - van de hand van Prof. DE VRIES, en de tendenties in andere artikelen in dit blad De Haagse Post was het blad, volgens hem, van de idee Welter, dus paradoxaal, t.a.v. Indonesie hun tegenvoeter,

in Pb. aant. X

in Pb. X

afsch. PA 10364
Westerling

In bo 2049
Verleg Med
in G. Lebr.
vermelding

afsch. in
BO 31019
1948

t.a.v. de 3e machts idee hun mogelijke toekomstige medestander, zij 't dan in een ander vlak liggend, tegen wil en dank, hen toch in de kaart spelend.

De propaganda voor de Irianverklaring wordt voorlopig bevroren.

RIEMENS had n.l. van het Commissariaat een seintje gekregen, dat deze actie momenteel niet welgevallig meer was, aangezien de Indonesische regering de Irian-kwestie in de ijskast ging opbergen op grond van de volgende motivering: Irian kunnen wij alleen krijgen, indien de Amerikanen meespelen. Deze spelen alleen mee, indien wij meedoen in hun Aziatische verdedigingsgordel. Dit willen wij niet doen, dus niet spreken over Irian, opdat nu geen beslissing wordt genomen, ongunstig voor ons. Hier is later over te spreken.

KB, 26 Mei 1952

VRIJ VOOR ACTIE

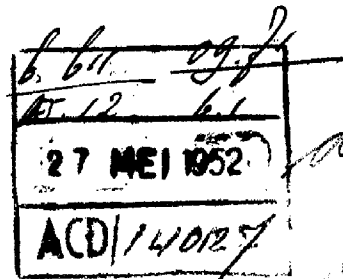
RAPPORT VAN KB

AAN HB HC

No.: 5167

Betr.: VERENIGING NEDERLAND-INDONESIE.

Typ.D.



Schubbed is overtuigend

130842
547

Uit betrouwbare bron ontvingen wij onderstaand rapport over de op 7-5-1952 voor de Vereniging Nederland-Indonesië door TEDJASUKMANA gehouden lezing.

De Heer TEDJASUKMANA constateerde in Europa twee bewegingen, welke beide beweren de lotsverbetering van het volk te beogen: het Socialisme en het Communisme.

Deze bewegingen zien wij ook geprojecteerd in Indonesië over de gehele linie: In de partijen, de jeugd- vrouwen- en vakbeweging, in allerlei politieke- en semi-politieke organisaties.

Het communisme heeft, het valt niet te ontkennen, voor de grote massa een sterke aantrekkingskracht en met een zeker recht.

Hij zelf had toch bij zijn bezoek aan Moskou geconstateerd een materiële vooruitgang, een verhoging van de welstand van het volk, zij dan ten koste van zekere essentiële vrijheden, welke vrijheden echter voor de massa weer niet zo essentieel zijn.

In Indonesië zijn de ambtenaren, de Middenstand en de intellectuelen niet voor het Communisme, zij zijn en denken veeleer Westers, progressief, socialistisch, maar vergeet niet, zij kunnen zo denken, zij hebben een zekere mate van welstand, zij hebben iedere dag nog te eten, kleding, woning, enz. enz. De miljoenenbevolking van Indonesië, de dessa-bevolking, geeft echter om schone leuzen van democratie, culturele waarden, e.d., niets, zij willen eten, kleding, een woning, zekerheid van bestaan. Hij wijst in dit verband op het snel aangroeiende stadsproletariaat, o.a. de uit de dessa gevluchten, op de ex-militaire jeugd in de guerilla opgevoed, de massajeugd, alle gedesillusioneerden, de uit het lood geslagenen, die gevonden worden onder juist deze lagen van de bevolking en die zéér bevattelijk zijn voor de goed gevoerde, direct gerichte communistische propaganda.

Om de aantrekkingskracht hiervan tegen te gaan, is een collectivistisch gerichte economische politiek noodzakelijk, een betere agrarische politiek is noodzakelijk, het scheppen van betere arbeidsvoorwaarden, een rij van sociale zekerheden zijn noodzakelijk. Dit alles om de communisten de wind uit de zeilen te nemen.

De politieke stromingen in Indonesië wil hij grofweg onderscheiden in een rechtse en een linkse stroming. Onder de rechtse stroming rekent hij de Islamitische- en de Nationalistische groeperingen; onder de linkse: de communistische- en de socialistische groeperingen. De communistische wil hij dan nog verder onderscheiden in de nationaal communisten - de groep MULBA (phonetisch genoteerd) - en de C.P.I.

Schematisch dus:

- Rechts : a. Islamieten
- b. Nationalisten
- Links : a. Socialisten
- b. Nationaal-communisten
- c. C.P.I.

In de combinatie van rechts b. en links a., ziet hij de mogelijkheid van een derde weg, een idee, die in geheel Indonesië steeds meer weerklank begint te vinden. Als voorbeeld hiervan noemt hij het volgende: Toen de uitnodiging van het comité van Kopenhagen kwam, om een delegatie naar Moskou te sturen en hij vormde zo'n delegatie, stond de gehele pers hierachter en ondersteunde ook de regering het gaan van deze delegatie. Dit is z.i. een treffend voorbeeld van de neutraliteitspolitiek van Indo-

*af. u. h. i. k. i. s.
in v. d.
Derde weg.
7.2.52*

nesië tegenover het wereldgebeuren, o.g. zijn neutrale houding in de
controversie Amerika - Rusland. De revolutie kan in Azië - dus ook in
Indonesië - alleen voorkomen werden door een doelbewuste sociaal-eco-
nomische politiek, die ene zal zijn van 3e machtpolitiek in het inter-
nationale schaakspel.

In dit verband moet ook het contact zoeken van SHARIR met India en de
Islamitische landen worden gezien.

In het kader van deze politiek acht hij echter ook noodzakelijk, dat er
nog geen breuk met Nederland komt - lees West-Europa - zalks zou de verhou-
ding Europa-Azië nog labieler maken, terwijl bij een betere verhouding,
Azië mogelijk Europa nog eens zal stimuleren, eveneens over te gaan tot
het voeren van een 3e machtpolitiek in de controversie Amerika-Rusland.

In de discussie kwam nog tot uiting, dat indien mogelijk, Indonesië
zijn handel met Rusland sterk wil uitbreiden, om zodoende onder de dic-
tatuur van de dollar uit te komen. Volgens het beweren van de spreker had
de hulp van de Amerikanen Indonesië tot nu toe alleen maar schade opge-
leverd, als voorbeeld noemde hij de enorme schade, die de volksrubber
tengevolge van het Amerikaanse rubbermonopolie zou hebben geleden.

Bovendien worden aan de dollarkoop politieke voorwaarden verbonden.

Over de conferentie in Moskou zei hij, dat de Aziatische landen, zoals
b.v. Pakistan, zeker met opdracht van hun regeringen waren om handels-
connecties met de S.U. aan te knopen, of uit te breiden, uit soortgelij-
ke overwegingen als Indonesië. Ook Engeland was z.i. hoog actief.

Zonder zich illusies te maken over de politieke nevenbedoelingen van de
S.U., meende hij toch, dat deze tevens de bedoeling hadden, handelsbe-
trekkingen van meer duurzame aard aan te knopen.

KB, 26 Mei 1952

VRIJ VOOR ACTIE

Bijlage: 1 pamflet.

afdrift
7m 00.
Ronde
weg -
1948

Vereniging NEDERLAND-INDONESIË

AMSTERDAM - Z.,
Raphaelstr. 8 III
Tel: 94597
Postgiro 321221

L.S.,

Bij deze hebben wij de eer U namens het hoofdbestuur en het bestuur van de afdeling Den Haag uit te nodigen voor een inleiding, te houden door de Heer S. T e d j a s u k m a n a over het onderwerp "De Sociale en economische problemen in Indonesië en hun achtergrond".

De Heer Tedjasukmana is voorzitter van de Indonesische Kamer van Koophandel te Djakarta, Vice Voorzitter van het Indonesische Werkgeversverbond en is leider van de particuliere Indonesische delegatie die de economische conferentie te Moskou heeft bezocht.

De bijeenkomst zal plaats vinden op:

W o e n s d a g , 7 Mei om 8 uur n.m.

in de bovenzaal van:

Restaurant E x t a s e (voormalig Zuid), Groenmarkt 37
Den Haag.

Namens het hoofdbestuur en het
bestuur van de afd:Den Haag

J.W.E.Riemsens
W.Dil

SPECIALE INSTRUCTIES AAN ACD
(Slechts bij definitieve opberging invullen)
O N A F G E R A N

CO 133694 OD 29/6

OD 29/6

[Handwritten signature]

afdrift van stuk 133694 in
 DD: D noorden
 O D: De Vlaam. — 273 ✓
 " Sociaal. Unie — 1889 ✓
 " Denderweg — 1948 ✓

(Ad/Sect. B VII Dat. 5-5-52 Par. hnt)

Achtervolgens aan:

KBW t.b. 7e Co
 B t.b. 133341

16:12
 7

Interne aanwijzingen ACD IV

Verantw voor } H.ACD, namens deze
 aan afdoening } Dat: *[Signature]*

ACD/ 40 Dat. 16/6-52 Par. 480 (K)

Ad	Sectie	BEHANDELING	Afz/Par	Dat.
KBW	¹⁰ B VII	Duplicaat van stuk no. 133694 gezonden aan <i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	20.3.52
B	¹⁰ B VII		SR	
<p><i>[Handwritten note:]</i> Het gaat nu het zeer jammer dat de in behandeling is (van de RBW)</p> <p><i>[Signature]</i></p> <p><i>[Signature]</i></p> <p>Concept van de Regering <i>[Signature]</i></p>				

VERVOLG
 DUPLICAATBLAD op Schutblad No.

Afd. Lectie E e h a n d e l i n g Afd. Par. (Dat.)

het is niet meer gepubliceerd dat het manifest
 al is verspreid of gepubliceerd. (dit moet
 de naam van Mrs. Maasman)
 Foto kopie van misde te vinden
 in mijn manuscript

RAW 4 / 44

82 W. 29/4 K.

~~2/5 BUI~~

5-5-52 Wk

~~act. 5/11/52~~
 1/5
 1/3

~~1/1~~

B

1/5

~~1/1~~

9

12881

~~1/1~~

DUPLICHAAT

BLAD op Schutblad Nr.

133694

Afd.	Sectie	B e h a n d e l i n g	Afd.	Par. Dat.
C		Aan de hand van dit dupl. CO geen correspondentie voeren Org. C.O. is in behandeling bij <u>B. van KEN</u>	100/3	17/3
24/3 17/3	100/3	Dit is een klad. Vergo. g. let origineel	100/3	20/3
100/3	100/3	19/4	/	

AAN C.A.W. I

Co 132694 B.19/3

Aantekening Mr. van Maanen op K.B.-bericht No. 4463
betreffende

NEDERLAND -INDONESIE.

" m.i. aan C.A.W. ter aanbieding aan de Regering waarbij
antwoord ware te geven op de vraag of dit manifest inmiddels
reeds is verspreid of in persorganen gepubliceerd!"

Opmerking plv. H.B.V.D. hierbij:
"Accoord".

Wilt U voor het nodige zorgen?

Spans
C.A.W. II
20.3.1952
C.A.W. I
mh

RAPPORT VAN KB

Voor HB, B IV en CAV I

No. 4463

Betr.: NEDERLAND-INDONESIE

Typ.: B.

6.611 / 6.611
05.13 / 05.26
14 MRT 1952
ACD/133694

09.8/5

OP MAART
ACD/IV 12
DAT. 14-52
PAB. 52C

Op 27-2-1952 werd een Hoofdbestuursvergadering van Nederland-Indonesië gehouden, waarever uit betrouwbare bron het volgende werd vernomen.

De bedoeling van deze H.B.-vergadering was voornamelijk het bespreken van het "uit te geven manifest:

"Nogmaals Irian".

De tekst was opgesteld door DE LA COURT en VAN WIJK, gecontroleerd door COBBE en daarna via intermediair van RIEMENS voorgelegd aan

- 1e. leden van de Indonesische delegatie en
- 2e. leden v/h Hoge Commissariaat ter fine van advies.

De uiteindelijke redactie had DE LA COURT. Behoudens enkele stijfbewerkingen werd het manifest in zijn geheel aanvaard, vooral ook omdat DE LA COURT het manifest, passage voor passage veerlezend, door nadere uitleg naar reuker gaf.

De bedoeling is het manifest in zo'n breed mogelijke oplaag te verspreiden, o.a. aan de sympathisanten van de "Derde Weg"-beweging; daarnaast te trachten het geplaatst te krijgen in "De Vrij".

Voorgesteld werd om ook contact op te nemen met de heer D. NOORDHUIS om het stuk geplaatst te krijgen in het orgaan van de Socialistische Unie.

KB, 13 Maart 1952.

VRIJ VOOR ACTIE

Vereniging NEDERLAND-INDONESIË

AMSTERDAM-Z.
Raphaelstr. 8 III
tel: 94597
Postgiro 321221

L.S.

Het Hoofdbestuur van de Vereniging Nederland-Indonesië opnieuw verontrust over de uitzichtloze situatie waarin de verhouding tussen Nederland en Indonesië dreigt te blijven steken, heeft de vrijheid genomen bijgesloten verklaring op te stellen.

Wij verzoeken U daarvan kennis te nemen en indien U het met de daarin neergelegde gedachtengang eens bent, deze met Uw handtekening te bekrachtigen.

Daar het zaak is ten spoedigste tot publicatie van dit stuk over te gaan, verzoeken wij U ons te berichten vóór Dinsdag 4 Maart 10 uur a.s., zodat dus uiterlijk Maandag 3 Maart Uw eventuele instemming moet worden verzonden.

In de hoop dat opnieuw valen zullen tonen dat de verhouding Nederland-Indonesië hen ernstig ter harte gaat, tekenen wij

met de meeste Hoogachting,

Ver. NEDERLAND-INDONESIË:
A.P.J.v.d.Burg (Voorzitter)
J.W.E.Riemens (Secretaris)

Ondergetekende,

Naam:.....

Functie:.....

Adres:.....

is bereid de verklaring van het Hoofdbestuur van de Ver. Nederland-Indonesië "Nogmaals Irian" mede te ondertekenen.

Handtekening:.....

P.S. Ik beveel U aan oock de volgende personen met deze verklaring te benaderen:

N O G M A A L S I R I A N (West Nieuw-Guinea)

Op 21 December 1950 gaf de Vereniging Nederland-Indonesië een verklaring in het licht, getiteld:

"Het Standpunt van Nederland-Indonesië inzake Irian".

Daarin werd geconstateerd, dat niet voldaan was aan art. 2 van de Akte van Overdracht der Souvereiniteit, welk artikel bepaalt dat vóór 27 December 1950 door middel van onderhandelingen beslist moet zijn over de politieke status van Nieuw-Guinea.

Onze conclusie, gebaseerd op tal van argumenten was:

"De Vereniging Nederland-Indonesië moet vaststellen, dat de trekkingen tussen Nederland en Indonesië door deze gang van zaken in zeer ernstig gevaar verkeren".

Op dit ogenblik, vijftien maanden na onze eerste verklaring, voelen wij ons genoopt, te wijzen op het feit, dat de onderhandelingen, welke thans opnieuw gevoerd worden over hetzelfde vraagstuk, wederom in een impasse zijn geraakt.

"Wij verklaren thans opnieuw met de grootste ernst:

dat een redelijke oplossing van het vraagstuk Nieuw-Guinea moet beschouwd worden als een noodzakelijke voorwaarde voor de ontwikkeling van goede betrekkingen tussen Nederland en Indonesië.

Het ligt op de weg van onze Vereniging, tot het verkrijgen van een redelijke oplossing van dit probleem bij te dragen door analyse te geven van de moeilijkheden, welke op dit ogenblik klaarblijkelijk een goede voortgang belemmeren en daaruit aanbevelingen af te leiden welke, naar wij hopen en vertrouwen een aanvaardbare oplossing naderbij kunnen brengen.

"Wij willen uiteenzetten, waar, naar onze overtuiging en op grond van waarneming der feiten, de bronnen liggen van de tegenstellingen, die het bereiken van een redelijke oplossing op korte termijn op dit ogenblik verhinderen.

"Wij zien de moeilijkheden voortkomen uit twee oorzaken.

De eerste is van algemene aard en betreft een aantal uitgangspunten, die het karakter bepalen van de wijze, waarop de beide delegaties het vraagstuk benaderen.

De tweede is van bijzondere, meer technische aard en betreft het verschil in samenstelling tussen de beide delegaties en de gevolgen, welke daaruit voortvloeien.

Er is daardoor een duidelijk verschil in benadering en er is een duidelijk verschil in de status der delegaties.

Hot verschil in benadering van het vraagstuk.

De beide partijen de wens hebben, de ontwikkeling van goede betrekkingen tussen Nederland en Indonesië na te streven, zij gaan geen twijfel. Echter meent men van Nederlandse zijde toch red te hebben om te menen, dat daartoe door Indonesië niet steeds de juiste weg bewandeld wordt. Deze mening steunt voor een belangrijk deel op berichten, welke door de pers verspreid worden. De pers echter heeft overal ter wereld de overigens begrijpelijke neiging om de gangbare zegswijze: "geen tijding, goede tijding" op te vatten als: "goed nieuws is geen nieuws". Het mededelen van goede nieuws geeft zij daardoor een veel te zwaar accent. Zij bericht b.v. uitvoerig over het vertrek van vele Nederlanders uit Indonesië, maar besteedt weinig aandacht aan het feit, dat vliegtuigen en schepen naar Indonesië maanden van te voren volgeboekt zijn. En dat ook nu nog, zelfs aan zeer belangrijke ministeries als die van Financiën en Buitenlandse Zaken te Djakarta Nederlanders als bijzonder gewaardeerde werkkrachten in hoge functies dienen. Waar lezen wij, dat de Indonesische commissie voor de aanwerving van buitenlandse werkkrachten het hoofdterrein van haar activiteit in Nederland heeft? Breduitgemeeten wordt de schade, die aan cultuurondernemingen wordt toegebracht, naar veel minder let men op de grote winsten, die nog steeds door Nederlandse ondernemers in Indonesië worden gemaakt. Men is geschokt door de vanzelfsprekende maatregel, die de Nederlandse taal uit het nationale Indonesische onderwijs verbanne. Maar weet men ook, dat desondanks de belangstelling onder studerenden voor de Nederlandse taal, wetenschap en cul-

tuur in het algemeen toeneemt? W31 vermeldt de krant, dat er weer een Nederlander is vermoord, niet vermeldt ze, hoeveel Indonesiërs dat lot deelden, noch welke doeltreffende maatregelen de overheid hiertegen neemt.

De Indonesiërs hebben geen reden om te ontkennen, dat er uitingen zijn en geweest zijn van anti-Nederlandse gezindheid en zij zijn in staat, daarvoor verschillende motieven aan te geven, die ook door Nederlanders zeer wel begrepen kunnen worden. Maar ook zeggen zij - en zij baseren zich op feiten - dat desondanks het nog steeds Nederlanders zijn, die van alle buitenlanders in Indonesië de beste kansen hebben. Zij zoeken buitenlandse hulp, omdat ze die nodig hebben en ze zouden die het liefst uit Nederland ontvangen. Zij hebben een open oog ook voor de wijze, waarop Nederland als industrieland en Indonesië als agrarisch land elkaar kunnen aanvullen.

Van Indonesische zijde verlangt men inderdaad naar goede en blijvende samenwerking met Nederland.

De diepere kennis die de Indonesiërs van de feitelijke toestanden hebben, geeft hun een vertrouwen, dat zij in de Nederlanders te zeer missen.

En dat toch behoort de grondslag te zijn als men tot overeenstemming wil komen.

Verskil in benadering is er ook ten aanzien van het vraagstuk zelf. Van Nederlandse zijde schijnt men moeilijk te begrijpen dat het gemis van Nieuw-Guinea de Indonesiërs werkelijk als een angel in het vlees steekt. Men hoort hier verkondigen, dat de kwestie Nieuw-Guinea in Indonesië wordt opgeblazen maar niet beantwoordt aan een werkelijk bestaand algemeen verlangen. Dit is een misvatting.

In de kringen van hen, die voor de bevrijding van hun land van vreemde overheersing streden en daarin deelden, is het blijven bestaan van dat koloniale bestuur in een aangrenzend gebied, dat zij rechtens als aan Indonesië toekomende beschouwen, moeilijk te verdragen.

Van Indonesische zijde is men waarlijk overtuigd, dat het handhaven van de bestaande toestand geen redelijke oplossing is en dat deze toch gevonden moet worden, willen de betrekkingen tussen beide landen zich gunstig ontwikkelen.

Het komt de Indonesiërs onbegrijpelijk voor, dat Nederland, strevende naar een goede en blijvende samenwerking met Indonesië, deze tezelfdertijd verhindert door inzake Irian een zeer starre houding aan te nemen. Slechts enkele dagen geleden nog verklaarde de Nederlandse Minister-president zich voor de handhaving van de status quo op Nieuw-Guinea en bemoeilijkte daarmee een gunstig verloop der onderhandelingen in hoge mate. Het is duidelijk, dat de Minister-president bij zijn verklaring niet steunde op een algemene opvatting van het Nederlandse volk. Want dit staat zeer lauw en grotendeels zelfs onverschillig in deze zaak. Even duidelijk is, dat de minister zich aldus uitspreekt omdat een andere opvatting geen genade zou vinden bij de rechterzijde in het Nederlandse parlement en omdat de verkiezingen in het verschiet liggen. Bij de onderhandelingen wordt de houding van Nederlandse zijde tot grote hoogte bepaald door interne politieke tegenstellingen tussen de partijen.

Een geheel andere benadering van het vraagstuk kan de Indonesische zijde zich veroorloven. Bij haar immers zijn alle politieke partijen in deze kwestie in de hoofdzaken veel meer eensgezind. Zij wensen alle een vervanging van het Unie-Statuut door een reeks van verdragen op internationale grondslag en een andere regeling voor Irian dan de status quo.

Wat de Indonesische delegatie bij de onderhandelingen waarnaar echter weinig waardeert, is dat men van Nederlandse zijde een zeer groot en verstrekkend belang, waarbij niet alleen Nederland, Indonesië en Nieuw-Guinea zelf, maar ook de hele politieke constellatie in Zuidoost-Azië en Europa in de wereld betrokken zijn, achterstelt bij vraagstukken van interne partijpolitiek.

Tenslotte wordt een verschil in benadering van het vraagstuk mede veroorzaakt door een verschil tussen de Nederlandse en de Indonesische mentaliteit. Het is nog steeds zo, dat Indonesiërs, ook parlementariërs, uitermate ontvankelijk zijn voor een soepele houding en voor ruïmheid van opvatting en voor de waarde van een breed gebaar, dat deze soepelheid en ruïmheid demonstreert. Zij hebben een afkeer van onghartig, bedillerig formalisme. Zij zullen soepelheid en ruïmheid van opvatting spontaan in dezelfde geest beantwoorden, maar bedillerigheid en starheid even spontaan afwijzen. Zo is de mentaliteit en het zou niet wijs zijn, daarmee geen rekening te houden. In het Indonesische parlement zal de Indonesische delegatie straks de op de conferentie behaalde resultaten moeten voorleggen en bespreken. En dan zal zowel de inhoud als de vorm de aandacht hebben. De Indonesische delegatie zal wellicht niet terugkeren met een oplossing, waarvan de inhoud hun landgenooten ten volle zal bevredigen. En dan zal het van grote betekenis zijn als uit de vorm blijkt, dat het verdrag is opgesteld in werkelijk "verdraagzame" geest en vanuit een ruim begrip. Daartoe is nodig, dat men van Nederlandse zijde de argumentatie niet in de eerste plaats zoekt in de richting van een minutieus uitrevelen van juridische standpunten, maar dat men veeleer toont, begrip te hebben voor de wijde strekking van het vraagstuk, zijn inbedding in het geheel van de Aziatische ontwikkeling en zijn betekenis voor het Indonesische volk.

Het verschil in samenstelling van de beide delegaties.

Een tweede bron van moeilijkheden en stagnatie is gelegen in de omstandigheid, dat de Nederlandse delegatie is samengesteld uit ambtenaren en de Indonesische uit belangrijke vertegenwoordigers van alle regeringspartijen in het Indonesische parlement. De Nederlandse delegatie handelt uitsluitend op instructies, kan moeilijk met zelfstandige meningen komen. Zij is in geen enkel opzicht een weerspiegeling van de Nederlandse politieke structuur en moet uit dien hoofde wel geneigd zijn tot een zeker formalisme en weinig eigen initiatief. Zij heeft in haar besprekingen niet de zekerheid van ruggesteun of weerklank in parlement en regering. Geheel anders staat de Indonesische delegatie er voor. Zij is niet al deze opzichten het tegendeel van de Nederlandse. Zij kan zelfs in bepaalde gevallen met nieuwe concepties naar voren komen, die afwijken van de gangbare publieke opinie in Indonesië, al zal zij in zo'n geval wel een koerier afvaardigen voor ruggespraak. Zij is er natuurlijk van overtuigd, dat de soevereiniteit over West-Irian aan Indonesië behoort toe te vallen en dat haar zakelijke en gevoelsargumenten sterker zijn dan de Nederlandse. Maar dit belet haar niet om herhaalde malen door tegemoetkomingen haar goede wil te tonen om tot een redelijke oplossing te geraken. Het was de Indonesische delegatie die voorstelde, de kwestie van de soevereiniteit over Irian voorlopig te laten rusten, omdat ze vooralsnog niet als bruikbare basis voor de onderhandelingen blijkt te kunnen gelden. Ook stelde ze er in toe, voor de behandeling van het vraagstuk een tijdschema op te stellen, dat het mogelijk zal maken een beslissing te nemen na de verkiezingen, onder voorbehoud, dat intussen de besprekingen voortgang zouden hebben. Zij deed dit uit begrip voor de specifiek-Nederlandse moeilijkheden in deze periode vóór de verkiezingen. Ze stelde voor, het vraagstuk niet allereerst van de juridische zijde te benaderen, maar van de praktische kant, omdat deze meer uitzicht belooft op vruchtbare resultaten, althans vruchtbare onderhandelingen. Ze deed tenslotte het uiterst belangrijke en praktische voorstel, dat Nieuw-Guinea gesteld zou worden onder de gezamenlijke verantwoordelijkheid van Indonesië en Nederland, waarbij de technische uitvoering nader bezien zou worden.

De Indonesische delegatie deed deze voorstellen, hoewel het duidelijk moet zijn, dat ook voor haar de principiële aspecten van de grootste betekenis zijn en zeker in het Indonesische parlement en de Indonesische bevolking zwaar zullen wegen.

Zij kon dit doen uit hoofde van haar positie, uit hoofde van haar samenstelling. Om dezelfde reden kon de Nederlandse delegatie dit alles niet doen en miste zij zelfs de achtergrond om op overtuigende wijze op deze voorstellen in te gaan of ze met eigen concepties te beantwoorden.

Bij de samenvatting van de resultaten der Nieuw-Guinea Conferentie op de sluitingsdag, 27 December 1950, werd het Nederlandse standpunt door den voorzitter der Nederlandse delegatie, Mr J. H. van Maarseveen, vertolkt. Onder meer werd toen gezegd dat de Nederlandse delegatie in een eerste Oral Note, aan de Indonesische delegatie gericht, uiteenzette waarom Nederland de aanspraak welke Indonesië op Nederlands Nieuw-Guinea doet gelden, niet kan erkennen. Verder werden toen twee voorstellen, van Nederlandse zijde gedaan gedurende de onderhandelingen nader vermeld: 1) de instelling van een gemengde Nieuw-Guinea Raad, die toezicht zou houden op het door Nederland over Nieuw-Guinea uit te oefenen bestuur, zolang de autochtone bevolking nog niet over zijn staatkundige status zou kunnen beslissen; 2) het opdraggen van de soevereiniteit aan de Nederlands-Indonesische Unie onder handhaving van het Nederlands bestuur. Beide voorstellen werden door de Indonesische delegatie afgewezen.

In de derde plaats stelde de Nederlandse regering voor de onderhandelingen zo spoedig mogelijk onder de bijstand van de U.N.O. voort te zetten. De Indonesische delegatie verklaarde niet bevoegd te zijn zich over dit voorstel uit te spreken. De Indonesische delegatie besloot de formulering van haar standpunt op dezelfde dag met de verklaring dat: I de Republiek Indonesia haar aanspraak op West-Irian blijft handhaven, namelijk dat dit gebied deel uitmaakt van het grondgebied van Indonesia. II dat de status quo over West-Irian, die volgens de Ronde Tafel Conferentie slechts met toestemming van Indonesia zou voortduren vanaf deze dag wordt voortgezet, evenwel zonder een bedoelde toestemming van de Republiek Indonesia.

Het bovenstaande in aanmerking genomen, heeft de verklaring van de huidige delegatie, dat de Indonesische regering met haar standpunt instemt om de vraag over de uitoefening der soevereiniteit over West Nieuw-Guinea voorlopig terzijde te laten en in de eerste plaats te spreken over de uitvoering van de taak, die te aanzien van dat gebied te doen valt, getoond een belangrijke stap gedaan te hebben ter ondervanging van de bij de Nederlandse regering bestaande bezwaren tegen de hervatting van de onderhandelingen op de vroeger door de Republiek aangegeven basis. De Nederlandse regering zal thans aan de onderhandelingen voortgang moeten geven en niet mogen volstaan met een verklaring dat het geschil over Nieuw-Guinea vooreerst nog niet voor verdere behandeling in aanmerking kan komen.

Verschil in benadering van het vraagstuk en verschil in samenstelling van de delegaties, dit zijn de twee bronnen van moeilijkheden, stagnatie en teleurstelling.

Een appèl aan het Nederlandse volk.

De Indonesische delegatie staat, aan het eind van langdurige en vruchteloze besprekingen, op het punt om terug te keren. Zonder resultaat.

Een van de voornaamste oorzaken daarvan is, dat men van Nederlandse zijde, zo kort voor de verkiezingen, niet de verantwoordelijkheid durft te aanvaarden voor het nemen van een beslissing. Zelfs niet voor het werken naar een beslissing.

Onder deze omstandigheden is het van het grootste belang, dat het Nederlandse volk, het kiezerscorps, waarachter men zich bij de onderhandelingen verschuilt, zich terdege bewust wordt van de gevolgen van een definitieve mislukking.

Dat het zich bewust wordt van de grote belangen, die op het spel staan: ideële, maar ook zeer duidelijk materiële belangen, vooral voor Nederland.

Men denke slechts aan: de scheepvaart- en luchtvaartlijnen zowel tussen Nederland en Indonesië als in Zuidoost-Azië en Indonesië zelf;

aan de cultuurondernemingen en de ondernemingen ter exploitatie van grondstoffen;

aan de leveranties door de Nederlandse industrie en scheepsbouw;

aan de handel in tropische en industriële producten naar en uit het buitenland;

aan de 1800 experts die voor de Indonesische overheid door het Hoge Commissariaat van de Republiek Indonesia te Den Haag worden aangeworven;

aan de vele employés die door het Indonesische particuliere bedrijfsleven worden aangetrokken;

aan de samenwerking die bestaat bij het opbouwen van het militaire en politionele apparaat ter bevordering van orde en veiligheid;

aan de betalingsunie in welks kader de Indonesische vorderingen en verplichtingen met andere Europese landen worden afgewikkeld;

aan de culturele activiteit van zending en missie, middelbaar en hoger onderwijs evenals vele takken van wetenschap;

aan de Indonesische studenten en specialisten die in groter getale dan ooit het geval was studeren aan Nederlandse wetenschappelijke- en onderwijsinstellingen.

Wij willen duidelijk maken en nogmaals met ernst herhalen, dat het uitblijven van een redelijke oplossing de betrekkingen tussen Nederland en Indonesië in hoge mate zullen schaden. En daarmee ook de Nederlandse belangen in Indonesië. Het zal de Indonesische rapporteurs niet mogelijk zijn, het Indonesische volk te doen geloven, dat Nederland prijs stelt op die goede betrekkingen waarnaar Indonesië verlangt.

Er zal teleurstelling zijn aan de overzijde, diepe teleurstelling, en wrok. Men moet ernstig vrezen voor de terugslag hiervan ten aanzien van de Nederlandse belangen, die vrijwel geheel buiten Nieuw-Guinea liggen.

Wij doen een beroep op het Nederlandse volk, om dit goed te beseffen. Om te begrijpen, dat men uit deze bittere grief maar één conclusie kan trekken in Indonesië, namelijk dat Nederland geen goede betrekkingen wenst.

Nog is de Indonesische delegatie op onze bodem. Nog is het mogelijk, dat de onderhandelingen tenminste niet volledig afgebroken worden.

Maar dan moet er ook, zij het te elfder ure, nog een weg gevonden worden.

Dan moet men aan de Nederlandse kant zijn wantrouwen laten varen en aanvaarden, dat de Indonesiërs ons werkelijk als vrienden welker willen heten. Dat zij daartoe in staat gesteld zullen worden door een positief geluid. Zij wachten daarop en zij zijn bereid, het eerste symptoom van een gewijzigde houding met vreugde te begroeten.

Waarom wil men van onze kant niet zien, dat beide landen erom nodig hebben? Dat het in de rede ligt en in de ontwikkeling van de wereld, dat twee landen de complementaire functie vervullen die de omstandigheden mogelijk maken en die rijke vruchten looft?

Waarom kan men niet zien, dat het streven naar een redelijke oplossing van het Nieuw-Guinea-probleem veel belangrijker is dan de uitslag van de aanstaande verkiezingen? Waarom wil men niet zien, dat van die oplossing inderdaad de mogelijkheid tot onmogelijkheid tot vriendschappelijke of zelfs naar tot zakelijke samenwerking afhangt?

Als onze onderhandelaars niet mogen spreken, laat dan het Nederlandse volk spreken en zeggen, dat het een goede verhouding met Indonesië wenst. En laat het zeggen, dat dit ook door de Indonesiërs getoond moet worden.

Het minimum waartoe wij de Nederlandse regering verplicht achten is, dat zij thans op de basis van het voorstel van gezamenlijke verantwoordelijkheid de onderhandelingen voortzet en dat met een delegatie in een samenstelling die meer dan tot dusver de politieke samenstelling van Nederland weerspiegelt.

Het Bestuur van de vereniging Nederland-Indonesië:

A.P.J. van der Burg
J.F.H.A. de la Court
Mr. J.H. van Wijk
J.W.E. Riemens
M. Stevens
B. Coster
E. Gobeë
J.J. Maatman
B. Koerselman
A.G.v.d. Spek
N. Wijnen

*een zeer nauwe en
uursyngge betrekking van uit
weyshuk*

SPECIALE INSTRUCTIES AAN ACD
 (Slechts bij definitieve opberging invullen)
 O N A F G E D A A N

CO 13334/1
 134164/1 ON 296

of 20/6

OD: Verenigings
 Ned. Indonesië

K. In de PD's van Jensen die een PD hebben
 aangeleerd worden de nr 134164
 genelde aphaanselbelegging.

Afd./Sect B VII Dat. 5-5-52 Par. h

Achtereenvolgens aan: Mitsuratawa, NLD 13/12

Zie Co 133694

16/12

Interne aanwijzingen ACD IV

Verantw voor }
 en afdoening } E H. ACD, namens deze

Dat: 13/12 B

ACD/4C Dat. 11/52 Par. 1

Afd Sectie BEHANDELING Afd/Par Dat.

10/6
~~10/6~~
~~10/6~~

Ik geloof, dat dit een publi-
 catie van een studie, dat geen
 meins heeft en het algemeen; niet
 naar de Regering gevraagd behaft
 te worden. Dat de Van Nederland-
 Indonesië met ~~geen~~ objectief is,
 weet ook met dit stuk blijft en
 het stand van dit en dan aakt
 het standpunt dat PD schied is een
 gancypaan by de Regering 12/13

13/12
17/12
12-3-52

CAWI
12/13

VERVOLG
 DUPLICAATBLAD op Schatblad No.

Ord.	Lectie	Behandeling	Afz. Par.	Dat.
		yf - utron CAWI ecc. 28/3/57 21/3		
		C. B. H. ...		
		K. B. H. ... Gemeen K. B. H. H. 13 24-4-57		15/4
		KEW. ...		
		... 13.3.694 ...		
B		B VII (mis 133694 in duplic.)	SB	2.5.52
3/5	B VII	zie aanvordering in CO: 13.3.694	h...	5-5-52

C. 133341
CAW/I, TA.10.
twee

UITGEBEKT

10 APR 1952

GEHEIM

Manifest "Nogmaals Irian"

Ik heb de eer Uwe Excellentie hiernevens ter kenniseming aan te bieden een dzz. samengesteld rapport betreffende een door de vereniging "Nederlands-Indonesië" te publiceren manifest getiteld "Nogmaals Irian", naar de inhoud waarvan het mij vergund zij ter bekrorting te mogen verwijzen.

HET HOOFD VAN DE DIENST, /

60/4

Mr H.W. Felderhof

AAF
Zijne Excellentie de Minister President,
Zijne Excellentie de Vice-Minister President
Minister zonder Portefeuille,
Zijne Excellentie de Minister v. Buitenlandse Zaken,
Zijne Excellentie de Minister v. Uniezaken en
Overzeese Rijksdelen,

te
's-GR A V E N H A G E.

GEHEIM RAPPORT

Uit betrouwbare bron werd vernomen, dat de vereniging "Nederland-Indonesië" voornemens is om onder de titel "Nogmaals Irian" een manifest te publiceren, waarin zij haar opvattingen met betrekking tot een voor beide partijen aanvaardbare oplossing van de kwestie Nieuw-Guinea heeft neergelegd.

Dit manifest - waarvan een foto-copie hierbij is gevoegd - is opgesteld door de bestuursleden van de vereniging "Nederland-Indonesië": J.F.H.A. de la COURT en Mr J.H.van WIJK in samenwerking met E.GOBEE. Door bemiddeling van een ander bestuurslid, J.W.E.RIEMENS, die goede betrekkingen onderhoudt met het Indonesische Hoge Commissariaat, is het terzake van advies voorgelegd aan leden van dit Hoge Commissariaat en aan leden van de Indonesische delegatie, waarna de uiteindelijke tekst werd vastgesteld op een bestuursvergadering van meergenoemde vereniging, welke op 27 Februari j.l. heeft plaats gehad.

De bedoeling zou zijn om het manifest in zo groot mogelijke oplaag te verzenden, o.a. aan sympathiserenden met de zgn. "Derde Weg"-beweging, te plaatsen in "De Vlam" en in het orgaan van de Socialistische Unie.

8-4-1952.

Antwerpen
No. 6288

Vereniging NEDERLAND-INDONESIË

AMSTERDAM-Z.
Raphaelstr. 8 III
tel: 94597
Postgiro 321221

L.S.

Het Hoofdbestuur van de Vereniging Nederland-Indonesië opnieuw verontrust over de uitzichtloze situatie waarin de verhouding tussen Nederland en Indonesië dreigt te blijven steken, heeft de vrijheid genomen bijgesloten verklaring op te stellen.

Wij verzoeken U daarvan kennis te nemen en indien U het met de daarin neergelegde gedachtengang eens bent, deze met Uw handtekening te bekrachtigen.

Daar het zaak is ten spoedigste tot publicatie van dit stuk over te gaan, verzoeken wij U ons te berichten vóór Dinsdag 4 Maart 10 uur a.s., zodat dus uiterlijk Maandag 3 Maart Uw eventuele instemming moet worden verzonden.

In de hoop dat opnieuw velen zullen tonen dat de verhouding Nederland-Indonesië hen ernstig ter harte gaat, tekenen wij

met de meeste Hoogachting,

Ver. NEDERLAND-INDONESIË:

A.P.J.v.d.Burg (Voorzitter)

J.W.3.Riemens (Secretaris)

Ondergetekende,

Naam:

Functie:

Adres:

is bereid de verklaring van het Hoofdbestuur van de Ver. Nederland-Indonesië "Nogmaals Irian" mede te ondertekenen.

Handtekening:

P.S. Ik beveel U aan ook de volgende personen met deze verklaring te benaderen:

N O G M A A L S I R I A N (West Nieuw-Guinee)

Op 21 December 1950 gaf de Vereniging Nederland-Indonesië een verklaring in het licht, getiteld:

"Het Standpunt van Nederland-Indonesië inzake Irian".

Daarin werd geconstateerd, dat niet voldaan was aan art. 2 van de Akte van Overdracht der Souvereiniteit, welk artikel bepaalt dat vóór 27 December 1950 door middel van onderhandelingen beslist moet zijn over de politieke status van Nieuw-Guinea. Onze conclusie, gebaseerd op tal van argumenten was: "De Vereniging Nederland-Indonesië moet vaststellen, dat de trekkingen tussen Nederland en Indonesië door deze gang van zaken in zeer ernstig gevaar verkeren".

Op dit ogenblik, vijftien maanden na onze eerste verklaring, voelen wij ons genoopt, te wijzen op het feit, dat de onderhandelingen, welke thans opnieuw gevoerd worden over hetzelfde vraagstuk, wederom in een impasse zijn geraakt.

Wij verklaren thans opnieuw met de grootste ernst: dat een redelijke oplossing van het vraagstuk Nieuw-Guinea kan beschouwd worden als een noodzakelijke voorwaarde voor de ontwikkeling van goede betrekkingen tussen Nederland en Indonesië.

Het ligt op de weg van onze Vereniging, tot het verkrijgen van een redelijke oplossing van dit probleem bij te dragen door analyse te geven van de moeilijkheden, welke op dit ogenblik klaarblijkelijk een goede voortgang belemmeren en daaruit een aanbeveling af te leiden welke, naar wij hopen en vertrouwen een aanvaardbare oplossing naderbij kunnen brengen. Wij willen uiteenzetten, waar, naar onze overtuiging en op grond van waarneming der feiten, de bronnen liggen van de tegenstellingen, die het bereiken van een redelijke oplossing op korte termijn op dit ogenblik verhinderen.

Wij zien de moeilijkheden voortkomen uit twee oorzaken. De eerste is van algemene aard en betreft een aantal uitgangspunten, die het karakter bepalen van de wijze, waarop de beide delegaties het vraagstuk benaderen. De tweede is van bijzondere, meer technische aard en betreft het verschil in samenstelling tussen de beide delegaties en de gevolgen, welke daaruit voortvloeien. Er is daardoor een duidelijk verschil in benadering en er is een duidelijk verschil in de status der delegaties.

Het verschil in benadering van het vraagstuk.

Dat beide partijen de wens hebben, de ontwikkeling van goede betrekkingen tussen Nederland en Indonesië na te streven, is geen twijfel. Echter meent men van Nederlands zijde toch redelijk te hebben om te menen, dat daartoe door Indonesië niet steeds de juiste weg bewandeld wordt. Deze mening steunt voor een belangrijk deel op berichten, welke door de pers verspreid worden. De pers echter heeft overal ter wereld de overigens begrijpelijke neiging om de gangbare zegswijze: "geen tijding, goede tijding" op te vatten als: "goed nieuws is geen nieuws". Het Nederlandse goede nieuws geeft zij daardoor een veel te zwaar accent. Zij bericht b.v. uitvoerig over het vertrek van vele Nederlanders uit Indonesië, maar besteedt weinig aandacht aan het feit, dat vliegtuigen en schepen naar Indonesië maanden van tevoren volgeboekt zijn. En dat ook nu nog, zelfs aan zeer belangrijke ministeries als die van Financien en Buitenlandse Zaken te Djakarta Nederlanders als bijzonder gewaardeerde werkkrachten in hoge functies dienen. Waar lezen wij, dat de Indonesische commissie voor de aanwerving van buitenlandse werkkrachten het hoofdterrein van haar activiteit in Nederland heeft? Brededuit genomen wordt de schade, die aan cultuurondernemingen wordt toegebracht, maar veel minder let men op de grote winsten, die nog steeds door Nederlandse ondernemers in Indonesië worden gemaakt. Men is geschokt door de vanzelfsprekende maatregel, die de Nederlandse taal uit het nationale Indonesische onderwijs verbanne. Maar weet men ook, dat desondanks de belangstelling onder studenten voor de Nederlandse taal, wetenschap en cultuur

tuur in het algemeen toeneemt? Wel vermeldt de krant, dat er voor een Nederlander is vermoord, niet vermeldt ze, hoeveel Indonesiërs dat lot deelden, noch welke doeltreffende maatregelen de overheid hiertegen neemt.

De Indonesiërs hebben geen reden om te ontkennen, dat er uitingen zijn en geweest zijn van anti-Nederlandse gezindheid en zij zijn in staat, daarvoor verschillende motieven aan te geven, die ook door Nederlanders zeer wel begrepen kunnen worden. Maar ook zeggen zij - en zij baseren zich op feiten - dat desondanks het nog steeds Nederlanders zijn, die van alle buitenlanders in Indonesië de beste kansen hebben. Zij zoeken buitenlandse hulp, omdat ze die nodig hebben en ze zouden die het liefst uit Nederland ontvangen. Zij hebben een open oog ook voor de wijze, waarop Nederland als industrieland en Indonesië als agrarisch land elkaar kunnen aanvullen.

Van Indonesische zijde verlangt men inderdaad naar goede en blijvende samenwerking met Nederland.

De diepere kennis die de Indonesiërs van de feitelijke toestanden hebben, geeft hun een vertrouwen, dat zij in de Nederlanders te zeer missen.

En dat toch behoort de grondslag te zijn als men tot overeenstemming wil komen.

Verskil in benadering is er ook ten aanzien van het vraagstuk zelf. Van Nederlandse zijde schijnt men moeilijk te begrijpen dat het gemis van Nieuw-Guinea de Indonesiërs werkelijk als een angel in het vlees steekt. Men hoort hier verkondigen, dat de kwestie Nieuw-Guinea in Indonesië wordt opgeblazen maar niet beantwoordt aan een werkelijk bestaand algemeen verlangen. Dit is een misvatting.

In de kringen van hen, die voor de bevrijding van hun land van vreemde overheersing streeden en daarin deelden, is het blijven bestaan van dat koloniale bestuur in een aangrenzend gebied, dat zij rechtens als aan Indonesië toekomstige beschouwen, moeilijk te verdragen.

Van Indonesische zijde is men waarlijk overtuigd, dat het handhaven van de bestaande toestand geen redelijke oplossing is en dat deze toch gevonden moet worden, willen de betrekkingen tussen beide landen zich gunstig ontwikkelen.

Het komt de Indonesiërs onbegrijpelijk voor, dat Nederland, strevende naar een goede en blijvende samenwerking met Indonesië, deze tezelfdertijd verhindert door inzake Irian een zeer starre houding aan te nemen. Slechts enkele dagen geleden nog verklaarde de Nederlandse Minister-president zich voor de handhaving van de status quo op Nieuw-Guinea en bemoeilijkte daarmee een gunstig verloop der onderhandelingen in hoge mate. Het is duidelijk, dat de Minister-president bij zijn verklaring niet steunde op een algemene opvatting van het Nederlandse volk want dit staat zeer lauw en grotendeels zelfs onverschillig in deze zaak. Even duidelijk is, dat de minister zich aldus uitspreekt omdat een andere opvatting geen genade zou vinden bij de rechterzijde in het Nederlandse parlement en omdat de verkiezingen in het verschiet liggen. Bij de onderhandelingen wordt de houding van Nederlandse zijde tot grote hoogte bepaald door interne politieke tegenstellingen tussen de partijen.

Een geheel andere benadering van het vraagstuk kan de Indonesische zijde zich veroorloven. Bij haar immers zijn alle politieke partijen in deze kwestie in de hoofdzaken veel meer eengezind. Zij wensen alle een vervanging van het Unie-Statuut door een reeks van verdragen op internationale grondslag en een andere regeling voor Irian dan de status quo.

Wat de Indonesische delegatie bij de onderhandelingen waarnaar echter weinig waardeert, is dat men van Nederlandse zijde een zeer groot en verstrekkend belang, waarbij niet alleen Nederland, Indonesië en Nieuw-Guinea zelf, maar ook de hele politieke constellatie in Zuidoost-Azië en Europa in de wereld betrokken zijn, achterstelt bij vraagstukken van interne partijpolitiek.

Tenslotte wordt een verschil in benadering van het vraagstuk mede veroorzaakt door een verschil tussen de Nederlandse en de Indonesische mentaliteit.

Het is nog steeds zo, dat Indonesiërs, ook parlementariërs, uitermate ontvankelijk zijn voor een soepele houding en voor ruïnhoud van opvatting en voor de waarde van een breed gebaar, dat deze soepelheid en ruïnhoud demonstreert. Zij hebben een afkeer van onghartig, bedillerig formalisme. Zij zullen soepelheid en ruïnhoud van opvatting spontaan in dezelfde geest beantwoorden, maar bedillerigheid en starheid even spontaan afwijzen. Zo is de mentaliteit en het zou niet wijs zijn, daarmee geen rekening te houden. In het Indonesische parlement zal de Indonesische delegatie straks de op de conferentie behaalde resultaten moeten voorleggen en bespreken. En dan zal zowel de inhoud als de vorm de aandacht hebben. De Indonesische delegatie zal wellicht niet terugkeren met een oplossing, waarvan de inhoud hun landgenooten volle zal bevredigen. En dan zal het van grote betekenis zijn als uit de vorm blijkt, dat het verdrag is opgesteld in werkelijk "verdraagzame" geest en vanuit een ruim begrip.

Daartoe is nodig, dat men van Nederlandse zijde de argumentatie niet in de eerste plaats zoekt in de richting van een minutieus uittrefelen van juridische standpunten, maar dat men veel eerder toent, begrip te hebben voor de wijde strekking van het vraagstuk, zijn inbedding in het geheel van de Aziatische ontwikkeling en zijn betekenis voor het Indonesische volk.

Het verschil in samenstelling van de beide delegaties.

Een tweede bron van moeilijkheden en stagnatie is gelegen in de omstandigheid, dat de Nederlandse delegatie is samengesteld uit ambtenaren en de Indonesische uit belangrijke vertegenwoordigers van alle regeringspartijen in het Indonesische parlement.

De Nederlandse delegatie handelt uitsluitend op instructies, kan moeilijk met zelfstandige meningen komen. Zij is in geen enkel opzicht een weerspiegeling van de Nederlandse politieke structuur en moet uit dien hoofde wel geneigd zijn tot een zeker formalisme en weinig eigen initiatief. Zij heeft in haar besprekingen niet de zekerheid van ruggesteun of weerklank in parlement en regering.

Geheel anders staat de Indonesische delegatie er voor. Zij is in al deze opzichten het tegendeel van de Nederlandse. Zij kan zeker in bepaalde gevallen met nieuwe concepties naar voren komen, die afwijken van de gangbare publieke opinie in Indonesië, al zal dat in zijn geval wel een koerier afvaardigen voor ruggespraak.

Zij is er natuurlijk van overtuigd, dat de soevereiniteit over West-Irian aan Indonesië behoort toe te vallen en dat haar zakelijke en gevoelsargumenten sterker zijn dan de Nederlandse. Maar dit belet haar niet om herhaalde malen door tegemoetkomingen haar goede wil te tonen om tot een redelijke oplossing te geraken.

Het was de Indonesische delegatie die voorstelde, de kwestie van de soevereiniteit over Irian voorlopig te laten rusten, omdat ze vooralsnog niet als bruikbare basis voor de onderhandelingen blijkt te kunnen gelden.

Ook stonde ze er in toe, voor de behandeling van het vraagstuk een tijdschema op te stellen, dat het mogelijk zal maken een beslissing te nemen na de verkiezingen, onder voorbehoud, dat de tusschen de besprekingen voortgang zouden hebben. Zij deed dit uit begrip voor de specifiek-Nederlandse moeilijkheden in deze periode vóór de verkiezingen.

Ze stelde voor, het vraagstuk niet allereerst van de juridische zijde te benaderen, maar van de praktische kant, omdat deze meer uitzicht belooft op vruchtbare resultaten, althans vruchtbare onderhandelingen.

Ze deed tenslotte het uiterst belangrijke en praktische voorstel dat Nieuw-Guinea gesteld zou worden onder de gezamenlijke verantwoordelijkheid van Indonesië en Nederland, waarbij de technische uitvoering nader bezien zou worden.

De Indonesische delegatie deed deze voorstellen, hoewel het duidelijk moet zijn, dat ook voor haar de principiële aspecten van de grootste betekenis zijn en zeker in het Indonesische parlement en de Indonesische bevolking zwaar zullen wegen.

Hij kan dit doen uit hoofde van haar positie, uit hoofde van haar samenstelling. Om dezelfde reden kon de Nederlandse delegatie dit alles niet doen en miste zij zelfs de achtergrond of op overtuigende wijze op deze voorstellen in te gaan of ze met eigen concepties te beantwoorden.

Bij de samenvatting van de resultaten der Nieuw-Guinea Conferentie op de sluitingsdag, 27 December 1950, werd het Nederlandse standpunt door den voorzitter der Nederlandse delegatie, Mr J. H. van Mearseveen, vertolkt. Ondermeer werd toen gezegd dat de Nederlandse delegatie in een eerste Oral Note, aan de Indonesische delegatie gericht, uiteenzette waarom Nederland de aanspraak welke Indonesië op Nederlands Nieuw-Guinea doet gelden, niet kan erkennen. Verder werden toen twee voorstellen, van Nederlandse zijde gedaan gedurende de onderhandelingen nader vermeld: 1) de instelling van een gezonde Nieuw-Guinea Raad, die toezicht zou houden op het door Nederland over Nieuw-Guinea uitgeoefend bestuur, zolang de autochtone bevolking nog niet over zijn staatkundige status zou kunnen beslissen; 2) het opdraggen van de soevereiniteit aan de Nederlands-Indonesische Unie onder handhaving van het Nederlands bestuur. Beide voorstellen werden door de Indonesische delegatie afgewezen.

In de derde plaats stelde de Nederlandse regering voor de onderhandelingen zo spoedig mogelijk onder de bijstand van de U.N. voort te zetten. De Indonesische delegatie verklaarde niet bereid te zijn zich over dit voorstel uit te spreken.

De Indonesische delegatie besloot de formulering van haar standpunt op dezelfde dag met de verklaring dat: I) de Republiek Indonesië haar aanspraak op West-Irian blijft handhaven, namelijk dat dit gebied deel uitmaakt van het grondgebied van Indonesië. II) dat de status quo over West-Irian, die volgens de Ronde Tafel Conferentie slechts met toestemming van Indonesië kan voortduren vanaf deze dag wordt voortgezet, evenwel zonder bedoelde stemming van de Republiek Indonesië.

Het bovenstaande in aanmerking genomen, heeft de verklaring van de huidige delegatie, dat de Indonesische regering met haar standpunt instemt op de vraag over de uitoefening der soevereiniteit over West Nieuw-Guinea voorlopig terzijde te laten en in de eerste plaats te spreken over de uitvoering van de Raad, die te aanzien van dat gebied te doen valt, getoond een belangrijke gedaante te hebben ter ondervanging van de bij de Nederlandse regering bestaande bezwaren tegen de hervatting van de onderhandelingen op de vroeger door de Republiek aangegeven basis.

De Nederlandse regering zal thans aan de onderhandelingen voortgang moeten geven en niet mogen volstaan met een verklaring dat het geschil over Nieuw-Guinea vooreerst nog niet voor verdere behandeling in aanmerking kan komen.

Verskil in benadering van het vraagstuk en verschil in samenstelling van de delegaties, dit zijn de twee bronnen van moeilijkheden, stagnatie en teleurstelling.

Een appel aan het Nederlandse volk.

De Indonesische delegatie staat, aan het eind van langdurige en vruchteloze besprekingen, op het punt om terug te keren. Zonder resultaat.

Een van de voornaamste oorzaken daarvan is, dat men van Nederlandse zijde, zo kort voor de verkiezingen, niet de verantwoordelijkheid durft te aanvaarden voor het nemen van een beslissing. Zelfs niet voor het werken naar een beslissing.

Onder deze omstandigheden is het van het grootste belang, dat het Nederlandse volk, het kiezerscorps, waarachter men zich bij de onderhandelingen verschuilt, zich terdege bewust wordt van de gevolgen van een definitieve mislukking.

dat het zich bewust wordt van de grote belangen, die op het spel staan: ideële, maar ook zeer duidelijk materiële belangen, vooral voor Nederland.

Men denke slechts aan: de scheepvaart- en luchtvaartlijnen zowel tussen Nederland en Indonesië als in Zuidoost-Azië en Indonesië zelf;

aan de cultuurondernemingen en de ondernemingen ter exploitatie van grondstoffen;

aan de leveranties door de Nederlandse industrie en scheepsbouw;

aan de handel in tropische en industriële producten naar en uit het buitenland;

aan de 1800 experts die voor de Indonesische overheid door het Hoge Commissariaat van de Republiek Indonesia te Den Haag worden aangeworven;

aan de vele employé's die door het Indonesische particuliere bedrijfsleven worden aangetrokken;

aan de samenwerking die bestaat bij het opbouwen van het militaire en politionele apparaat ter bevordering van orde en veiligheid;

aan de betalingsunie in welks kader de Indonesische vorderingen en verplichtingen met andere Europese landen worden afgewikkeld;

aan de culturele activiteit van zending en missie, middelbaar en hoger onderwijs evenals vele takken van wetenschap;

aan de Indonesische studenten en specialisten die in groter getale dan ooit het geval was studeren aan Nederlandse wetenschappelijke- en onderwijsinstellingen.

Zij willen duidelijk maken en nogmaals met ernst herhalen, dat het uitblijven van een redelijke oplossing de betrekkingen tussen Nederland en Indonesië in hoge mate zullen schaden.

En daarmee ook de Nederlandse belangen in Indonesië. Het zal de Indonesische rapporteurs niet mogelijk zijn, het Indonesische volk te doen geloven, dat Nederland prijs stelt op die goede betrekkingen waarnaar Indonesië verlangt.

Er zal teleurstelling zijn aan de overzijde, diepe teleurstelling, en wrok. Men moet ernstig vrezen voor de terugslag van ten aanzien van de Nederlandse belangen, die vrijwel geheel buiten Nieuw-Guinea liggen.

Wij doen een beroep op het Nederlandse volk, om dit goed te beseffen. Om te begrijpen, dat men uit deze bittere grief nauwelijks één conclusie kan trekken in Indonesië, namelijk dat Nederland geen goede betrekkingen wenst.

Nog is de Indonesische delegatie op onze bodem. Nog is het mogelijk, dat de onderhandelingen tenminste niet volledig afgebroken worden.

Maar dan moet er ook, zij het te elfder ure, nog een weg gevonden worden.

Dan moet men aan de Nederlandse kant zijn wantrouwen laten varen en aanvaarden, dat de Indonesiërs ons werkelijk als vrienden welkom willen heten. Dat zij daartoe in staat gesteld worden worden door een positief geluid. Zij wachten daarop en zij zijn bereid, het eerste sylptoon van een gewijzigde houding met vreugde te begroeten.

Waarom wil men van onze kant niet zien, dat beide landen erin nodig hebben? Dat het in de rede ligt en in de ontwikkeling van de wereld, dat twee landen de complementaire functie vervullen die de omstandigheden mogelijk maken en die rijke vruchten looft?

Waarom kan men niet zien, dat het streven naar een redelijke oplossing van het Nieuw-Guinea-probleem veel belangrijker is dan de uitslag van de aanstaande verkiezingen? Waarom wil men niet zien, dat van die oplossing inderdaad de mogelijkheid onmogelijkheid tot vriendschappelijke of zelfs naar tot zulke samenwerking afhangt?

Als onze onderhandelaars niet mogen spreken, laat dan het Nederlandse volk spreken en zeggen, dat het een verhouding met Indonesië wenst. En laat het zeggen, dat dit ook door de Indonesiërs gevonden moet worden.

Het minimum waartoe wij de Nederlandse regering verplicht achten is, dat zij thans op de basis van het voorstel van gezamenlijke verantwoordelijkheid de onderhandelingen voortzet en dat met een delegatie in een samenstelling die meer dan tot dusver de politieke samenstelling van Nederland weerspiegelt.

Het Bestuur van de vereniging Nederland-Indonesië:

A.P.J. van der Burg
J.F.H.A. de la Court
Mr. J.H. van Wijk
J.W. B. Riemens
M. Stevens
B. Coster
E. Gobeë
J.J. Maatman
B. Koerselman
A.G. v.d. Spek
N. Wijnen

Van Hoog

133341
c

G E H E I M

Verbinding: No.12

19 Maart 1952.

Doss.27/45.

Onderwerp: Vereniging "Nederland-Indonesië".

Datum ontvangst bericht: 13 Maart 1952.

Betrouwbaarheid berichtgever: betrouwbaar

Waardering bericht: betrouwbaar

Tevens bericht gezonden aan:---

Medewerkende instanties:---

Ondernomen actie:---

6.681
01.125-09.25

21 MERT 1952
ACD/134164

OP KAART
ACD/48
DAT: 11/52
PAR: 9

*Dit stuk mag niet worden
toestemming van het
menigvuldigd dan met
woordelijk afd. hoofd.*

Ten vervolge op dezerzijds schrijven van 11 Maart 1952 Doss.27/41 wordt medegedeeld, dat van een informant werd vernomen, dat onderstaande personen hun adhaesie hebben betuigd met het bij bovengenoemd schrijven toegezonden "Irian manifest" van de Vereniging "Nederland-Indonesië".

- 7653* X A.VAN DEN BERG.
- X Dr J.G.BOMHOFF.
- X Prof. Dr J.J.FAHRENFORT
- X Mr H.GILTAY (Hendrik GILTAY, geboren te Delft 17 Februari 1892, 's-Gravenhage, Papagaaiiaan 44).
- X Dr J.DE GRAAF (Johannes DE GRAAF, geboren te Norg 14 Juli 1911, Bloemendaal).
- X M.HAMZAH (Moezah HAMZAH, geboren te Palembang 4 November 1920, 's-Gravenhage, Trompstraat 81).
- 7653* F.KIEF (Karl Friedrich KIEF, geboren te Rotterdam 20 Mei 1906, Amsterdam).
- X Prof.G.MENNOURY.
- X Dr P.J.MEERTENS (Pieter Jacobus MEERTENS, geboren te Middelburg 6 September 1899, Amsterdam).
- X J.B.MEYER.
- X F.W.MICHELSEN (Fredericus Wilhelmus MICHELSEN, geboren te Amsterdam 29 Juli 1906, Amsterdam).
- 1239* D.NOORDEWIER (Dirk Aldert NOORDEWIER, geboren te Amersfoort 9 Februari 1914, 's-Gravenhage).
- 9009* X Chr.PIETERS (Christiaan PIETERS, geboren te Rotterdam 12 Mei 1914, Rotterdam).
- 11569* C.PRONK.
- X J.A.RIEDEL.
- 1099* D.SCHILP (Dirk SCHILP, geboren te Haarlem 11 October 1893, Amsterdam).
- X Ir P.SCHUT (Pieter SCHUT, geboren te Ermelo 10 October 1891, Amersfoort).
- X Dr J.SUYS.
- X Drs J.J.VOOGD (bedoeld zal zijn Drs Gerrit Jan DE VOOGD, geboren te 's-Gravenhage 9 December 1905, 's-Gravenhage).
- X D.J.VOSSERS. (einde)

pen Mary

VERTROUWELIJK

CHIT

11 Maart 1952.

Verbinding: No.12

Doss.27/41.

Onderwerp: Verklaring van de Vereniging "Nederland-Indonesië".

Bijlagen: twee.

Hierbij wordt toegezonden een schrijven van het Hoofdbestuur van de Vereniging "Nederland-Indonesië", behelzende een verzoek om instemming te betuigen met een te publiceren geschrift over de kwestie "Irian".
w/ Bedoeld geschrift gaat hierbij. (einde)

*Yes
Indonesië
1952
Van 11/11/52
an 12/11/52
14/3*

NIET O.K.
ACD/418
11/11/52

b. b. 11
21.125.19.75
12 MRT 1952
ACD/13334/1

Vereniging NEDERLAND-INDONESIË

AMSTERDAM-Z.
Raphaelstr. 8 III
tel: 94597
Postgiro 321221

L.S.

Het Hoofdbestuur van de Vereniging Nederland-Indonesië opnieuw verontrust over de uitzichtloze situatie waarin de verhouding tussen Nederland en Indonesië dreigt te blijven steken, heeft de vrijheid genomen bijgesloten verklaring op te stellen.

Wij verzoeken U daarvan kennis te nemen en indien U het met de daarin neergelegde gedachtengang eens bent, deze met Uw handtekening te bekrachtigen.

Daar het zaak is ten spoedigste tot publicatie van dit stuk over te gaan, verzoeken wij U ons te berichten vóór Dinsdag 4 Maart 10 uur a.s., zodat dus uiterlijk Maandag 3 Maart Uw eventuele instemming moet worden verzonden.

In de hoop dat opnieuw velen zullen tonen dat de verhouding Nederland-Indonesië hen ernstig ter harte gaat, tekenen wij

met de meeste Hoogachting,

Ver. NEDERLAND-INDONESIË:

A.P.J.v.d.Burg (Voorzitter)

J.W.E.Riemens (Secretaris)

Ondergetekende,

Naam:

Functie:

Adres:

is bereid de verklaring van het Hoofdbestuur van de Ver. Nederland-Indonesië "Nogmaals Irian" mede te ondertekenen.

Handtekening:

P.S. Ik beveel U aan oock de volgende personen met deze verklaring te benaderen:

Op 21 December 1950 gaf de Vereniging Nederland-Indonesië een verklaring in het licht, getiteld:

"Het Standpunt van Nederland-Indonesië inzake Irian".

Daarin werd geconstateerd, dat niet voldaan was aan art.2 van de Akte van Overdracht der Souvereiniteit, welk artikel bepaalt dat vóór 27 December 1950 door middel van onderhandelingen beslist moet zijn over de politieke status van Nieuw-Guinea.

Onze conclusie, gebaseerd op tal van argumenten was:

"De Vereniging Nederland-Indonesië moet vaststellen, dat de betrekkingen tussen Nederland en Indonesië door deze gang van zaken in zeer ernstig gevaar verkeren".

Op dit ogenblik, vijftien maanden na onze eerste verklaring, voelen wij ons genoopt, te wijzen op het feit, dat de onderhandelingen, welke thans opnieuw gevoerd worden over hetzelfde vraagstuk, wederom in een impasse zijn geraakt.

Wij verklaren thans opnieuw met de grootste ernst:

dat een redelijke oplossing van het vraagstuk Nieuw-Guinea moet beschouwd worden als een noodzakelijke voorwaarde voor de ontwikkeling van goede betrekkingen tussen Nederland en Indonesië.

Het ligt op de weg van onze Vereniging, tot het verkrijgen van een redelijke oplossing van dit probleem bij te dragen door een analyse te geven van de moeilijkheden, welke op dit ogenblik klaarblijkelijk een goede voortgang belemmeren en daaruit enige aanbevelingen af te leiden welke, naar wij hopen en vertrouwen, een aanvaardbare oplossing naderbij kunnen brengen.

Wij willen uiteenzetten, waar, naar onze overtuiging en op grond van waarneming der feiten, de bronnen liggen van de tegenstellingen, die het bereiken van een redelijke oplossing op korte termijn op dit ogenblik verhinderen.

Wij zien de moeilijkheden voortkomen uit twee oorzaken.

De eerste is van algemene aard en betreft een aantal uitgangspunten, die het karakter bepalen van de wijze, waarop de beide delegaties het vraagstuk benaderen.

De tweede is van bijzondere, meer technische aard en betreft het verschil in samenstelling tussen de beide delegaties en de gevolgen, welke daaruit voortvloeien.

Er is daardoor een duidelijk verschil in benadering en er is een duidelijk verschil in de status der delegaties.

Het verschil in benadering van het vraagstuk.

Dat beide partijen de wens hebben, de ontwikkeling van goede betrekkingen tussen Nederland en Indonesië na te streven, lijdt geen twijfel. Echter meent men van Nederlandse zijde toch reden te hebben om te menen, dat daartoe door Indonesië niet steeds de juiste weg bewandeld wordt. Deze mening steunt voor een belangrijk deel op berichten, welke door de pers verspreid worden. De pers echter heeft overal ter wereld de overigens begrijpelijke neiging om de gangbare zegswijze: "geen tijding, goede tijding" op te vatten als: "goed nieuws is geen nieuws". Het minder goede nieuws geeft zij daardoor een veel te zwaar accent. Zij bericht b.v. uitvoerig over het vertrek van vele Nederlanders uit Indonesië, maar besteedt weinig aandacht aan het feit, dat vliegtuigen en schepen naar Indonesië maanden van te voren volgeboekt zijn. En dat ook nu nog, zelfs aan zeer belangrijke ministeries als die van Financiën en Buitenlandse Zaken te Djakarta Nederlanders als bijzonder gewaardeerde werkkrachten in hoge functies dienen. Waar lezen wij, dat de Indonesische commissie voor de aanwerving van buitenlandse werkkrachten het hoofdterrein van haar activiteit in Nederland heeft? Breeduitgemeten wordt de schade, die aan cultuurondernemingen wordt toegebracht, maar veel minder let men op de grote winsten, die nog steeds door Nederlandse ondernemers in Indonesië worden gemaakt. Men is geschokt door de vanzelfsprekende maatregel, die de Nederlandse taal uit het nationale Indonesische onderwijs verbande. Maar weet men ook, dat desondanks de belangstelling onder studerenden voor de Nederlandse taal, wetenschap en cul-

tuur in het algemeen toeneemt? Wél vermeldt de krant, dat er weer een Nederlander is vermoord, niet vermeldt ze, hoeveel Indonesiërs dat lot deelden, noch welke doeltreffende maatregelen de overheid hiertegen neemt.

De Indonesiërs hebben geen reden om te ontkennen, dat er uitgaen zijn en geweest zijn van anti-Nederlandse gezindheid en zij zijn in staat, daarvoor verschillende motieven aan te geven, die ook door Nederlanders zeer wel begrepen kunnen worden. Maar ook zeggen zij - en zij baseren zich op feiten - dat desondanks het nog steeds Nederlanders zijn, die van alle buitenlanders in Indonesië de beste kansen hebben. Zij zoeken buitenlandse hulp, omdat ze die nodig hebben en ze zouden die het liefst uit Nederland ontvangen. Zij hebben een open oog ook voor de wijze, waarop Nederland als industrieland en Indonesië als agrarisch land elkaar kunnen aanvullen.

Van Indonesische zijde verlangt men inderdaad naar goede en blijvende samenwerking met Nederland.

De diepere kennis die de Indonesiërs van de feitelijke toestanden hebben, geeft hun een vertrouwen, dat zij in de Nederlanders te zeer missen.

En dat toch behoort de grondslag te zijn als men tot overeenstemming wil komen.

Verschil in benadering is er ook ten aanzien van het vraagstuk zelf. Van Nederlandse zijde schijnt men moeilijk te begrijpen dat het gemis van Nieuw-Guinea de Indonesiërs werkelijk als een angel in het vlees steekt. Men hoort hier verkondigen, dat de kwestie Nieuw-Guinea in Indonesië wordt opgeblazen maar niet beantwoordt aan een werkelijk bestaand algemeen verlangen. Dit is een misvatting.

In de kringen van hen, die voor de bevrijding van hun land van vreemde overheersing streden en daarin deelden, is het blijven bestaan van dat koloniale bestuur in een aangrenzend gebied, dat zij rechtens als aan Indonesië toekomende beschouwen, moeilijk te verdragen.

Van Indonesische zijde is men wearlijk overtuigd, dat het handhaven van de bestaande toestand geen redelijke oplossing is en dat deze toch gevonden moet worden, willen de betrekkingen tussen beide landen zich gunstig ontwikkelen.

Het komt de Indonesiërs onbegrijpelijk voor, dat Nederland, strevende naar een goede en blijvende samenwerking met Indonesië, deze tezelfdertijd verhindert door inzake Irian een zeer starre houding aan te nemen. Slechts enkele dagen geleden nog verklaarde de Nederlandse Minister-president zich voor de handhaving van de status quo op Nieuw-Guinea en bemoeilijkte daarmee een gunstig verloop der onderhandelingen in deze mate. Het is duidelijk, dat de Minister-president bij zijn verklaring niet steunde op een algemene opvatting van het Nederlandse volk. Want dit staat zeer lauw en grotendeels zelfs onverschillig in deze zaak. Even duidelijk is, dat de minister zich aldus uitsprak omdat een andere opvatting geen genade zou vinden bij de rechterzijde in het Nederlandse parlement en omdat de verkiezingen in het verschieft liggen. Bij de onderhandelingen wordt de houding van Nederlandse zijde tot grote hoogte bepaald door interne politieke tegenstellingen tussen de partijen.

Een geheel andere benadering van het vraagstuk kan de Indonesische zijde zich veroorloven. Bij haar immers zijn alle politieke partijen in deze kwestie in de hoofdzaken veel meer eensgezind. Zij wensen alle een vervanging van het Unie-Statuut door een reeks van verdragen op internationale grondslag en een andere regeling voor Irian dan de status quo.

Wat de Indonesische delegatie bij de onderhandelingen waarneemt, echter weinig waardeert, is dat men van Nederlandse zijde een zeer groot en verstrekkend belang, waarbij niet alleen Nederland, Indonesië en Nieuw-Guinea zelf, maar ook de hele politieke constellatie in Zuidoost-Azië en Europa in de wereld betrokken zijn, achterstelt bij vraagstukken van interne partijpolitiek.

Tenslotte wordt een verschil in benadering van het vraagstuk mede veroorzaakt door een verschil tussen de Nederlandse en de Indonesische mentaliteit.

Het is nog steeds zo, dat Indonesiërs, ook parlementariërs, uitermate ontvankelijk zijn voor een soepele houding en voor ruimheid van opvatting en voor de waarde van een breed gebaar, dat deze soepelheid en ruimheid demonstreert. Zij hebben een afkeer van enghartig, bedillerig formalisme. Zij zullen soepelheid en ruimheid van opvatting spontaan in dezelfde geest beantwoorden, maar bedillerigheid en starheid even spontaan afwijzen. Zo is de mentaliteit en het zou niet wijs zijn, daarmee geen rekening te houden. In het Indonesische parlement zal de Indonesische delegatie straks de op de conferentie behaalde resultaten moeten voorleggen en bespreken. En dan zal zowel de inhoud als de vorm de aandacht hebben. De Indonesische delegatie zal wellicht niet terugkeren met een oplossing, waarvan de inhoud hun landgenoten ten volle zal bevredigen. En dan zal het van grote betekenis zijn als uit de vorm blijkt, dat het verdrag is opgesteld in werkelijk "verdraagzame" geest en vanuit een ruim begrip. Daartoe is nodig, dat men van Nederlandse zijde de argumentatie niet in de eerste plaats zoekt in de richting van een minutieus uitrafelen van juridische standpunten, maar dat men veeleer toont, begrip te hebben voor de wijde strekking van het vraagstuk, zijn inbedding in het geheel van de Aziatische ontwikkeling en zijn betekenis voor het Indonesische volk.

Het verschil in samenstelling van de beide delegaties.

Een tweede bron van moeilijkheden en stagnatie is gelegen in de omstandigheid, dat de Nederlandse delegatie is samengesteld uit ambtenaren en de Indonesische uit belangrijke vertegenwoordigers van alle regeringspartijen in het Indonesische parlement. De Nederlandse delegatie handelt uitsluitend op instructies, kan moeilijk met zelfstandige meningen komen. Zij is in geen enkel opzicht een weerspiegeling van de Nederlandse politieke structuur en moet uit dien hoofde wel geneigd zijn tot een zeker formalisme en weinig eigen initiatief. Zij heeft in haar besprekingen niet de zekerheid van ruggesteun of weerklank in parlement en regering.

Geheel anders staat de Indonesische delegatie er voor. Zij is in al deze opzichten het tegendeel van de Nederlandse. Zij kan zich in bepaalde gevallen met nieuwe concepties naar voren komen, die afwijken van de gangbare publieke opinie in Indonesië, al zal zij in zo'n geval wel een koerier afvaardigen voor ruggespraak. Zij is er natuurlijk van overtuigd, dat de soevereiniteit over West-Irian aan Indonesië behoort toe te vallen en dat haar zakelijke en gevoelsargumenten sterker zijn dan de Nederlandse. Maar dit belet haar niet om herhaalde malen door tegemoetkomsten haar goede wil te tonen om tot een redelijke oplossing te geraken. Het was de Indonesische delegatie die voorstelde, de kwestie van de soevereiniteit over Irian voorlopig te laten rusten, omdat ze vooralsnog niet als bruikbare basis voor de onderhandelingen blijkt te kunnen gelden.

Ook stemde ze er in toe, voor de behandeling van het vraagstuk een tijdschema op te stellen, dat het mogelijk zal maken een beslissing te nemen na de verkiezingen, onder voorbehoud, dat intussen de besprekingen voortgang zouden hebben. Zij deed dit uit begrip voor de specifiek-Nederlandse moeilijkheden in deze periode vóór de verkiezingen.

Ze stelde voor, het vraagstuk niet allereerst van de juridische zijde te benaderen, maar van de praktische kant, omdat deze meer uitzicht belooft op vruchtbare resultaten, althans vruchtbare onderhandelingen.

Ze deed tenslotte het uiterst belangrijke en praktische voorstel, dat Nieuw-Guinea gesteld zou worden onder de gezamenlijke verantwoordelijkheid van Indonesië en Nederland, waarbij de technische uitvoering nader bezien zou worden.

De Indonesische delegatie deed deze voorstellen, hoewel het duidelijk moet zijn, dat ook voor haar de principiële aspecten van de grootste betekenis zijn en zeker in het Indonesische parlement en de Indonesische bevolking zwaar zullen wegen.

Zij kon dit doen uit hoofde van haar positie, uit hoofde van haar samenstelling. Om dezelfde reden kon de Nederlandse delegatie dit alles niet doen en miste zij zelfs de achtergrond om op overtuigende wijze op deze voorstellen in te gaan of ze met eigen concepties te beantwoorden.

Bij de samenvatting van de resultaten der Nieuw-Guinea Conferentie op de sluitingsdag, 27 December 1950, werd het Nederlandse standpunt door den voorzitter der Nederlandse delegatie, Mr J. H. van Maarseveen, vertolkt. Onder meer werd toen gezegd dat de Nederlandse delegatie in een eerste Oral Note, aan de Indonesische delegatie gericht, uiteenzette waarom Nederland de aanspraak welke Indonesië op Nederlands Nieuw-Guinea doet gelden, niet kan erkennen. Verder werden toen twee voorstellen, van Nederlandse zijde gedaan gedurende de onderhandelingen nader vermeld: 1e de instelling van een gemengde Nieuw-Guinea Raad, die toezicht zou houden op het door Nederland over Nieuw-Guinea uit te oefenen bestuur, zolang de autochtone bevolking nog niet over zijn staatkundige status zou kunnen beslissen; 2e het opdragen van de soevereiniteit aan de Nederlands-Indonesische Unie onder handhaving van het Nederlands bestuur. Beide voorstellen werden door de Indonesische delegatie afgewezen.

In de derde plaats stelde de Nederlandse regering voor de onderhandelingen zo spoedig mogelijk onder de bijstand van de U.N.C.I. voort te zetten. De Indonesische delegatie verklaarde niet bevoegd te zijn zich over dit voorstel uit te spreken.

De Indonesische delegatie besloot de formulering van haar standpunt op dezelfde dag met de verklaring dat: I de Republiek Indonesia haar aanspraak op West-Irian blijft handhaven, namelijk dat dit gebied deel uitmaakt van het grondgebied van Indonesia, II dat de status quo over West-Irian, die volgens de Ronde Tafel Conferentie slechts met toestemming van Indonesia zou voortduren, vanaf deze dag wordt voortgezet, evenwel zonder evenbedeelde instemming van de Republiek Indonesia.

Het bovenstaande in aanmerking genomen, heeft de verklaring van de huidige delegatie, dat de Indonesische regering met haar voorstel instemt om de vraag over de uitoefening der soevereiniteit over West Nieuw-Guinea voorlopig terzijde te laten en in de eerste plaats te spreken over de uitvoering van de taak, die ter aanzien van dat gebied te doen valt, getoond een belangrijke bijdrage te hebben ter ondervanging van de bij de Nederlandse regering bestaande bezwaren tegen de hervatting van de onderhandelingen op de vroeger door de Republiek aangegeven basis. De Nederlandse regering zal thans aan de onderhandelingen voortgang moeten geven en niet mogen volstaan met een verklaring dat het geschil over Nieuw-Guinea vooralsnog niet voor verdere behandeling in aanmerking kan komen.

Verskil in benadering van het vraagstuk en verschil in samenstelling van de delegaties, dit zijn de twee bronnen van moeilijkheden, stagnatie en teleurstelling.

Een appèl aan het Nederlandse volk.

De Indonesische delegatie staat, aan het eind van langdurige en vruchteloze besprekingen, op het punt om terug te keren.

Zonder resultaat.

Een van de voornaamste oorzaken daarvan is, dat men van Nederlandse zijde, zo kort voor de verkiezingen, niet de verantwoordelijkheid durft te aanvaarden voor het nemen van een beslissing. Zelfs niet voor het werken naar een beslissing.

Onder deze omstandigheden is het van het grootste belang, dat het Nederlandse volk, het kiezerscorps, waarachter men zich bij de onderhandelingen verschuilt, zich terdege bewust wordt van de gevolgen van een definitieve mislukking.

Dat het zich bewust wordt van de grote belangen, die op het spel staan: ideële, maar ook zeer duidelijk materiële belangen, vooral voor Nederland.

Men denke slechts aan: de scheepvaart- en luchtvaartlijnen zowel tussen Nederland en Indonesië als in Zuidoost-Azië en Indonesië zelf;

aan de cultuurondernemingen en de ondernemingen ter exploitatie van grondstoffen;

aan de leveranties door de Nederlandse industrie en scheepsbouw;

aan de handel in tropische en industriële producten naar en uit het buitenland;

aan de 1800 experts die voor de Indonesische overheid door het Hoge Commissariaat van de Republiek Indonesia te Den Haag worden aangeworven;

aan de vele employé's die door het Indonesische particuliere bedrijfsleven worden aangetrokken;

aan de samenwerking die bestaat bij het opbouwen van het militaire en politionele apparaat ter bevordering van orde en veiligheid;

aan de betalingsunie in welks kader de Indonesische vorderingen en verplichtingen met andere Europese landen worden afgewikkeld;

aan de culturele activiteit van zending en missie, middelbaar en hoger onderwijs evenals vele takken van wetenschap;

aan de Indonesische studenten en specialisten die in groter getale dan ooit het geval was studeren aan Nederlandse wetenschappelijke- en onderwijsinstellingen.

Wij willen duidelijk maken en nogmaals met ernst herhalen, dat het uitblijven van een redelijke oplossing de betrekkingen tussen Nederland en Indonesië in hoge mate zullen schaden. En daarmee ook de Nederlandse belangen in Indonesië. Het zal de Indonesische rapporteurs niet mogelijk zijn, het Indonesische volk te doen geloven, dat Nederland prijs stelt op die goede betrekkingen waarnaar Indonesië verlangt.

Er zal teleurstelling zijn aan de overzijde, diepe teleurstelling, en wrok. Men moet ernstig vrezen voor de terugslag hiervan ten aanzien van de Nederlandse belangen, die vrijwel geheel buiten Nieuw-Guinea liggen.

Wij doen een beroep op het Nederlandse volk, om dit goed te beseffen. Om te begrijpen, dat men uit deze bittere grief niet één conclusie kan trekken in Indonesië, namelijk dat Nederland géén goede betrekkingen wenst.

Nog is de Indonesische delegatie op onze bodem. Nu is het mogelijk, dat de onderhandelingen tenminste niet volledig afgebroken worden.

Maar dan moet er ook, zij het te elfder ure, nog een weg gevonden worden.

Dan moet men aan de Nederlandse kant zijn wantrouwen laten varen en aanvaarden, dat de Indonesiërs ons werkelijk als vrienden welkom willen heten. Dat zij daartoe in staat gesteld zullen worden door een positief geluid. Zij wachten daarop en zij zijn bereid, het eerste symptoom van een gewijzigde houding met vreugde te begroeten.

Waarom wil men van onze kant niet zien, dat beide landen elkaar nodig hebben? Dat het in de rede ligt en in de ontwikkeling van de wereld, dat twee landen de complementaire functie vervullen, die de omstandigheden mogelijk maken en die rijke vruchten belooft?

Waarom kan men niet zien, dat het streven naar een redelijke oplossing van het Nieuw-Guinea-probleem veel belangrijker is dan de uitslag van de aanstaande verkiezingen? Waarom wil men niet zien, dat van die oplossing inderdaad de mogelijkheid of onmogelijkheid tot vriendschappelijke of zelfs maar tot zakelijke samenwerking afhangt?

Als onze onderhandelaars niet mogen spreken, laat dan het Nederlandse volk spreken en zeggen, dat het een goede verhouding met Indonesië wenst. En laat het zeggen, dat dit ook door daden getoond moet worden.

Dat het zich bewust wordt van de grote belangen, die op het spel staan: ideële, maar ook zeer duidelijk materiële belangen, vooral voor Nederland.

Men denke slechts aan: de scheepvaart- en luchtvaartlijnen zowel tussen Nederland en Indonesië als in Zuidoost-Azië en Indonesië zelf;

aan de cultuurondernemingen en de ondernemingen ter exploitatie van grondstoffen;

aan de leveranties door de Nederlandse industrie en scheepsbouw;

aan de handel in tropische en industriële producten naar en uit het buitenland;

aan de 1800 experts die voor de Indonesische overheid door het Hoge Commissariaat van de Republiek Indonesia te Den Haag worden aangeworven;

aan de vele employé's die door het Indonesische particuliere bedrijfsleven worden aangetrokken;

aan de samenwerking die bestaat bij het opbouwen van het militaire en politionele apparaat ter bevordering van orde en veiligheid;

aan de betalingsunie in welks kader de Indonesische vorderingen en verplichtingen met andere Europese landen worden afgewikkeld;

aan de culturele activiteit van zending en missie, middelbaar en hoger onderwijs evenals vele takken van wetenschap;

aan de Indonesische studenten en specialisten die in groter getale dan ooit het geval was studeren aan Nederlandse wetenschappelijke- en onderwijsinstellingen.

Wij willen duidelijk maken en nogmaals met ernst herhalen, dat het uitblijven van een redelijke oplossing de betrekkingen tussen Nederland en Indonesië in hoge mate zullen schaden. En daarmee ook de Nederlandse belangen in Indonesië. Het zal de Indonesische rapporteurs niet mogelijk zijn, het Indonesische volk te doen geloven, dat Nederland prijs stelt op die goede betrekkingen waarnaar Indonesië verlangt.

Er zal teleurstelling zijn aan de overzijde, diepe teleurstelling, en wrok. Men moet ernstig vrezen voor de terugslag hiervan ten aanzien van de Nederlandse belangen, die vrijwel geheel buiten Nieuw-Guinea liggen.

Wij doen een beroep op het Nederlandse volk, om dit goed te beseffen. Om te begrijpen, dat men uit deze bittere grief geen één conclusie kan trekken in Indonesië, namelijk dat Nederland géén goede betrekkingen wenst.

Nog is de Indonesische delegatie op onze bodem. Nog is het mogelijk, dat de onderhandelingen tenminste niet volledig afgebroken worden.

Maar dan moet er ook, zij het te elfder ure, nog een weg gevonden worden.

Dan moet men aan de Nederlandse kant zijn wantrouwen laten varen en aanvaarden, dat de Indonesiërs ons werkelijk als vrienden welkom willen heten. Dat zij daartoe in staat gesteld zullen worden door een positief geluid. Zij wachten daarop en zij zijn bereid, het eerste symbool van een gewijzigde houding met vreugde te begroeten.

Waarom wil men van onze kant niet zien, dat beide landen elkaar nodig hebben? Dat het in de rede ligt en in de ontwikkeling van de wereld, dat twee landen de complementaire functie vervullen, die de omstandigheden mogelijk maken en die rijke vruchten belooft?

Waarom kan men niet zien, dat het streven naar een redelijke oplossing van het Nieuw-Guinea-probleem veel belangrijker is dan de uitslag van de aanstaande verkiezingen? Waarom wil men niet zien, dat van die oplossing inderdaad de mogelijkheid of onmogelijkheid tot vriendschappelijke of zelfs naar tot zakelijke samenwerking afhangt?

Als onze onderhandelaars niet mogen spreken, laat dan het Nederlandse volk spreken en zeggen, dat het een goede verhouding met Indonesië wenst. En laat het zeggen, dat dit ook door daden getoond moet worden.

Het minimum waartoe wij de Nederlandse regering verplicht achten is, dat zij thans op de basis van het voorstel van gezamenlijke verantwoordelijkheid de onderhandelingen voortzet en dat met een delegatie in een samenstelling die meer dan tot dusver de politieke samenstelling van Nederland weerspiegelt.

Het Bestuur van de vereniging Nederland-Indonesië:

A.P.J. van der Burg
J.F.H.A. de la Court
Mr. J.H. van Wijk
J.W.E. Riemens
M. Stevens
B. Coster
E. Gobeë
J.J. Maatman
B. Koerselman
A.G.v.d. Spek
N. Wijnen

UD 296

Finney

G E H E I M

23 Februari 1952.

Verbinding: No.12

Doss.13/114-131.

Onderwerp: Iriandeleгатie.

Datum ontvangst bericht:---

Betrouwbaarheid berichtgever: betrouwbaar

Waardering bericht: betrouwbaar

Tevens bericht gezonden aan:---

Medewerkende instanties:---

Ondernomen actie:---

09.75 4.322.9
09/77
27 FEB 1952
6.611
05.161
ACD/132098

UITTREKSEL
Uit: OJ 1768
Voor: OJ 296
o.a.v.: CAW
Dat.: 17/1/52
Par.: 0

*...nog niet worden vermenigvuldigd dan met
aanvaarding van het verantwoordelijk afd. hoofd*

C. A. I. S. T.

ok

x/x/x/x

-1-4

Van een informant werd het volgende vernomen:
 Op Donderdag, 21 Februari 1952, had ten huize van
 Moezah HANZAH, geboren te Palembang 4 November 1920,
 wonende Trompstraat 81 te 's-Gravenhage, een ontmoeting
 plaats tussen leden van de Iriandeleгатie en een aantal
 genodigden, hoofdzakelijk bestuurders van de vereniging
 Nederland-Indonesië. Het gezelschap bestond in totaal
 uit p.m. 20 personen. Van de Iriandeleгатie waren 5 leden
 aanwezig. Van Nederlandse zijde kunnen genoemd worden:
 Dr VAN DEN BURG, Ir KRASER, GOESÉ, DE LA COURT,
 MAARSMAN. Tevens waren als "vrienden" aanwezig drie jour-
 nalisten, n.l. van "Parool", "Vrij Nederland" en "De Groene"
 Van de zijde van de Iriandeleгатie werd gesproken
 door Dr KANI en SAYD. Beiden behandelden het Unieverband
 en de kwestie Irian. KANI was in zijn uitingen tel revolu-
 tionnair, terwijl SAYD meer de diplomatieke toon aanhield.
 Globaal genomen kan van hun toespraken het volgende worden
 gereleveerd:

Men is tijdens de besprekingen met de Nederlandse Re-
 gering geen stap verder gekomen. De houding van Dr DREES
 is zeer star. Er is zelfs geen basis gevonden om een ge-
 sprek te kunnen beginnen. Van Dr DREES, als man van de
 Partij van de Arbeid, kan de R.I. een dergelijke houding
 niet billijken. Over het algemeen is men wel zeker van de
 bereidheid van de Partij van de Arbeid om Irian los te la-
 ten. Hetzelfde kan niet gezegd worden van de K.V.P. De In-
 donesische delegatie en met haar de Regering van de R.I.
 is sterk geïnteresseerd welke krachten in de K.V.P. werken
 en welke resultaten dat zal hebben.

De Nederlandse Regering komt naar voren met juridi-
 sche constructies en daar interesseren de Indonesiërs zich
 niet voor. De eis moet verbroken. Er kan alleen sprake
 zijn van economische samenwerking met Nederland. Indonesië
 heeft de grondstoffen en Nederland de experts en de fabri-
 ken. De Nederlandse Regering begrijpt de situatie niet.
 Het gaat om een vrij Azië en, nauw daarmee verband houdend,
 om vrede in de wereld. Welke gevolgen zal het hebben als
 Nederland Irian vasthoudt. De delegatie kan met deze nega-
 tieve resultaten niet terugkeren. Het gevolg van de starre
 houding van Nederland zal zijn, dat onherroepelijk het
 communisme baanbreekt in Indonesië (dit thema werd her-
 haaldelijk onderstreept). De stemmen uit de Tweede Kamer
 betekenen niets. De volksvertegenwoordigers zijn, vrijwel

zonder uitzondering, nimmer in Indonesië geweest en hebben derhalve geen gezond oordeel. Wanneer Nederland Irian prijsgeeft, zal er eerst sprake zijn van een gezonde sfeer. Dan zullen Indonesiërs en Nederlanders op economisch terrein kunnen gaan samenwerken.

Uit de vergadering kwamen stemmen op welke wijze men de delegatie kan helpen. Besloten werd om overal in den lande besloten vergaderingen te beleggen, waarvoor autoriteiten en vooraanstaande figuren uit het bedrijfsleden zullen worden uitgenodigd. De delegatieleden verklaarden zich bereid in deze bijeenkomsten het standpunt van de R.I. uiteen te zetten. Er zal tevens propagandamateriaal worden samengesteld. Om de benodigde gelden te verkrijgen zullen gelden worden ingezameld. RIEMENS - eveneens aanwezig - kreeg van de delegatieleden namen van enkele industriëlen, die geacht worden financieel te kunnen en te willen steunen. Tijdens de daarop volgende conversatie lieten de delegatieleden uitkomen, dat Nederland wel belangrijke steun heeft van Australië, doch dat het uiteindelijke doel is Australisch Nieuw-Guinea eveneens vrij te maken, evenals alle overige koloniale gebieden in Azië. (einde)

RAPPORT van ACD voor CAW II.

Betr: ROESLAN ABDULGANI.

UITTREKSEL
Uit: OD 2080
Voor: ED 296
o.a.v.: CAWI
Dat: 29/5/52
Par: <i>AD</i>

06.384 08.2
 09.11 09.11-09.1
 5 53 1952
 6.141.2
 129885 05161

Betrouwbare, niet nader te controleren bron meldt bij bericht ACD/129319/3 3 8-VOA -4 .

ROESLAN ABDULGANI, dem Haag zond op 19-1-52 het volgende bericht aan het Ministerie van Voorlichting, Djakarta.

Van Secr-Generaal Ministerie van Voorlichting.

KOESNAN en ik vertrekken Zondag 20-1 's-middags van Schiphol.

DARMA en de anderen vertrekken 22-L Brief van MIMBAR PENERANGAN en die van SARI van de 12 e ontvangen. Wij hebben vanavond een ontmoeting met de PERHIMPUNAN DJEMBATAN (Lett vert BRUG vereniging, "Derde Weg" en XI VLAMGROEP, onder de leiding van ALB DE LA COURT . Gisteren brachten wij een bezoek aan de P.C.J. en VARA te HILVERSUM. In de VARA studio werden wij ontvangen met het volkslied INDONESIA RAJA als orgelmuziek en werd een vraggesprek gehouden. 's-Avonds ontmoeting met alle studenten-verenigingen e.a. ROEPI en R.I. Hedenochtend bezochten wij het werkcollege te Leiden. Verzoeken bij mijn aankomst alle berichten over mijn reis gereed te houden.

MBF Bij gebruik van deze informatie buiten de dienst moet de telegrafische herkomst worden verzwegen.

ACD, 129885/5-2-52

ACD/1

Handwritten notes in left margin:
12.1.52
12.1.52
12.1.52
12.1.52

UITZENDINGS
 No: OD 2080
 Voor: OD 296
 Aan: CAWI
 Dtn: 19/5/52
 Per: [handwritten]

6.611 06.384 4.28
 05.161 09.21 09.21-09.75
 09.21 09.21
 06.212.4-09.75
 W 1952
 120700

afschijf
 296

Op 17 Januari 1952 heeft Ruslan ABDULGANI, Secr.-Generaal van het Ministerie van Voorlichting van de R.I., in het restaurant "Melati", Bezuidenhoutseweg 17 Den Haag, in besloten kring een bespreking gevoerd met enkele leden van de Vereniging "Nederland - Indonesië".

Na het min of meer officiële gedeelte, waar enkele niet zo belangrijke onderwerpen werden besproken, bleven enkele leden in intieme kring bijeen. ABDULGANI besprak met deze personen zonder terughouding enkele Indonesische problemen.

Tot deze laatste groep behoorden o.a. A. de la COURT, Mr. H. van WIJK, Dr. GOBEE, J. W. T. RIEMENS en B. KONSELIAN en echtgenote.

Uit het officiële gedeelte van deze bijeenkomst zijn van belang hetgeen hij vermeldde over de P.K.I. (Partai Komunis Indonesia), n.l. dat de P.K.I. veel geld en wapens ontvangt van communistische Chinezen. Hij noemde de P.K.I. het enige reële gevaar voor de huidige Indon. Regering.

Over de S.O.B.S.I. zei hij o.a. dat de topleiding overwegend communistisch is en dat deze bond over veel geld beschikt, eveneens uit Chinese bron.

In intieme kring besprak hij o.a. de houding van de Indon. Regering bij een toekomstig conflict Amerika - Rusland. Hijzelf was overtuigd, dat Indonesië in een toekomstig conflict Amerika - Rusland neutraal zou blijven en achtte dit voor Indonesië ook het beste.

Het probleem Irian besprak hij uitvoerig.

Hij noemde dit een regerings- en een prestige kwestie waar het volk buiten stond, wanneer de Indon. Regering op dit moment Pro Amerikaans zou zijn, dan zou zonder enige twijfel Irian bij Indonesië worden gevoegd.

Spreker meende te weten, dat Nederland momenteel troepen concentreert op Nieuw-Guinea. Op alle vliegvelden, die hiervoor in aanmerking komen heeft de Indon. Inlichtingendienst waarnemers gestationneerd, die de juiste cijfers doorgeven.

Reeds zou de Indon. Regering hiertegen maatregelen hebben genomen. In Nieuw-Guinea zouden momenteel reeds kleine gewapende kernen van Indon. guerilla's aanwezig zijn. Bovendien beschikt de R.I. over een legertje spionnen tot zelfs in Nederlandse bestuurskringen toe. De R.I. was bezig voorbereidingen te treffen voor een spontane guerilla-beweging op Nieuw-Guinea en men was klaar om het Irian conflict, indien nodig, gewapenderhand op te lossen. Indien deze pogingen om Nieuw-Guinea in handen te krijgen zouden mislukken, kon men altijd nog spreken van het optreden van ongeorganiseerde anti Ned. benden op Nieuw-Guinea. Zouden de pogingen met succes be kroond worden, dan rekende men er op, dat de grote mogendheden, die toch al zo veel moeilijkheden hadden, niet al teveel kabaal om Nieuw-Guinea zouden maken.

Verder deelde hij nog mede, dat de R.I.-Regering overwoog om de religieuze en militaire krachten, die aanwezig waren in de benden, die thans nog tegen het gezag op Java ageerden, om te vormen en bruikbaar te maken voor de actie op Nieuw-Guinea. Dit zou de reden zijn waarom men het uitroeien van de benden op Java niet energiek aanpakte.

(Deze laatste mededeling was blijkbaar "pour la galerie" bestemd om de onmacht van de R.I. om het bendewezen op Java uit te roeien te verdoezelen. Even te voren had hij medegedeeld, dat de Kolonel SIMATORPANG opdracht gekregen had van de R.I.-Regering om

OK

een einde te maken aan het bendewezen op Java).

KB, 23 Januari 1952.

No. 4 - 28 - '52.

2 Januari 1952.

bijlage: één.

Onderwerp: NEDERLAND - INDONESIË.

V e r t r o u w e l i j k .

Aldan
Hierbij wordt toegezonden één exemplaar van een door de Verening "Nederland-Indonesië" (afdeling Literaturodienst) in brochuurvorm uitgegeven, overdruk van een artikel uit de Nieuwe Rotterdamse Courant van 5 Mei 1951, getiteld "Indonesië, Worsteling om Nationale Vormen".

Deze brochure werd eené dezer dagen door te Amsterdam wonende leden van "Nederland-Indonesië", pere post ontvangen. Einde.

ch. 191 / r

0. 3.

<i>6.611</i>
<i>10.25</i>
- 3 JAN. 1952. <i>d</i>
ACD <i>126/33</i>

INDONESIË

WORSTELING OM NATIONALE VORMEN

INDONESIË vertoont het beeld ener plural society, om de karakterisering van J. S. Furnivall te gebruiken. Het beeld ener meervoudige maatschappij — bestaande uit gescheiden, naast elkander levende, raciale groepen — waarin thans de strevingen naar een homogene, een nationale gemeenschap, samengevat in het begrip nationalisme, alles-overheersend zijn. In het staatkundige hebben deze strevingen haar doel op 27 December 1949 bij de soevereiniteitsoverdracht formeel bereikt, waarna intern ook de „vreemde” vormen als het federalisme werden verwijderd. (Mocht eventueel te zijner tijd de interne staatsbouw federalistische vormen aannemen — waar het voorshands niet naar uitziet — dan zou men beter doen niet aan herleving van de oude idee der R.I.S. te denken; dit oude was gedisqualificeerd als „koloniaal”, „anti-republikeins” of hoe de verdere epitheta mogen luiden). Na de uit- en inwendige formele vormgeving van de staat kon men afvloeiing van de vreemdelingen waarnemen, van de Nederlandse ambtenaren, bepaaldelijk uit de gezagsfuncties. Men zou dit alles een natuurlijke ontwikkeling kunnen noemen.

MET de staatkundige nationalisatie, eerste daad van „wordend Indonesië” was en is de meervoudige maatschappij niet in een homogene omgezet. De „vreemde” overheid en de „vreemde” gezagsdragers mogen nu verdwenen zijn; het economische leven draagt nog het stempel van en wordt nog beheerst door de vreemdeling. „Natuurlijk” zou zijn geweest, indien de primaire nationalistische sentimenten ook op dit geweldige terrein zouden zijn doorgebroken. Dit bleef echter over het algemeen tot politieke exclamaties beperkt, afgezien van de woelingen in het sociale vlak. Er was per slot van rekening geen, ook maar enigermate adequaat, Indonesisch apparaat om het Westerse te vervangen. Noch de oliebedrijven, noch het handelsapparaat zouden thans door Indonesiërs kunnen worden geleid op zodanige wijze, dat het huidige (lage) welvaartspeil zou kunnen worden gehandhaafd. De productie zou ineen vallen en de handel zou zijn functie van aanvoerend en verdelend instituut niet kunnen vervullen. Een honderdprocentig nationalisme op dit terrein zou het land slechts leiden naar de hongersnood. Het tekort aan affiniteit van het vreemde bedrijfsleven met het land is echter van dien aard, dat het in het algemeen in Indonesische politieke ogen, zeker van hen, die primaire nationalistische sentimenten nog niet hebben overwonnen, minder een welkome gast is dan wel een noodzakelijk kwaad.

HET werkelijke beeld van Indonesië is uiteraard anders dan sociologische schetsmatigheid zou kunnen opleveren. Het is ongelofelijk gecompliceerd in deze wereld, waar oude normen op drift zijn en nieuwe nog een eerste vorm moeten vinden. Wat Guy Wint t.a.v. India beschrijft, constateerde Furnivall voor de oorlog echter ook in de toenmalige Nederlandse kolonie van 70.000.000 mensen: de desintegratie van het oude inheemse maatschappijbeeld dateert niet van vandaag of gisteren, doch is sinds decennia woekerende. Zoals „de moderne tijd” het oud-Nederlandse dorpsleven verwoestte, is het Westen, het moderne denken, de moderne techniek reeds lang doende de Oosterse desagemeenschap te verbrijzelen, te atomiseren, zoals de sociologen zeggen. Met ernstiger gevolgen dan in Europa waar de verschillen tussen „oud” en „nieuw” zo veel geringer waren dan in Azië. Het was een natuurlijke ontwikkeling, dat de Indonesische intellectuele bewustwording van deze desintegratie in eerste instantie in het teken stond van een vrij negatief nationalisme, met overigens

het merkwaardige eclectische stempel dat de Indonesische cultuuruitingen reeds eeuwenlang kenmerkt. Het is even natuurlijk, dat de Indonesische denkers, thans geconfronteerd met een ge-desintegreerde maatschappij, waarin ten gevolge van de ontwikkelingen der laatste tien jaren bovendien een gezagsschemering heerst, nu als Sjahrir roepen om „een nieuwe geest”, die zich van het volk moet meester maken. Wat Furnivall kenmerkend noemt voor een homogene maatschappij, a social will, zal men in Indonesië (nog) tevergeefs zoeken. Een gemeenschappelijk ideaal omtrent het toekomstige maatschappijbeeld ontbreekt. Een nieuwe geest, vroeg Sjahrir; „er is sinds de soevereiniteitsoverdracht niets veranderd”, verzucht een dagblad; de omvangrijke politieke Masjumi-organisatie heeft geen uitgewerkt politiek partijprogramma; de P.N.I. heeft een vrij links collectivistisch programma, dat bezwaarlijk schijnt te passen bij de persoon veler partijleden, die men in Holland tot de gezeten burgerij zou rekenen...

In deze situatie is de moeilijkheid te begrijpen, die voorshands elke regering in Indonesië zal ondervinden bij het zoeken van een beleid, dat ondernemer, arbeider, boer en handelaar kan verenigen en bezielen. De President kan spreken van de noodzakelijkheid ener constructieve revolutie; zo lang een praktische basis ontbreekt voor het gemeenschappelijk ideaal, waarop zodanige revolutie gericht dient te zijn, moet men vrezen, dat zijn stem voorlopig zal zijn die eens roependen in de woestijn. In dit Indonesië van 1961, waarin velerlei tendenzen: anti-imperialistische, kapitalistische, communale, feodale en anti-feodale, religieuze en marxistisch-rationele vermengd zijn met egoïstische, waarin de jeugd haakt naar kennis en bevredigende vastheid voor haar idealen, waarin de man met een revolver zijn omgeving kan terroriseren, de fanatici hun Darul Islam, hun heilsoverwachtingen te vuur en te zwaard kunnen verbreiden, is (nog) geen peil te trekken op wat de toekomst brengen zal. Op Bali doet het purisme van jonge republikeinen een aanval op de onbeklede bovenlijven, trachten anderen die geestdrift in rustiger banen te leiden. Men maakt grote plannen voor het aantrekken van buitenlandse experts, doch laat ook bruikbaar Nederlands mensenmateriaal als los zand tussen de vingers wegglijden...

UW CORRESPONDENT kan een in beroering zijnde mensenwereld slechts met Westerse ogen bezien. Het Oosten zoekt dikwijls op andere wijzen oplossingen dan wij zouden doen. Wat niet

wegneemt, dat er bepaalde objectieve zaken zijn, die voor een ieder hetzelfde zijn. Dat is: welk geluk men ook aan zijn land en volk ten deel wil laten vallen: er zal rijst moeten zijn voor zeven-
 tig miljoen mensen, textiel voor hun kleren, hui-
 zen om in te leven. Om textiel te kunnen kopen
 zal men dollars, ponden of guldens moeten hebben
 en dus thee en rubber moeten fabriceren. Om de
 armoede te bestrijden, zal men niet de armoede
 moeten uitstrijken, doch de rijkdom moeten ver-
 groten. Dat wil zeggen, dat men zal moeten zor-
 gen, in allereerste instantie, dat de arbeidsproduc-
 tiviteit, gedaald tot misschien veertig procent van
 voor de oorlog (zo niet verder), zal moeten worden
 verhoogd. Dat betekent, dat rust en orde moeten
 worden hersteld, dat een nationale discipline vaar-
 dig wordt. Men spreekt in Indonesische kringen
 wel eens over een autoritair bewind; waar is het
 apparaat, zo kan men vragen, dat deszelfs wil zou
 kunnen uitvoeren? Gezagsherstel, zowel feitelijk
 als moreel, en op welke wijze dan ook, is overigens
 een Indonesische zaak. Hoe — de tijd zal het
 leren. Indonesia, quo vadis?

Een positief Indonesisch wederwoord

DEZE hierboven staande schets is uiteraard
 meer impressionistisch dan naturalistisch. Hoe
 zou het anders kunnen. Uw correspondent is ook
 maar een mens. Met des te meer nadruk — en
 met een gevoel van opluchting brengt hij het hier
 volgende te Uwer kennis. Dat is het Indonesische
 wederwoord, geladen met de ernst van de staats-
 man, die het uitsprak, met de ernst van de met
 geloof en hoop geladen politieke leider, die van de
 uitputtende strijd van het vorige kabinet, waarin hij
 een vooraanstaande plaats innam, eerder gesterkt
 dan vermoeid blijkt te voorschijn gekomen.

„Ge eindigt”, zo zei hij, „met Quo Vadis. En die
 vraag drukt grote twijfel uit aangaande de afloop
 van wat u de worsteling om nationale vormen
 noemt. Ik deel die twijfel niet. O zeker — zo ging
 hij voort — wat u hebt geschreven, dat is allemaal
 juist. U schreef waarheden als koeien... Sentimen-
 ten, ik ken ze beter dan u. Desintegratie... U kunt
 er over schrijven, ik moet haar legengaan. Neder-
 landers wegdrukken? Ik ken de mensen, die het
 doen... Ja, waarheden als koeien.

Maar wij hebben in deze zes maanden geen over-
 maat aan sentimenten getoond. Wij, de regering,
 heeft ze bestreden. En zijn we op belangrijke punten
 niet geslaagd? U kunt weten — uw correspon-
 dent moge de lezers herinneren aan een vroegere
 beschouwing over de toen nog op handen zijnde
 conferentie inzake Nieuw-Guinea, waarin als de
 mening van leidende Indonesische politici werd
 weergegeven, dat de „buitenparlementaire reacties”
 op een mislukken de Indonesische regering voor de
 grootste moeilijkheden zou plaatsen — u kunt weten,
 dat de regering de toestand in December zeer ern-
 stig inzag. Eén proclamatie van de regering ultimo
 December — en verdere activiteit der politieke par-
 tijen — is voldoende geweest om een uitbarsting van
 anti-Nederlandse sentimenten te voorkomen.

Het is zo, dat ik juist de laatste maanden meer
 en meer overtuigd ben geraakt van de positieve
 potenties van het Indonesische volk. Deze potenties,
 zowel geestelijk als materieel, liggen nog braak. De
 zakelijkheid en de redelijkheid, waarmede wij de
 problemen trachten te benaderen, blijken bij steeds
 breder lagen der bevolking gehoor te vinden. Het
 z.g. stakingsverbod? Waar ter wereld zou men dat
 hebben aangedurfd? Mijn indruk is, dat het volk
 zich door dat diep ingrijpende besluit bevrijd ge-
 voelde. Men kreeg toch al hoe langer hoe meer
 genoeg van staken! Ge weet intussen dat dit besluit
 bedoeld is als een noodmaatregel. Zodra de nodige
 voorzieningen op het gebied der arbeidswetgeving
 het parlement zijn gepasseerd wordt het zeker in-
 getrokken.

Nederlandse experts die als zand tussen de
 vingers wegglijden? Ik wil niet ontkennen dat dat
 is voorgekomen. Doch juist de regering heeft een

regeling uitgevaardigd voor de „experts”, waarbij
 zij, die onmisbaar moeten worden geacht, bijzondere
 salarisvoordelen krijgen. Wij trekken hen extra
 voor boven onze eigen landgenoten — wij zullen
 daarop wel critiek krijgen — maar wij zijn daarvoor
 niet uit de weg gegaan. En met die sentimenten zal
 het op den duur wel gaan. In Atjeh vraagt men om
 doktoren. Ja, uitgerekend Atjeh zegt: natuurlijk ook
 Nederlandse doktoren zijn welkom!

Het is duidelijk, dat juist in deze gedesintegreerde
 maatschappij de regering de leiding moet nemen,
 bijzonderlijk bij de noodzakelijke mentale omscha-
 keling na vijf jaren bittere strijd tussen twee naties.
 En ik geef toe: de huidige situatie is niet van dien
 aard, dat de geest van een regeringsverordening
 onmiddellijk doordringt tot in de periferie van Indo-
 nesie. Maar via de departementen en vooral de
 gouverneurs zijn wij redelijk in staat onze wil uit
 te voeren. Als bij onderhandelingen over de terug-
 gave van een onderneming een deputatie van de be-
 volking bezwaren oppert en „anders geen verant-
 woordelijkheid wil dragen voor de gevolgen”, dan
 wordt van overheidszijde slechts geantwoord: „Dit
 moet een misverstand zijn; niet gij, maar de regering
 draagt de verantwoordelijkheid! Zo moeten lang-
 zamerhand begripsverwarringen worden bestreden
 en ook de normale gezagsverhouding tussen over-
 heid en volk weer worden hersteld.

Ik geef ook toe, dat dit alles te langzaam ge-
 schiedt, naar onze zin. Maar iedere waarnemer is
 gauwer geneigd ongeduldig te worden! De regering,
 de ministers, die zich waarlijk politieke leiders
 mogen weten, zijn overkropt met typische ambts-
 bezigheden. Wij zouden inderdaad veel meer moeten
 doen aan het veldwerk, het volk doen beseffen wat
 de moeite waard is en wat niet, wanbegrippen moe-
 ten bestrijden. Dat weten wij, we handelen er naar
 en wij zullen er naar handelen. Ik mag tenslotte wel
 herhalen, dat juist mijn ervaringen van de laatste
 maanden hebben getoond, dat deze van doel bewuste
 pogingen van regering en politieke partijen kunnen
 slagen. De kernproblemen zijn onderkend. — Wij
 zullen in elk geval ons antwoord geven op de
 uitdaging van deze periode onzer wordings-
 geschiedenis”.

De economische situatie

HIERMEDE hebt ge, lezer, twee zienswijzen ge-
 had. Die van de toeschouwer en die van de
 Indonesische speler. Uit diens „wederwoord”
 klinkt de bezieling, die aantoonde dat men het spel
 niet gewonnen geeft! Hieronder en elders vindt ge
 uitgebreidere aantekeningen van de toeschouwer,
 over economische en andere onderwerpen, waaruit
 kan blijken hoe moeilijk het wel is.

„De omvang van de export is een der belangrijkste baro-
 meters voor de economische toestand van het land. Im-
 mers deze export bepaalt het vermogen van Indonesie om
 de noodzakelijke consumptiegoederen (waaronder b.v. rijst
 en textiel) alsmede de kapitaalgoederen, onmisbaar voor
 de economische ontwikkeling van het land, in te voeren.
 Bovendien bepaalt het exportvolume de moge-
 lijkheid buitenlands kapitaal en buitenlandse werkkrach-
 ten naar behoren te belonen, m.a.w. het vermogen om
 buitenlandse hulp aan te trekken of vast te houden. Zulke
 buitenlandse hulp nu is onmisbaar, juist indien Indonesie
 de interne ontwikkeling in de richting van grotere econo-
 mische onafhankelijkheid (industrialisatie, opvoering voed-
 selproductie) wil bespoedigen. Het vertrouwen dat Indo-
 nesie in het buitenland geniet en hiermee de mogelijk-
 heid om naast particulier kapitaal buitenlandse leningen
 te verkrijgen ter bestrijding van huidige en eventuele toe-
 komstige begrotingstekorten, hangt eveneens in hoge mate
 van het exportvolume af, m.a.w. van de productiekracht
 van het land”.

Dat is duidelijke taal, te vinden in het orgaan
 van het Ministerie van Handel en Industrie, geleid
 door dr Sumitro, bewindsman, die waarlijk niet
 van realiteitsbesef ontbloot is. Integendeel! De fei-
 telijke economische situatie vindt men duidelijk
 weerspiegeld in het hieronder geplaatste staatje,

dat in het onderhavige artikel was opgenomen. Indonesië maakt bepaald wel gebruik van de rubberboom en van de tinprijzen wordt eveneens geprofiteerd, al is de uitvoer daarvan nog niet op vooroorlogs peil. Tabak, thee, koffie, palmolie en peper geven, de een meer, de ander minder, een vrij droevig beeld. *Grotere veiligheid, grotere arbeidsvrede* (men denke aan de grote staking in Augustus 1950), *grotere arbeidsproductiviteit* zullen nodig zijn om dit beeld te verbeteren.

UITVOER VAN INDONESIË

(In 1000 tons)

Product	1938	1940	1949	1950*)
1. Bevolkingsrubber ..	171	314	246	475
2. Ondernemingsrubber	149	268	162	160
Rubber totaal	320	582	408	635
3. Copra	565	256	316	270
4. Tin + tinerts	26,5	55,8	49,8	41
5. Tabak	48,0	27,2	8,1	12
6. Thee (bruto)	81,8	82,5	23,9	28,5
7. Palmolie	221	178	103	105
8. Peper	54,5	31,6	2,8	7
9. Koffie	69,0	39,9	5,2	12

*) Voorlopige raming.

Sombere stemming

HET is zonder meer duidelijk, dat het bendewezen in een uitgestrekt land als Indonesië verlamd kan werken. De moeilijkheden der agrarische ondernemingen nemen eer toe dan af en Uw correspondent moest in leidende Westerse landbouwkringen ultimo Maart een sombere stemming constateren. Ongetwijfeld zullen de toenemende aanslagen op Nederlandse planters tot dit pessimisme hebben bijgedragen. Doch behalve de heersende onveiligheid, waaronder de Indonesische plattelandsbevolking evenzeer zo niet erger te lijden heeft, acht men thans een aantal ongunstige factoren zo duidelijk aanwezig, dat men „niet meer weet waar men aan toe is”. De moed gaat eruit en slechts weinige ondernemers denken nog over uitbreiding, of zelfs over herstel, waarvoor nieuwe investeringen nodig zijn.

Laten wij de „zichtbare” onveiligheid even buiten beschouwing, dan moet geconstateerd worden, dat onwettige occupatie van ondernemingsgrond — al of niet in exploitatie — voortdurend toeneemt. Clandestiene rubbertap en clandestien theeplukken, diefstal van koffie aan de struik, kunnen tengevolge van de onveiligheid op menige onderneming niet worden tegengegaan. Vooral de laatste tijd worden de ondernemingen voorts geconfronteerd met het probleem der gedemobiliseerde guerrillastrijders of andersoortige groepen. Een arbeidsdienst — de president verklaarde onlangs voor dat denkbeeld geporteerd te zijn — bestaat in Indonesië niet. *) En dus zorgen velen van deze jongens „voor zichzelf”. Men leefde en leeft op de bevolking en de laatste tijd concentreert men zijn aandacht blijkbaar op de ondernemingen. Er komen van die zijde bij administrateurs „aanbiedingen” binnen om tengevolge van onveiligheid ontoegankelijke afdelingen in beheer over te nemen; daarbij is plaats voor de gedachte dat men die onveiligheid zelf in de hand heeft! Ook blijken nog niet teruggegeven ondernemingen door dergelijke groepen bezet. Deze activiteiten, zo zou men kunnen zeggen, leiden dan toch in elk geval — zij het op ietwat onregelmatige wijze — tot geregelde arbeid en wederopneming dezer jongelui in de maatschappij. Dat lijkt een te rooskleurige zienswijze. De benedeleden werken zelf niet over het algemeen; dat laten zij de bevolking doen. Een soort cultuurstelsel-nieuwe stijl!

De ondernemers hebben een aantal dingen op hun verlanglijstje. Ten eerste is dat natuurlijk herstel van de veiligheid. En daarnaast een inte-

grale regeling van alle grondkwesties, die voor de eerstkomende tijd zekerheid verschaft — en vooral duidelijkheid aan de bevolking — omtrent de vraag wat ondernemingsareaal is en wat niet. Dat houdt tevens een regeling in van het probleem der grondoccupaties, die sinds de oorlog sterk zijn toegenomen. En van dat der gedemobiliseerden, die op velerlei manieren trachten voet op andermans onderneming te krijgen. Men is er zich in ondernemerskringen overigens zeer wel van bewust dat een definitieve agrarische regeling thans niet van de regering kan worden verlangd wegens de bijzondere gecompliceerdheid der problemen. Met een voorlopige zou men reeds tevreden zijn!

Suiker, het zwaarst getroffen

DE SUIKERINDUSTRIE is wel de zwaarst getroffen tak van het Westerse bedrijfsleven in Indonesië. Voor de oorlog maalden er 86 fabrieken, die voor een deel ten offer zijn gevallen aan de „verschroeiende aarde”. Andere zijn leeggehaald, weer andere liggen in een te onveilige streek om in bedrijf te worden genomen. Voor de oogst 1949 konden voor 27 fabrieken bijna 24000 ha worden beplant; de campagne leverde uitkomsten die men een spiegel zou kunnen noemen van het maatschappelijke beeld van Indonesië. Er kon n.l. niet voldoende aandacht worden besteed aan het gewas, daar uitgebreide arealen wegens de onveiligheid niet door het personeel konden worden bezocht, zodat de opbrengst verre bij de raming ten achter bleef. Bovendien werd veel riet verbrand en gestolen, terwijl ook de railbanen van diefstal hadden te lijden. De opbrengst der campagne bleek tenslotte 223.517 ton te zijn, ruim honderdduizend ton lager dan de wellicht iets te optimistische raming**). Voor oogst 1950 waren belangrijke plannen gemaakt tot uitbreiding van het te beplanten areaal en wederingebruikneming van fabrieken. De moeilijkheden op algemeen politiek en maatschappelijk terrein alsmede de hoge financieringslasten hielden het beplante areaal echter tenslotte beperkt tot 27.000 h.a. voor 31 werkende fabrieken. De opbrengst dezer campagne bleek tenslotte 277.000 ton te wezen. Naar schatting is meer dan veertigduizend ton suiker gederfd als gevolg van rietbranden en diefstal. Daarnaast, zo verklaarde men in kringen der suikerindustrie, was de opbrengst lager dan normaal, aangezien ook in dit plantjaar verscheidene arealen maandenlang niet door de employé's konden worden betreden.

Voor de campagne van dit jaar beschikt men over een aanplant van 43.000 ha te vermalen door 46 fabrieken. Wel zijn voor 1952 en 1953 wederom plannen ontwikkeld tot wederingebruikneming van fabrieken, doch het schijnt onder de huidige omstandigheden rondweg problematisch of zulks zal geschieden. De rehabilitatie ener fabriek kost schatten gelds, de lasten van grondhuur en arbeid zijn enorm gestegen en het risico, tengevolge van de algemene onveiligheid, rietbranden en diefstallen, alsmede van de onzekere arbeidstoestanden is dermate hoog, dat gezien de zware financieringslasten het weder in de grond brengen van een nieuwe aanplant een bijna griezelig zwaar besluit is.

Mijn zegsman rekende mij voor, dat de thans door de regering vastgestelde grondhuur gemiddeld een verhoging van dit kostendeel, vergeleken met voor de oorlog, van 25 maal betekent. Het algemene minimum van de huur is vastgesteld op R 1500; daarboven wordt een premie verstrekt van R 2.— voor elk quintaal dat boven 750 quintaal per h.a. wordt afgeleverd. Daar de gemiddelde opbrengst op 1250 quintaal per h.a. geschat kan worden, zal gemiddeld dus een premie van 500 x R 2.— worden gegeven, hetgeen dus een totale huur betekend van R 1500 plus R 1000 is R 2500 bij een gemiddelde vooroorlogse huur van nog geen f 100,—. De lezer moge intussen erop worden gewezen, dat de kosten van levensonderhoud ook belangrijk zijn gestegen en dat het desbetreffende indexcijfer op het ogenblik waarschijnlijk tussen de 1500 en 2000 zal schommelen!

De suikerprijs is eveneens ettelijke malen de vooroorlogse, zodat men in het verslag van de Javase Bank over het boekjaar 1949-50 kan lezen: „De tot een veelvoud van de vooroorlogse gestegen suikerprijs liet de maatschappijen, welke haar fabrieken in redelijke staat terugvonden, behoorlijke marges ondanks de eveneens sterk gestegen kosten als grondhuur, lonen en salarissen. Maatschappijen, welke voor grote rehabilitatiekosten stonden, moesten echter veelal belangrijke credieten opnemen om haar bedrijf weer op gang te kunnen brengen”.

Hoofd niet in de schoot

DE SUIKERINDUSTRIE heeft het hoofd zeker niet in de schoot gelegd. En mijn welgeinformeerde zegsman betoogde, dat de fabrikanten nog steeds hoop hebben dat de algemene toestand op den duur zodanig zal verbeteren, dat steeds meer fabrieken in gebruik zullen worden genomen. De *actuele* moeilijkheden zijn echter zo zwaar, dat diverse fabrieken de risico's van een nieuwe aanplant niet meer aandurven. Het eerste bericht, dat vier fabrieken in de Oosthoek besloten zouden hebben dit jaar geen nieuwe gronden in te huren, kon derhalve helaas niet verwonderen. Opvallend was o.i. in het desbetreffende bericht, dat de fabriekanten van oordeel waren dat niet de hogere grondhuur, doch de onveiligheid hen ervan weerhield tot beplanting van grote arealen over te gaan. Dat zou dus betekenen, dat de hoge financieringslasten op zichzelf het bedrijf *niet* onmogelijk maken. In deze richting sprak ook wellicht mijn zegsman, die zeide, dat bij herstel van orde en rust de suikerindustrie hoopte op den duur weer een productie van een miljoen ton 's jaars te bereiken.

Strijd tegen de onveiligheid

WAT betreft de onveiligheid beschikken wij niet over algemene gegevens. De indruk bestaat, dat de politie zeker haar best doet en ook voortdurend in kracht toeneemt. Zij is echter voorshands onvoldoende in omvang en beschikt niet over voldoende vervoersmaterieel. Het vertrek van kaderleden heeft verder een tekort veroorzaakt, dat nog niet kon worden opgevuld. Met de opleiding, ook van oud-strijders is men intussen bezig.

Het leger ondergaat zeker aanmerkelijke consolidatie, welke echter nog niet alle nadelen van het verleden — guerrillastrijdmacht, bestaande uit dikwijls ideologisch gerichte groepen — uit de weg heeft geruimd. Vooral het afgelopen jaar heeft troepen opgeëist voor andere taken, dan die der „zuivering”; de z.g. K.L.-Ambonezen in de grote steden op Java noopten b.v. de Indonesische regering voortdurend een enige malen grotere macht in reserve te houden. Bovendien: in een land als Java betekent een „sweep”, zonder uitvoerige coördinatie, de achtervolgde benden van de ene plaats naar een andere vegen. Wellicht dat op den duur de benden — die zich tijdens de „ceasefire” (in de periode der niet bijzonder geslaagde inlevering van illegale wapens) op hun beurt consolideerden — geheel uit elkander worden geslagen. In het dan volgende stadium is een uitgebreide lokale politiemacht nodig om kleine groepen en individuen uit de maatschappij weg te zeven. Dit stadium is (nog) niet bereikt. Ontegenzeggelijk zijn de laatste maanden echter vorderingen gemaakt: in Midden-Java en het Besoekische zijn reeds meer dan tienduizend verdachten opgepakt! Dat bij zuivering door militairen gemakkelijk individuele politieke tegenstellingen een rol gaan spelen is duidelijk. Au fond is dit politiewerk. De coördinatie van civiele en militaire gezagsapparaten door de sultan van Djokja wijst erop, dat men van de kant der centrale overheid poogt te voorkomen, dat het ene kwaad door een ander wordt vervangen. Juist de laatste dagen zijn berichten binnengekomen over successen bij de voortgezette acties tegen benden.

Proefneming

JUIST in verband met deze onveiligheid hebben de afgelopen maanden wel stemmen geklonken, die de risico's daarvan voor de fabriek meenden te kunnen beperken door een nieuwe vorm van bedrijfsuitoefening in te voeren. Tot nu toe huurt de onderneming de gronden van de bevolking en laat die voor haar risico en onder haar leiding beplanten. Men zou zich echter ook een situatie kunnen indenken, dat de bevolking op haar eigen grond en voor haar eigen risico het suikerriet zou verbouwen, dat men na het oogsten aan de fabriek zou verkopen. De onderneming zou derhalve geen onmiddellijke schade lijden bij diefstal en verbranding van riet. Voorts zou bij dit systeem, aldus hoort men van Indonesische zijde, de ware belangengemeenschap tussen de Westerse fabrikant en de Indonesische boer tot uiting komen. Om nog maar niet te spreken van nationalistische tendenzen in de geest van „een vrij volk verhuurt zijn gronden niet”. Mijn zegsman deelde mij mede, dat inderdaad in deze richting een proef zal worden genomen. Overleg terzake is gaande tussen overheid, ondernemer en vakbonden. Voorshands, zo zeide hij, zou invoering van een dergelijk systeem van verbouw en opkoop van bevolkingsriet echter leiden tot oneconomische resultaten. De suikerrietcultuur op Java is nu eenmaal een wetenschappelijk bedrijf geworden, waarin aan het gewas de uiterste zorg wordt besteed. Slechts voortdurend toezicht en leiding resulteren in een bevredigend rendement aan suiker. Men zou dus slechts geleidelijk kunnen overgaan tot bevolkingsriet, in overeenstemming met de mate waarin de bevolking voldoende scholing en training heeft verkregen in de juiste en meest economische verzorging van het gewas. Voorlopig zou de industrie — en dus ook de bevolking — het meest gebaat zijn met snelle terugkeer van ordelijke en vredige toestanden.

Import stagneerde de handel . . .

NA DE MONETAIRE operaties van een jaar geleden, waarbij Indonesië het systeem der deviezencertificaten invoerde, tengevolge waarvan, ruw gezegd, de import met driemaal de rupiahprijs werd betaald en de export tweemaal de rupiahprijs ontving, verwachtten officiële kringen in Djakarta, dat de stagnatie in de handel die tevoren was opgetreden in afwachting van beslissingen omtrent het deviezenstelsel aanmerkelijk zou afnemen. Wat de export aanging, kwamen deze verwachtingen uit. Vooral de hoge prijs, die het buitenland ging betalen voor rubber, stimuleerde de uitvoer aanmerkelijk. Stimuleerde ook de productie, doch deze werd door zuiver interne omstandigheden — stakingen en onveiligheid en verminderde arbeidsproductiviteit op de ondernemingen — weer afgeremd.

De import bleef echter achter bij de verwachtingen, hetgeen veroorzaakt werd door tweeërlei factoren. Ten eerste trad na Korea een internationale goederenschaarste in, zodat de levertijden aanmerkelijk langer werden. Ten tweede stegen de internationale prijzen. Daardoor kwamen de importeurs, die tengevolge van het nieuwe deviezensysteem reeds, in rupiahs uitgedrukt, een driemaal hogere prijs moesten betalen in zware financieringszorgen, ook omdat diverse importeurs in hun liquiditeitspositie zwaar waren getroffen door de geldzuivering, die ettelijke miljoenen aan hun banksaldo onttrok en naar de gedwongen staatslening overhevelde.

Bovendien werden de importeurs stevig gebonden door een stelsel van prijsbeheersing, dat niet algemeen kostprijscalculatie op basis van de *vervangingswaarde* toeliet. Met het steeds stijgende internationale prijspeil en de lange levertijden maakte zulks het importbedrijf riskant; strikt uitgedrukt, koopt men zich aldus in een stijgende markt langzamerhand arm. Wel betekende

het systeem van de free list, dat terzake vrije prijzen veroorloofde, een verlichting, doch de resultaten daarvan konden pas ettelijke maanden na bestelling, dus bij aankomst van de goederen in Indonesië, duidelijk worden. Onzekerheid van de koers der deviezencertificaten maakte voorts het doen van bestellingen evenmin aantrekkelijk, doch hiertegen kon men zich bij de overheid tegen betaling van een kleine premie verzekeren.

Een merkwaardige transactie mag men zeggen: de verzekeraar (overheid) die zèlf het risico (verandering van de koers der deviezencertificaten) in handen heeft!

In hun financieringsmoeilijkheden kwam de regering tenslotte de importeurs wel gedeeltelijk tegemoet door toe te staan, dat de deviezencertificaten eerst behoeften te worden betaald op het ogenblik van wisselaanbieding en niet bij de bestelling. De bestelpositie zo zeide mij een ingewijde in de importhandel, is sinds November, toen tot deze tegemoetkoming werd besloten, dan ook wel verbeterd. Doch mede door de congestie in de havens duurt het thans nog geruime tijd, voordat de goederen in feite op de binnenlandse markt verschijnen. En, zo zeide mijn zegsman, het zou in het algemeen ook prettig voor de handel zijn, indien het tempo der overheidsbeslissingen wat zou kunnen worden verhoogd. Rijp beraad is ongetwijfeld nodig, doch thans duurt het wel eens bijzonder lang voordat een beslissing afkomt. (In een pluralistische samenleving, zoals Indonesië, met een regering, die algemeen belang en bedrijfsbelang tegen elkander moet afwegen, is zulks uiteraard moeilijker dan in een homogene maatschappij, waar men niet de problemen kent van de „vreemde” ondernemer, van nationalistische tendenzen, van de pas behaalde overwinning op de „koloniale onderdrukkers” — Corr.). In een olopende markt, zo ging onze zegsman verder, is uiteraard het uitstellen van orders, omdat men in onzekerheid verkeert omtrent hetgeen de overheid op bepaalde belangrijke punten denkt te doen, in het bijzonder voor de goederenvoorziening zeer nadelig. De importeur, zo zeide hij, dringt nu al zeer lang aan op invoering van de mogelijkheid om de prijzen te berekenen op basis der vervangingswaarde... Gesteld dat aan dit verlangen wordt toegegeven en wij dus meer dan vroeger gaan bestellen, kunnen wij de onderhavige goederen dan nog wel krijgen?

Nadat het bovenstaande was geschreven, werd bekend dat de regering de importeurs belangrijk is tegemoetgekomen door de prijsbeheersing tot een beperkt aantal artikelen in te krimpen en bovendien de z.g. „vrije winst” belasting af te schaffen. Men hoopt hierdoor de liquiditeitspositie der handelaren te verbeteren, alsmede door prijsbepaling op basis van vervangingswaarde de animo om tot bestelling over te gaan te stimuleren.

De Indonesianisatie

DE INDONESISCHE soevereiniteit was de staatkundige overwinning van het Indonesische nationalisme. Het leek echter onverstandig te verwachten, dat het gebeuren op 27 December 1949 een zalige rust inluidde. En zo zag men dan in 1950 en ook nu in het economische leven een sterke Indonesische drang naar verbetering van positie. De extreme nationalistes riepen om nationalisatie van Westerse ondernemingen; andere riepen om uitgebreide bevoorrechtiging van nieuw Indonesisch initiatief. Redelijke overweging leidde echter bij de overheid tot de conclusie, dat de Indonesische maatschappij vooralsnog noch over de personele noch over de financiële krachten beschikt om al het werk der Westerlingen over te nemen. Indonesische newcomers in de handel werden echter wel geprotegeerd door de eigen regering — vandaar hun naam, de bentenggroep — en tevens stonden principiële veranderingen in de structuur van de handel op het verlanglijstje.

Djakarta, productenmarkt?

Zo was het begrijpelijk dat men eigenlijk ongaarne thee en tabak het land uit zag gaan naar buitenlandse markten, waar buitenlandse handelaren voor de ter markt geleverde economische diensten hun verdienste in hun buitenlandse buidel lieten glijden. Waarom zouden Amsterdam en Londen moeten profiteren van de theehandel? Waarom zou met andere woorden in Djakarta niet zodanige productenmarkt met de daaraan verbonden verdiensten kunnen worden gesticht? Het zou een natuurlijke verandering zijn, als niet de vreemdeling, doch Indonesië een zo groot mogelijk deel der handelsmarge zou trachten te verkrijgen. En zo schijnt men op een bepaald ogenblik de verzending van koffie naar Nederland ter verhandeling ter marke van Amsterdam te hebben verboden. Toen bleek echter, dat de internationale kopers van koffie toch niet naar Indonesië kwamen en dat er derhalve „in koffie niets werd gedaan.”

In Indonesië is nauwelijks een z.g. productenmarkt; de exporteurs selecteren, verzamelen en verzenden de producten voor een belangrijk deel naar de internationale centra, waar de internationale verbruikers plegen samen te komen en waar de hoogste prijzen kunnen worden behaald. De voor dit doel ongunstige geografische ligging, de afwezigheid te Djakarta van een apparaat, dat erin getraind is deze soort zaken te doen, de relaties heeft en waar, zo betoogde een zegsman uit de exporthandel, terzake geen internationale traditie is gevestigd, maken het voorshands onwaarschijnlijk dat een productenmarkt in de Indonesische hoofdstad zal ontstaan. En naar onze indruk is de betrokken Indonesische bewindsman realistisch genoeg om te beseffen, dat van staatswege in deze richting geforceerde pogingen weinig zin hebben, zolang men in Djakarta minder heeft te bieden dan Amsterdam of Londen.

Wij hebben hier een voorbeeld genoemd van een op zichzelf begrijpelijke Indonesische wens, die niet snel te verwezenlijken zal zijn. Dat zal intussen de algemene drang naar „indonesianisatie” niet wegnemen. Gezien de achterstand, die in eigen geleerden moet worden ingehaald op het punt van handelservaring en kapitaalvorming, zullen er echter voorshands vrij veel onvervulbare wensen blijven. Is het tekenend, dat een Nederlandse kenner der importbelangen ons verklaarde, dat meer Indonesiërs ter opleiding in staffuncties zouden kunnen worden geplaatst, indien de animo groter was? Het schijnt wel, aldus deze zegsman, dat men voorshands liever overheidsbetrekkingen ambieert. Het komt tenminste vrij veel voor, dat pas in dienst getreden jongelieden na twee of drie maanden hun „particuliere” baantje opgeven om de rijen der overheidsdienaren te versterken. Is het de lange dagtaak in de handel, het hoge tempo, de arbeidsintensiteit? Is het het aureool der overheid, dat de jongelui bekoort? Is het de sfeer in de Westerse onderneming, die vooralsnog afstoot?

De newcomer

EN hoe is het met de nieuwe Indonesische handelaar? Hij krijgt wel deviezenvergunningen. Doch verscheidene der newcomers doen deze vergunningen, al of niet tegen een vast maandelijks bedrag, over aan een gevestigde onderneming. Dit heeft in elk geval dit nadeel dat hij geen kapitaal vormt en niet bijdraagt tot de stichting van een eigen Indonesisch handelsapparaat. Intussen is de omvang van de handel, die via deze voor de Indonesische handelaren bestemde deviezencertificaten wordt geleid, wel zo groot, dat men de groep der beschermden uit het economische beeld zeker niet zonder meer over het hoofd kan zien. Het economische nut ervan, noch haar uiteindelijke omvang kan men thans reeds voorspellen.

De export

DE EXPORTHANDEL heeft, vergeleken met de import, ten dele met dezelfde moeilijkheden te maken. Ook voor de exporteur gelden de moeilijkheden van een congestie in de havens, ook in deze bedrijfstak staat men voor grote financieringsvraagstukken, tengevolge van de enorme prijsstijging en de invoering van het stelsel der deviezencertificaten. Wel was de export minder gehandicapt door de geldzuivering; de exporteur had uit de aard van zijn bedrijf ten tijde van deze laatste gebeurtenis weinig liquide geldmiddelen, doch goederen in voorraad. In elk geval had hij hoogstwaarschijnlijk aanmerkelijk minder liquide middelen dan de importeur. Desniettemin staande moet hij thans ook dikwijls bankcredieten aantrekken om zijn zaken te financieren.

Het gesprek met een ingewijde in de export ging voornamelijk over de smokkel, waaraan de bonafide zakenman niet meedoet, doch die hem een deel van de te exporteren producten ontnemt en bovendien de Indonesische schatkist werkelijk enorme nadelen berokkent. Deze smokkel kan men constateren bij raadpleging van de invoerstatistieken van Singapore en de uitvoerstatistieken van Indonesië. Dan blijkt met name, aldus deze ingewijde, dat er in Singapore veel meer binnenkomt dan er officieel uit Indonesië wordt uitgevoerd. Conclusie: het verschil is illegaal uit Indonesië verdwenen en spekt de zakken der mafaliden.

Men legde mij een statistiek voor van de Rubber Study Group, waaruit bleek dat bij voorbeeld alleen in de maand November j.l. 18500 ton rubber uit Indonesië in Malakka werd ingevoerd, die niet op de Indonesische uitvoerstatistiek paraseren. Dat is een ontstellend bedrag. Ook vergelijkenderwijs, als men weet, dat de officiële uitvoer uit Indonesië in 1950 ongeveer 625000 ton bedroeg. Dat clandestiene bedrag betekent een deviezenerving in één maand van ruw gezegd 180 miljoen rupiah (deviezencertificaten inbegrepen).

Er schijnt, aldus mijn zegsman, de laatste maanden enige vermindering in deze illegale smokkel op te treden. Maar er is ook nog de legale smokkel! Deze komt er op neer, dat op de officiële papieren, die een transactie dekken, lagere prijzen worden vermeld dan feitelijk worden gemaakt. Dat betekent dus, dat de betrokken handelaar in Singapore een groter aantal dollars krijgt dan hij aan de deviezenpot afdraagt. Hij smokkelt aldus deviezen het land uit. Ook hiertegen treedt men op, doch de resultaten zijn nog niet afdoende.

Congestie in de havens

EEN GEHEEL ander chapiter is wel de congestie in de havens. In alle loodsen en op alle kaden liggen de waren hoog opgetast. De afvoer stagneert, de aanvoer stagneert. Een der oorzaken is ongetwijfeld mede de verminderde arbeidsproductiviteit der havenarbeiders. Een verminderde eerbied voor andermans goed maakt het voorts nodig speciale veiligheidsmaatregelen te nemen, welke uitvoering eveneens vertragend werkt op de behandeling der vrachten, op de aan- en op de afvoer in de havengebieden. Voorts zijn er wellicht organisatorische tekorten. Een en ander is voor de overheid aanleiding geweest voor Tandjong Priok, waarop vele verschepingen zich blijkbaar ook met het oog op de veiligheid beginnen te concentreren, een commissie ad hoc te formeren. En volgens zeer recente berichten zijn thans radicale maatregelen ter verbetering getroffen.

Vraagt men aan exporteurs, die hoge rubberprijzen van R 10 hebben zeker wel behoorlijke winsten opgeleverd, dan antwoordt men met de elegante formule: Eerst het jaar 1950 gaf de exporteur gelegenheid zich enigermate te rehabiliteren voor de tijdens de oorlog gemaakte verlie-

zen. Een formule die een zekere tevredenheid verdraagt over de financiële resultaten van het bedrijf.

Het menselijke probleem van de Indo-Europeaan

AFGEZIEN van de Koninklijke Landmacht met tachtigduizend man, vertrokken er in 1950 naar schatting zeventigduizend Nederlandse zielen uit Indonesië. Daarvan behoorden er dertigduizend tot het voormalige K.N.I.L. Veertigduizend burgers verlieten dus het land, waar zij werkten, waar een betrekkelijk klein deel gedacht had de oude dag te zullen slijten. Driekwart was uit het ambtelijke afkomstig; de overigen waren particulieren. In Nederlandse kringen te Djakarta verwacht men voor 1951 een, zij het geringere, voortzetting van deze exodus. En aan het einde van dit jaar zullen er naar ruwe schatting nog honderdduizend Nederlandse staatsburgers in Indonesië zijn gebleven. Deze Nederlandse kolonie zal voor het merendeel bestaan uit de z.g. blijvers, meest Indo-Europeanen, de „gewortelden”. Percentagegewijs maken zij dan van het totale aantal Nederlanders waarschijnlijk een nog groter deel uit dan vroeger. Wat zal de toekomst voor hen brengen?

Deze vraag is belangrijk. Want men zou wel blind moeten zijn om de contouren van een naderend vraagstuk van grote omvang niet te zien. De termijn, waarbinnen „blijvers”-Nederlanders kunnen opteren voor het Indonesische staatsburgerschap, nadert immers het einde: twee jaar na de soevereiniteitsoverdracht, in casu ultimo December 1951. Laat men die termijn verlopen, dan blijft men dus Nederlander. De greep der gewortelden, voor wie Nederland het, dikwijls onbekende, vaderland is, maar Indonesië het feitelijke moederland, waar zij geboren zijn, getogen en waar zij zich hun graf hadden gedacht, de groep der „Indische Nederlanders” staat voor een keuze....

De Indische Nederlander heeft zich niet met het Indonesische nationalisme kunnen vereenzelvigen. Er zijn in de afgelopen halve eeuw misschien wel momenten geweest, dat er tendenzen in deze richting optraden — toen Douwes Dekker in 1912 de Indische partij stichtte — doch met het wassen van de Indonesische nationalistische beweging distancieerde zich de Indo-Europeaan daarvan al duidelijker. Hij mocht dan behoren tot de sociale groepering, die tussen de puurblanke top en de Indonesische massa in lag, mentaal reikte hij uiteraard naar de „totok”, daarin gesteund door het Nederlandse staatsburgerschap. Sociaal was het puur-blanke exclusivisme afgeflauwd. Sinds 1912 — toen de Nederlandse artsen met verbazende geborneerdheid schreven: „Aan een werkring waar plichtmatig werken en toewijding hoofdzaak zijn (zoals bij het onderwijs blijkt, daar maar hoogst zelden Indo's onderwijzer worden) hebben zij dan ook van huis uit het land, en contrôle op hun werk kunnen zij absoluut niet verdragen, omdat het de toets der critiek niet doorstaan kan. Wilskracht, behalve in het kwade, is bij hen dan ook hoogst zeldzaam en weinig goeds is van hen te verwachten, om nog niet eens te spreken van de slechte elementen, die van abortus een broodwinning en van overspel een tijdverdrijf zullen maken. Moeten van deze mensen artsen worden gemaakt?” — sinds 1912, is er wel iets veranderd. Intussen was een andere zaak, dat, naar gelang het sociale milieu van de Indo-Europeaan lager was, hij wat leefgewoonten betreft minder Westers is te noemen. In deze plural society verkeerde hij op een grensgebied. En de spanningen tussen Europeaan en Indonesiër deden zich in dat grensgebied wel het hevigst gevoelen.

Het Indo-Europees Verbond propageert een keuze naar de Indonesische kant. De argumenten daarvoor zijn begrijpelijk. De Indo-Europeaan — het merendeel behoort tot wat men de kleine mid-

denstand zou kunnen noemen — zal zich slechts thuis gevoelen in Indonesië. Dat is in wezen zijn land. Daar lag zijn jeugd, zijn opvoeding, zijn betrekking, daar zou zijn graf liggen. Hij ging nimmer met verlof naar Nederland — had daarop als „locaal aangeworven kracht” over het algemeen ook geen recht, zou daarover vóór de oorlog ook niet hebben gedacht. In de kille, haastige steden van het grijze Holland met de gesloten mensen, met het in zichzelf gekeerde huiselijke leven achter dichte gordijnen, zou de mens uit het zonnige tropenland niet aarden. Hij zou er zijn vertrouwde „Indische” leven stillekens missen, wegwijnen. Hij zou daar op de arbeidsmarkt onmogelijk kunnen concurreren tegen de keiharde, eeuwig werkende Nederlander, waarmee hij zich niet zou assimileren. Zou hij zelfs in Holland geen uitgestotene zijn, een „D.P.” in het uit zijn grenzen barstende overvolle „vaderland”? Kortom, volgens dit betoog hoort de „gewortelde” in Indonesië thuis, voor nu en later en tot het einde zijner dagen. In dit betoog ligt de keuze voor de hand: verwisseling van het Nederlandschap voor het warga-negaraschap van Indonesië.

Aan het einde van dit jaar moet dus de keuze worden gedaan. Opteert hij niet voor het warga-negaraschap, dan is hij dus besloten echt een „vreemdeling” te worden. Doch dan is Indonesië ook niet meer gebonden aan b.v. verschillende garantiëbepalingen betreffende Nederlandse ambtenaren. Reeds nu — doch dan nog veel gemakkelijker — kan Indonesië zich ontdoen van vreemdelingen-ambtenaren. Met andere woorden: men moet dan de mogelijkheid van werkloosheid voor de gewortelde voor ogen houden. Of het bedrijfsleven geneigd en in staat is Indische Nederlanders in groten getale op te nemen, lijkt twijfelachtig. Reeds nu begint de aandrang van de Indonesische kant om in de staven Indonesiërs op te nemen. Men hoort zelfs wel eens spreken over een numerus clausus. Indien het Westerse bedrijfsleven beperkt zou worden in het te werk stellen van Nederlands personeel, worden de mogelijkheden voor de „gewortelde” niet groter. Integendeel. Zoals een Indo-Europeaan, warga negara, dezer dagen — gechargeerd — opmerkte: na '51 gaat de Indo de kampong in.

DE hier opgesomde bezwaren tegen vasthouden door de hier gewortelde Nederlander aan zijn Nederlands staatsburgerschap mogen niet gering zijn: tot nu toe ziet de Indo-Europeaan nog veel groter bezwaren in het aanvaarden van de Indonesische nationaliteit. Men kan zeggen, dat in het bijzonder de „blijver” aan zijn Nederlandschap is gehecht; het heeft vroeger „de kleine boeng” vooral verheven boven de „gewone” Indonesiër. Hij zou bovendien uit een Indonesisch staatsburgerschap alle consequenties moeten trekken. Zijn kinderen op de Indonesische school zouden bijvoorbeeld het Nederlands alleen nog maar van de ouders leren. Hij zal tot het Indonesische salarispeil moeten dalen. Zelfs zijn recht — als gewezen Nederlands ambtenaar — op de eenmalige overtocht naar Nederland zou vervallen.

Daarom kozen hooguit een paar duizend Indo-Europeanen tot nu toe voor het warga-negaraschap... de rest der wellicht tachtigduizend wenst, althans voorshands, niet het Nederlandschap af te staan. Daarbij is uiteraard van invloed geweest dat het eerste jaar der soevereiniteit in Indonesië geen hemel op aarde heeft gebracht. Integendeel. Nederland zou wel eens een wijkplaats moeten worden... zo denkt men.

De Nederlandse trekker, de man die in Indonesië aankomt, om na ommekomst van zijn contract weer Nederland op te zoeken, gevoelt zich over het algemeen niet meer aan Indonesië gebonden. De gewortelde wel. Doch de zekerheid van b.v. de Garantiewet (voor de ambtenaren) die hem bij vertrek uit Indonesische dienst bepaalde gelden toekent, is niet toepasselijk op Indonesische staatsburgers. De „gewortelde” — als hij het Indone-

sische staatsburgerschap niet weloverwogen kiest — zou dus wel eens „trekker” naar Nederland kunnen worden, d.w.z. eenmalig trekker. In zijn uiterste consequentie zou dat betekenen, dat Nederland binnen korte of langere tijd nog ettelijke tienduizenden Indo-Europeanen moet ontvangen, die onderdak moeten hebben, voedsel, geldelijke onderstand en een werkring. Terwijl een belangrijk deel misschien, als de ontwikkeling in Indonesië een keer ten goede zou gaan vertonen, weer zou willen terugkeren, ja misschien zelfs zonder spectaculaire verbetering van de situatie. Doch, dan staat niet vast of zulks zou kunnen... En de „D.P. in eigen land” zou verkommeren.....

Culturele samenwerking

DE RONDE TAFEL-CONFERENTIE leverde onder andere een overeenkomst betreffende de culturele samenwerking tussen Nederland en Indonesië op. Het is met dit accoord als met de Unie: Indonesië was en is er niet bijzonder voor geporteerd. Voor zover ons bekend, is op grond van dit arrangement dan ook geen feitelijke daad van enige betekenis gevolgd: het is een dood stuk papier gebleven. Dat zal voor velen in Nederland een teleurstelling zijn geweest. Zowel voor hen, die met de meest volstrekte onzelfzuchtigheid en belangeloze bedoelingen contacten tussen Nederlandse en Indonesische cultuur zouden hebben bevorderd, als voor hen, die veronderstelden — nadat de staatkundige band vrijwel was geslaakt — met culturele argumenten nog een Nederlandse vinger in de Indonesische pap te kunnen houden. Nu de verwezenlijking van dit accoord op zo weinig is uitgelopen, zou het goed zijn zich er nog eens op te bezinnen, nu de fanfares der R.T.C. zijn verstomd.

Slechts ten dele is het algemene wantrouwen tegen Nederland afgenomen. En het vasthouden door Nederland aan de soevereiniteit over Nieuw-Guinea heeft een situatie doen ontstaan, waarin geen voorstander van dit culturele accoord (zo hij er thans nog is) zijn goede gezindheid te dezen met kans van slagen zou gaan uitdragen. Men zou er zijn prestige als nationaal voelend burger mee in de waagschaal stellen... en dat vindt men bepaald niet de moeite waard. Eigenlijk is dit juridische harnas slechts een belemmering voor feitelijke culturele samenwerking..... Aldus de quintessens van een gesprek hierover met een voor-aanstaand Indonesiër. Dit laat aan duidelijkheid weinig te wensen over, dunkt ons.

Men zou overigens het vraagstuk der culturele betrekkingen van de andere kant kunnen aanvaarten. En dan beginnen met de vraag: is er veel grond voor *samenwerking*? Bij beantwoording van deze vraag neigen wij tot de conclusie, dat Nederland aan Indonesië eerder eenzijdige dienstverlening op dit gebied heeft aan te bieden, dan op samenwerking heeft te rekenen. Dit laatste impliceert immers de aanwezigheid ener *nationale* Indonesische cultuur. Men kan zeker spreken van regionale culturen, doch de toestand is juist zo, dat Indonesië zich bevindt in de geestelijke worsteling om een gemeenschappelijke bewustwording van hetgeen zich aan culturele inspiratie en aspiratie voordoet. Indonesië moge dan een *staat* zijn, het is in zekere zin nog bezig een *natie* te worden. Als men de conclusies leest van het culturele congres, het afgelopen jaar in Djakarta gehouden, waar het „denkend deel der natie” in zijn velerlei schakering aanwezig was, dan blijkt het bovenstaande geen betweterige Wes-

terse gedachte te zijn. De conferentie gaf immers als haar mening te kennen: „Dat in het bijzonder nu Indonesië een vrije en onafhankelijke staat is geworden, de Indonesische maatschappij zoekt naar een inhoud en vorm van cultuur, die in overeenstemming is met de wens van de maatschappij en de eisen van de moderne samenleving”. Voor samenwerking van gelijkgestemde zielen in Nederland en Indonesië is onder die omstandigheden, terwijl men in Indonesië nog zoekende is, slechts een smalle basis van individuen aanwezig.

Wij stelden, dat Nederland met het cultureel accord iets zocht, wat er niet was. In de sfeer der politici heeft men het op hoogtijdagen nu eenmaal gemakkelijk over samenwerking. (Dit is waarlijk niet tot Nederland beperkt.) Dat wil niet zeggen, dat Nederland werkeloos in het culturele veld behoeft te staan. Geenszins. Genoemd werd reeds de culturele dienstverlening aan een land dat wij reeds driehonderd jaar kennen en welks leidende laag ons kent. Met dr van (Nieuwenhuijze ***) kan men het eens zijn, dat Nederland voort, uit zuiver practische overwegingen tevens voor Indonesië (politieke tegenzin daargelaten) een uiterst gemakkelijke toegangspoort zou kunnen zijn, naar het ganse Westen en wat dat Westen als cultuurdrager oplevert.

HET INDONESISCHE culturele leven — in brede zin — zou overigens o.i. zeer bepaald gebaat zijn met een redelijk goede verstandhouding met Nederland, waardoor deze Nederlandse dienstverlening, als boven genoemd, zou kunnen worden bevorderd, ja, niet zou worden afgebroken. Tot nu toe zijn kennis en wetenschap omtrent Indonesië voor een zeer belangrijk deel verzameld in de arsenalen der Nederlandse universiteiten, bibliotheken en menselijke breinen. Het zou feitelijk voor Indonesië een verlies, een zwaar verlies zijn, indien dit materiële en geestelijke arsenaal moeilijker toegankelijk zou worden, of onverhoopt zou worden afgesloten om op den duur waarlijk tot stof te vergaan. Indonesië en zijn cultuur zullen slechts nadeel ondervinden, althans geen voordeel, van het vergaan van Nederlandse kennis van het eigen land.

DAT NEDERLAND de „samenwerking” meer stimuleert dan Indonesië, vindt zijn bevestiging in de aanwezigheid te Djakarta van een vertegenwoordiging van de Nederlandse Stichting voor de Culturele Samenwerking. En wanneer ons betoog zich nu op het niveau van het menselijke zou mogen gaan bewegen: niet dikwijls werden mensen voor een zo delicate taak gesteld, als deze vertegenwoordiger en zijn medewerkers. Wij noemden reeds de achterdocht tegen het culturele accord. De achterdocht tegen de Stichting met haar fraaie behuizing — eenvoudig, maar weids — is misschien in bepaalde (en niet de slechtste) kringen nog wel groter geweest. Men kon immers redeneren, dat, terwijl de Amerikanen via hun Usis en de Engelsen via hun Information Service vrij rechtstreeks propaganda maakten, de Nederlanders blijkbaar via een mantelorganisatie cultureel-imperialistische pogingen gingen ondernemen. Men kon dit na de soevereiniteitsoverdracht des te gerader veronderstellen, daar de officiële voorlichtingsafdeling van het Nederlandse Hoge Commissariaat nu eenmaal minder publiek trekt en trok dan de bibliotheken van Usis en Bis, die politiek in een voordeliger positie verkeren. En zo was en blijft in eerste instantie het eerste doel der Stichting deze argwaan weg te nemen. En dat wel voornamelijk onder die categorieën der Indonesische intellectuelen, die de zuurdesem van

het Indonesische culturele leven kunnen worden genoemd.

Deze argwaan is een afschuwelijk iets; het geeft aan discussie en wezen der betrokkenen iets verwrongens. Daar doorheen te boren, dat recht te trekken, is een zenuwslopende bezigheid voor beide partijen. Indien dit overigens in Indonesië mocht gelukken, zal o.i. eerst het resultaat daarvan kunnen aantonen, of er van wezenlijke samenwerking sprake kan zijn. Dit alles is werk van lange adem en zolang „politiek” — en het ganse leven van de hele leidende laag in Indonesië is doortrokken van politiek, kan althans met politieke argumenten worden toegerust, eventueel ter camouflering van andere argumenten — een aangename en open verstandhouding met Nederland blijft bemoeilijken, zal ook het werk der Stichting iets gewrongens hebben. Vertegenwoordiger te zijn in de een of andere zin van de vroegere overheerser is geen geestelijke sinecure. Juist met het oog op de omstandigheid dat dit een werk van lange adem is — en niemand weet hoe lang — worde men vooral in Nederland niet „ongeduldig”. The benefit of the doubt dient de Stichting zeker voor een redelijke reeks van jaren te hebben! En zijn overigens wel tekenen, dat de activiteiten der Stichting weerklink vinden.

Men krijgt de indruk, dat de werkwijze der Stichting te Djakarta in grote lijnen juist is geweest. Zij toont in boekerij, schilderijtentoonstelling, uitzending (op beperkte schaal) van kunstenaars naar Nederland, in muziekavonden (Hans Gruys) enerzijds een zo ruim mogelijk beeld van wat het Westen — en niet alleen Nederland — kan zijn; zij stimuleert harerzijds ook kennisneming met hetgeen Indonesië te bieden heeft. Zij is niet begonnen met grootse manifestaties, doch begon met vrienden te maken. Men zou misschien een grotere relatiekring nuttiger kunnen achten, — doch in persoonlijke betrekkingen moet men nu eenmaal een keuze doen: een mens heeft niet meer dan twaalf werkuren per dag. In Nederlandse kring te Djakarta uit men nogal gemakkelijk critiek op het doen en laten van de mensen van de Stichting. Zij rees, voor zover zij mij ter ore kwam, niet dikwijls uit boven die van de borreltafel. Aangezien dit prettige meubelstuk — vroeger had men zeer bijzondere met een gat in het midden, waaruit de bediende regelmatig opdook, met de vierkante fles gereed om in te schenken — hier veel gebruikt wordt, is de critiek navenant. Dit lijkt niet billijk jegens de vertegenwoordiging der Stichting. Wat de laatste op zich heeft genomen is een experiment, waarvan de resultaten voorshands zo imponderabel zijn, dat de tijd voor critiek zeker nog niet gekomen is. Of deze vertegenwoordiger of zijn zoveelste opvolger de „successen” zal boeken, ligt verborgen in de schoot van wat men Nederlands-Indonesische betrekkingen noemt. Als men er in kan geloven, dat deze betrekkingen eens een winst voor beide landen zullen betekenen, dan vrage men niet al te haastig om deze successen!

*) Wel is opgericht het Bureau Reconstructie National met het doel de gedemobiliseerde strijders op te vangen en t.z.t. in de maatschappij terug te leiden. Deze dienst verkeert nog in het eerste groeistadium.

**) Deze cijfers zijn ontleend aan het jongste verslag van de Javase Bank.

***) Dr C. A. O. van Nieuwenhuijze: Culturele autonomie, *Indonesië*, vierde jaargang, nrs 3 en 4.

Overdruk uit N.R.C. van Woensdag, 2 Mei 1951

LITERATUURDIENST
VEREN. NEDERL.-INDONESIË
KAMILLESTR. 29 - DEN HAAG

No. 1106 - D - 16 - '51.

20 December 1951.

bijlage: één. (1.-)

Onderwerp: NEDERLAND - INDONESIE.

Vertrouwelijk.

A'dam

Hierbij wordt toegezonden een fotocopie van een gestencilde circulaire, welke door de vereniging "NEDERLAND - INDONESIE" - afdeling literaturoordienst - per post aan de leden en voormalige leden van deze vereniging werd toegezonden.

Naar uit de gewijzigde redactie van deze circulaire kan blijken, was de circulaire aanvankelijk bestemd voor de redacties van verschillende dag- en weekbladen h.t.l. Einde.

No 13/p

0. 3.

6.611
05.26.
22 DEC. 1951 *d*
ACD/126314.

Den Haag, datum postmerk

Leden
Aan de Redactie van de Ver.
...Nederland-Indonesië

L. S.

Reeds vóór de soevereiniteits-overdracht werd in Mei 1949 door de Vereniging Nederland-Indonesië, een Literatuurdienst opgericht.

Deze dienst stelt zich ten doel het culturele contact tussen Nederland en Indonesië te versterken.

Dit doel kan op vele wijzen worden nagestreefd, de Literatuurdienst wil er het zijne toe bijdragen door het zenden van lectuur in de ruimste zin des woords.

Indonesië, als jonge, zich vormende staat, heeft een nijpend gebrek aan gedegen voorlichting. De Nederlandse taal is nog steeds een belangrijk medium waardoor deze staat zich toegang kan verschaffen tot wetenschap, techniek en kunst. Voor ons land is het van het hoogste belang, dat onze taal op dit gebied een belangrijke rol blijft spelen.

De Literatuurdienst werd opgericht om dit tweeledige doel, dus de hulp aan Indonesië en het goede belang van Nederland, te dienen

Sinds zijn oprichting werden ± 4000 maand- en weekbladen en ± 500 boeken aan Nederlands lezende Indonesiërs en aan bibliotheken, redacties van kranten, sociëteiten, leeszaal enz. verzonden. Een lijst van ± 425 adressen in Indonesië heeft de dienst tot zijn beschikking. Vele brieven bereikten ons met welgemeende dank voor de gezonden lectuur. (± 100)

De boeken, week- en maandbladen worden ons toegezonden door leden van onze vereniging en andere sympathiserenden. Geregeld ontvangen wij echter van de redacties van een 30-tal maand- en weekbladen een 5 à 10-tal pas verschenen exemplaren gratis voor verzending naar Indonesië.

Dit is natuurlijk een zeer waardevolle bijdrage, omdat deze periödieken dan kort na het verschijnen in Indonesische handen komen.

Zou deze uiteenzetting van ons werk voor Uw redactie wellicht een reden zijn mede te helpen. U kunt ervan overtuigd zijn, dat Uw tijdschrift, maand- of weekblad in goede handen komt.

Eike steun, ook een enkel gratis abonnement of een zending van reeds vroeger verschenen nummers zal zeer welkom zijn.

Het Nederlandse boek, in al zijn verschijningsvormen van gedegen wetenschappelijk werk tot geklustreerd tijdschrift, is gelukkig in vele Indonesische kringen nog welkom.

Laat dit zo blijven!

Helpt daarom mee!

De Stichting voor Culturele Samenwerking tussen Nederland, Indonesië, Suriname en de Ned. Antillen geeft deze dienst een geregelde maandelijks bijdrage ter bestrijding o.a. van de verzendkosten, ook de "van Deventer Maantichting" stuurt ons, van verschillende uitgeverijmaatschappijen ontvangende de present-exemplaren, terzijde het Genootschap der Geleerden ons maandenlang waardevolle boeken gratis toegezonden.

Maakt U tot steun bereid, zendt U de bestellingen of boeken dan aan de

Literatuurdienst

Postbus 21

2001 AA Den Haag

No. 1106 - C - 16 - '51.
(Uw brief van 21-7-1951, No.109547
en rappel van 24-10-1951)

06.381

6.611
01.122.1
6 November 1951.

Onderwerp : Stichting "Nederland-Indonesië"

8 NOV 1951

OPKAART
ACD/4c
DAT: 20/12-51
PAR: 07

Vertrouwelijk . -

Medegedeeld wordt, dat de in bovenaangehaalde brieven genoemde Klaas GROL, ten rechte is genaamd : Klaas GROOL, geboren te Modjokerto op 16-6-1920, kantoorbediende bij de firma J.P.WYERS, N.Z. Voorburgwal 7 Amsterdam en wonende Frans van Mierisstraat 123 bov. te Amsterdam.

Betreffende het vermeldde in het - als bijlage bij Uw schrijven gevoegd zijnde - geheime rapport van de Inlichtingen Dienst te s Gravenhage, moge worden verwezen naar het dezz. schrijven No. 1106-A-51 van 8 Mei 1951. Einde.

1013/

19884

V. 3.

106/106/100 | 9/7 maart B

MINISTERIE VAN
BINNENLANDSE ZAKEN

's-Gravenhage, 24 October 1951.
Javasstraat 68

No.: C. 109547
Bijl.: gene
CAW/I, TA.5.
Betr.: Stichting
"Nederland-Indonesië"

GEHEIM

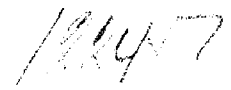
Ik moge U om bericht verzoeken op mijn geheim schrijven van 21 Juli 1951, no.109547, handelende over het in hoofde dezes vermelde onderwerp.

HET HOOFD VAN DE DIENST
Namens deze,



Aan de Heer
Hoofdcommissaris van Politie,
te
AMSTERDAM.

Rappel: 30-11-1951.



vdm/4+1 CNW/I CO: 109547

MINISTERIE VAN
BINNENLANDSE ZAKEN

24 JULI 1951

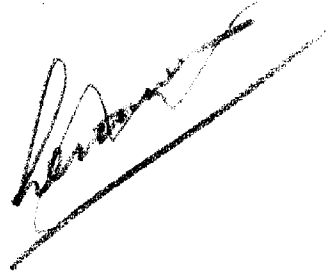
UITGEBODEN
s-Gravenhage, 21 Juli 1951.
Javastraat 68.

Nr. : 109547
Bijl.: een

Betr.: Stichting "Nederland-Indonesië".

GEHEIM.

Under aanbieding van een copie van het geheime rapport van de Inlichtingendienst der Gemeentepolitie te s-Gravenhage van 18 Mei j.l., Doss. 22/80, moge ik U verzoeken mij wel te willen inlichten over de personalia enz. van de daarin genoemde Klaas GROL.



HET HOOFD VAN DE DIENST
Namens deze,

Mr R. E. BRESLAU

Aan de Meer Hoofdcommissaris van Politie
te
AMSTERDAM.

Ontv. bew:.....

Rappel : 21-9-51

Antwoord : 122757

De Haag

G E H E I M

Verbinding: No.12
 Doss.22/80
 Onderwerp: Stichting "Nederland-Indonesië".
 Datum ontvangst bericht:---
 Betrouwbaarheid berichtgever: betrouwbaar
 Waardering bericht: betrouwbaar
 Tevens bericht gezonden aan:---
 Medewerkende instanties:---
 Ondernomen actie:---

18 Mei 1951.

6.611 *08.2*
01.1223 *09.71-09.1*
6.611
01.261-6.613 *06.343*
 18 MEI 1951
 ACD/10954

OP KAART
ACD/4c
DAT: 20/12-51
PAR: R7

Van een informant werd het volgende vernomen:

Spes

X Klaas GROL (verdere personalia niet bekend),
 secretaris van de vereniging "Nederland-Indonesië",
 afdeling Amsterdam, heeft de bestuurders van de Stichting
 "Nederland-Indonesië" in contact gebracht met de
 onlangs in Nederland gearriveerde directeur van de
 Javase Bank (naam is dezerzijds niet bekend). Deze
 vertrekt in de week van 13 - 19 Mei 1951 voor een
 studiereis naar Amerika. Het is zijn plan om vandaar
 naar Indonesië terug te keren. (einde)

ONAFGEDAAN

PD 296
OK
PD

Zie aanvraag
108657

Afd./Sect.:

B VI

Dat.:

20-7-57

Par.:

1

Interne aanwijzingen A C D.

M

A C D ke

Dat.:

2/12-57

Par.:

24

20/18/51

Aantekeningen (Nummeren s.v.p.):

- 1) CAW t.b. 11/5/57
- 2) H.C. M. hier het laatste gedeelte van onder
liggende circulaire
CAW
24
19-5-57
- 3) CAW
- 4) B/M
- 5) CAW daaronder B 11/5/57
CAW hier in m. v. g. l. 19-5-57 PD 4463
H.C. M. hier bijgevoegd PD na B.V. 2 Mich. Hij is een fal
anti-militarist, eenemaal pacifist og. CAWI
CVN. Zie PD m. v. g. l. 19-5-57
19-5-57

Series C.V.N. 3 8/11/51. Uffici omme op behende bij oc. 8/11/51 C.V.N. 3

Bth - u heeft dit nu met serie C.A.W.I. 1^{ste} W

~~B.V.I.~~
19.6.51 / 20.6.51.
Meningenomen 120.7.51

~~30/9 Retour~~
~~30/7/51~~
Aed

Retour ~~30/7/51~~ vom. identificering, "Boonang" en "Paku".
Redye 25/10. 1951

~~K.B.V.I.~~ Kunt u de in het rapport (1951) van 5/5 de personen van Boonang en Paku nader identificeren?

Opmerken

C.A.W.I.
Joh

~~C.A.W.I.~~ H. J. Polung Provenussingel 16 Rotterdam
offd. v. 2. Peche Rotterdam

21 R.M. Pukem Willemshoekweg 159² Adlam.
V. 2. ofd. Pechecompunan Sent Indonesia ook genaamd Perintis Budaya.
Pukem is bel. ofd. Rupa de Peche en Ching San Hui

~~Gen. C.A.W.I. 30/11/51~~
Aed

K.B.V.I.
ca 22-11-51

23 MEI 1951

18 Mei

51

C. 108657
CAW/I, TA.10.
66n

INTEGRITEIT

GEHEIM

Vereniging
"Nederland-Indonesië"

Ik heb de eer Uwe Excellentie hiernevens aan te bieden een rapport over een door de afdeling Haarlem der Vereniging "Nederland-Indonesië" georganiseerde samenkomst, naar de inhoud waarvan ter bekorting verwezen moge worden.

HET HOOFD VAN DE DIENST,
voor deze,

~~Mr H.W. Felderhof~~

Mr. A. v. Maanen.

AAN:

Zijne Excellentie de Minister President,
Zijne Excellentie de Vice-Minister President
Minister zonder Portefeuille,
Zijne Excellentie de Minister van Buitenlandse Zaken,
Zijne Excellentie de Minister van Onderwijs, Kunsten
en Wetenschappen,
Zijne Excellentie de Minister voor Uniezaken en
Overzeese Rijksdelen,
te
's-GR A V E N H A G E.

In April j.k. zond het bestuur van de afdeling Haarlem der Vereniging "Nederland-Indonesië" een uitnodiging aan leden en aan Indonesische studenten tot het bijwonen van een door de afdeling belegde zgn. gesprek-avond. In de uitnodiging is gestipuleerd, dat "dit gesprek niet de besmettingsgevaaren met zich brengt, welke de omgang met heel of half-koloniale Nederlanders ongetwijfeld inhoudt".

190
Tijdens de gesprek-avond (25 April 1951) zette de afdelingsvoorzitter Mr J.H. van WIJK uiteen, dat het samenzijn bedoeld was als experiment om elkaar nader te leren kennen. Volgens hem beoogt de vereniging een culturele, sociale en economische samenwerking tussen Nederland en Indonesië, doch anderzijds vestigde hij de aandacht er op, dat de vereniging progressief is. Later weer op deze bijeenkomst het woord voerende legde hij nogmaals de nadruk op het progressieve karakter der vereniging, waarvan de leden zijn: progressieve Nederlanders, die, aldus Mr van Wijk, er altijd naar gestreefd hebben, dat Indonesië een onafhankelijke staat zou worden. De vereniging is sterk gekant tegen alles wat naar koloniale overheersing riekt.

Van het gesprokene op deze gesprek-avond, waar o.a. aanwezig waren vertegenwoordigers van de "Rukun Peladjar Indonesia" en van de "Perserikatan Kristen Indonesia" (Perki), kan nog van belang geacht worden een opmerking van de voorzitter van de Leidse afdeling der Rupi waaruit het heersende wantrouwen der Indonesiërs naar voren kwam. Hij zeide, dat de studenten enige tijd geleden een aanbieding hadden gekregen van de "Stichting voor Culturele Samenwerking" te Amsterdam om een woonschuit in te richten als clubhuis voor de studenten, van welk aanbod echter geen gebruik was gemaakt. Hij voegde hieraan toe, dat de studenten weer allerlei aanbiedingen krijgen n.l., dat de huur van een lokaliteit voor vergaderingen en gezellige bijeenkomsten door de Stichting gedragen zullen worden. Ook zouden de studenten in hun moeilijkheden geholpen worden. Dit alles maakte hem wantrouwig en hij stelde de vraag vanwaar het geld komt en wat er achter die aanbiedingen zit, daarbij ook zinspelende op steun aangeboden aan Indonesische studenten door de Stichting "Rijkseenheid" en door de Stichting "Door de Eeuwen Trouw".

De heer Van Wijk merkte naar aanleiding hiervan op, dat de Vereniging "Nederland-Indonesië" geen bijbedoelingen heeft en dat de studenten niet bevreesd behoeften te zijn, dat zij bij haar in verkeer gezelschap terecht komen. Hij bood de studenten aan concerten en opera's bij te wonen op kosten der vereniging.

Een communistisch georiënteerde afgevaardigde van de Rupi te Amsterdam stelde hiertegenover, dat dit slechts de "lichtzijde van de medaille" was; er was ook nog een andere n.l., dat hij niet alleen met Nederlandse intellectuelen maar ook met de arbeiders in contact wilde komen.

Op een vraag tenslotte van de afdelingsvoorzitter of deze gesprek-avond nog door andere gevolgd moesten worden antwoordde deze Rupi-afgevaardigde, dat deze bijeenkomst als een experiment beschouwd moest worden en dat verder ware af te wachten wat hieruit zou groeien.

16-5-1951.

108233

OP KAART
ACD/ *ye*
DAT: *1/12-17*
PAR: *DZ*

6.6.11
25.12
7 MEI 1951
ACD/ *108233*

RAPPORT VAN KB
VOOR GAW I

No.: 2475

Betr.: VERGADERING NED.INDONESIE AFD. HAARLEM.

108657

108233

In aansluiting op mijn schrijven van 25-4-'51 No. 2465/VIII volgt hier een verslag van deze vergadering opgemaakt door een betrouwbaar Indonesiër:

Contactavond van de Vereniging "Nederland-Indonesië" afdeling Haarlem met de Indonesische verenigingen RUPI, PERKI en PERINTIS BUDAJA gehouden op 25 April 1951 's avonds om 8 uur in Hotel "Lion d'Or, Kruiseweg 34, Haarlem.

De Heer VAN WIJK van de Vereniging Nederland-Indonesië, afdeling Haarlem, zette uiteen, dat deze avond werd gehouden als een experiment om elkaar nader te leren kennen. De vereniging beoogt een culturele, sociale en economische samenwerking tussen Nederland en Indonesië, Ze tracht de kloof tussen beide landen te overbruggen door contacten op te nemen met Indonesiërs, en elkaar beter te leren kennen.

De bedoeling van deze contactavond is dan ook om te weten te komen of de vereniging voor de hier te lande wonende Indonesiërs iets kan doen. Er zit in dit aanbod niets achterbaks. De vereniging is zeer progressief en is nog een overblijfsel van de Vredesbeweging, die gedurende de Duitse bezetting door Nederlanders en Indonesiërs was opgericht. Het doel van deze beweging was er naar te streven dat na de oorlog aan Indonesië de autonomie in Rijksverband zou worden gegeven.

In de soevereiniteitsoverdracht op 27 December 1949 zag de vereniging de verwezenlijking van haar politiek doel. Nu beweegt zij zich op cultureel, sociaal en economisch terrein.

De vereniging zou gaarne de helpende hand bieden aan Indonesiërs hier te lande, die voor moeilijkheden komen te staan. De Heer KAREPOBOKA van de RUPI zette het doel en streven van de RUPI uiteen "De Indonesische studerende hier te lande", zei spreker "hebben met veel moeilijkheden te kampen. Niet alleen dat ze geconfronteerd worden met alles wat voor hen nieuw is, maar ook met de Westerse mentaliteit en bovendien moeten ze de tijd die ze buiten Indonesië doorbrengen zo productief mogelijk maken."

De heer BONANG van PERKI zei dat zijn vereniging zich niet beweegt op politiek terrein. Zij is een religieuze vereniging, dienhet geestelijk contact tussen haar leden bevordert.

De heer PAKU van de PERINTIS BUDAJA verklaarde dat zijn vereniging op te vatten is als de culturele voorpost van Indonesië. Haar doel is nu meer bekendheid te brengen onder de Europese bevolking in het algemeen en de Nederlandse bevolking in het bijzonder over de Oosterse kunst. Tot zijn spijt moest spreker ondervinden, dat het Hollandse publiek hiervoor geen interesse heeft. Eerst wanneer zij (de Indonesiërs) in het buitenland zijn opgetreden, begint het publiek pas zijn belangstelling te toonen

De heer CRAMER

Intreden van van 1000 Wyl met pers. l. op 7 D. 4463 vinnellen met deuging van 1000 108233 20-7

*(ok) ↓
K. Haarlem
Care peboka
13066*

*ok
Zwaan
Zullen
Zwa
do: 30/11*

De heer CRAMER, oud lid van de Volksraad sprak er zijn voldoening over uit, dat de verniging Nederland-Indonesië deze contactavond heeft georganiseerd.

Spreker is geboren in Sidhoardjo en heeft als ingenieur bij de B.O.W. in Indonesië gewerkt. Hij was lid van de Volksraad geweest voor de I.S.D.P. Spreker besprak de huidige toestand in Indonesië en vindt het jammer, dat de sentimenten zo hoog opgelaaid zijn, zodat de beste krachten, die het land hadden kunnen helpen opbouwen gedwongen werden het land te verlaten. Hij noemde de naam van Prof. v. BLOMMENSTEIN, met zijn irrigatieplannen van geheel West-Java, plannen die ± 500 millicoenen kosten. Deze Prof. v. BLOMMENSTEIN had gaarne naar Indonesië terug gewild, maar de R.I. heeft hem niet teruggeroepen.

Hij besprak de arbeidstoestand in Indonesië. "Met Merdeka alleen kan het land niet vooruitkomen", zei hij. "Er moet geproduceerd worden en liefst meer dan voor de oorlog. Hij memoreerde ook de maatregel, die de Regering had moeten treffen inzake het verbod van staken.

Hij wekte de studerende op nu flink te studeren, daar ze later verantwoordelijke posten in Indonesië zullen bekleden. Indonesië heeft een tekort aan intellectuelen. Hij stelde voor om geregeld bij elkaar te komen, opdat een blijvend contact bestaat. Ook opperde hij het idee van een sociëteit in A'dam.

De heer FISSIER zei, dat het wel treurig is dat de Nederlanders nooit moeite hebben gedaan om tot het innerlijke van het Indonesische volk door te dringen. Van Oosterse cultuuruitingen hebben zij geen kaas gegeten. Ze gingen voor de oorlog naar Indonesië om de Indonesiër te onderwijzen, maar niet om ook wat van de bevolking te leren. Hij stelde voor dat de leden van de vereniging Nederland-Indonesië de Bahasa Indonesia moeten leren.

De heer HAFAS, voorzitter van de afdeling Leiden van de RUPI kwam terug op het voorstel van Ir. CRAMER, inzake de oprichting van een sociëteit in Amsterdam. Hij zei dat de studenten in Leiden een tijdje geleden een aanbieding hadden gekregen van de Stichting voor de Culturele samenwerking in A'dam om een woonschuit in te richten als clubhuis voor de studenten. Maar ze hebben van dit aanbod geen gebruik gemaakt. En nu krijgen ze weer allerlei aanbiedingen, weliswaar geen woonschuit, maar de kosten verbonden aan de huur van een zaal of localiteit voor vergaderingen en gezellige bijeenkomsten zullen worden gedragen door de Stichting.

Ook de studenten zullen in hun moeilijkheden geholpen worden. Dat alles maakt hem wantrouwig.

Hij stelde de vraag: Vanwaar komt het geld? En wat zit er achter? Hij zinspeelde op de aangeboden steun aan de Indonesische studenten door de Rijkseenheid en de Stichting Door de Eeuwen Trouw.

De heer VAN WIJK beantwoordde de heer HAFAS (HAFAS door te zeggen, dat de vereniging Nederland-Indonesië geen bijbedoelingen heeft. De vereniging is een progressieve vereniging. De leden zijn progressieve Nederlanders, die altijd er naar gestreefd hebben, dat Indonesië een onafhankelijke staat werd. De vereniging is sterk gekant tegen alles wat naar koloniale overheersing riekt.

De Indonesische studerende moeten zich niet bevreesd voelen, dat ze in een verkeerd gezelschap terecht komen.

Hij bood aan om de studenten in de gelegenheid te stellen concerten en opera's bij te wonen, opdat ze ook de Westerse cultuur kunnen bestuderen. De kosten zullen bestreden worden uit vrijwillige bijdragen van de leden.

De heer KAREPOBOKA opperde, dat dit slechts de lichte zijde van de medaille is. Maar er was ook een andere zijde. Hij bedoelde hiermede, dat hij niet alleen met de Nederlandse intellectuelen in contact zou willen komen, maar ook met de arbeiders.

*Tolhuys
Cramer
Bul*

De heer STEVENS, penningmeester van de Vereniging, antwoordde hierop, dat, wanneer men het leven van de arbeider wil kennen, men in hun midden moet leven.

De heer CRAMER was verheugd, dat de heer KAREPOBOKA dit onderwerp heeft aangesneden. Het arbeidersvraagstuk is voor Indonesië ook van zeer groot belang. Hij vindt het geen verloren tijd, wanneer de studenten een jaar in een fabriek werken om daardoor het vraagstuk te bestuderen. Ze komen dan in nauw contact met de arbeiders en kunnen hen dan van nabij leren kennen in hun denken en leven.

Campoboka

De heer VAN WIJK vroeg de aanwezigen, of zulke contactavonden geregeld moeten plaats vinden, opdat men nader tot elkaar kan komen. Of moeten we het maar bij deze ene keer laten?

De heer KAREPOBOKA antwoordde hierop, dat dit als een experiment moet worden beschouwd. We moeten afwachten wat hieruit kan groeien.

Verder werd nog medegedeeld dat studenten die gaarne naar concerten en opera's willen gaan en hiervoor de middelen niet hebben, kunnen zich in verbinding stellen met de Heer VAN WIJK. De reiskosten van de studenten worden door de Vereniging Nederland-Indonesië vergoed.

Aanwezig waren van Indon. zijde o.a.:
RUPI : J. BREMER, CH. KAREPOBOKA, L. USMAN, T. HAFAS (HAFIS, HAFAS)
 E. AHMAD, USMAN, KALIGIS, SARAFIL.
PERKI : BONANG, MULIA, PANGABEAN.
PERINTIS BUDAJA : PAKU. ? (Pakun)

X X X X X
X X X X X
X X X X X
Bul

Een vertegenwoordigster van de Vrouwenbeweging in Haarlem was ook aanwezig n.l. Mej. BUL.

*Bolung. 22-11-51
KB VIII*

N O T A

Aankomings op de busklas Co 108283

AAN: KB.VIII

Kunt U de in Uw rapport (blz.1) van 5-5-'51, personen van Bonang en Paku nader identificeren?

CAW/I, 30-10-1951.

AAN: CAW/I,

H.J.Bolung, Proveniërsingel 16, Rotterdam. Afd.voorzitter van de Perki, Rotterdam.

R.M.Pukun, Willemsparkweg 159 I, Amsterdam. Voorzitter van de "Perhimpunan Seni Indonesia ook genaamd Perintis Budaja. Pukun is lid van de Rupi, de Perki en Chung San Hui.

KB.VIII, 22-11-1951. v.d.B.

*CO AWI
sajuh*

LS

6. 611
05.12

6. 611
01.262-6.626
Fbiylagel

6. 611
01.262-6.622

RAPPORT VAN KB

VOOR CAW I

No.: 2465/VIII

Betr.: CONVOCATIEBILJET VERENIGING NEDERLAND & INDONESIA
ABDELING HAARLEM

NIET O.K.
ACD/4c
DAT: 11-12
PAR: 27

26 APR. 1951
ACD/108233

25 April 1951

Hierbij t/k aangeboden een convocatiebillet.
Er gaat iemand van mij heen.

Bijl. 1

VERENIGING NEDERLAND - INDONESIA Afdeling Haarlem.

Waarde Vrienden,

Op Woensdag 25 April 1951 waagt onze afdeling een experiment, waarvan het welslagen mede van U afhangt.

Wij beleggen dan een gesprek-avond, die, in afwijking van onze gewone bijeenkomsten, zal worden gehouden om 20,00 uur in Hotel Lion d'Or, Kruisweg 34, Haarlem, schuin tegenover de uitgang van het station.

Deze uitnodiging gaat niet alleen uit naar onze leden. Wij verwachten echter, dat zij die in de afgelopen zeven jaar blijk gaven van warme belangstelling voor en sympathie met de Republiek Indonesia, vooral niet zullen ontbreken op deze avond.

Deze uitnodiging gaat tevens uit naar een aantal Indonesische studenten uit Amsterdam, die behoren tot de christelijke vereniging PERKI (Perserikatan Kristen Indonesia) en de algemene vereniging RUPI (Rukun Peladjar Indonesia) en van wie wij de toezegging hebben ontvangen, dat zij bij ons aanwezig willen zijn.

Wij beschouwen het als een buitengewone eer, dat deze oprecht-republikeinse Indonesiërs, die alle redenen hebben om de omgang met Nederlanders na vijf jaren van oorlog en een onbeperkt aantal jaren van onrecht tot het uiterste te beperken, zich met ons in een gesprek willen inlaten. Wij hopen hen duidelijk te kunnen maken, dat dit gesprek niet de besmettingsgevaaren met zich brengt, welke de omgang met heel of half koloniale Nederlanders ongetwijfeld inhoudt.

Wij raden onze Indonesische vrienden aan te komen met de trein, die om 19,42 uur uit Amsterdam vertrekt.

Namens het bestuur



Mr. J.H. van Wijk, voorzitter

H.J. Augustijn, secretaris

Heemstede,

Zandvoortselaan 27

No. 4300 D - '50

25 Januari 1951.

bijlage: één. (1-). *o. 3.*

Onderwerp: NEDERLAND - INDONESIE.
(Mededeling)

Vertrouwelijk.

6.611 6.611
05.13 05.11

Hierbij wordt toegezonden één fotocopy van een "Medede-
ling" uitgegeven door het te Amsterdam gevestigde landelijk
secretariaat van de vereniging "Nederland-Indonesië".

Deze "Mededeling" werd aan een der leden van deze vereni-
ging per post toegezonden. Einde.

No. 128

0. 3.

28 JAN. 1951
ACD/101929

Schakel is vernietigd

Mededeling van de

Vereniging

NEDERLAND - INDONESIË

AMSTERDAM-Z 15 Januari 1951

Secretariaat Raphaestraat 8
Telefoon 9 4 5 9 7
Peningmeester M. Stevens
Balboastrat 8 hs Amsterdam (W) Postgiro 321221

Aan de leden en de oud-leden van de
Vereniging Nederland-Indonesië
Aan belangstellenden voor de Vereni-
ging Nederland-Indonesië

L.S.

Terwijl het mislukken van de Irian
conferentie practisch reeds vaststond
hield de vereniging Nederland-Indone-
sië op 9 Dec. 50 een Algemene vergade-
ring (Zie verslag Bijlage 1) waarin na
het aanhoren van een inleiding door de
Heer E. Gobeë en na discussie het Nieu-
we Hoofdbestuur gemachtigd werd een
verklaring met betrekking tot dit
vraagstuk op te stellen.

Wij hebben de eer U deze verklaring te
doen toekomen zoals zij in samenwer-
king met de Vereniging werd opgenomen
in de Vlam van Zaterdag j.l., nadat de
eerste exemplaren daarvan op 22 en 23
December waren verzonden aan
Hare Majesteit de Koningin der Neder-
landen.

Zijne Excellentie de President der
Republiek Indonesia.

De Regeringen van Nederland en Indone-
sië.

Het Hoge Commissariaat van Indonesië
te 's Gravenhage.

Het Hoge Commissariaat van Nederland
te Djakarta.

De Delegaties ter Irian-conferentie.

De Leden van het Nederlandse Parlement.

De Leden van het Indonesische Parle-

ment.

De Politieke Partijen en de Vakvereni-
gingen in Indonesië en Nederland.
Van een en ander werd de pers op de
hoogte gesteld.

Het is diep bedroevend dat de Neder-
landse Regering nog steeds niet wil
begrijpen waar de ware belangen van de
volken van Nederland en Indonesië wer-
kelijk liggen. maar desondanks is de
toestand van de Nederlands-Indonesi-
sche samenwerking niet reddeloos. Hoe-
wel enerzijds de consequenties van het
mislukken der Irian conferentie ern-
stiger zijn dan men na het uitblijven
van een tegen de Nederlanders gerichte
boycotactie hier in Nederland schat,
omdat men blijkbaar de passersactie
van Nederland over het hoofd ziet,
zijn wij anderzijds na veel en veler-
lei contact met de leden van de Indo-
nesische delegaties ervan overtuigd
dat een sterke wil tot gezonde samen-
werking aan Indonesische zijde leeft.
Het zal de taak zijn van Nederland-Indo-
nesië evenals in het verleden al
diegenen te organiseren en te active-
ren die het Nederlandse volk van de
grote gevaren en de grote mogelijke
den willen helpen doordringen.

Voor het Hoofdbestuur,
J.W.E. Riemens
Secr.

Waarde Vrienden

Hoewel van ons werk ten behoeve van de
goede verhoudingen tussen Nederland en
Indonesia betrekkelijk weinig naar
buiten is gebleken heeft het hoofdbes-
tuur niet stilgezeten.

Met de weinige middelen waarover het
kon beschikken heeft het veel werk
verzet, culminerend in de publicatie
van het standpunt der vereniging ten

aan zien van de kwestie Nieuw Guinea.
Inmiddels is het nieuw opgetreden
hoofdbestuur er in geslaagd op de
grondslag der nieuwe beginselverkla-
ring de vereniging gezond te maken, zo-
dat thans wederom met frisse moed kan
worden voortgegaan met het bestrijden
van alle verkeerde opvattingen, die
nog bestaan ten opzichte van de ver-
houding Nederland-Indonesia.
Onze Vereniging mag niets nalaten om

te bereiken dat de koloniale banden die eeuwenlang Indonesia aan Nederland geketend hebben omgesmeed worden in hechte vriendschapsbanden ter bevordering van de culturele en materiele belangen der volkeren van beide landen ten bate der wereldvrede en internationale verbroedering

Het hoofdbestuur neemt aan, dat zijn streven Uw volle sympathie heeft en dat U zonder voorbehoud bereid bent daarvoor vrijwillig een offer te brengen

Het doet daarom een dringend beroep op U naast de gedwongen offers, die U voor de bewapening moet brengen in de vorm van belastingen thans vrijwillig Uw bijdrage te geven voor de bevordering der verbroedering der volkeren en de positieve opbouw van de culturele

betrekkingen tussen de vrije volkeren in het algemeen en die van Nederland en Indonesië in het bijzonder

Uw medewerking kan bestaan in het onmiddellijk voldoen van Uw contributie over het jaar 1951 zo mogelijk verhoogd met een extra bijdrage verder door het zich beschikbaar stellen voor het propagandawerk ten behoeve van ons mooie ideaal vriendschap tussen de volkeren van Nederland en Indonesia. Mogen wij op Uw medewerking rekenen? U kunt ons finantiëel steunen door storting of overschrijving van Uw bijdrage op postrekening 321221 ten name van de vereniging moreel door Uw bevestigingsverklaring tot medewerking aan de secretaris te zenden

Met vr groeten
M Stevens penningm

Bijlage 1

Verslag Jaarvergadering van de Ver Nederland-Indonesië op Zaterdag 9 December 1950 in hotel Pomona. Den Haag

Voor deze vergadering waren uitgenodigd alle leden in Haarlem, Den Haag en ongeveer 200 algemene leden en abonnees. Aanwezig waren ± 50 leden. De voorzitter A P J v d Burg opende om drie uur de vergadering en gaf een kort overzicht van het werk in de afgelopen tijd. Hij memoreerde dat het tegenwoordige bestuur een zeer eigenaardig bestuur was dat nooit was gekozen maar dat door het aftreden o a van prof Wertheim in Juli 1949 gepoogd heeft de zaak drijvende te houden. Doordat verschillende bestuurders het te druk hadden met ander werk en verder door de grote onzekerheid van de kant der Indonesiërs is er vooral de laatste tijd erg weinig gedaan. De voorzitter geeft vervolgens een kort overzicht van het werk dat gekeurd is. Hij memoreerde de grote moeilijkheden bij de sanering van de financiën van de vroegere penningmeester Blommers maar alle oude schulden zijn nu achterhaald en betaald ter wijl er nog een klein batig saldo is. Hij vraagt of de Heren Krop en de l Espinasse de boeken willen controleren.

Vervolgens kwam de nieuwe *Beginselverklaring* aan de orde. De vroegere is verouderd er is nu een ruimere grondslag waarop gewerkt kan worden. De beginselverklaring die voorgesteld wordt luidt:

De Vereniging Nederland Indonesië stelt zich ten doel bij te dragen tot samenwerking tussen Indonesiërs en Nederlanders op ieder levensgebied als mede tussen Indonesia en Nederland op grondslag van vrijheid, gelijkwaardigheid en vrijwilligheid en ter bevordering der menselijke waardigheid en welvaart

Er volgt een discussie waaraan deelnemen de heren de la Court, Zonnenberg, Krop, Wijnen, Mr van Wijk en v d Spek. Het voorstel van de la Court om te schrappen "op ieder levensgebied" wordt aanvaard met 10 stemmen tegen en 13 voor.

Bij de discussie of de vereniging nu voortaan de naam zal moeten dragen van de Ver. Nederland Indonesia wordt besloten dat dit uitgesteld zal worden tot dat ook Indonesiërs lid worden van de vereniging en hen dan laten beslissen.

Bestuursverkiezing

Na enige discussie en het zoeken naar de meest geschikte kandidaten wordt het nieuwe bestuur als volgt samengesteld

A P J. van der Burg Voorzitter Geestbrugweg 66 Rijswijk K 2700-723329
Alb de la Court Vice Voorzitter Lange Kerckdam 74 Wassenaar K 1751-3439
Mr J H van Wijk Vice Voorzitter Bijweglaan 31 Bennebroek K 2502-272
Kantoor Gedempte Oude Gracht 118 Haarlem K 2500-21297

J. W. E. Riemens Secretaris Raphaelstr
8 Amsterdam K 1900 94597
M. Stevens Penningmeester Balboastr.
8 hs Amsterdam. Kantoor telefoon
53335

van de vergadering

A. Treurniet Wiersma

Bijlage II

Leden

B. Coster. Elzenlaan 42. Hilversum.
K 2950-6875
E. Gobeë Rijndijk 288. Voorschoten
K 1710-26762
J. J. Maatman Kamillestraat 29 Den Haag
K 1700-338042
A. G. v. d. Spek Newtonplein 36 Den Haag
N. Wijnen, v. Blankenburgstraat 26. Den
Haag K 1700-30934 Kantoor 110360
Dr. J. M. E. M. A. Zonnenberg Carel Rei-
nierszkade 171 Den Haag K 1700-772267

Bij de rondvraag zegt D. Schilp zijn
medewerking toe om meer contact en
voorlopige samenwerking tot stand te
brengen met het Comité Vrienden van
Indonesië. De la Court zegt dat de
zaak Irian grote spoed eist en men
meent dan ook na de rede van de heer
Gobeë over Irian tot een uitspraak te
moeten komen als verenigingsstandpunt.

Na de zeer belangrijke en leerrijke
lezing die hierna volgde over het
brandende probleem Nieuw Guinea vindt
nog een levendige gedachtenwisseling
plaats. De heren de la Court, Gobeë en
Schilp wordt verzocht een verklaring
te formuleren en deze zal dan voor
Kerstmis gepubliceerd worden.
Hierna sluit de voorzitter om half ze-

Overzicht van het werk van de vereni-
ging Nederland-Indonesië sedert Juli
1949.

In Juli 1949 werd de zetel van de Ver-
eniging overgebracht naar Den Haag en
nam het voorlopig bestuur de voorbe-
reiding ter hand van het werk dat ge-
daan moest worden ter gelegenheid van
de R.T.C. De grote moeilijkheid van
het nieuwe bestuur was dat door aller-
lei inwendige strubbelingen die in het
begin van 1949 in de vereniging hadden
plaats gevonden, er geen apparaat meer
bestond. De afdelingen Haarlem en Den
Haag bestonden nog en zelfs zeer ac-
tief maar verder was alles verlopen
of opgeheven. Een landelijke admini-
stratie was er niet, de penningmeester
was zoek en er was geen cent in kas.
Er werd begonnen een uitgebreid Comité
van Aanbeveling samen te stellen van
zeer prominente Nederlanders en tege-
lijkertijd werd er een financiële in-
zameling gehouden. Dit slaagde boven
verwachting. Er was overal in het land
grote belangstelling en de begroetings-
bijeenkomst aan de Indonesische dele-
gatie van de R.T.C. geboden was uit-
stekend. Er werd een krant door ons
uitgegeven met de bedoeling dat ze
elke veertien dagen zou verschijnen.
Het lukte echter niet meer dan 300 a

WIJ VERZOEKEN AAN ALLE ONTVANGERS VAN DEZE MEDEDELING ONDERSTAANDE STROOK ZO
VOLLEDIG MOGELIJK INGEVULD TERUG TE STUREN TENEINDE DE ADMINISTRATIE OPNIEUW
GEZOND TE MAKEN

Ondergetekende

Naam _____
Adres _____
Plaats _____
Functie _____

Wenst zich nog steeds beschouwd te zien als lid van de Vereniging Nederland
Indonesië

Wenst zich (opnieuw) op te geven als lid van de Vereniging Nederland-Indonesië
Geeft de namen op van de volgende personen waarvan hij meent dat zij belang-
stelling zullen hebben voor de Vereniging.

Betaalt vrijwillig achterstallige contributie over 1950 ten bedrage van f.
Betaalt de contributie over 1951 ten bedrage van f.

Handtekening:

Aan het Secr. van de Ver. Nederland-Indonesië
Raphaelstraat 8, Amsterdam Z.

bonne's te krijgen, zodat we gedwongen waren de uitgifte na drie keer stop te zetten.

Verder was het zeer moeilijk voldoende contact te krijgen met de Indonesiers. Bij de overdracht van de soevereiniteit werd aan Moh. Hatta namens de vereniging een rood witte vlag aangeboden voor het Hoge Commissariaat.

In overleg met Mr. Rum werd in begin 1950 een commissie samengesteld voor Personeelsvoorziening waarvan J. E. Stokvis voorzitter en B. Coster Elzenlaan 42 Hilversum de secretaris is. De commissie werkt echter nog steeds niet. De enige dienst die steeds beter ging werken was de Literatuurdienst waar de Heer J. J. Maatman voor zorgde. Van vele kanten werd medewerking verleend door het gratis sturen van kranten en tijdschriften en die werden doorgestuurd naar personen en instanties in Indonesië. Verder werden in Den Haag en Haarlem verschillende lezingen gehouden door Indonesiers en Nederlanders.

A. Treurniet Wiersma

Bijlage III.

Verslag van de Literatuurdienst
Vereniging Nederland-Indonesië
Oggericht Mei 1949

Doel Deze dienst stelt zich ten doel de culturele banden tussen Nederland en Indonesië te versterken door het zenden van literatuur.

Werkwijze Het secretariaat van deze dienst beschikt over de adressen van ± 400 Indonesische intellectuelen die de Nederlandse taal beheersen en van bibliotheken, openbare leeszaal, scholen, studenteninternaten, ziekenhuizen

Geldmiddelen Aanvankelijk werden de portkosten voor de verzending geheel gedragen door de Afdeling Den Haag van onze vereniging. Sinds April 1950 evenwel wordt aan de dienst een maandelijks subsidie verleend door de Stichting voor Culturele Samenwerking tussen Nederland, Indonesië, Suriname en de Ned. Antillen. Hierdoor staat dit werk wel op een hechtere financiële basis, maar het zal zich toch alleen verder kunnen uitbreiden, als ook andere instellingen en particulieren geldelijk steunen (gironummer 310142 ten name van de secretaris van de literatuurdienst).

redacties van dagbladen enz.

De dienst zendt wekelijks aan deze adressen maand- en weekbladen, geïllustreerde tijdschriften, literaire en studieboeken (hoofdzakelijk in de Nederlandse taal) voorzover de voorraad strekt.

De dienst kan over deze lectuur beschikken doordat leden van onze vereniging en belangstellenden ons geregeld hun gelezen exemplaar toezenden. Een belangrijk aantal ontvangen wij evenwel van de uitgever van een 16-tal maand- en weekbladen die ons geregeld van het pas verschenen nummer een aantal toezenden (een maandblad zelfs 15).

Vrij geregeld verzonden wij daardoor meer of minder exemplaren van een 40-tal maand- en weekbladen waarvan we willen noemen: Vrij Nederland, De Groene Vlam, Anva, Het Amateurs Toneel, Ambacht, Avia, Bellamy, Het boek van Nu, Courier Europa, In de Weegschaal, Internationale Spectator, Maandblad voor Accountancy, Militia Christi, On derwijs en Opvoeding, Nederlands Studieblad, Nieuw Europa, De Nieuwe Koers, De Nieuwe Stem, Nieuws van Singel 262, Perspectieven, Revue der Reclame, De Stem van de Arbeid, De Toorts, Toeristen Kampioen, De Trekker en Vuurslag, Tijd en Taak, Theosophia, Het Venster, Vliegwereld, The War Resister, Worden de Wereld enz. enz.

Tot nu toe werden ± 4500 periodieken verzonden.

Bovendien stuurden wij honderden boeken waaronder kostbare studiewerken. Wij willen hier gaarne melding maken van de grote steun die nog van de kant van het Quakers Centrum in Amsterdam werd ondervonden dat ons reeds vele kisten met boeken heeft toegezonden.

REAKTIES UIT INDONESIË

De secretaris van de literatuurdienst ontving vele zeer enthousiaste brieven als bedankje voor de gezonden lectuur. Wij kunnen een belangrijke schakel blijven vormen tussen Indonesië en de Westerse Cultuur, tot voordeel van beide landen.

Maar daarvoor is de hulp van velen nodig!

Zendt daarom Uw maand- en weekbladen na lezing aan ons secretariaat en geeft ons voor dit doel ook een enkel goed boek.

De Secretaris van de Literatuurdienst,
J. J. Maatman

Kamillestr. 29 Den Haag.

40
5-3-51
228 4

6-615
61.122.3
Vertrouwelijk

6-611
61.122.3
12 JAN. 1951
ACD/100914

04.122
61.148
961

De in rapport van verbinding 12 No. 27/42 dd. 18 Decem-
ber 1950 (Vereniging "Nederland-Indonesië") - waarvan dezer-
zijds copie werd ontvangen - genoemde van Wijk en Mej.
Bals zijn:

de bekende strafpleiter in dienstweigeringszaken:

- + | Jan Hendrik van Wijk, Amsterdam, 2.6.07, advocaat en procu-
reur, Rijweglaan 31, Bennebroek; kantoorhoudend te Haarlem:
Ged. Oude Gracht 11.6.: voorzitter afdeling Haarlem der
Vereniging "Nederland-Indonesië" en vice-voorzitter van het
landelijk bestuur dezer vereniging; lid van de Vereniging v.
Ex-politieke Gevangenen en:
- + | Cornelia Pieterella Bal, Amsterdam, 8.9.04, wonende in Over-
veen (gemeente Bloemendaal): penningmeesteresse der Vereni-
ging "Nederland-Indonesië" en 2e penningmeesteresse van het
landelijk bestuur dezer vereniging; bestuurslid "Kerk en
Vrede"; had in 1949 zitting in het Comité voor Vrede in Indo-
nesië afdeling Haarlem namens "Kerk en Vrede"; was secretaris
se van de gedurende de bezetting ontbonden Internationale
Vrouwenbond voor Vrede en Vrijheid sectie Holland afdeling
Haarlem; betuigde adhaesie met het Congres "Onderwijs-Vrede"
(OFSJ).

9 Januari 1951.

Aan het Hoofd der B.V.D.
Javastraat 68.
Den Haag.

No. 4300-C-28-50.

11 Januari 1951.

Bijlage : een.

Onderwerp : Vereniging Nederland-Indonesië.
(verklaring standpunt inzake Irian.)

6.611
M.114
12 JAN. 1951
ACD/100910

Schiedblad is vernietigd
V e r t r o u w e l

Co 9 0236

99272

A. van

Zoals vermeld in het dezz. schrijven No. 4300-A-28-50 van 15 December 1950, werd tijdens een op 9 December 1950 te Den Haag gehouden ledenvergadering van de vereniging "Nederland-Indonesië" een commissie benoemd, om t. a. v. het standpunt zoals dit door de vereniging werd ingenomen betreffende de overdracht van de soevereiniteit van Nieuw Guinea aan Indonesië, een verklaring samen te stellen en deze daarna te verzenden aan de daarvoor in aanmerking komende instanties en personen.

Een dezer dagen is deze verklaring, welke ondertekend is door het gehele bestuur der vereniging Nederland - Indonesië, gereed gekomen

In een begeleidend schrijven worden de personen en instanties genoemd aan wie en welke deze verklaring werd verzonden.

Aan het slot van dit schrijven is vermeld :

"Van een en ander is de Pers op de hoogte gesteld".

Opmerkelijk is, dat behoudens een kleine mededeling aan het weekblad "De Vlam" van 6 Januari 1951, voor zover bekend in andere dag en/of weekbladen op geen enkele wijze hierop is gereageerd.

Een foto-copie van de bovengenoemde brief met verklaring wordt hierbij gevoegd. Einde.

No. 131

O. V. 3.

[Large dark scribble]

AMSTERDAM - Z., 21 December 1950.

Raphaelstraat 8 III
Telefoon: 9 4 5 9 7.

L.S.,

Bijgesloten hebben ondergetekenden de eer U namens het Hoofdbestuur van de Vereniging Nederland-Indonesië te doen toekomen een verklaring behelzende haar standpunt inzake het vraagstuk Irian.

Met de meeste hoogachting,

Mr. J. H. van Wijk - vice voorzitter

J. W. E. Riemens - secretaris

P.S. De verklaring van de Vereniging Nederland-Indonesië is toegezonden aan:

Hare Majesteit, de Koningin der Nederlanden
Zijne Excellentie, de President der Republiek Indonesia
De Regeringen van Nederland en Indonesië
Het Hoge Commissariaat van Indonesië te 's-Gravenhage
Het Hoge Commissariaat van Nederland te Djakarta
De Delegaties ter Irian-conferentie
De Leden van het Nederlandse Parlement
De Leden van het Indonesische Parlement
De Politieke Partijen en de Vakverenigingen in Indonesië
en Nederland.

Van een en ander is de Pers op de hoogte gesteld.

HET STANDPUNT VAN "NEDERLAND-INDONESIË" INZAKE IRIAN.

De Vereniging Nederland-Indonesië stelt zich volgens haar nieuwe beginselverklaring ten doel, bij te dragen tot samenwerking tussen Indonesiërs en Nederlanders, alsmede tussen Indonesia en Nederland op de grondslag van vrijheid, gelijkwaardigheid en vrijwilligheid en ter bevordering der menselijke waardigheid en welvaart.

De vereniging is van oordeel, dat deze samenwerking in zeer ernstig gevaar verkeert door de moeilijkheden, welke zijn gerezen met betrekking tot de overdracht der soevereiniteit over West Nieuw Guinea (West Irian).

Zij acht deswege het ogenblik gekomen, om de openbare aandacht te vragen voor haar standpunt inzake Irian.

Zij acht haar standpunt een doeltreffend voorstel voor een oplossing, die in en om Irian de menselijke waardigheid en welvaart vermag te bevorderen.

1. De stand van zaken:

Volgens artikel 2 van de Akte van overdracht der Soevereiniteit, gedagtekend 27 December 1949 moet binnen één jaar na deze datum door middel van onderhandelingen tussen Nederland en Indonesië beslist worden over de politieke status van Nieuw Guinea.

Bij de slotzittingen van de Ronde Tafel Conferentie in 1949, uit het in Augustus 1950 verschenen rapport van de Nieuw Guinea-commissie en vooral uit mededelingen, door hoge regeringspersonen van beide partijen in het openbaar gedaan in de loop van 1950, is herhaaldelijk gebleken, dat Indonesië de soevereiniteit over Irian opeist en dat de Nederlandse regering niet bereid is, het gezag over Nieuw Guinea aan Indonesië over te dragen.

Op 4 December 1950 begonnen de besprekingen tussen de beide delegaties op de basis van overzoenlijke standpunten. Indonesië verklaarde zich bereid tot samenwerking met Nederland in Irian op economisch, sociaal en cultureel terrein;

omgekeerd verklaarde Nederland zich bereid tot dezelfde samenwerking met Indonesië, maar de fundamentele vraag van de soevereiniteit bleef onopgelost.

Op 16 December 1950 vertrok de leider van de Indonesische delegatie, Mr Moh. Roem, naar Indonesië, terwijl ook na zijn eventuele terugkomst nauwelijks enig uitzicht bestaat op verzoening der beide standpunten, daar het mandaat der Indonesische delegatie ongewijzigd blijft.

De Vereniging Nederland-Indonesië moet vaststellen, dat de betrekkingen tussen Nederland en Indonesië door deze gang van zaken in zeer ernstig gevaar verkeren.

Zij wenst zonder vooroordelen en/of sentiment onder deze, voor beide landen zo ernstige omstandigheden, haar standpunt te bepalen en openlijk mede te delen.

2. De Nederlandse argumenten.

a. Irian zou geologisch, biologisch en botanisch een gebied zijn met een eigen karakter.

Terecht heeft de Indonesische delegatie deze argumenten als vertroebelende en niets ter zake doende drogredenen afgewezen.

b. Irian zou anthropologisch en taalkundig een eigen gebied uitmaken, da generlei verwantschap vertoont met Indonesia.

Vooreerst bestaat ten aanzien van dit punt generlei wetenschappelijke zekerheid, maar zelfs al ware dit wel zo, dan kan en mag dit argument niet dienen voor de bepaling van politieke beslissingen. Ras- en taal-

verschillen hebben in menig land het tot stand komen van een eenheidsstaat niet verhinderd. Nog in 1949 stelde Nederland zelf trouwens in het UNO-rapport 1949, II: "De inheemse volken kunnen naar hun rassen globaal worden onderscheiden in Maleiers in het Westen en Papua's in het Oosten. Aangezien deze rassen zich in belangrijke mate hebben vermengd, zijn zij niet door duidelijk vast te stellen grenzen gescheiden".

Bovendien zijn de Papuatalen zo verschillend en worden de meeste van hen door zo weinig personen gesproken en verstaan, dat geen van hen zich in feite leende of leent voor een algemene voertaal. Dientengevolge werd en wordt op de scholen algemeen de Bahasa Indonesia als voertaal onderwezen, ook omdat niet het Nederlands of enige andere taal, maar het Indonesisch (Maleis) de algemene verbindingstaal is in de gebieden, welke in aanraking zijn met de buitenwereld. Het Indonesisch is derhalve de taal, waardoor deze volken in de moderne wereld kunnen worden binnengeleid.

c. Cultureel zou Irian een van Indonesia afgescheiden gebied uitmaken.

Ten eerste geldt dit duidelijk niet van de Vogelkop.

Ten tweede is de bestaande oude cultuur der Irianse bevolking voor het grootste deel nog zo onbekend, dat elke desbetreffende vaststelling voorbarig is.

Ten derde zijn ook culturen en cultuurverschillen geen voor altijd vaststaande en bevroren gegevenheden, maar in voortdurende ontwikkeling.

Ten vierde zullen de talrijke oude culturen en cultuurtjes in Irian zich met noodzaak fundamenteel wijzigen door aanpassing aan modernere culturen, wanneer Irian eenmaal maatschappelijk zal worden ontsloten.

Ten vijfde zijn cultuurverschillen geen gegronnd motief tegen opname in een eenheidsstaat, wanneer vergaande autonomie wordt verzekerd, zoals van de zijde van Indonesia is verzekerd.

d. Nederland beroept zich op dit alles, hoewel het tot voor zeer kort steeds Irian heeft voorgesteld en behandeld als deel van Nederlands-Indië.

Zulks wordt nog gesteld in het Nederlandse rapport aan de UNO, onder "non-self-governing territories", 1949 II: "Indonesia bestaat uit een reeks van groepen van eilanden, rondom de evenaar, die zich uitstrekken van het vasteland van Azië tot Australië. De belangrijkste groepen zijn de grote en kleine Soenda eilanden, de Molukken en Nieuw Guinea tot de 141^e lengtegraad", als geciteerd in het rapport van de Commissie Nieuw Guinea, 3de stuk, pagina 69. Het is dus niet Indonesia, dat thans Irian dwingt binnen haar staatkundig bestel, maar het is Nederland, dat sinds zeer kort in geforceerd tempo Irian tracht los te wrikken uit het bestel van Nederlands-Indië ten einde het niet te laten vallen binnen de vanzelfsprekende soevereiniteitsoverdracht aan Indonesia.

Nederland vergeet bovendien, dat alle tegen Indonesia gebruikte argumenten in feite in meer dan dubbele mate tegen Nederland zelf kunnen en zullen worden gebruikt.

Naar aardgeschiedenis, aardrijkskundige ligging, planten, dieren, rassen, talen en culturen heeft Irian met Nederland in het geheel niets te maken.

e. Nederland beroept zich voorts op zijn verantwoordelijkheid jegens land en volk van Irian. Het acht het zijn plicht, voortvloeiende uit artikel 73 van het Handvest der Verenigde Naties, om dit land te blijven besturen in het belang der bevolking, totdat deze te eniger tijd in staat zal zijn tot zelfbestuur.

Te lezen aanzien stelt de Nederlandse Irian-Commissie zelf, dat Irian

tot op heden weinig voordelen heeft geoogst van het feit, dat het administratief deel uitmaakte van Nederlands-Indië. Nederland heeft het te enen male verwaarloosd. Niet valt in te zien, met welke middelen Nederland thans aan deze verwaarlozing een einde zou kunnen maken.

Ten tweede verkeert van de bevolking van ruim een millioen zielen omstreeks drie vierde deel in het stenen tijdperk, en is practisch zonder enige aanraking gebleven met het Nederlandse bestuur. Nederland miste de gelden en de belangstelling, om deze gebieden te ontsluiten. Nederland mist die gelden thans meer dan ooit. De opvoeding van deze bevolking tot autonomie is een taak, waarvan het einde nog in geen tientallen jaren in zicht is. Deze taak, "de enig verantwoorde politiek ten aanzien van deze inheemse bevolking," is voor Nederland feitelijk onuitvoerbaar, hoe schoon deze doelstelling ook moge klinken. Bovendien is het aldus isoleren van de Irianse bevolking van de omwonende volken, menselijk en maatschappelijk ongewenst. Dit geldt te meer, nu in de loop der geschiedenis allerlei verbindingsen met die volken zijn gegroeid.

f. De bevolking van Irian zou zich verzetten tegen een hernieuwde indeling bij Indonesia en zou uitdrukkelijk onder Nederlands bestuur willen blijven. Overdracht der souvereiniteit aan Indonesia zou tot ernstige onlusten aanleiding geven.

Ten eerste stelt Nederland zelf, dat driekwart der bevolking te dezen aanzien geen enkel standpunt inneemt, aangezien met haar geen enkele aanraking bestaat. Hoe dan ook wordt voorshands over deze bevolkingsmeerderheid beslist zonder dat zij kan worden gehoord.

Ten tweede stelt Nederland zelf, dat ook het onder bestuur gebrachte deel der bevolking het stadium van politieke mondigheid niet zonder meer heeft bereikt. Een groot deel kan evenmin oordelen over zijn politieke status. Het is derhalve ook onjuist, de mening van dit deel aan te voeren ten nadele van overdracht der souvereiniteit aan Indonesia.

Ten derde is zeer de vraag, of het kleinste deel, dat naar Nederland's standpunt tot politieke oordeelsvorming in staat is, tot deze oordeelsvorming komt in vrijheid en zelfstandigheid. Het vermoeden bestaat, dat deze groep zo zeer is beïnvloed door haar nederlandse leermeesters en leiders, dat zij te hunnen aanzien goeddeels nog in een toestand van psychische horigheid verkeert en zich niet werkelijk heeft vrijgemaakt tot een eigen volwaardige standpuntbepaling. Zij denkt, voelt en handelt niet als Papua, maar als Nederlander, hetgeen een ongezonde en onzakelijke grondslag is. Zij kan ook uit dien hoofde niet gelden als vertegenwoordigend voor de talloze Papua's, die hun stem ten deze niet hebben of kunnen doen gelden.

Ten vierde ligt het mede, ja voor een niet gering gedeelte, in de handen der Nederlanders zelf om te voorkomen, dat een nodeloos geprikkelde stemming tegen Indonesia ontstaat of blijft bestaan in de door hen feitelijk bestuurde gebieden, en valt de schuld voor het bestaan van een zodanige stemming wellicht voor een niet gering deel op haarzelf terug.

Ten vijfde is het "vertrouwen" dat bepaalde delen der inheemse bevolking stellen in Nederland, even misplaatst als haar wantrouwen tegen Indonesia, daar de werkelijkheid deze is, dat Nederland nimmer in staat zal zijn, dit vertrouwen waar te maken.

Vast staat immers, dat Irian weinig natuurlijke rijkdommen bevat; dat, als die er al zijn, de ontginning op ontelbare natuurlijke hinderpalen stuit, die deze ontginning ongekend kostbaar maken; dat meerdere honderden millioenen guldens per jaar voor voorlopig onafzienbare tijd in dit land moeten worden belegd, zonder enige kans op een voldoende

opbrengst. Irian zal dus voor lange tijd een grote verliespost voor Nederland blijven, want Nederland zal de volle last blijven dragen van de openlegging en ontwikkeling van land en volk. Waar Nederland zelf nauwelijks bij machte is, om zich economisch, sociaal- en cultureel staande te houden, is het zich beroepen op een heilige, culturele missie een werkelijkheid en met noodzaak onwaar en misleidend. De bevolking van Irian vaart op een verkeerd kompas, indien zij haar politieke keuze laat bepalen door deze beloften, welke Nederland niet kan nakomen.

g. Is het koloniale motief het door Nederland verzwegen maar eigenlijk bepalen hoofdmotief der Nederlanders?

Op grond van het bovenstaande is dit uitgesloten, voor zover koloniale begeerten zich gronden op economische belangen. Geen enkel economisch Nederlands belang wettigt de aanspraken van Nederland op Irian.

h. Is ten deze een prestige-kwestie in het geding? Zou met name Minister van Maarsseveen menen, dat hij niet kan terugkomen op zijn forse uitspraak, dat Nederland Nieuw-Guinea niet zal loslaten?

Men zou de Nederlandse regering, naar ons oordeel, onrecht doen door aan te nemen, dat zij bereid zou zijn, Nederland groot nadeel toe te brengen, terwille van een al te voorbarige mededeling.

i. Vreest de regering, dat een voorstel tot overdracht der souvereiniteit ook van Irian aan de Republiek Indonesia de vereiste 2/3 meerderheid in het Parlement niet zal halen? Ook dit is weinig aannemelijk. In de laatste vijf jaren hebben wij het Parlement met gekwalificeerde meerderheden beslissingen zien nemen van aanzienlijk groter belang dan deze, terwijl het verzet tegen die beslissingen nog zeer kort tevoren onoverwinnelijk had geschonden. Niet is in te zien, dat een dergelijk motief bij de regering de doorslag zou geven.

Onze conclusie is daarom, dat noch het prestige-argument, noch het koloniale motief, noch het argument van de culturele taak, noch het ethnologische argument, noch deze tezamen, in staat zijn, een aannemelijke verklaring te leveren voor de Nederlandse politiek ten aanzien van Nieuw Guinea.

3. De risico's.

Duidelijk is ons alleen, dat de Nederlandse regering met deze politiek geweldige risico's op zich neemt; in Nederland, in Irian, in Indonesië en in geheel Azië.

Door haar politiek riskeert de Nederlandse regering:

a. De levens van de in Indonesië wonende Nederlanders, doordat de Indonesische regering niet in staat zal zijn deze te beschermen tegen de reactie der bevolking, evenmin als enige andere regering daartoe in staat zou zijn ten aanzien van een bevolkingsgroep, waarmede men tot voor zeer kort in oorlog was.

b. De Nederlandse eigendommen in Indonesië, om dezelfde reden;

c. De huidige en toekomstige belangen van Nederland in Indonesië;

d. De annulering van de resultaten van de Ronde Tafel Conferentie;

e. De opzegging van de Unie tussen Nederland en Indonesië;

f. De boycot van Nederlandse belangen in geheel Azië, inclusief het verbod aan luchtvaart- en scheepvaartmaatschappijen om Aziatische lucht- en zeehavens aan te doen;

g. Enorme schade aan Nederlandse belangen in Nederland zelf, tengevolge van bovengenoemde risico's.

h. Politieke en militaire moeilijkheden in Irian, waarvan de bevolking aldaar slachtoffer zou worden.

Wij kunnen niet geloven, dat de Nederlandse regering nu nog niet zou begrijpen, dat Indonesië in Azië ligt en meer dan ooit een actieve rol speelt in het Aziatisch bestel.

Wij kunnen evenmin aannemen, dat de Nederlandse regering al deze gevaren wil lopen ter wille van een voor haar onuitvoerbaar culturele missie.

Tegen deze risico's is herhaaldelijk gewaarschuwd en ditmaal niet door een kleine groep principiële tegenstanders van koloniale overheersing alleen, maar ook en zeer ernstig en bij herhaling door een groep, die eertijds volledig gehoor placht te vinden bij de regering van Nederlands-Indië: de ondernemers, zowel in Indonesië als in Nederland. Het moet de aandacht trekken, dat ditmaal de regering doof blijft voor hun waarschuwend stem, die met verontwaardiging zich laat horen. Onze gevolgtrekking uit dit alles moet zijn, dat argumenten, waarop wel gezinspeeld is, maar die nooit in het volle licht traden, bij de regering zwaarder wegen dan de tot dusverre genoemde.

4. Het hoofd-argument.

Dit eigenlijke argument kan geen ander zijn dan de waarde, die Nieuw Guinea bezit voor de strategische plannen in en om de Pacific en dus voor de huidige wereldstrategie.

Hier ligt naar ons oordeel het eigenlijke argument van de Nederlandse politiek: Nieuw Guinea moet in handen blijven van een lid van het Atlantische Pact, zodat dit bijna lege land op elk moment kan worden ingeschakeld in de strategische posities rond de Pacific. Daarbij is een, voorlopig onbeantwoord gebleven vraag, welke mogendheid of mogendheden die strategische functie zal of zullen in werking stellen. Nederland mist daartoe in elk geval het vermogen.

De Vereniging Nederland-Indonesië heeft haar standpunt te bepalen met volledige inachtneming van dit argument.

Zij komt tot de volgende

5. Conclusies:

a. De Vereniging Nederland-Indonesië stelt vast, dat het Nederlandse volk niet en het Nederlandse parlement slechts zeer ten dele, althans in het openbaar, in kennis is gesteld van de werkelijke achtergrond van de politiek der Nederlandse regering, ten aanzien van Nieuw Guinea.

b. Zij stelt vast, dat deze politiek niet is ingegeven door onmiddellijke en klaarblijkelijke Nederlandse belangen, omdat Nederland wordt belast met onaanvaardbare risico's voor leven en bezittingen van Nederlanders hier en overzee en voor zakelijke Nederlandse belangen op elk gebied, voor welke keuze de rechtvaardiging slechts kan worden geput uit een gedragslijn in de wereldpolitiek, in de bepaling waarvan Nederland slechts ondergeschikte stem heeft en waarvan met goed recht mag en moet worden betwijfeld, dat zij ons land en volk duurzaam ten goede zullen komen.

c. Zij stelt vast, dat bij het in werking stellen van de strategische functie van Nieuw Guinea voornamelijk niet-Nederlandse belanghebbenden in actie zullen treden, zodat het gezagdragende Nederland daar niet als zelfbepalende mogendheid zal optreden, om te zwijgen van het zelfbeschikkingsrecht van de inheemse bewoners van Irian!

d. Zij stelt vast, dat met de politiek van de Nederlandse regering geen Indonesisch belang gediend is, daar de Indonesische regering reeds bij herhaling getoond heeft, er geen prijs op te stellen betrokken te worden in het huidige wereldconflict, en eenzijdig te worden ingeschakeld in wereldomvattende militaire plannen, welke thans in de maak zijn.

e. Zij stelt vast, dat met deze politiek niet het belang van Irian gediend is en dat zij integendeel neerkomt op de volledige verloochening van de "heilige missie", welke van Nederlandse zijde naar voren is gebracht. De strategische functie van Irian is er een, die buiten de beoordeling valt van de Irianse bevolking en die voorbestemd is om van Irian een brandpunt te maken in een eventuele wereldstrijd.

6. Ons standpunt.

De Vereniging Nederland-Indonesië wijst deze politiek af. Zij kan de door de Nederlandse regering genoemde argumenten niet erkennen en de ongenoemde niet waarderen.

Haar standpunt is het volgende:

a. De souvereiniteit over West-Irian behoort, als deel van het voormalige Nederlands-Indië vóór 27 December 1950 te worden overgedragen aan de Republiek Indonesia. Daarmede is het conflict in beginsel geëindigd. Elke andere beslissing eindigt het geschil niet, maar houdt het slepend.

b. Evenmin als Nederland is Indonesië feitelijk bij machte om het land Irian uit eigen middelen maatschappelijk te ontsluiten. Aannemende, dat beide partijen wel beschikken over voldoende bekwame mensen voor een redelijk werkend bestuur, zij missen het kapitaal voor de algemene ontsluiting.

c. Sommige delen der Irianse bevolking zijn op dit ogenblik gekant tegen een zuiver Indonesisch bestuur.

d. Indonesia verzoeke een drietal landen, die om verschillende redenen van ligging en belangen het meest in aanmerking komen om voorsnands leiding te geven bij de verdere ontplooiing van land en volk van West-Irian, om zich volgens de door Indonesia, in overeenstemming met de beginselen van het Handvest der Verenigde Naties te geven richtlijnen, tezamen met Indonesia te belasten met het bestuur over dit gebied, te weten:

India, als de meest onpartijdige mogendheid uit Azië;

Australië, als de na Indonesië meest nabijgelegen mogendheid; en

Nederland als de mogendheid, die in het land de meeste materiële en menselijke belangen heeft te beschermen.

Op deze wijze voorkomt men de, voor land en volk van Irian uitsluitend schadelijke inschakeling in het huidige wereldconflict, alsmede de kans op nodeloze botsingen tussen bepaalde groepen der Irianse bevolking met de soevereine Indonesische staat.

e. Indonesië wende zich tot de Verenigde Naties ter verkrijging van speciale steun voor Irian uit de voor onontwikkelde gebieden beschikbare fondsen, ter bevordering vande onder d genoemde activiteiten

f. West Irian krije binnen het Indonesisch staatsbestel een zodanige autonomie, dat het nimmer, althans tot nadere voorziening niet, zal kunnen worden gedwongen tot een meer intieme aansluiting bij de Republiek Indonesia dan het zal blijik geven, te wensen.

g. Open blijve de mogelijkheid, dat West-Irian zich, ná zijn ontsluiting, zal willen verenigen met andere volken uit het Nieuw-Guinees gebied tot een afzonderlijke staatkundige eenheid. Deze mogelijkheid is echter nog voor onafzienbare tijd niet actueel. Zij ligt bovendien niet met noodzaak in de lijn der ontwikkeling. Zij kan bovendien te gelegenertijd steeds worden verzocht met inachtneming van de beginselen van het Internationale Charter voor de rechten van de mens.

Door een zodanige overdracht van de souvereiniteit acht de Vereniging Nederland-Indonesië de belangen van Irian, Indonesië en Nederland het minst bedreigd, en hopelijk eenmaal het best gediend.

Namens de Algemene Ledenvergadering

Het Hoofdbestuur: A.P.J. van der Burg, voorzitter
J.F.H.A. de la Court
Mr. J.H. van Wijk
M. Stevens
E. Gobeë
B. Coster

J.E. Maatman
A.G. van der Spek
N. Wijnen
Dr. J.M.E.M.A.
Zonnenberg
J.W.E. Riemens
secretaris
Amsterdam, Raphaël-
straat 811

Amsterdam, 21 December 1950.

RAPPORT VAN KB

Voor C XI

No. 2203/VIII

Betr.: STANDPUNT VER.NED.-INDONESIE INZAKE IRIAN.

28 December 1950.

6.611 / 05.13 6.611 / 01.12.5

6.611 / 01.12.21

30 DEC. 1950
ACD/100038

Hierbij aangeboden:

Schubblad in vermindering

- a. Een convocatiebiljet voor een H.B.-vergadering van de Vereniging Ned.-Indonesië op 19 December 1950.
- b. Een schrijven van de V.V.Z. van deze vereniging, Mr. J.H. VAN WIJK aan de andere H.B.-leden, waarbij als resultaat van bovengenoemde H.B. vergadering een verklaring i-z Irian wordt aangeboden.
- c. De in punt b. bedoelde verklaring, houdende het standpunt van Ned.-Indonesië i/z Irian.
- d. Een verslag van de in punt a. bedoelde vergadering, opgemaakt door een medewerker.

Uit het in punt d. bedoelde verslag blijkt wel duidelijk, dat de la COURT en RIEMENS de personen in deze vereniging zijn, die door de Indonesische Regering i.c. Minister SOEMITRO worden gebruikt om middels de Vereniging Ned.-Indon. haar standpunt aan het Ned. volk kenbaar te maken.

Op deze wijze is de Indonesische Regering in staat om, beter nog dan langs de officiële kanalen, de risico's aan het volk duidelijk te maken, die zullen voortvloeien uit een weigering om afstand te doen van Irian.

3 bijlagen. -----

Verzonden aan: HBVD en C XI.

Vereniging Nederland-Indonesië
Secretariaat Raphaëlstraat 8'''
Amsterdam Z.
Tel. 94597

Amsterdam 14 December 1950.

Aan de leden van het Hoofdbestuur van de
Vereniging Nederland-Indonesië

Mijne Heren,

Door middel van dit schrijven heb ik de eer U namens de voorzitter uit te nodigen voor een H.B. vergadering te houden op Dinsdag 19 Dec. '50 des avonds 7.45 uur ten huize van de Voorzitter, Geestbrugweg 66, Rijswijk.

(Aangezien 7 van de 11 bestuursleden in Den Haag en omgeving wonen, leek deze plaats de meest geschikte).

- Agenda:
1. Opening
 2. Notulen
 3. Irianverklaring
 4. Wijze van publicatie van deze verklaring
 5. Rondvraag
 6. Sluiting

In de hoop, dat velen van U deze vergadering zullen kunnen bijwonen, nu wij door het vastlopen van de Irian-conferentie voor een nieuwe taak staan, teken ik met de meeste Hoogachting,

J.W.E. RIEMENS

secretaris.

P.S. In dringende gevallen zal het wenselijk zijn, dat men zich rechtstreeks met mijn Amsterdams adres in verbinding stelt.
In andere gevallen kan men een bericht achterlaten Pomonalaan 11, Den Haag, Tel. 238161, waarna ik mij met de betrokkene in verbinding zal stellen voor een nadere afspraak.
Ik zal trachten de Vrijdag zoveel mogelijk voor contacten in het verband van de Vereniging te bestemmen.

FOTO
No. 3028-

W 16

Mr J.H. van Wijk,
Haarlem,
Gedempte Oudegracht 11 b

Haarlem, 20 December 1950.

Waarde Medebestuurleden,

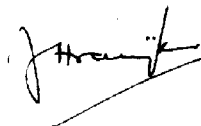
Hierbij ontvangt U ~~per~~ per ~~de~~ door mij heden
omgewerkte verklaring insake IRIAN. De commissie
de la Court/Gebeu/Riemens/Schils had een rapport
opgesteld. Op de vergadering van het Hoofdbestuur
gisteren, is deze besproken. Dit is nu een ver-
werking ervan met de daarover gemaakte opmerkingen.
Deze verklaring moet uiterlijk morgen, ~~vervolgens~~
worden gestencild en rondgezonden aan regeringen,
parlement, delegaties en pers. Er is dus de grootst
mogelijke speed vereist.

U gelieve mij daaronder ~~mededeelend~~ telefonisch Uw op-
en/of aanmerkingen te melden.

Mijn telefoonnummer is Binnenvrees 272 - K 2502-272.
Wanneer U niet meer kans ziet om mij vanavond vóór
tien uur te bellen, gelieve U het morgenvoertend om
8.00 's morgens te doen. Onstreeks 8.30 uur uiter-
lijk kan ik dan aan Riemens de uiteindelijke tekst
mededelen.

Ik stel verder voor, dat wij deze verklaring aan
de pers doen teekenen, met een begeleidend schryf-
ven, waarin wij de pers uitnodigen, het gehele
stuk te publiceren en anderszins ~~aan~~ met
de vermelding van ons voorstel.

M.v.r.gr.



*volgens haar nieuwe
beginselverklaring*

De Vereniging Nederland-Indonesië stelt zich/ten doel bij te dragen tot samenwerking tussen Indonesië en Nederlanders, alsmede tussen Indonesia en Nederland op de grondslag van vrijheid, gelijkwaardigheid en vrijwilligheid en ter bevordering der menselijke waardigheid en welvaart.

De vereniging is van oordeel, dat deze samenwerking in zeer ernstig gevaar verkeert door de moeilijkheden, welke zijn gerezen met betrekking tot de overdracht der soevereiniteit over Nieuw-Guinea (Irian).

Zij acht deswege het ogenblik gekomen, en de openbare aandacht te vragen voor haar standpunt inzake Irian.

Zij acht haar standpunt een doeltreffend voorstel voor een oplossing, die in en om Irian de menselijke waardigheid en welvaart vermag te bevorderen.

1. De stand van zaken:

Volgens artikel 2 van de Akte van overdracht der Soevereiniteit, gedagtekend 27 December 1949 moet binnen één jaar na deze datum door middel van onderhandelingen tussen Nederland en Indonesië beslist worden over de politieke status van Nieuw-Guinea.

Bij de zitsittingen van de Ronde Tafel Conferentie in 1949, uit het in Augustus 1950 verschenen rapport van de Nieuw-Guinea-Commissie en vooral uit mededelingen, door hoge regeringspersonen van beide partijen in het openbaar gedaan in de loop van 1950, is herhaaldelijk gebleken, dat Indonesië de soevereiniteit over Irian opeist en dat de Nederlandse regering niet bereid is, het gezag over Nieuw-Guinea aan Indonesië over te dragen.

Op 4 December 1950 begonnen de besprekingen tussen de beide delegaties op de basis van overeenkomstige standpunten. Indonesië verklaarde zich bereid tot samenwerking met Nederland in Irian op economisch, sociaal en cultureel terrein;

2.-

omgekeerd verklaarde Nederland zich bereid tot dezelfde samenwerking met Indonesië, maar de fundamentele vraag van de soevereiniteit bleef onopgelost.

Op 10 December 1950 vertrok de leider van de Indonesische delegatie, Mr Moh. Koesoema, naar Indonesië, terwijl ook na zijn eventuele terugkomst nauwelijks enig uitsicht bestaat op verzoening der beide standpunten, daar het mandaat der Indonesische delegatie ongewijzigd blijft.

De Vereniging Nederland-Indonesië moet vaststellen, dat de betrekkingen tussen Nederland en Indonesië in zeer ernstig gevaar verkeren.

Hij wenst zonder vooroordelen en, of sentiment onder deze, voor beide landen de ernstige omstandigheden, haar standpunt te bepalen en openlijk mede te delen.

2. De Nederlandse argumenten.

a. Irian zou geologisch, biologisch en botanisch een gebied zijn met een eigen karakter.

Terecht heeft de Indonesische delegatie deze argumenten als vertreeksd en niets ter sake deende drogredenen afgewezen.

b. Irian zou antropologisch en taalkundig een eigen gebied uitmaken, die generlei verwantschap vertoont met Indonesië.

Vooreerst bestaat ten aanzien van dit punt generlei wetenschappelijke zekerheid, maar zelfs al ware dit wel zo dan kan en mag dit argument niet dienen voor de bepaling van politieke beslissingen. Ras- en taalverschillen hebben in menig land het tot stand komen van een eenheidsstaat niet verhinderd. Nog in 1949 betwistte Nederland zelf deze gescheidenheid in het UNO-rapport 1949, II.

c. Cultureel zou Irian een van Indonesië afgescheiden gebied uitmaken.

Ten eerste geldt dit duidelijk niet van de volkeren.

Ten tweede is de cultuur der Irianse bevolking voor het grootste deel nog zo onbekend, dat elke desbetreffende vaststelling voorbarig is.

Ten derde zijn ook culturen en cultuurverschillen geen voor altijd vaststaande bevroren gegevens, maar in voortdurende ontwikkeling.

dese zaak van

1950

f. lands

L. dat

teruwnans

! hebt

Ten vierde zullen talrijke culturen en cultuurtjes in Irian zich met noodzaak fundamenteel wijzigen door aanpassing aan modernere culturen, wanneer Irian eenmaal maatschappelijk zal worden ontsloten.

Ten vijfde zijn cultuurverschillen geen grondmotief tegen opmans in een eenheidsstaat, wanneer vóórgaande autonomie wordt verzekerd, zoals van de zijde van Indonesië is verzekerd.

d. Nederland beroept zich op dit alles, hoewel het zich tot voor zeer kort steeds Irian heeft voorgesteld en behandeld als deel van Nederlands-Indië.

Dit wordt nog gesteld in het Nederlands rapport aan de UNO onder "non-self-governing territories", 1949 II, als geciteerd in het rapport van de Commissie Niamey-Guinea, 3de stuk, pagina 49.

Nederland vergeet bovendien, dat alle tegen Indonesië gebruikte argumenten in feite in meer dan dubbele mate tegen Nederland zelf kunnen en zullen worden gebruikt.

Naar aardgeschiedenis, aardrijkskundige ligging, planten, dieren, rassen, talen en cultuur heeft Irian met Nederland in het geheel niets te maken.

e. Nederland beroept zich voorts op zijn verantwoordelijkheid jegens land en volk van Irian. Het roept het zijn plicht, voortvloeiende uit artikel 93 van het Handvest der Verenigde Naties, om dit land te blijven besturen in het belang der bevolking, totdat deze te eniger tijd in staat zal zijn tot zelfbestuur. Te dezen aanzien stelt de Nederlandse Irian-Commissie zelf, dat Irian tot op heden weinig voordelen heeft geogen van het feit, dat het administratief deel uitmaakte van Nederlands-Indië.

Nederland heeft het te eenen male verwaarloosd. Niet valt in te zien, met welke middelen Nederland thans aan deze verwaarlozing een einde zou kunnen maken.

Ten tweede verkeert van de bevolking van ruim een miljoen zielen onstreeks drie vierde deel in het atenen tijdperk, en is praktisch zonder enige aanraking gebleven met het Nederlandse bestuur.

Nederland miste de gelden en de belangstelling, om deze gebieden te ontsluiten. Nederland mist die gelden thans meer dan ooit.

De opvoeding van deze bevolking tot antonemie is een taak, waarvan het einde nog in geen tientallen jaren in zicht is. Deze taak, die enig verantwoord politiek ten aanzien van deze inheemse bevolking, is voor Nederland feitelijk onuitvoerbaar, hoe schoon deze doelstelling ook moge klinken.

f. De bevolking van Irian zou zich verzetten tegen de inlijving bij Indonesië en zou mitraksionlijk onder Nederlandse bestuur willen blijven. (Overdracht aan Indonesië zou tot ernstige onlusten aanleiding geven.

Ten eerste stelt Nederland zelf, dat driekwart der bevolking te dezen aanzien geen enkel standpunt inneemt, aangezien met haar geen enkele aanraking bestaat. Hoe dan ook wordt voorzichtheid over deze bevolkingsmeerderheid bevestigd zonder dat zij kan worden gehoord.

Ten tweede stelt Nederland zelf, dat ook het onder bestuur gebrachte deel der bevolking het stadium van politieke onrijpheid niet zonder meer heeft bereikt. Een groot deel kan evenwel oordeelen over zijn politieke status. Het is derhalve ook juist, de mening van dit deel aan te voeren ten nadele van overdracht der soevereiniteit aan Indonesië.

Ten derde is meer de vraag, of het kleinste deel, dat naar Nederland's standpunt tot politieke onrijpheid in staat is, tot deze overname kant in vrijheid en zelfstandigheid. Het vermoeden bestaat, dat deze groep nu meer is beïnvloed door haar Nederlandse leermeesters en leiders, dat zij/geheel nog in een toestand van psychische onrijpheid verkeert en zich niet werkelijk heeft vrijgemaakt tot een eigen verstandige standpuntbepaling. / Hij kan ook uit dien hoofde

/te kunnen aansien

/Hij denkt, voelt en handelt niet als Irian, maar als Nederlander, hetgeen een opvoeding en onafhankelijke grondslag is.

niet gelden als vertegenwoordigend voor de tallose Iapua's, die hun stem ten deze niet hebben of kunnen doen gelden.

Ten vierde ligt het mede, ja voor een niet gering gedeelte in de handen der Nederlanders zelf om te voorkomen, dat een nodeloos geprikkelde stemming/ontstaat of blijft bestaan in de door hun feitelijk bestuurde gebieden, en valt de schuld voor het bestaan van een sedanige stemming wellicht voor een niet gering deel op haarself terug.

Ten vijfde is het grote vertrouwen, dat de inheemse bevolking heeft in Nederland/minstens ze misplaatst als haar wantrouwen tegen Indonesia, daar de werkelijkheid deze is, dat Nederland nimmer in staat zal zijn, dit vertrouwen waar te maken.

Vaststaat immers, dat West-Irian weinig natuurlijke rijkdommen bevat; dat, als die er al zijn, de ontginning op ontelbare natuurlijke hinderpalen staat, die deze ontginning ongekend kostbaar maken;

dat meerdere honderden miljoenen guldens per jaar voor veelroepig onafzienbare tijd in dit land moeten worden belegd, zonder enige kans op een voldoende opbrengst. Irian zal dus voor lange tijd een grote verliespost voor Nederland blijven, want Nederland zou de volle last blijven dragen van de openlegging en ontwikkeling van land en volk. Voor Nederland zelf nauwelijks bij machte is, om zich economisch, sociaal en cultureel staande te houden, is het nish beroepen op een heilige culturele missie in werkelijkheid en met noodzaak onwaar en misleidend. De bevolking van Irian vaart op een verkeerd kompas, wanneer zij haar politieke keuze laat bepalen door deze beloften, welke Nederland niet kan nakemen.

g. Is het koloniale motief het door het door Nederland verzorgde maar eigenlijk bepalend hoofdmotief der Nederlanders ?

Op grond van het bovenstaande is dit uitgesloten. Geen enkel economisch Nederlands belang wetigt de aanspraken van Nederland op Irian.

/ tegen Indonesia

stelt

b.-

a. Is ten deze een prestige-kwestie in het geding? Ien met name de minister van Marine-veer zaken, dat hij niet kan terugkomen op zijn eerdere uitslating, dat Nederland Nieuw-Guinea niet zal verliezen?

/too

Men zou de Nederlandse regering, naar ons oordeel, terecht doen door aan te nemen, dat zij bereid zou zijn, Nederland groot misdeel/te brengen, ter wille van een al te voortvorige mededeling.

1. Vrees de regering, dat een verdrag tot overdracht der soevereiniteit ook van Irian aan de Republiek Indonesië de vereiste tweederde meerderheid in het Parlement niet zal halen? Ook dit is weinig aannemelijk. In de laatste vijf jaren hebben wij het Parlement met gekwalificeerde meerderheden beslissingen zien nemen van aanzienlijk groter belang dan deze, terwijl het verzet tegen die beslissingen nog meer hart te veren overwinnelijk had gesproken. Niet is in te zien, dat een dergelijk motief bij de regering de doorslag zou geven.

/oo

Onze conclusie is daarom, dat noch het prestige-argument, noch het koloniale motief, noch het argument van de culturele taak, noch het ethisch-moraal argument, noch deze te samen, in staat zijn, een aannemelijke verklaring/te leveren voor de Nederlandse politiek ten aanzien van Nieuw-Guinea.

3. De risico's.

Uitdrukkend is ons alleen, dat de Nederlandse regering met deze politiek geweldige risico's op zich neemt; in Nederland, in Irian, in Indonesië en in geheel Azië.

Door haar politiek riskeert de Nederlandse regering:

a. De levens van de in Indonesië wonende Nederlanders, doordat de Indonesische regering niet in staat zal zijn deze te beschermen tegen de reactie der bevolking;

b. De Nederlandse eigendommen in Indonesië en de zelfde reden;

c. De huidige en toekomstige belangen van Nederland in Indonesië;

d. De samenwerking van de resultaten van de Rande Tafel Conferentie;

7.-

e. De opzegging van de Unie tussen Nederland en Indonesië;

f. De boycot van Nederlandse belangen in geheel Azië, inclusief het verbod aan luchtvaart- en scheepvaartmaatschappijen en Aziatische lucht- en zeehavens aan te doen;

g. Enorme schade aan Nederlandse belangen in Nederland zelf, tengevolge van bevestigende risico's.

h. Politieke en militaire moeilijkheden in Irian, waarvan de bevolking aldaar slaakter zou worden.

Wij kunnen niet geloven, dat de Nederlandse regering nu még niet zou begrijpen, dat Indonesië in Azië ligt en meer dan ooit een actieve rol speelt in het Aziatisch bestel.

Wij kunnen evenals aannemen, dat de Nederlandse regering al deze gevaren wil lopen ter wille van een voor haar onuitvoerbaar culturele missie.

Tegen deze risico's is herhaaldelijk gewaarschuwd en onder andere niet door een kleine groep tegenstanders van koloniale overheersing alleen, maar ook en meer ernstig en bij herhaling door een groep, die oertijds volledig gehoor placht te vinden bij de regering van Nederlands-Indië: de ondernemers, zowel in Indonesië als in Nederland. Het moet de zandacht trekken, dat ditmaal de regering doof blijft voor hun waarschuwende stem, die zich in wanhoop laat horen.

Deze gevolgtrekking uit dit alles moet zijn, dat argumenten, waarop wel gesinspeeld is, maar die nooit in het volle licht treden, bij de regering zwaarder wegen dan de tot dusverre genoemde.

4. Het hoofd-argument.

Dit eigenlijke argument kan geen ander zijn dan de waarde, die Nieuw-Guinea bezit voor de strategische plannen in en om de Pacific en dus voor de huidige wereldstrategie.

Hier ligt naar ons oordeel het eigenlijke argument van de Nederlandse politieke Nieuw-Guinea moet in handen blijven van een lid van het Atlantische Pact, zodat dit bijna zags land op

r ditmaal

4.-

elk konint kan worden ingeschaald in de strategische posities rond de Yacifio. Daarbij is een, voorlepij, onbeantwoord gebleven vraag, welke mogendheid of mogendheden die strategische functie zal of zullen in werking stellen. Neder-land mist daartoe in elk geval het vermogen. De Vereniging Nederland-Indonesië heeft haar standpunt te bepalen met volledige inachtneming van dit argument.

Zij komt tot de volgende

5. Conclusies:

- a. De Vereniging Nederland-Indonesië stelt vast, dat het Nederlandse volk niet en het Nederlandse parlement slechts weer ten dele, althans in het openbaar, in kennis is gesteld van de werkelijke achtergrond van de politiek der Nederlandse regering, ten aanzien van Nieuw-Guinea.
- b. Zij stelt vast, dat deze politiek niet is ingegeven door onmiddellijke en klaarlijklijk-Nederlandse belangen, omdat Nederland wordt be-
last met onaantvaardbare risico's voor leven, ^{en} be-
sittingen van Nederlanders hier en overzee en voor nationale Nederlandse belangen op elk gebied ^{waarvoor} de rechtvaardiging slechts kan worden
geput uit een gedragslijn in de wereldpolitiek, in de bepaling waarvan Nederland slechts onder-
geschikte steun heeft en waarvan het goed recht mag
en moet worden betwijfeld. ^{ja}, betwist dat zij
ons land en volk duurzaam ten goede zullen komen.
- c. Zij stelt vast, dat bij het in werking stellen van de strategische functie van Nieuw-Guinea voornamelijk niet-Nederlandse belanghebbenden in actie zullen treden, zodat het gezagdragende Nederland daar niet als zelfbepalende mogendheid zal optreden, en te zwijgen van het zelfbeschikkingrecht van de inheemse bevolking van Irian !
- d. Zij stelt vast, dat met de politiek van de Nederlandse regering geen Indonesisch belang gediend is, daar de Indonesische regering reeds bij herhaaling getoond heeft, er geen prijs op te stellen betrokken te worden in het huidige wereldconflict, en eenzijdig te worden ingeschaald in wereldoverstappende militaire plannen, welke thans in de maak zijn.
- e. Zij stelt vast, dat met deze politiek niet het

Welke kans

of,

9.-

belang van Irian gediend is en dat zij integendeel meerkerkt op de volledige verlossing van de heilige missie welke van Nederlandse zijde naar voren is gebracht. De strategische functie van Irian is er een, die buiten de bereik valt van de Irianse bevolking en die voorbestemd is om van Irian een brandpunt te maken in een eventuele wereldstrijd.

b. Ons standpunt.

De Vereniging Nederland-Indonesië wijst deze politiek af.

Hij kan de door de Nederlandse regering genoemde argumenten niet erkennen en de eengezonde niet waarderen.

Haar standpunt is het volgende:

a. De soevereiniteit over West-Irian behoort, als deel van het voormalige Nederlands-Indië vóór 27 December 1959 te worden overgedragen aan de Republiek Indonesia. Daarmee is het conflict in beginsel geëindigd. Elke andere beslissing eindigt het geschil niet, maar houdt het slepend.

b. Evenals als Nederland is Indonesië feitelijk bij machte om het land Irian met eigen middelen maatschappelijk te ontwikkelen. Aannemende, dat beide partijen gelijk beschikken over voldoende bekwame mensen voor een redelijk werkzaam bestuur, zij missen het kapitaal voor de algemene ontwikkeling.

c. De min of meer bewuste delen der Irianse bevolking zijn op dit ogenblik gekant tegen een zuiver Indonesisch bestuur.

d. Men drage het bestuur op aan een viertal landen, die om verschillende redenen van ligging en belangen het meest in aanmerking komen en voorts de leiding te geven aan de verdere ontwikkeling van West-Irian, te weten:

Indië, als de meest onpartijdige mogendheid uit Azië;

Australië, als de naaste mogendheid;

Indonesië als de soeverein, en

Nederlands als de mogendheid, die in het land de meeste belangen heeft te beschermen.

Op deze wijze voorkomt men de, voor land en volk

10.-

van Irian uitsluitend schadelijke inmenging in het huidige wereldconflict, alsmede de kans op nodige betelingen tussen bepaalde groepen der Irianse bevolking met de soevereine Indonesische staat.

e. De gezamenlijke bestuurders wenden zich tot de Verenigde Naties ter verkrijging van steun uit de voor onontwikkelde gebieden beschikbare fondsen.

f. West-Irian krijgt binnen het Indonesisch staatsbestel een zodanige autonomie, dat het nimmer, althans tot nadere voorziening, zal kunnen worden gedwongen tot een meer intieme aansluiting bij de Republiek Indonesia dan het zal blijk geven, te wensen.

g. Open blijve de mogelijkheid, dat West-Irian zich, na zijn ontsluiting, zal willen verenigen met andere volken uit het Nieuw-Guinees gebied tot een afzonderlijke staatkundige eenheid. Door een zodanige overdracht van de soevereiniteit acht de Vereniging Nederland-Indonesië de belangen van Irian, Indonesië en Nederland het minst bedreigd, en hopelijk eenmaal het best zedend.

Met Hoofdbestuur:

Dr A.F.J. van der Burg, voorzitter

J.F.M.A. de la Court

Mr J.M. van Nijk

A. Gebbe

H. Aester

J.B. Nantman

A.G. van der Spek

M. Stevens

N. Wijnen

Dr J. Zonnenberg

J.W.A. Niemann,

secretaris

Amsterdam, Nieuwmarkt 8 III

Amsterdam, 20 December 1950

/niet

VERGADERING VAN DE VER.NED.-INDONESIE OP 19-12-1950 TEN HUIZES
VAN Dr. A.P.J. VAN DER BURG, GEESTBRUGWEG 66, RIJSWIJK.

Aanwezig waren Dr. A.P.J. van der BURG, J.F.H.A. de la COURT, Mr. J.H. v. WIJK, E. GOBEE, J.E. MAATMAN, A.G. van der SPEK, M. STEVENS, N.W. WIJNEN en J.W.E. RIEMENS. Niet aanwezig waren slechts twee bestuursleden H. COSTER en Dr. J.M.E.M.R. ZONNENBERG. Voor agendapunten zie bijgevoegde agendapunten op uitnodiging. Stuk W.I.

Het voornaamste punt was de behandeling van de Irian-verklaring. De uiteindelijke verklaring gaat hierbij gevoegd als stuk W.II. Driekwart van de avond was gewijd aan discussie over de samenstelling der tekst. Het voornaamste te vermelden punt uit deze discussie was de openlijke erkenning, dat RIEMENS en de la COURT de lieden der Inside-informations waren, die regelmatig contact hadden met vertegenwoordigers van de Indonesische regering, d.w.z. vertegenwoordigers van de "3de machts-vleugel" dezer regering, door deze vertegenwoordigers enerzijds geïnformeerd werden en anderzijds aan hen inlichtingen verstrekten.

Als interessant is het volgende te vermelden:

RIEMENS had een onderhoud gehad met Minister SOEMITRO.

Volgens deze maakte de 3e machtspolitiek in Indonesië, onder invloed/en tegen de druk der communisten in, een belangrijke groei-periode door. De stroming in Indonesië, die wilde varen op de koers door NEHRUE gezet in de buitenlandse politiek van India werd steeds groter. Vooral na de gebeurtenissen in Korea had deze tendenz zich versterkt. De Mac Arthur-vleugel had een stevige klap gekregen. Dit was ook in Amerika niet onopgemerkt gebleven. Men was daar van z'n liefde voor Indonesië wel enigszins bekoeld. SJARIFOEDIN, die met Hatta behoort tot de exponenten van de Amerikaanse vleugel, had dit gevoelig gemerkt bij zijn laatste bezoek aan Amerika, waar hij trachtte een lening te sluiten. Hij was met de kous op de kop teruggekeerd. Dit verklaarde veel van de halsstarrige houding van Nederland in het Irian-conflict. Amerika voelt er niets voor een zo belangrijk militair steunpunt als Irian kan zijn en betekenen voor z'n Azië-politiek kwijt te raken aan 'n land, dat misschien dadelijk een 3de machtspolitiek, d.w.z. een neutraliteitspolitiek gaat voeren bij Azië-conflicten. Dan ziet hij liever Nederland, trouwe satelliet, als beheerder van Irian. Amerika kan dan ten allen tijde de Nederlandse belangen daar gaan beschermen.

Dit verklaarde ook de houding van HATTA en SJARIFOEDIN: Nominale overdracht van de soevereiniteit aan Indonesië; exploitatie en economisch beheer voorlopig nog door Nederland, lees: Amerika houdt zijn mogelijkheid tot kapitaalinvestering, c.q. bescherming van zijn belangen. Hierbij gebruiken zij (HATTA en SJARIFOEDIN) het argument, dat Indonesië zelf nog niet in staat zou zijn, een behoorlijk economisch en cultureel beheer over Irian te voeren, welk argument overigens juist is, maar demagogisch, omdat op het Nederlands beheer ook wel het een en ander was aan te merken. HATTA wilde zelfs nog verder gaan, nl. een symbolische overdracht der soevereiniteit nu, terwijl het werkelijke beheer in Nederlandse handen blijft en de feitelijke overdracht der soevereiniteit eerst plaats vindt op een nader te bepalen periode.

SOEMITRO stelde hiertegenover de tactiek der 3e machtspolitici -die hun zwakheid van vermogen tot een behoorlijk beheer erkennen en daarom eventueel zullen stellen-: "Overdracht der soevereiniteit aan Indonesië. Beheer van Irian door Nederland, Indonesië, India en Australië". Hiermee worden verschillende zaken beoogd.

van het échec der Amerikaanse politiek in Azië

Australië ziet niet gaarne een uitsluitend Indonesisch beheer over Irian, maar voelt evenmin voor een Nederlands-Amerikaans beheer. Als beheerspartner genoemd, zou hij z'n politiek t.a.v. de overdracht der soevereiniteit wel eens kunnen wijzigen. India gewonnen, betekent neutraal Azië gewonnen. Terwijl in Nederland een sterke stroming aanwezig zou zijn, vooral onder de ondernemers, die een dergelijke oplossing, waarbij zij hun economische posities zouden behouden, zouden toejuichen.

Zou de Iriankwestie in de Ver. Naties komen, dan zou Amerika, welk land anders zeker deze Ver. Naties voor het Nederlands, lees Amerikaanse standpunt, zou winnen, nu een contra-stroming vinden. de la COURT besprak nog even de kwestie van het pistool op de borst van Nederland, waarvan de dreigende echo ook gehoord zou worden in de UNO.

"Er waren trouwens ook nog wel een aantal stokken achter de deur, nl. (Zie punten E.F. van bijlage II.) de opzegging der Unie tussen Nederland en Indonesië; de boycot van Nederlandse belangen in geheel Azië; het verbod aan luchtvaart- en scheepvaartmij. om Aziatische lucht- en zeehavens aan te doen. De laatste twee punten zouden in principe reeds besproken zijn op de Pan-Aziatische conferenties".

Naar aanleiding van de mededelingen van de la COURT en RIEMENS besloot de vergadering de conceptverklaring zo te buigen, dat hij in de richting kwam te liggen van de door SOEMITRO voorgestelde politiek. Mr. VAN WIJK zou de conceptverklaring omwerken in de hiervoor gewenste zin, waarna deze verklaring zou worden toegestuurd aan de pers, kamerleden, ministers, en alle andere hiervoor in aanmerking komende personen, instanties, instellingen, e.a. Volgens later ontvangen mededeling is betreffende verklaring toegesonden aan:

Hare Majesteit, de Koningin der Nederlanden;
 Zijne Excellentie, de President der Republiek Indonesia;
 De Regeringen van Nederland en Indonesië;
 Het Hoge Commissariaat van Indonesië te 's-Gravenhage;
 Het Hoge Commissariaat van Nederland te Djakarta;
 De Delegaties ter Irian-conferentie;
 De Leden van het Nederlandse Parlement;
 De Leden van het Indonesische Parlement;
 De Politieke Partijen en de Vakverenigingen in Indonesië en
 Nederland.

Deze verklaring zou dan kunnen dienen als een soort proefballon.

De namen en adressen der H.B.-leden v.d. Ver.Ned.-Indon. zijn:
 A.P.J. v.d. BURG, 1e voorzitter, Geestbrugweg 66, Rijswijk -723329;
 Alb. de la COURT, 2e voorzitter, Lange Kerkdam 74, Wassenaar -3439;
 Mr. H. van WIJK, 3e voorzitter, Bijweglaan 31, Bennebroek -272;
 J.W.E. RIEMENS, secretaris, Raphaelstr. 8, Amsterdam -94597;
 M. STEVENS, penningmeester, Bos en Lommerweg 148, Amsterdam -53335.

Leden:

B. COSTER, Elzenlaan 42, Hilversum -6975;
 E. GOBEE, Rijndijk 288, Voorschoten -26762;
 J.J. MAATMAN, Kamillestraat 29, Den Haag -338042;
 A.G. v.d. SPEK, Newtonplein 36, Den Haag;
 N.W. WIJNEN, Van Blankenburgstraat 26, Den Haag -330934;
 Dr. J.M.E.M.A. ZONNENBERG, Carel Reinierszkade 171, Den Haag-
 772267.